

ARBEIDERNE FAGLIGE
LANDSORGANISATION

KONGRESSEN 1913

DAGSORDEN OG PROTOKOL

KRISTIANIA 1913 — ARBEIDERNE AKTIETRYKKERI

Arbeidernes faglige landsorganisation

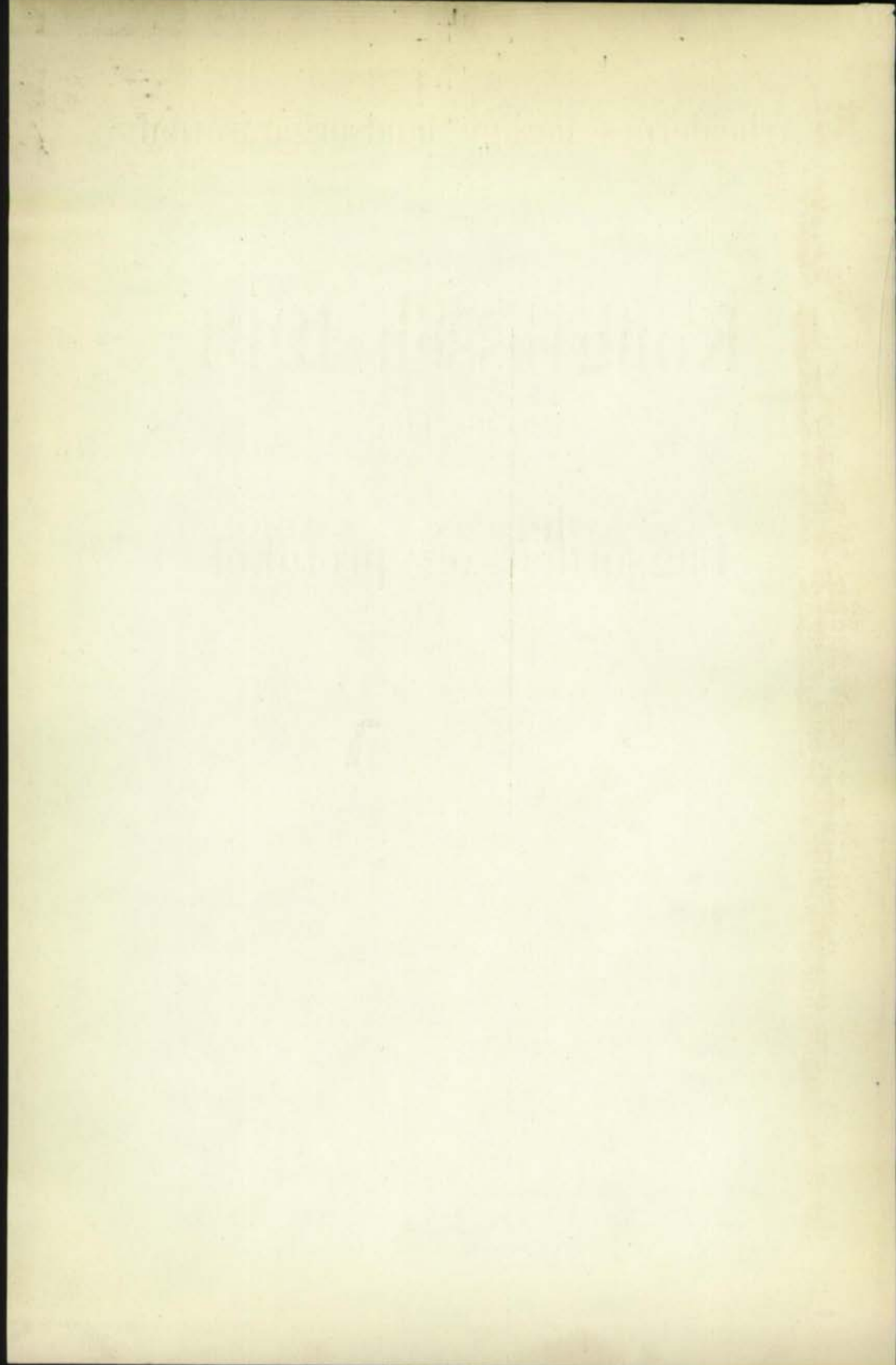
Kongressen 1913

22.—29. juni

Dagsorden og protokol

(Referatet utarbeidet av *Olav Kringen.*)

Sakregister.

	Dagsorden og forslag m. motiver side	Organisa- tionsfor- merne side	Proto- kollen side
Kongressen:			
Kongressens aapning			3
Gjesternes hilsninger			6
Fuldmagterne			12
Repræsentantliste			12
Dagsorden	3		16
Forretningsorden	4		17
Valg av dirigenter og sekretærer			19
Kongressens avslutning			183
Kongressens beslutninger			187
Telegrammer			186
Beretning og regnskap:			
1910. Saaheimsaffæren			19
Voldgiftskjendelser			19
Forskjellige utgifter			24
1911. Lønsbevægelser og konflikter			24
Bidrag til journaliststipendier, Forenin- gen for socialt arbeide og Aftenskolen			29
1912. Agitationen			31
Statistiken og fagbevægelsens historie			40
Sykeforsikringsloven			41
Den skandinaviske arbeiderkongres i Stockholm			42
Elektromontørerne og storlockouten			45
Lønsbevægelser og konflikter.			
Cellulosereparatørerne			46
Saaheimsaffæren			46
Agitationen og regnskapet			51
1913. Status og regnskap for tidsrummet 1. januar til 1. juni 1913			52
Eftergivelse av laan til Smaalenenes Socialdemokrat			53
Beretning for 1. halvaar 1913.			58
Typograferne og 8 timersdagen. Stuer- konflikten i Fredrikshald			61
Organisationsformerne:			
Organisationsformer og taktik	5		67
Industriforbund		7	67
Sverige		8	
Danmark		13	
Tyskland		15	
Fagforbundeses sammensætning		21	
Industrier, hvor mer end et forbund har av- delinger og medlemmer.		23	

IV

	Dagsorden og forslag m. motiver side	Organisa- tionsfor- merne side	Proto- kollen side
Industriforbund alt. I		25	
Industriforbund alt. II		33	
Flertallets forslag		44	71
Mindretallets forslag		46	70
Oversigt		53	
Stedlige samorganisationer		58	
Stedlige samorganisationer i Tyskland og Dan- mark		59	
Kampmidlerne			116
Tarifprincippet			98
Bevilgningssaker		161, 171, 172 176	
Bank for arbeiderbevægelsen	33		160
Brandforsikringsindretning	34		160
Beretning og regnskap			19
Emigrationsfond	32		160
Folkets hus fond	28		152
Lovforandringer	12	120,	127
Lov om foreningsret	26		152
Mægling og voldgift i arbeidstvister	25		138
Meddelelsesbladet	28		153
Skandinavisk streikeforsikring	30		155
Statistik	31		158
Sparekasse, oprettelse av	33		160
Valg		170, 171, 173 180, 183	
Militarismen og fagbevægelsen	40		160
Sykeforsikringen			151
Kooperationen		167,	170
Organisationsmerker	40		160
Agitation blandt fiskerbefolkningen			171
Agitation blandt landarbeidere og fiskere			171
Sakfører, ansættelse av	39		160
Forskjellige andragender	41		175
Fra Arbeiderpartiets kvindeforbund			175
Det socialdemokratiske pressekontor			176
Norsk matros- og fyrbøterunion			178
Norsk skog- og jordbruksarbeiderforbund			181
Nedenes amts arbeiderparti			181
De samvirkende fagforeninger i Sandefjord			182
Trondhjems arbeiderparti			182

Taleregister.

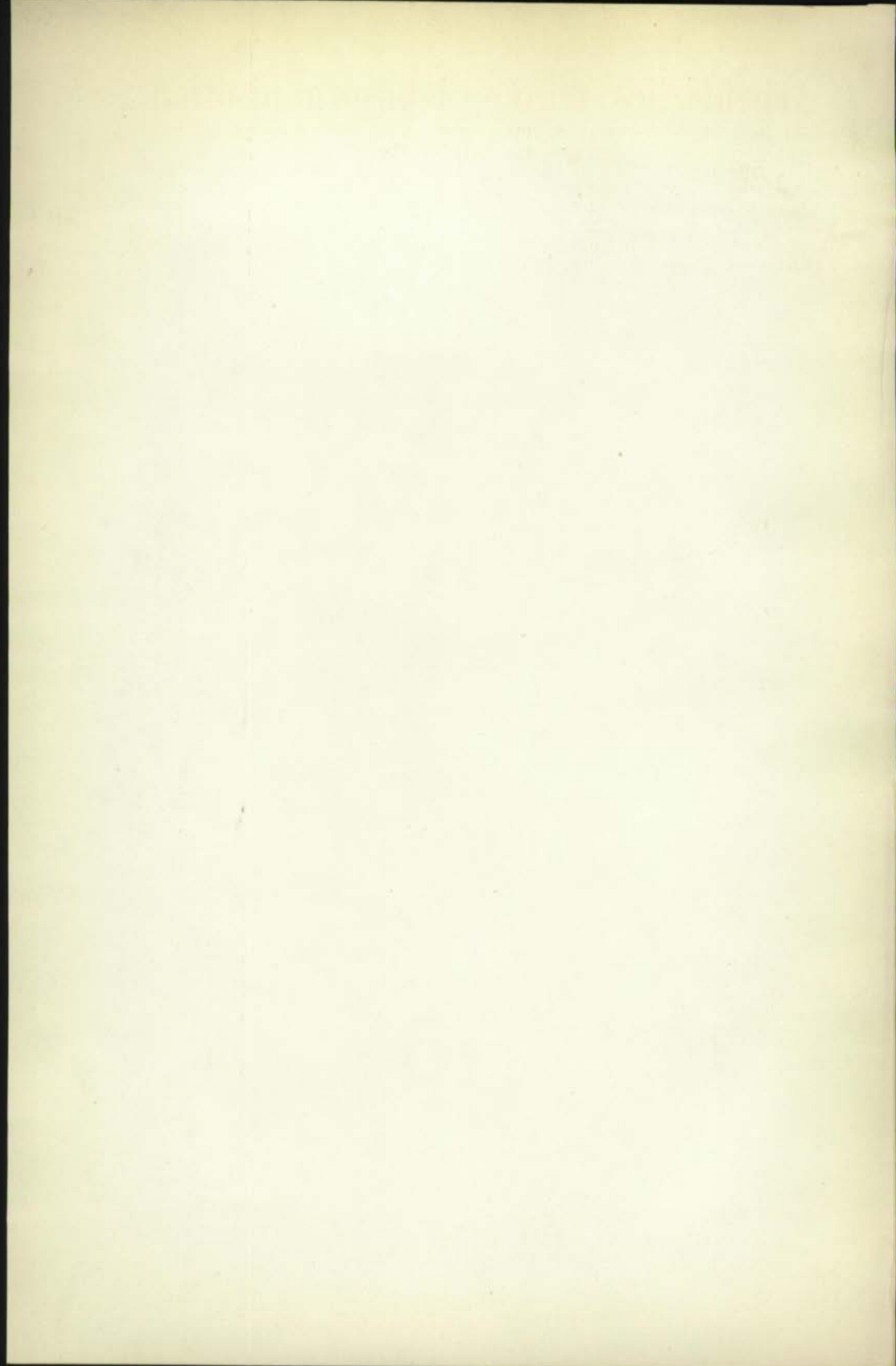
Aakre, Peder	49, 50, 116.
Aalberg, Paul	162, 165, 173, 180, 183.
Aamodt, A.	75, 111, 116, 125, 129, 135, 154, 157, 158.
Aarøe, P.	21, 87, 103, 167.
Aarstad, N. M.	64, 89, 165.
Amundsen, Aksel	35, 39, 40, 41, 57, 84, 92, 145, 152, 173, 174, 181.
Amundsen, Oluf	40.
Andersen, Ingebrigt	56, 90.
Andersen, Joh. L.	55, 177.
Andersen, Karl.	94, 181.
Andersen, Kr.	25, 27, 28.
Andersen, Th.	137.
Andreassen, Jørgen	85, 107.
Arnevig, A. N.	18, 44, 57, 80, 106, 137, 162, 164.
Askedal, A.	29, 30, 31, 32, 55, 82, 105, 134, 153, 153, 164, 181.
Bay, A.	106, 137, 165, 170.
Bergersen, Johs.	42, 42, 56, 145.
Bjerkmann, I.	50, 51, 174.
Bjørnstad, Harald	158.
Borgen, J.	20, 21, 23, 26, 35, 40, 41, 41, 42, 45, 82, 90, 123, 126, 128, 133, 136, 151, 162, 166, 170, 174, 179, 181.
Bratvold, Lars	22.
Brynte, Aksel	160.
Carlsen, Oscar	20, 22, 24, 45, 72, 74, 75, 93, 105, 128, 172.
Castello, O.	61, 110.
Egeland, Anton	125.
Eklund, J.	182.
Eriksen, Bernh.	91.
Eriksen, Hans	54, 56, 104, 153, 163, 166, 183.
Evensen, Edv.	40, 44, 90, 101, 110, 164.
Fjermstad, P.	33, 171.
Franzen, I. A.	109, 146.
Friis, Th. J.	65.
Frodesen, Haakon	103.
Gjervoldstad, Ole	78, 85.
Gulbrandsen, Gerh.	174, 178, 180.
Gundersen, A. E.	31, 43, 78, 136, 155, 162, 165.
Hansen, Alf	109, 165.
Hansen, Ludv.	56, 78, 89, 101, 145, 146, 147, 154, 163, 172, 174, 178.
Hansen, Rich.	22, 38, 44, 49, 112, 121, 122, 123, 166.
Helland, A. P.	110.
Henriksen, Einar	64.
Holen, Joh.	129, 181.
Høglund, Hans O.	26, 34, 79, 83, 90, 111, 126, 130, 157, 174.
Iversen, Sverre	20, 23, 24, 28, 28, 28, 29, 30, 33, 41, 42, 44, 46, 51, 52, 55, 57, 57, 82, 89, 103, 116, 122, 125, 129, 130, 131, 132, 137, 145, 152, 153, 154, 158, 159, 170, 182, 182.

VI

Jakobsen, Kr.	19, 30, 32, 35, 54, 56, 57, 65, 66, 82, 92, 109, 122, 123, 128, 147, 155, 166, 171.
Johansen, Oscar	87, 93, 108, 167.
Juell, Andr.	45, 54, 62, 67, 78, 79, 86, 104, 127, 130, 130, 134, 144, 157, 158, 171, 171, 172, 175, 176, 179.
Kalvaa, A.	18, 18, 19, 23, 24, 24, 29, 31, 32, 42, 43, 44, 46, 48, 50, 51, 51, 52, 66, 87, 93, 100, 106, 116, 120, 122, 123, 141, 144, 146, 148, 154, 162, 165, 167, 170, 170, 171, 171, 172, 172, 173, 174, 175, 175, 177, 178, 178, 179, 184.
Kaland, Edv. Carlsen	36, 91, 106, 153, 155, 174, 183.
Kaupang, A.	170, 170, 182.
Knudsen, A.	26, 28, 93, 107, 132, 137.
Knudsen, Chr. H.	10.
Kristoffersen, Kr.	24, 26, 28.
Kube, Herman	6.
Larsen, L.	35.
Lian, Ole O.	3, 11, 12, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 25, 27, 28, 29, 31, 33, 38, 41, 42, 43, 46, 48, 50, 51, 52, 54, 56, 62, 67, 67, 72, 94, 99, 113, 116, 120, 124, 128, 132, 133, 137, 137, 138, 146, 148, 152, 152, 153, 155, 155, 157, 158, 161, 161, 170, 172, 172, 175, 177, 179, 181, 182, 182, 183, 182, 184.
Lindquist, H.	7, 183.
Lumivuokko, I.	10.
Løgavlen, Ingv.	36, 64, 108.
Magnussen, Aug.	86.
Marheim, Kr.	163.
Melgaard, Alfr.	44, 130.
Michelsen, Herman.	178.
Michelsen, M.	125.
Myhrstad, Alfr.	41, 61, 163, 171, 172, 176, 177, 183.
Myrvold, A.	163.
Nilsen, Alfr. M.	18, 18, 18, 19, 21, 37, 44, 52, 62, 75, 86, 102, 111, 119, 120, 157, 160, 161, 161, 163.
Nilsen, Oscar	180.
Nitteberg, Helga	136, 175.
Nygaard, M.	80, 91, 94, 134, 134.
Nylhuus, E.	23, 24, 90.
Olsen, Anton.	31, 36, 116, 127, 180.
Olsen, Halvard.	105.
Olsen, Laurits	21, 22, 25, 56, 63, 127, 175.
Olsen, Nils.	37, 40, 104, 111, 180.
Olsen, Olaf.	107.
Olsen, Oskar.	146, 173, 174.
Ousland, G.	18, 24, 30, 37, 39, 43, 50, 52, 63, 65, 81, 88, 108, 122, 127, 143, 172, 179, 181, 183.
Pedersen, G.	105.
Pedersen, J. M.	101.
Pedersen, Karl.	21.
Pedersen, M.	49, 51, 80, 101, 111, 122, 122, 146.
Pettersen, H.	48, 79, 131, 154, 177, 183, 183.
Petersen, P. L.	153.
Rontén, Gustav	90.
Rudlang, E. E.	37, 85, 122, 125, 126, 129, 136, 154, 155, 173, 174, 180.
Ruud, O.	61, 66, 112, 180, 185.
Samuelsen, H.	178.
Schjetne, Karl	66, 74, 107.
Schultz, Aksel	81, 91, 110.
Sethil, G.	20, 49, 55, 72, 92, 102, 126, 134.
Skoge, M.	39, 52, 94, 108, 147, 166, 173, 174, 181.
Smith, Otto	11.
Stenberg, Harald	46, 57, 61, 63, 65, 91.

VII

Svendsen, L. E.	61, 64, 134.
Systad, Chr.	23, 88, 116, 144, 163, 181.
Thorp, Hilmar	27.
Vogler, Otto	179.
Walseth-Bjørge, H.	103.
Wesenlund, Carl	28, 29.
Winge, J. M.	130.
Zakariassen, Emil	106, 147.

Arbeidernes faglige landsorganisation

Kongressen 1913

Dagsorden og forslag med motiver

Kongress 1913

Tagungen der deutschen Literatur

Dagsorden

for

Arbeidernes faglige landsorganisations 7. kongres i Kristiania 22. juni 1913 og flg. dage.

Kongressen aapnes kl. 11 form. i Folkets hus.

1. **Kongressens konstituering.**
 - a) Fuldmagternes godkjendelse. b) Vedtagelse av dagsorden og forretningsorden. c) Valg av 2 ordstyrere og 4 sekretærer.
2. **Beretning og regnskap.**
3. **Organisationsformer og taktik.**
 - a) Industriforbund. b) Stedlige samorganisationer. c) Landsorganisationen. d) Forsikringsvæsenet. e) Tarifprincippet. f) Kampmidlerne.
4. **Lovforandringer.**
5. **Mægling og voldgift i arbeidstvister.**
6. **Lov om foreningsret.**
7. **Folkets hus fond.**
8. **„Meddelelsesbladet“.**
9. **Skandinavisk streikeforsikring.**
10. **Statistik.**
11. **Emigrationsfond. (Utsat fra forr. kongres.)**
12. **Bank for arbeiderbevægelsen. (Utsat fra forr. kongres.)**
13. **Oprettelse av sparekasse.**
14. **Oprettelse av brandforsikringsindretning.**
15. **Ansættelse av sakfører. (Utsat fra forr. kongres.)**
16. **Indførelse av et organisationsmärke. (Utsat fra forr. kongres.)**
17. **Militarismen og fagbevægelsen.**
18. **Forskjellige andragender.**
 - a) Fra arbeiderpartiets kvindeforbund. b) Fra Det socialdemokratiske pressekontor. c) Fra Norsk matros- og fyrbøterunion. d) Fra Norsk skog- og jordbruksarbeiderforbund. e) Fra bladet «Tiden», Arendal. f) Fra De samvirkende fagforeninger, Sandefjord.
19. **Bevilgningssaker (herunder Kooperationen).**
20. **Valg.**

Forretningsorden:

1. Møtets forhandlinger er ikke offentlige. Dog har arbeiderpressens repræsentanter adgang. Likesaa har medlemmer av landsorganisationen adgang til galleriet som tilhørere undtagen naar en sak besluttet behandlet for lukkede døre.

Repræsentanter maa forevise adgangskort og tilhørere medlemsbok ved indgangen.

2. Til at lede motet vælges 2 ordstyrere. Ordstyrerne ordner indbyrdes møternes ledelse. Til at føre protokollen vælges 4 sekretærer.
3. Møterne holdes fra kl. 9—1 form. og 3—6 efterm.
4. Ingen har ret til at faa ordet mere end 3 gange i samme sak. Undtagen for indledningsforedrag begrænses taletiden til 10 minutter 1ste og 5 minutter 2den og 3die gang.

Ordstyreren har forøvrig, naar han finder det paakrævet, ret til at stille forslag om yderligere tidsbegrænsning og strek med de indtegnede talere. Til forretningsordenen gis ingen ordet mere end 1 gang og høist 2 minutter til hver sak.

Talerne skal i almindelighet tale fra den dertil bestemte plads i salen.

5. Forslag maa leveres skriftlig til ordstyreren, undertegnet med vedkommendes navn og navnet paa den organisation han repræsenterer. Intet nyt forslag kan optas efterat der er besluttet sat strek med de indtegnede talere.

Forslag som ingen forbindelse har med de paa dagsordenen opførte saker kan ikke behandles medmindre kongressen anderledes beslutter.

6. Alle beslutninger avgjøres med almindelig flertal. I tvilstilfælde, eller naar 20 repræsentanter forlanger det, foregaar avstemningen ved navneoprop.
7. I protokollen indføres kun forslagene og avstemningerne samt de fattede beslutninger.
8. Protokollen oplæses ved hvert møtes begyndelse og for sidste møte ved dets slutning.

Dagsordenens punkt 3. Organisationsformer og taktik.

I henhold til beslutning paa forrige kongres har sekretariatet utarbeidet en indstilling med forslag angaaende: a) *industriforbund* og b) *stedlige samorganisationer*, hvortil henvises. Indstillingen er tidligere omsendt til organisationerne.

Fra Norsk jern- og metalarbeiderforbund:

Forbundene reguleres efter de forskjellige industrigrene, saaledes at man faar rene industriforbund i den utstrækning som dette lar sig realisere.

Kr.a dørvrider- og laascarb. forening.

Oversendes uten bemerkning.

Hovedstyret.

Fra sekretariatet:

Det henvises til sekretariatets indstilling ang. organisationsformen.

c) Landsorganisationen.

Fra Norsk arbeidsmandsforbund:

Efter hvert som organisationen har utviklet sig og kanskje særlig paa grund av arbeidsgiverforeningens voksende indflydelse, har landsorganisationens betydning for hver tid kommet sterkere i forgrunden. De fleste større forhandlinger føres saaledes mellem landsorganisationen og arbeidsgiverforeningen. Forhandlingerne mellem forbundene og de enkelte grupper arbeidskjøpere antar nærmest karakteren av skinforhandlinger. Dette tilsier os at vi bør tillempe vor organisation efter den industrielle utvikling vi er oppe i. Ellers vil vi svække os selv og vor aktionsevne.

Naar landsorganisationen faktisk er blit det centrale istedetfor før forbundene, bør dette erkjendes og organisationsforholdene indrettes derefter. Det spørsmaal som her i første række trænger sig frem er at streikeunderstøttelsen og som følge av det streikebidragene gaar helt over til landsorganisationen. Det vil skape mer ensartethet og soliditet og øke den fælles ansvarsfølelse som bør raade blandt arbeiderne.

Man vil derfor foreslaa at det paalægges sekretariatet at utarbeide forslag til næste fagkongres med sigte paa en saadan omlægning.

N. A. F.s stedlige styre, Trondhjem.

Landsorganisationen fratages al understøttelse under konflikter og dermed ogsaa den avgjørende myndighet. Tilbake blir landsorganisationen som fagbevægelsens statistiske byraa, hvorfra agitation føres.

Kr.a dørvrider- og laasearb. forening.

Oversendes med den bemerkning, at hovedstyrets flertal (8 medlemmer) ikke kan tiltræde forslaget.

Fra sekretariatet:

Med hensyn til de i foranstaaende forslag fremførte synsmaater henvises til sekretariatets utredning om organisationsformerne.

d) *Forsikringsvæsenets sloifning.*

Fra Norsk arbeidsmandsforbund:

Det begynder mer og mer at gaa op for de fagorganiserte arbeidere at deres organisation bør være en ren kamporganisation. Herav følger at en virksomhet som forsikringsvæsenet bør sløifes, eller om det ønskes opretholdt lægges under en anden gren av arbeiderbevægelsen, kooperationen, hvor forsikringsvirksomhet i følge sin natur hører hjemme.

Den tid administration av forsikringsvæsenet kræver i fagorganisationen burde anvendes til organisations- og opplysningsarbeide. Man kan heller ikke være blind for at forsikringsvæsenet som det nu er ordnet, stiller praktiske vanskeligheter i veien for en mer tidsmessig organisationsform. Og endelig kommer det principielle hensyn: at en slik forsikring er selvbeskatning som letter det offentlige for byrder det burde bære, byrder som det ikke har nogen synderlig opfordring til at paata sig saalænge arbeiderne selv godvillig bærer dem.

Av disse grunde vil man foreslaa for fagkongressen at den anbefaler forbundene at avvikle sit forsikringsvæsen, saa al interesse kan koneentrere sig om de løns- og klassespørsmål, som ligger tilrette for fagorganisationens virksomhet.

N. A. F.s stedlige styre, Trondhjem.

Alle forsikringskasser i de forskjellige forbund overtages av landsorganisationen.

Embretsfos papir- og træmassearbeiderforening.

1. Kongressen uttaler, at alle forsikrings- og arbeidsledighetskasser i de forskjellige forbund bør overføres til Arb.s fagl. landsorganisation med fælles administration og gjøres obligatorisk for landsorganisationens medlemmer.
2. Sekretariatet paalægges at utarbeide en plan hvorefter de i punkt 1 nævnte kasser skal overføres til landsorganisationen. Planen forelægges de tilsluttede forbunds landsmøter til endelig avgjørelse.

Motivering: Den nuværende form for fagorganisationens forsikringsvæsen, at disse utelukkende skal være knyttet til forbundene, er i mange henseender upraktisk, og i enkelte tilfælder likefrem uheldig for en naturlig utvikling av organisationen.

De senere aars erfaring og utvikling av industrien viser at arbeiderne til stadighet er henvist til at skifte arbeide paa grund av op- og nedadgaaende konjunkturer og herav følgende arbeidsledighet.

Blir en mand arbeidsledig paa grund av overproduktion i sit fag, er vedkommende med en gang henvist til at søke arbeide utenfor sit fag.

I saadanne tilfælder stiller det sig ofte vanskelig for vedkommende at kunne beholde sit medlemskap i sit eget forbund, som en følge av at der ingen overenskomst er forbundene imellem indenlands, der aapner adgang for det enkelte medlem til at faa overført sine rettigheter fra det ene til det andet forbund.

En saadan overenskomst bør der absolut istandbringes mellem samtlige fagforbund i landet.

De overenskomster, som nu er oprettet mellem broderforbundene i de forskjellige lande, er ikke tilstrækkelig. Rammen bør utvides.

Men skal en saadan overenskomst komme istand, blir det nødvendig at forsikringsvæsenet blir omordnet inden de forskjellige forbund, saaledes at de enkelte medlemmer kan gaa fra det ene til det andet forbund uten at tape sine rettigheter til forsikringskasserne.

En centralisering blir da nødvendig.

Dette er selvsagt meget vanskelig at faa istand; ti det siger sig selv, at faa ensartede forsikringsindretninger inden fagorganisationen vil nærsagt bli en umulighet, al den stund de forskjellige kasser av samme art skal ha hver sine selvstændige ledelser.

Er man imidlertid enige om at forsikringsvæsenet bør omlægges saaledes at dette ikke stiller sig hindrende iveien for at det enkelte medlem kan gaa fra det ene til det andet forbund alt eftersom vedkommende skifter arbeide, saa er det mest naturligt at hele forsikringsvæsenet overføres til landsorganisationen.

Ved en fælles centralisation av kasserne vil man utvilsomt administrere billigere, likesom man maa ha grund til at anta, at kontingenten forholdsvis kan sættes lavere, som en følge av at de enkelte kasser faar mangedoblet sit medlemsantal.

Et andet moment som taler for centraliseringen er, at det vil være lettere at tilveiebringe statistisk materiel.

Det er selvsagt indlysende, at saa indgripende forandringer i de forskjellige forbunds mangeartede forsikringskasser, som en fuldstændig centralisering av disse i landsorganisationen, vil faa mange vanskeligheter og lar sig vistnok ikke gjennomføre for alle kassers vedkommende med en gang.

Forsøksvis med en kasse ad gangen vil vel være den mest heldige ordning at faa realisert saken paa.

Forøvrig maa dette nærmere fremgaa av planen, som i tilfælde forslaget vedtages, nærmere skal utredes og forelægges de forskjellige forbund.

At forslaget i høi grad vil lette overgang til industriforbund er en indlysende ting.

Det som nu er en væsentlig hindring for en sund utvikling av organisation i retning av industriforbund er at forsikringsvæsenet er ordnet inden forbundene.

Man skal nævne et praktisk eksempel paa hvor uheldig den bestaaende ordning er, hentet fra den bedrift hvortil undertegnede forening tilhører, nemlig Borregaard fabrikker.

De organiserte arbeidere ved denne bedrift staar tilsluttet ikke mindre end 7 forbund.

Det mest naturlige var selvfølgelig at det kun var 1 forbund, hvilket jo er forutsætningen at faa, efter tidligere beslutninger av landsorganisationen, ved at indføre industriforbund.

Naar det nu ikke er etablert noget bestemt samarbeide mellem de forskjellige forbund, er det indlysende at en sammenblanding av saa mange

forbund ved samme bedrift i mange tilfælder er uheldig for organisationen i sin helhet.

En hovedbetingelse for en sund utvikling av organisationen er selvsagt et fast samarbeide.

Dette mangler man under den nuværende form.

Det blir nødvendig at rydde de skranker tilside, som hindrer opprettelse av industriforbund, og ved at centralisere forsikringsvæsenet er utvilsomt en av de mest hindrende skranker fjernet.

Cellulosearbeidernes fagforening, Sarpsborg.

Fra sekretariatet:

Med hensyn til de foran anførte forslag ang. forsikringskasserne henvises til sekretariatets innstilling angaaende organisationsformerne.

Fra Norsk arbeidsmandsforbund.

e) Tarifprincippet.

Da de skriftlige og bindende overenskomster i vor tid snarere er til beskyttelse for arbeidskjøper- end arbeiderinteresser ved at de blandt andet hindrer arbeiderne for at benytte sin organisationsfrihet og da de virker søvndyssende paa medlemmerne, bør det være paa tide at finde en anden form for arbeidsforholdet mellem arbeidernes organisation og arbeidskjøperne. En saadan frembyr sig i de anerkjendte arbeidsvilkaar. Partene vil da beholde sin aksjonsfrihet og det vil virke til at samle arbeiderne om sine organisationer. Og deri ligger arbeidernes styrke.

Av den grund vil man foreslaa for fagkongressen at fatte beslutning om at efter hvert som de skriftlige, bindende overenskomster utløper, skal der ikke indgaaes nye bindende avtaler, men i stedet søke at faa indført anerkjendte arbeidsvilkaar.

N. A. F.s stedlige styre, Trondhjem.

Fra Norsk jern- og metalarbeiderforbund.

Landsorganisationens kongres henstiller til hvert enkelt forbund ikke at avslutte overenskomst, der har længere varighet end i høiden 3 aar.

Som grund herfor skal anføres de stadig opadgaaende tider med større krav til arbeidernes økonomiske evne, særlig med hensyn til priserne paa livsfornødenheter.

Avd. 47, Eidsfos.

Oversendes uten bemerkning.

Hovedstyret.

Ved opprettelse av nye overenskomster med arbeidsgiverne skal 1. mai som hel fridag stilles i forgrunden for vore krav.

Avdeling 11, Bergen.

Ovenstaaende er behandlet og tiltrædes av stedlige styre.

Stedlige styre, Bergen.

Hovedstyret kan ikke tiltræde forslaget.

Fra sekretariatet:

Forslaget fra arbeidsmandsforbundets stedlige styre i Trondhjem gaar ut paa, at tarifoverenskomsterne efterhvert som de løper ut skal erstattes av saakaldte «*anerkjendte arbeidsvilkaar*». Saavidt vi har kunnet se, er der adskillig uklarhet med hensyn til hvad der forstaaes med dette uttrykk, og forslagsstillerne har heller ikke selv gjort noget forsøk paa at forklare uttrykket. Efter hvad der tidligere er fremholdt om disse ting er meningen vistnok den, at der skal eksistere etslags arbeidsavtale mellem fagorganisationen og vedk. arbeidsgiver eller arbeidsgiverorganisation. Men denne avtale skal ikke være skriftlig og ikke være gjældende i noget bestemt tidsrum. Den skal saa at si kun gjælde for dagen og kunne ændres av den anden part naarsomhelst. Disse «*arbeidsvilkaar*» er det vistnok meningen at istandbringe paa den maate, at fagforeningen selv vedtar visse regler for arbeidsforholdet, som arbeidsgiveren anerkjender, uten at det som ovenfor nævnt faar form av en tariff. Det hele synes vanskelig at utforme i praksis. Baade det at faa istand saadanne anerkjendte arbeidsvilkaar og faa dem opretholdt vil vistnok byde paa langt større vanskeligheter end forslagsstillerne i øieblikket har tænkt sig, og al sandsynlighet taler for, at det kun vilde bli et mislykket eksperiment og man atter vilde gaa over til det almindelige tarifforhold.

Der foreligger ingen bestemte erfaringer om «*anerkjendte arbeidsvilkaar*» fra utlandet, hvorfra der kan trækkes slutninger som med nogen vekt kan gjøres gjældende overfor vore forhold.

Sekretariatet kan ikke indse, at avskaffelsen av de skriftlige overenskomster under de herskende forhold vilde være til gagn for arbeiderne. Tvertimot, saalænge antallet av uorganiserte arbeidere er saa stort i forhold til de organiserte, er det ganske utænkelig, at den garanti som ligger i en skriftlig bindende tariff, med fordel skal kunne avløses av anerkjendte arbeidsvilkaar.

Selve tarifsystemet vil være nødvendig i en lang fremtid, og det behøver heller ikke at staa hindrende iveien for fagorganisationens fremgang. Det er jo tariffens indhold det kommer an paa, tariffene er et uttrykk for fagorganisationens styrke overfor den anden part. Naar vi derfor ikke har kunnet naa saa langt som ønskelig i vort tarifarbeide, saa skyldes dette i første række, at vi endnu ikke har magtet at skape en tilstrækkelig sterk fagorganisation.

Det vilde derfor være at øde organisationens kræfter, hvis man skulde følge forslaget om at avskaffe tarifoverenskomsterne. Det er i første række fagorganisationens formaal at fremme og ivareta arbeiderklassens faglige og økonomiske interesser, og det er i overensstemmelse hermed vor opgave at kjæmpe for opnaaelsen av bedre løns- og arbeidsvilkaar. Men en kamp mot tariffprincippet vilde bli et i hoi grad uproduktivt arbeide, som vilde lægge beslag paa organisationens handlekraft, uten til gjengjæld at gi positive fordele. Den faglige organisation maa derfor som hittil følge den rigtige vei at styrke vor kampstilling saa tariffene kan bli saa gode som mulig,

istedetfor at følge den uklare anvisning, som er git i det stedlige styres forslag.

I overensstemmelse hermed bør det være organisationens opgave at søke at undgaa de altfor lange tariffperioder og likeledes at gjøre tariffene saa enkle og klare i sine bestemmelser som mulig og forhindre, at der indtas regler som kan være til skade for organisationen.

Forslaget fra jern- og metalarbeiderforbundets avdeling 47 kan sies at gi uttrykk for en rimelig norm med hensyn til tariftidens længde. Men man maa jo herunder huske paa, at «opadgaaende tider» har vi ikke altid. Der vil sikkert igjen komme nedgangstider med den forandrede situation som de medfører for tariffarbeidet. At sætte nogen bestemt grænse for tariffernes minimums- eller maksimums-varighet er forøvrig yderst vanskelig, idet forholdene i vedkommende haandverk eller industri maa tas i betragtning og de forhaanden-værende konjunkturer. Likeledes selve tariffens indhold. En tariff for fløtningsarbeidet kan saaledes maaske kun omfatte vedk. aars fløtningssæsong; mens en landstarif for et haandverksfag kan indeholde saadanne principer og utviklingsbestemmelser, at den gjør en forholdsvis lang tariffperiode forsvarlig.

En tariffperiode paa høist 3 aar vil imidlertid rent generelt set av mange grunde kunne være et passende tidsrum. Istedetfor at avskaffe tariffene bør det være vor opgave at utnytte dem mest mulig. Paa basis av tariffen skal arbeidsvilkaarene høines, men herav følger at der maa være en utviklingstid før tariffen atter fornyes. Men denne utviklingstid maa ikke være for lang, ti da virker den mot sin hensigt. 5 aar maa saaledes i almindelighet sies at være en altfor lang tariffperiode og bestræbelserne maa gaa ut paa at undgaa disse lange tariffperioder; men paa den anden side kan det ikke la sig gjøre for kongressen at vedta nogen bestemt maksimumstid. Det maa avgjøres i hvert enkelt tilfælde under hensyntagen til de foreliggende omstændigheter.

Sekretariatet vil i henhold til foranstaaende anbefale, at kongressen gir sin tilslutning til den tanke som ligger til grund for avdeling 47's forslag og uttale, at altfor langvarige tariffoverenskomster bør søkes undgaat.

Forslaget fra jern- og met.forb.s avdeling 11, Bergen om at 1. mai som hel fridag skal stilles i forgrunden som *tarifkrav*, kan sekretariatet ikke anbefale. 1ste maidemonstrationen er nu blit saa anerkjendt og arbeidsgiverne har vænnet sig til at arbeiderne tar fri den dag, saa det kan ikke betragtes som noget for dagens virkning avgjørende at faa den som tariffbestemt fridag. Det er jo i det senere kun undtagelsesvis vi har været vidne til, at arbeidsgiverne har lagt alvorlige hindringer iveien for 1ste maidemonstrationen eller søkt at ramme demonstranterne etterpaa ved lockout eller lignende. Naar blot arbeiderne er samlet og enstemmige om at gjennomføre arbeidshvile 1ste mai for at demonstrere for sine krav, saa vil det kunne ske.

Kongressen har tidligere vedtat, at kravet om *arbeidstidens forkortelse* maa komme i forgrunden i den faglige kamp, og denne

beslutning bør paany indskjærpes og understrekes av indeværende kongres. Ved alle tariffbevægelser bør det derfor være organisationen magtpaaliggende at fremme krav om arbeidstidens forkortelse. Det et vistnok det samme hovedkrav vi demonstrerer for 1ste mai. Og at sette dette i forgrunden er netop i 1ste maidemonstationens aand og en ganske viktigere sak end det som indeholdes i det foreliggende forslag om tariffæstet fridag.

I henhold til foranstaaende kan sekretariatet ikke anbefale forslaget fra avdeling 11, Bergen.

f) *Kampmidlerne.*

Fra Norsk malerforbund (Trondhjems avdeling):

Den nuværende industrielle utvikling vi har gjennomgaat i de sidste aar, og den sterke organisation arbeidskjøperne har skapt, gjør det paakrævet for de fagorganiserte at forflere sine kampmidler, ved at der tages sigte paa at utvide de almindelige streiker til faglige generalkampe og sympatistreiker, at anvende obstruktion, sabotage og boykot, likesom kooperationen tages i de faglige kamps tjeneste.

Man vil foreslaa for kongressen at vedta en uttalelse i overensstemmelse med denne opfatning.

Fra sekretariatet:

At opstille en bestemt kategori av kampmidler, som skal benyttes av fagorganisationen lar sig ikke gjøre. Den regel som maa befulges og det hensyn som maa tages under den faglige kamp er at kampen ved siden av at den skal fremtvinge et for arbeiderne gunstig resultat ogsaa bør ha en opdragende og samlende virkning paa arbeiderklassen. Forsaavidt er jo alle enige om at streiken er den naturlige form for faglig kamp, og det gjælder om i første række at gjøre dette anerkjendte middel saa effektivt som mulig. Dette kan kun ske ved at flest mulig av arbeiderne slutter sig til organisationen og at streikeforsikringen utvides ved national og international sammenslutning. Reservefondene maa styrkes og det internationale samarbeide utvides, saaledes at maalet obligatorisk international streikeunderstøttelse under omfattende kampe kan naaes. Foruten streiken og blokaden er jo ogsaa sympatistreiken og boykot kampmidler som er kjendt og har været anvendt. Men de kræver en sterk organisation og en utviklet solidaritetsfølelse. Der maa være særlige aarsaker tilstede, forat de med held skal kunne anvendes. Det har været sagt om streiken at den er et tveegget vaaben, men dette gjælder i langt høiere grad om sympatistreiken. Den kan derfor ikke regnes med som et kampmiddel, der kan brukes til enhver tid paa samme maate som streiken.

Idetheletat er det umulig at fastslaa de kampmidler, som ved en given leilighet skal komme i forgrunden. Det avhænger i høi grad av den foreliggende situation. Naar forslaget nævner kooperationen som et middel i kampen, saa hersker der jo skjøn enighet

herom. Det gjælder bare at omsætte dette i handling. Den store utbytning av arbeiderklassen, som finder sted gjennom den kapitalistiske omsætning og produktion gjør det til en bydende nødvendighet for de faglig organiserte arbeidere at utvikle kooperationen, saa denne kan bli et mægtig led i arbeidernes befrielseskamp.

I forslaget er ogsaa nævnt at obstruktion og sabotage skal sættes op som organisationsmæssig anerkjendte kampmidler. Sekretariatet maa fraraade dette, idet disse kampmidler ikke kan sies at ha nogen synderlige fordele fremfor de gamle og prøvede, men til gjengjæld er de beheftede med saamange skavanker, at de ikke organisationsmæssig kan forsvares. Erfaringen fra de lande, hvor de har været benyttet har ikke godtgjort, at de er særlig førsteklasses eller effektive kampmidler, men at de tvertimot har sin store begrænsning. Det har likeledes vist sig, at sabotagen har let for at gaa over til lovstridige handlinger, som alle fordømmer. Den kan nemlig ikke stilles under organisationsmæssig kontrol, idet den ikke er en fællesoptræden i samme grad som streiken, men lar individerne optræde paa egen haand. Dette kampmiddel vil saaledes kunne komme til at skade hele organisationen istedetfor at gavne den. Det kan derfor ikke anbefales at sætte obstruktion og sabotage op som kampmidler, der anbefales av organisationen og skal anvendes av denne.

At en vrangvillig arbeidsgiver møter vrangvilje hos sine arbeidere og at det slettest betalte arbeide blir daarligst utført er en rent psykologisk selvfølge. Men naar organisationen skal fremtvinge forbedrede arbeidsvilkaar kan den ikke bygge sine fremstøt paa en organisationsmæssig utnyttelse av disse forhold. Den reservemagt som staar bakom kravene og skyver dem frem er og blir evnen til streik — til i fællesskap at tilbakeholde arbeidskraften. Sympatistreik er jo bare at føre streiken videre, og boykot er at føre den over paa forbrukeromraadet, slik at vi benytter vor evne som forbrukere til at la være at kjøpe en bestemt vare. Det blir saaledes paa dette grundlag at vor faglige kamp maa føres.

Under henvisning til hvad foran er anført finder sekretariatet at malerforbundets Trondhjemsavdelings forslag ikke gir anledning til nogen beslutning fra kongressens side.

Dagsordenens punkt 4. Lovforandringer.

Til § 1. Formaål.

Fra Norsk malerforbund:

Det er nu almindeligt erkjendt at arbeiderbevægelsen maa være socialistisk eller revolutionær for at kunne fuldføre sin mission.

Men da bør dette ogsaa faa uttryk i landsorganisationens love, saa man ikke risikerer som under den sidste fagkongres at en av organisationens første tillidsmænd kan uttale at der er intet i lovene om at fagbevægelsen skal være socialistisk.

Man vil derfor foreslaa at landsorganisationens love § 1 p. 1 kommer til at lyde:

«1. Paa grundlag av klassekampen, virke for at forbedre arbeiderklassens løn- og arbeidsvilkaar og for dens endelige befrielse ved produktions- og omsætningsmidlernes **socialisering.**»

De nuværende punkter 1 og 2 blir 2, 3 osv.

Trondhjems avdeling.

Fra sekretariatet:

Sekretariatet er av den opfatning, at lovenes bestemmelser om landsorganisationens formaal, saa klart og tydelig fastslaar samarbeidet med den politiske gren av arbeiderbevægelsen, at et tillæg som det foreslaaede maa ansees ganske overflødig. Det er i § 1 punkt 4 fastslaat, at landsorganisationen i forbindelse med arbeidernes politiske organisation skal forberede arbeiderklassens befrielse. I dette punkt er efter sekretariatets mening tilstrækkelig tydelig uttrykt at formaalet er i samarbeide med arbeiderpartiet og i overensstemmelse med dettes principielle program at søke gjennomført paakrævede reformer med socialismen som endelig maal.

At det skulde være nødvendigt at omskrive dette i den foreslaaede form kan man ikke indse. Lovene indeholder jo ogsaa andre bestemmelser, som fastslaar samarbeidet med arbeiderpartiet, bl. a. bestemmelsen om at arbeiderpartiets centralstyre *skal* være repræsentert i sekretariatet og omvendt. Og det samarbeide som finder sted mellem socialdemokratiet og fagorganisationen blir stadig mere inderlig, saaledes at det nu er alment erkjendt at fagorganisationens bedste bundsforvandt er en socialdemokratisk politik. Dette har gjentagne gange yderligere blit understreket ved resolutioner, som er vedtat av arbeiderkongresserne. I saa henseende henvises til beslutningen paa den skandinaviske arbeiderkongres ifjor, hvor det bl. a. heter, at «arbeiderorganisationen skal omskape samfundsforholdene, idet arbeiderklassens frigjørelse er vort store maal, og kongressen opfordrer alle klassefæller til med enighet og kraft at arbeide henimot dette maal efter den faglige, politiske og kooperative linje, som tilsammen danner den eneste sikre vei til avgjørende seir for arbeiderklassen.»

Til § 2. Optagelse.

Punkt 2.

Fra Norsk jern- og metalarbeiderforbund:

§ 2, punkt 2, forandres saaledes:

«Naar foreninger inden specielle fag eller arbeidsgrene ønsker at overgaa fra et forbund til et andet, skal sekretariatet foreta avstemning over hvilket forbund vedkommende fags utøvere ønsker at tilhøre.

Hvis majoriteten inden faget uttaler sig for overflytning kan dette ske med hovedstyrets samtykke.

Hovedstyrets avgjørelse er bindende for samtlige fagets utøvere».

Fra sekretariatet:

Den nugjældende bestemmelse i lovenes § 2, punkt 2 blev ved-

tat paa forrige kongres, og aapner adgang for specielle fag- eller arbeidsgrene at overgaa til et andet forbund, naar dette sker i medfør av utviklingen. Forslaget fra jern- og metalarbeiderforbundet gaar ut paa, at naar foreninger inden specielle fag ønsker at gaa over fra det ene forbund til et andet skal sekretariatet la foreta avstemning blandt samtlige vedkommende fags utøvere. Av forslagets form synes at fremgaa, at det skulde sættes istedet for det nuværende punkt 2, men i saa tilfælde maa sekretariatet fraaade dets vedtagelse. Det vilde bli uholdbare tilstande indenfor forbundene om en hvilken som helst forening i medfør av lovene skulde kunne forlange av sekretariatet, at der blir foretat en avstemning blandt samtlige vedkommende fags utøvere om overgang til et andet forbund. Det som er kjernen i det nuværende punkt 2 er bestemmelsen om at «naar utviklingen tilsier at foreninger omfattende specielle fag eller arbeidsgrene overgaar fra et forbund til et andet,» saa kan dette ske med landsorganisationens godkjendelse. At ta denne bestemmelse bort og istedet aapne adgang for *enhver* forening at kræve avstemning om disse forhold kan ikke anbefales. En anden sak er det derimot, hvis der indenfor et forbund inden bestemte grupper er bevægelse oppe i retning av overgang til andet beslægtet forbund eller i retning av at danne nyt forbund, at *vedkommende forbund* da lar foreta avstemning indenfor gruppen, for derved at faa bragt paa det rene i hvor stor utstrækning et saadan krav er begrundet i medlemmernes opfatning. Sekretariatet gaar imidlertid ut fra, at en saadan fremgangsmaate er naturlig og vil bli befulgt og finder det unødvendig at indta regler herom i landsorganisationens love.

Punkt 4:

Fra Norsk sag-, tomt- og høvleriarbeiderforbund:

Vort forbunds hovedstyre har besluttet at fremsætte følgende lovforslag til behandling paa førstkommende kongres.

1. § 2 punkt 4, 2den passus forandres saaledes: «I landsorganisationen kan kun de mandlige medlemmer regnes for halvtbetalende, hvis vanlige gjennomsnittlige løn er 2.50 og under pr. dag.»

Motiver (ad § 2 punkt 4): Siden grænsen kr. 2.00 for de halvtbetalende blev fastsat er levnetsmidlerne steget ganske sterkt. Som følge derav blir denne grænse nu for lav, saa de der tjener kr. 2.00 ikke kan bære $\frac{1}{4}$ betalende kontingent.

En forhøielse av grænsen til kr. 2.50 er derfor paakrævet, ti selv med en fortjeneste av mellem kr. 15.50—16.00 pr. uke blir $\frac{1}{4}$ betalende kontingent nu ganske føelig.

Fra sekretariatet:

Sekretariatet er enig i de betragtninger, som ligger til grund for forslaget, og anbefaler dette til vedtagelse.

Punkt 5.

Fra Norsk jern- og metalarbeiderforbund:

Tallene forandres fra 7.20 og 3.60 til 13.50 og 4.80.

Motiver: Se under § 9, punkt 4.

Fra sekretariatet:

De nugjældende love bestemmer, at de tilsluttede organisationer maa ha en fast løpende kontingent til streikefond, som mindst utgjør kr. 7.20 pr. medlem og aar for helt- og kr. 3.60 for halvtbetalende. Jern- og metalarbeiderforbundets styre foreslaar at dette forhøies til henholdsvis kr. 13.50 og 4.80 pr. aar. I sekretariatet har herr J. Borgen optat forslag om kr. 13.00 for heltbetalende og 5.20 for halvtbetalende.

Sekretariatet er helt ut enig med forbundsstyret i nødvendigheten av at styrke streikekasserne. En planmæssig streikeunderstøttelse indenfor organisationerne og en videre utvikling av den internationale streikeforsikring er den økonomiske styrke som er absolut nødvendig for med held at kunne føre kampen mot arbeidsgiverorganisationerne. Og betingelsen for en planmæssig saavel national som international streikeforsikring er at kontingenten til streikefondet gjøres saa effektiv som mulig.

Et bevis for at denne opfatning er riktig er ogsaa den kjendsgjerning at efterhvert som betydningen av den faglige kamp gaar op for arbeiderne, er ogsaa offervilligheten steget.

Sekretariatet vil derfor paa det sterkeste anbefale kongressen at gi denne opfatning sin tilslutning ved at gaa til en forhøielse av den krævede minimumskontingent. Man finder dog ikke at kunne anbefale, at man for tiden gaar til et saa stort beløp som av jern- og metalarbeiderforbundet foreslaar. Det bør her gaaes skridtvis frem, idet hensyn maa tages til de forhold hvorunder forskjellige organisationer virker. Hensyn bør ogsaa tages til nye grupper av arbeidere, som efterhvert organiseres: skogsarbeidere, fiskere, landarbeidere etc., som ialfald den første tid kan ha vanskelig for at opfylde de krav, som ældre organisationer med lethed kan klare.

Sekretariatet vil derfor foreslaa, at kongressen fatter beslutning om at de tilsluttede organisationer maa ha en fast løpende kontingent til streikefond der mindst utgjør kr. 10.40 pr. medlem pr. aar for helt- og kr. 5.20 for halvtbetalende (henholdsvis 20 og 10 øre pr. uke). For de organisationer, som ikke har en saa høi kontingent blir beslutning herom at fatte paa først avholdende landsmøte.

Til § 4. Kongressen.

Fra Norsk sag-, tomt- og høvleriarbeiderforbund.

§ 4, punkt 2a forandres saaledes: «Forbund har ret til at vælge 1 repræsentant for hvert fylt 300-tal for de første 3000 medlemmer, dog mindst 1, samt for det overskytende antal 1 for hvert fylt 500-tal medlemmer.»

Motiver (ad § 4, punkt 2 a): Den utvidelse av repræsentationen som her foreslaaes er meget liten, men er for forbund mellem 1800 og 3000 medlemmer ønskelig, da man derved vil ha lettere for at faa de forskjellige landsdele repræsenteret.

Fra sekretariatet:

Man vil advare mot vedtagelsen av dette forslag.

Med organisationens vekst melder spørsmålet om indskrænkning av repræsentationsretten sig periodevis for at ikke kongresserne skal bli for store. Naar det er tilfældet, bør man være varsom med at foreslaa utvidelser, selv om de i sig selv er smaa. Med den nuværende repræsentationsordning deltog der paa kongressen i 1910 145 repræsentanter, til denne kongres møter 210 repræsentanter, altsaa en økning paa 45 pct.

Repræsentationsreglerne er bygget efter en regresiv skala og begynder man først at pirke ved det opsatte forholdstal, melder spørsmålet sig straks om den regresive skalas berettigelse i det hele.

Spørsmålet om forandring av repræsentationsordningen var oppe paa sidste kongres, men blev da nedstemt.

Sag-, tomt- og høvleriarbeiderforbundets forslag vil med det nuværende medlemstal skaffe 4 forbund yderligere hver 2 repræsentanter. Den sak er ikke saa stor at den bør bringe hele repræsentasjonsspørsmålet op igjen i diskusjonen.

Fra Norsk trøarbeiderforbund:

Punkt 3. Utgaar.

- 6. Sidste punkt forandres til: Likesaa har sekretariatet forslagsret.
- 11. Hvis formanden eller sekretæren fratræder før funktions-tiden er omme, kan sekretariatet i fællesmøte med forbundsstyrelserne foreta suppleringsvalg, der gjælder til første kongres.
- 13. «Hovedstyret» forandres til sekretariatet.
- 14. «og de av hovedstyrets medlemmer, der ikke er valgt som repræsentanter» utgaar.

Motiver (ad § 4, punkt 3): Man kan hverken indse nytten eller nødvendigheten av, at kongressen er belemret med repræsentanter uten stemmeret og tror uten skade landsorganisationen kan spares for denne utgift.

Ad punkt 6, 11 og 13: Under forutsætning av, at hovedstyret sløifes, opretholdes disse forslag til forandringer.

Ad punkt 14: I henhold til, som foreslaat, at § 4, punkt 3 utgaar.

Fra sekretariatet:

Under henvisning til hvad der er anført under § 5, *Hovedstyret*, foreslaaes punkt 3 saalydende:

3. «De av forbundsstyrene og enkeltvis tilsluttede foreningers bestyrelser (p. 2b og d) valgte repræsentanter er det for perioden efter § 5 punkt 1 valgte repræsentantskap.

I punkterne 6, 11 og 13 forandres ordet «hovedstyret» til «repræsentantskapet».

Punkt 14 forandres overenstemmende med træarbejderforbundets forslag.

Fra Norsk malerforbund.

Landsorganisationens love § 4 p. 9 faar følgende tilføielse:

«Likesaa bestemmes diætgodtgjørelsen under reiser i landsorganisationens tjeneste i ind- og utland.»

Almindeligt forslag:

I diætgodtgjørelse erholder landsorganisationens repræsentanter ved kongresser i utlandet eller om ogsaa reisen gjælder andre øie med kr. 9.00 og under reiser i organisationens tjeneste indenlands kr. 6.00 pr. døgn.

Hertil kommer fri reise med 3die classes jernbane og 2den classes dampskib samt erstatning for tapt arbeidsfortjeneste.

Kristiania afdeling.

Til § 5. Hovedstyret.

Fra Norsk træarbejderforbund:

§ 5. Hovedstyret utgaar helt.

Motiver (ad § 5): Man antar det kun vil være en fordel for organisationen at ophæve en institution, som i vigtige avgjørelser ikke kan ha det nødvendige overblik over forholdene og som derfor er henvist til for manges vedkommende at maatte strø sand paa sekretariatets forelæg.

Paa den maate hovedstyret sammensættes kan det heller ikke til enhver tid ansees som nogen ansvarlig forsamling likeoverfor de enkelte organisationer, idet tilliden til de enkelte medlemmer av hovedstyret kan gjennemgaa mange forandringer i løpet av 3 aar.

Det ansvar hovedstyret skulde ha, blir jo ogsaa noget problematisk, naar dets medlemmer kan la være at møte paa kongressen. Den eneste fordel den nuværende ordning har, er at sekretariatet har et skjærm-bret at dække sig bak, om saa ansees paakrævet.

Man anser forbundsstyrelserne i fællesmøte med sekretariatet som det rette forum til at træffe avgjørelse i vigtigere spørsmåal og henviser i henhold hertil til de foreslaaede forandringer i § 6.

Hvis hovedstyret besluttet bibeholdt foreslaaets subsidiært:

§ 5. *Hovedstyret.* 1. forandres til: Efter de i § 4 punkt 2 b og d fastsatte regler vælges et hovedstyre.

Repræsentanter til hovedstyret vælges for et aar ad gangen efter hvert aarsmøte i landsorganisationen.

Fra Norsk arbeidsmandsforbund.

Efter den erfaring man hittil har havt, har hovedstyret ikke utrettet noget som gjør det eksistensberettiget. Dets virksomhet har væsentlig indskrænket sig til at strø sand paa sekretariatets beslutninger. Men en slik institution har man ikke raad til at holde. Og det som er nytteløst virker til skade. Man vil derfor principalt foreslaa at hovedstyret ophæves og at loven ændres i overensstemmelse hermed.

«Subsidiært, at hovedstyret sammensættes av repræsentanter fra de forskjellige landsdele, f. eks. 11 eller 13.

Sekretariatet har fremdeles adgang at tilkalde de forskjellige forbundsstyrrer eller forretningsførere til konference, forsaavidt det skulde ansees ønskelig.»

Dersom den nuværende ordning opretholdes, vil man foreslaa at bare de valgte repræsentanter fra de respektive fagforeninger har stemmeret paa landskongressene. Fagkongressene tæller nu over et halvt hundrede medlemmer før man kommer til de valgte repræsentanter. Med den innskærpede repræsentationsordning er dette en høist betænkelig og udemokratisk ordning. Det er ingen arbeiderorganisation som har en saa byråkratisk repræsentationsordning som landsorganisationen og en forandring skulde derfor være paakrævet.

Norsk arbeidsmandsforbunds stedlige styre, Tr.hjem.

Fra sekretariatet:

Begge forslag gaar ut paa at ophæve hovedstyret som institution og istedet indsætte forbundsstyrrerne i fællesmøte som avgjørende instans naar det gjælder vigtigere spørsmåal; eller som i subsidiært forslag fra arbeidsmandsforbundets stedl. styre i Trondhjem, «at hovedstyret sammensættes av repræsentanter fra de forskjellige landsdele, f. eks. 11 eller 13.»

Sekretariatet kan ikke anbefale nogen av forslagene saadan som de foreligger.

Det kan naturligvis med nogen ret siges, at hovedstyret ikke er en aktiv institution, som til stadighet har det nødvendige overblik, det kan jo siges om enhver repræsentation, der ikke deltar i det daglige administrative arbeide; men herfra at gaa til ophævelse av det bindeled der er mellem forbundene og sekretariat i kongressperioden er et betænkelig sprang.

Hovedstyret er ikke og har aldrig været et «skjæmbret» for sekretariatet. Dette maa bære sit ansvar for kongressen uavkortet, det er erfaringen hittil og ligger forøvrig i sakens natur.

Hovedstyret skal være forbundenens repræsentation i landsorganisationen mellem kongresserne, i sekretariatet kan jo kun et faatal organisationer faa sin mand ind; det skal kunne gi vigtige avgjørelser et bredere grundlag og være appellinstans i tvist mellem organisationerne.

Et saadant bindeled kan vi likesaalitt undvære som landsorganisationerne i vore broderlande; det gjælder kun om at gjøre ordningen saa tilfredsstillende som mulig.

De foreslaaede ordninger kan ikke siges et by nogen forbedring.

Den distriktvise repræsentation har ingen rot i en centralorganisation bygget paa *landsforbund*. Repræsentanterne har ingen organisation at støtte sig til og de kan vel ikke i større grad end de nuværende hovedstyremedlemmer ha det «nødvendige overblik».

At forbundsstyrrerne i fællesmøte med sekretariatet skal træffe

de viktigere avgjørelser og saaledes fungere som et hovedstyre, blir et stort apparat.

Vi har nu 25 forbund, foruten enkeltstaaende foreninger. Styrrerne tæller fra 5 til 11 mand, siger vi 7 i gjennemsnit, blir det en forsamling paa 175 personer, dertil da sekretariatet. Det blir en stor forsamling at faa sammen paa kort varsel til at diskutere konfliktssituationer eller indre tvistepørsmaal.

Kunde man dermed vinde mer i samhörighet og fælles ansvar mellem forbundene, saa burde ikke ordningen i sig selv avskrække; men det er vor opfatning, at vi naar ikke frem til noget andet og bedre end det vi har ad den vei.

Samarbeidet mellem forbundene og landsorganisationen er i det store hele tilfredsstillende, men kan man ved lovbestemmelser faa det bedre utformet, bør det ske. Under nærmere henvisning til § 8, hvor sekretariatet vil opta træarbeiderforbundets forslag til forandring, vil vi her foreslaa, at hovedstyret ombyttes med et *repræsentantskap*, der vælges efter samme skala som i § 4, punkt 2 b nævne Disse repræsentanter vælges av og inden vedkommende organisations styre umiddelbart efter hver landskongres.

Utræder en repræsentant av sin organisations styre, har dette straks at vælge en ny. Disse repræsentanter møter paa kongressen som forbundsstyrernes repræsentanter som i § 4, punkt 2 b bestemt.

Istedetfor et hovedstyre bestaaende av bestemte personer valgte paa 3 aar, der har at fungere selv om de i mellemtiden er traadt ut av aktiv organisationsvirksomhet, blir det nu repræsentanter for de til enhver tid fungerende styrrer, der træder i virksomhet; herved skulde et noksaa berettiget ankepunkt mot det nuværende hovedstyre bli avhjulpet.

Det skulde bli en nøiere forbindelse mellem forbundsstyrer og sekretariat, altsaa rent organisationsmessig, hvorimot den enkelte persons forhold kan bli forrykket ved nyvalg i perioden. Herav følger, at den i § 4 punkt 3 givne adgang for hovedstyremedlemmer til at møte ved kongressen uten at være valgt bortfalder.

Organisationsledelsen skulde da bli saaledes:

Sekretariatet, der har den daglige ansvarlige ledelse og avgjør ifølge lovene alle foreliggende saker.

Repræsentantskapet, der i kongresperioden hvert aar behandler beretning og regnskap og iøvrigt enhver sak som forbund eller sekretariat i medhold av lovene forlanger forelagt for den, og endelig kongressen, som den høieste myndighet overfor hvem sekretariatet staar til ansvar.

Overensstemmende hermed foreslaar sekretariatet § 5 forandret saaledes:

§ 5. *Repræsentantskapet.*

1. Straks efter sidste kongres vælger styrerne for de tilsuttede forbund og enkeltvis tilsluttede foreninger efter regler som i § 4, punkt 2 b og d fastsat, medlemmer av repræsentantskapet. Valget gjælder for kongresperioden, forsaavidt ikke vedkommende

forinden uttræder av vedkommende organisations styre; i saa tilfælde har styret straks at vælge en ny.

Meddelelse om valgte repræsentanter tilstilles straks sekretariatet.

Repræsentantantallet skal til enhver tid være overensstemmende med repræsentationsreglerne i § 4, punkt 2 b.

2. Repræsentantskapet holder møter sammen med sekretariatet saa ofte sekretariatet eller et forbunds styre forlanger det.

Repræsentantskapet behandler alle saker som i henhold til lovene henvises dit og er saaledes landsorganisationens øverste myndighet mellem kongresserne.

I punkt 3 og 4 forandres «hovedstyret» og «hovedstyremøterne» til henholdsvis «repræsentantskapet» og «repræsentantskapmøterne».

Til § 6. Sekretariatet.

Fra Norsk trærarbeiderforbund.

- Punkt 1. «og hovedstyrets» utgaar.

— 4. «eller hovedstyre» utgaar.

— 5. forandres til at lyde: I særlig vigtige spørsmål skal sekretariatet raadføre sig med forbundstyrelserne, eller ved fællesmøte med samme avgjøre saken. Saadanne møter kan indkaldes med kortest mulig varsel.

Som nye punkter foreslaaes:

— 6. Mulige reise- eller diætgodtgjørelser ved disse møter utredes av landsorganisationen.

— 7. Landsorganisationens formand leder møterne, forsaavidt møtet ikke anderledes beslutter.

Fra sekretariatet:

Under henvisning til hvad der er anført foran under § 5, foreslaaes at i punkt 1, 4 og 5 forandres ordet «hovedstyret» til «repræsentantskapet.» Trærarbeiderforbundets forslag til nye punkter 6 og 7 bortfalder hvis sekretariats forslag til § 5 vedtas.

Til § 8. Godkjendelse og ledelse av konflikter.

Fra Norsk trærarbeiderforbund:

- Punkt 5. Andet avsnit forandres til: Forøvrig har sekretariatet ret til naarsomhelst at skride ind for ved direkte forhandling med arbejdskjøperne at søke en opstaat konflikt bilagt eller endog hævet, hvis det er nødvendig, dog ikke før vedkommende hovedorganisationers styrer, som konflikten angaar, i fællesmøte med sekretariatet har fattet beslutning herom.

— 7. forandres til: Opnaaes der ikke enighet mellem sekretariatet og vedkommende organisationer om godkjendelse eller utvidelse av en konflikt, kan saken forlanges forelagt et fællesmøte mellem sekretariatet og forbundsstyrelserne til endelig avgjørelse.

Punkt 8. forandres til: Under konflikter eller arbejdsstansninger som angaar flere organisationer skal ingen enkelt organisation træffe nogen endelig avgjørelse med arbejdskjøperne uten sekretariatets godkjendelse, heller ikke maa under nogen konflikt eller arbejdsstans meddelelser av nogen art tilflyte pressen uten efter samraad med sekretariatet.

Motiver (ad § 8, punkt 5): De organisationer en konflikt angaar skulde ha ret til at være med og avgjøre om en konflikt skal hæves, og mener man det vil forebygge endel av den misnøie, som hersker ved sekretariatets nuværende myndighet og som tildels har gjort sig gjældende ved hævelse av konflikter mot de interesserte parter vilje.

Ad punkt 7: Forbundsstyrelserne skulde ansees at være likesaa kompetente til at avgjøre en mulig dissens i slike tilfælder som et hovedstyre, og da det maa forutsættes, at det kun blir i sjeldne tilfælder, skulde det ikke forårsake mere praktiske vanskeligheter end ved sammenkaldelse av hovedstyret.

Ad punkt 8: Naar en konflikt omfatter flere organisationer, mener man det virker svækkende for et godt resultat, at den ene organisation vedtar en overenskomst eller lar avstemningsresultater i avdelingene offentliggjøre, før der kan træffes endelig avgjørelse for alle som er interessert i konflikten.

§ 8, punkt 4, faar følgende form: Opnaaes der ikke enighet mellem sekretariatet og vedkommende organisationer om godkjendelse eller utvidelse av en konflikt, kan saken forlanges forelagt for hovedstyret til endelig avgjørelse.

Et forbund kan ikke dikteres at avslutte en begyndt konflikt, men kan fortsætte den paa egen risiko, hvis landsorganisationen med hovedstyrets godkjendelse ophæver understøttelsen.

Motivering: Det har vakt misnøie, at den enkelte organisation er blit tvungen til at avslutte en konflikt eller vedta et daarlig resultat trods det av organisationen er forkastet og menes der, at naar et forbunds styre er enig med angjældende medlemmer i, at konflikten bør fortsættes, skal dette kunne ske.

Bygningssnekkernes fagforening, Kristiania.

Sarpsborg og omegns træarbejderforening.

Fra Norsk jern- og metalarbejderforbund:

Forbundene gives større handlefrihet i avgjørelse og ledelse av konflikter.

Motiver: Vedtagelsen av dette forslag har til hensigt at forhindre:

1. At sekretariatet prolongerer en overenskomsts utløpstid uten at vedkommende organisation, for hvilken overenskomsten gjælder, er enig heri.
2. At sekretariatet foranstalter fælles votering over overenskomst ved bedrifter som omfattes av flere forbund.
3. At sekretariatet skal øve press eller tvinge en organisation til at godkjende en overenskomst naar flertallet av de hvem overenskomsten berører samt vedkommende organisations hovedledelse er mot saadan godkjendelse.

§ 8, punkt 9: «Arbejdsstansninger maa ikke iverksættes før forhandlinger er forsøkt.

Heller ikke maa noget foretages der strider mot indgaaede overenskomster.»

«Naar avdelingen har strøket forliksmægling eller voldgift, er det fordi den finder at der mellem en tarifs opsigelse og til dens udløb er tid nok til at forhandle paa, og i tilfælde av disses stranding at gaa til kamp naar tiden blir. Man finder nemlig den taktik at arbeide under forhandlinger er at skade sig selv og hjelpe arbeidsgiverne til at faa utført det mest presserende arbeide.»

Samme paragraf, punkt 10: «Ved overenskomsters revision eller andre forhandlinger skal vedkommende fag som disse vedrører være representert under hele forhandlingerne indtil disse er tilendebragt, hvadenten disse er tilsluttet noget forbund eller ikke.

Gjælder forhandlingerne flere fag, vælger disse en representant hver.»

«Avdelingen finder at to mand ikke kan ha innsigt eller være kompetente til at bedømme de forskjellige under konflikt værende faggrupper og finder derfor at hvert fag bør være representert med en representant hver.»

Oversendes uten bemerkning.

Avd. 44. Blikkenslagernes forening, Kristiania.

Fra sekretariatet:

Til § 8 er inkommet forskjellige forslag.

Fra Træarbeiderforbundet angaaende punkterne 5, 7 og 8. Sekretariatet anbefaler de foreslaaede forandringer til punkt 5 og 8.

Det har selvsagt bestandigt været anledning til fællesmøter mellem forbundsstyrer og sekretariat i konfliktsspørsmaal og saadanne har ogsaa været holdt, men det sedvanlige er at forbundene kun har ønsket sig repræsenteret i sekretariatet ved 1 eller flere mand. Forbundsstyrerne har som den nuværende lov bestemmer bestandig været forespurgt, men det tør være en fordel at fastslaa den mundtlige raadslagning, istedetfor den skriftlige forespørgsel i saadanne saker.

At man under punkt 8 yderligere utformer kravene om gjensidig hensyntagen under konflikter er naturligt. Den nye paragraf fastslaa kun hvad der i praksis bør gi sig selv.

Overenstemmende med hvad der er foreslaaet under § 5 blir punkt 7 at bibeholde med den forandring at ordet «Hovedstyre» ombyttes med «repræsentantskap.»

Til samme paragraf punkt 9 har Blikkenslagernes forening foreslaaet strøket ordene «forliksmægling eller voldgift.» Av forslagets motivering fremgaar at paragrafen er misforstaaet, idet der tænkes paa interessetvister ved en overenskomsts opsigelse eller fornyelse.

Nævnte ledd i paragraffen tar imidlertid sigte paa retstvister.

Om disse ting skal der efter kongresbeslutninger saavel i 1907 og 1910 være bestemmelse i selve overenskomsterne. Sekretariatet foreslaar at der mellem ordene «forhandling, forliksmægling» indflettes — «og under retstvister.»

De foreslaaede forandringer til punkt 4 og punkt 10 kan ikke anbefales.

Det første vil bryte enhver organisationsmæssig plan i lønskampen og kan føre organisationen i sin helhet ut i forhold, hvis rækkevidde er umulig at forutsi.

Det sidste forslag berører forhold der ikke kan lovfæstes, her maa man ordne sig slik som praktiske forhold tilsier.

De fra Norsk jern- og metalarbeiderforbund gjorte bemerkninger er ikke opsat i lovtekst.

Uten her at indgaa paa de enkelte punkter vil vi henvise til hvad foran er anført om organisationens ledelse og struktur. I nogen grad skulde vel den foreslaaede forandring til punkt 5 gi forbundsstyrrerne større adgang til at øve indflydelse under vanskelige konfliktsituationer.

Til § 9. Understøttelse under streiker og lockouter.

Fra Norsk jern- og metalarbeiderforbund:

§ 9, punkt 4: Tallene 1.00 og 0.50 forandres til 0.70 og 0.35. Andet avsnit utgaar.

Motiver (til forbundets forslag ang. § 2, punkt 5 og § 9, p. 4): Ved vort sidst avholdte landsmøte 24.—29. juni 1912 blev der under behandlingen av et inndkommet forslag om forbundets utmeldelse av landsorganisationen vedtat følgende forslag, som vi herved tillater os at fremsætte til behandling av kongressen:

1. At understøttelsen nedsættes til høist 5 kroner pr. medlem pr. uke.
2. At de enkelte forbund forhøier sin streikekontingent, saaledes at denne kommer paa høide med hvad vore medlemmer betaler.
3. At forbundene gives større handlefrihet i avgjørelse og ledelse av konflikter.

Hensigten med forslagets punkt 1, nedsættelse av landsorganisationens aidrag i konflikttilfælder, er at paalægge de tilsluttede organisationer et større bnsvar ved planlæggelsen av sine forskjellige operationer som kan ha arbeidsnedlæggelse tilfølge.

Vi mener det er en uheldig fremgangsmaate at iverksætte arbeidsnedlæggelser med større eller mindre omfang under den forutsætning at landsorganisationen klarer forpligtelserne ved det store streikebidrag den yder.

Organisationernes egen streikeforsikring skal være deres væsentligste rygstød under konflikter, men medlemmernes følelse herav vil uvilkaarlig slappes ved det store streikebidrag landsorganisationen nu yder. Dette vil særlig være tilfældet med de organisationer som har liten streikekontingent, hvorav det meste gaar til landsorganisationen.

Som forholdet nu er, vil det tilfælde kunne indtræffe, at i større konflikter som væsentlig rammer de organisationer som har en stor streikekontingent, maa landsorganisationens bidrag nedsættes. Til mindre konflikter derimot, som væsentlig rammer organisationer med mindre kontingent, vil der kunne utbetales det største understøttelsesbeløp fra landsorganisationen. Medlemmerne i de sidstnævnte organisationer vil saaledes kunne erholde større understøttelse pr. medlem av den fælles kasse end medlemmerne i de førstnævnte organisationer, tiltrods for at ydelserne til den fælles kasse er lik for alle medlemmer.

Et eksempel herpaa er mindre og lokale konflikter, hvor som regel de medlemmer som betaler den høieste streikekontingent er i arbeide. Landsorganisationen yder fuld understøttelse og det spiller derfor ingen rolle for vedkommende organisation om den selv kunde holde konflikten gaande. For saalænge de fleste medlemmer er i arbeide kan landsorganisationen magte at

betale. Konflikten kan da let bli gaaende længe og det tilfælde kan indtræffe at arbeidsgiverne for at fremskynde en løsning, dekretterer lockout av større dimensioner. Og landsorganisationen er da øieblikkelig nødsaget til at nedsætte understøttelsen, saavel til de oprindelig streikende som til de lockoutede, samtidig som ekstrakontingent maa utlignes paa de som fremdeles staar i arbeide.

Det uretfærdige i denne ordning er indlysende, idet det som oftest er de høiest betalende medlemmer som faar den laveste understøttelse.

Ved at understøttelsen nedsættes som av os foreslaaet, vil man opnaa en retfærdigere ordning, idet landsorganisationen da formentlig vil kunne yde den i loven fastsatte understøttelse, og saavel bidragene som ydelserne blir da mere ensartet for alle medlemmer.

Organisationer med forholdsvis liten streikekontingent vil derved være tvungne til at forhøie den. Og dette er efter vor mening absolut nødvendig og vil uten tvil bli til gagn for bevægelsen. Naar byrderne er like saa bør man ogsaa ha samme rettigheter. Ikke bare paa papiret, men ogsaa i virkeligheten.

I henhold til disse betragtninger besluttet ogsaa vort landsmøte at foreslaa for landsorganisationens kongres, at samtidig som understøttelsen blev nedsat, skulde ogsaa de tilsluttede organisationer forhøie sin streikekontingent saaledes at den kom paa høide med hvad vort forbunds medlemmer betaler.

En høi streikekontingent er en absolut livsbetingelse for en moderne kamporganisation.

En fagorganisation skal ikke i altfor sterk grad bygge paa sine organiserte kampfællers offervillighet, men i første række paa sin egen styrke. Denne tanke sees da ogsaa mere og mere at vinde indpas blandt de fagorganiserte arbeidere her i landet, idet streikekontingenten i aarenes løp har været i stadig stigende.

Ved utgangen av 1912 var der av landsorganisationens medlemmer 38 962 heltbetalende og 4 692 halvtbetalende som betaler henholdsvis kr. 13.50 og kr. 4.80 og derover i streikekontingent. Og 17 175 medlemmer helt- og halvtbetalende som betalte en lavere kontingent.

Naar den nuværende lovbevalte minimumskontingent er kr. 7,20 for heltbetalende og kr. 3.60 for halvtbetalende, saa skulde det ikke synes at være nogen uoverkommelig hindring for nogen organisation at flytte denne grænse op til kr. 13.50 for helt- og kr. 4.80 for halvtbetalende. En forøkelse av henholdsvis kr. 6.30 og kr. 1.20.

Dette er differansen paa papiret. I virkeligheten vil den jo ikke bli saa stor paa langt nær, idet ogsaa de fleste av disse organisationer betaler mere end dette beløp. Enkelte staar endog like op til den av vort forbund foreslaaede grænse.

Fra sekretariatet:

Som bekjendt var understøttelsen fra landsorganisationen indtil 1907 8 kr. pr. uke for helt- og 4 kr. for halvtbetalende medlem. Kongressen 1907 nedsatte beløpet til det nuværende 1 kr. pr. dag (7 kr. pr. uke) for heltbetalende og 50 øre for halvtbetalende. Denne beslutning vedtoges med 139 mot 111 stemmer.

Jern- og metalarbeiderforbundets styre foreslaar nu, at dette beløp yderligere skal nedsættes til henholdsvis 70 øre og 35 øre pr. dag (4.90 og 2.45 pr. uke).

Sekretariatet er enig med Jern- og metalarbeiderforbundet naar det anfører, at det er en uheldig fremgangsmaate at arbeidsnedlæggelser iverksættes av organisationer utelukkende i tillid til bidraget fra landsorganisationen. Og det er sekretariatets opfatning, at der bør være et vel avpasset forhold mellem de ydelser som fællesorganisa-

tionen gir og hvad vedkommende organisation selv bærer, saaledes at ansvaret i første række føles av vedkommende organisation. Denne opfatning har ogsaa faat sit uttryk i sekretariatets foranstaaende forslag til høiere kontingent til streikefond.

Sekretariatet er saaledes enig med Jern- og metalarbejderforbundet i, at den organisation som gaar til kamp for et krav selvfølgelig i første række maa ha forpligtelse til økonomisk at ha skapt den nødvendige basis for at kampen kan føres. Men man kan ikke indrømme, at det bidrag som nu ydes av landsorganisationen er saa stort, at de forhold som forbundet frygter vil indtræffe. Man maa erindre, at da beløpet i 1907 fastsattes var prisen paa livsfornødenheter billigere end nu. Under disse forhold har flere organisationer maattet forhøje streikeunderstøttelsen, og det er et spørsmaal om ikke alle forbund blir nødt til at ta streikeunderstøttelsen op til revision. Sekretariatet tror derfor, at det nuværende beløb er fornuftig avpasset, naar hensyn tages til alle sider.

Naar forbundet i sin motivering omtaler det uretfærdige i, at enkelte organisationer kan komme i den stilling, at bidraget fra landsorganisationen blir lavere end lovbestemt fordi arbeidsgiverne kan lave storlockout, saa skal dertil anføres, at saadanne tilfælder kan komme til at ramme alle organisationer. Men understøttelsens størrelse kan ikke baseres paa de forhold som hersker under en storlockout. Siden 1907 har der været mange og meget store kampe her i landet, men det har kun hændt en eneste gang at landsorganisationen nedsatte bidraget og det var under storlockouten i 1911. Men denne lockout var ogsaa efter norske forhold gigantisk, og den førtes i alt væsentlig ved hjælp av egne midler, idet forholdene i utlandet ikke var gunstige for større bidrag.

Sekretariatet vil derfor anbefale kongressen at bli staaende ved det nuværende beløb, likesom man heller ikke kan anbefale forslaget om at stryke bestemmelsen i andet avsnit om, at organisationer som har 40 pct. i kamp samtidig kan faa et bidrag av 8 og 4 kr. pr. uke, hvis der er tilstrækkelig penger dertil.

Dagsordenens punkt 5. Mægling og voldgift i arbeidstvister.

Kongressen 1910 vedtok følgende: Spørsmålet om offentlig mægling og voldgift i arbeidstvistigheter utsættes til næste kongres. Indeværende kongres vælger en komite paa 11 medlemmer, som sammen med sekretariatet og hovedstyret optar saken til behandling forsaavidt der i kongresperioden skulde fremkomme kongelig proposition i saken. Resultatet oversendes de tilsluttede organisationer til uttalelse.

Fra sekretariatet:

Med hensyn til hvad der videre er passert i denne sak, og de beslutninger som er fattet, henvises til beretningen for 1912, side 2 og flg.

Da den nye venstreregjering kom til roret blev høires forslag

tat tilbake og der bebudedes et lovforslag, som ogsaa skulde indeholde bestemmelser om tvungen voldgift i interessetvister mellem arbeidere og arbeidsgivere.

Fredag 28. febr. sidstl. holdtes et møte i Kristiania av samtlige forbundsstyrer og sekretariatet. Møtet gav sekretariatet sin tilslutning i, at hvis der fra regjeringens side skulde fremkomme et lovforslag, som inneholder bestemmelser om tvungen voldgift i interessetvister eller bestemmelser om tvungen mægling og voldgift, som i sine virkninger kan sidestilles med streikeforbud — da at bekjempe dette paa det kraftigste. Endelig vedtok møtet følgende resolution, som er oversendt regjering og storting:

«I anledning den av regjeringen bebudede proposition til lov om arbeidstvister, uttaler møte av landsorganisationens hovedstyre og samtlige forbundsstyrer repræsenterende 61,000 fagligt organiserte arbeidere, sin enstemmige tilslutning til de av landsorganisationens konferanse ifjor hævdede krav til en eventuel lovgivning om arbeidstvister. I et saa vanskeligt og uprøvet lovgivningsarbeide finder møtet, at regjering og storting maa gaa frem med den største varsomhet, og den av fagkonferansen anbefalte offentlige forliksinstitution tilfredsstiller de krav paa offentlig mæglig som er fremsat, samtidig som den bevarer den nødvendige frihet for organisationen.

Møtet gjentar fagkonferansens tidligere henstilling til stortinget om at gi arbeiderorganisationen anledning til at uttale sig om saadanne lovforslag før de behandles og henviser til at landsorganisationens kongres avholdes i juni dette aar.»

Et sirkulære blev sendt samtlige fagforeninger med anmodning om at protestere mot loven, likesom protestlister blev omsendt til personlig underskrift. Disse lister er nu oversendt stortinget i et antal av over 60,000. En mængde møter er avholdt og protestresolutioner er indsendt til stortinget.

Det viste sig nemlig, at venstreregjeringens forslag i alt væsentlig opretholdt den tidligere proposition ang. opprettelse av en *arbeidsret* og *tvungen mægling* og at den videre foreslaar, at regjeringen med stortingets samtykke kan paabyde *tvungen voldgift* ogsaa i interessetvister, naar samfundsmæssige hensyn kræver det.

Sammen med Norsk arbeidsgiverforenings centralstyre har sekretariatet under 3. mai indsendt en fornyet henvendelse til stortinget om at utsætte lovens behandling.

Samtidig har sekretariatet valgt Rich. Hansen, Arnt Aamodt og Ole O. Lian til sammen med 3 repræsentanter for arbeidsgiverforeningen at søke utarbeidet et forslag til mæglingsinstitution og avgjørelse av retstvister.

Dagsordenens punkt 6. Lov om foreningsret.

Fra sekretariatet:

I november 1911 utkom 2den del av den departementale komites arbeide: «Utredning av spørsmålet om beskyttelse av foreningsfriheten og arbeidets frihet». Utredningen har været omsendt til samtlige fagforeninger.

Utredningen inneholder først en historisk oversikt over tidligere krav og forslag ang. foreningsretten. Der vil paa kongressen ganske kort bli redegjort herfor.

Komiteen har delt sig i flere fraksjoner. Et flertal (Solnørdal, Myrvang og Lian) foreslaar lov til beskyttelse av foreningsretten saalydende:

Med bøter straffes arbeidsgiver, som hindrer en arbeider

1. fra at oprette eller delta i opprettelsen av en fagforening eller at indtræde i eller vedbli som medlem av en saadan,
2. fra utenfor arbeidstiden at delta i fagforeningsmøter eller at optræde i disse møter eller handle i fagforeningsanliggender efter egen fri overbevisning, forsaavidt saadant søkes opnaadd:
 - a. ved at opstille undladelse av nogen ovennævnt handling som betingelse for at avslutte arbeidsavtale,
 - b. ved at opstille undladelse av nogen ovennævnt handling som betingelse for at indgaa paa bedre løns- eller arbeidsvilkaar,
 - c. ved at opsi eller avskedige arbeidere eller true dermed,
 - d. ved at uttale, at der er givet eller vil tilbydes arbeidere, som ikke er medlem av fagforening, bedre lønsvilkaar, end der under like vilkaar vil gives medlemmer av fagforeninger,

Som arbeidsgiver betragtes ogsaa enhver som handler paa en saadans vegne.

Komiteens medlem, dr. *Einarsen*, kan «under hensyntagen paa den ene side til de store praktiske og principielle betænkeligheter, som knytter sig ogsaa til de av flertallet foreslaaede straffebestemmelser og paa den anden side til, at saadanne straffebestemmelser nu ikke længere kan sies at være i nogen særlig grad paakrævet,» ikke slutte sig til flertallets forslag.

Komiteens medlem, brukseier *Myhre*, fraraader paa det bestemteste, at der i vort land fastsættes nogen lov til beskyttelse av arbeidernes foreningsret.

I motsætning hertil foreslaar hr. *Myhre* at der vedtas bestemmelser til beskyttelse av de uorganiserte eller «arbeidets frihet» som det heter.

Dette forslag har faat følgende form:

«Med bøter eller hefte indtil et aar straffes den, som bevirker eller søker at bevirke, at nogen taper eller opgir sit arbeide eller hindres fra at søke eller faa arbeide, eller som medvirker hertil, forsaavidt saadant søkes opnaadd:

- a. Ved at iverksætte eller delta i arbeidsstansning, fordi nogen paa vedkommende arbeidssted ikke er medlem av en fagforening, ikke har efterkommet en saadan beslutning eller under en konflikt har undlatt at stille sig solidarisk med andre arbeidere.
- b. Ved at forfølge eller forulempe nogen ved paatrængende eller demonstrerende adfærd eller ved at true med tilføielse av skade eller tap i arbeidsforhold, fordi han arbeider eller søker arbeide ved en bedrift, hvor der er konflikt.

Paa samme maate straffes den, som offentliggjør med eller uten tilføielse nogens navn, fordi han ikke har staat solidarisk med andre arbeidere under en konflikt, eller som medvirker hertil.»

Dagsordenens punkt 7. Folkets hus fond.

Paa Det norske arbeiderpartis landsmøte i Stavanger 1912 vedtoges enstemmig følgende forslag:

«Centralstyret anmodes om at søke opnaadd saadanne ændringer i Den fagl. landsorganisations Folkets hus fond, at ogsaa politiske partiforeninger kan erholde fondets støtte.

Landsmøtet opfordrer paa det kraftigste alle partiforeninger til efter centralstyrets nærmere bestemmelse at skaffe bidrag svarende til et bestemt beløb for hvert medlem til fondet, som forudsættes ordnet fælles for den faglige og politiske organisation.»

I henhold til denne beslutning skal man herved tillate sig at anmode det ærede sekretariat om at søke foranlediget, at landsorganisationens kongres gir sin tilslutning til saadanne ændringer i Folkets hus-fondets statutter som her omhandlet.

Det norske arbeiderpartis centralstyre.

Fra sekretariatet:

I forbindelse med beslutningen paa siste kongres om oprettelse av Folkets hus fond vedtoges ogsaa følgende: «Av fondets midler ydes fra 1912 av laan til fuldførelse av eller til dækkelse av forfalden gjæld paa allerede opførte forsamlingsbygninger *der eies av fagforeningerne*. Overenstemmende hermed blev § 3 i love for Folkets hus fond opsat saaledes:

«Laan kan kun bevilges til Folkets hus foretagender, der eies eller bygges av en forening eller en sammenslutning av foreninger tilsluttet Arb. fagl. landsorganisation.»

Sekretariatet er opmerksom paa at denne lovbestemmelse ikke er heldig.

De organisationer som ordner med Folkets hus paa de forskjellige steder er de stedlige fællesorganisationer — samvirkende fagforeninger eller stedlige arbeiderpartier.

Disse bestaar i overveiende grad av fagforeninger tilsluttet landsorganisationen, men staar ikke som fællesorganisation i det forhold til landsorganisationen at de kan optræde som laantager.

Det er fagforeningerne som maa gjøre det og lave ofte en foranledningen kunstig sammenslutning.

For at avpasse loven efter de naturlige forhold som er tilstede, foreslaaes § 3 saalydende:

«Laan kan kun bevilges til Folkets hus foretagender der eies eller bygges av en fagforening eller en sammenslutning av faglige og politiske foreninger tilsluttet Arb. fagl. landsorganisation og Det norske arbeiderparti.»

Dagsordenens punkt 8. „Meddelsesbladet“.

Kongressen 1910 vedtok følgende:

«Da spørsmålet angaaende utvidelse av «Meddelelsesbladet» i høi grad berører de av organisationerne utgivne fagblade, beslutter kongressen:

Saken oversendes de tilsluttede organisationer til uttalelse. Resultatet herav forelægges næste kongres.»

Fra sekretariatet:

I anledning spørsmålet om inndragning av fagbladene har sekretariatet henvendt sig til samtlige forbund med forespørsel om deres stilling til dette.

20 av forbundene har sendt svar. Av disse har 13 bestemt uttalt sig mot at inndra fagbladene, 1 forbund vil ikke uttale sig og 6 forbund er enig i et fællesblad.

Selv om altsaa flertallet av forbundene saaledes er imot at inndra sine fagblade, saa stiller forholdet sig anderledes, naar spørsmålet dreier sig om hvorvidt «Meddelelsesbladet» bør tilstilles samtlige medlemmer og ikke som nu kun til styremedlemmer. Saavidt det fremgaar av de mottagne skrivelser er det kun 2 forbund, som direkte har uttalt sig *mot* en saadan ordning, mens de fleste uttaler sin sympati herfor, uten derfor at kunne anbefale inndragning av sine fagblade.

Sekretariatet har foretat en beregning over de utgifter, som vil bli en følge av at bladet tilstilles samtlige medlemmer.

Til grund for beregningen er lagt det nuværende format, 16 sider, men trykt i et antal saa alle medlemmer kan faa bladet. Man har her regnet med 70,000 eksplr.

Utgifterne vilde da stille sig saaledes:

Sats, trykning, papir etc. av 70,000 eksplr. pr. nr. kr. 1350

pr. aar 12 nr. kr. 16,200

Redaktion, porto, ekspedition » 4,400

Kr. 20,600

Bladet skulde da trykkes paa rotationspressse, men paa godt papir som nu. Ved at trykke bladet paa samme sort papir, som benyttes i «Social-Demokraten» vilde der kunne indspares et aarlig beløp av 5400 kr., saaledes at den aarlige utgift vilde andra til 15,200 kr. Utgiften ved Meddelelsesbladet har i 1912 utgjort kr. 3305.10.

Sekretariatet vil slutte sig til hvad der var foreslaaet til forrige kongres, at «Meddelelsesbladet» utgaar til alle landsorganisationens medlemmer. De med denne utvidelse forbundne utgifter vil være overkommelige, og den store fordel vil være naaet, at der blir et direkte bindeled mellem landsorganisationens medlemmer. Hvilken betydning dette vil ha i agitatorisk henseende, og særlig som en effektiv befordre av samarbeidet mellom de forskjellige fag og industrier, er det vel unødvendig her at gaa nærmere ind paa.

Hvis man vælger det dyreste alternativ med godt papir blir merutgiften pr. aar ca. 17,000 kr. Fordelt paa 60,000 medlemmer blir det ca. 28 øre paa hvert medlem pr. aar.

I henhold til foranstaaende vil sekretariatet foreslaa:

Meddelelsesbladet utkommer fra 1. jan. 1914 i 16-sidigt format trykt paa godt papir og omsendes til landsorganisationens samtlige medlemmer. Fordelingen sker gjennom avdelingene.

Dagsordenens punkt 9. Skandinavisk streikeforsikring.

Fra sekretariatet:

Paa den svenske landsorganisations kongres i 1909 vedtoges enstemmig en beslutning om at landssekretariatet skulde undersøge mulighederne for en fastere forbindelse landsorganisationerne imellem med hensyn til understøttelse under konflikter.

I den anledning holdtes efter forslag fra Sverige en konferanse i Göteborg den 3. og 4. mars sidstl. mellem repræsentanter for de faglige landsorganisationer i Sverige, Danmark og Norge.

Følgende deltok i møtet: *Sverige*: Herm. Lindqvist, E. Söderberg, A. Thorberg, Charles Lindley, Janne Jönsson. *Danmark*: C. F. Madsen, J. A. Hanssen, P. Lyngsie, Th. Stauning, P. Hvidtfeldt. *Norge*: Ole O. Lian, Sverre Iversen, Rich. Hansen, P. Aarøe, J. Borgen.

Efter en længere diskussion, hvorefter hvert lands repræsentanter utarbeidet et forslag til uttalelse, blev der nedsat et utvalg, bestaaende av Herman Lindqvist, C. F. Madsen og Ole O. Lian, som fik i opdrag at søke sammenarbeidet de 3 forslag. Resultatet av dette arbeide blev følgende resolution, som vedtoges enstemmig:

«I spørsmålet om bestemmelser angaaende gjensidig understøttelse mellem landsorganisationerne under større konflikter vedtar konferansen følgende uttalelse:

Det er konferansens opfatning, at den stadig sterkere centralisering av kapitalmagten og arbeidsgiverorganisationerne, i høiere grad end nogensinde kræver, at den faglige organisations enhet bevares og styrkes.

De store kampe, som fagorganisationerne i de resp. lande har maattet utkjempe paa grund av arbeidsgivernes lockouter, viser hvor paatrængende nødvendig det er for de organiserte arbeidere i første række at utvikle det nationale samarbeide ved styrkelse av forbundsorganisationerne og de faglige landsorganisationer, og videre at utvikle samarbeidet til at omfatte ogsaa gjensidighetsforbindelser mellem landsorganisationerne om understøttelse ved større konflikter.

Fagforbundene har allerede begyndt et saadant samarbeide, som er særlig utviklet mellem de forskjellige forbund i Skandinavien, men ogsaa strækker sig til andre lande. Det er konferansens opfatning, at virksomheten bør fortsættes i denne retning.

Ved opprettelse av overenskomst mellem forbundene bør det iagttages, at disse blir avfattet saa likelydende som mulig, og bør saadanne faste forbindelser ikke indgaaes med broderforbund, som ikke tilhører landsorganisationen i sit eget land. Disse overenskomster maa ikke i nogen henseende staa hindrende for utnyttelsen av landsorganisationernes gjensidighetsforbindelser.

For imidlertid at gjøre det internationale samarbeide i størst mulig grad frugtbringende, bør der arbeides for opprettelse av gjensidighetsforbindelser mellem landsorganisationerne — særlig i Skandinavien.

Konferansen anbefaler derfor til vedtagelse følgende bestemmelser:

Naar der inden et av de skandinaviske lande utbryter konflikt av saa stort omfang, at over 20 pct. av landsorganisationens medlemstal er i kamp, er de øvrige landsorganisationer pligtige at understøtte den som er i strid, hvis ikke konflikter i eget land umuliggjør dette.

Understøttelse ydes først fra og med den tredje uke efter konflikten utbrud, og har den landsorganisation som fører striden, selv at svare for understøttelsen de første 14 dage.

For understøttelsens indbetaling maa der i landsorganisationens love

indtages bestemmelse om ret for sekretariatet til at paalægge ekstrakontingent op til et beløb av 50 øre pr. uke og medlem.

Naar der er fare for utbrud av en større kamp, bør vedkommende sekretariat holde de andre sekretariater vel underrettet om forholdene, og der bør i den hensigt avholdes konferanser mellem repræsentanter for de resp. sekretariater. Efterat striden er utbrudt skal landsorganisationerne, saalænge den paagaar, erholde fortløpende opgaver over konfliktens stilling og øvrige forhold vedrørende denne.

Konferansen opfordrer tilslut landsorganisationerne i de respektive lande til paa førstkommande kongres eller generalforsamling at opta ovenstaaende til behandling for endelig godkjendelse.»

Dette forslag har været oppe til behandling paa de faglige landskongresser i Finland, Sverige og Danmark.

Den *finske* landsorganisations kongres i 1912 sluttete sig enstemmig til forslaget.

Paa den *svenske* landsorganisations kongres samme aar vedtoges forslaget med følgende tillæg: «Fagforbund, som har forbindelse med tilsvarende forbund i utlandet, fritages for bidrag til landsorganisationen i den tid forbundet maa yde eget bidrag i henhold til indgaaede overenskomster.»

De samvirkende fagforbund i Danmark vedtok paa sin generalforsamling iaar følgende:

«Generalforsamlingen tiltræder det av Gøteborgskonferencen stilte forslag angaaende gjensidighet mellem de skandinaviske lande under konflikter, dog saaledes at den obligatoriske understøttelse først ydes efter at 30 pct. av en landsorganisations medlemmer har været i kamp i 3 uker, og kun saafremt den paagjældende organisations ledelse har samme myndighet som De samvirkende fagforbund i Danmark med hensyn til beslutning om konflikters iverksættelse og ophør.»

Sekretariatet vil foreslaa, at kongressen slutter sig til det av Gøteborgskonferencen fremsatte forslag med den forandring at 20 pct. forandres til 30 pct. og at 14 dage forandres til 3 uker.

Dagsordenens punkt 10. Statistik.

Fra de enkeltstaaende foreninger:

At Sekretariatet i forbindelse med spørsmålene om medlemsbevægelsen i den aarlige rapport, som utfyldes av organisationerne, ogsaa medtar spørsmål vedrørende kooperationen.

Motivering: Vi mener saadanne spørsmål, stillet til enhver organisation og derved faktisk til ethvert medlem av Arbeidernes faglige landsorganisation, vil virke sterkt agiterende for kooperationen, likesom det vil avhjelpe de savn enhver kooperatør vistnok føler ved intet at se om fremgangen for kooperationen blandt fagorganiserte arbeidere.

Ovenstaaende forslag, der er indsendt av Forgyldernes fagforening, Kristiania, er behandlet paa fællesmøte den 4. ds., hvor forslaget blev enstemmig anbefalet.

Kr.a, 12/4 13.

For de enkeltstaaende foreningers bestyrelser
ærbødigst

I. Knudsen.

Fra sekretariatet:

Man har været opmærksom paa ovenstaaende spørgsmål, men det har støtt paa vanskeligheder at faa det gennemført.

Staks efter sidste kongres blev der valgt et kooperativt landsudvalg, der jo arbejder som et ledd i og har bidrag av landsorganisationen. Dette forsøgte straks at faa statistisk underbygget sit arbejde og sendte schemaer ut til alle underudvalg for at faa oplysninger om antallet organiserede arbejdere paa stedet og hvor mange av disse der var kooperatører, hvordan Kooperationen hadde utviklet sig paa stedet m. v.

Dette arbejde har ikke ført til noget resultat, opgaverne har været for mangelfulde.

Sekretariatet antar, at det vil være praktisk ugjorlig at knytte nogen indgaaende kooperativ statistik til de almindelige aarsberetninger, der vil ikke kunne skaffes materiale.

Derimot anbefaler sekretariatet varmt den tanke, som ligger til grund for forslaget og vil overensstemmende med den i 1908 skisserte plan la iverksætte periodiske undersøkelser til fremme av kooperativ statistik.

Til kongressen i 1910 blev utarbeidet en længere fremstilling om statistikkens betydning, saa vi skal ikke gjenta dette nu, idet vi iøvrigt henviser til beretningen for 1912 om spørgsmaalets nuværende stilling. Foruten den stadig fyldigere statistik i vore aarsberetninger søker sekretariatet saa langt tid og hjælpemidler tillater at iverksætte periodiske undersøkelser i spørgsmål der berører os.

Det skorter imidlertid adskillig paa samarbeidet, idet mange forbund ikke ofrer statistiken tilstrækkelig omhu og de opgaver man ber om blir derefter.

Kongressen i 1910 vedtog en motivert uttalelse angaaende forbundenes og landsorganisationens opgaver i statistik.

Sekretariatet anbefaler derfor kongressen at uttale følgende:

«Idet kongressen sterkt understreker kongresbeslutningen av 1910, opfordres forbundene til i sterkest mulig grad at utvikle løns-, arbeidsledighets- og organisationsstatistikken for sine fag, samt bistaa sekretariatet med saa fyldige og paalidelige opgaver som mulig til statistisk bearbeidelse.»

Dagsordenens punkt 11. Emigrationsfond.

Fra Norsk arbeidsmandsforbund.

«Det henstilles til kongressen at ta under overveielse at oprette en emigrationskasse til støtte for de medlemmer, der paa grund av arbeidsgivernes trakasserier er nødsaget til at utvandre for at kunne ernære sig og sine».

Motiver: Foreningen fremsætter dette forslag først og fremst paa grund av de erfaringer, man har efter den svenske storstreik. Arbeidsgivernes taktik, paa dette omraade at trakassere arbeidernes tillidsmænd og andre interesserte og intelligente av de organiserede arbeidere, er ikke ny. Det er en taktik, de har anvendt ved de fleste tilfælde, hvor anledning gives, og det er et middel, som de kommer til at anvende mer og mer, alt eftersom kampen tilspidises, og

som man vil komme til at staa magtesløs overfor. Thi selv om der ved konflikten avslutning fastslaaes, at de arbeidere, der var i selskapets tjeneste ved streikens eller lockoutens begyndelse, fortrinsvis skal gjenindtages ved arbeidets optagelse, saa kan arbeidsgiveren allikevel uten at bryte overenskomsten sætte de for sig ubehagelige arbeidere utenfor ved f. eks. bare delvis at gjenopta driften eller gjøre innskrænkninger i arbeidsstyrken og meget lignende.

Og foreningen mener videre, at skal vor kamp fremdeles foregaa ad fredelig vei ved fredelige midler, saa har den organiserte arbeider ikke noget middel, der er av mere fredelig natur og paa samme tid mere effektiv end netop emigration.

Skotfos arbeidsmandsforening.

Forbundets hovedstyre gir foranstaaende forslag sin tilslutning.

Dagsordenens punkt 12. Bank for arbeiderbevægelsen.

Fra Norsk arbeidsmandsforbund.

«Ved aktietegning oprettes en bank for arbeiderbevægelsen».

Bollesmedenes og valsearbeidernes forening.

Dagsordenens punkt 13. Oprettelse av sparekasse.

Fra Norsk arbeidsmandsforbund.

1. Landsorganisationen opretter en fælles sparekasse for landets samtlige til landsorganisationen tilsluttede fagforbund og fagforeninger samt disses enkelte medlemmer og deres familie.

Subsidiært foreslaaes oprettelse av en sparekasse i tilknytning til eller underordnet avdeling av Norges koop. landsforenings sparekasse.

2. For at tilveiebringe det fornødne fond utlignes ekstrakontingent à 5 eller 10 øre pr. uke og medlem i en **begrænset** tid. Den saaledes indkomne kontingent blir sparekassens eiendom.
3. Sparekassens formaal skal være:
 - a. at forvalte de i punkt 1 nævnte forbunds og foreningers midler,
 - b. at opmane arbeiderne til at spare og at samle deres sparepenge under en administration,
 - c. for arbeidernes penge at drive produktionsvirksomhet i de brancher hvor avsetning kan paaregnes.
4. Det mulige overskud deles mellem driftsfondet og landsorganisationens streikefond.

Motivering: Arbeiderne bør i klassekampen benytte sig av alle de midler der ikke staa i strid med den moderne socialisme for at erobre samfundsmagten. Som saadanne midler mener man forbruks- og produktions-koooperation samt egne sparekasser bør komme til utstrakt anvendelse.

De private banker er arbeidskjøpernes økonomiske repræsentanter og arbeidernes motstandere, hvilket de tydelig gav tilkjende ved stortingets behandling av fabriktilsynsloven i 1909.

Arbeiderne bør ikke bære vaaben over i fiendens leir ved at støtte disse institutioner, men oprette egne sparekasser og selv høste frugterne.

Ranheims arbeidsmandsforening.

Fra sekretariatet:

At oprette en sparekasse i tilslutning til landsorganisationen kan ikke anbefales. Denslags virksomhet hører jo nærmest ind under det kooperative arbeide og sekretariatet vil derfor anbefale fagforeningerne landet rundt at oprette avdelinger i tilslutning til Norges koop. landsforenings sparekasse. Ifølge denne sparekasses love kan avdelinger opprettes overalt i by og bygd, og der er den bedste anledning til gjennom denne at fremme de formaal som det foreliggende forslag gir uttrykk for.

Dagsordenens punkt 14. Opprettelse av brandforsikringsindretning.

1. Fra 1. januar 1914 oppretter landsorganisationen en brandforsikringsindretning for indbo og løsøre under navnet «Arbeidernes gjensidige brandforsikring».
2. Kongressen bevilger som laan indtil 20,000 kroner til drifts- og garantikapital for brandforsikringen.

Motivering: De kapitalistiske brandforsikringsselskapers virksomhet i vort land gjør det stadig mere og mere paakrævet for arbeiderne at de ser sig om efter midler der muligens kunde virke som en motvekt mot disse selskaper, der med sine høie præmier snart gjør det umulig for en arbeider at ha sit indbo assurert.

I de fleste private selskaper varierer nu præmien mellem 10 à 13 kr. pr. 1000 kr. og aar. Dette maa under normale forhold betegnes for meningsløst høit. Det er derfor en stor del av arbeiderne som aldeles ikke har raad til at ha sit indbo assurert, og hvilke farlige følger dette har for den enkelte i brandtilfælde anser man overflødig at gi nogen nærmere kommentar.

Det er dog mange arbeidere, trods de høie præmier, der allikevel har assurert, idet man ikke tør utsætte sig for den risiko det er forbundet med og ingen assurance ha. De penger som aar om andet saaledes indbetales av arbeiderne i assurancepræmie til de private selskaper utgjør utvilsomt store kapitaler.

Ved at oprette dette foretagende inden landsorganisationen vilde ethvert medlem absolut føle sin assurance heri fuldt betryggende, og man skulde vel saaledes ha al grund til at tro at brandforsikringen skulde faa stor tilslutning blandt landsorganisationens medlemmer, forutsat at man bygger foretagendet paa et saadant grundlag, at indretningen blir helt konkurrancedygtig med de private selskaper.

At der for tiden er behov for en saadan indretning i vort land, fremgaar bl. a. derav, at arbeiderne paa forskjellige steder har stiftet lokale gjensidige brandforsikringsindretninger. Saaledes har i Fredriksstad og Glemminge i de senere aar været i virksomhet to foreninger, som fungerer udmerket. Efter initiativ av Sarpsborg arbeiderparti stiftedes i 1912 en forening i Sarpsborg, der traadte i virksomhet den 1. januar 1913 og har allerede faat stor tilslutning.

Men det er klart at en brandforsikringsforening ikke bør være av lokal art, men bør helst omfatte det hele land. De eventuelle tilfældigheter som altid kan indtræde vil en lokal forening i mange tilfælder ha vanskelig for at klare, som en følge av, at man ikke kan gjøre regning paa noget stort medlemsantal, da distriktet altid vil være begrenset. Jo mere omfattende og desto større medlemsantal man kan faa desto lettere vilde man ha for at klare sine forpliktelser og lettere overkomme eventuelle tilfældigheter.

Det kan muligens her reises det spøragsmaal om en brandforsikring av denne art helst burde høre hjemme i den kooperative organisation. Hertil kan bemerkes: Man tror det vil bli lettere at faa tilslutning til forsikringen,

naar denne kommer under landsorganisationen end om den blir lagt under den kooperative organisation. Fagbevægelsen har hittil blit vist en større interesse blandt arbeiderne end Kooperationen og dette vil selvfølgelig faa betydning naar man skal agitere for tilslutning.

Paa den anden side seet skulde man ha grund til at anta, at en brandforsikringsindretning inden landsorganisationen vilde faa direkte betydning for organisationen i sin helhet derved, at den kunde medvirke til at skape stabilere forhold inden organisationen, ti forudsætningen for forslaget er at kun landsorganisationens medlemmer kan optages. Hvis et medlem gik ut av sin fagforening maatte forsikringen samtidig ophøre.

Med hensyn til spørsmålet paa hvilken maate forsikringen skulde startes, kan dette nærmest ordnes paa to maater. Enten paa helt gjensidig grundlag, man begynder at tegne medlemmer og først overtar forsikring efterat et bestemt beløp er tegnet, som da nærmere maatte bestemmes størrelsen paa, eller man overtar forsikring med en gang fra det tidspunkt man beslutter at starte.

I det første tilfælde faar man en kortere eller længere karenstid — alt efter tilslutning — som man ingen forsikring overtar. I det andet tilfælde blir det ingen karenstid. Den sidstnævnte maate at ordne saken paa tror man vil være mest heldig, derved at det vilde bli lettere at faa tilslutning. Men er hertil at bemerke: Skal saken ordnes paa denne maate, maa der tilveiebringes sikkerhet paa anden maate, og som det av forslagets punkt 2 fremgaar, har man her foreslaaet at der bevilges som laan indtil 20,000 kroner for at starte med, samt til at overta forsikring den første tid. Det eventuelle beløp brandforsikringen kom til at benytte av laanet maatte selvfølgelig tilbakebetales med renter.

Med hensyn til selve organisationsformen anser man det naturlig, som allerede nævnt, at kun landsorganisationens medlemmer kan faa tegnet forsikring, og at indretningen administreres under sekretariatets ledelse, som igjen maatte staa til ansvar for kongressen.

Med hensyn til hvorledes indretningen økonomisk vil stille sig er naturligvis vanskelig at uttale sig noget om. Men forutsætter man f. eks. at 4 pct. av landsorganisationens medlemmer, altsaa 2000 straks tegnet forsikring med en gjennemsnittsforsikring à 1,000 kroner pr. medlem, vilde man altsaa faa en forsikringssum paa 2 millioner. Sætter man gjennemsnittspræmien til $\frac{1}{2}$ promille (5 kroner pr. 1,000 kroner og aar), vilde man faa en inntægt paa 10,000 kroner. Forøvrig maa man vel kunne anta at mindst 30 til 50 pct. av landsorganisationens medlemmer skulde kunne gaa an at faa tegnet forsikring hos.

Utgifterne kan anslagsvis opsættes saaledes:

Løn til en forretningsfører	kr. 2,000
Husleie, renhold og belysning	800
Kontorrekvisita og div. materiel	1,200
	kr. 4,000

Forslag til statuter for Arbeidernes gjensidige brandforsikring.

§ 1.

Brandforsikringens formaal er at sikre sine medlemmer for tap eller skade paa indbo og løsøre, der ved ildebrand maatte tilstøte de forsikredes gjenstande overensstemmende med de i denne plan fastsatte bestemmelser, forsaavidt denne skade ikke er forarsaket ved krig.

§ 2.

Ved indbo og løsøre forstaaes alt hvad der henhører til en beboelsesleilighets indre utstyr, verktøi til eget bruk og forøvrig

til forsikringstagernes og familiens personlige bruk, heri ogsaa indbefattet tjenesteydernes effekter, naar disse er særskilt værdisat og anmerket i policen.

§ 3.

Til betryggelse av brandforsikringens virksomhet dannes et erstatningsfond av den av medlemmerne indbetalende aarlige præmie og indvundne renter. Har brandforsikringen gjennom den ordinære præmie ikke de fornødne midler til dækkelse av opstaaende brandskade, kan sekretariatet fatte bestemmelse om det beløp der tiltrænges skal utlignes paa medlemmerne efter den sum hvert medlem har forsikret for da brandskaden indtraf. Hvis den i tilfælde utlignede ekstrapræmie ikke er betalt inden en av sekretariatet sat frist, har vedkommende medlem tapt sit erstatningskrav.

§ 4.

Præmien beregnes av pr. 1000 kr. av forsikringssummen pr. aar saaledes:

For medlemmer som bor paa landet kr. 2.00 pr. 1000 kr.

—»— » » i murhus i by » 4.00 » 1000 »

—»— » » i træhus — » 6.00 » 1000 »

Præmien erlægges forskudsvis hvert aar eller halvaar regnet fra den dato vedkommende forsikring er tegnet. I intet tilfælde har brandforsikringen nogen erstatningspligt for den tid præmien ikke er betalt.

§ 5.

Forsikringen avsluttes ved en police, der skal indeholde forsikringstagerens navn, stilling, bopæl, forsikringssum, præmiens størrelse anført pr. aar eller halvaar, samt hvilken tid forsikringen træder i kraft og forfallsdag.

§ 6.

Brandforsikringen overtar ikke forsikring for andre end landsorganisationens medlemmer, og maa vedkommende til stadighet ha sit medlemsskap i sin fagforening (forbund) i orden for at forsikringen skal være gyldig.

§ 7.

Til hvilkensomhelst tid kan nye medlemmer optages i Brandforsikringen ved henvendelse direkte til Brandforsikringens hovedkontor eller til vedkommende forenings tilsynsmand, av hvem det nye medlem erholder en bevidnelse for at der haves gjenstande til det værdibeløp som ønskes forsikret. Denne bevidnelse oversendes hovedkontoret der utfærdiger en police som nævnt i § 5.

§ 8.

Naar et medlem flytter, maa vedkommende forevise sin police hos sin forening eller til tilsynsmanden i det distrikt han tar ophold for at faa paaført policen den nye bopæl. Tilsynsmanden underret-

ter hovedkontoret om flytning. Hvis der ingen tilsynsmand er paa det sted vedkommende tar bopæl kan policen indsendes direkte til hovedkontoret, der paafører de fornødne anmerkninger. Undlater et medlem at indsende til forandring sin police senest 8 dage efter flytningen ophører forsikringen.

§ 9.

Ved opstaaende ildebrand er medlemmerne forpligtet til at dra omsorg for effekternes redning ved utflytning og fjernelse fra brandstedet, naar der er grund til at anta at det hus hvor det opbevares vil angripes av ilden, samt sørge for dens omhyggelige opbevaring og idetheletat handle og optræde med Brandforsikringens tarv for øie, som om erstatning ikke kunde ventes. Pligtstridige forhold og uredelig adfærd i saa henseende kan efter omstændighetene bevirke fortapelse av erstatning.

§ 10.

Efter indtruffen ildebrand maa den brandlidte uopholdelig underrette vedkommende tilsynsmand eller hovedkontoret herom, likesom han snarest mulig maa indkomme med saavidt mulig detaljeret fortegnelse over de gjenstandes art og værdi han var i besiddelse av da ildebrand indtraf, samt over den lidte skade paa de gjenstande som helt eller delvis maatte være reddet. De reddede gjenstande er den brandlidte pliktig til at beholde mot at faa mulig skade godtgjort.

Ved opgaven over den lidte skade maa den forsikrede altid gaa ut fra, at forsikringen blot har til hensigt at erstatte hans tap paa de bortkomne eller beskadigede gjenstande, og at den aldrig maa misbrukes som middel til gevinst.

§ 11.

Ved opgjør over skade efter indtruffen ildebrand blir, forsaa vidt intet er reddet, den fulde forsikringssum at utbetale, og for delvis redning og skade ved utflytning av det reddede fra brandstedet blir, hvis mindelig overenskomst ikke kan træffes, erstatning at bestemme ved skjøn av tre mænd, hvorav sekretariatet vælger den ene og den brandlidte en, og disse vælger igjen en opmand, som i tilfælde av meningsforskjel har avgjørende stemme. Blir ikke skjønsmændene enig om valget av opmand, opnævnes denne av brandmesteren paa det sted, branden har været. Skjønnets avgjørelse kan paa den ene parts begjæring indankes for kongressen, hvis avgjørelse er bindende for begge parter.

§ 12.

Brandforsikringen plikter ikke erstatning utover forsikringssummen, saaledes at dersom værdien av de forsikrede gjenstande paa den tid ildebranden indtraf overskrider forsikringssummen blir forsikringstageren sin egen assurandør for det overstigende beløp, likesom Brandforsikringen heller ikke erstatter tap som opstaar ved ildebrand der paasættes av den forsikrede eller bevirkes ved grov

skjødesløshet og uagtsomhet med ild fra hans side. Derimot erstat-
tes herav til andre i Brandforsikringen forsikrede gjenstande videre
utbredte skade.

§ 13.

I enhver forening som direkte eller gjennom et forbund staar
tilsluttet landsorganisation kan blandt sine medlemmer opta for-
sikring. Medlemmer i en forening der har tegnet forsikring væl-
ger inden sin midte for et aar ad gangen en tilsynsmand samt to
revisorer. I byer og paa andre steder, hvor flere foreninger til-
hørende landsorganisation er samlet, kan sekretariatet efter samraad
med vedkommende foreninger, bestemme at der kun vælges en til-
synsmand samt to revisorer for byen eller vedkommende sted. Valget
foregaar isaafald blandt og av de foreningers medlemmer, der har
tegnat forsikring.

Tilsynsmanden indkræver præmien, utfærdiger de i § 7 anførte
bevidnelser for nye medlemmer og oversender hovedkontoret. Over
indkrævet præmie fører han regnskap efter et av sekretariatet ut-
færdiget skema, sekretariatet bestemmer hvor ofte præmien skal ind-
sendes til hovedkontoret. Revisorerne reviderer tilsynsmandens regn-
skap saa ofte sekretariatet bestemmer. Ved erstatningskrav fra brand-
lidte medlemmer maa tilsynsmanden tilveiebringe og meddele sekre-
tariatet alle oplysninger der er av interesse for at avgjøre erstat-
ningsplikten. Forøvrig skal tilsynsmanden være Brandforsikringens
repræsentant i vedkommende forening eller sted og handle med
Brandforsikringens tarv for øie.

§ 14.

Landsorganisationens kongres er Brandforsikringens høieste
myndighet, der vedtar lovene, behandler beretning og regnskap, be-
stemmer bestyrerens løn, samt avgjør andre forelagte spørsmål.

Sekretariatet har den umiddelbare ledelse av Brandforsikringens
anliggender og skal lede denne i overensstemmelse med nærværende
statuter og kongressens beslutninger, behandler og anviser alle er-
statningskrav, ansætter bestyrer ved hovedkontoret samt utarbeider
instruks for samme, utarbeider aarsberetning og behandler regn-
skapet som forelægges kongressen. Forøvrig paase brandforsikrin-
gens tarv og ordentlige forvaltning samt de oparbeidede midlers
hensigtsmessigste anvendelse.

§ 15.

Den ansatte bestyrer fører brandforsikringens daglige ledelse
og al korrespondanse ved hovedkontoret efter den av sekretariatet ut-
arbeidede instruks samt føre regnskaperne efter den utarbeidede plan.

§ 16.

Brandforsikringens regnskap revideres av landsorganisationens
revisorer.

§ 17.

De med Brandforsikringens administration forbundne utgifter utredes av erstatningsfondet.

§ 18.

Av disse statuter erholder hvert medlem der tegner forsikring et eksemplar.

§ 19.

Brandforsikringen overtar ikke forsikring for et enkelt medlem for høiere beløp end 4000 kroner.

Norsk arbeidsmandsforbunds stedlige styre, Sarpsborg.

Dagsordenens punkt 15. Ansættelse av sakfører.

Fra Norsk arbeidsmandsforbund.

«Kongressen bemyndiger landssekretariatet til at ansætte en dygtig sakfører. Denne skal være landsorganisationens juridiske konsulent og til enhver tid ivareta de organiserte arbeideres interesser. Lønnen fastsettes av kongressen.

Motiver: Som det vil være enhver bekjendt, forefaller der landet rundt dagligdags saadanne tilfælder, som gjør det paakrævet for den enkelte arbeider ad juridisk vei at opnaa sine rettigheter. Som eksempel kan nævnes, at en eller flere medlemmer av organisationen blir opsagt av sin arbeidsgiver paa staaende fot fra sit arbeide, som imidlertid er av den beskaffenhet, at de tilkommer 14 dages opsigelsesfrist ifølge loven.

Arbeidsgiveren negter i mange tilfælder at utbetale beløpet under et eller andet paaskud. En proces blir da nødvendig for at disse arbeidere kan faa sin ret. Arbeiderne selv savner dog i de fleste tilfælder midler til at kunne fremme sin sak ad den vei, og det offentlige kan i saadanne tilfælder avvise saken efter eget forogdtbefindende, og vedkommende maa opgi sin lovlige ret. Dette vil undgaas, naar man har en fastlønnet juridisk konsulent, som kan anta sig saken.

Likeledes forefaller hyppige tilfælder ved de forskjellige bedrifter, at en eller flere arbeidere blir dræpt eller kvæstet av den grund, at vedkommende fabrikk eller arbeidsleder ikke har befulgt de i fabrikktilsynsloven paabudte anordninger. Var i saadanne tilfælder juridisk assistance at erholde for de skadelidte, saa vilde i mange tilfælder den nedsatte jury tilkjende den eller de en skadeserstatning utover det beløp, som Riksforsikringsanstalten er pliktig til at yde.

Skulde den ansatte mands hele tid ikke medgaa utelukkende til at løse opgaver av juridisk art, gaar vi ut fra, at passende arbeide av andet slags, som forhandlinger, foredragsturnéer m. v. til enhver tid findes i sekretariatet. Tilsidst vil vi paapeke, at mange arbeidsgivere vilde bli mere forsigtige med overgrep og trakasserier, naar de vidste, at selv den fattigste arbeider ogsaa ad rettens vei kunde opnaa sin fulde ret, naar organisationens andre vaaben ikke for anledningen med held kunde anvendes. Ansættelsen av en juridisk utdannet i sekretariatet vil derfor bidra sit til at øke respekten for organisationen i arbeidsgivernes leir.

Notoddens murarbeiderforening.

Fra sekretariatet:

Forslaget er ikke praktisk gjennomførilig. En sakfører ansat paa landsorganisationens kontor vilde kun faa praktisk betydning for medlemmerne i Kristiania. De andre maatte nøie sig med «juri-

diske spørsmål og svar». En fastlønnet sakfører, selv med begrenset arbeidsmengde, maatte betales med 5000 kroner mindst. Hertil kommer retssportler og andre omkostninger, samt mulig ilagte saksomkostninger i tapte saker, som vel ogsaa landsorganisationen maatte utrede naar alle skulde ha fri proces.

Sekretariatet mener forøvrig at denne sak nærmest henhører under forbundenes virkeomraade. Man er bekjendt med at flere forbund allerede nu yder sine medlemmer fri sakførsel, iallefald naar det angaar saker som har interesse utover det enkelte tilfælde. Forøvrig forholder det sig ikke saa, at det offentlige kan avvise klager efter forgodtbefindende. De nævnte spørsmål, erstatning for manglende opsigelsesfrist, avgjøres av haandverksret eller som private politisaker. Paa landet av sorenskriveren. Enhver klage, som kan indgis baade skriftlig og mundtlig, maa optas til doms. Politisaker koster ingenting og man har ikke engang ret til at anvende sakfører i denslags rettergang medmindre begge parter derom er enig.

Spørsmålet om en anden ordning med retshjælpen er opsat paa arbeiderpartiets program i følgende form: «Retspleie og adgang til retshjælp ved offentlig eller kommunal sakfører uten direkte betaling».

Reformen maa altsaa ordnes ad kommunal vei.

Sekretariatet indstiller paa forkastelse av forslaget fra Notoddens murarbeiderforening.

Dagsordenens punkt 16. Indførelse av organisationsmærke.

Fra Norsk skotøiarbeiderforbund.

«Kongressen skal beslutte at indføre et fælles organisationstegn for landsorganisationens medlemmer. Som et passende symbol foreslaar foreningen billedet av Marcus Thrane forsynet med data og aarstal for den første arbeiderforenings stiftelse».

Avdeling 4, Stavanger.

Dagsordenens punkt 17. Militarismen og fagbevægelsen.

Fra Norsk malerforbund (Tr.hjems avdeling):

Militarismens fornemste opgave i vor tid er at værne om kapitalistklassens interesser og holde «den indre fiende», arbeiderklassen, stangen.

Man er saaledes hyppig vidne til at militær anvendes i de faglige kampe, dels som ordenshaandhævere, som det heter, og tildels som direkte streikbrytere, som under maskiniststreiken ifjor sommer.

Fagbevægelsens interesser er her paa det alvorligste truet, og det er derfor nødvendig at reise den mest kraftige kamp mot militarismen i alle dens former.

Der er i det sidste vakt motion om værnepligtsstreik, støttet av faglig aktion.

Det er utvilsomt et meget virkningsfuldt middel og bør derfor komme under overveielse.

Man vil foreslaa for kongressen, at den beslutter at sende dette spørsmål ut til de tilsluttede organisationer til uttalelse og resultatet forelægges den følgende kongres.

Dagsordenens punkt 18. Forskjellige andragender.

Fra Arbeiderpartiets kvindeforbund:

Arbeiderpartiets kvindeforbund tillater sig herved at sende det ærede sekretariat andragende om at landsorganisationen fremdeles vil yde vort forbund økonomisk støtte.

Det faste beløp som nu er bevilget forbundet, er kr. 1000.00 pr. aar til kontorets opretholdelse, samt har vi hat adgang til yderligere bevilgning til eventuel agitation, naar plan for samme har været forelagt sekretariatet til godkjendelse.

Vi vil henstille til det ærede sekretariat at samme beløp og den adgang vi har hat til yderligere bevilgning til agitation fremdeles maa bli tilkjendt os, og ber vi om eventuelt at dette spørsmål kan forelægges førstkommande kongres.

Motivering: Med det kjendskap vi har til arbeiderkvindernes stilling i samfundet med hensyn til løn o. s. v., anser vi det for absolut nødvendig og paakrævet at der fremdeles fra hovedorganisationernes side blir ydet hvad ydes kan for ogsaa at faa kvindelige lønarbeidere ind i organisationen, paa samme tid som vi anser det for aldeles nødvendig for det fremtidige organisationsarbeide i sin helhet at faa den store styrke av arbeiderkvinder med.

Av alle de tusener av kvinder som er beskæftiget i de forskjellige industrier i vort land, findes der ikke mer end 4 à 5000 som idag staar organiserte tilsluttet landsorganisationen.

Dette er jo en sørgelig kjendsgjerning; men for at dette forhold i fremtiden skal bli anderledes, maa der spredes oplysning til stadighet. Vi vet dog, at det er det ihærdige arbeide og de store opofrelser som har bragt mændene dit hvor de staar idag.

I sin egen kamp for organisationen og derigjennem for hoinelsen av sit eget nivåa har mændene overlatt kvinderne til sig selv, og vi er blitt staaende tilbake.

For at komme efter og saa hurtig som mulig er det vi ber om hjelp og støtte.

Vi tillater os i denne forbindelse at henvise til den beslutning som blev fattet paa sidst avholdte skandinaviske arbeiderkongres.

Som det har fremgaat av tidligere beretninger opprettet landsorganisationen i 1909, efter initiativ fra kvindeforbundet, et eget kontor for kvinderne, for at disse kunde ha et fast bindeled og for at drive agitation. Dette fungerte i ca. 2 aar. Ved beslutning paa landsorganisationens hovedstyremøte i april 1911 blev kontoret underlagt kvindeforbundets administration.

Kvindeforbundets oppgave er som bekjendt at sprede oplysning blandt kvinderne og organisere disse saavel faglig som politisk.

Av beretningen vil det fremgaa, hvad forbundet i det sidste aar har formaadd at utrette.

Arbeidet er imidlertid tungt, og det er vanskelig at se nogen større frugter av arbeidet paa saa kort tid, men vi haaber, og det er vor tro, at ved fortsatt arbeide fra kvindernes side og med støtte fra vore hovedorganisationer skal fremtiden vise fremgang.

Det skal bemerkes, at Det norske arbeiderparti yder kvindeforbundet en bevilgning av kr. 500.00 pr. aar.

I haab om at sekretariatet og landsorganisationen fremdeles vil yde kvindeforbundet sin støtte i dets bestræbelse for at faa kvinderne organiserte, tegner med solidarisk hilsen for Det norske arbeiderpartis kvindeforbund

Forretningsutvalget.

Fra Det socialdemokratiske pressekontor:

Idet jeg vedlagt tillater mig at oversende et eksemplar av mit forslag til budget for Det socialdemokratiske pressekontor for 1913, skal jeg i ærbødighet andrage om, at der av landsorganisationens midler bevilges principalt kr. 1000.00, subsidiært kr. 800.00 til pressekontorets drift.

Som det fremgaar av budgetforslaget har budgettet for næste aar maattet opgjøres med et underskud paa kr. 1300.00, for hvilket beløp der maa søkes dækning utenfor partibladene, da disse ikke vil kunne yde mer til kontoret end opført paa budgettets indtægts-side. Mange av partibladene arbeider fremdeles med store økonomiske vanskeligheter, og telefonutgifterne, der helt belastes de enkelte aviser, sluker forholdsvis store beløp.

Naar jeg efter konferanse med hr. redaktør Vidnes har vovet at henvende mig til sekretariatet, er det i sikker forvisning om, at man vil gi mig medhold i, at pressekontoret vil kunne yde fagorganisationen god hjælp ved at faa meddelelse om faglige forhold og faglige kampe spredt med den størst mulige hurtighet og nøiagtighet utover landet. Naar pressekontorets budget har maattet opføres med underskud, er det netop fordi det har vist sig nødvendigt at sætte det bedre istand til at betjene de 14 arbeiderblade, hvormed jeg nu har forbindelse. Selv under normale, «fredelige» forhold vil det, ialfald i den tid stortinget er samlet, være aldeles umulig for *en mand* at betjene 14 aviser, beliggende paa hver sit sted, helt fra Smaalenene til den russiske grænse. End vanskeligere blir dette, om der ogsaa samtidig indtræffer faglige kampe eller faglige situationer, som gjør det ønskelig at partipressen er godt og paalidelig underrettet. Men om der skaffes utvei til ansættelse av en fuldt habil assistent ved kontoret, antar jeg det skal lykkes at klare de fleste vanskeligheter.

Under hensyn hertil og under henvisning til vedlagte trykte budgetforslag, der ogsaa indeholder nærmere redegjørelse for kontorets virksomhet hittil, tør jeg anmode om, at nærværende andragende behandles med den størst mulige velvilje.

Ærbødigst

Det socialdemokratiske pressekontor

Oscar Pedersen.

Fra Norsk matros- og fyrbøterunion:

Norsk matros- og fyrbøterunions hovedstyre tillater sig paa samtlige vore avdelingers opfordring og vegne at foreslaa for den

ærede kongres, at de til **landsorganisationen** tilsluttede og unionen tilhørende medlemmer fremdeles fritages for ekstrakontingent i kommende periode.

Som grund hertil skal anføres, at man for sjøfolkets vedkommende vanskelig vil kunne faa en saadan kontingent indkrævet i den utstrækning som vilde være lovmæssig under eventuelle konflikter, da sjøfolket altid er paa farten, og saaledes ikke med bedste vilje kan naaes. Vi har den tro, at noget effektivt i denne retning ikke kan ske forinden unionen har kjøpet sig saa langt frem, at ekstrakontingenten, som jo er en nødvendighet, kan stipuleres i den ordinære kontingent og fratrækkes denne i den størrelse som av lovene bestemt, og anbringes for sig selv utelukkende for dette oie-med. Idet vi takker for den indrømmelse som allerede er os kommet tilgode i denne retning og i den 3-aarsperiode som er gaat, haaber vi at kongressen indrømmer vort forslag ogsaa denne gang, og tør vi uttale det haab, at hvis unionen fremdeles vil fortsætte som den har begyndt, skal det knapt vare længe forinden man har bragt sjømændenes kaar saavidt op, at den ordinære kontingent kan forhoies til gagn for den ekstrakontingent, som vi alle er villige til at yde under forhold som sætter os istand dertil.

Hovedstyret for Norsk matros- og fyrbøterunion.

Fra Norsk skog- og jordbruksarbeiderforbund.

Skog- og jordbruksarbeiderne er de arbeidere i vort land, som forholdsvis staar daarligst organiserte, og hvorfor en omfattende agitation blandt disse arbeidere i høi grad vilde være paakrævet; men da der fra forbundets side paa grund av økonomiske vanskeligheter ikke kan foretages nogen nævneværdig agitation, vil vi herved henstille til kongressen at bevilge de nødvendige midler hertil.

Lønningerne blandt skog- og jordbruksarbeiderne er endnu meget smaa, og en eventuel ekstrakontingent vilde derfor kjendes meget følelig og bevirke, at flere av de mindre klassebevidste medlemmer vilde trække sig tilbake og derved svække organisationen, likesom ret til utligning av en saadan kontingent vilde medføre, at der blev vanskeligere at faa de endnu utenforstaaende skog- og jordbruksarbeiderforeninger ind i forbundet. Vi tillater os derfor at andrage kongressen om at frit vort forbunds medlemmer for eventuel ekstrakontingent indtil næste kongres.

Fra Nedenes amts arbeiderparti.

Nedenes amts arbeiderpartis styre andrager herved paa vegne av Nedenes amts arbeiderparti Arbeidernes faglige landsorganisation om et laan, stort 2000 — to tusen — kroner, som hjelp til oprettelse av eget trykkeri for vort partiorgan «Tiden» i Arendal.

I anledning dette vort andragende tillater undertegnede amtsstyre sig at oplyse følgende: Vort partiorgan «Tiden» utkommer i Arendal 3 gange ukentlig, men trykkes i «Grimstadposten»s trykkeri, Grimstad. At dette forhold er utilfredsstillende for partiet er indlysende. Det sidst avholdte aarsmøte for Nedenes amts arbeiderparti besluttet derfor den 20de mars d. a. at opta et energisk arbeide for at skaffe «Tiden» eget trykkeri og om mulig faa bladet utgit som dagblad. Vi raader nu over en kontant sum av henimot 2000 kr., der er disponibel til indkjøp av trykkeri. Men da dette er adskillig for litet til at kjøpe og sætte et trykkeri igang for,

besluttet aarsmøtet at igangsætte aktietegning med det formaal at skaffe de fornødne midler tilveie. Man er dog paa det rene med, at det vanskelig lar sig gjøre at skaffe midler nok til formaalet ved aktietegning, idet styret likesom aarsmøtet er gaat ut fra, at en saadan neppe vil indbringe synderlig mere end 3000 — tre tusen — kroner. Men da man finder at den paaregnede nytregnede aktiekapital tillagt vor disponible kontantbeholdning endnu er for litet til at starte eget trykkeri, har amtspartiet gjennem styret fundet at burde henvende sig til Arbeidernes faglige landsorganisation med andragende om den fornødne økonomiske støtte til planens realisation.

I de 2—3 siste aar har «Tiden» gaat jevnt og sikkert fremover saa regnskapet hvert aar har været i balance, ja endog git et litet overskud. Den 31te december 1912 viste det reviderte regnskap en inntægt av 8900 kr. og en utgift av 8000 kr. Denne bladets stilling under de nuværende utilfredsstillende trykningsforholde gir grundet haab om en ganske betraktelig fremgang for bladet baade i abonnentantal, der nu er omkring 1400, og inntægter forøvrigt ved eget trykkeri. Sluttelig vil vi ikke undlate at tilføie, at det er av den allerstørste betydning saavel for den faglige som politiske bevægelse, dens vekst og fremgang her i amtet, at «Tiden» faar eget trykkeri, saa bladet kan utvides og derved bli den talsmand for arbeiderklassen, faglig og politisk, som den bør og skal være.

Fra De samvirkende fagforeninger, Sandefjord.

Sandefjords samvirkende fagforeninger ansøger herved den ærede kongres om et laan av kr. 3000.00. Vi har kjøbt Sandefjords bads gamle societetsbygning med tilliggende park for kr. 50 000.00,

Kr. 10 000.00 betalte vi med opsparede penge den 18de februar og skal betale kr. 5 000.00 den 1ste september.

For at faa penger til denne termin, har vi søgt landsorganisationens sekretariat om et laan av Folkets hus fond stort kr. 5 000.00. For at faa huset inntægtsbringende maa der foretages endel forandringer, bygges scene, indlægning av lys og varme m. m. Hvorfor vi søker den ærede kongres om ovennævnte laan.

Fra sekretariatet:

Ianledning de foran anførte andragender foreslaar sekretariatet:

- a) Arbeiderpartiets kvindeforbund bevilges et beløp av 1000 kr. pr. aar i kongresperioden under samme forutsætninger som tidligere.
- b) Det socialdemokratiske pressekontor bevilges 500 kr. pr. aar i kongresperioden.
- c) Norsk matros- og fyrbøterunions andragende om fritagelse for ekstrakontingent i kongresperioden indvilges.
- d) Lignende andragende fra Norsk skog- og jordbruksarbeiderforbund indvilges.
- e) Andragende fra Nedenes amts arbeiderparti om laan til bladet «Tiden» indvilges ikke.
- f) Andragende fra De samvirkende fagforeninger i Sandefjord om laan av 3000 kr. indvilges.

Kongressen 1913

Organisationsformerne

Forslag med motiver vedrørende industriforbund og stedlige
samorganisationer

Indhold.

<i>Industriforbund:</i>	Side
Sekretariatets indstilling	3
Sverige	8
Danmark	13
Tyskland	15
Fagforbundenes sammensætning	21
Industrier, hvor mere end et forbund har medlemmer	23
Industriforbund, alt. I	25
Industriforbund, alt. II	33
Flertallets forslag	44
Mindretallets forslag	46
<i>Stedlige samorganisationer</i>	58
Danmark og Tyskland	59
Komiteens forslag	66

Til
**samtlige forbundsavdelinger og foreninger tilsluttet
landsorganisationen.**

*Herved oversendes til organisationerne indstilling angaaende
spørsmålet om industriforbund og stedlige samorganisationer.*

*I henhold til forrige kongresbeslutning har sekretariatet nedsat
en komite bestaaende av Ole O. Lian, Sverre Iversen, M. Nygaard,
H. Pettersen og Gunnar Sethil til nærmere at utrede saken.*

*Sekretariatet har fra komiteen modtat efterfølgende utredning,
ledsaget av forslag. Som det av disse fremgaar har komiteen i spør-
smålet industriforbund delt sig i et flertal (Nygaard, Pettersen
og Sethil), som m. h. t. organisationsformen anbefaler fag- og industri-
forbund og et mindretal (Iversen og Lian), som holder paa industri-
forbundsprincippet. Flertallets forslag er indtat side 44 og flg. og
mindretallets side 46 og flg. I spørsmålet om stedlige sam-
organisationer er komiteen enstemmig.*

Sekretariatet

*har behandlet saken og har i møte 9. april fattet saadan be-
slutning:*

1. Angaaende industriforbund.

*Sekretariatets flertal (7 medlemmer) slutter sig til det
av komiteens flertal fremsatte forslag.*

*Et mindretal (4 medlemmer) slutter sig til komiteens
mindretals forslag.*

2. Angaaende stedlige samorganisationer.

Sekretariatet slutter sig til komiteens forslag.

Kristiania den 9. april 1913.

*Arbeidernes faglige landsorganisation
Sekretariatet*

Ole O. Lian.

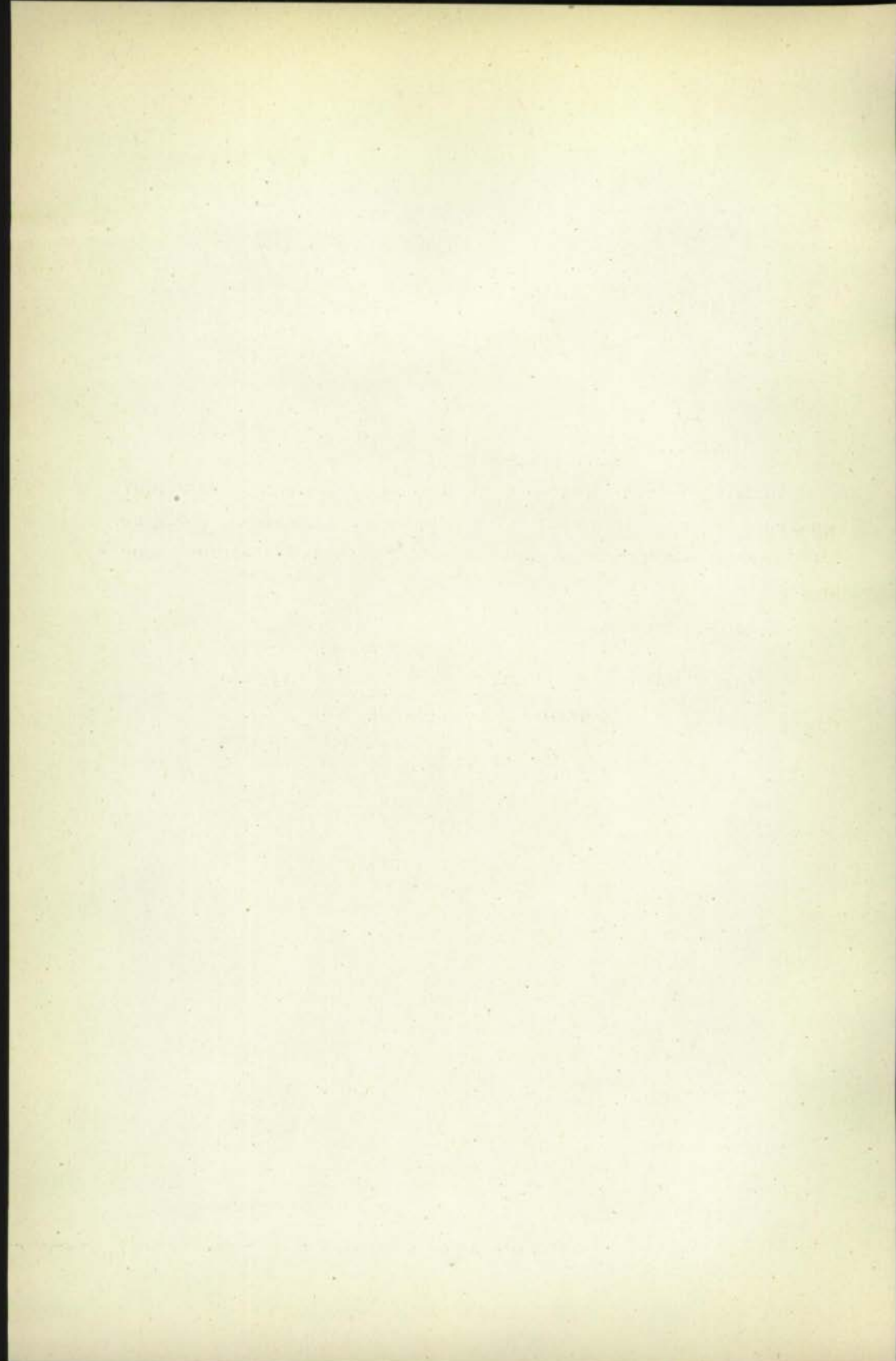
Sverre Iversen.

Til
Sekretariatet.

Undertegnede komite, som i møte den 16. november 1912, blev opnævnt av sekretariatet til at utrede de av kongressen vedtagne forslag ang. *organisationsformen* tillater sig herved at fremkomme med sin indstilling.

Kristiania, 31. mars 1913.

<i>Ole O. Lian.</i>	<i>Sverre Iversen.</i>	<i>M. Nygaard.</i>
<i>H. Pettersen.</i>	<i>Gunnar Sethil.</i>	

Organisationsformerne.

I. Industriforbund.

Til behandling paa sidste kongres forelaa følgende forslag ang. organisationsformen:

1. *Norsk arbeidsmandsforbund* (Skotfos arbeidsmandsforening): «Det henstilles til kongressen at ta under overveielse spørsmålet om en forandring i organisationsformen, om hvorvidt der ikke bør dannes industriforbund.»
2. *Norsk malerforbund* (Trondhjems avdeling): «Kongressen paa-lægger sekretariatet at utarbeide nye forslag til love for lands-organisationen med sigte paa: 1) at organisationsformen bygges paa industriforbund, 2) at alle avdelinger og lokale sammen-slutninger, saasom stedlige styrever, faar ensartede love. Forslaget oversendes de tilsluttede organisationer til uttalelse og forelægges næste kongres til endelig behandling.»
3. Fra *Norsk arbeidsmandsforbund* (Lisleby fagforening): «Lovenes § 2 punkt 2 utgaar.»

§ 2 punkt 2 lød saaledes: «Avdelinger, der uttræder av et forbund, kan ikke optas; likeledes kan ikke et forbund, stiftet av saadanne uttraadte foreninger, optas uten efter samtykke med det forbund, de tidligere tilhørte; heller ikke optas foreninger, der kan tilhøre et be-stemt forbund. Dog kan hovedstyret avgjøre forskjellige tvistespør-smaal vedrørende dette.»
4. Fra samme forbund (Glemminge fagforening): «§ 2 punkt 2 foreslaaes at lyde: «Avdelinger, der uttræder av et forbund, kan ikke direkte optas i landsorganisationen. Hvis et fag som helhet eller en særskilt arbeidsgren som saadan uttræder av et bestaaende forbund og danner et selvstændig landsforbund, kan dette optas i Landsorganisationen. Avdelinger, som paa denne maate overføres fra et forbund til et andet, bibeholder sine erhvervede rettigheter i landsorganisationen.»
5. Fra *sekretariatet*: Lovenes § 2 punkt 2 forandres saaledes: «Foreninger, der kan tilhøre et bestaaende forbund, kan ikke optas. Heller ikke optas foreninger, der uttræder av et forbund. Naar utviklingen tilsier, at foreninger omfattende specielle fag eller arbeidsgrene overgaar fra et forbund til et andet eller danner et nyt forbund, kan dette ske, hvis landsorganisationens hovedstyre, efterat vedk. forbundsstyres uttalelse er indhentet, gir tilladelse hertil.»
6. Fra *Norsk centralforening for boktrykkere* (Bergens avdeling):

«Der oprettes stedlige repræsentationer, som har at virke for tilslutning til organisationerne, oprette nye foreninger, indsamle dokumenter og øvrige saker, der bør tilhøre arbeiderbevægelsens arkiv, besvare alle forespørsler, som er nødvendige for landsorganisationens virksomhet samt idetheletat representere Landsorganisationen paa stedet.»

Ved behandlingen paa kongressen blev sekretariatets forslag til forandring av § 2 punkt 2 vedtat. De øvrige forslag blev ikke vedtat, idet kongressen mot 10 st. sluttet sig til et av hr. A. Egeland fremsat forslag som lød saaledes:

«Kongressen paalægger sekretariatet at ta spørsmålet om industriforbund op til drøftelse og fremkomme med forslag, der om-sendes de tilshuttede organisationer og forelægges næste kongres.»

Endelig vedtoges enstemmig følgende forslag av Chr. Systad:

«Videre bemyndiges sekretariatet til at opta til behandling muligheten for opprettelse av stedlige repræsentationer og utarbeide regler for samme.»

Kongressen har saaledes paalagt sekretariatet at ta spørsmålet om industriforbund op til drøftelse og fremkomme med forslag. Nogen stilling til selve spørsmålets realitet tok ikke kongressen. Ved sakens behandling holdt representanten for Malerforbundets avdeling i Trondhjem et indledningsforedrag, hvori han endte med at opta Malerforbundets forslag. Dette forkastedes imidlertid med 77 mot 38 stemmer. Kongressen gik derpaa til avstemning over de andre forslag uten yderligere debat. Egelands forslag var ikke uttryk for nogen prinsipiell opfatning hos kongressen, men et utsættelsesforslag, idet nogen saklig meningsutveksel om organisationsformerne ikke kom istand paa denne kongres.

Imidlertid har spørsmålet rent teoretisk været under diskus-sion dels i arbeiderpressen og dels paa møter herhjemme. Ogsaa i utlandet har industriforbundsformen været ivrig drøftet, og vi skal ganske kort forsøke at gi en fremstilling av sakens stilling i de nærmestliggende lande. Man maa dog ikke glemme, at sammenligninger med andre land ikke helt kan trækkes, idet der er forhold, som er eiendommelige for det enkelte land.

Sverige.

Spørsmålet om en omlægning av organisationsformerne har særlig været diskutert i Sverige. Paa *landskongressen i 1909* forelaa ikke mindre end 49 forslag til ændring av organisationsformen. Disse forslag var av meget forskjellig natur. Saaledes foresloges, at forbundene skulde sløifes og foreningerne direkte tilsluttes landsorgani-sationen. Andre foreslog, at man samtidig med at opløse forbundene, skulde sammenknytte foreningerne distriktvis, mens atter andre igjen foreslog rene industriforbund. Et forslag gik ut paa, at der skulde dannes 3 forbund for det hele land, nemlig et for jern- og metal-

industrien, et for bygningsindustrien og et som skulde opta alle øvrige grupper av arbeidere. Likeledes foresloges opprettelse av lokale samorganisasjoner med og uten forbindelse med forbundene osv.

Imidlertid besluttet kongressen at faa saken utredet og nedsatte en komite til at fremkomme med utredning for neste kongres. Videre vedtoges:

«Kongressen beslutter en suksessiv overgang til rene industriforbund med paalæg til landssekretariatet og forbundsstyrelserne at virke for at mindre grupper inden en industri blir optagne i det forbund som representerer hovedstyrken.»

Den nedsatte komite fremla for *kongressen 1912* en meget omfattende utredning. I 3 store bind er git en oversigt over fagforeningsbevægelsen i en række lande samt en specialutredning for Sveriges vedkommende.

I denne specialutredning har komiteen forsøkt rent teknisk at optrække hvorledes industriforbundenes sammensætning bør være. Paa grundlag av fagorganisationens medlemstal i 1908 er git en fortegnelse over de industrier i Sverige, hvor 2 eller flere forbund har medlemmer, likeledes en opgave over de nuværende fagforbunds sammensætning samt hvorledes de organiserte arbeidere skulde bli at fordele paa de forskjellige forbund efter industriforbundsforslaget.

Ved utarbeidelsen av industriforbundenes sammensætning (hvilket er foretat av en subkomite) er der gaat ut fra det princip,

at forbundet bør omfatte alle arbeidere som er sysselsatte inden en og samme industri,

at industriens omfatning bestemmes av det omfang tarifoverenskomsten rettelig bør ansees at ha, samt

at av praktiske grunde flere mindre industrier sammenføres i et forbund, og da særlig saadanne industrier, som i sin produktion har direkte tilknytning til hverandre.

Stort set er de svenske forbund sammensat som vore. Noget mere opdelte end hos os er de dog. Dette har vel ogsaa sin grund i at forholdene er større. Saaledes har «bleck- og plåtslagerne» eget forbund, hos os tilhører disse Jern- og metalarbeiderforbundet. Likeledes «Elektriska arbetareförbundet», som bestaar av belysningsmontører og reparatører. Hos os staar ogsaa disse i Jern- og metalarbeiderforbundet. Videre har man i Sverige Gruvarbetareförbundet, Textilarbetareförbundet, Forgylle- og Glasmesteriarbetareförbundet, De forenede förbunden m. fl. Samtlige arbeidere tilhørende disse grupper staar hos os tilsluttet Arbeidsmandsforbundet.

Komiteen skisserer op følgende industriforbund:

1. Bakeriindustriarbeiderforbundet.
2. Boktrykkeri- og bokbinderiindustriarbeiderforbundet.
3. Bryggeriindustriarbeiderforbundet.
4. Bygningsindustriarbeiderforbundet.
5. Byggematerialindustriarbeiderforbundet.
6. Fabriksarbeiderforbundet.
7. Grubeindustriarbeiderforbundet.

8. Jern- og metalindustriarbeiderforbundet.
9. Jernbanemændenes forbund.
10. Kommunalarbeiderforbundet.
11. Landarbeiderforbundet.
12. Lær- og skoindustriarbeiderforbundet.
13. Papirindustriarbeiderforbundet.
14. Post-, telegraf- og toldfunktionærforbundet.
15. Skrædderindustriarbeiderforbundet.
16. Stenindustriarbeiderforbundet.
17. Sagbruksindustriarbeiderforbundet.
18. Tekstilindustriarbeiderforbundet.
19. Tobaksindustriarbeiderforbundet.
20. Transportarbeiderforbundet.
21. Træindustriarbeiderforbundet.
22. Vei- og vandbygningsarbeiderforbundet.

Ialt 22 forbund, istedetfor efter den nu gjældende form 41 forskjellige forbund.

Vi skal her anføre endel eksempler paa komiteens forslag til teknisk ordning av industriforbundene:

Bygningsarbeiderforbundet skulde bestaa av cementarbeidere, grundarbeidere, murarbeidere, bygningstræarbeidere (snekkere, tøm-rere), malere, murere, blikkenslagere, rørleggere, stenhuggere, lys-montører, kakelovnsmakere, glasmesterarbeidere, stukkatorer, sand-og grustagsarbeidere. Disse arbeidere er nu spredt i 13 forskjellige forbund.

Byggematerialindustriarbeiderforbundet skulde bestaa av asfaltører, cementfabrikarbeidere, cementstøpere, gipsfabrikarbeidere, arbeidere ved kalkbrudd, kalkfabrikker, kridtfabrikker, ler- og kulgruber, teglverker m. v. Arbeiderne er nu spredt i 8 forbund.

Fabrikarbeiderforbundet skulde bestaa av alle arbeidere, som var ansatte ved kem. tekn. og andre fabrikker, som ikke var tilført særskilt industriforbund samt alleslags arbeidere, som ikke kunde henføres til noget industriforbund. Eksempelvis skal nævnes margarin-fabrikker, svineslagterier, stivelsesfabrikker, hermetikfabrikker, sukker-rafinaderier, fernis-, karbol-, olje-, kraftforfabrikker, lysfabrikker, parfyme- og sæpefabrikker, tapetfabrikker, glasverk, porselænsfabrikker, pudretfabrikker, superfosfatfabrikker og gjødningsfabrikker, krudt-verker, farvefabrikker samt andre kem. tekn. fabrikker osv. Disse gruppers arbeidere er nu fordelt paa 13 forbund.

Jern- og metalindustriarbeiderforbundet skulde bestaa av arbeid-ere ved jern- og staaLvarefabrikker, støperier, jernverk, kobber-slagerverksteder, galvanisering- og etsningsfabrikker, guld- og sølv-varefabrikker, hagelfabrikker, metalvarefabrikker, skibsbyggerier, dok- og baatbyggerier, jernbane- og sporvognsverksteder, vogn-fabrikker, kleinsmeder og hovslagerier, elektriske maskinverksteder, glødelampefabrikker, mek. verksteder, kir. og mat. instrumentfabrikker, fabrikker for ur- og urdele osv. Arbeidere ved disse grupper er nu fordelt paa 11 forbund.

Træindustriarbeiderforbundet skulde bestaa av arbeidere ved børstenbinderier, klosetfabrikker, kurvfabrikker, stok- og pipefabrikker, leketøisfabrikker, kasse-, persienne-, piano- og orgelfabrikker, skoplugfabrikker, snekkerifabrikker, møbelfabrikker, speil- og ramme-fabrikker, bødkerier, tapetserere, træskofabrikker. Nu fordelt paa 9 forbund.

Disse eksempler vil være tilstrækkelige. Man vil herav kunne danne sig en mening om sammensætningen ogsaa av de øvrige forbund.

Den svenske omorganisationskomite konkluderte med at foreslaa *bibehold av den gjældende organisationsform for forbundene.*

Komiteen uttalte, at det var utvilsomt, at de nuværende forbundsorganisationer utgjorde fagforeningsbevægelsens styrke og at det var gjennom denne organisationsform det hadde været mulig at samle de svenske arbeidere i saa stor utstrækning som skedd til fælles optræden. Komiteen kunde heller ikke finde, at der blandt landets organiserte arbeidere var saa stor meningsforskjel i dette spørsmål, men at tvertimot flertallet avgjort var for at beholde fagforbundsorganisationerne, som *sukcessivt og i saa stor utstrækning som mulig omformes til industriforbund.*

Komiteen hævder videre, at ved den uttømmende granskning som den har foretat av organisationsformerne i en række andre land ikke har fundet nogen bestemt støtte for en større og mere gjennomgripende forandring i organisationen av fagforeningsbevægelsen i Sverige, likesom komiteen finder, at sammenligninger med andre lande ikke helt kan trækkes, paa grund av de meget forskjellige forhold, baade med hensyn til arbeidsmarkedets tilstand som stillingen saavel inden arbeidernes som arbeidsgivernes organisationer og deres forhold til hverandre. Komiteen slutter sig til den opfatning, som blev præcisert av den skand. fagforeningskonferanse i Gøteborg 1912, at de store kampe som fagorganisationerne i de resp. lande har maattet utkjempe i anledning arbeidsgivernes lockouter, viser hvor paatrængende nødvendig det er for de organiserte arbeidere i første række at utvikle det nationale samarbeide ved at styrke forbundene og de faglige landsorganisationer og videre utvikle samarbeidet til at omfatte ogsaa gjensidighetsforbindelser landsorganisationerne imellem.

Komiteen foreslog derfor, at kongressen burde fastholde sin tidligere beslutning fra 1909 (citeret foran side 9). Landsorganisationen skulde altsaa bestaa av industri- og fagforbund. Komiteen fremhæver sterkt, at overgangen fra fagforbund til industriforbund skal ske sukcessivt og at denne overgang i største utstrækning skal bestemmes og ledes av den herskende utvikling. Komiteen præciserer dette sit standpunkt saaledes, at hvis der inden en industri findes minoriteter av fagarbeidere eller andre, som tilhører resp. fagforbund, saa bør disse minoriteter indgaa i det forbund som repræsenterer den overveiende majoritet av vedkommende industris

arbeidere. Derimot mener komiteen, at det maa betegnes som et uheldig indgrep saavel i utviklingen som i vigtige arbeiderinteresser, hvis industriforbundsprincippet tillempedes saa haardhændt, at hele faggrupper blev tvungne ind i former, som for dem føltes fremmede og ufordelagtige.

Da saken kom til behandling paa kongressen forelaa der to forslag:

1. Fra styret for Gjutareförbundet (Formerforbundet): «at kongressen overlater til hvert forbund frit og utvungent at prøve og avgjøre hvorvidt det fremdeles vil arbeide som et specielt fagforbund eller om det vil opgaa i et en hel industri omfattende forbund.»
2. Fra *Landssekretariatet*: «Kongressen gjentar den av kongressen 1909 fattede beslutning om en suksessiv overgang til rene industriforbund, med paalæg til landssekretariatet og forbundsstyrrerne at arbeide for at mindre grupper inden en industri blir optat i det forbund, som repræsenterer hovedstyrken av vedk. industriarbeidere.

Som rettesnor for sammensætningen av industriforbund anbefaler kongressen de bestemmelser, som er utarbeidet av omorganisationskomiteen. Disse bestemmelser skal tjene til rettesnor i den utstrækning som vedkommende organisation finder heldig.

Herved skal dog iagttas, at der ikke sker vold paa hittil selvstændig virkende forbund, og kan intet forbunds selvstændighet erklæres uberettiget, saalænge majoriteten av et forbunds medlemmer mener, at en sammenslutning med eller opgaaen i et bestemt industriforbund skulde virke skadelig for vedk. medlemmer og deres interesser.»

Hr. I. T. Johansson, Stockholm, foreslog følgende tillæg til sekretariatets forslag:

«Kongressen forstaar landssekretariatets uttalelse slik, at paalægget om at virke for mindre gruppers tilslutning til det forbund som repræsenterer hovedstyrken, frit skal kunne utføres. Det er videre kongressens opfatning, at netop saadan virksomhet ute i det levende liv er den viktigste forutsætning for at opfatningerne skal kunne bæres av en almindelig folkemening.»

Ved voteringen godkjendtes landssekretariatets forslag med 144 stemmer mot 29, som avgaves for Formerforbundets forslag.

Videre vedtoges I. T. Johanssons tillæg med 79 mot 22 st.

Foruten spørsmålet om forbundenes sammensætning, behandles ogsaa Landsorganisationens opgaver og lokale samorganisasjoner.

Spørsmålet om stedlige samorganisasjoner skal vi komme tilbake til senere.

Danmark.

Ogsaa i Danmark har spørgsmaalet om organisationsformen været under livlig debat. Foruten forholdet til landsorganisationen har ogsaa spørgsmaalet om *industriforbund* været oppe, men dog ikke saa sterkt som i Sverige.

Den faglige organisationsform er som hos os, dog er der mange flere forbund, ialt ca. 70. Gjortlere og metalarbeidere, jern- og metalslipere, kjedel- og maskinpassere, kobbersmede, smede- og maskinarbeidere har hver sit forbund, mens de hos os tilhører ett forbund, nemlig Jern- og metalarbeiderforbundet. Paa samme maate er der en række andre specialforbund, som hos os staar sammen.

I dagene 20.—22. januar 1912 holdtes i Kjøbenhavn et *repræsentantmøte*, hvor spørgsmaalet om organisationsformen diskutertes. Ialt var der 166 *deltagere*. Under den debat som opstod paa møtet blev der kun fra et enkelt hold pekt paa industriforbund. Hovedinteressen paa møtet dreiet sig om landsorganisationen og dens love. Det var spørgsmaalet om en sterkere centralisation. Og fra alle hold hævdedes at arbeiderne maa staa sammen i en fælles landsorganisation.

Repræsentantskapet besluttede at nedsætte en komite paa 15 medlemmer, som skulde undersøge, hvorvidt der bør foretas nogen ændringer i de nuværende organisationsformer, og i tilfælde hvilke forslag der kan stilles til ændringer i forbundenes og landsorganisationens love. Det blev særlig pointeret i *beslutningen*, at de reformer som eventuelt tænkes gennemført maa gaa ut paa at styrke den faglige arbeiderbevægelses *enhet*.

Til komiteen er indløpet en mængde forslag. De fleste av disse knytter sig til Landsorganisationens love med hensyn til godkendelse av konflikter, streikeunderstøttelse, ekstrakontingent m. v. Men enkelte omhandler ogsaa forbundsorganisationerne.

Bygningssnekkerne i Kjøbenhavn foreslaar saaledes, at Landsorganisationen skal bestaa av 4 *hver for sig selvstændige grupper*, delt efter faginteresser, f. eks.: 1) Bygningsindustrien. 2) Jern- & metalindustrien. 3) Nærings- og nydelsesmiddelindustrien. 4) Tekstil- og beklædningsindustrien. Denne inndeling skal efter forslagsstillerne mening dog ikke forrykke de nuværende forbund.

Meningen med forslaget er saavidt vi kan forstaa, at disse 4 grupper skal staa selvstændige hver for sig og kunne fatte beslutninger uhindret av hverandre.

Der er ogsaa fremkommet etpar rent syndikalistiske forslag, hvorav skal nævnes et fra klub 25 av Dansk smede- og maskinarbeiderforbund (arbeidere ved Wistofts fabrik, Kjøbenhavn). Det heter heri, at der skal dannes industriforbund, at de lokale foreninger skal ha pengemidlerne, at den obligatoriske streikeunderstøttelse skal avløses av solidarisk handling gjennom lokal og utvidet sympatistreik, solidarisk obstruktion, boykotting, pludselig streik og sabotage. Hovedorganisationerne, saavel industriforbundene som landsorganisationen, skal kun være raadgivende og oplysende institutioner.

Smiede og maskinarbeidernes fagforening i Aarhus har vedtatt en resolution, hvori uttales, at en reorganisation i retning av industriforbund som maal, sikkert er tidssvarende og ønskelig.

Saken skal behandles av Landsorganisationens (De samv. fagforbunds) kongres i april d. a. I det øieblik nærværende skrives, foreligger ikke komiteens indstilling offentlig. Men vi har velvillig faat os tilsendt et korrekturavtryk av komiteens arbeide, og citerer her ordret komiteens forslag angaaende *organisationsformen*:

«Al faglig organisation hviler paa den frivillige sammenslutning til varetagelse av fælles interesser. I det organiserte samarbeide viser stedse erfaringen vei med hensyn til de mest formaalstjenlige organisationsformer. De danske fagorganisationer er netop fremgaat av et saadant erfaringsmæssig arbeide, og naar de i de fleste tilfælde har formet sig som sammenslutninger av enkelte fag, saa beviser denne omstændighet selv, at netop denne organisationsform hittil har været den rigtige.

Faglige organisationer er levende organismer, som maa *vokse sig frem* av det praktiske livs forhold. De kan ikke *konstrueres*, hverken ved lovparagraffer eller paa anden maate. Den i Danmark fortrinsvis bestaaende fagvise organisation lar sig derfor ikke ved en generalforsamlingsbeslutning forandre til en industrivis organisationsform, og den eksisterende sammenslutning av fagforbund under centralisationen lar sig heller ikke pludselig forandre til en sammenslutning av industrivis grupperte organisationer. Et forsøk herpaa vilde kun skape en grænseløs forvirring og en tilsvarende svækkelse av organisationernes styrke utadtil.

Den hastige utvikling indenfor enkelte industrier og den derav følgende stadige forandring av de enkelte fags arbeidsmæssige vilkaar og dets arbeidsmæssige forhold til andre fag gjør det stadig mere ønskelig, at der, hvor det ikke alt er skedd, etableres et nøiere organisatorisk samarbeide mellem beslegtede fag. Heller ikke dette kan imidlertid regelbindes ved et lovgivningsarbeide indenfor landscentralisationen, men maa, som hittil, ha lov til at forme sig efter forholdene i hver enkelt industri og den organisatoriske modenhet indenfor de paagjældende fag.

Generalforsamlingen anbefaler organisationerne at ha deres opmerksomhet henvendt paa dette forhold og anbefaler, at der opprettes fagkarteller eller sammenslutninger av beslegtede fag, hvor dette er mulig. Formaålet skal være at vareta de til kartellet eller sammenslutningen hørende organisationers fælles interesser.

Forretningsutvalget for de omhandlede karteller eller sammenslutninger kan paa disses vegne forhandle med forretningsutvalget for De samvirkende fagforbund om spørsmål, der har interesse for de enkelte fag eller sammenslutningen som helhet. Fagene kan under forhandlinger om løn- og arbeidsvilkaar la sig representere ved sammenslutningens forretningsutvalg.

Det paalægges forretningsutvalget for De samv. fagforbund at bistaa organisationerne ved grupperingen av fagene og bringe samarbeide eller sammenslutning istand mellem disse.

Indtil sammenslutningen i faglige grupper har fundet sted, kan forretningsutvalget, naar det skjønnes formaalstjenlig, sammenkalde repræsentanterne for en større eller mindre gruppe av beslegtede fag. Saadant møte skal ogsaa afholdes, naar de beslegtede fag fremsætter forlangende herom.

Naar særlige forhold foreligger, kan forretningsutvalget likeledes sammenkalde forbundenes formænd til møte.

Saa vel formandsmøter som gruppemøter har dog kun raadgivende myndighet.»

Et av komiteens medlemmer foreslaar følgende tilføielse:

«Det paalægges forretningsutvalget for De samv. fagforbund efter generalforsamlingen 1913 at foreta en gruppering av samtlige fag, saaledes at beslegtede fag deles i karteller i det antal, som erfaringen viser det praktisk at dele dem i.

Efterat grupperingen har fundet sted, sammenkalder forretningsutvalget de under grupperne hørende fags hovedbestyrelser eller forretningsutvalg, der vælger en bestyrelse, hvis opgave det er at arbeide for det bedst mulige samarbeide i saavel løns- spørsmål utadtil som organisatorisk samarbeide indadtil.»

Organisationsforhold og former i vore nabolande Sverige og Danmark er forøvrig saa godt kjendt, at vi ikke har fundet det nødvendig noget særlig indgaaende at gaa ind paa disse. Vi har i det foranstaaende redegjort for, hvorledes spørsmålet idag ligger an i disse to lande. Angaaende forholdene i

Tyskland

gjengir vi nedenfor i *uddrag* endel av hvad hr. redaktør W. Jansson, Berlin, har skrevet om organisationsformerne med særlig henblik paa industriforbund og som i sin helhet findes indtat i den utredning om fagforeningsbevægelsen som er utgit av den svenske landsorganisation.

Efterat ha omtalt «socialistloven» og dens virkninger paa foreningslivet i Tyskland og efterat ha omtalt den lassaleanske og den marxistiske fagorganisation m. m. kommer forfatteren ind paa organisationsformerne. Det er fagforeningsbevægelsen *efter 1890*, efter at «socialistloven» var faldt, som skildres.

Ved den tid var der med hensyn til organisationsformerne to store hovedprincipper — *central* og *lokal* organisation. Den første repræsenteres av hamburgerne, som ogsaa under undtagelsesloven hadde den sterkeste organisation, det lokale princip repræsenteres av berlinerne, som i den faglige bevægelse «alene vilde se en forskole for den politiske virksomhet»; det skulde være fagforeningernes

opgave at skole arbeiderne til den rent politiske kamp. Men da lovgivningen forbød politiske foreninger at træde i forbindelse med hverandre, var det en naturlig konsekvens, at tilhængerne av rent politiske fagforeninger avstod fra centralisationen og kun opretholdt en løs forbindelse med hverandre, som ikke kunde rammes av lovens bestemmelser.

Centralisationen seirede paa *Halberstadtkongressen* i 1892 og er senere blit den bærende retning i den tyske fagforeningsbevægelse.

Der var imidlertid indenfor centralisationsformen flere retninger, vi kan særlig peke paa tre: *fagforbundet*, kun omfattende ett fag, *industriforbundet* for alle arbeidere inden en industri i den grad som de var sysselsatte med industriens produktion (altsaa ikke at forveksle med «*bedriftsorganisationen*», omfattende alle arbeidere inden en industri, likegyldig hvilken beskæftigelse de har) og endelig den «*formidlende retning*», som foreslog at man skulde beholde fagforbundene, fordi disse lettere end industriforbundet kunde samle arbeiderne i organisationen. Dog skulde disse fagforbund atter forenes i «*industrikarteller*» eller unioner, indenfor hvilken fagforbundet beholdt sin selvstændige eksistens med de modifikationer unionens love foreskrev. I motiveringen av dette forslag blev særlig fremholdt, at det var lettere at organisere arbeiderne i fagforbund, idet disse kunde ta større hensyn til de enkelte fags særegenheter. Men da det ogsaa var nødvendig at der var en fast forbindelse mellem fagforbundene inden en industri til varetagelse av fællesinteresser, først og fremst ved lønbevægelser, skulde *industrikartellet* oprettes. Dette skulde forene fagforbundets fordele med industriforbundets.

Halberstadtkongressen i 1892 forkastede saavel det lokale princip som den formidlende retning og anerkjendte fagforbundet. Men samtidig erklærte kongressen, at *industriforbundsformen laa paa utviklingens linje*. Denne form anbefaltes derfor til gennemførelse overalt hvor forholdene tillot dette. Forøvrig fik det bero paa forholdene om organisationerne inden en industri vilde overgaa til industriforbund eller nøie sig med et kartell, en union mellem fagforbundene i vedkommende industri.

Denne beslutning har været rettesnoren for den organisatoriske utvikling i Tyskland indtil idag. Fagorganisationen i Tyskland bestaar altsaa av fag- og industriforbund.

En tredje form har i aarenes løp forsøkt at gjøre sig gjældende: «*Bedriftsorganisationen*». Denne ligger paa industriforbundsformens omraade, men skiller sig principielt fra denne. Hittil findes (i Tyskland) tre pregnante industriforbund: metalarbeiderne, træarbeiderne og transportarbeiderne. Bedriftsorganisationen forfegtes derimot særlig av bryggeriarbeiderne og kommunalarbeiderne. Som eksempel, for at vise den principielle forskjel paa industriforbund og bedriftsorganisation anføres: Metalarbeiderne organiserer alle arbeidere, som indenfor metalindustrien er at regne til metalarbeidet, uanset om de har lært noget bestemt fag eller ikke. Men de organiserer ikke transportarbeidere, som er beskæftiget i samme bedrift,

og heller ikke andre arbeidere, som er beskæftiget med arbeide der ikke ansees for at være metalarbeide. Disse arbeidere tilhører Arbeidsmandsforbundet og transportarbeiderne Transportarbeiderforbundet. (Et saadant forbund kaldes altsaa i Tyskland industriforbund.) Ifølge *bedriftsorganisationsprincippet* derimot skal *alle* arbeidere i en bedrift som hovedsagelig kan henregnes til metalindustrien, tilhøre metalarbeiderforbundet, altsaa ogsaa arbejdsmænd, transportarbeidere etc., som ikke egentlig er beskæftiget ved metalarbeidet, og som meget let kan komme til at overgaa til en anden industri og i henhold til bedriftsorganisationsprincippet, da maa skifte organisation. Bryggeriarbeiderforbundet fordrer saaledes, at alle inden bryggerierne sysselsatte transportarbeidere, maskinister, fyrbøtere o. l. skal tilhøre bryggeriarbeiderforbundet, likesom kommunalarbeiderforbundet kræver ret til at organisere alle kategorier, som er beskæftiget i kommunale verk, f. eks. gasarbeidere, renholdsarbeidere, sykepersonale, kirkegaardsarbeidere, veivæsens arbeidere, brolæggere, murere, sporveispersonale osv. At en stor del av disse arbeidere hvilkensomhelst dag kan bli nødt til at søke beskæftigelse utenfor kommunen lægger disse forfegtere av «bedriftsorganisationen» ingen vegt paa, endskjønt f. eks. brolæggere og murere somoftest kun sæsongvis er ansat. Forbundet er derfor kommet op i heftige grænsestridigheter med de respektive fagforbund.

Disse stridigheter har ført til at saavel forbundsstyrernes konferanser som *kongressen i Hamburg 1908* bestemt forkastet bedriftsorganisationsprincippet.

Hamburgerkongressen vedtok en længere resolution, hvori de tyske fagorganisationers omraade indtil videre reguleres. Den legaliserer fagforbund og industriforbund og uttaler sig for *utviklingen* henimot industriforbund.

Ifølge utviklingen i Tyskland og ifølge den diskussion som er ført, kan der ikke herske tvil om, at man i første række mener at utviklingen bør gaa i retning av industriforbund. Dette kom ogsaa klart og tydeligt frem ved resolutionens motivering. Ordføreren for generalkommissionen uttalte bl. a., «at kommissionen enstemmig har uttalt som sin mening, at det ikke kan ligge i den almindelige interesse at starte nye, smaa forbund og at det heller ikke ligger i den almindelige interesse at smaa forbund vægrer sig for at indgaa i et industriforbund. Ifølge vor mening kan en hel række smaa forbund idag uten at skade sine medlemmers interesser indgaa i de eksisterende industriforbund. Men det gaar ikke an helt enkelt at diskutere saadant ovenfra, — det maa overlates den fremadskridende utvikling — — —»

Grundlaget for industriforbundet i Tyskland er den samme som for fagforbundet: Arbeidernes *tekniske samhörighet under arbeidsprocessen*. Bedriftsorganisationen tar ikke hensyn hertil, hvorfor arbeideren ved ombytte av arbeidsplads ofte ogsaa maatte bytte forbund. *Grænsen mellem forbundene skal efter det gjældende princip være arbeidsprocessens tekniske inndeling*. Træarbeiderne ved en metalindustriel bedrift forblir træarbeidere. De veksler ikke forbund,

fordi om de faar arbeide ved et mekanisk verksted eller om de slutter paa et mekanisk verksted og begynder paa en anden fabrik. Derved bevares organisationens ensartethet for vedkommende arbeider.

I nogle avsluttende betragtninger skriver hr. Jansson om utviklingen i Tyskland:

«— — — Et stort antal smaa forbund har sluttet sig til beslægtede forbund, store industriforbund har opstaat, som har vist sig meget dygtige til at samle arbeidermasserne i organisationen. Og disse industriforbund har endnu ikke paa langt nær naadd sin organisatoriske utviklings høieste punkt, helt bortset fra de masser som de endnu har at samle. Rastløst har transportarbeiderne opsamlet alle sine fagorganisationer i sit industriforbund, metalarbeiderne har endnu smedene og blikkenslagerne utenfor, trøarbeiderne har endnu glasmesterarbeiderne og billedhuggerne at vinde. Endnu mere mangler om vi betrakter de industriforbund, som i de sidste aar har begyndt at opstaa ved at tidligere fagorganisationer er gaat sammen. I bygningsfagene har det gaat raskt fremad med denne koncentration. Paa et aars tid har fire organisationer sluttet sig sammen til industriforbund: murerne, murarbeiderne, isolererne og stukkatørerne. Utenfor staar tømrerne, malerne, taktækkerne og stensætterne, som alle regnes til bygningsindustrien. Inden næringsmiddelindustrien har to koncentrationer fundet sted i de senere aar: konditorerne har forenet sig med bakerne, møllerne med bryggeriarbeiderne. Utviklingen tør med tiden lede til en forening av disse forbund. Inden lærindustrien ser vi samme utvikling: porteføljemakere og sadelmakere har gaat sammen, garvere og handskemakere likesaa og spørsmålet om et fælles forbund for hele lærindustrien er under debat.

Sammenslutningen av fagorganisationer i denne retning har utvilsomt stor betydning. Administrationsomkostningerne blir billigere, administrationen forenkles og aktionskraften økes; der blir mere enhet i ledelsen av kampen end naar flere forbundsstyrer skal dele ledelsen. En fælles central ledelse er i store kampe absolut mere fremgangsrik end flere for mindre forbund. Gjennomførelsen av arbeidsledighetsunderstøttelse er lettere i et stort industriforbund end i et fagforbund av den grund at ikke alle fag har sin arbeidsløshet samtidig. — — — Denne koncentration i store industriforbund er det problem, som de tyske fagorganisationer inden forskjellige industrigrupper har søkt at løse i de senere aar. Utviklingen derhen har gjort store fremskridt, og man behøver ikke at tvile paa, at den kommer til at fortsætte til maalet er naadd inden alle dertil passende industrier. — — — —»

Under diskussionen om organisationsformerne er det fremholdt, at den industrielle utvikling i de sidste aar er gaat saa hurtig, at meget nu er forandret fra organisationens første tid. Det er ikke længere *faginteresserne* som bør være avgjørende. I vor tid arbeider de forskjellige fagarbeidere sammen i *en industri* og for samme arbeidsgiver. I tidligere tider gjaldt lønskampene de enkelte fag,

nu gjælder det som oftest hele industrien. Det menes derfor at være upraktisk og uheldig, at arbeiderne i organisationsmæssig henseende staar delt i forskjellige faggrupper, det volder ofte forvirring og skader samarbeidet. Den omstændighed, at de forskjellige fagarbejdere sorterer under hver sit forbundsstyre vanskeliggjør en ensartet og kraftig optræden saavel under forhandlinger med arbejdsgiverne som under selve lønskampene, og erfaringen har vist, at det har skortet paa nødvendig hensyntagen til samarbeidet ved saadanne tilfælder. *Videre er det et faktum, at konjunkturerne følger hele industrien og ikke de enkelte faggrænser*, og hertil maa hensyn tages naar arbeiderne skal fremsætte sine krav; disse maa fremsættes samlet for hele industrien. Ved forhandlinger med arbejdsgiverne blir apparatet tungvindt: først skal kravet forberedes og behandles av en række forbundsstyrer og ved forhandlingerne skal de forskjellige fag være repræsenteret. Det kan da ikke undgaaes, at fagenes særinteresser stikker frem og dette betyr ofte svakhet overfor arbejdsgiverne. Der kan ogsaa opstaa andre vanskeligheter ved saadanne fællesforhandlinger, de forskjellige forbunds love kan være uensartede, likesom der i tidens løp har opstaaet visse former for lønsbevægelserne og for forhandlingerne som er forskjellige inden de forskjellige forbund. Ogsaa ved spørsmålet om fortsættelse eller avslutning av en lønskonflikt opstaar der vanskeligheter under de nu raadende organisationsforhold, idet de forskjellige faggrupper hver for sig fatter bestemmelse om sin stilling til saken, endskjønt den hele industri er berørt derav. Det kan vel neppe heller bestrides, at der ødsles unødig baade med tid og kræfter paa grund av disse forhold, likesom det fremholdes, at arbeidere paa samme arbeidssted og i samme industri har en række fællesinteresser, som bedre vil ivaretas gjennom en fælles industriel organisation end gjennom flere forbund. Ogsaa den omstændighed, at arbejdsgivernes organisation mere gaar efter industrielle linjer taler for, at arbeidernes organisationer bør omlægges til industriforbund.

Paa den anden side fremholdes, at det er adskillig som taler for at man ialfald ogsaa maa beholde enkelte fagforbund ved siden av industriforbundene. Ikke al produktion er industrialisert og der findes og vil altid komme til at findes rene haandverksfag. Naar arbeiderne organiseres i industriforbund vil der opstaa mange vanskeligheter med overflytning fra det ene forbund til det andet, eftersom en fagarbeider er beskjæftiget inden den ene eller den anden industri eller inden haandverksbedrift. Det fremholdes ogsaa, at arbeidere inden et bestemt fag har saa store fællesinteresser at ivareta under lønsbevægelser uanset hvilken industri de arbeider i, at det er fuldt forsvarlig at de staar organisert i et fagforbund, selv om dette kan volde nogen vanskeligheter ved forhandlingerne. Videre anføres at sammenslutningen i industriforbund vil indnebære den risiko at mindre grupper ikke vil faa sine interesser ivaretatt, at de vil bli stemt ned av de større grupper og at de derfor kan hævde sine interesser med større styrke ved at ha sin egen organisation. Samarbeidet mellem forbundene kan allikevel finde

sted menes der gennem landsorganisationen og maalet bør være *samarbejde* og ikke *samorganisation*. Det er nævnt, at specialorganisationerne lettere vil faa arbeiderne organiseret og særlig er det fremhævet, at specialforbundene lettere og mere effektiv vil kunne hævde og utnytte tariffernes bestemmelser til arbeidernes fordel end de store industriforbund, likesom det menes at det ikke er nogen grund for arbeiderne at bygge sine organisationer efter de samme linjer som arbejdsgiverne.

Vi har her nævnt endel av de grunde som har været anført for og mot industriforbund. Det er ikke uttømmende, og der kan vistnok siges meget mere baade pro og kontra i disse spørgsmaal.

Imidlertid har diskussionen om disse ting herhjemme endnu væsentlig været av rent teoretisk art. Naar sekretariatet nu skal ta saken op til drøftelse og fremkomme med forslag, blir jo spørgsmaalet om teoriernes *praktiske gennemførelse* av den allerstørste betydning.

Stort set hersker der ikke saa megen uenighet om, at hvis vi idag skulde bygge op vor organisation fra grunden av, vilde vi ordne den anderledes og da vistnok efter industrielle grænser. Men i en saadan situation er vi jo ikke, vi maa regne med de organisationer vi har, slik som de er skapt av utviklingen. Og det er jo et faktum, at endnu er den fremherskende organisationsform i alle land hele verden over, naar undtages de romanske, i likhet med vor bygget op paa landsomfattende forbund efter fag eller industri og disse forbund bestaar igjen av avdelinger.

At organisationen fra først av dannedes efter de faglige skillelinjer var naturlig, idet fagene dengang var skarpt avgrænset. Men industrialismen har ændret disse forhold og fagorganisationen maa indrette sig efter denne utvikling.

Vi vil straks paapeke, at vi ikke finder det nødvendig at optrække nogen prinsipiell forskjell, som i det foranstaaende hævdes fra Tyskland med hensyn til «*industriforbund*» kontra «*bedriftsforbund*». Med industriforbund menes vel her hjemme stort set *et forbund av alle en industris arbeidere uanset beskæftigelse*, altsaa saavel faglærte som ikke faglærte av enhver kategori. Som man vil se benævner man i Tyskland denslags for «*bedriftsorganisation*» — en høiere form for industriorganisation, som endnu ikke er anerkjendt.

At det vil falde vanskelig særlig inden visse industrier helt at faa gennemført industriforbundsprincippet er sikkert, men der kan vistnok paa flere omraader allerede nu skapes større koncentration. At et fags hjælpearbeidere bør staa i samme forbund som de faglærte maa vel ansees som selvsagt; men dette er paa langt nær endnu ikke gennemført i vort land. Likesaa maa der inden flere organisationer kunne skapes større samling, end nu er tilfældet.

I efterfølgende tabeller I og II gis et billede av forholdene som de nu er.

Oversigten er bygget paa Landsorganisationens medlemstal 1. januar 1912 efter forbundenes avdelingsvis opsatte medlemsopgaver i aarsrapporten til Landsorganisationen.

Tabel I.

Fagforbundenes sammensætning.

Avdelings- og medlemsopgaver pr. 1. januar 1912.

<i>Arbeidsmandsforbundet.</i>		<i>Baker- og konditorforb.</i>	
Cellulose-, papir- og træ-		Bakere	1033
massefabrikarbeidere . .	6196	Konditorere	73
Grubearbeidere	3050	Samlet medlemstal . .	1106
Anlægsarbeide-, jernbane-			
og veianlæg m. v.	2135	<i>Bokbinderforbundet.</i>	
Elektrokemisk industri og		Bokbindere	629
kemiske fabrikker	1057	Pap- og papirindustriarb.	33
Sten-, jord- og cementarb.,		Samlet medlemstal . .	662
bygningsvirksomhet . . .	1033		
Tekstilarbeidere	1010	<i>Centralforen. for boktr.</i>	
Murarbeidere	820	Sættere, trykkere m. v. .	2575
Hermetikarbeidere	736	Samlet medlemstal . .	2575
Grov-, sjau- og tomtearb..	653		
Kommunale arbeidere . . .	543	<i>Formerforbundet.</i>	
Jernindustri	490	Formere	1248
Sag-, tomt- og høvleriarb.	467	Samlet medlemstal . .	1248
Fyrstikarbeidere	425		
Transport- og bryggearb..	392	<i>Guldsmedarb.forbundet.</i>	
Melk- og smørfabrikker . .	277	Guldsmedarbeidere	486
Glasverksarbeidere	199	Gravører og cicelører . .	14
Cementfabrikarbeidere . . .	157	Samlet medlemstal . .	500
Kjøre- og lagerarbeidere . .	136		
Skogs- og fløtningsarb. . .	123	<i>Havne- og transportarb.forb.</i>	
Smelteverk	105	Laste- og lossearbeidere .	1305
Ølbryggeriarbeidere	90	Kjøre- og lagerarbeidere .	96
Møllearbeidere	79	Samlet medlemstal . .	1401
Sukkervare- og chokolade-			
fabrikarbeidere	60	<i>Jern- og metalarb.forb.</i>	
Jernbaner, driftspersonale	57	Jern- og metalarbeidere .	8515
Chauffører og kuske . . .	55	Instrumentm. og elektrikere.	
Galogefabrikarbeidere . . .	41	Elektriske montører . .	843
Forgyldere	41	Transport	9358
Tobaksarbeidere	35		
Trævarefabrikarbeidere . .	30		
Teglverksarbeidere	28		
Skorstensfeiere	25		
Korkeskjærere	12		
Samlet medlemstal . .	20557		

Transport	9358
Smede	841
Rørlæggere	333
Blikkenslagere	256
Sporveisreparatører	71
Kobberslagere	55

Samlet medlemstal . . 10914

**) Kjøre- og lagerarb.forb.*

Kjøre- og lagerarbeidere	400
------------------------------------	-----

Samlet medlemstal . . 400

Litografisk forbund.

Litografer m. v.	285
Kemografer	70

Samlet medlemstal . . 355

Malerforbundet.

Malere	831
------------------	-----

Samlet medlemstal . . 831

Matros- og fyrbøterunion.

Matros- og fyrbøtere	773
--------------------------------	-----

Samlet medlemstal . . 773

Murerforbundet.

Murere	1205
------------------	------

Samlet medlemstal . . 1205

Møbelsnekkerforbundet.

Møbelsnekkere	765
Træinstrumentarbeidere	98
Billedskjærere	22

Samlet medlemstal . . 885

Sag-, tomt- og høvleriarb.forb.

Sag-, tomt- og høvleriarb.	1867
------------------------------------	------

Samlet medlemstal . . 1867

Skind- og læderind.arb.forb.

Garveriarbeidere	114
Handskemakere, syersker	75

Samlet medlemstal . . 189

**) Skog- og jordbruksarb.forb.*

Skogs- og jordbruksarb.	119
---------------------------------	-----

Samlet medlemstal . . 119

Skotøiarbeiderforbundet.

Skofabrikarbeidere	887
Haandskomakere	596

Samlet medlemstal . . 1483

Skrædderforbundet.

Skræddere	658
Syersker	85

Samlet medlemstal . . 743

Slagter- og pølsemakerforb.

Slagtere og pølsemakere	209
-----------------------------------	-----

Samlet medlemstal . . 209

Sporveisforbundet.

Sporveisfunktionærer	334
--------------------------------	-----

Samlet medlemstal . . 334

Stenhuggerforbundet.

Stor- og finstenshuggere	480
Gate- og kantstenshuggere	646
Hjælpearbeidere	80

Samlet medlemstal . . 1206

Tobaksarbeiderforbundet.

Tobak- og cigararbeidere	590
------------------------------------	-----

Samlet medlemstal . . 590

Tricotagearbeiderskernes forb.

Tricotagearbeidersker	150
---------------------------------	-----

Samlet medlemstal . . 150

Træarbeiderforbundet.

Tømmermænd og bygn.sn.	2681
Skibs- og modelsnekkere	252
Skibstømrere	181

Transport . . 3114

*) Indmeldt i Landsorganisationen 1912.

Transport	3114	Transport	32
Bødkere	173	Gibs- og stukkatorernes for-	
Indredningssnekkere	113	ening, Kr.a.	45
Trævareindustriarbeidere	94	Hattearbeidernes foren., Kr.a	87
Trædreiere	6	Korkskjærernes — —	56
Samlet medlemstal	3500	Repslagernes — —	22
<i>Enkeltvis tilsluttede foreninger.</i>		Do. — Fr.værn	22
Forgyldernes foren., Kr.a	14	Ølbryggeriarb.s — Kr.a	241
*) Guldlistefabrikarb.s foren.,		Samlet medlemstal	505
Levanger	18		
Transport	32		

Samlet medlemstal 54307.

*) Indmeldt i Landsorganisationen 1912.

Tabel II.

Industrier hvor mere end et forbund har afdelinger og medlemmer.

<i>Bakerbedrifter, møller, sukker-</i>		<i>Bryggerier og brænderier.</i>	
<i>varefabrikation.</i>		Ølbryggeriarb.s foren., Kr.a	241
Baker- og konditorforb.	1106	Arbeidsmandsforbundet	90
Arbeidsmandsforbundet	139	Tils. medl.	331
Tils. medl.	1245		
<i>Bergverk og hyttedrift.</i>		<i>Cellulose-, papir- og træ-</i>	
Arbeidsmandsforbundet	3050	<i>masseindustrien.</i>	
Jern- og metalarbejderforb.	398	Arbeidsmandsforbundet	6196
Tils. medl.	3448	Jern- og metalarb.forb.	392
		Træarbejderforbundet	45
		Murerforbundet	18
<i>Boktrykkerier, kemigrafiske indu-</i>		Tils. medl.	6651
<i>strier og bokbinderier.</i>		<i>Havne- og transportarb.</i>	
Centralforening for boktr.	2575	Havne- og transportarb.forb.	1287
Litografisk forbund	226	Arbeidsmandsforbundet	392
Bokbinderforbundet	662	Tils. medl.	1679
Tils. medl.	3463		

Hermetik-, smør- og melkefabr.

Arbeidsmandsforbundet . .	1013
Litografisk forbund . . .	22
Jern- og metalarbeiderforb.	10

Tils. medl. . . 1045

Husbygningsindustri.

Arbeidsmandsforbundet . .	1878
Jern- og metalarbeiderforb.	589
Malerforbundet	805
Murerforbundet	1183
Træarbeiderforbundet . .	2717
Gibs- og stukkatorernes forening, Kr.a	45

Tils. medl. . . 7217

Jern- og metalindustrien, stoperier, elektrikere, guldsmede.

Jern- og metalarbeiderforb.	8892
Formerforbundet	1248
Arbeidsmandsforbundet . .	595
Guldsmedarbeiderforbundet	500
Træarbeiderforbundet . .	433
Litografforbundet	107
Møbelsnekkerforbundet . .	80
Malerforbundet	26

Tils. medl. . . 11881

Jordbruk og skogsdrift.

Arbeidsmandsforbundet . .	123
Skog- og jordbruksarb.forb.	119

Tils. medl. . . 242

Kemisk og elektrokemisk industri.

Arbeidsmandsforbundet . .	1482
Jern- og metalarbeiderforb.	562
Træarbeiderforbundet . .	32
Murerforbundet	4

Tils. medl. . . 2080

Landtransport og handel.

Arbeidsmandsforbundet . .	191
Kjøre- og lagerarb.forb. .	400

Transport. . . 591

Transport. . . 591

Sporveisforbundet	334
Havne- og transportarb.forb.	96
Jern- og metalarbeiderforb.	71

Tils. medl. . . 1092

Møbelindustri.

Møbelsnekkerforbundet . .	805
---------------------------	-----

Tils. medl. . . 805

Sagbruk og høvlerier.

Sag-, tomt- og høvleriarb.forb.	1867
Arbeidsmandsforbundet . .	467

Tils. medl. . . 2334

Skind-, læder- og skotøiindustri.

Skotøiarbeiderforbundet . .	1483
Skind- og læderarb.forb. .	189
Arbeidsmandsforbundet . .	41

Tils. medl. . . 1713

Skræddere, hattemakere, syetablissementer.

Skrædderforbundet	743
Hattearb.s forening, Kr.a .	87

Tils. medl. . . 830

Sten- og jordindustri.

Stenhuggerforbundet . . .	1206
Arbeidsmandsforbundet . .	384

Tils. medl. . . 1590

Tekstilindustri.

Arbeidsmandsforbundet . .	1010
Tricotagearb.skernes forb.	150
Repslagernes forening, Kr.a	22
Do. — Fr.værn	22

Tils. medl. . . 1204

Tobakindustri.

Tobaksarbeiderforbundet .	590
Arbeidsmandsforbundet . .	35

Tils. medl. . . 625

<i>Træforædlingsindustri.</i>		Transport. .	412
Træarbeiderforbundet . . .	273	Forgyldernes fagf., Kr.ania	14
Arbeidsmandsforbundet . .	83	Guldlistearbeidernes for-	
Korkeskjærernes for., Kr.a	56	ening, Levanger	18
Transport. .	412	Tils. medl. . .	444

For nærmere at belyse industriforbundsformens rent tekniske side er som eksempler opført to alternativer til inndeling i tabellerne III og IV, der forsaavidt industriformen skal befølges i princip i den fremtidige utvikling, bør kunne danne en rettesnor med de ændringer som praktiske forhold maatte tilsi. Hovedmotivet for denne opsætningsform kan kort sammenfattes saaledes: Vi har med industri ikke holdt os til den spesialiserte virksomhet og saaledes ikke kun slaat *hjelpe- og transportarbeidere eller reparatører* sammen med hovedvirksomheten, men ogsaa slaat forskjellige virksomheter sammen der enten er direkte avhængig av hinanden i tilvirkningsprocessen eller staar som beslegtede fag, arbeider med samme raamaterialer, eller hvis færdige produkt skal opfylde samme hovedøiemed. Videre er tat hensyn til rent organisatoriske forhold, saaledes at gruppen kan danne en magtfaktor i kamp eller har adgang til at utvikle sig til det.

Alternativ I tabel III er lagt saa nær op til den nuværende organisationsinndeling som det er mulig om en industrivis gruppeinndeling skal ha evne til selvstændig liv. I alternativ II tabel IV er derimot gaat et betydelig skridt lenger. Her er 15 av de i alternativ I opsatte forbundsgrupper sammenslaaet til 5 hovedgrupper. Skulde der melde sig en sterkere trang til koncentrerung i forbundsenheten bør utviklingen følge den angivne retningslinje. Her er sammenslaaet de grupper som kommer hinanden nærmest i arbeidets art, som supplerer hinanden hvad angaar det færdige produkt og som overfor den stadig mer og mer sammensluttede kapital i arbeidsforholdet vil staa som enhet, saaledes at den ene arbeidsgrens vilkaar vil farve den anden.

Nærmere forklaring til de 4 tabeller findes paa side 38 o. flg.

Tabel III.

Industriforbund alt. I.

I. Anlægsarbeiderforbund

omfatter alle arbeidere ved offentlige og private jernbane-, vei-, kraft- og havneanlæg, kanalvæsen, elektrisk kraftoverføring og lignende arbeider av uoppgiven art.

De nuværende organisationer maa til et saadant forbund avgi av sit medlemstal:

Organisation	Antal arbeidere	Organisat. nuværende medlemstal	Procentdel som maa avgives
Arbeidsmandsforbundet	2788	20557	13,6

II. Bakerindustriarbeiderforbund

omfatter alle arbeidere ved kornmøller, baker- og konditorier, brødkjørere, kjæks, chokolade- og dropsfabrikker, gjærfabrikker og tilsvarende bedrifter av uoppgiven art.

De nuværende organisationer maa til et saadant forbund avgi av sit medlemstal:

Organisation	Antal arbeidere	Organisat. nuværende medlemstal	Procentdel som maa avgives
Baker- og konditorforbundet	1106	1106	100,0
Arbeidsmandsforbundet	139	20557	0,7
Tilsammen	1245		

III. Boktrykker- og kemigrafisk industriarbeiderforbund

omfatter alle arbeidere ved boktrykkerier, kemigrafiske anstalter, skriftstøperier bokbinderverksteder og avispersonaler.

De nuværende organisationer maa til et saadant forbund avgi av sit medlemstal:

Organisation	Antal arbeidere	Organisat. nuværende medlemstal	Procentdel som maa avgives
Centralforening for boktrykkere . .	2575	2575	100,0
Bokbinderforbundet	662	662	100,0
Litografisk forbund	226	355	63,7
Tilsammen	3463		

IV. Bergverksindustriarbeiderforbund

omfatter alle arbeidere ved grubedrift av forskjellig art, transportarbeide inden bedriftens omraade, hyttedrift, rafineringsverk og bedrifter av lignende art.

De nuværende organisationer maa til et saadant forbund avgi av sit medlemstal:

Organisation	Antal arbeidere	Organisat. nuværende medlemstal	Procentdel som maa avgives
Arbeidsmandsforbundet	3050	20557	14,8
Jern- og metalarbeiderforbundet . .	398	10914	3,6
Tilsammen	3448		

V. Bryggeriindustriarbeiderforbund

omfatter alle arbeidere i bryggerier, brænderier, mineralvand, destillation, eddikkefabrikker og lignende bedrifter av uoppgiven art.

De nuværende organisationer maa til et saadant forbund avgi av sit medlemstal:

Organisation	Antal arbeidere	Organisat. nuværende medlemstal	Procentdel som maa avgives
Ølbryggeriarbejdernes forening, Kr.a	241	241	100,0
Arbeidsmandsforbundet	90	20557	0,4
Tilsammen	331		

VI. Cellulose-, papir- og træmasseindustriarbejderforbund

omfatter alle arbejdere ved cellulose-, papir-, træmasse- og kartonfabrikker samt lignende bedrifter av uopgiven art.

De nuværende organisationer maa til et saadant forbund avgi av sit medlemstal:

Organisation	Antal arbeidere	Organisat. nuværende medlemstal	Procentdel som maa avgives
Arbeidsmandsforbundet	6196	20557	30,2
Jern- og metalarbejderforbundet . .	392	10914	3,6
Træarbejderforbundet	45	3500	1,3
Murerforbundet	18	1205	1,5
Tilsammen	6651		

VII. Fiskerforbundet

omfatter alle arbejdere ved fiskeribedrift, fangstekspeditioner, stationer og flytende kokerier.

VIII. Havne- og transportarbejderforbund

omfatter alle arbejdere der er beskjæftiget med lastning og losning paa skib, lægter, kai, pakhus, lager eller tomt ved sjøen.

De nuværende organisationer maa til et saadant forbund avgi av sit medlemstal:

Organisation	Antal arbeidere	Organisat. nuværende medlemstal	Procentdel som maa avgives
Havne- og transportarbejderforbundet	1305	1401	93,1
Arbeidsmandsforbundet	392	20557	1,9
Tilsammen	1697		

IX. Hermetikindustriarbeiderforbund

omfatter alle arbeidere ved hermetikfabrikker, melkefabrikker og smørfabrikker og lignende.

De nuværende organisationer maa til et saadant forbund avgi av sit medlemstal:

Organisation	Antal arbeidere	Organisat. nuværende medlemstal	Procentdel som maa avgives
Arbeidsmandsforbundet	1013	20557	4,9
Litografisk forbund	22	355	6,2
Jern- og metalarbeiderforbundet . .	10	10914	0,1
Tilsammen	1045		

X. Husbygningsindustriarbeiderforbund

omfatter alle arbeidere ved husbygning og deres vedlikehold, saaledes: sten-, jord- og cementarbeidere, murere og murararbeidere, gipsmakere og stukkatører, blikkenslagere og rørleggere, snekkere og tømmermænd, malere, flislæggere, taktækkere, glasmestre, feiere osv.

De nuværende organisationer maa til et saadant forbund avgi av sit medlemstal:

Organisation	Antal arbeidere	Organisat. nuværende medlemstal	Procentdel som maa avgives
Træarbeiderforbundet	2717	3500	77,6
Arbeidsmandsforbundet	1878	20557	9,1
Murerforbundet	1183	1205	98,2
Malerforbundet	805	831	96,9
Jern- og metalarbeiderforbundet . .	589	10914	5,4
Gips- og stukkatørernes forening, Kr.a	45	45	100,0
Tilsammen	7217		

XI. Jern- og metalindustriarbeiderforbund

omfatter alle arbeidere ved staaalverk, mek. verksteder, støperier, skibsbyggerier, metal- og blikvarefabrikker, spiker-, nagle- og traadfabrikker, jernskap-, vegt-, trappe- og vognfabrikker, guld- og sølvsmede, kobberslagere, gjørtlere, smede, vaabenarbeidere, urmakere, elektrikere og instrumentmakere. Bedrifter i samme industri av uoppgiven art.

De nuværende organisationer maa til et saadant forbund avgi av sit medlemstal:

Organisation	Antal arbeidere	Organisat. nuværende medlemstal	Procentdel som maa avgives
Jern- og metalarbeiderforbundet	8892	10914	81,5
Formerforbundet	1248	1248	100,0
Arbeidsmandsforbundet	595	20557	2,9
Guldsmedarbeiderforbundet	500	500	100,0
Træarbeiderforbundet	433	3500	12,4
Litografforbundet	107	355	30,1
Møbelsnekkerforbundet	80	885	9,0
Malerforbundet	26	831	3,1
Tilsammen	11881		

XII. Jordbruk- og skogsarbeiderforbund

omfatter alle arbeidere ved jordbruk, gartneri og havearbeide. Dyrepasning og meieridrift. Skogsdrift og lensearbeide.

De nuværende organisationer maa til et saadant forbund avgi av sit medlemstal:

Organisation	Antal arbeidere	Organisat. nuværende medlemstal	Procentdel som maa avgives
Arbeidsmandsforbundet	123	20557	0,6
Skog- og jordbruksarbeiderforbundet	119	119	100,0
Tilsammen	242		

XIII. Kemisk- og elektrokemisk industriarbeiderforbund

omfatter alle arbeidere ved carbid, kvælstof og lakfabrikker. Krudt, dynamit og fyrstikfabrikker. Guano, benmølle og pudretfabrikker. Saape- og lutfabrikker. Oljemøller. Kemisk industri av uoppgiven art.

De nuværende organisationer maa til et saadant forbund avgi av sit medlemstal:

Organisation	Antal arbeidere	Organisat. nuværende medlemstal	Procentdel som maa avgives
Arbeidsmandsforbundet	1482	20557	7,2
Jern- og metalarbeiderforbundet	562	10914	5,1
Træarbeiderforbundet	32	3500	0,9
Murerforbundet	4	1205	0,3
Tilsammen	2080		

XIV. Landtransport- og varehandelforbund

omfatter alle slags transportarbeidere der ikke er knyttet til en anden hovedindustri, saaledes sporveisfolk, drochekuske og chauffører, varekjører og visergutter. Alleslags lager- og pakhusarbeidere, butik- og kontorbetjening.

De nuværende organisationer maa til et saadant forbund avgi av sit medlemstal:

Organisation	Antal arbeidere	Organisat. nuværende medlemstal	Procentdel som maa avgives
Kjøre- og lagerarbeiderforbundet . .	400	400	100,0
Sporveisforbundet	334	334	100,0
Arbeidsmandsforbundet	191	20557	0,9
Havne- og transportarbeiderforbundet	96	1401	6,9
Jern- og metalarbeiderforbundet . .	71	10914	0,7
Tilsammen	1092		

XV. Sjøfartsforbund

omfatter alle underordnede mandskaper ved skibe.

De nuværende organisationer maa til et saadant forbund avgi av sit medlemstal:

Organisation	Antal arbeidere	Organisat. nuværende medlemstal	Procentdel som maa avgives
Matros- og fyrbøterunion	773	773	100,0

XVI. Skind-, læder- og skotøiindustriarbeiderforbund

omfatter alle arbeidere ved garverier, remfabrikker. Skofabrikker. Haandskomakere. Sadelmakere, gummivare-, handske- og portefølje-fabrikker. Bedrifter i samme industri av uoppgiven art.

De nuværende organisationer maa til et saadant forbund avgi av sit medlemstal:

Organisation	Antal arbeidere	Organisat. nuværende medlemstal	Procentdel som maa avgives
Skotøiarbeiderforbundet	1483	1483	100,0
Skind- og læderindustriarbeiderforb.	189	189	100,0
Arbeidsmandsforbundet	41	20557	0,2
Tilsammen	1713		

XVII. Skrædderindustriforbund

omfatter alle arbeidere ved skrædderverksteder, syetablissementer. Bundtmakere, hatte-, lue- og oljeklædefabrikker.

De nuværende organisationer maa til et saadant forbund avgi av sit medlemstal:

Organisation	Antal arbeidere	Organisat. nuværende medlemstal	Procentdel som maa avgives
Skrædderforbundet	743	743	100,0
Hattearbeidernes forening, Kr.a.	87	87	100,0
Arbeidsmandsforbundet	76	20557	0,4
Tilsammen	906		

XVIII. Slagter- og pøsemakerforbund

omfatter alle arbeidere ved slagtehuse og pøsefabrikker. Slagtere pøsemakere.

De nuværende organisationer maa til et saadant forbund avgi av sit medlemstal:

Organisation	Antal arbeidere	Organisat. nuværende medlemstal	Procentdel som maa avgives
Slagter- og pøsemakerforbundet	209	209	100,0

XIX. Stats- og kommunearbeiderforbund

omfatter alle ved statens og kommunernes faste bedrifter værende arbeidere og underordnede bestillingsmænd, saaledes jernbanedrift, post, telefon og telegraf. Videre politi, brandvæsen, veivæsen, sykehusbetjening m. v.

De nuværende organisationer maa til et saadant forbund avgi av sit medlemstal:

Organisation	Antal arbeidere	Organisat. nuværende medlemstal	Procentdel som maa avgives
Arbeidsmandsforbundet	600	20557	2,9

XX. Sten- og jordindustriarbeiderforbund

omfatter alle arbeidere ved sten- og kalkbrudd. Kalkbrænderier, tegl- og mørtelverk, cement-, asfalt- og gipsfabrikker Potterier og porcelænsfabrikker, glasverker, torv og torvstrøfabrikker. Stenhuggere. Bedrifter i samme industri av uopgiven art.

De nuværende organisationer maa til et saadant forbund avgi av sit medlemstal:

Organisation	Antal arbeidere	Organisat. nuværende medlemstal	Procentdel som maa avgives
Stenhuggerforbundet	1206	1206	100,0
Arbeidsmandsforbundet	384	20557	1,9
Tilsammen	1590		

XXI. Tekstilindustriarbeiderforbund

omfatter alle arbejdere ved spinderier, væverier, baand- og vat-fabrikker. Tricotagearbejdere, repslagere, seilmakere og farvere. Bedrifter i samme industri av uopgiven art.

De nuværende organisationer maa til et saadant forbund avgi av sit medlemstal:

Organisation	Antal arbeidere	Organisat. nuværende medlemstal	Procentdel som maa avgives
Arbeidsmandsforbundet	934	20557	4,5
Tricotagearbejderskernes forbund	150	150	100,0
Repslagernes forening, Kr.a	22	22	100,0
Do. Do. Fredriksværn	22	22	100,0
Tilsammen	1128		

XXII. Tjenerstandens forbund

omfatter alle arbejdere i virksomhet til herbergering, bevertning og anden forpleining, saaledes hotelfolk, kellnere, private tjenestefolk. Barberere, badebetjening, vaskerier, rengjøring o. l. virksomheter.

XXIII. Tobaksindustriarbeiderforbund

omfatter alle arbejdere ved tobak- og cigarfabrikker.

De nuværende organisationer maa til et saadant forbund avgi av sit medlemstal:

Organisation	Antal arbeidere	Organisat. nuværende medlemstal	Procentdel som maa avgives
Tobaksarbeiderforbundet	590	590	100,0
Arbeidsmandsforbundet	35	20557	0,2
Tilsammen	625		

XXIV. Træindustriarbeiderforbund

omfatter alle arbeidere ved sagbruk og høvlerier, korkefabrikker, tønde- og dunke, møbel-, kasse-, likkiste-, guldliste- og ramme-fabrikker. Snekkerverksteder. Børste-, snelle- og dreiefabrikker. Kurv-makere, bøkkere, møbelsnekkere, børstebindere, paraplymakere, træ-instrumentarbeidere, forgyldere og dreiere. Trævarefabrikker og verksteder av uoppgiven art.

De nuværende organisationer maa til et saadant forbund avgi av sit medlemstal:

Organisation	Antal arbeidere	Organisat. nuværende medlemstal	Procentdel som maa avgives
Sag-, tomt- og høvleriarbeiderforb. .	1867	1867	100,0
Møbelsnekkerforbundet	805	885	91,0
Arbeidsmandsforbundet	550	20557	2,7
Træarbeiderforbundet	273	3500	7,8
Korkeskjærernes forening, Kr.a . .	56	56	100,0
Guldlistearbeidernes foren., Levanger	18	18	100,0
Forgyldernes fagforening, Kr.a . .	14	14	100,0
Tilsammen	3583		

Samlet medlemstal 54,307.

Tabel IV.

Industriforbund alt. II.

I. Beklædnings- og tekstilindustriarbeiderforbund

omfatter alle arbeidere i de under alternativ I nævnte Skind-, læder- og skotøiindustriarbeiderforbund, Skrædderindustriarbeiderforbund og Tekstilindustriarbeiderforbund.

De nuværende organisationer maa til et saadant forbund avgi av sit medlemstal:

Organisation	Antal arbeidere	Organisat. nuværende medlemstal	Procentdel som maa angives
Skotøiarbeiderforbundet	1483	1483	100,0
Arbeidsmandsforbundet	1051	20557	5,1
Skrædderforbundet	743	743	100,0
Tricotagearbeiderskernes forbund .	150	150	100,0
Skind- og læderindustriarbeiderforb.	189	189	100,0
Hattarbeidernes forening, Kr.ania .	87	87	100,0
Repslagernes forening, Kr.ania . . .	22	22	100,0
Do. — Fredriksværn	22	22	100,0
Tilsammen	3747		

II. Bergverk-, sten- og jordindustriarbeiderforbund

omfatter alle arbeidere i de under alternativ I nævnte Bergverksindustriarbeiderforbund samt Sten- og jordindustriarbeiderforbund.

De nuværende organisationer maa til et saadant forbund avgives sit medlemstal:

Organisation	Antal arbeidere	Organiserte nuværende medlemstal	Procentdel som maa avgives
Arbeidsmandsforbundet	4087	20557	19,9
Stenhuggerforbundet	1206	1206	100,0
Jern- og metalarbeiderforbundet	398	10914	3,6
Tilsammen	5691		

III. Bygningsindustriarbeiderforbund

omfatter alle arbeidere i de under alternativ I nævnte Anlægsarbeiderforbund og husbygningsindustriarbeiderforbund.

De nuværende organisationer maa til et saadant forbund avgives sit medlemstal:

Organisation	Antal arbeidere	Organisat. nuværende medlemstal	Procentdel som maa avgives
Arbeidsmandsforbundet	4013	20557	19,5
Træarbeiderforbundet	2717	3500	77,6
Murerforbundet	1183	1205	98,2
Malerforbundet	805	831	96,9
Jern- og metalarbeiderforbundet	589	10914	5,4
Gibs- og stukkatørernes foren., Kr.a	45	45	100,0
Tilsammen	9352		

IV. Cellulose-, papir- og træmasseindustriarbeiderforbund

bibeholdes uforandret som under alternativ I punkt VI.

De nuværende organisationer maa til et saadant forbund avgives sit medlemstal:

Organisation	Antal arbeidere	Organisat. nuværende medlemstal	Procentdel som maa avgives
Arbeidsmandsforbundet	6196	20557	30,2
Jern- og metalarbeiderforbundet	392	10914	3,6
Træarbeiderforbundet	45	3500	1,3
Murerforbundet	18	1205	1,5
Tilsammen	6651		

V. Handel- og transportarbeiderforbund

omfatter alle arbeidere i de under alternativ I nævnte Havne- og transportarbeiderforbund samt Landtransport- og varehandelforbund.

De nuværende organisationer maa til et saadant forbund avgi av sit medlemstal:

Organisation	Antal arbeidere	Organisat. nuværende medlemstal	Procentdel som maa avgives
Havne- og transportarbeiderforbundet	1401	1401	100,0
Arbeidsmandsforbundet	583	20557	2,8
Kjøre- og lagerarbeiderforbund . . .	400	400	100,0
Sporvejsforbundet	334	334	100,0
Jern- og metalarbeiderforbundet . . .	71	10914	12,4
Tilsammen . . .	2789		

VI. Jern- og metalindustriarbeiderforbund

bibeholdes uforandret som under alternativ I punkt XI.

De nuværende organisationer maa til et saadant forbund avgi av sit medlemstal:

Organisation	Antal arbeidere	Organisat. nuværende medlemstal	Procentdel som maa avgives
Jern- og metalarbeiderforbundet . . .	8892	10914	81,5
Formerforbundet	1248	1248	100,0
Arbeidsmandsforbundet	595	20557	2,9
Guldsmedarbeiderforbundet	500	500	100,0
Træarbeiderforbundet	433	3500	12,4
Litografforbundet	107	355	30,1
Møbelsnekkerforbundet	80	885	9,0
Malerforbundet	26	831	3,1
Tilsammen . . .	11881		

VII. Jordbruk- og skogsarbeiderforbund

bibeholdes uforandret som under alternativ I punkt XII.

De nuværende organisationer maa til et saadant forbund avgi av sit medlemstal:

Organisation	Antal arbeidere	Organisat. nuværende medlemstal	Procentdel som maa avgives
Arbeidsmandsforbundet	123	20557	0,6
Skog- og jordbruksarbeiderforbundet	119	119	100,0
Tilsammen . . .	242		

VIII. Kemisk og elektrokemisk industriarbeiderforbund

bibeholdes uforandret som under alternativ I punkt XIII.

De nuværende organisationer maa til et saadant forbund avgives sit medlemstal:

Organisation	Antal arbeidere	Organisat. nuværende medlemstal	Procentdel som maa avgives
Arbeidsmandsforbundet	1482	20557	7,2
Jern- og metalarbeiderforbundet . .	562	10914	5,1
Træarbeiderforbundet	32	3500	0,9
Murerforbundet	4	1205	0,3
Tilsammen	2080		

IX. Nærings- og nydelsesmiddelindustriarbeiderforbund

omfatter alle arbejdere i de under alternativ I nævnte Bakeriindustriarbeiderforbund, Bryggeriindustriarbeiderforbund, Fiskerforbund, Hermetikindustriarbeiderforbund, Slagter- og pølsemakerforbund og Tobakindustriarbeiderforbund.

De nuværende organisationer maa til et saadant forbund avgives sit medlemstal:

Organisation	Antal arbeidere	Organisat. nuværende medlemstal	Procentdel som maa avgives
Arbeidsmandsforbundet	1277	20557	6,2
Baker- og konditorforbundet	1106	1106	100,0
Tobaksarbeiderforbundet	590	590	100,0
Ølbryggeriarbejdernes forening, Kr.a	241	241	100,0
Slagter- og pølsemakerforbundet . .	209	209	100,0
Litografisk forbund	22	355	6,2
Jern- og metalarbeiderforbundet . .	10	10914	0,1
Tilsammen	3455		

X. Polygrafisk industriarbeiderforbund

bibeholdes uforandret som under alternativ I punkt III.

De nuværende organisationer maa til et saadant forbund avgives sit medlemstal:

Organisation	Antal arbeidere	Organisat. nuværende medlemstal	Procentdel som maa avgives
Centralforeningen for boktrykkere .	2575	2575	100,0
Bokbinderforbundet	662	662	100,0
Litografisk forbund	226	355	63,7
Tilsammen	3463		

XI. Sjøfartsforbund

bibeholdes uforandret som under alternativ I punkt XV.

De nuværende organisationer maa til et saadant forbund avgi av sit medlemstal:

Organisation	Antal arbeidere	Organisat. nuværende medlemstal	Procentdel som maa avgives
Matros- og fyrbøterunion	773	773	100,0

XII. Stats- og kommunalarbejderforbund

bibeholdes uforandret som under alternativ I punkt XIX.

De nuværende organisationer maa til et saadant forbund avgi av sit medlemstal:

Organisation	Antal arbeidere	Organisat. nuværende medlemstal	Procentdel som maa avgives
Arbejdsmandsforbundet	600	20557	2,9

XIII. Tjenerstandens forbund

bibeholdes uforandret som under alternativ I punkt XXII.

XIV. Træindustriarbejderforbund

bibeholdes uforandret som under alternativ I punkt XXIV.

De nuværende organisationer maa til et saadant forbund avgi av sit medlemstal:

Organisation	Antal arbeidere	Organisat. nuværende medlemstal	Procentdel som maa avgives
Sag-, tomt- og høvleriarbejderforb. .	1867	1867	100,0
Møbelsnekkerforbundet.	805	885	91,0
Arbejdsmandsforbundet	550	20557	2,7
Træarbejderforbundet	273	3500	7,8
Korkeskjærernes forening, Kr.a. . .	56	56	100,0
Guldlistearb.s forening, Levanger . .	18	18	100,0
Forgyldernes forening, Kr.a	14	14	100,0

Tilsammen . . . 3583

Samlet medlemstal 54,307.

Til de opsatte tabeller vil vi faa knytte endel forklarende bemerkninger.

Tabel I. Opgave over forbundenes nuværende sammensætning er bygget paa indsendte medlems- og avdelingsopgaver til beretningen for 1911. Herav følger, at tallene ikke helt passer for forholdene idag. Forskyvninger finder jo altid sted. Likeledes er ikke tallene — hvad angaar gruppering av fagarbeidere — helt ut nøiagtig, idet man her i væsentlig grad kun har maattet holde sig til de grupper der har hat egne avdelinger. En række avdelinger har jo arbeidere av forskjellige fag inden sin midte, saaledes staar jo oftest reparatører ved en fabrik sammen med fabrikarbeiderne, men hvordan den indbyrdes fordeling av disse grupper er, fremgaar ikke av de indsendte avdelingsopgaver. At faa frem dette forhold nøiagtig vilde ha krævet undersøkelser i hver enkelt avdeling. Heller ikke alle forbund sitter inde med detaljerte oplysninger om avdelingernes sammensætning. Det hadde været et betydelig arbeide at faa disse detaljbestemmelser frem og været av mindre betydning til dette specielle bruk.

Hensigten med tabellerne er jo at faa git et billede av haandverks- og industrigruppernes indbyrdes stilling til hinanden og derav faa se hvilken ramme forbundene nu har i forhold til de forskjellige industrigrupper. Overfor selve tallene maa vi saaledes ta denne reservation paa grund av materialernes art, hvorimot selve sammenstillingen — det som er det bærende i denne sak — er helt ut paa-lidelig materiale at bygge paa. Her spiller alene ind den forskyvning i ordningen som har fundet sted efter at disse opgaver er indsendt til sekretariatets kontor.

Tabel I viser os Landsorganisationens sammensætning pr. 1. januar 1912 med forbund og avdelinger.

Avdelingsbenævnelseerne er saaledes som forbundene selv har angit dem og av os kun sammensat i de angivne grupper.

I tabel II er git en fremstilling av de industrigrene, hvor mer end en forbundsorganisation er interessert med avdelinger og medlemmer. For at illustrere forholdet er allerede her enkelte industrigrene sammenslaaet. Disse er saa nærbeslegtede, at de som industribegrep maa gaa op i hinanden, selv om man teoretisk kan hævde, at de hver for sig er helt forskjellige bedrifter.

Saaledes er i første gruppe mølle- og sukkervarebedrifter slaat sammen med bakeribedrifter; hver for sig kan de hævde at være selvstændige industrier, men slik som landets forhold er og saadan som arbeidets beskaffenhet betinger en viss avhengighet av hinanden, falder det naturlig at disse hører sammen for levedygtig at kunne utføre et organisationsmæssig arbeide. Det samme kan forsaavidt sies om gruppe VII og gruppe XV. Det er klart at hermetikfabrikker og melkefabrikker er adskilte industribedrifter, men vilkaarene i arbeidet maa arte sig saa temmelig likt for de som arbeider der; adskilte blir bedrifterne ogsaa for isolerte og uten betydning i organisationsmæssig henseende.

Skotøifabrikationen er jo ogsaa en selvstændig industri, men vi finder den saa nøie knyttet til den almindelige skind- og lærindustri, at det er rimelig at disse grupper slaaes sammen allerede fra første begyndelse av.

I tabellerne III og IV har komiteen opsat alternative utkast til industriforbund alfabetisk ordnet.

Tabellerne tilsigter at belyse sakens rent tekniske side og illustrerer i store træk hvilke forandringer i de nuværende forbunds sammensætning en omlægning som i de 2 alternativer opsat vilde skape.

Tabel III har en opdeling i 24 forbundsgrupper. De fleste repræsenterer hver for sig saa tydelig sit avgrænsede virkefelt, saa der kun til enkelte av dem behøver at knyttes forklarende bemerkninger. I gruppe 2: Bakeriindustriarbeiderforbund, er sammenslaaet de der er beskjæftiget ved bakerindustrien, møllevirksomheten, chokolade- og dropsfabrikker. Disse grupper hører nærmest sammen hvor det gjælder tilvirkning av nærings- og nydelsesmidler og maa sies at være beskjæftiget i samme industrigren.

Gruppe 7: *Fiskerforbundet* er en ny forbundsorganisation, der er opsat. Denne virksomhet omhandler jo saa store mængder arbeidere, at der er en naturlig plads for eget forbund i denne her efterhvert som organisationstanken utvikler sig.

Transportvirksomheten er opdelt i 2 grupper, nemlig VIII og XIV.

Denne opstilling er diktert av praktiske grunde. Transportvirksomheten er saa vidtstrakt og byr over saavidt forskjellige forhold, at en fordeling paa denne maate er naturlig og nødvendig for iallefald en længere tid.

Gruppe 9: *Hermetikindustriarbeiderforbundet*. Dette forbund omfatter ogsaa melkefabrikker, smørfabrikker m. v. Bedrifterne kan synes noget uensartet, men er dog de der er mest beslegt med hinanden. Alle er beskjæftiget ved fabrikmæssig konservering av fødemidler og er alle i større eller mindre grad eksportindustri paa heromhandlede omraade. I arbeidsforholdet skulde ogsaa disse grupper komme hinanden nærmest.

I gruppe II, *Jern- og metalindustriarbeiderforbundet*, er medtat alle arbeidere der er beskjæftiget ved metaller og deres forædling. Likeledes de træarbeidere og malere der har sin daglige sysselsættelse ved mekaniske verksteder samt litograferne ved bliktrykkerierne. Undtat av jern- og metalarbeidere er rørleggere og blikkenslagere, der er henvist til bygningsindustrien, hvori de har den overveiende del av sit virke.

Gruppe 20, *Sten- og jordindustriarbeiderforbund*. Her er sammenslaaet alle hvis arbeide er av samme art, selv om det færdige produkt har en meget forskjelligartet anvendelse. Saaledes er her medtat tilvirkningssteder av byggematerialier, som kalkbrænderier, mørtelverk, teglverker, cementfabrikker m. v. Likeledes er stenhuggerne i samme gruppe.

Disse virksomheter — og særlig da den sidste gruppe — vilde mange synes naturlig hørte med ind under bygningsindustrivirksomhet. Forholdet er imidlertid at halvparten av stenhuggerne overhodet ikke befatter sig med tilvirkning av sten til bygninger, men gate- og kantsten. Den anden halvdel delvis med bygningssten til huse og delvis med bygningssten til kaier, brobygning, monumenthugning o. s. v. Alle disse arbeider ute i fjeldbrudd og paa stenhuggertomter, ofte for samme arbeidsgiver. Faa av dem har direkte deltagelse i selve byggevirksomheten. Det naturlige er derfor at stenhuggerarbeidet faar virke som fag og ikke opdeles.

Gruppe XXII. *Tjenerstandens forbund* er et nyt forbund, der med organisationens utvikling bør gis sin selvstendige plads.

Tabel IV alternativ II omfatter 14 forbund, hvorav det ene, Tjenerstandens forbund, jo endnu ikke har nogen plads i vor organisation. Først er beklædnings- og tekstilindustrien, der omfatter alle grene av den hovedbranche. Til et saadant forbund maa 8 organisationer avgi medlemmer.

I gruppe II er bergverksindustrien slaat sammen med sten- og jordindustri.

I gruppe III, *Bygningsindustriarbeiderforbundet*, er foruten alle der er beskæftiget ved husbygning medtat de der arbeider ved offentlige og private anlæg, som jernbaner, veianlæg, kraft og havneanlæg m. v. Arbeiderne ved saadanne anlæg har hittil som regel været slaat sammen med bergverksarbeiderne, idet der jo til begge disse arbeider kræves noget nær den samme fagutdannelse. Vi finder ikkedestomindre, at skal man ha et forbund der omfatter alt i bygningsindustri, maa ogsaa disse store hovedgrupper for offentlig byggevirksomhet medtas, det kan ikke lokaliseres til almindelig husbygningsevne. Mere og mere specialiserer ogsaa dette arbeide sig og kræver særskilt fagkyndighet.

Gruppe IV er uforandret.

I gruppe V, *Handel- og transportarbeiderforbundet*, er medtat alle virksomhetsgrene i handel og omsætningsforhold. Av arbeidere ved transportmidler er kun undtat sjøfolkene og jernbanedrift. Sjømændene er senere sat i en gruppe for sig. Funktionærer og arbeidere ved jernbanedrift er slaat ind under stat- og kommunalarbeiderforbund, idet vi jo i vort land ikke har — i ordets egentlige betydning — privat jernbanedrift og vil vel heller aldrig komme til at faa det.

Gruppe VI, VII og VIII bibeholdes uforandret.

I gruppe IX er tat med alle der er beskæftiget med *tilvirkning av nærings- og nydelsesmidler*. Mange og tildels meget forskjelligartede industrigrupper er paa den maate slaat sammen, men de har alle det tilfælles at tilvirke for menneskenes daglige behov paa heromhandlede omraade.

En hel række av disse bedrifter kontrollerer og utfylder tildels hverandres behov, der findes saaledes i selve tilvirkningsprosessen et slegtsfællesskap der gjøt en sammenslutning naturlig.

Gruppe X og XI bibeholdes uforandret, likesaa gruppe XII hvor er foreslaaet et *stats- og kommunalarbejderforbund*. Den offentlige virksomhet griper jo mere og mere om sig, og arbeidsforholdene der arter sig jo paa sin specielle maate, der gjør det naturligt at den slags arbeidere optrær i fællesskap. Hvad antallet arbeidere angaar danner det jo materiale til et stort forbund.

Gruppe XIII og XIV bibeholdes uforandret.

Om oppstillingsformen kan der selvsagt være mange meninger, idet selve begrepet industriforbund jo er meget bevægelig. Der vil hævdes, at til træindustri hører alt fra at hugge tømret i skogen til den fineste forædling eller til det ved kemiske processer er omdannet til en anden vare, papir f. eks. Om bygningsindustrien kan ogsaa hævdes at tilvirkningen av de materialer som benyttes i byggevirksomhet skal høre ind under denne industri.

Disse teorier vil være overordentlig vanskelig at følge i sine konsekvenser. Skogsarbeidere er holdt for sig; de har nemlig som sin anden hovedvirksomhet at være jordbruksarbeidere. Paa den anden side er papir og cellulosen en hovedindustri der kan og bør ha sin egen plads.

Bygningsvirksomhet kræver de mest forskjelligartede materialer og skulde alle bedrifter der tilvirker saadanne ting med her, blev arbeiderne ved selve byggevirksomheten de færreste i et saadant forbund. Endog hovedartikler som cement og kalk frembringes jo til store industrielle behov utenom den almindelige byggevirksomhet.

Et andet viktig hensyn er: i hvilken utstrækning vil industriforbundsformen bryte med de nuværende organisationsformer? Følger man skemaet i alternativ II vil man se, at til gruppe I maa 6 forbund og 2 enkeltvis tilsluttede foreninger avgi tilsammen 3633 medlemmer. Gruppe II 5 forbund, tilsammen 5691 medlemmer. Gruppe III 5 forbund 1 enkeltvis tilsluttet forening med 9352. Gruppe IV 5 forbund med 2789 medlemmer. Gruppe V 7 forbund med 11,774 medlemmer. Gruppe VI 2 forbund med 242 medlemmer. Gruppe VII 4 forbund med 2109 medlemmer. Gruppe VIII 7 forbund med 3455. Gruppe IX 5 forbund med 6798 medlemmer. Gruppe X 3 forbund 3537 medlemmer. Gruppe XI 1 forbund 773 medlemmer. Gruppe XII 1 forbund 600 medlemmer. Gruppe XIII 4 forbund 3 enkeltvis tilsluttede foreninger med 3583 medlemmer.

En saadan fordeling virker tilsynelatende sterkt opstykkende og skulde jo komme meget paatvers av den naturlige utvikling vore fagorganisasjoner hittil har hat.

Følger man imidlertid tabellen nøiere, vil det springe i øinene at forandringen i saa henseende ikke er saa radikal enda. *Av de 25 fagforbund det her gjelder vil nemlig de 17 ikke behøve at undergaa nogen forandring i forholdet overfor sine medlemmer, idet de med hele sit medlemstal kun har at sammenslutte sig med andre forbund til en større enhet.* Dette gjelder Baker- og konditorforbundet, Bokbinderforbundet, Centralforeningen for boktrykkere, Formerforbundet, Guldsmedarbejderforbundet, Havne- og transportarbejderforbundet, Kjøre- og lagerarbejderforbundet, Sag-, tomt- og

høvleriarbeiderforbundet, Skind- og lærindustriarbeiderforbundet, Slagter- og pølse-makerforbundet, Skog- og jordbruksarbeiderforbundet, Skotøiarbeiderforbundet, Skrædderforbundet, Sporveisforbundet, Stenhuggerforbundet, Tobaksarbeiderforbundet og Tricotagearbeiderforbundet.

7 forbund faar sit medlemstal opdelt ved den nye ordning, saaledes Arbeidsmandsforbundet, Jern- og metalarbeiderforbundet, Litografforbundet, Malerforbundet, Murerforbundet, Møbelsnekkeforbundet og Træarbeiderforbundet.

Naar undtas Arbeidsmandsforbundet, er der hertil at bemærke, at de øvrige forbund i alt væsentlig kun faar nogen ganske faa medlemmer at avgi, disse er nu tilknyttet en anden hovedbedrift, som reparatører m. v.

Et forbund opretholder sin stilling og medlemstal uforandret, nemlig Norsk matros- og fyrbøterunion.

Følger man den videre opdeling i alternativ I vil man finde at 9 forbundsgrupper er bibeholdt uforandret i begge alternativer, nemlig boktrykkerindustriarbeiderforbundet, cellulose-, papir- og træmasseindustriarbeiderforbundet, jern- og metalindustriarbeiderforbundet, skog- og jordbruksindustriarbeiderforbundet, kemisk- og elektrokemisk industriarbeiderforbundet, sjøfartsforbundet, stats- og kommunalarbeiderforbundet, tjenerstandens forbund, træindustriarbeiderforbundet.

5 forbund er videre opdelt, nemlig:

1. *Beklædnings- og tekstilindustriarbeiderforbundet*, 3633 medl., er opdelt i:

Skind-, lær- og skotøiindustriarbeiderforbundet	1713 medlemmer	
Skrædderindustriarbeiderforbundet	830	—
Tekstilindustriarbeiderforbundet	1204	—

2. *Bergverk-, sten- og jordindustriarbeiderforbundet*, 5691 medl., som er opdelt i:

Bergverksindustriarbeiderforbundet	3448 medlemmer	
Sten- og jordindustriarbeiderforbundet	1590	—

3. *Bygningsindustriarbeiderforbundet*, 9352 medlemmer, opdelt i:

Anlægsarbeiderforbundet	2788 medlemmer	
Husbygningsindustriarbeiderforbundet	7217	—

4. *Handels- og transportarbeiderforbundet*, 2789 medl., opdelt i:

Havne- og transportarbeiderforbundet	1697 medlemmer	
Landtransport- og varehandelsforbundet	1092	—

5. *Nærings- og nydelsesmiddelindustriarbeiderforbundet*, 3455 medlemmer, opdelt i:

Bakeriindustriarbeiderforbundet	1245 medlemmer	
Bryggeriindustriarbeiderforbundet	331	—
Hermetikindustriarbeiderforbundet	1045	—
Slagter- og pølse-makerarbeiderforbundet	209	—
Tobakindustriarbeiderforbundet	626	—

Fiskerforbundet.

Overfor de nuværende organisationers sammensætning virker opdelingen under alternativ II paa samme maate som under alt. I, kun med den forandring at Havne- og transportarbeiderforbundet dennegang blir opdelt saaledes, at de maa avgi 96 av sine medlemmer til det nye forbund for landtransport og varehandel.

Iøvrig blir det 16 forbund der med hele sit medlemstal maa sammenslutte sig med andre og 8 forbund der faar sit medlemstal noget opdelt og 1 forbund, nemlig *Matros- og fyrbøterunion*, beholder sit medlemstal og stilling uforandret av denne opdeling.

Under dette sidste alternativ blir jo dog den forbundsvisesammenslutning av mindre omfang, idet der her gis plads for hele 9 industrigrupper mere end i alternativ II, bortset fra de to forbund der kun findes paa papiret, hvilken organisationsform man anvender.

Under sakens behandling i komiteen fremsattes følgende forslag til kongresuttalelse:

I erkjendelse av, at den stadig sterkere koncentration av kapitalmagten i forbindelse med den industrielle og tekniske utvikling nødvendiggjør den sterkest mulige sammenslutning av arbeiderne, saavel nationalt som internationalt, og at organisationsformerne under hensyn hertil maa utvikles saaledes, at arbeiderklassens solidaritet bedst mulig kan utnyttes og arbeidernes handlekraft økes, uttaler kongressen:

1. Den heldigste form for den videre utvikling av den faglige organisation er sammenslutning i landsomfattende forbund ind delt efter industri og forenet i en fælles landsorganisation.

Kongressen anbefaler derfor at utviklingen av organisationsformerne sker efter industrielle linjer med de ændringer som maatte tilsies av forholdene, og opfordrer forbundene til at opta denne sak til drøftelse paa sine førstkommende landsmøter, til avgjørelse i den utstrækning, som forholdene gjør det mulig, likesom sekretariatet og forbundsstyrene bør iverksætte det fornødne opplysningsarbeide i denne retning.

2. For at lette utviklingen henimot industriforbund anbefaler kongressen:
 - a. Forbundenes love bør indeholde bestemmelser om fri overgang med bibehold av rettigheter i de selvhjelpskasser, hvorav tilsvarende findes i det forbund som vedkommende medlem maa overgaa til (arbeidsledighetskasser, sykekasser o. l.), likesom forbundene bør søke at ordne og utvikle denne forsikring saa ensartet som mulig. Likeledes bør forbundenes love inde-

holde en rummelig frist for et medlems overgang fra det ene forbund til det andet.

- b. Der nedsættes en komite paa 5 medlemmer, som blir at supplere med 1 repræsentant valgt direkte av hvert forbund. Komiteen skal behandle spørsmålet om hvad der kan gjøres for at sikre medlemmerne mot at oparbeidede rettigheter i den saakaldte «livsforsikring» ikke tapes ved det enkelte medlems overgang til andet industriforbund eller hele gruppers overgang til et andet forbund eller oprettelsen av nyt forbund. Komiteen skal herunder særlig ha sin opmærksomhet henvendt paa *enten* om samtlige organisationers bestemmelser angaaende denne forsikring kan gjøres saa ensartet som mulig, *eller* om der kan opprettes en fællesforsikring inden alle forbund forvaltet av landsorganisationen. Komiteens utredning ledsaget av forslag omsendes til samtlige organisationer og forelægges næste kongres.
3. De foreninger *inden samme fag og arbeidsbranche* (faglærte og ikke-faglærte), som nu er organisert i flere forbund, opfordres til hurtigst *mulig* at fatte beslutning om overgang til det forbund, hvor hovedmassen av vedkommende fags arbeidere er organisert.
4. Tvistigheter inden organisationen, som maatte opstaa ved utviklingen henimot industriforbund kan *indbringes* for landsorganisationens hovedstyre til avgjørelse.

Dette forslag fik 2 stemmer (Iversen og Lian), hvorefter flertallet formet følgende uttalelse:

Flertallets forslag.

Komiteens flertal Sethil, Pettersen og Nygaard er ikke overbevisst om, at industriforbundsformen ubetinget byder paa *så* store fordele, at man av den grund kan sette den op som den *enes* fremtidslinje hvorefter de fagorganiserte har at marschere. Der er mange forhold og mange hensyn som maa veies mot hinanden. Fagorganisationen hviler paa frivillig sammenslutning til ivaretagelse av fælles interesser. Den haarde nødvendighet har lært arbeiderne at organisere sig og erfaringen har bestemt organisationsformen. Den organisationsform som saaledes har vokset sig frem her i landet er landsforbund — for det meste inddelt efter fag, delvis efter industri og vor fagorganisation har med denne organisationsform med held kunnet opta kampen med arbeidsgiverne. Før man forlater denne form er det derfor nødvendig at anstille betraktninger over, hvorledes den nye organisationsform vil ta sig ut ikke bare paa papiret men ogsaa naar den blir ført ut i det praktiske liv og hvilke for-

dele den ubetinget vil bringe i sammenligning med den nuværende organisationsform. Og naar det snakkes om omforandring saa faar man huske paa, at vor organisation er en bygning, saaledes at enhver omforandring maa foregaa med forsigtighed om ikke den hele bygning skal komme til at ramle sammen. Det er dyre interesser, som knytter sig til fagorganisationen og man kan derfor ikke bare se hen til den ydre form, men ogsaa til medlemmernes pligter og rettigheder ikke bare i et, men i alle tilfælder. Og da organisationen som før nævnt er bygget paa frivillig sammenslutning, maa man nøie overveie forandringens virkninger likeoverfor medlemmerne.

Det fremgaar ogsaa klart av de opstillede alternativer til omlægning av organisationsformen til industriforbund, at denne efter disse alternativer slet ikke vil bli enklere og bedre end de organisationsformer man allerede har.

Hensigten med omlægning til industriforbund burde vel i første række ta sigte paa at faa de fag- og arbeidsbrancher der naturlig hører sammen, til at staa i et og samme forbund, men at det derimot ikke kan være om at gjøre at faa saa og saa mange fag- eller industrier til at slaa sig sammen i forbund der blir mere uensartet end allerede enkelte bestaaende forbund er idag.

Tar man imidlertid for sig de opstillede alternativer vil man i flere tilfælder bli var, at uensartetheten av de fag- og arbeidsbrancher der skal sammensmeltes til industriforbund er langt mere iøiespringende end uensartetheten er i de allerede bestaaende forbund.

Der er efter vor mening flere av de allerede bestaaende forbund der gir et bedre uttrykk for industriforbundsformen, end hvad der i flere tilfælder vil bli efter omlægningen i henhold til de opstillede alternativer.

Efter det her anførte mener man at der ogsaa under de nuværende former er *fuld* adgang til yderligere, om saa maatte ønskes, at utvikle industriforbundsformen uten at fagorganisationens høieste instans (kongressen) skal beslutte at gamle prøvede organisationer skal oppløses og gaa ind i nye uprøvede.

Ut fra disse betragtninger indbydes kongressen til at fatte følgende beslutning:

I erkjendelse av, at den stadig sterkere koncentration av kapitalmagten i forbindelse med den industrielle og tekniske utvikling nødvendiggjør den sterkest mulige sammenslutning av arbeiderne, saavel nationalt som internationalt, og at organisationsformerne under hensyn hertil maa utvikles saaledes, at arbeiderklassens solidaritet bedst mulig kan utnyttes og arbeidernes handlekraft økes, uttaler kongressen:

1. *Den heldigste form for den videre utvikling av den faglige organisation er sammenslutning i landsomfattende forbund inndelt efter fag eller industri og forenet i en fælles landsorganisation.*

2. Der nedsættes en komite paa 5 medlemmer, som blir at supplere med 1 repræsentant valgt direkte av hvert forbund. Komiteen skal behandle spørsmålet om hvad der kan gøres for at sikre medlemmerne mot at oparbeidede rettigheter inden et forbund ikke tapes ved det enkelte medlems overgang til andet industriforbund eller hele grupper overgang til et andet forbund eller oprettelsen av nyt forbund. Komiteen skal herunder særlig ha sin opmærksomhet henvendt paa **enten** om samtlige organisationers bestemmelser angaaende selvhjælpskasserne kan gøres saa ensartet som mulig, **eller** om der kan oprettes en fællesforsikring inden alle forbund forvaltet av landsorganisationen. Komiteens utredning ledsaget av forslag omsendes til samtlige organisationer og forelægges næste kongres.
3. De foreninger **inden samme arbeidsgruppe** som nu er organisert i flere forbund opfordres til hurtigst mulig at fatte beslutning om overgang til det forbund, hvor hovedmassen av vedkommende fags arbeidere er organisert.
4. **Twistigheter** inden organisationen, som maatte opstaa ved utviklingen av organisationslinjerne kan indbringes for landsorganisationens hovedstyre til avgjøres.

Mindretallets forslag.

Komiteens medlemmer Lian og Iversen vil uttale følgende:

Under arbeidet med fagorganisationens utvikling maa det ledende motiv altid være at skape saadanne forhold at solidariteten kan bli utnyttet best mulig i kampen for arbeiderklassens frigjørelse.

Det er vel stort set ønsket herom som har skapt den bevægelse, som nu er oppe i en række lande med krav om ændringer i fagorganisationens former. Spørsmålet om formerne er saaledes mere dyptgaaende end bare en forandring av organisationens ydre struktur.

Det som ønskes naadd er at fjerne alt det, som kan hindre solidaritetens frie utfoldelse indenfor arbeidernes organisationer, at lægge formerne tilrette for en samlet og kraftig aksjon, hvor *klassens* interesser er de avgjørende, at skape muligheter for et samarbeide slik, at hele arbeiderklassen kan staa som én mand i kampen for de fælles interesser og til enhver tid være beredt til at yde de ofre som kræves.

Men under arbeidet med at utvikle organisationen slik kan vi ikke se bort fra de historiske kjendsgjerninger, nemlig hvordan vore organisationer har utviklet sig og hvilket forhold de staar i til hinanden idag og til de utenlandske broderorganisationer. Det er ikke tegningen til et nyt hus vi nu diskuterer, men det er hvorledes vi bedst skal indrette den fagorganisationsbygning vi har efter de ovenfor antydede formaal.

Det er idag de landsomfattende *forbund* som danner de grundlæggende økonomiske og organisatoriske enheter, hvorpaa landsorganisationen hviler og hvorav de enkelte foreninger danner utfylgende ledd. Vistnok hviler altid enhver organisation paa grundforeningen — avdelingen — og i siste instans medlemmet, men forbundet er i vor bevægelse den besluttende og ansvarlige institution i alle væsentlige spørsmaal, saa dette allikevel maa betragtes som den grundlæggende enhet.

Derfor er ogsaa den fortsatte koncentration av arbeiderklassens handlekraft i alle land med lignende utviklingshistorie søkt opnaaet ved at bygge paa landsforbundene. De er søkt utviklet til store og **kraftige organisationer** omfattende bestemte industrier, saa de danner et fast ensartet hele i sterk frontstilling til den industrielle arbeidsgivermagt. Videre er forbundene søkt styrket ved internationale forbindelser og ved national sammenslutning (landsorganisationer).

Det kan vistnok tænkes, at en eneste fælles organisation med industrielle grupper og stedligt samvirke vilde være et heldigt apparat til solidaritetens utfoldelse; men spørsmålet er om forbundsformen virkelig er saa upraktisk at en slik voldsom omlægning, som naturligvis vilde medføre overordentlige vanskeligheter, forvirring og oppløsning i en overgangstid som neppe heller blev saa kortvarig, er paakrævet og nødvendig.

Ved et grundig studium av saavel den inden- som utenlandske fagorgansation vil man sikkert finde, at der er litet som taler for nødvendigheten av en slik omlægning. Tvertimot synes landsforbundene som faglige enheter at være langt mere tidsmessige nu end f. eks. stedlige samorganisationer, idet industrien mer og mer koncentrerer i landsomfattende karteller, ringe eller organisationer. Ogsaa paa andre omraader synes forbundene at byde paa den mest effektive utfoldelse av solidariteten, omend det kan sies, at den anden organisationsform i visse særlige tilfælder vil ha sine fordele.

Der kan være dissens om forbundenes omfang, om hvor grænserne skal trækkes o. s. v. Men man kan ikke si, at den industrielle utvikling har gjort landsforbundene utidsmessige. Derimot kan det med adskillig ret hævdes, at organisationerne bør konsolideres i industrisammenslutninger. Industrialismen med sin utvikling av maskintekniken har mere og mere utvisket faggrænserne og bevirket at den rene fagforbundsform er mindre tidsmessig og brukbar. Dette har allerede utviklingen selv bevist, idet flere av vore forbund i virkeligheten er industrisammenslutninger. Der arbeides saaledes allerede nu hos os i retning av industriforbund, men utviklingen gaar smaat

og ujevnt. Der opstaar nemlig saa mange praktiske vanskeligheter, naar reformen skal gjennomføres.

At det maa ansees for et fremskridt at bygge den faglige sammenslutning paa industriorganisationer synes overalt at vinde tilslutning. Vi er ikke blind for de fordele, som fagforbundene i visse henseender kan yde, og det er ganske sikkert disse fordele, som har skapt den faglige organisation efter de linjer som den nu har. Men det synes at være like saa sikkert, at en utvikling til industriforbund er nødvendig og gavnlig og spørsmålet blir da i hvilken utstrækning skal dette ske og i hvilken grad *kan* det ske, uten at vi svækker vor organisation i overgangstiden.

En ting er imidlertid ganske sikker, og det er at vi maa se at finde et grundlag for den videre utvikling av vor organisation, saa at si en platform, som vi kan staa paa, naar det gjelder den fremtidige organisationsform. Den nuværende tilstand virker hemmende og opløsende paa forbundenes virksomhet. Der blir ingen fart i agitationen for øket tilslutning til organisationen før vi faar klare og rene linjer her, og al denne tale om organisationsformen, som i og for sig kan være baade interessant og nyttig, maa ikke faa en saa fremtrædende plass at den skjuler for det som er viktigere og mere paakrævet. Det er saaledes av mange grunde nødvendig, at kongressen tar et standpunkt til spørsmålet om forbundenes sammensætning, som kan bli en rettesnor og et grundlag for organisationsarbeidet i den kommende tid.

Nogen bindende beslutning om at nu bestaaende organisationer skal oppløses og overgaa til industriforbund kan jo ikke kongressen fatte. Det maa i siste instans overlates til medlemmerne selv at avgjøre indenfor rammen av sine respektive organisationer. Men kongressen kan trække op linjerne for, hvorledes utviklingen bør søkes fremmet, den kan lette og støtte bestræbelser som gaar ut paa at skape industriorganisationer, og landsorganisationen kan bli den institution som i siste instans har avgjørelsen om tvistigheter skulde opstaa mellem organisationerne paa grund av den naturlige utvikling henimot industriforbund.

Hvor radikalt industriforbundsformen skal gjennomføres er jo et skjønnsspørsmål, likesom det ogsaa meget kommer an paa et skjønn, hvor hurtig en forandring kan gjennomføres. En hovedkuls ændring vil kunne medføre en farlig svækkelse. Selv om der altsaa var adgang til for kongressen med et magtsprog at dekretere industriforbund efter bestemte linjer, saa vilde dog en øieblikkelig revolution paa dette omraade ganske sikkert mere skade end gavne arbeiderbevægelsen.

Sekretariatet har foran opstillet etpar alternativer hvorefter industriforbund kunde ordnes. Efter det første vil der bli 24 forbund og efter det andet 13 forbund. Der har ogsaa været talt om at opdele det hele i 4 store hovedgrupper som igjen stod sammensluttet i landsorganisationen. Ifølge et dansk forslag, som er nævnt foran, kunde inndelingen være følgende: 1) Bygningsindustrien, 2) Jern- og metalindustrien, 3) Nærings- og nydelsesmiddelindustrien, 4) Tekstil- og

beklædningsindustrien. Nogen nærmere motivering av denne opdeling har vi ikke kunnet opdage og den forekommer os noget uklar.

En opdeling i 1) Bygningsindustriforbund, 2) Fabrik- og haandverksindustriforbund, 3) Handel- og transportarbeiderforbund, 4) Jordbruks- og skogsarbeiderforbund og 5) Stats- og kommunalarbeiderforbund har ogsaa været omtalt. Slik som tilslutningen til organisationen er her i landet idag vilde imidlertid de allerfleste forbund gaa op i Fabrik- og haandverksindustriarbeiderforbundet. Av det samlede medlemsantal i 1911 (54,307) vilde dette forbund faa 40,661 og det vilde sluke helt eller delvis ialt 21 forbund. Bygningsindustriarbeiderforbundet vilde av det nuværende medlemstal faa 9352, mens nr. 4 og 5 vilde faa henholdsvis 242 og 490 medlemmer. Selvfølgelig er der rikelig arbeidsmark for disse til at skaffe sig flere medlemmer, men slik er altsaa forholdene idag. Det er derfor vor opfatning, at en slik opdeling har litet for sig. Hvis en saa radikal forandring skulde foretas, maatte det være bedre helt at sløife inddeling i grupper og gaa over til en organisationsform, som foran nævnt, hvorved alle arbeidere stod sammen i et eneste forbund.

Som sagt er det et skjønsspørsmål i hvilken utstrækning industriforbundsformen skal gjennomføres, og det vil vistnok ikke kunne undgaas, at der blir endel blandede forbund. Heller ikke lar det sig gjøre at optrække skillelinjer, som kan passe i alle tilfælder. Der maa av praktiske grunde være rum for avvigelser, men dette vil nok utviklingen selv sørge for. Hovedsaken er, at man blir enig om de linjer, hvorefter utviklingen skal søkes fremmet.

Det er vor opfatning, at en utvikling til industriforbund vil kunne la sig gjennomføre, og at en saadan koncentration av kræfterne kun kan gagne fagorganisationen.

Spørsmålet blir da, hvad kan der nu straks gjøres for at paa-skynde og lette overgangen til industriforbund.

Svaret maa være, at hindringerne maa søkes ryddet tilside.

Der er mange hindringer at overvinde, men endel kan vistnok ordnes uten større vanskeligheter.

Av tabel I foran, side 21 og fl., fremgaar de nuværende forbunds sammensætning. Noget som straks springer i øinene er, at arbeidere av samme fag eller industri nu er fordelt paa flere forbund, tiltrods for at der allerede under de herskende organisationsformer er forbund, hvor de kan og bør staa. Denslags forhold maa straks kunne rettes. Likeledes er der ogsaa enkeltvis tilsluttede foreninger, som bør gaa ind i sine resp. forbund.

Man kan vel gaa ut fra, at alle — uanset standpunkt til spørsmålet industriforbund — vil være enige om det uheldige i at arbeidere i et og samme fag eller i en og samme arbeidsbranche er organisert inden forskjellige forbund. Men som det fremgaar av tabellen har flere grupper hat adgang til at slutte sig til den organisation, hvor hovedmassen av deres direkte arbeidskamerater staa — men nogen væsentlig forandring er allikevel ikke skeed i de 3 aar siden forrige kongres.

Dette synes ikke at tyde paa, at der hos medlemmerne hersker nogen særlig trang til en omorganisation efter mere industrielle linjer og vidner ikke om nogen sterk forstaaelse av nødvendigheten av at overgaa til andre og bedre organisationsformer.

Nu burde man vel imidlertid kunne bli enige om, at disse forhold snarest mulig maa forandres, og at kongressen fatter en beslutning, som opfordrer til overførelse av disse medlemmer til de organisationer, hvor de rettelig hører hjemme. Nogen større vanskelighet ved gjennomførelsen av en saadan beslutning skulde der vel heller ikke opstaa. Det bør være indlysende nu, at alle foreninger, som har forbund at staa i, bør føres sammen og at alle et fags hjelpearbeidere maa føres sammen med fagarbeiderne.

Ulike vanskeligere blir det, naar der skal tas et skridt videre. Ved at betrakte de 2 foranstaaende alternativer og ved at læse de til disse knyttede bemerkninger vil man faa et indtrykk av de forandringer i de bestaaende organisationer en omlægning vil forvolde.

Uten medlemmernes medvirkning er en omlægning ganske utelukket. Det gjelder derfor at lægge forholdene best mulig tilrette for individets overgang fra den ene til den anden organisation og for en sammenslutning med en anden eller flere organisationer.

Ikke alle organisationer staar idag paa det samme utviklings-trin. Enkelte har en lang historie bag sig, andre er av nyere dato. Særlig gjør dette sig gjældende paa selvhjælpekassernes omraade, men ogsaa naar det gjelder kampkasserne er der megen ulikhet saavel m. h. t. kontingentens størrelse, som opsamlede fonds. Nogle organisationer har næsten ingen fonds, andre har i aarenes løp ved ihærdige anstrengelser og ved stor offervillighet blandt medlemmerne samlet ganske store summer. Ved utgangen av 1911 var formuen pr. medlem i forbundene lavest kr. 1.33 og høiest kr. 86.51.

Fløsteparten av vore forbund har jo virket i en længere aarrække, de har levet sit selvstændige liv og oparbeidet det hele fra at være litet og uanseligt til nu at være en betydelig faktor i dagens kulturelle og økonomiske liv. Det at skulle helt eller delvis slukes av en anden organisation, likesom opgi sit eget for at gaa op i noget andet, vil enhver forstaa byder paa hindringer av den art, at de er meget vanskelige at overvinde, selv om det erkjendes, at den derved opnaadde organisationsform vilde være mer tidsmessig.

Der maa tas hensyn til dette, naar man vil drøfte den videregaaende utvikling i retning av industriforbund, og man vil da forstaa, at de nye former skapes ikke paa én dag, men kun efterat erkjendelsen av industriforbundenes fordele har overvundet de mange vanskeligheter, som selve overgangen byr paa. Men disse betænkeligheter bør dog ikke avholde fællesorganisationen fra at fastsætte retningen for den fremtidige utvikling, saa organisationerne efterhvert som erkjendelsen vokser kan faa den forønskede form.

Det har været fremholdt meget sterkt, at medlemmerne under industriformen vilde komme til at være paa evig vandring fra det ene forbund til det andet eftersom en fagarbeider var beskjøftiget

i den ene eller anden industri. En mekanisk arbeider f. eks. kan ha beskjeftigelse ved de mekaniske verksteder og tilhøre Jern- og metalindustriarbeiderforbundet. Men der er intet iveien for og hender ofte at en saadan mand faar ansættelse ved en papirfabrik, han maa da overgaa til papirindustriarbeiderforbundet. Eller han ansættes ved en tekstilfabrik og maa da overgaa til beklædnings- og tekstilindustriarbeiderforbundet osv. En maler kan være ansat hos en haandverksmester og beskjeftiget i bygningsindustrien, men kan senere faa beskjeftigelse f. eks. ved et skibsbyggeri og maa da overgaa til jern- og metalindustriarbeiderforbundet. Vender han saa tilbage til maling av huse maa han atter over i bygningsindustriarbeiderforbundet. Lignende eksempler kan anføres for en række andre fagarbeidere.

At der vil opstaa tilfælder, da et medlem maa overgaa fra det ene forbund til det andet paa grund av beskjeftigelse i en anden industri kan ikke undgaaes. Men spørsmålet vil vistnok ikke i praksis faa saa stor rækkevidde, som det ved første øiekast kan se ut.

Selv under de nuværende former er der adskillig overgang fra det ene forbund til det andet, særlig inden enkelte brancher. Og man fik under gjennomførelsen av industriforbundsprincippet gjøre de avvigelser som praktiske grunde og hensynet til medlemmernes tarv tilsa.

Saaledes kan der i industriforbundenes love indtas bestemmelser, som gir adgang til en karenstid for vedkommende medlem. I tilfælde en fagarbeider tilhørende et bestemt industriforbund faar beskjeftigelse i en anden industri og som følge herav skal overgaa til et andet forbund, kan der i lovene sættes en rummelig frist f. eks. indtil 1 aar inden hvilken overgangen skal finde sted. Der vil da bli anledning for vedkommende medlem til bedre at bedømme, hvorvitt han vil komme til at fortsætte i sin sidste beskjeftigelse. Selvfølgelig bør der ikke under nogen omstændighet kræves, at et medlem skal overgaa til et andet industriforbund, hvis ikke det nye arbeidsforhold ansees for at være av varig art. Det vil være en forholdsvis let sak at forme lovbestemmelser, som til en vis grad vil kunne regulere disse forhold.

Vanskeligere er det med selvhjelpskasserne, idet forholdene inden de bestaaende forbund paa dette omraade, som nævnt er meget ulike.

Av selvhjelpskasser har vi nu inden fagorganisationen: Reise- og arbeidsledighetskasser, sykekasser, begravelsesbidrag, forsikring til avdødes medlemmers efterladte, invalidebidrag og tuberkulosefond.

Av nedenstaaende opgave vil fremgaa hvordan den *forbunds-*
mæssige forsikring nu er fordelt:

Forsikringens art	Med forsikring		Uten forsikring	
	Antal forbund	Antal medl.	Antal forbund	Antal medl.
Forsikrings- og begravelsesbidrag	18	56,958	7	3,486
Reise- og arbeidsledighetsunderst.	13	27,412	12	33,032
Sykeunderstøttelse	8	21,336	17	39,108

For sykekassernes vedkommende er spørsmålet ikke lenger saa væsentlig, endskjønt den offentlige sykeforsikring, slik som den nu er ordnet, ikke gir stor betryggelse, idet den nu i loven gjældende lønsgrænse setter en mængde arbeidere utenfor sykeforsikringen og endel bestemmelser gjør understøttelsen illusorisk. Det skulde dog antas, at det vil lykkes at faa de værste bestemmelser i loven ændret, og at det snart vil lykkes ad kommunal vei at gjennomføre læger paa fast løn. Selv om et medlem maatte overgaa fra en organisation som hadde sykekasse til en anden som ingen hadde, vilde den offentlige sykeforsikring altsaa yde nogen beskyttelse, særlig hvis vi faar lønsgrænsen strøket. Ellers maatte overgangen bli fri for medlemmerne mellem de organisationer som har sykekasse, saaledes at et medlem som er berettiget til sykeunderstøttelse i sin organisation erholder rettigheter uten nogen ny karenstid ved overgang til et andet forbund. Saa meget lettere maa dette nu kunne ske, da de godkjendte sykekasser ikke har nogen karenstid.

Anderledes stiller forholdet sig m. h. t. *arbeidsledighetskasserne*. Som man vil se av den forestaaende opgave er der 13 forbund med 27,412 medlemmer som har arbeidsledighetsforsikring, mens 12 med 33,032 ingen har. Her kan altsaa det forhold indtræffe, at et medlem kan bli uheldig stillet ved at gaa fra et forbund, som har arbeidsledighetskasse, over til et som ingen har. Forøvrigt maatte ogsaa her det forhold gjælde, at rettighetene ved overgang til et andet forbund som hadde tilsvarende forsikring, blev bibeholdt. Og i henhold til det standpunkt, som kongressen tidligere har tat til arbeidsledighetskasserne, maa det forutsættes, at de fleste forbund efterhvert vil faa saadanne.

Kontingent og understøttelse kan heller ikke forutsættes at bli saa forskjellig inden forbundene, at overgangen skulde være vanskelig av den grund. Ved en mere utbredt arbeidsledighetsforsikring — navnlig inden de fag, hvor overgang hyppigst forekommer — vil den vanskelighet, som nu er paa dette omraade, være bortryddet. Vi maa vel ogsaa kunde gaa ut fra, at loven om tilskud til arbeidsledighetskasser i nær fremtid vil bli forbedret, hvad der yderligere vil lette forbundene i at oprette saadanne kasser.

Med hensyn til den øvrige forsikring er det væsentlig den saakaldte *forsikring til avdøde medlemmers efterladte* eller «livsforsikringen» som ved overgang vil volde den største vanskelighet.

Av forbundene har 18 saadan forsikring, mens 7 ingen har, men disse 7 forbund omfatter kun 3486 medlemmer mens de 18 omfatter 56958. Praktisk talt er altsaa alle landsorganisationens medlemmer forsikret paa denne maate. Det skulde saaledes synes let at løse dette problem, men vanskeligheten ligger i at denne form for forsikring er saa høist forskjellig i de forskjellige forbund.

Av omstaaende oversigt vil man se, hvorledes ydelserne i de respektive organisationer paa dette omraade stiller sig:

Oversigt

over de forskjellige forbunds ydelser av «forsikringskassen».

Arbeidsmandsforbundet: Efter 3 aars medlemsskap 300 kr., efter 5 aar 500 kr., som utbetales til avdøde medlemmers uforsørgede efterladte. Ved medlems hustrus død utbetales 100 kr.

Baker- og konditorforbundet: Efter 1 aars medlemsskap 100 kr. stigende til 400 kr. efter 6 aar. Ubetales uforsørgede efterladte.

Bokbinderforbundet: Efter 1 aars medlemsskap 50 kr., stigende til 500 kr. efter 10 aar. Ubetales uforsørgede efterladte.

Centralforening for boktrykkere: Efter 5 aars medlemsskap 500 kr. stigende til 1000 kr. efter 15 aar. Ubetales medlemmets efterladte paarørende uanset forsørgelsespligt eller de, som avdøde anser berettiget dertil.

Formerforbundet: Efter 1 aars medlemsskap 200 kr., efter 10 aar 1000 kr. Ved hustrus død efter 1 aar 100 kr., efter 5 aar 500 kr. Ubetales uforsørgede efterladte.

Havne- og transportarbeiderforbundet: 250 kr. uanset medlemsalder, som tilfalder avdødes arvinger. Ved hustrus død 150 kr., ved barns død 60 kr.

Jern- og metalarbeiderforbundet: Efter 1 aars medlemsskap 100 kr. stigende til 1000 kr. efter 10 aar. Ubetales uforsørgede efterladte.

Kjører- og lagerarbeiderforbundet: Efter 3 aars medlemsskap 200 kr., efter 5 aar 500 kr., til uforsørgede efterladte.

Lithografisk forbund: Enkepension. 5 aars medlemsskap 16 kr. pr. md. til enken, 12 aar 20 kr., 20 aar 24 kr. pr. maaned.

Malerforbundet: Efter 1 aars medlemsskap 20 øre av hvert medlem, stigende til 1 kr. efter 12 aar. Regner man med forbundets medlemstal ved utgangen av 1912 = 925 — vil beløpet utgjøre henholdsvis 185 og 925 kr. Ubetales uforsørgede efterladte.

Murerforbundet: Efter 1/2 aars medlemsskap 50 kr. stigende til 700 kr. efter 7 aar. Ubetales uforsørgede efterladte.

Møbelsnekkerforbundet: Efter 1 aar 100 kr. stigende til 500 kr. efter 5 aar. Ubetales uforsørgede efterladte. Ved hustrus død efter 1 aar 100 kr.

Sag-, tomt- og høvleriarbeiderforbundet: Efter 1 aars medlemsskap 300 kr., efter 5 aar 500 kr. Til uforsørgede efterladte.

Skotøiarbeiderforbundet: Efter 1 aars medlemsskap 200 kr. stigende til 500 kr. efter 5 aar. Til uforsørgede efterladte. Ved hustrus død efter 1 aar 100 kr.

Skrædderforbundet: Efter 1 aars medlemsskap 75 kr. stigende til 600 kr. efter 10 aar. Ubetales uforsørgede efterladte.

Slagter- og pølsemakerforbundet: Ved medlems død 80 kroner, ved hustrus død 60 kroner.

Træarbejderforbundet: Efter 3 maaneders medlemsskap 40 kr. stigende til 500 kr. efter 5 aar. Til uforsørgede efterladte.

For de fleste organisationers vedkommende er der den hovedregel, at ikke alene det bestemte antal medlemsaar maa være naadd, men der maa ogsaa være indbetalt for saa mange kontingentmerker, som der er *uker* i de bestemte antal aar. I de fleste organisationer er medlemmerne fritat for kontingent under sygdom, arbeidsledighet og militærtjeneste. Retten til understøttelse indtræder altsaa først naar et bestemt antal kontingentmerker er indbetalt.

At der bør gjøres noget for at komme over disse vanskeligheter er klart. Der kan her bli tale om flere fremgangsmaater.

Det letteste vilde maaske være at samtlige forbund blev enige om at gjøre sine bestemmelser angaaende denne forsikring saa ensartet som mulig. Lovene maatte kunne forandres saaledes, at saavel kontingent som forsikringssum blev nogenlunde ens i alle forbund og forsikringen maatte utvides til alle organisationer.

En saadan ordning maatte vel ialfald kunne træffes for de forbunds vedkommende, hvor der hyppigst vilde bli tale om overgang.

En anden omordning som er mere indgripende, men som til gjengjæld vilde løse alle overgangsvanskeligheter — baade de individuelle og de gruppevise — er at føre denne forsikring sammen til en fællesforsikring inden landsorganisationen, saaledes at der bare bestod et fælles fond med ensartet kontingent og forsikringssum i alle forbund. Rent administrativt kunde det ordnes slik, at forbundene indkrævet kontingenten og utbetalte bidragene som tidligere, og at der saa fandt et opgjør sted med landsorganisationen, f. eks. hvert kvartal. Da kassernes fond nu er forskjellige, som man vil se av nedenstaaende opgave, kunde der f. eks. opsættes et gennemsnitstal (4 eller 5 kroner pr. medlem) som forbundene maatte indskyte i den fælles kasse — straks eller i løpet av de nærmeste aar. Fællesfondet blev saa forvaltet av landsorganisationen og kontingenten bestemt efter den fælles situation. Hvis forbundene hadde betænkeligheter ved betingelsesfrit at la sine fond *overgaa* i en saadan fælleskasse kunde det jo træffes bestemmelser om at i tilfælde opløsning eller lign. var hvert forbund berettiget til sin andpart i fondet, saaledes at disse fremdeles var forbundenes eie under landsorganisationens forvaltning.

Opgave over fonds i forsikringskassen ved utgangen av 1911.

Organisation	Samlet beholdning	Pr. medlem
	Kr.	Kr.
Arbeidsmandsforbundet	168,003.37	8.17
Baker- og konditorforbundet	3,557.27	3.22
Bokbinderforbundet	5,659.13	8.55
Norsk centralforening for boktrykkere	34,356.75	13.34
Formerforbundet	1,177.35	0.94
Havne- og transportarbeiderforbundet	5,481.40	3.91
Jern- og metalarbeiderforbundet	130,076.92	11.92
Litografisk forbund	12,931.89	36.43
Malerforbundet	4,673.75	5.62
Murerforbundet	5,512.78	4.57
Møbelsnekkerforbundet	1,915.73	2.16
Sag-, tomt- og høvleriarbeiderforbundet	393.05	0.21
Skotøiarbeiderforbundet	4,119.47	2.78
Skrædderforbundet	2,721.54	3.66
Slakter- og pølsemakerforbundet	—	—
Træarbeiderforbundet	14,760.91	4.22

Da praktisk talt alle medlemmer nu er «livsforsikret» paa denne maate skulde det ikke være saa særlig **umulig** at faa en saadan ordning i stand og det vilde utvilsomt i det lange løp vise sig at være den mest praktiske løsning paa dette spørsmål. Et medlem, som maatte skifte forbund paa grund av forandret beskæftigelse vilde da altid ha sine rettigheter i forsikringskassen i behold og ved enkelte gruppers overgang vilde ingen vanskeligheter opstaa med hensyn til andel i forbundets forsikringsfond.

Det er nemlig forklarlig, at arbeiderne inden hele grupper eller industrier, som nu staar sammen og i mange aar har indbetalt sin kontingent til denne forsikring og oparbeidet sig **rettigheter**, som i tilfælde skal komme vedkommendes familie tilgode, det er forklarlig, at disse arbeidere kvier sig for at gaa ut av fællesskapet og danne eget forbund eller gaa over i et andet forbund, selv om dette organisationsmæssig er aldrig saa rigtig. Følgen vilde nemlig kunne bli den, at de helt gik tapt av sine indskud og den betryggelse for sin familie, som de har oparbeidet. Heller ikke vil det være mulig for et nyt forbund straks at overta forpligtelserne. Det maatte ha tid til at oparbeide et fond. Det samme gjælder ogsaa om en gruppe gaar over i et andet forbund. Dette vilde ha vanskelig for straks paa en gang at overta de nye nye forpligtelser. Forholdet kunde naturligvis rettes paa ved at saadanne grupper som i henhold til industriforbundsformen utskilte sig, fik utbetalt en forholdsvis andel av det opsamlede fonds, under forutsætning av at midlerne skulde danne grundfond til en lignende forsikring; men dette vilde vel ogsaa støte paa vanskeligheter og kunde ikke gjennomføres uten vedk. organisa-

tions flertals vilje. Det vilde heller ikke ha nogen betydning for den individuelle overgang.

Idetheletat kan naturligvis ingen ændring angaaende «livsfor-sikringen» gennemføres uten vedkommende forbunds tilslutning, hvad der ikke kan ske før paa forbundenes landsmøter, da lovforandringer maa foretas. Men landsorganisationens kongres kan uttale sig for en saadan løsning, som ovenfor antydnet (enten ved oprettelse av fælleskasse eller ved ensartede regler) og nedsætte en komite til at utarbeide forslag i den retning. Komitéen kan tiltrædes av repræ-sentanter valgt direkte av forbundene og dens forslag kan oversendes disse til uttalelse, for saa endelig at behandles paa næste kongres.

Idetheletat er det kongressens opgave at angi den retning, som utviklingen av organisationsformerne bør ta. Er man enig om denne, bør der stilles opfordring eller paalæg til forbundene om snarest mulig at ta saken op til avgjørelse paa landsmøterne. De forbund, som i første række berøres av industriorganisationsformen bør gaa sammen til drøftelse av mulighetene for sammenslutning, og de grupper av et forbund som selv skal danne stammen i et nyt indu-striforbund eller skal overgaa til et allerede bestaaende maa frit og uhindret kunne drøfte disse spørsmål. Da en utvikling av organi-sationsformerne i første række er avhengig av medlemmernes med-virken, bør der av forbundene og landsorganisationen iværksættes oplysningsarbeide til opnaaelse herav.

Under henvisning til foranstaaende indbydes kongressen til at fatte følgende beslutning:

I erkjendelse av, at den stadig sterkere koncentration av kapital-magten i forbindelse med den industrielle og tekniske utvikling nød-vendiggjør den sterkest mulige sammenslutning av arbeidere, saavel nationalt som internationalt, og at organisationsformerne under hensyn hertil maa utvikles saaledes, at arbeiderklassens solidaritet bedst mulig maa utnyttes og arbeidernes handlekraft økes, uttaler kongressen:

- 1. Den heldigste form for den videre utvikling av den faglige organi-sation er sammenslutning i landsomfattende forbund inndelt efter industri og forenet i en felles landsorganisation.*

Kongressen anbefaler derfor at utviklingen av organisations-formerne sker efter industrielle linjer med de ændringer som maatte tilsies av forholdene, og opfordrer forbundene til at opta denne sak til drøftelse paa sine førstkommende landsmøter, til avgjørelse i den utstrækning, som forholdene gjør det muligt, likesom sekretariatet og forbundsstyrerne bør iværksætte det for-nødne oplysningsarbeide i denne retning.

2. For at lette utviklingen henimot industriforbund, anbefaler kongressen:
 - a. Forbundenes love bør inneholde bestemmelser om fri overgang med bibehold av rettigheter i de selvhjelpskasser, hvorav tilsvarende findes i det forbund som vedkommende medlem maa overgaa til (arbeidsledighetskasser, sykekasser o. l.), likesom forbundene bør søke at ordne og utvikle denne forsikring saa ensartet som mulig. Likeledes bør forbundenes love inneholde en rummelig frist for et medlems overgang fra det ene forbund til det andet.
 - b. Der nedsættes en komite paa 5 medlemmer, som blir at supplere med 1 representant valgt direkte av hvert forbund. Komiteen skal behandle spørsmålet om hvad der kan gjøres for at sikre medlemmerne mot at oparbeidede rettigheter i den saakaldte «livsforsikring» ikke tapes ved det enkelte medlems overgang til andet industriforbund eller hele gruppens overgang til et andet forbund eller opprettelsen av nyt forbund. Komiteen skal herunder særlig ha sin opmærksomhet henvendt paa *enten* om samtlige organisationers bestemmelser angaaende denne forsikring kan gjøres saa ensartet som mulig, *eller* om der kan opprettes en fællesforsikring inden alle forbund forvaltet av landsorganisationen. Komiteens utredning ledsaget av forslag omsendes til samtlige organisationer og forelægges næste kongres.
3. De foreninger inden samme fag og arbeidsbranche (faglærte og ikke-faglærte), som nu er organisert i flere forbund opfordres til hurtigst mulig at fatte beslutning om overgang til det forbund, hvor hovedmassen av vedkommende fags arbeidere er organisert.
4. Tvistigheter inden organisationen, som maatte opstaa ved utviklingen henimot industriforbund kan indbringes for landsorganisationens hovedstyre til avgjørelse.

II. Stedlige samorganisationer.

Bergens avdeling av *Norsk centralforening for boktrykkere* hadde for siste kongres fremlagt følgende forslag:

«Der opprettes *stedlige repræsentationer*, som har at virke for tilslutning til organisationerne, oprette nye foreninger, indsamle dokumenter og øvrige saker, der bør tilhøre arbeiderbevægelsens arkiv, besvare alle forespørsler, som er nødvendig for landsorganisationens virksomhet, samt idetheltat repræsentere landsorganisationen paa stedet.»

Motiver: Naar man foreslaar en saadan repræsentation opprettet, sker dette av den grund, at man anser et lokalt bindeled mellem de forskjellige foreninger for absolut **nødvendig**. Der opstaar i vor tid saa mange spørsmåal, der trænger at utredes for arbeiderne, men vi har ingen som med autoritet kan optræde, og forholdene under større konflikter kræver absolut, at der er en stedlig repræsentation.

Man henstiller saaledes til kongressen at bemyndige sekretariatet at oprette og utarbeide **regler** for en saadan repræsentation i det antal av byer og distrikter som man maatte anse nødvendig.»

Repræsentanten for den forslagsstillende forening, hr. Th. J. Friis uttalte paa kongressen følgende (landsorg. protokol, side 202).

«Vi mangler et ledd i landsorganisationen efter at «De samvirkende fagforeninger» er ophævet. Konflikten ved Løkken verk beviste ogsaa at der manglet lokal repræsentation. Forbundene holder selvfølgelig centralledelsen underrettet, men et stedlig styre skal kontrollere forholdene og ved dets hjælp kunde en række kampe undgaaes. Taleren var mot den sterke centralisation i Kristiania. Ute i provinsbyerne blir vi kontingentydere og intet mer. Man var avskaaret fra at lægge sig i sælen for vore saker, men ogsaa rundt om i landet vilde man ha noget at leve for og arbeide for. Man vilde senere i forbindelse med kooperationen faa adgang til at fremhæve at den var veien. Hvorledes skal centralledelsen række frem til at stelle hermed? I de faglige kampe spiser vi mer og mer av de fordele vi opnaar. De stedlige faglige styrer skal ikke være et 5-hjul til vognen, derfor hadde man henstillet til sekretariatet at utarbeide regler for deres virksomhet. I lønkampene maa centralledelsen fremdeles ha det avgjørende ord, men der foreligger meget andet arbeide og nye virksomheter vil stadig bli optat. Taleren foreslog følgende tillæg:

«Kongressen bemyndiger sekretariatet at oprette og utarbeide regler for denne repræsentation i det antal av byer og distrikter som

det maatte anse nødvendig. Utgifterne ved disse repræsentationer bestrides av landsorganisationen.»

Hr. Chr. Systad foreslog som subsidiært til Bergensforslaget følgende:

«Videre bemyndiges sekretariatet at opta til behandling muligheden for oprettelse av stedlige repræsentationer og utarbeide regler for samme».

Bergensforslaget forkastedes, mens Systads forslag vedtoges enstemmig.

Før vi gaar over til nærmere at drøfte spørsmålet for vort lands vedkommende skal vi kortelig omtale de

stedlige samorganisationer i Danmark og Tyskland.

Den danske landsorganisation (De samvirkende fagforbund) har følgende lovbestemmelser om «Arbeidernes lokale samorganisationer»:

§ 8. «Foreninger i de enkelte byer eller landsdele kunne indgaa lokale forbindelser (fællesorganisationer) til fremme av arbeidernes interesser. Disse organisationers virksomhet maa dog ikke stride mot nærværende love. Med hensyn til forhandlinger om og avgjørelse av stridigheter mellem arbeidskjøpere og arbeidere, kunne de kun indta en raadgivende stilling.»

§ 32 (om generalforsamlingen, — kongressen): «Generalforsamlingen bestaar av samtlige forbunds hovedbestyrelser, en repræsentant for hver av de enkeltstaaende foreninger og en repræsentant for hver av de i § 8 omhandlede fællesorganisationer.»

Fællesorganisationen i Kjøbenhavn bestaar av et repræsentantskap, som utgjøres av fagforeningernes og fagforbundenes bestyrelser samt styret for partiet (Socialdemokratisk forbund). Det vælger et forretningsutvalg paa 13 medlemmer, hvorav de 10 vælges av generalforsamlingen, 1 av landsorganisationens sekretariat, 1 av partistyret og 1 ansættes av utvalget som fastlønnet sekretær.

Loven sier, «at formaålet er at skape et godt samarbeide mellem de kjøbenhavnske fagforeninger, for derved at fremme fagforeningernes og arbeidernes almindelige interesser. Dette skal søkes opnaadd ved møter og sammenkomster om saadanne forhold, der har særlig krav paa fagorganisationens opmerksomhet.»

I de mindre byer sees fællesorganisationen ogsaa at bestaa av de politiske foreninger, saaledes at den blir et fællesorgan for *hele arbeiderbevægelsen* paa stedet. Disse fællesorganisationer optar alle foreninger, som er dannet i tilslutning til den faglige landsorganisation og til det socialdemokratiske parti i Danmark, andre foreninger kan ogsaa optas efter bestemmelse av repræsentantskapet (f. eks. fagforeninger, som ikke er tilsluttet landsorganisationen). Efter en av disse love ser vi, at repræsentantskapet bestaar av de indmeldte foreningers formænd samt en repræsentant for hver 50 medlemmer eller dele derav, og videre av de av socialdemokratiet valgte

offentlige repræsentanter, der er opstillet eller godkendt af fællesorganisationen. Forretningsudvalget bestaar av 7 medlemmer, og om formaalet heter det i lovene: «Fællesorganisationens formaal er hovedsagelig følgende: at skape et godt samarbeide, og i saa stor utstrækning som forholdene tillater være til støtte for de under fællesorganisationen staaende foreninger og deres medlemmer, i alle spørsmåal av faglig-kommunal-politisk eller retslig betydning —, at drive kooperativ virksomhet, — at virke for medlemmernes oplysning og underholdning.

*

I *Tyskland* er de stedlige faglige samorganisationer (Gewerkschaftskartell) meget utbredt. Der var saaledes i 1910 656 saadanne omfattende 8883 foreninger med 1.9 mill. medlemmer, og med en samlet utgift og indtægt av noget over 1 mill. mark.

Paa den tyske landsorganisations kongres er disse samorganisationers opgaver bestemt saaledes:

De **stedlige** samorganisationer har at vareta de fælles faglige interesser paa stedet, saasom regulering av arbeidsformidlingen og herbergevæsenet, ved møter og **skriftlig** agitation utbrede oplysning om arbeiderbevægelsen, opta statistik til belysning av arbeidernes økonomiske forhold, befordre oprettelse av biblioteker, Folkets hus osv. De skal vareta arbeidernes interesser overfor myndighetene, saaledes ved valg til fabrikinspektionen, haandverksret, næringsutvalg og forsikringslovens utvalg. — De skal videre i samarbeide med vedkommende organisations ledelse understøtte agitationen i fag, som ikke selv evner dette, samt paa opfordring av forbundsstyrene bistaa ved avholdelse av møter etc. Overtar forbundsstyret omkostningerne maa samorganisationen ikke unddra sig dette arbeide. — Hvis et forbundsstyre anmoder samorganisationen om en situationsrapport i anledning av at en avdeling paa stedet agter at gaa til lønsbevægelse er samorganisationen forpligtet til at staa til tjeneste hermed. Det er ikke tilladt for samorganisationen at gripe ind i centralorganisationens opgaver, særlig ikke hvad lønsbevægelser angaar. Beslutninger angaaende streiker tilkommer ikke de stedlige samorganisationer. Efter offentlig oprop derom fra generalkommisjonen (sekretariatet) er samorganisationerne berettiget til hver inden sit omraade at arrangere innsamlinger til streikeunderstøttelse og skal de innsamlede bidrag i sin helhet innsendes til generalkommisjonen. Derimot er de ikke berettiget til selvstændig at foreta saadanne innsamlinger. Videre er samorganisationerne ikke berettiget til at utligne særskilt streikekontingent paa de tilsluttede organisationer.

Kongressen har ogsaa besluttet at forbundsstyrene skal virke for, at avdelingerne slutter sig til samorganisationen, forsaavidt de holder sig inden den av kongressen anviste ramme for deres virksomhet.

I *Hamburgerkongressens* beslutninger om boykot heter det, at kun efter opdrag av vedkommende organisations hovedstyre kan de

stedlige samorganisationer medvirke ved boykot og fatte beslutning herom. I saa tilfælde faar de i opdrag sammen med den socialdemokratiske samorganisation paa stedet at gjøre boykotten effektiv. En enkelt fagforening kan ikke beslutte boykot uten samorganisationens tilslutning.

Samorganisationen eller kartellet bestaar av repræsentanter valgt av de tilsluttede organisationer. Der er i normalloven opsat forskjellige skalaer for repræsentantvalget eftersom stedet er større eller mindre. Repræsentantskapet vælger et styre paa 3 medlemmer.

Samorganisationerne har ingen repræsentationsret til landsorganisationens kongres.

Som man ser har samorganisationerne i Danmark og Tyskland en række opgaver, likesom der med hensyn til det faglige arbejde der direkte sorterer ind under forbund og landsorganisation er sat bestemte regler for at samorganisationernes virksomhet kan passe ind i det øvrige organisationssystem og ikke bryte med dette.

I begge disse lande er fagorganisationens stilling til de politiske organisationer ikke saaledes som hos os, at fagforeningerne staar direkte indmeldt i de stedlige politiske samorganisationer. Der bestaar særskilte politiske arbejderforeninger.

I *Sverige* derimot, hvor organisationsformen i saa maate er som her og hvor utviklingen med hensyn til samvirkende fagforeninger har været noget lignende, findes nu ingen stedlige *faglige* samorganisationer, men kun stedlige samorganisationer for arbejderbevægelsen (arbetarekommuner) som er led i arbeiderpartiet, men ogsaa varetar omtrent de samme opgaver som er nævnt i de foregaaende regler for faglige samorganisationer i Danmark og Tyskland.

De stedlige samorganisationer har jo sin historie i vort land. Efterat ledelsen av lønsbevægelserne var gaat over fra arbeiderpartiet til den mere faglige del av arbejderbevægelsen, var f. eks. i Kristiania de samvirkende fagforeninger en fællesorganisation, som ogsaa formidlet streikeunderstøttelsen og ledet lønsbevægelserne for de foreninger, som ikke var tilsluttet forbund, der hadde optat disse saker under sin virksomhet. De samvirkende fagforeninger i Kristiania stod da ogsaa direkte tilsluttet landsorganisationen i den første tid.

Imidlertid utviklet forbundene sig og overtok al virksomhet paa lønsbevægelsernes omraade, saaledes at foreningerne kom til at staa i direkte rapport med hvert sit forbund, hvorved der ikke blev plads for nogen melleminstans som de samvirkende fagforeninger paa dette omraade. Den stedlige samorganisation fik derfor ingen befatning med lønsbevægelserne og gik over til at virke for oprettelsen av Folkets hus; paa sine steder gik den vel op i den stedlige politiske repræsentation, som jo fagforeningerne som regel i stor utstrækning er tilsluttet.

Imidlertid er der nu fra flere hold reist krav om stedlige samorganisationer til varetagelse av en række opgaver, som interesserer

de fagorganiserte arbeidere. Og spørsmålet er derfor, om der er behov for opprettelse av saadanne samorganisationer, hvilke opgaver de skal tildeles og hvilken organisationsmessig stilling de kan faa.

Vi skal først søke at bringe klarhet over de opgaver som kan tillægges de stedlige samorganisationer. Spørsmålet om deres nødvendighet og organisationsmessige plads vil derefter bli lettere at avgjøre.

Fra enkelte hold er det krævet, at de stedlige samorganisationer skal gis indflydelse paa fastsættelse av arbeidsvilkaarene, det vil vel med andre ord si, at de skal behandle alle de lønsbevægelser som forekommer paa stedet. Dette er krævet i forbindelse med at landsorganisationen skal gjøres til det centrale organisationsapparat, fællesnævneren, som den er kaldt, og at forbundene kun skal være industridepartementer under denne. De stedlige samorganisationer vilde vel da komme til at rykke op til en helt anden stilling end det er mulig under vore nuværende organisationsformer og bli organer for kontingentopkrævning, utbetaling av understøttelse etc. De vil da naturlig ogsaa faa med lønsbevægelserne at gjøre.

Gaar vi imidlertid ut fra den nuværende organisationsform, saa finder vi straks, at det ikke gaar an at skyte ind nogen ny institution mellem avdeling og forbund, naar det gjælder saa vitale spørsmål som lønsbevægelser. Forbundene planlægger som regel nu sine lønsbevægelser paa landsmøterne, hvadenten det er landstariffer det gjælder eller stedlige tariffer. Forbundet befølger da en bestemt plan baade med hensyn til kravene og tidspunktet for bevægelserne. Denne godkjendes saa av landsorganisationen. Dette arbeide, som helt fra det forberedes og til det avsluttes er en sak mellem avdelingen og forbundet under landsorganisationens godkjendelse, kan ingen anden institution blande sig ind i, uten at der vil opstaa forviklinger. En stedlig samorganisation kjender ikke til de forhold som gjør sig gjældende for forbundet, og har heller ikke det organisatoriske og økonomiske ansvar for bevægelsen som forbundet har. Der hvor dette ansvar ligger, der maa ogsaa avgjørelsen træffes, og det blir derfor avdeling, forbund og landsorganisation som maa ha avgjørelsen i spørsmål om fastsættelse av arbeidsvilkaarene, saalænge som disse organisationsmessige led bestaar i det forhold til hinanden som nu.

Det er saaledes ugjærlig at tillægge de stedlige samorganisationer den opgave at være med ved fastsættelsen av arbeidsvilkaarene.

Dermed er det dog ikke sagt, at samorganisationerne ikke under visse omstændigheter har opgaver at utføre med hensyn til den direkte faglige kamp.

Under den store lockout 1911 saa vi hvorledes der blev nedsat stedlige utvalg for at foreta frivillige innsamlinger og paa anden maate vareta de kjæmpende arbeideres interesser. En slik opgave vilde være naturlig for de stedlige samorganisationer at overta. Ved tilfælder av boykot, hvor stedets samlede arbeiderklasse skal paavirkes til fælles handling, vil samorganisationen likeledes være det

naturlige og hensigtsmæssige apparat. Men i alle saadanne tilfælder gjælder det, at samorganisationen kun maa optræde efter opfordring av vedkommende forbund eller landsorganisationen, da det er disse institutioner som maa ha den egentlige ledelse av den faglige kamp, og det er ogsaa dem som har det organisationsmæssige ansvar herfor.

At landsorganisationen og forbundene ogsaa vil kunne indhente oplysninger om faglige situationer fra de stedlige samorganisationer og at disse paa sin side vil kunne sende henstillinger og utredninger til forbundene og landsorganisationen er selvsagt.

Paa mange maater vil saaledes de stedlige samorganisationer kunne faa opgaver i direkte tilknytning til de faglige kampe. Men det maa helt fra første øieblik av være klart paa hvilken maate dette skal ske, for at undgaa forviklinger til skade for den samlede organisation.

Der er videre nævnt, at de stedlige samorganisationer burde overta repræsentationen til landsorganisationens kongres, som nu tilhører forbundene, eller at de ihvertfald maa bli repræsenteret paa kongressen.

Landsorganisationen bestaar av tilsluttede landsforbund. Den kunde for den saks skyld gjerne som i Danmark hete De samvirkende fagforbund. Vi har foran præcisert forbundenes stilling til landsorganisationen paa lønsbevægelsernes omraade og vil derfor kun slaa fast, at da det er forbundene som bærer hele landsorganisationen, baade organisationsmæssig og økonomisk, er det en uundgaaelig følge herav, at de ogsaa maa vælge repræsentanterne til landsorganisationens kongres. Likesom der ikke kan skytes ind nogen institution mellem afdeling og forbund paa lønsbevægelsernes omraade, kan der heller ikke skytes ind nogen institution mellem forbundene og landsorganisationen, naar det gjælder repræsentationen til kongressen. Landsorganisationen hviler direkte paa forbundene. Det er forbundene som saa at si er landsorganisationens «medlemmer», og saa længe organisationsformen er saadan, er det ogsaa forbundsrepræsentanterne som maa utgjøre landsorganisationens høieste myndighet: kongressen.

De overveielser, som er foretat for om mulig at aapne adgang til repræsentation for de stedlige samorganisationer ved siden av forbundene, har ført til, at man anser dette for praktisk ugjennemførlig. Skal stedlige samorganisationer oprettes i nogen utstrækning, saa vil deres antal i byer og industricentrer tilsammen bli noksaa stort, ca. 60—70. Mindre end én repræsentant kan jo ikke hver samorganisation ha, og de større vil vel under hensyn hertil gjøre krav paa flere. Repræsentationen fra samorganisationerne vil da bli omtrent likesaa stor som den forbundsmæssige og komme helt til at forrykke det forholdstal, som er søkt skapt ved reglerne for den forbundsvise repræsentation.

Kongressen behandler jo i alt overveiende grad den direkte faglige kamp (lønsbevægelser, lockouter og lign.). Paa dette omraade har samorganisationerne ingen besluttende myndighet og handler kun efter opdrag av forbundsstyre og sekretariatet. Derav

følger at de har mindre interesse av og behov for repræsentation paa en kongres, hvor der saa at si utelukkende behandles landsorganisationens forhold til forbundene under lønsbevægelser, streiker og lockouter.

Naar man videre tar hensyn til omkostningerne ved en saadan repræsentation, som jo maatte utredes av samorganisationerne selv, vil man sikkert finde, at den plads som de stedlige samorganisationer vil faa inden fagorganisationen, ikke vil tildele dem som opgave at overta repræsentationen til landsorganisationens kongres eller ved siden av forbundene at vælge repræsentanter til denne.

De opgaver som ganske naturlig tilhører samorganisationerne, er for det første varetagelse av det fælles *oplysnings- og agitationsarbeide* paa stedet — skriftlig og mundtlig. Dette kan ske efter samorganisationens eget initiativ og for dens egne midler, det kan ogsaa tænkes utført efter opdrag av et forbundsstyre overfor et enkelt fag og betalt av vedkommende forbund, likesom det kan tænkes utført efter opdrag av sekretariatet under særlige situationer eller hvis stillingen paa stedet skulde tilsi saadan almindelig fælles agitation. En dygtig ledet samorganisation kunde utvilsomt paa denne maate formidle agitations- og oplysningsarbeidet saa billig og effektivt, at det rak længere frem end nu, da kun de færreste forbund har raad og anledning til stadig at ha reisende agitatorer.

Paa *kooperationens* omraade vil de stedlige samorganisationer kunne utføre et overordentlig vigtig arbeide. Kapitalens koncentration og sterke utbytning av arbeiderklassen gjennom trustdannelsernes varefordyring gjør det til en bydende nødvendighet for arbeiderklassen at kaste sig med al kraft over utviklingen av Kooperationen, for ogsaa paa denne maate at erobre herredømmet over omsætning og produktion. Men endnu staar tusener av de fagorganiserte arbeidere likegyldige overfor Kooperationen. Det vil kunne bli de stedlige samorganisationers opgave at skape en forandring i disse forhold og føre den samlede arbeiderklasse ind i Kooperationen, saa denne kan bli et mægtig led i arbeiderklassens store frigjøringsarbeide.

Ved oprettelse av *Folkets hus* og ved varetagelse av de fagorganiserte arbeideres interesser paa mange andre omraader, saaledes ved valg til kredssykekasser og andre offentlige institutioner, vil samorganisationerne ha opgaver, hvor deres initiativ og virke-trang frit kan utfolde sig.

Efter denne korte antydning av samorganisationernes opgaver kan vi opsætte dem saaledes:

De skal tilveiebringe et samvirke mellem de stedlige fagorganisationer med det formaal:

At drive et fælles oplysnings- og agitationsarbeide for at organisere alle arbeidere paa stedet og utvikle deres forstaaelse av fagorganisationens betydning og hele arbeiderbevægelsens opgaver og maal.

(Samorganisationen kan herunder enten optræde efter eget initiativ og for egne midler eller efter opdrag av et forbundsstyre eller sekretariatet og understøttet av disse).

At medvirke ved indsamlinger og øvrige arrangements under omfattende arbejdskampe samt bistaa ved iverksættelse av boykot. Dette dog kun efter opdrag av vedkommende forbundsstyre eller sekretariatet.

At efter opfordring herom avgi beretninger til forbundsstyre eller sekretariatet angaaende organisationsforholdene paa stedet i sin almindelighed eller med henblik paa en speciel bevægelse.

(Samorganisationen kan ogsaa paa eget initiativ indsende henstillinger og utredninger til forbundsstyre og sekretariatet med hensyn til agitations- og oplysningsarbeidet).

At iverksætte og vedlikeholde et kraftigt agitationsarbejde for kooperationen ved at søke oprettet kooperative selskaper, hvor saadanne ikke findes, og overalt føre den samlede arbejderklasse ind i den kooperative bevægelse, saaledes at den blir av virkelig indflydelse baade paa omsætningens og produktionens omraade.

At skaffe arbejderne forsamlingslokaler og repræsentere de fagorganiserte arbejdere paa stedet overfor de specielle offentlige institutioner, som kredssykekasse, arbeidsanvisningskontor, haandverksretter etc.

Det fremgaar herav, at stedlige samorganisationer vil kunne varetæ en række vigtige opgaver for arbejderklassen og selv paa den direkte faglige kamps omraade overtæ funktioner til lettelse for forbund og landsorganisation og i fuldt samvirke med disse.

Spørsmålet er derpaa om det er nødvendig at gaa til oprettelse av særlige *faglige* samorganisationer, eller om ikke de nævnte opgaver kan varetaget av de allerede bestaaende samorganisationer inden arbejderbevægelsen (de politiske). Der har jo under de nuværende forhold været fuld anledning til at stifte faglige samorganisationer ved siden av de bestaaende politiske, men det er ikke foretaget i nogen større utstrækning, da vel ogsaa de fleste mindre steder baade ut fra økonomiske hensyn og hvad fornøden arbejdskraft angaar har hat nok med den ene samorganisation. Det maa jo ogsaa erkjendes, at der i de to samorganisationer som oftest vil sitte de samme personer, og opgaverne vil ogsaa i de fleste tilfælder berøre hinanden sterkt. I Tyskland er adskillelsen mellem de politiske og faglige organisationer delvis skedd av hensyn til lovgivningen. I Danmark ser vi, at selv om fagforeningerne ikke staa direkte i partiet, bestaar de stedlige fællesorganisationer som regel av baade faglige og politiske arbejderforeninger til varetagelse ogsaa av de nævnte mere fagorganisationsmæssige opgaver.

Gaar man ut fra at alle fagorganisationer paa stedet er tilsluttet den politiske samorganisation, skulde det ikke synes at være nogen hindring for at denne kunde vareta alle de opgaver som ovenfor er nævnt. Den vilde da komme til at staa i rapport baade med landsorganisationen og arbeiderpartiet, eftersom opgavens art var. Vore politiske samorganisationer bestaar jo i overveiende grad av fagforeninger, især paa de steder, hvor der vilde bli tale om at stifte stedlige faglige samorganisationer, saa det vilde neppe være saa unaturlig for dem at utvide sin virksomhet paa den maate.

En særlig faglig samorganisation utelukkende for de nævnte faglige opgaver vilde naturligvis i høiere grad kunne ofre sig for disse. Og paa større steder vil man maaske finde dette praktisk. Paa disse steder har man imidlertid allerede nu stedlige sammenlutninger mellem de enkelte forbundsavdelinger til varetagelse av agitation og andre opgaver. Derved lettes samorganisationen for noget av sit arbeide.

Der kan tænkes, at man overlot det til fagorganisationen paa stedet at bestemme hvorvidt man ønsket at oprette en særlig faglig samorganisation eller man vilde utvide den allerede bestaaende politiske til at omfatte de nævnte opgaver. Dette vil dog muligens skape saa uensartede forhold, at der blev liten plan og system i arbeidet.

Det skulde derfor synes som om den letteste og mest praktiske maate at faa stedlige samorganisationer til varetagelse av de nævnte opgaver paa hvert sted vilde være, at utvide de nuværende *politiske samorganisationer* til fællesorganer forsaavidt som de ogsaa optok det arbeide som skulde tillægges stedlige faglige samorganisationer. Desuten kunde jo de allerede bestaaende *samvirkende fagforeninger* utvide sin virksomhet til ogsaa at omfatte disse opgaver.

Skulde det imidlertid være noget omraade hvor arbeiderbevægelsen kunde slaa fast den store politiske—faglige—kooperative treenighet, saa maatte det jo være i dette tilfælde.

Man vil derfor anbefale at kongressen vedtar saadan uttalelse:

Kongressen anbefaler at der i enhver by eller større industri-centrum bør forefindes stedlige samorganisationer inden arbeiderbevægelsen, som kan tilveiebringe et samvirke mellem de stedlige fagforeninger med det formaal:

At drive et fælles oplysnings- og agitationsarbeide for at organisere alle arbeidere paa stedet og utvikle deres forstaaelse av fagorganisationens betydning og hele arbeiderbevægelsens opgaver og maal.

(Samorganisationen kan herunder enten optræde efter eget initiativ og for egne midler eller efter opdrag av forbundsstyre eller sekretariat og understøttet av disse).

At medvirke ved innsamlinger og øvrige arrangements under omfattende arbeidskampe samt bistaa ved iverksættelse av boykot. Dette dog kun efter opdrag av vedkommende forbundsstyre eller sekretariatet.

At efter opfordring herom avgi beretninger til forbundsstyre eller sekretariatet angaaende organisationsforholdene paa stedet i sin almindelighet eller med henblik paa en speciel bevægelse.

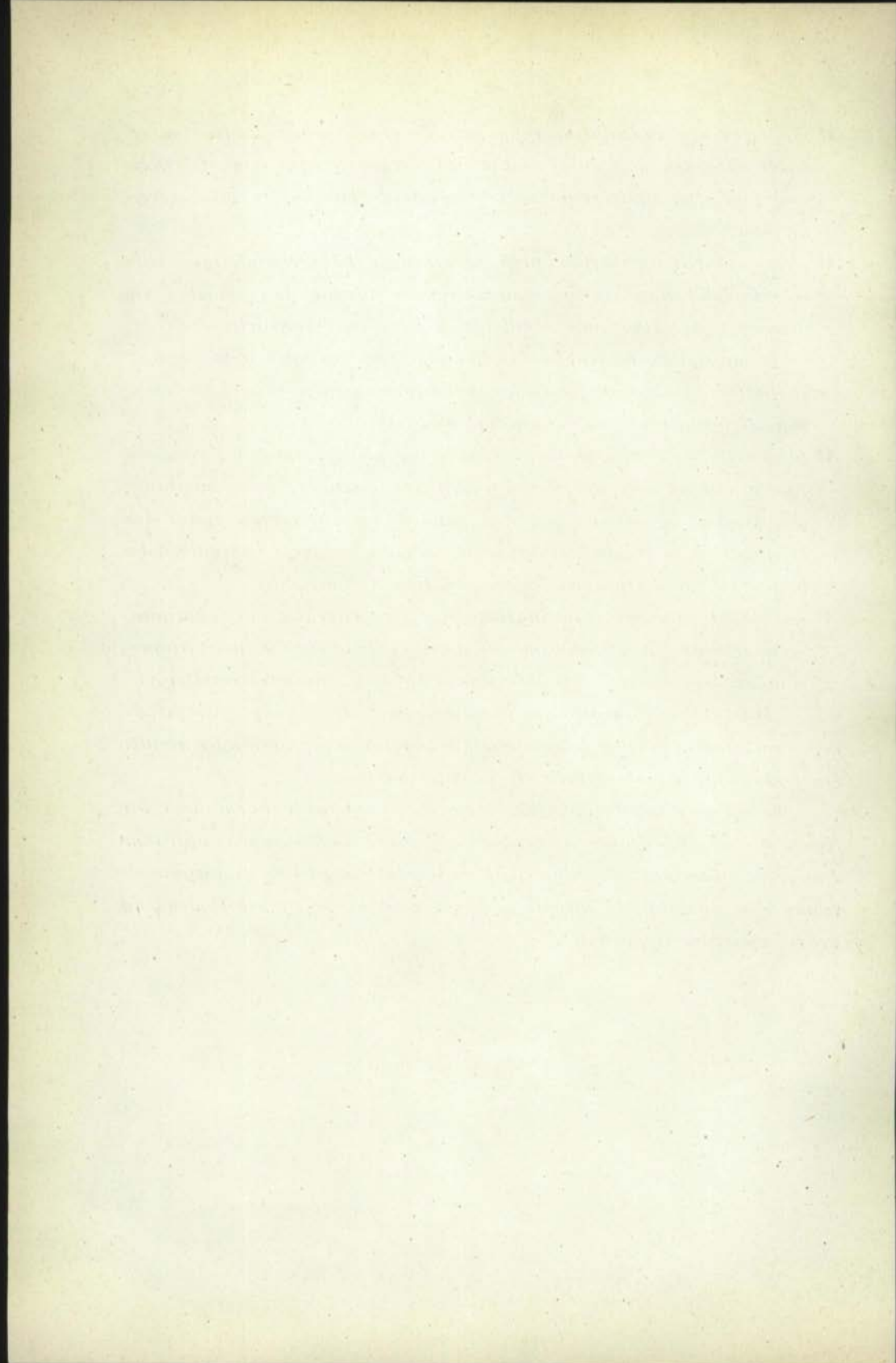
(Samorganisationen kan ogsaa paa eget initiativ indsende henstillinger og utredninger til forbundsstyre og sekretariatet med hensyn til agitations- og oplysningsarbeidet).

At iverksætte og vedlikeholde et kraftig agitationsarbeide for kooperationen ved at søke oprettet kooperative selskaper, hvor saadanne ikke findes, og overalt føre den samlede arbeiderklasse ind i den kooperative bevægelse, saaledes at den blir av virkelig indflydelse baade paa omsætningens og produktionens omraade.

At skaffe arbeiderne forsamlingslokaler og repræsentere de fagorganiserte arbeidere paa stedet overfor de specielle offentlige institutioner, som kredssykekaske, arbeidsanvisningskontor, haandverksretter etc.

Disse samorganisationer dannes ved at de bestaaende politiske repræsentantskaper eller de bestaaende samvirkende fagforeninger utvider sin virksomhet til at omfatte de nævnte opgaver.

Kongressen paalægger sekretariatet at utarbeide normallove for disse samorganisationer i henhold til de i indstillingen optrukne linjer, og anbefaler alle fagforeninger at slutte sig til de samorganisationer som overtar de nævnte opgaver med landsorganisationens og arbeiderpartiets approbation.

Arbeidernes faglige landsorganisation

Protokol

over

forhandlingerne ved Arbeidernes faglige
landsorganisations 7. kongres
i Kristiania 22. juni—29. juni 1913

Protocol

Continued from the preceding page

Continued from the preceding page

Continued from the preceding page

THE

Kongressens aapning.

Kongressen aapnedes i Folkets hus store sal i Kristiania søndag den 22. juni kl. 11.20 av formanden, *Ole O. Lian*.

Salen var pragtfuldt smykket med faner og blomster. Typografkoret avsang fra galleriet «Internationalen» og et par andre sange hvorpaa

Ole O. Lian holdt følgende

velkomsttale.

Ærede kamerater!

Paa sekretariatets vegne vil jeg ønske samtlige kongressens deltagere, repræsentanter saavel som indbudne, et hjertelig velkommen.

Det er et stort og betydningsfuldt hverv, som er betrodd hver enkelt deltager i dette møte. Ved at bygge op sin organisation, har arbeiderklassen skapt sig en position i samfundet, saaledes at ingen kan komme os forbi. Vi maa regnes med, enten det nu sker med glæde eller forbitrelse. Det er denne vor indflydelse i samfundslivet det gjælder om at befæste og utvikle. Og hertil maa kongressen bidrage ved sine beslutninger. Jeg vil uttale ønsket om, at vore forhandlinger maa føres paa en saadan maate, at resultatet av kongressens arbeide maa bli til held og styrke for fagorganisationen.

De 3 aar, som er forløpet siden landsorganisationens repræsentanter sidst var samlet til kongres, har været en betydningsfull periode i vor historie. I de beretninger som er fremlagt paa repræsentanternes bord findes det nødvendige materiale til at bedømme virksomheten. Det har været en interessant og bevæget periode. Det har været som at arbeide paa et stort byggverk. Der har været montert i grunden, der mures i det indre samtidig som de ydre mure har været reist.

Sammenstøtene med arbeidsgiverne har været hyppige og av større dimensioner end nogensinde. Det som særlig præger perioden er storlockouten, da arbeidsgiverne i 1911 rettet sit bekjendte stormangrep paa fagorganisationen. Det var en efter vore forhold kjæmpe-mæssig konflikt, og i mange uker var alles øine spændt rettet mot fagorganisationen, — spændt paa at se om den kunde klare den store styrkeprøve. Kampen stod ikke her alene om en forbedring av timelønnen ved gruberne. Det fremgik tydelig av arbeidsgivernes optræden, at de hadde valgt 1911 som det tidspunkt, da de skulde rette et hovedslag mot vor fremadskridende organisation.

Det viste sig, at vore faglige organisationer holdt glimrende stand under selve kampen. Angrepet blev møtt med fasthet over hele linjen og de avgjørelser man drev det til under forhandlingerne var præget av retræt fra arbeidsgivernes side.

Paa lønsbevægelsernes omraade er der utført et intenst arbeide. Antallet av lønsbevægelser i perioden har været 573 omfattende 92,365 arbeidere. Av disse førte 162 til arbeidsstans omfattende 57,711 arbeidere med en utbetalt understøttelse av 1,703,670.85.

Tiltrods for de store krav, som saaledes er stillet saavel til organisationen, som til de enkelte medlemmer, kan vi saaledes med hensyn til medlemstal som økonomi notere en glædelig fremgang. Da vi sidst var samlet her repræsenterte vi 18 forbund med 711 fagforeninger (avdelinger) og ca. 44.000 medlemmer. Idag representerer vi 25 forbund med 914 avdelinger, og medlemstallet er steget til ca. 63,000. Det er økning av bortimot 20,000 eller næsten 50 pct. Paa samme tid er vor formue fordoblet. Der er skapt sterke organisationer i de fleste fag og industrier og disse har evnet at bringe arbeidsvilkaarene ind under kontrol og fremtvunget lønsforbedringer og forkortelse av arbeidstiden. I beretningerne er nærmere redegjort herfor, og av en statistik, utarbeidet pr. august 1912, som ogsaa forefindes i repræsentanternes mapper, fremgaar at den gjennomsnittlige tariffmæssige arbeidstid her i landet nu er 57 timer pr. uke. Sammenligner man dette med forholdene for en del aar siden, saa er marsjen mot kortere arbeidstid iøinefaldende, og det bør være organisationens opgave at sætte kampen for kortere arbeidstid stadig mere i forgrunden.

Spørsmålet om at organisere *sjømændene* og *landarbeiderne*, som paa sidste kongres var omfattet med megen interesse og hvorom der blev fattet særlige beslutninger, har ført til gode resultater. Det er en glæde at kunne konstatere, at sjømændene i Norsk matros- og fyrbøterunion har faat en livskraftig organisation, som allerede har skaffet positive forbedringer i sjømændenes arbeidsvilkaar.

Skog- og jordbruksarbeiderne har ogsaa faat sit forbund og det har iaar tat adskillige basketak med de store skogeiere. Selv om resultaterne endnu ikke er saa store, fordi organisationen blandt disse arbeidere endnu er ung og ubefæstet, saa har kampen utvilsomt været av stor betydning, og den vil ganske sikkert aapne øinene paa mange landarbeidere, som hittil har staat forstaaelsesløse overfor organisationen.

Foruten disse to forbund, som helt er nydannelser, er i perioden indmeldt *Tobaksarbeiderforbundet*, *Guldsmedarbeiderforbundet*, *Sag-, tomt- og høvleriarbeiderforbundet*, *Litografisk forbund* og *Kjøre- og lagerarbeiderforbundet*. De er alle velkomne i broderkjeden.

De beslutninger, som den forrige kongres fattet om *kooperationen* har bidrat til ogsaa at gjøre dette vigtige spørsmål mere aktuelt blandt de organiserte arbeidere.

Vor første opgave maa imidlertid fremdeles være at faa arbeiderklassens store flertal ind i organisationen til maalbevisst og planmæssig kamp for sin ret. Kan dette ske i endnu større grad end

hittil, saa vil vi paa grundlag av den nuværende organisation trygt kunne arbeide videre for arbeiderklassens frigjørelse.

Hvad angaar virksomheten siden forrige kongres, saa har sekretariatet i beretningen gjort rede for denne, og det blir repræsentanternes sak at vurdere arbeidet. Vi er fuldt klar over, at resultaterne ikke altid er blit slik, som vi vilde ha dem, og at vi alle kunde ha ønsket det meget bedre. Men alt maa sees i sammenheng, og hensyn maa tages til de forskjellige forhold som har spillet ind. Ved bedømmelsen maa det ikke glemmes, at vi kjemper mot en sterk organisert arbeidsgivermagt, hvis kræfter stadig mere konsentreres, og hvis motstand blir stadig sterkere efterhvert som vi skri-der fremad. Vi er forvisset om, at repræsentanterne vil være op-merksom paa disse ting. ved behandlingen av de forskjellige saker.

Som man vil se, er kongressens dagsorden meget omfattende. organisationens voksende indflydelse og de senere aars faglige kampe har ført til, at fagorganisationens forhold er blit aktuelt i dobbelt forstand. Inden vore egne rækker har der været en livlig diskus-sion om de faglige kampmidler, organisationsformerne og taktikken, og de borgerlige politikere har paany optat spørsmålet om samfun-dets stilling overfor arbeidstvister og forsøker ad lovgivningens vei at gripe ind i fagorganisationens arbeide.

Selv om dette i og for sig er et vidnesbyrd om. at alt hvad der angaar fagorganisationen tiltrækker sig stadig større oppmerksomhet og et bevis for at den faglige bevegelse idag er mere aktuell i vort land end nogensinde, saa er det dog nødvendig at der bringes større klarhet over disse spørsmål. Sekretariatet har i henhold til forrige kongres beslutning utredet spørsmålet om organisations-formerne og denne utredning foreligger trykt i en særskilt indstil-ling. Det heldige forhold har ogsaa været tilstede, at spørsmålet er drøftet paa en stor række av forbundenes landsmøter, og dette skulde bidrage til at kongressen i denne sak maa kunne fatte en vel fundert beslutning.

Der vil i et kort foredrag bli nærmere redegjort for spørsmåa-let mægling og voldgift i arbeidstvister og for hvad der fra orga-nisationens side hittil er foretat i denne sak, likesom spørsmålet om beskyttelse av foreningsretten vil bli drøftet.

Det synes at staa klart, at det herskende parti nu vil gjennom-føre lovbestemmelser paa disse omraader, og det maa derfor være kongressens opgave at søke at hindre at disse lovbestemmelser blir av en saadan art, at de skader fagorganisationens frie utfoldelse.

Foruten disse spørsmål foreligger en lang række andre saker til behandling, men det vilde føre for vidt om jeg her skulde gaa ind paa dem. Idet jeg erklærer landsorganisationens 7. kongres aapnet vil jeg kun til slutning faa uttale ønsket om at kongressen maa fatte sine beslutninger saaledes, at vi kan gaa frem til nye landvindinger. *Fremad og opad* skal være vort løsen. La dette staa som et motto over kongressens arbeide, og la vore beslutninger være slik, at de skaper tillid, tro og begeistring for organisationen i hus og hytte i vort store, vidtstrakte land.

Gjæsternes hilsninger.

Taleren præsenterte derpaa de fremmøtte gjester, fra Sverige Herman Lindquist og Arvid Thorberg, fra Finland G. Lumivuokko, fra Tyskland Herman Kube og Wilhelm Janson, fra Det norske arbeiderparti Chr. H. Knudsen og Kyrre Grepp, fra Det kooperative landsutvalg A. M. Andersen og Randolph Arnesen. De danske gjester ventedes. Fra England og Østerrike var der indløpet skriftlige hilsener med tak for indbydelsen og forklaring for, hvorfor ingen repræsentant kunde sendes.

Herman Kube tok først ordet og uttalte:

Kjære kamerater!

Jeg har at overbringe den tyske fagorganisations og de tyske arbeideres hilsen og samtidig bringe en tak for indbydelsen til at overvære denne kongres. Vi har maattet motta denne indbydelse selv om mange av os har vanskelig for at slippe fra vore gjøremaal. Vi er ogsaa meget optat av fagkongresser, flere av os sitter desuten i riksdagen, som netop nu beskjæftiger sig med saadanne ting, at vi ikke kan komme derfra. De vet at det tyske folk netop har faat et nyt militærforslag, som adskiller sig fra det tidligere deri, at det kræver større summer. Det er vel sikkert at med den nuværende sammensætning i riksdagen vil det ikke lykkes at faa forhindret vedtagelsen av forslaget, men det blir da vor opgave at søke at lægge de nye militærbyrder over paa de besiddende klasser og sørge for, at de ikke veltes over paa arbeiderens skuldre. Av denne grund har saaledes ikke den internationale sekretær, *Legien*, kunnet være tilstede ved denne kongres. Takket være den mer utviklede internationale forbindelse mellem de fagorganiserte arbeidere kan vi nu gjennem de aarlige internationale beretninger holde os underrettet om den faglige bevegelses stilling over hele verden. Jeg behøver derfor ikke gaa nærmere ind paa den tyske fagbevegelses vekst. Vi glæder os over den store fremgang i de sidste aar. Med undtagelse av aaret 1908 har vi i alle de sidste aar hat stor fremgang i medlemstallet og stor fremgang i de faglige kampe. Vi er kommet op i 2½ million medlemmer. Det er et pent tal, men det kan ikke tilfredsstillende os naar vi vet, at der er store masser arbeidere, som endnu er uorganiserte. Men gaar det saaledes som i de senere aar, haaber vi at vi snart skal ha flertallet av den tyske arbeidermasse organisert. De fremskridt, vi har gjort, har vi først kunnet gjøre siden diskussionen om organisationsformer og taktik sluttet i Tyskland. Først efterat vi kom paa det rene med, hvilke veie vi skulde følge og hvordan organisationen skulde være bygget, begyndte vi at gaa fremover. Siden de indre stridigheter sluttet, har vi atter vundet de store massers tillid. De forskjellige nuanser av fagforeninger, som paa den tid opkom hos os, kristelige fagforeninger, dannet av de klerikale, de liberale og de saakaldte lokalistiske organisationsgrupper, — den sidste stod os forøvrig nærmest — har ikke længer nogen indflydelse paa arbeidsforholdene i Tyskland, heller ikke har de nogen indflydelse paa de store lønsbevegelser. Iaar

har vi hat en stor lønsbevægelse, som hvis den hadde ført til aapen kamp vilde ha faat uhyre dimensioner. Men det lykkedes os at komme gjennom den, ikke fordi vi var rød for kampen, tvertimot. Arbeidsgiverne visste, at i vore rækker var der en glødende kampbegeistring. Men netop fordi arbeidsgiverne visste dette gjorde de saadanne indrømmelser, at kampen blev overflødig. Det er med stor glæde vi i Tyskland ser paa de skandinaviske fagorganisationer. At et litet land som Norge kan opvise en fremgang i medlemstallet paa 20,000 i løpet av tre aar — ja, det er et stort tal. Vi ønsker at vore organisationer maa vokse og at de internationale forbindelser maa bli fastere og fastere. Paa dette grundlag ønsker jeg alt held for denne kongres' forhandlinger,

Talen blev oversat av redaktør *Wilhelm Janson*, Berlin.

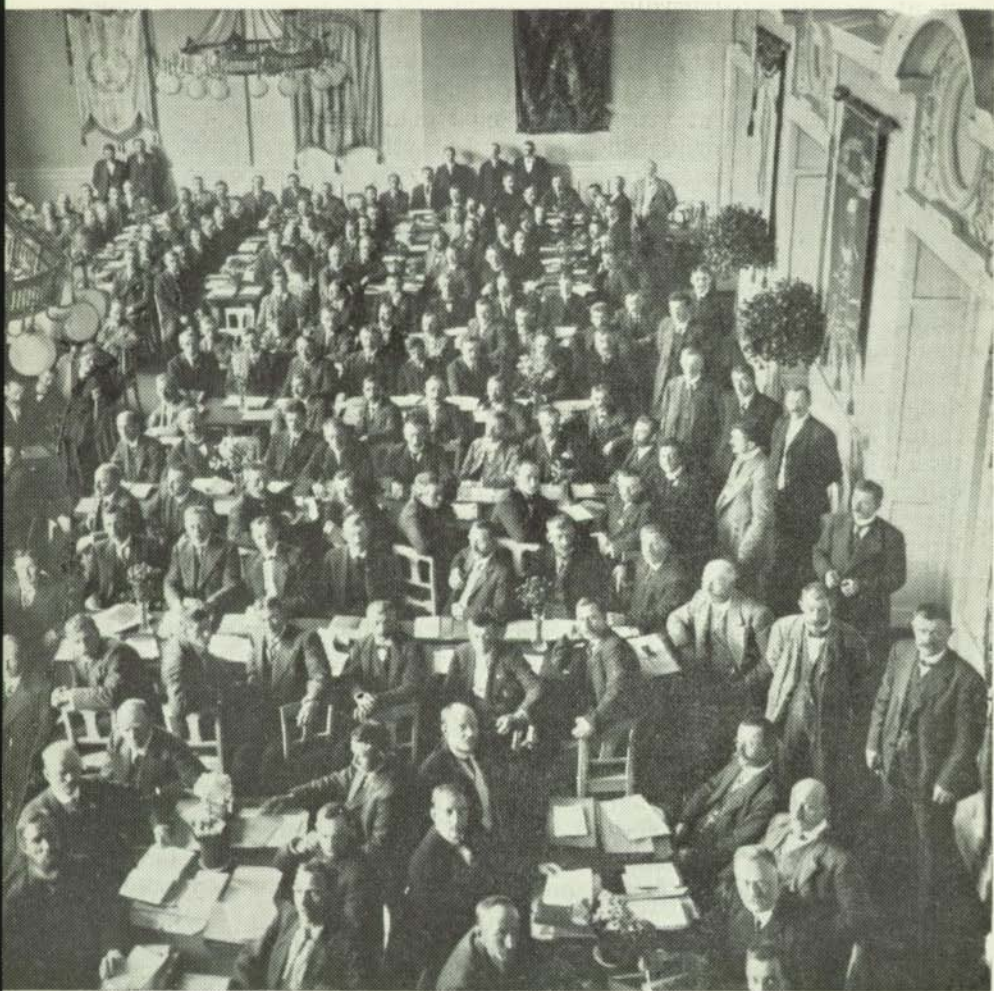
Paa den svenske landsorganisations vegne talte *Herman Lindquist*:

Det er mig en stor fornøielse — uttalte han — at ha kunnet motta indbydelsen. Det er dog i virkeligheten saa, at selv om vi alle arbeider godt sammen, saa findes der et noget sterkere broderskapsbaand mellem arbeiderne i de nordiske lande. Det er som om vi bedst forstaar hverandre og det er særlig kjær at faa besøke denne kongres. Her kommer nu til at foreligge det spørsmål, som de nordiske arbeidere har arbeidet saa længe med, og som man i Tyskland allerede har gjennomarbeidet. Ogsaa vi i Sverige har gjennomarbeidet spørsmålet om organisationsformer og taktik. Vi har fattet vor endelige beslutning og saavidt jeg kan forstaa har vi dermed skapt en mulighet for den svenske fagorganisation til at reise sig og vinde tilbake det, den tapte ved storstreiken i 1909. I Danmark er jo ogsaa spørsmålet utdebattert. Man er kommet til det resultat, at de organisationsformer og den taktik, som vi allerede har bygget paa, var gode ogsaa for det fremtidige arbeide. Jeg vil ikke foregripe kongressens beslutning eller optræde som spaamand, men jeg tror at ogsaa denne kongres vil komme til det samme resultat — og hvorfor? Jo, fordi der ikke findes saa mange veie at gaa frem paa. Vi har nok fundet de bedste former allerede fra begyndelsen. De har vist sig at kunne føre frem. Jeg tror at man i Tyskland har set op til Skandinavien med tilfredshet. Kampen mellem kapital og arbeide blir skarpere og skarpere, og den kan ikke bli mildere uten at samfundet omdannes efter socialistiske principper. Kapitalen kræver sin profit og naar det gjælder at bringe den i veiret er man ikke saa nøie med om det gaar ut over arbeiderne, om det sker paa deres bekostning eller ei. Det vil altid vedbli at være saa, hvis ikke arbeiderne blir saa mægtige, at arbeidsgiverne ikke kan berøve arbeiderne hvad de rettelig tilkommer. I Sverige har vi mange eksempler paa dette. Nationalformuen er øket med over 100 pct. i de sidste hundrede aar, men arbeiderklassen er fremdeles aldeles besiddelsesløs. Blev nationalformuen delt, vilde der falde 12,000 kroner paa hver familie paa 5 personer i gjennemsnit. Er der nu nogen arbeider, som eier 12,000 kroner? For arbeiderne er det derfor av vital betydning, at de har organisationens

Aapningen av landsorganisati

beskyttelse. — Men vi maa altid holde det klart for os, at vi ikke maa glemme fremtidsmaalet i vort økonomiske faglige arbeide. Vi har set hvilken betydning det har, at vi har indflydelse ogsaa paa det politiske omraade. Det er saa langt fra likegyldig hvem det er som sitter ved regjeringsmagten, naar vi gaar ut i en stor kamp f. eks. Høireregjeringen i Sverige har en væsentlig del av skylden for, at det gik som det gjorde i Sverige i 1909. Vi har set hvorledes den liberale engelske regjering har optraadt under en faglig kamp og vi har set, hvorledes den norske regjering har stillet sig ganske anderledes lojalt. Arbeiderklassens vitale spørsmål vil altid

7de kongres i Folkets hus.

komme til at faa sin avgjørelse i parlamentet, og det er derfor nødvendig, at vi først staar sterkt og sikkert faglig organisert, og paa den anden side skaffer os en større indflydelse ogsaa paa det politiske omraade. Det er mulig, at vore norske kamerater har set paa os i Sverige med blandede følelser i de senere aar. Vi mistet jo halvdelen av vore medlemmer i 1909. Da jeg stod her i denne sal i 1910 uttalte jeg allerede haab om, at vi atter skulde vokse os store og sterke. Jeg kan ogsaa si, at vi er paa god vei mot opfyldelsen av denne spaadom. De trofaste i vor organisation var gjennemsyret av solidaritetsfølelse; dem mistet vi ikke, de slipper aldrig taket. Siden

vi nu har gjort os færdig med spørsmålet om organisationsformer og taktik er masserne begyndt at slutte sig til igjen i stadig stigende grad, og jeg tror at vore norske kamerater snart skal kunne si, at nu har de svenske kamerater gjenvundet sine medlemmer, saa det er atter en fornøielse at være brødre med dem i kampen, Jeg ønsker at den norske fagorganisation maa fortsætte sin fremgang, og jeg haaber, at denne kongres ogsaa skal øke den faste og sikre position den har. Jeg ønsker eder det allerbedste resultat av eders overlægninger og beslutninger paa denne kongres.

J. Lumivuokko, repræsentant for den finske landsorganisation, traadte saa frem og bragte en hilsen fra organiserte arbeidere i Finland. Den finske landsorganisation, som stiftedes i 1907, har hat mange vanskeligheter at kjæmpe med og har høstet mange dyre erfaringer. Man har utkjæmpet mange forholdsvis store lønskampe; den største i 1911, men ogsaa i 1912 hadde man en kamp, som omfattet 7000 arbeidere. Vi vilde ikke ha kunnet klare os i disse kampe uten hjelp utenfra og jeg maa bringe en særlig tak for den store offervillighet, som de norske arbeidere har vist mot os. Takket være den hjelp vi har kunnet faa i utlandet har vi klart os gjennom kampene. Landsorganisationen har nu 25,000 medlemmer og det synes som om den er i fremgang baade i medlemsantal og i kampformue. Men vi har hat det russiske styre at kjæmpe med. Og de vanskeligheter dette stiller i veien for os, hindrer vor fremgang. Vi hadde neppe behovet saa lang tid for at bygge vor organisation, hvis vi hadde faat arbeide i ro. De russiske myndigheter har lagt os store hindringer i veien, de har ofte forbudt vore møter og latt dem oppløse av politiet. Men tiltrods for disse kneblingsforsøk har vi tro paa socialismens fremgang, og vi er sikre paa, at vi engang skal over alle disse hindringer. Samtidig som jeg ber om at faa fremføre de finske kameraters hilsen til denne kongres, ønsker jeg den lykke og fremgang i det arbeide, som her skal gjøres, og at de beslutninger, som her fattes, maa fremme den norske fagbevægelse. — Talen blev oversat av typograf *Samsleinen*.

Chr. H. Knudsen: Jeg vil bringe en hilsen til kongressen fra Det norske arbeiderparti med haab om godt utbytte for dens arbeide. Jeg vil sammenligne denne forsamling med det norske storting. Jeg betegner den som en virkelig folkerepræsentation, men en repræsentation uten lokalinteresser, uten særinteresser. Her møter vi alle med tanken paa at arbeide henimot et bestemt maal. Under dette arbeide staar det klart at enhver kamp om økonomiske spørsmål eller om medbestemmelsesret om arbeidsvilkaarene er en liten del av den klassekamp, som vi maa føre. Og jeg haaber og tror at den faglige og politiske organisation sammen skal kunne utrette det, vi venter av dem. Der ligger noget alvorlig under enhver kamp, og de er alle et bud om socialismens seier. Det som vindes ved disse kampe, er ikke bare til gagn for organisationens medlemmer, men det er og skal bli til velsignelse for hele det norske folk. Det er saa indrettet, at vi ikke kan finde de samme interesser varetat av statsmagterne, og det vilde være ubillig av os at kræve det, fordi vi lever i et

klassesamfund, og de som har magten og myndigheten ogsaa er repræsentanter for privatkapitalismen. Men man kan være overbevist om, at Det norske arbeiderparti gennem de mænd, som det har faaet ind i det norske storting vil staa paa vagt og sammen med fagorganisationen gjøre hvad der staa i deres magt for at hindre, at der lægges tvang eller baand paa organisationen. Sørgerlig vilde det ogsaa være, om det skulde ske, at denne bevægelse, som bare har lykke for folket som sit maal, skulde lægges hindringer i veien. Saa langt det staaar til partiet gennem repræsentanterne i stortinget skal bevægelsens interesser bli varetat. Der er et ord som sier, at alt tjener den tilgode, som vil det gode. Det skal ogsaa vise sig, hvad der end vil ske, det være det ene eller det andre, at om det sker mot vor vilje, det skal tjene organisationen tilgode allikevel, og det skal føre frem de interesser, som den er sat til at vareta. Jeg vil med disse ord faa ønske tillykke med det arbeide, som her skal utføres, og, idet jeg bringer en hilsen saavel fra partiet som fra den norske socialdemokratiske stortingsfraktion, vil jeg ønske at arbeidet maa krones med held, og at det maa bli til lykke for organisationen. Jeg er viss paa, at fagorganisationen skal bli den klippe, hvorpaa fremtidens samfund skal bygges. Til lykke med arbeidet!

Lian takket derpaa gjesterne for de gode ønsker, som var uttalt. Vi bringer dem alle en tak fordi de kom her. Vi takker repræsentanterne for det store Tyskland. Det er første gang vi paa vore landskongresser har hat den ære at se repræsentanter for den tyske landsorganisation, og vi ser i dette et bevis for, at den internationale solidaritet er i stadig utvikling. Vi bringer en tak til de svenske repræsentanter. Der er mange og sterke baand, som binder os sammen med dem, og vi glæder os ved at høre, at det som de tapte i 1909 nu er paa god vei til at gjenvindes og at der nu er fremgang. Vi bringer ogsaa en tak til vor kamerat fra de tusen sjøers land. Det er med interesse vi ser paa den kamp de fører og ønsker den finske arbeiderklasse stadig sterkere fremgang. Det er glædelig at se, at ogsaa der trønger socialismen og fagorganisationen sig i forgrunden. Vi takker hr. Knudsen og ser i hans tilstedeværelse et bevis paa, hvilket intimt samarbeide der er mellem den politiske og faglige bevægelse.

De danske gjester var nu kommet tilstede, og *Lian* ønsket dem velkommen.

Otto Smith, repræsentant for De samvirkende fagforbund i Danmark, takket i en kort tale for indbydelsen til kongressen. I Danmark er forholdet mellem den faglige og politiske bevægelse det, at vi enstemmig har fastslaaet, at den faglige og politiske bevægelse skal staa sammen. Politisk er situationen den, at det store, brændende spørsmål om almindelig stemmeret snart skal faa sin løsning. Vi uttaler haab om, at der fremdeles maa bli det gode samarbeide som vi hittil har kunnet glæde os ved mellem Norges og Danmarks arbeidere, og vi uttaler ønske om, at denne kongres maa bli til gagn

for den norske, den skandinaviske og den internationale arbeiderbevægelse.

Lian: Jeg takker vore danske kamerater for den overbragte hilsen. Mellem Norge og Danmark er der meget som binder og vi har faat mange impulser derfra. Paa aandslivets omraade — ja paa anden maate ogsaa har vi faat meget rart fra Danmark. (Munterhet.) Jeg vil haabe, at vore kameraters nærvær her maa bidra til at knytte baandet mellem Norge og Danmark sterkere og sterkere, og at de maa befinde sig vel hos os.

Samtlige taler fulgtes av sterkt bifald.

Landsmøtets høitidelige aapning var dermed avsluttet.

Fuldmagterne.

Som fuldmagtskomite var av sekretariatet opnævnt *A. E. Gundersen, M. Nygaard* og *Sverre Iversen*. Komiteen indstillet paa fuldmagternes godkjendelse. Dette bifaldtes enstemmig. Følgende var mødt:

Repræsentantliste.

(I henhold til organisationens gjennemsnitlige medlemstal i maanederne januar, februar og mars 1913.)

De med * betegnede repræsentanter er valgt i henhold til lovenes § 4, punkt b og d.

<i>Arbeidsmandsforbundet.</i> (Medlemstal 22,353, ialt 56 repr.)	
1. Elvenæs, Anton, Kirkenæs.	26. Andersen, Anton, Hønefos.
2. Amundsen, Oluf, Narvik.	27. Hagen, Ole, Ringerike.
3. Berentsen, P., Sulitjelma.	28. Tandberg, A., Embretsfos.
4. Hansen, Wilhelm, —	29. Hansen, Hans, Lysaker.
5. Remseth, M., Bosmo.	30. Damberg, Severin, Kristiania.
6. Sundby, G., Trondhjem.	31. Olsen, Nils, —
7. Kalvaa, A., —	32. Johansen, Oskar, —
8. Kirkhus, L., Aalen.	33. Nordby, Gustav, —
9. Stuedal, H., Foldalen.	34. Andresen, Jul., —
10. Myhrstad, A., Bergen.	35. Strøm, Johannes, —
11. Sivertsen, A., —	36. Fagerlien, Johan, Tveitsund.
12. Helland, A. P., —	37. Ødegaard, Joh.s, Løkkens verk.
13. Magnussen, August, Odda.	38. Johansen, Karl, Fredrikshald.
14. Pedersen, Gudm., Stavanger.	39. Pedersen, Johan M., Moss.
15. Marvik, B., —	40. Larsen, Albin, Sarpsborg.
16. Svensen, Sven, —	41. Brynte, Aksel, —
17. Nodland, Nils, Haugesund.	42. Grundt, Theodor, Sundløkken.
18. Askedal, A. Vennesla.	43. Olsen, Johan M., Tofte.
19. Egeland, Anton, Skien.	44. Nielsen, Alfred M., Dovre.
20. Josefsen, Karl, Notodden.	45. Løgavlen, Ingvald, —
21. Aakre, Peder, Saaheim.	46. Tømte, O., Bønsdalen.
22. Rontén, G., Drammen.	47. *Eriksen, Bernhard, Kristiania.
23. Olsen, Ingvald, Mjøndalen.	48. *Pleym, Anna, —
24. Tandberg, H., Gjeithus.	49. *Bjerkman, I., —
25. Olsen, Karl, Skollenborg.	50. *Ahlstrand, A., —
	51. *Fjeld, Petter, Kristiania.
	52. *Veber, Th.s, Løveid.

53. *Tørres, Lars J., Røros.
54. *Sæterbraathen, Thor, Aamot.
55. *Andersen, Joh. L., Sarpsborg.
56. *Gudmundsen, Joh., Bergen.

Baker- og konditorforbundet.

(Medlemstal 1290, ialt 6 repr.)

57. Olsen, Wilhelm, Bergen.
58. Jensen, Fredrik F., Fredrikstad.
59. Skogø, Martin, Trondhjem.
60. Nygaard, Johan, Kristiania.
61. *Bay, Adolf, —
62. *Nilsen, H. A., —

Bokbinderforbundet.

(Medlemstal 767, ialt 3 repr.)

63. Eriksen, Erik A., Stavanger.
64. Syvertsen, Nicolai, Kristiania.
65. *Svendsen, L. E., —

Norsk centralforening for boktr.

(Medlemstal 2773, ialt 9 repr.)

66. Schjetne, Karl, Trondhjem.
67. Larsen, O. Chr., Kristiansand.
68. Halvorsen, Johan, Drammen.
69. Boye, Joh.s E., Stavanger.
70. Arnevig, Alb. Nicolai, Bergen.
71. Walseth-Bjerge, H., Kristiania.
72. Hansen, Alf, —
73. *Ruud, O., —
74. *Friis, Th.s J., Bergen.

Formerforbundet.

(Medlemstal 1516, ialt 7 repr.)

75. Aalberg, Paul, Trondhjem.
76. Fjermstad, Tollef, Sandnæs.
77. Pedersen, Karl Sofus, Skøien.
78. Kristiansen, Marius, Kristiania.
79. Nordrum, H., —
80. *Bratvold, Lars, —
81. *Jansen, Erik, —

Guldsmedarbeiderforbundet.

(Medlemstal 666, ialt 2 repr.)

82. Nielsen, P., Kristiania.
83. *Gabrielsen, E., —

Havne- og transportarb.forbundet.

(Medlemstal 1709, ialt 7 repr.)

84. Johansen, Hans B., Fr.stad.
85. Gjervoldstad, Ole, Kr.sand.
86. Olsen, Kristian, Drammen.
87. Grønningsæther, E., Aalesund.
88. Solum, Martin, Trondhjem.
89. *Pedersen, Wilhelm, Kristiania
90. *Olsen, Oskar, —

Jern- og metalarbeiderforbundet.

(Medlemstal 12,355, ialt 34 repr.)

91. Strømsnæs, Th. A., Bjørnevand
92. Andersen, Ingebret, Modum.
93. Wesenlund, Carl, Notodden.
94. Sjøstrøm, Paul, Gjøvik.
95. Karlberg, A., Hamar.
96. Torp, Hilmar, Sarpsborg.
97. Stenberg, Harald, Fr.hald.
98. Myrvold, Albert O., Strømmen.
99. Kaupang, Anders, Sandefjord.
100. Olsen, Olaf, Eidsfos.
101. Lilieberg, A., Brevik.
102. Saxvik, J., Bergen.
103. Heggem, B., —
104. Hansen, Jens, Tromsø.
105. Olsen, Halvard, Trondhjem.
106. Eklund, Oskar Johan, Arendal.
107. Sletvold, J., Sulitjelma.
108. Samuelsen, Chr., Narvik.
109. Larsen, L., Løkkens verk.
110. Grødal, E., Kristiansund N.
111. Øen, Olsen Ole, Odda.
112. Pedersen, Bernt, Stavanger.
113. Kristoffersen, Kr., Kristiania.
114. Jacobsen, Kr., —
115. Ottesen, Alb., —
116. Andersen, Th., —
117. Høglund, Hans O., —
118. *Aamodt, Arnt, —
119. *Melgaard, A., —
120. *Michelsen, M., —
121. *Andersen, K., —
122. *Knudsen, A., —
123. *Paulsen, S., —
124. *Olsen, A., —

Kjøre- og lagerarbeiderforbundet.
(Medlemsantal 409, ialt 2 repr.)

125. Wike, Karl, Kristiania.
126. *Amundsen, Aksel, —

Litografisk forbund.
(Medlemstal 419, ialt 2 repr.)

127. Petersen, P. L., Stavanger.
128. *Kopp, Robert, Kristiania.

- Malerforbundet.*
(Medlemstal 937, ialt 4 repr.)
129. Nandrup, Jakob, Fredrikstad.
130. Syvertsen, O., Kristiansand S.
131. Ebne, Joh., Stavanger.
132. *Winge, J. M., Kristiania.

- Matros- og fyrbøterunionen.*
(Medlemstal 1489, ialt 6 repr.)
133. Michelsen, Herman, Bergen.
134. Nicolaysen, H., Trondhjem.
135. Vogler, Otto, Kristiania.
136. Berghoff, Petter, —
137. *Guldbrandsen, Gerhard, Kr.a.
138. *Nilsen, Oskar, Kristiania.

- Murerforbundet.*
(Medlemstal 1490, ialt 6 repr.)
139. Madsen, Sigvald, Bergen.
140. Frodesen, Haakon, Drammen.
141. Hansen, August, Fredrikstad.
142. Dahlstrøm, Hagb. Kristiania.
143. *Schultz, Aksel, —
144. *Evensen, Edv. —

- Møbelsnekkerforbundet.*
(Medlemstal 1074, ialt 5 repr.)
145. Sylthe, I., Trondhjem.
146. Systad, Chr., Bergen.
147. Gundersen, Peter, Kristiania.
148. *Andersen, Albert, —
149. *Hansen, Ludvig, —

- Sag-, tomt- og hovleriarbeiderforbundet.*
(Medlemstal 2364, ialt 9 repr.)
150. Pettersen, Jørgen, Drammen.
151. Zakariassen, Emil, Larvik.

152. Henriksen, Einar, Fr.hald.
153. Trana, Anneus, Stenkjær.
154. Torp, Oskar, Lillestrøm.
155. Johannesen, Aksel, Fr.stad.
156. Fløisbonn, Harald, Kristiania.
157. *Juell, Andr., —
158. *Eriksen, Hans, Glemminge.

- Skind- og lærindustriforbundet.*
(Medlemstal 249, ialt 2 repr.)
159. Eriksen, Richard, Kristiania.
160. *Westbye, Magnus, —

- Skog- og jordbruksarbeiderforbundet.*
(Medlemstal 116, ialt 1 repr.)
161. *Holen, Johan, Elverum.

- Skotøiarbeiderforbundet.*
(Medlemstal 1714, ialt 7 repr.)
162. Hansen, M., Aalesund.
163. Castello, O., Drammen.
164. Sunde, Anton, Haugesund.
165. Jensen, Johan, Skien.
166. Tenggren, Joh., Kristiania.
167. *Bakke, M. A., —
168. *Samuelsen, Johan, Bergen.

- Skrædderforbundet.*
(Medlemstal 808, ialt 3 repr.)
169. Lange, B., Kristiania.
170. Aas, Fr., —
171. *Mittet, N. —

- Slagter- og pølsemakerforbundet.*
(Medlemstal 228, ialt 2 repr.)
172. Larsen, Johan, Skien.
173. *Sahlberg, E. H., Kristiania.

- Sporveisforbundet.*
(Medlemstal 380, ialt 2 repr.)
174. Andreassen, Jørgen, V. Aker.
175. *Rudlang, E. E., Kristiania.

- Stenhuggerforbundet.*
(Medlemstal 1086, ialt 5 repr.)
176. Andersen, Johan, Aspeli.

- 177. Franzen, J. A., Torp.
- 178. Carlson, Elof, Fagerholt.
- 179. *Pahlm, Alfred, Kristiania.
- 180. *Johansson, Olof, Fagerholt.

Træarbeiderforbundet.

(Medlemstal 4219, ialt 13 repr.)

- 181. Løken, Rasmus, Kr.sund.
- 182. Vangberg, E., Tromsø.
- 183. Skjenstad, Ole, Trondhjem.
- 184. Asgaudsen, Nils, Stavanger.
- 185. Gundersen, Gabriel, Kr.sand.
- 186. Kaland, Edv. Carlsen, Bergen.
- 187. Marheim, Kr., Drammen.
- 188. Pedersen, Marius, Saaheim.
- 189. Knudsen, Peder, Lillehammer.
- 190. Johansen, Johan Fr., Moss.
- 191. *Bakke, L., Kristiania.
- 192. *Johansen, Jens, —
- 193. *Haugen, Olaf, —

Tobaksarbeiderforbundet.

(Medlemstal 682, ialt 3 repr.)

- 194. Carlsen, Oskar, Kristiania.
- 195. Iversen, Oskar, —
- 196. *Johansen, Hj. —

Trikotagearbeiderskernes forbund.

(Medlemstal 337, ialt 2 repr.)

- 197. Hansen, Marie, Kristiania.
- 198. *Larsen, Anna, —

Enkeltvis tilsluttede foreninger.

(Valgt i henhold til § 4, p. 2 c.)

Forgyldernes fagf., Kristiania.

(30 medlemmer.)

- 199. *Bjørnstad, Harald.

*Gibs og stukkatorernes forening,
Kristiania.*

(40 medlemmer).

*Guldlisterbeidernes forening,
Levanger.*

(16 medlemmer).

Hattearbeidernes forening, Kr.a.
(92 medlemmer).

- 200. *Bergstrøm, Kristian.

Korkskjærernes forening, Kr.a.
(57 medlemmer).

*Repslagernes foreninger i Kristi-
ania og Fredriksvørn.*

(37 medlemmer).

*Ølbryggeriarbeidernes forening,
Kristiania.*

- 201. Johanson, I. O.

*Medlemmer av det tidligere
hovedstyre.*

- 202. Bergersen, Joh.s Arb.m.forb.
- 203. Dokka, Joh., —
- 204. Aarstad, N. M., Centralf. for boktrykkere.
- 205. Ousland, Gunnar, Centralf. for boktrykkere.
- 206. Nyhus, E., Formerforbundet.
- 207. Olsen, Lauritz, —
- 208. Johansen, Johannes, Havne- og transportarb.forbund.
- 209. Wæraas, Thor, Havne- og transportarb.forbund.
- 210. Hansen, Herin., Jern- og met.f.
- 211. Christiansen, A., —
- 212. Nilsen, Johs. P., Skind- og lærindustrif.
- 213. Andersen, C. G., Skotøiarbf.
- 214. Briskerud, E. K., Slagter- og pøsemakerf.
- 215. Reb nord, M., Træarbeiderforb.
- 216. Pedersen, Thv., —
- 217. Nitteberg, Helga, Trikotagearbeiderskernes forbund.
- 218. Knudsen, Iver, Enkeltvis tilsluttede foreninger.
- 219. Kristiansen, Even, Enkeltvis tilsluttede foreninger.
- Nygaard, Jonas, bakerforb.

Revisionen.

220. Olsen, Tobias, Kristiania.
221. Jensen, D., —

Sekretariatet.

222. Lian, Ole O., Kristiania.
223. Iversen, Sverre, —
224. Hansen, Rich., —
225. Sethil, Gunnar, —
226. Borgen, Jørgen, —
227. Pettersen, H., —
228. Aarøe, P., —
229. Gundersen, A. E., —
230. Nygaard, M., —
231. Nilssen, Magnus, —
232. Andersen, Peter, —

Indbudne.

Landsorganisationen i Sverige.

233. Lindqvist, Herm., Stockholm.
234. Thorberg. Arvid, —

Samvirkende fagforb. i Danmark.

235. Madsen, Carl, F. Kjøbenhavn.
236. Smith, Otto, —

Landsorganisationen i Finland.

237. Lumivuokko, J., Helsingfors.

Landsorganisationen i Tyskland.

238. Kube, Hermann, Berlin.
239. Janson, Wilhelm, —

Det norske arbeiderparti.

240. Knudsen, Chr. H., Kristiania.
241. Kyrre Grepp, —

Det kooperative landsutvalg.

242. Andersen, A. M., Kristiania.
243. Arnesen, Randolph —

Dagsorden.

Følgende dagsorden var foreslaat av sekretariatet:

1. **Kongressens konstituering.**
 - a) Fuldmagternes godkjendelse. b) Vedtagelse av dagsorden og forretningsorden. c) Valg av 2 ordstyrere og 4 sekretærer.
2. **Beretning og regnskap.**
3. **Organisationsformer og taktik.**
 - a) Industriforbund. b) Stedlige samorganisationer. c) Landsorganisationen. d) Forsikringsvæsenet. e) Tarifprincippet. f) Kampmidlerne.
4. **Lovforandringer.**
5. **Mægling og voldgift i arbeidstvister.**
6. **Lov om foreningsret.**
7. **Folkets hus fond.**
8. **„Meddelelsesbladet“.**
9. **Skandinavisk streikeforsikring.**
10. **Statistik.**
11. **Emigrationsfond. (Utsat fra forr. kongres.)**
12. **Bank for arbeiderbevægelsen. (Utsat fra forr. kongres.)**
13. **Oprettelse av sparekasse.**
14. **Oprettelse av brandforsikringsindretning.**
15. **Ansættelse av sakfører.**
16. **Indførelse av et organisationsmerke. (Utsat fra forr. kongres.)**
17. **Militarismen og fagbevægelsen.**

18. **Forskjellige andragender.**

a) Fra arbeiderpartiets kvindeforbund. b) Fra det socialdemokratiske pressekontor. c) Fra Norsk matros- og fyrbøterunion. d) Fra Norsk skog- og jordbruksarbeiderforbund. e) Fra bladet «Tiden», Arendal. f) Fra de samvirkende fagforeninger, Sandefjord.

19. **Bevilgningssaker** (herunder Kooperationen).

20. **Valg.**

Lian oplyste at der var indkommet andragende fra Trondhjems arbeiderparti om laan til Folkets hus samt fra Narvik om laan til agitation. Disse punkter var ikke opført; men det maatte være forutsætningen at de skulde tages op til behandling i behørig orden. Med denne forutsætning vedtoges saa dagsordenen enstemmig.

Forretningsorden.

Følgende forslag til forretningsorden var opsat av sekretariatet:

1. Møtets forhandlinger er ikke offentlige. Dog har arbeiderpressens repræsentanter adgang. Likesaa har medlemmer av landsorganisationen adgang til galleriet som tilhørere undtagen naar en sak besluttet behandlet for lukkede døre.

Repræsentanter maa forevise adgangskort og tilhørere medlemsbok ved indgangen.

2. Til at lede møtet vælges 2 ordstyrere. Ordstyrerne ordner indbyrdes møternes ledelse. Til at føre protokollen vælges 4 sekretærer.

3. Møterne holdes fra kl. 9—1 form. og 3—6 efterm.

4. Ingen har ret til at faa ordet mere end 3 gange i samme sak. Undtagen for indledningsforedrag begrænses taletiden til 10 minutter 1ste og 5 minutter 2den og 3die gang.

Ordstyreren har forøvrig, naar han finder det paakrævet, ret til at stille forslag om yderligere tidsbegrænsning og strek med de indtegnede talere. Til forretningsordenen gis ingen ordet mere end 1 gang og høist 2 minutter til hver sak.

Talerne skal i almindelighet tale fra den dertil bestemte plads i salen.

5. Forslag maa leveres skriftlig til ordstyreren, undertegnet med vedkommendes navn og navnet paa den organisation han repræsenterer. Intet nyt forslag kan optas efterat der er besluttet sat strek med de indtegnede talere.

Forslag som ingen forbindelse har med de paa dagsordenen opførte saker kan ikke behandles medmindre kongressen anderledes beslutter.

6. Alle beslutninger avgjøres med almindelig flertal. I tvilstilfælde, eller naar 20 repræsentanter forlanger det, foregaar avstemningen ved navneoprop.
7. I protokollen indføres kun forslagene og avstemningerne samt de fattede beslutninger.

8. Protokollen oplæses ved hvert møtes begyndelse og for sidste møte ved dets slutning.

Alfr. M. Nilsen: Det maatte være forutsætningen at medlemmer av landsorganisationen hadde adgang til at opholde sig paa galleriet og paahøre forhandlingerne. Men nu var der dem av repræsentanterne, som ogsaa hadde sine hustruer med, og disse var gjerne ikke stillet saaledes at de var medlemmer. Tal. vilde stille spørsmåal herom, endskjønt han ansaa det ganske selvfølgelig.

Lian: Jeg gaar ut fra, at der intet er at indvende imot dette. Men der bør for ordenens skyld gjøres henvendelse til sekretariatet, saa vedkommende kan faa kort og vise ved indgangen.

A. N. Arnevig: Det staar i forslaget, at møtets forhandlinger ikke er offentlige. Men der burde vel være adgang for enhver under de ordinære forhandlinger.

Lian: De borgerlige blades referenter bør ikke tilstedes adgang under nogen forhandling. Den bestemmelse bør derfor staa.

Chr. Systad advarte likeledes mot at møterne skulde erklæres offentlige.

Punkterne 1, 2 og 3 vedtoges derpaa enstemmig.

A. Kalvaa: Med hensyn til taletiden er der sat begrænsning for alle andre end indledere. En indledningstaler kan derfor gjerne holde paa i 3 timer uten at der er anledning til at stanse ham. Dette er uretfærdig. Jeg vil derfor foreslaa at tiden for indlederne begrænses til 1 time og at der efterpaa gives indlederen anledning til en slutreplik paa 5 minutter. Desuten staar det at der skal tales fra et bestemt sted i salen. Dette kan vise sig umulig og volde stor forstyrrelse. Da bør ialfald ordet forlanges skriftlig.

Alfr. M. Nilsen: Jeg kan være enig med Kalvaa i at taletiden for indledere bør begrænses til 1 time. Paa arbeidsmandsforbundets netop avholdte landsmøte brugte ingen av indlederne en hel time. Desuten foreslaar jeg at taletiden forøvrig sættes til 15, 10 og 5 minutter.

G. Ousland: At forretningsordenen, som Alfred Nilsen sier, virket godt med den bestemmelse paa arbeidsmandsforbundets landsmøte, er ikke noget bevis for at den ogsaa vil passe her. Her er en saadan begrænsning ganske unødvendig. I den almindelige debat er begrænsningen imidlertid paakrævet, og vi bør vedta det som er foreslaat av sekretariatet.

O. Ruud: Jeg slutter mig til Ouslands uttalelser. Især tror jeg, at en begrænsning for indlederen i enkelte viktige saker kunde komme til at virke uheldig. Kalvaas forslag har ingen berettigelse.

Alfr. M. Nilsen: Jeg tror Ousland tar feil med hensyn til den almindelige debat. Det kan kanskje ikke falde vanskelig for Ousland og mig at faa sagt, hvad vi vil, paa den tilmaalte tid; men for andre kan det falde tyngre, og vi bør ikke sette tiden for knapp.

A. Kalvaa: Jeg mener at om vi satte taletiden for indledere til 1 time, saa kunde de ogsaa derfor slutte før. Kanhænde Ousland greier det paa 2 minutter; men med ubegrænset tid kan det ogsaa

tænkes at han vilde bruke 2 timer. Selv om en ting før har virket bra, saa kan vi enda finde noget som virker bedre. I arbeidsmandsforbundet var vi meget tilfreds med den fastsatte taletid.

Kr. Jakobsen: Jeg kan ikke stemme for Kalvaas forslag om begrænsning til 1 time for indledere. Derimot synes jeg at 15, 10 og 5 minutter i debatten er rimeligere. Det kunde være tilfælder, hvor det var meget paakrævet.

Kalvaas forslag forkastedes mot 69 stemmer, *Alfr. M. Nilsens* forkastedes mot 67 stemmer, hvorpaa punkt 4 vedtoges enstemmig.

Til punkt 5 foreslog *Kalvaa*, at der skulde tilføies at ordet skulde forlanges skriftlig. Med dette tillæg vedtoges punkt 5 enstemmig. Likesaa rettedes der anmodning om at bordene skulde nummereres. Punkterne 6, 7 og 8 vedtoges derpaa enstemmig.

Valg av dirigenter og sekretærer.

Til dirigenter valgtes *O. Ruud* med 130 st. og *Arnt Aamodt* med 109 st. Dernæst hadde *Kalvaa* 62, *J. Borgen* 55, *A. Juell* 25, *Sv. Iversen* 17, *P. Aalberg* 20 og *Ths. Friis* 2 stemmer.

Til sekretærer valgtes *Edv. Evensen*, *Andr. Juell*, *Johs. Ødegaard* og *Paul Aalberg*.

Dermed var kongressen konstituert og møtet hævedes kl. 2.30.

Møte mandag 23. juni.

Dirigent: *O. Ruud*. Sekretærer: *Edv. Evensen* og *Andr. Juell*.

Møtet aabnedes kl. 9. Protokollen fra sidste møte godkjendtes. Dirigenten oplyste at bakerforbundets formand, *A. Bay*, hadde meldt forfald og at suppleanten, *Adolf Schou*, møtte i hans sted. Dette godkjendtes.

Punkt 2. Beretning og regnskap.

Beretning for 1910, 1911 og 1912 forelaa samlet trykt og toges punktvis under behandling for hvert aar med regnskaperne.

1910.

Saaheimsaffæren.

A. Kalvaa: Jeg har undersøkt beretningen og har ledt efter noget om den bekjendte affære paa Saaheim; men jeg har ikke kunnet finde noget. Jeg skal tilføie at jeg har undersøgt for alle aar, den omfatter. Jeg vil interpellere om det.

O. Lian: Konflikten paa Saaheim foregik i 1912. Det vil være anledning for *Kalvaa* til at komme ind paa den, naar beretningen for det aar behandles.

Voldgiftskjendelser.

Alfred M. Nilsen: Jeg har fæstet mig ved rubriken voldgiftskjendelser. Disse voldgiftsaffærer blir noksaa kostbare, og det kommer av de høie honorarer, som beregnes. Dertil er kjendelsernes fordele noksaa tvilsomme. Det er vore tillidsmænd, som sættes ind

i voldgiftsdomstolene, og vi kommer paa den maate til at lønne dem dobbelt. Jeg vil henstille til sekretariatet at det faar en ordning istand, saaledes at hver organisation utreder sine egne utgifter ved voldgiftskjendelser. Der kunde da fastsættes en almindelig godtgjørelse, slik som organisationens tillidsmænd faar for ekstraarbeide ellers. Nu er det altfor dyrt. Vi maa faa institutionen ned til rimelige utgifter. Det gaar heller ikke an at ordne det slik, at vi lønner vore folk flere gange. Jeg har ikke noget forslag færdig i saken; men forbeholder mig at fremsætte det senere.

O. Lian: Det er jo slik, at landsorganisationen egentlig ikke har med disse voldgiftskjendelser at gjøre. Naar de staar i beretningen, saa er det bare for at ha dem samlet som i et arkiv. Ellers er det forbundene selv, som har at gjøre med dem. Landsorganisationen er jo heller ikke part i dem. Forbundene utreder da ogsaa omkostningerne. Landsorganisationen kan optræ som mellemmand; men heller intet utover det. Honorarerne er vel store; men de blir bestemt av hele voldgiftsretten.

J. Borgen: Det ligger i forbundenes egen haand at bestemme antallet av voldgiftsdommere og derved begrænse utgifterne. Jern- og metalarbeiderforbundet har forsøgt denne vei. 7 mand maa saaledes ansees som et stort apparat. Dette er en opgave for de enkelte forbund. Saaledes har vi i jern- og metalarbeiderforbundet hat omfattende voldgiftsavgjørelser med 1 og 2 mand paa hver side.

Sverre Iversen: Omkostningerne blir ofte fordelt i voldgiftsretterne ogsaa i form av straf. Saaledes kan en side betale $\frac{1}{3}$, og den anden side, som ansees at ha havt mest uret og taper, $\frac{2}{3}$ av utgifterne. Med hensyn til honorarerne, saa kan de vel sies at være klækkelige; men man maa erindre, at det falder ikke ofte paa, at en mand har saadanne hverv. Det kan hende en gang, og næste gang er det en anden. Undertiden maa man ogsaa ta jurister utenfor organisationen til bedømmelse av spørsmål som falder ind under deres omraade, og de vil ikke sitte paa smaa honorarer.

G. Sethil: Den voldgiftsoverenskomst, vi har, er jo ikke revidert siden den traadte i virksomhet i 1907. Hvis der nu ønskes en forandring, saa vil nok den anden part forlange en revision av hele overenskomsten. Arbeidsgiverne vil nok ikke bare gaa til den forandring at indskrænke utgifterne ved at hver organisation betaler for sig. Jeg er heller ikke sikker paa, at det er nogen fordel ved at indskrænke antallet av voldgiftsmænd. Det har undertiden hændt, at en av arbeidsgivernes repræsentanter har gaat over til arbeiderne. Det forandrer i saa tilfælde med en gang hele stillingen. Vi vil derfor i det lange løp ikke tjene paa at ha faa dommere. I arbeidsmandsforbundet har vi ved voldgiftsavgjørelser som regel hat 3 paa hver side; undertiden har vi gaat med paa 2. Jeg er sikker paa, at skulde vi gaa hen og kræve en forandring, som den av Nilsen antydede, saa vilde vi faa motkrav om at faa det hele revidert.

Oscar Carlsen: Saken maa kunne ordnes her; man maa kunne vedta det forslag, Nilsen har antydnet. Det er landsorganisationen, som har fastsat reglerne for voldgiftsretterne. Organisationerne har

ogsaa sine betænkeligheter, naar det koster saa meget at indanke en sak til voldgift som nu. Naar hver betaler sine folk, saa kan utgifterne reguleres efter ønske.

Karl Pedersen: Det forekommer vanskelig at avgjøre noget i denne sak paa denne kongres. Utgifterne avhænger ogsaa meget av mændene. Især gjælder dette opmanden. Jeg tror det kunde ordnes saaledes, at dersom honoraret oversteg den almindelige diætgodtgjørelse, saa kunde resten tilbakebetales forbundene. Hvert forbund kan jo ordne sig med dette.

Laurits Olsen: I formerforbundet betaler vi vore voldgiftsmænd efter en paa landsmøtet fastsat takst. Det er kun opmandens godtgjørelse, som blir delt. Det overskydende gaar tilbake til forbundskassen. Forbundene maa saaledes hver for sig avgjøre denne sak.

O. Lian: Det er uriktig, naar Karlsten har sagt, at landsorganisationen har med voldgiftsretterne at gjøre. Vi er ikke og har altid hævdet, at vi som landsorganisation ikke er part likeoverfor arbeidsgiverne i voldgiftssaker. Det er heller ikke altid de lønnede tillidsmænd, som faar denne godtgjørelse. Arbeidsgiverne vil gjerne anse tillidsmændene som inhabile. Baade jern- og metalarbeiderforbundet og arbeidsmandsforbundet har ofte tat folk fra arbeidspladsene, og da maa de jo ogsaa ha erstatning for tabt arbeidsfortjeneste. Man maa ta hensyn til, at naar f. eks. arbeidsmandsforbundet faar en murer eller snekker som voldgiftsmand, saa kan man ikke si, at denne da skal arbeide for 4 kroner dagen, mens arbeidsgiverne lønner sine rikelig. Og man maa ofte ta folk utenfor for at de skal være habile. Arbeidsgiverne møter ogsaa med jurister, og da maa vi ty til lignende bistand. Det hænder ikke ofte at den samme vælges til voldgiftsmand. Jeg har saaledes 2 gange siden 1907 været med. Jeg maa understreke paany, at landsorganisationen ikke har nogen voldgiftsavtale med arbeidsgiverne.

J. Borgen: Jeg maa likeoverfor formerforbundet konstatere, at den fremgangsmaate, de har fulgt, er ulovlig. Den slags pengeavpresning er i strid med voldgiftsavtalen.

Alfr. M. Nilsen: Dersom det kom dithen at vi fordelte utgifterne og vi saa maatte ta en utenfor, saa fik vi selvfølgelig betale efter hans forbunds satser. Likedan med opmanden. Men her kunde vi gjøre betydelige besparelser. Med hensyn til anvendelse av jurister er det vanskeligst. Men saa maa overenskomstene avfattes saa almindelige dødelige forstaar dem. Men saa længe arbeidsgiverne bruker jurister, saa faar vel ogsaa vi ty til dem.

P. Aaroe: Hvis det var saadan at man stod frit, saa var det vel. Da kunde man jo helt ordne sig som man vilde. Ogsaa helt undgaa voldgift. Men i en overenskomst maa man indta at voldgift, i tvistemal om dens forstaaelse, skal brukes. I vort forbund har vi hittil søkt at undgaa voldgift. Principielt er jeg ogsaa imot enhver voldgift. Men jeg er enig med Nilsen i at noget kunde faaes i retning av det han har antydnet. Med hensyn til opmanden faar parterne saa halvere. Ellers bør honorarerne være efter hvad de er inden organisationen.

Dirigenten refererte følgende av Alfr. M. Nilsen indlevert forslag: «Sekretariatet anmodes om at søke istandbragt en overenskomst med arbeidsgiverforeningen angaaende fordelingen av utgifterne, slik at organisationerne utreder hver sine utgifter. I tilfælde slik overenskomst istandbringes, utreder organisationerne de av disse fastsatte diætutgifter.»

Laurits Olsen: Borgen talte om formerforbundets ulovlige fremgangsmaate; men ikke en antydning kom han med om hvad ulovligheten bestod i. Jeg mener, at dersom man tar en voldgiftsmand fra et andet forbund, saa faar man betale som voldgiftsretten bestemmer.

Oskar Karlsen: Jeg mener at der ikke er noget iveien for at man her kan vedta et krav paa forandring i voldgiftsreglerne. Som det nu er, er det tungt for organisationerne at gaa til voldgift. Det blir en saa altfor dyr affære. Jeg anbefaler Nilsens forslag.

Rich. Hansen: Her maa vi ha en institution, som vi maa være trygge paa. Her møter vi ingeniører og direktører for hvem 50 kroner dagen igrunden ikke er saa meget. Saken har flere sider. Det er ikke bare omkostningerne det her gjælder. Vi har igrunden arbeidsgiverne at takke for det. Det staar jo i overenskomsterne, at retten selv bestemmer honorarerne, og arbeidsgiverne forlangte klækkelige honorarer. For os i arbeidsmandsforbundet har dette ikke været et pengespømaal. Har vi kunnet opnaa en fordel ved voldgiftsretterne, saa har vi ikke set saa meget paa utgifterne. Vi har fortrinsvis tat folk fra andre forbund. Det gaar ikke an at bestemme forskjellige honorarer for retternes medlemmer. De maa faa det samme enten de representerer den ene eller anden part. Hvorledes vilde det stille sig naar f. eks. en part dømmes til at betale $\frac{2}{3}$ av utgifterne og den anden part $\frac{1}{3}$? Eller naar 1 mand fra eget forbund sitter i retten og de andre fra andre forbund? Skal vor mand da alene ha 10 kroner dagen og de andre 50? Vi kan ingen forandring faa uten revision av overenskomsterne. Her er mange principielle motstandere av voldgift her og vi binder forbundene ved at vedta Nilsens forslag.

Lars Bratvold: Jeg tror ikke arbeidsgiverne vil gaa med paa en fordeling mellem organisationerne. Men det gaar heller ikke an at si, at formerforbundets fremgangsmaate, hvor vi uten videre har fastsat reguleringen, er ulovlig. Naar retten bestemmer et honorar, saa gjør den det saa dyrt som mulig, det er klart. Vi har i formerforbundet bestemt godtgjørelsen som for andre gjøremaal. Derved har vi villet rette paa arbeidsgivernes urimeligheter. Naturligvis er vi nødt til at lægge paa godtgjørelsen for folk utenfor forbundet. Jeg anbefaler at vi alle følger formerforbundets fremgangsmaate.

O. Lian: Den nu førte diskussion burde være tilstrækkelig. Jeg har nu været tilstede paa arbeidsmandsforbundets, trærarbeiderforbundets, havne- og transportarbeiderforbundets, møbelsnekkerforbundets og skotøiarbeiderforbundets landsmøter og ikke hørt et ord om voldgift, der, hvor man kunde tale om den. Men her, hvor det

faktisk ikke hører hjemme, diskuterer vi den. Hvis vi overtok ordningen med voldgift, og en konflikt kom paa, saa vilde da arbeidsgiverne straks komme og dunke sekretariatet. Jeg synes Nilsen ogsaa kunde være fornøiet med debatten.

J. Borgen: Rich. Hansen har uttalt sig bestemt om ulovligheten. Retten bestemmer honorarerne. Vi kan heller ikke gjøre med vore stortingsmænd, som formerforbundet har gjort med sine voldtiftsmænd. Vi kan ikke si, at de skal ha 2000 kroner aaret, og resten skal de betale til vore kasser. Ingen stortingskandidat vil bite paa den. Forøvrig, naar man ser paa de voldtiftsavgjørelser formerforbundet har hat, saa er de tapt. Retten har været ensidig sammensat, fordi de fortrinsvis har tat voldtiftsmænd inden sine egne.

A. Kalvaa: Jeg skal ikke uttale mig om honorarernes uforholdsmæssighet; men Rich. Hansen sa, at vi ikke hadde lov for deres bestemmelse. Vel, vi har kanskje ikke lov nu; men dette er da ingen grundlov. Vi kan kræve den forandret i den ustrækning vi finder nødvendig. Nilsens forslag *henstiller* om at faa en forandring. Om Lian ber, saa kunde dog en henstilling sendes rundt. Men det er paa denne maate man vil ha det her, at vi faar beholde de gamle vedtægter. La os vedta Nilsens forslag, og saken er grei. Med det samme jeg har ordet vil jeg faa pointere at vi ikke maa være saa steile og altid holde paa den gamle ordning. Det har vakt opmerksomhet utover landet, at man ingen ændring vil ha. Man skjønner det er konservatisme. Er vi enig om at en ting er gal, saa maa vi ogsaa bli enig om at finde noget andet isteden.

E. Nyhuus: Jeg kan ikke forstaa, at Borgen kan opfatte vor fremgangsmaate som ulovlig. Naar forbundet er blit enig om det, saa blir det forbundets sak, og da kan det ikke bli ulovlig, især naar en mand ogsaa efter eget skjøen blir holdt skadesløs. At formerforbundet har tapt skyldes overenskomsternes avfattelse. Vi liker ikke at gaa til voldgift. Vi har ogsaa hat bare to, den ene blev delvis vundet, den anden tapte vi.

Chr. Systad: Jeg tillater mig at indsende følgende forslag: «Det henstilles til sekretariatet at opta til behandling med forbundene spørsmålet om en mere ensartet form for honorarerne til voldtiftsmændene og fordelingen av utgifterne.» Jeg er ganske enig i at landsorganisationen ikke blander sig op i dette spørsmåls realitet. Det passer ikke nu. Det passer, naar man gaar til forhandling om overenskomst. Jeg er uenig i, at der skal henstilles til sekretariatet at forhandle med arbeidsgiverne om dette. Derimot kan sekretariatet forhandle med forbundene; det kan være rigtig. Det har ikke nogen prinsipiell betydning; men det kan være tjenlig allikevel.

Sverre Iversen: Kalvaa søkte at skape en kunstig motsætning. Han burde med sin opfatning av organisationsarbeidet finde det rigtig, at landsorganisationen blev holdt fri av disse ting. Systads forslag kan ingen ha noget imot. Det er en grei sak, at vi ordner forholdet os imellem. Jeg var næsten sikker paa, at jeg var enig med Kalvaa i denne sak.

G. Ousland: Det sterke krudt bør spares til senere. Kalvaa paa arbeidsmandsforbundets landsmøte hadde intet at si mot volds- og giftsretterne. Kalvaa her er mot Kalvaa paa arbeidsmandsforbundets landsmøte.

A. Kalvaa: Ousland behøver ikke at bemøie sig med mine inkonsekvenser. Jeg trodde landsorganisationen skulde være den veivisende, ikke arbeidsmandsforbundet, som Ousland synes at mene. Jeg mener, at denne kongres er stedet, hvor denne sak skal avgjøres.

Oskar Karlsen: Vi maa være paa det rene med, at det kun er en henstilling til landsorganisationen Nilsens forslag indeholder. Her kunde vi dog bestemme et fast honorar, og saa hadde enhver, hvem han var, inden organisationen at rette sig derefter. Hovedsaken er, at vi faar mænd som staar paa arbeidernes side.

Votering: Med 114 mot 59 stemmer besluttetes ingen uttalelse at vedta.

A. Kalvaa protesterte mot voteringen og hævdede at der skulde være stemt over de foreliggende forslag.

Forskjellige utgifter.

E. Nyhuus rettet endel kritik over at posten «forskjellige utgifter» i regnskaperne for 1910 var opført med kr. 843.87, idet han vilde ha en enkelt post i disse utgifter nærmere spesifisert i det trykte regnskap.

Sverre Iversen og *A. E. Gundersen* redegjorde for posten og begrundet beløpets anvendelse.

Der voteredes efterhaanden som de forskjellige posters hovedtitler oplæstes i beretningen, og beretning og regnskap for 1910 vedtogs tilslut enstemmig.

1911.

Posterne indtil «Lønsbevægelser og konflikter» vedtogs uten bemerkninger.

Lønsbevægelser og konflikter.

Kr. Kristofersen: Der er en bemerkning paa side 72 i beretningen om «Lønsbevægelser og konflikter», som jeg ikke kan la staa upaataalt. Det er angaaende Kristiania spikerverk, og herom sier beretningen: «Ogsaa for *Spikerverket* var der opnaadd adskillige forbedringer under mæglingen, sammenlignet med det som forelaa før lockouten. Der var oprindelig krævet ganske store reduktioner i akkordsatserne. Disse reduktioner blev for de flestes vedkommende helt avverget, selv om det ikke lot sig gjøre ganske at undgaa endel reduktioner.» Jeg vil si, at det begyndte bra, og det saa ikke saa værst ut; men disse reduktioner som spikerverket krævet blev ikke avværget. Det er et altfor sterkt uttryk i denne sak. Derfor virker passusen misvisende. Vi fik en daarlig overenskomst. Reduktionerne dreiet sig om 10—20 procent; gjennomsnitsreduktionen blev 13—14 procent. Det gaar ikke an at tale vel om dette, og derfor er det

besynderlig at beretningen gir en fordreiet fremstilling av hvad som foregik. Der maa bli mer betryggende forhold ved senere forhandlinger i saadanne saker.

K. Andersen: Der er paa samme side 72 en omtale af mæglingens forhold til elektromontørerne. Der staar: «Av de andre tariffstridigheter, som var trukket med i mæglingen, var den betydeligste tariffen for elektromontørerne. Der var tidligere forhandlet om denne, uten at man var kommet til enighet. Tvistepunkterne var væsentlig mindstelønssatserne, lønstillæg samt lønsskala for lærlinge m. m. Der var av arbeidsgiverne budt 37 øre pr. time i mindsteløn for faglærte uten noget almindelig lønstillæg. — Resultatet blev: Faglærte 40 øre pr. time, utlærlinge 34, hjelpearbeidere 31. Desuten et almindelig lønstillæg av 2 øre pr. time. For lærlinge er der gjort protokoltilførsel indeholdende lønsskala. Tariffens varighet blir som jernoverenskomsten.» Jeg vilde gjerne stillet Lian et spørsmål angaaende dette paa jern- og metalarbeiderforbundets landsmøte, men han var ikke tilstede. Det gjælder en protokoltilførsel, som skal staa i arbeidsgivernes forhandlingsprotokol; men som ikke er kommet med i vor overenskomst. Jeg er interessert i at faa vite, hvorledes denne protokoltilførsel kan være holdt utenfor overenskomsten, naar den kom ind i arbeidsgivernes protokol. Vi blev blandet ind i en utidig konflikt, var forsaavidt fornøiet med overenskomsten; men med protokoltilførselen er der misfornøielse. Det er nemlig saa, at de 2 øres tillæg ikke skulde gjælde de, som en tid forut hadde faat overenskomst. Nu vil jeg forespørre om hvordan dette forholder sig.

Lauritz Olsen: Der er nok ogsaa andre ting fra konflikten i 1911, som det kan interessere at se litt nærmere paa. Det er den ting, at enkelte forbund tillot endel av sine folk at arbeide mens konflikten varet. Jeg tror dette virket til stor skade, og jeg vil henstille til sekretariatet at noget saadant ikke maa tillates, om vi skulde komme op i en lignende situation. Jeg vil bemerke, at det gjælder ikke formerforbundets folk, men andre forbunds.

O. Lian: Med hensyn til *spikerverket*, saa er det at si, at tariffen allikevel blev bedre end hvad der var tilbudt før lockouten. Det viste sig at lockouten trykket saa haardt paa den anden part, at der maatte gaaes til indrømmelser, saa beretningen er aldeles riktig. Der opnaaddes fordele sammenlignet med det, som var tilbudt før. Det var forhold ved spikerverket, som gjorde at alle satser maatte revideres, de gamle satser var bare prøvesatser som kunde ændres ensidig av verket. Dertil hadde man indvundet erfaring ved driften, og da var enkelte reduktioner ikke til at undgaa. Med hensyn til *elektromontørernes* tarif saa var den oppe til forhandling sammen med verkstedoverenskomsten. Arbeidsgiverne satte os da det ultimatum, at de ikke vilde godkjende verkstedsoverenskomsten medmindre elektromontørernes blev tat med. Vi satte os mot dette, og arbeidsgiverne gav sig; men der blev opsat protokol, om at forhandlinger skulde optas og avsluttes inden en bestemt frist. Saa drev vi mot storlockouten, hvori ogsaa jernfolkene igjen kom med. Da statsmagterne grep ind, fordret arbeidsgiverne at foruten

bergverksarbeiderne, saa skulde ogsaa forholdet med arbeiderne ved spikerverket, elektromontørerne og murerne i Stavanger tas med. Det lykkedes os at faa elektromontørenes løn op i 40 øre timen, og vi fik bestemmelser om lærlingeforhold, som er av stor regulerende betydning for dette fag. Der var desuten en bestemmelse om en lønsforhøielse av 2 øre, men de skulde naturligvis ikke faa den 2 gange, først i april ved verkstedkonfliktens avslutning, og saa senere nye 2 øre ved lockoutens avslutning. Derfor var de som hadde faat forhøielsen i april undtat. Det er vel nærmest en inkurie at forbundet ikke har meddelt montørerne dette. Men forhandlerne var enig om det. Med hensyn til det forhold, Laurits Olsen berørte, maa det vel være jern- og metalarbeiderforbundet han sigter til, og det forhold vil formanden, Borgen, kunne gi besked om.

Kr. Kristoffersen: Det er rigtig at arbeidsgiverne ikke fik gjennomført alle de reduktioner de ønsket ved spikerverket; men reduktion fik de alle. Der er desuten indført enkelte nye arbeidsmetoder, og hvis de faar dem til at gaa blir reduktionerne endnu værre. For skrue- og naglearbeiderne er den 13 procent nu. Det skulde ikke være vanskelig at tvinge spikerverket under de bestemmelser som verkstederne her i Kristiania ellers fik. Spikerverket slap mindstelønnen; men det kan da betale enhver som begynder 31½ øre timen. Kristiania spikerverk er nok særdeles vel fornøiet med overenskomsten. Men der bør da ikke staa andet i beretningen end det som forholder sig aldeles rigtig.

A. Knudsen: Angaaende det av hr. Andersen fremførte, saa vil jeg si, at jeg spurte Lian, hvorfor vi ikke hadde faat alle protokoltilførsler. Vi har ikke klandret selve avgjørelsen. I Stavanger hadde de fleste elektromontører allerede faat 2 øres paalæg i april. Da de spurte mig om tillægget i august ogsaa skulde gjælde, svarte jeg ja. Der stod jo ingen undtagelse i overenskomsten. De stemte da ogsaa for overenskomsten i den formening, at de skulde faa et yderligere tillæg. Dette viser sig da ogsaa, idet arbeidsgiverne har anset det nødvendig at faa skriftlig fastslaat at tillægget ikke skulde gjælde. Derfor burde arbeiderne ogsaa vidst det. Angaaende Laurits Olsens anke fordi endel folk arbeidet under konflikten, saa var det slig, at inden jern- og metalarbeiderforbundet var der endel tilfælde som laa saaledes an, at de ingen indflydelse hadde paa konflikten, og det vilde være meningsløst at trække disse uvedkommende ut og faa unødig belastning. Derfor lod vi dem arbeide. Saa vil jeg nævne en ting til. Ved Salangsverket hadde vi en overenskomst som utløp i 1913, da den store konflikt blev avsluttet. Denne overenskomst blev prolongert 2 aar. Nu kan det saa være at det ingen betydning har nu, da verket er nedlagt, og avdelingen borte; men jeg vil si, at vi maa ikke indlate os paa lignende i fremtiden.

J. Borgen: I det ene møte jeg deltok under forhandlingerne hørte jeg ikke noget om denne protokoltilførsel. Jeg kom derved ogsaa i samme stilling som Knudsen. Det var kun ved et tilfælde jeg fik høre om protokoltilførselen. Lian kan saaledes ikke erindre det virkelige forhold. Men jeg gaar ut fra at det er skedd ved en

forglemmelse. Jeg har ikke oppfattet det saaledes at noget skulde holdes skjult.

Hans O. Høglund: Konflikten i 1911 var den største begivenhet i vor organisations historie, og de lærdomme, vi der høstet, bør vi dra os nytte av. Spikerverket blev faktisk tvunget av et andet forbund til at gaa med paa overenskomsten. Med hensyn til protokoltilførselen angaaende elektromontørerne, saa kan jeg ikke akseptere Borgens forklaring om at det beror paa en forglemmelse, naar de ikke blev underrettet. Nei, man maatte ta den risiko for at faa en tvær avslutning paa historien. Likedan var det med Salangenaffæren. Lian og Borgen arbeider jo sammen og den ene maa vite, hvad den anden foretar i saadanne tilfælder. I sekretariatet blev vi faktisk paatvungne en daarligere overenskomst end vi kunde faat. Det hele skyldes imidlertid organisationsformerne. Selv de som ikke er interesserte i en konflikt kan trækkes med, og der øves press fra det ene til det andet forbund for at faa tverre avslutninger. Saalænge vi har de organisationsformer, vi nu har, saa vil dette idelig komme igjen.

Hilmar Thorp: I Sarpsborg blev det besluttet at ved Borregaards carbidfabrik skulde der arbeides. Vi hadde ikke tænkt os at bare en gren skulde gaa. Ti det var netop det som virket uheldig. Derved benyttet arbeidsgiverne sig av de uorganiserte til at holde bedrifterne gaaende. Skylden herfor ligger hos sekretariatet. Der skulde været tat bestemte skritt gjældende alle. Derborte i Sarpsborg synes vi at fremgangsmaaten var meningsløs.

K. Andersen: Vi var klar over at vi skulde presses ind under den samme overenskomst. Naar vi tilsikres et tillæg og ikke faar det, saa har landsorganisationen bidrat til at arbeiderne har undlatt at stille krav derved at de er holdt uvidende om undtagelsen. Men arbeiderne krævet tillæg, og forbundet, saavel som vi, trodde vi skulde faat tillæg. Det, som her er foregaat bør derfor ikke gjenta sig. Jeg kan dog ikke være enig med Høglund deri, at han anser dette med elektromontørerne for tilsigtet for at faa en brat avslutning. Det staar paa tryk i arbeidsgivernes protokol, men ikke i overenskomsten.

O. Lian: Det er allikevel rigtig det som staar i beretningen om spikerverket. Der blev reduktioner, men ikke slik, som arbeidsgiverne krævet det før lockouten. Arbeidsgiverne hadde ogsaa erklært en hel del av satserne for prøvesatser som de vilde se virkningen av før de godkjendte dem som endelige. Ved den endelige avstemning ved spikerverket var der stort flertal for vedtagelse av tariffen. Høglund sier at de var presset av andre; men dette er ikke bevist. Fællesvoteringen er heller ikke noget galt princip, og man kan ikke si paa hvilken side det og det forbunds medlemmer stemte. Det var ogsaa stort flertal for overenskomstens godkjendelse. Der er ikke begaat nogen feil fra min side med hensyn til elektromontørerne. Det var hele tiden forutsætningen, at 2-ørestillægget bare skulde gjælde de, som ikke hadde faat to øre under behandlingen av verkstedsoverenskomsten. Borgen sat ved min side, da arbeids-

giverne uttrykkelig uttalte denne forutsætning. Med hensyn til at Salangen bergverk blev drat ind, saa hang det jo sammen med en av de grunde vi fik storkonflikten paa. Men saa opdaget arbeidsgiverne at de hadde en tarifoverenskomst med verkstedarbeiderne ved Salangen, som utløp om 2 aar. Det var ogsaa den bedste overenskomst jern- og metalarbeiderforbundet hadde ved gruberne. Da arbeidsgiverne holdt prolongation for et kardinalpunkt kunde vi ikke la hele saken falde paa det, men gik med paa at prolongere den.

K. Kristoffersen: Ifølge Lians uttalelser skulde man jo faa det indtryk at der ikke var nogen overenskomst ved spikerverket. Jo, der var, og den var ogsaa ideal. Den gjaldt paa 1 aar. Jeg lægger al skyld paa landsorganisationen for det daarlige resultat. Streiken hadde varet længe, og de, som tjente mindst faldt fra først. Vi som tjente bedre holdt længere ut. Traadtrækkerne og skrue- og naglearbeiderne holdt paa det, de hadde. Her har jeg kjøpt og her sælger jeg er principet. Spørsmålet er om noget kan vindes eller ei. Traadtrækkerne fik ikke engang være med at forhandle.

Sverre Iversen: Detaljerne er jo nu gjennomgaat, og vi kan høste den lærdom som kan høstes derav. Med hensyn til elektromontørerne, saa var det krævet av arbeiderne at elektromontørernes tarif skulde behandles i forbindelse med verkstedsoverenskomsten. Arbeidsgiverne krævet ogsaa en samlet jern- og metaloverenskomst. Jern- og metal og elektromontørernes forhold her er ting, som ikke kan rives fra hinanden. De henger saa nøie sammen at alle maatte vite det. Det maa ogsaa forstaaes at samme gruppe ikke kan faa en lønsforhøielse av 2 øre timen 2 gange paa et aar — og især da i 1911.

A. Knudsen: Sverre Iversen sætter tingen paa hodet naar han sier, at vi vilde faa elektromontørerne ind under verkstedsoverenskomsten. Saken er, vi gjorde alt vi kunde for at undgaa at faa elektromontørerne med. Det hele holdt paa at briste paa det. 3die paaskedag stod det meget haardt paa dette spørsmål. Hverken jern- og metalarbeiderforbundet eller andre hadde nogen interesse av at faa saken utskutt til storlockouten.

Sverre Iversen: Jeg har ikke sagt at arbeiderne vilde faa elektromontørernes overenskomst ind under verkstedsoverenskomsten; men at de oprindelig ønsket den løst i forbindelse med denne.

K. Andersen: Vi hadde jo uttrykkelig sagt at elektromontørerne skulde søkes holdt utenfor.

Debatten avsluttedes dermed og man gik videre i beretningen. Ved opgaven over utgifter og indtægter i 1911 spurte

Carl Wesenlund om man mente, at de 28,000 kroner, som i 1911 var utbetalt i streikeunderstøttelse til uorganiserte, var vel anvendte penge.

Sverre Iversen: Det er de frivillige indsamlede bidrag det her gjælder.

O. Lian: Dette er folk, som ikke var kommet saa langt, at de var kommet med i organisationen, men de var dog kommet saa langt, at de ikke vilde være streikbrytere.

Bidrag til Journaliststipendier, Foreningen for socialt arbeide og Aftenskolen.

A. Askedal: Der kommer fler og fler poster paa regnskapet, som egentlig ikke hører hjemme paa en fagorganisations regnskap. Skal det fortsætte, er der opfordring for kongressen til at sætte en stopper. Her er saaledes opført 250 kroner til journaliststipendier og 200 kroner til Foreningen for socialt arbeide. Er dette faste poster, eller gjælder de kun for et aar ad gangen? Likesaa er der aftenskolen. Skulde den slags understøttes, saa maatte det jo gjælde det hele land.

Carl Wesenlund: Her møter vi atter en stor utgiftspost «forskjellige utgifter». Vil gjerne ha nærmere redegjort for den.

O. Lian: Hr. Askedal talte om forskjellige ting: Journaliststipendier, Foreningen for socialt arbeide og Aftenskolen. Aftenskolen blev oprettet efter forslag av den Socialdemokratiske forening i Kristiania, og der søktes om bidrag. I begyndelsen strømmet penge fra foreningerne ind; men saa slappedes man av. Saa maatte vi støtte. Man maa huske paa at det er kun medlemmer av landsorganisationen som har adgang til skolen. Fra andre kanter kom der ogsaa henvendelser, og enhver god bestræbelse bør gis den støtte, som ansees passende. Sekretariatet trodde at en støtte paa 300 kroner var forsvarlig. Et kommende sekretariat vil sikkert ogsaa komme til indtil videre paa samme maate at støtte opplysningsarbeidet blandt medlemmerne. Med hensyn til journaliststipendier, saa er bidrag kun git en gang. Det er av interesse for fagbevægelsen at journalisterne i dagspressen sætter sig ind i arbeiderbevægelsen i utlandet. Der kommer sikkert et nyt andragende fra Socialdemokratisk presseforening, og jeg mener at det bør indvilges. Norsk forening for socialt arbeide skal jo især ta sig av arbeiderbeskyttelseslovgivningen og skaffe opplysninger om den. Arbeidsgiverforeningen har meldt sig ut. Det skulde da være rart at opgi den nu. I Tyskland og Danmark har man lignende foreninger, og arbeiderorganisationen har sluttet sig til. Man maa betale et litet bidrag, og det er ikke daarlig anvendt. Det er 200 kr. om aaret. Foreningen har, som det vil erindres, arrangert en utstilling av hjemmearbeide, som vakte stor interesse for hjemmearbeidernes kaar. Den holder nu paa at arrangere en permanent utstilling av beskyttelsesindretninger. Jeg tror det er heldig at arbeiderne faar indflydelse paa disse institutioner. Vi bør ikke la de andre alene stelle med dem.

Sverre Iversen: Wesenlund forespurte om «forskjellige utgifter». Den største post herunder er 700 kroner til dr. Oscar Nissens baalfærd. Det var besluttet at organisationerne skulde ta sig av dette, og det blev en storstilet og uforglemmelig begivenhet. Nogen nærmere spesifikasjon av de andre poster er ikke nødvendig.

A. Kalvaa: Det er forskjellige poster, som er kommet ind paa vort budget, og de kan bli vanskelige at faa væk igjen. Her er smaabeløp til Foreningen for socialt arbeide, til journaliststipendier, arkivet, kooperationen o. s. v. De kan være saa gode de vil; men de har ikke noget med arbeiderorganisationen at gjøre. Arbeider-

organisationen skal være en kamporganisation, ikke et filantropisk selskap. Etter denne utstilling som Foreningen for socialt arbeide har hat av hjemmearbeidet, kan der merkes forbedring nu? Eller skal fattigdommen og nøden og fillerne bare utstilles? Jeg har læst meget i aviserne om denne utstilling; men har ikke seet noget om nogen forbedring. Jeg vil ikke foreslaa at denne post skal stryges; men den kan bli stor nok tilsidst. Med hensyn til journaliststipendier, saa er det jo partiets sak; la os heller søke at faa vore egne journalister i fagbevægelsen ind. Jeg frygter for at posterne vil vokse, hvis vi ikke stryker dem.

A. Askedal: Det vækker misnøie utover landet, at der ydes bidrag til aftenskolen i Kristiania. Tænk paa os utover landet, som har saa meget mindre anledning til at skaffe os kundskaper, som det her gjælder. Her er der hundreder av anledninger. Skal vi fortsætte med bidraget, saa maa det gives til foretagender over det hele land, ellers bør det sløifes. Kundskap trænges i høi grad overalt. Med hensyn til stipendierne er jeg enig med Kalvaa, at de bør være partiets sak. Vi burde heller yde støtte til de enkelte avisforetagender end støtte journalisterne. Med foreningen for socialt arbeide kan jeg være tilfreds; men vi maa vogte os for at gaa høiere. Vi har nu ogsaa tendens fra statsmakterne til at yde støtte. Der kunde være enkelte andre poster at sætte fingeren paa. Jeg har lagt merke til at landsorganisationen er meget villig til at gi støtte i utenlandske konflikter. Jeg vil gjerne ha greie paa, hvor mange gjensidighetsoverenskomster med utlandet vi har.

Kr. Jakobsen: Vi maa ikke frakjende landsorganisationen pligten til at yde støtte til aftenskolen. Med stipendier til journalister er det en anden sak. Stipendier bør heller gives til fagorganisationens folk. Den socialdemokratiske presse begynder nu ogsaa at bli saa sterk, at den kan skjøtte sig selv. Med hensyn til bidrag til utenlandske konflikter vil jeg gjerne forespørre, om der er en skala for saadanne. Her ser jeg saaledes at skrædderne i Serbien har faat kr. 499.50, typograferne og bokbinderne i Finland kr. 1,009.40, bygningsarbeiderne i Madrid kr. 346.00. Hvorledes kan det være, at der ikke er en rund sum?

Sverre Iversen meddelte, at disse ulike summer kom av omvekslingen i utenlandske penger, idet man sendte et rundt beløp i vedkommende lands mynt.

G. Ousland: Aftenskolen i Kristiania er en begyndelse til paa den maate at sprede kundskap blandt arbeiderne. Hvis den har held vil den sikkert følges av lignende foretagender paa andre steder, og da bør den samlede organisation ogsaa i disse tilfælde træde støttende til. Med hensyn til foreningen for socialt arbeide og dens virksomhet, saa er det ganske unødig for Kalvaa at læse abc for os i den anledning, om paa hvilke maater arbeiderne skal forbedre sin stilling. Fagorganisationen er ogsaa vel tilfreds med journaliststipendierne. Det er vor dagspresses journalister, som med sin dygtighet, hver efter evne, skal holde offentligheten underrettet om alt vi behøver at vite og holde opinionen oppe, og derfor har vi den

allerstørste interesse i at de er vel utrustet. Bidrag til bladforetagender er en ganske anden sak. Angaaende streikebidragene til utlandet, saa synes jeg, at det hadde været bedre om de alle hadde været indberettet til landsorganisationen.

A. E. Gundersen: Jeg kan ikke forstaa mig paa motstanden mot bidraget til journaliststipendierne. Vi er allermindst tjent med at faa undermaalsmænd til at lægge vore saker frem for den store offentlighet. Journalisterne i dagspressen er vore tjenere hver eneste dag. Paa deres kjendskap til og deres fremlæggelse av en sak kan undertiden utfaldet av en stor konflikt bero. Det har vist sig i utlandet og kan komme til at vise sig her. Partiet kan oprette blade, eftersom der er behov; men fagorganisationen er interessert i at det blir godt redigerte blade, og det kommer an paa journalisterne. Jeg er derfor heller stemt for at forhøie beløpet. Det er ikke avgjørende enten journalisterne staar i fagforening eller ei. Jeg tror ogsaa at man som i Sverige burde lade stipendierne gjælde forretningsførerne. Med hensyn til aftenskolen, saa vil jeg si, at den allerede har utdannet mange dygtige organisationsfolk.

O. Lian: Arbeiderpartiet deltar ogsaa med hensyn til journaliststipendierne. Journalisterne vælger en indstillingskomite, og centralstyret har avgjørelsen. Angaaende aftenskolen, saa er det at bemerke, at etsteds maa man begynde. Skapet maa staa etsteds. Og saa begyndte vi i Kristiania. Man kan ogsaa følge eksemplet i Kristianssand og spørre om et litet bidrag. De 300 kroner er nemlig bare en brøkdel av skolens samlede utgifter.

A. Kalvaa: Ousland og jeg har nu hver vor abc hvad forbedring av arbeidernes kaar angaar. Hvis vi ikke hadde det, vilde vi vel være enig. Men jeg har nu min, og han har sin. Hvad journaliststipendierne angaar, saa har vi hittil understøttet konservative journalister; men de som er radikale, burde vel ogsaa komme i betragtning. Gundersen sa, at det var ikke farlig om journalisten stod i en fagforening eller ei. Jeg sier: *Alle* bør staa i sin fagforening; men jeg har en mistanke om at mange ikke staar der.

A. Askedal bemerket, at det vistnok vilde vise sig vanskelig at faa støtte for foretagender av den her omhandlede art utenom Kristiania.

Beretningen for 1911 var dermed færdigbehandlet og godkjendtes enstemmig.

1912.

Agitationen.

Anton Olsen: Der er ikke nævnt noget om agitationens art i beretningen; intet *system* er sat i verk. Av beretning og regnskap ser man kun, hvem som har reist og hvor meget der er anvendt. Hvad vi har vundet hittil, det har vi vundet lidt efter lidt. Nu anvender vi over 20,000 kroner. Litt fart i tingene var da at vente. Men det ser ut som om disse penger væsentlig skal være en slags belønning for vore tillidsmænd og stortingsmænd. Og saa har vi enda tillike git 5000 kroner til partiets agitation. Vi har faat 20000

nye medlemmer og 2 nye forbund; men skyldes dette bare pengene? Jeg tror det ikke. Vi har set, at kapitalisterne tar alt mulig i sin tjeneste og vender hvert vaaben, de kan finde, mot os. Fotografien, kinematografen, alt man kan tænke sig. Jeg tror ogsaa at vi nu med den største lethet og den største effekt kunde anvende kinematografen i vor agitation. Et foredrag illustrert med levende billeder vilde gjøre stor virkning. I jern- og metalarbeiderforbundet har vi forsøgt med lysbilleder, og de foredrag trak altid fuldt hus. Hvis vi nu hadde en kinematograf og kunde ordne os saaledes, at bevægelsens, streikernes, lockouterne, demonstrationernes store begivenheter blev optat og gjengit, saa vilde vi række langt. En fremvisning av den store socialistiske fredskongres vilde virke mer end om vi sender ut en stortingsmand til Nordland. Det nytter ikke at tale om at omlægge organisationen, før vi faar en større procent organiserte i landet. Og som agitationen drives nu kaster vi bare penger bort. La os ta de mest hensigtsmæssige moderne midler i vor tjeneste for at faa mængdens opmerksomhet henvendt paa os, og saa kommer tilstrømningen.

Kr. Jakobsen: Jeg vil understreke, hvad Anton Olsen har sagt om agitationens mangelfuldhed. Og jeg tror der er flere maater at drive agitation paa, som vi endnu litet har anvendt. Vi kan ikke alle si at vi har gjort vor pligt. Der kommer f. eks. en ny mand paa et verksted. Han maa straks gjøres opmerksom paa, at betingelsen for et godt kammeratslig forhold er at han tilhører organisationen. Dette vil bidra til at den uorganiserte vil føle sig som en fremmed. Mange vil ha et glas øl og en dram. Da er gjerne den uorganiserte ogsaa en god kammerat. Men om nu ogsaa de, som vil ha det, lot ham sitte alene her! Slip ikke en ny, fremmed mand avsyne. Ta ham under behandling straks. Jeg vil likeledes som hr. Ant. Olsen ha mine tvil om frugterne staar i forhold til pengeutlæggene. Vi maa ikke overse de smaa bække; det er de, som blir til Glommen.

A. Kalvaa: Det er saadan med agitationen, at man ikke ser frugterne av den med det samme altid. Der er heller ikke anvendt saa svært store kapitaler i agitationen hittil. Hvad er f. eks. arbeidsmandsforbundets 12—13,000 kroner? Det kommer ogsaa meget an paa, *hvorledes* man driver agitationen. Naar landsorganisationen nu næste gang sætter igang agitation, saa bør der tages fat under fisketiden i Finmarken, Lofoten og sydover til Romsdalen. Netop under fisketiden kan man naa titusener, utenom fisketiden finder man dem ikke. Jeg haaber, at det ikke blir saa længe, før fiskerne ogsaa er organisert.

A. Askedal: Jeg vil henlede opmerksomheten paa Sørlandet, det som har været kaldt «det døde punkt». Der er og har altid været mindst agitation. Vi har hat en foredragsholder der, det er det hele, og kommer der nogen, saa reiser de helst dit, hvor det mindst trænges. Jeg mener, at en mand maa opholde sig en tid i det vidtstrakte Sørland.

O. Lian: Det var meget interessant, at Anton Olsen slog til lyd for spørsmålet agitation. Vi begynder nu at bli enig om, at er det noget som trænges baade for tilslutning og oplysning, saa er agitationen noget av det nyttigste. Jeg nævnte det ogsaa i min hilsningstale til denne kongres. Der behøves ikke noget særskilt punkt paa dagsordenen for at tale om den sak. Og jeg vil paapeke det karakteristiske i, at de to repræsentanter, som idag har slaat sterkest til lyd for agitationen, tilhører det forbund, som hittil har drevet mindst agitation av alle vore forbund. Det ser saaledes ut til at de nu vil forbedre sig, og det skal vi hilse velkommen. **Men** der har været sagt, at de anvendte midler ikke har baaret tilstrækkelig frugt. Dette er visselig en feiltagelse. 3000 kroner har været anvendt til kvindernes kontor og 5000 kroner til arbeiderpartiet, og for disse penge er der utrettet adskillig, især var agitationen blandt landarbeiderne og fiskerne vellykket. De kroner, som da blir igjen til direkte agitation fra landsorganisationen, er ikke noget stort beløb; men de har været anvendt paa bedste maate. Landsorganisationen kan ikke drive den agitation, som forbundene gjør; men det kommende sekretariat bør faa adgang til at drive agitationen som før, ved at bevilge midler i den utstrækning som formaalstjenlig og ved direkte agitation. Her foreligger for kongressen et andragende om hjælp til agitationen fra Narvik. Jeg forutsætter at det overlates det nye sekretariat at ordne den sak.

Møtet hævet.

Eftermiddagsmøte mandag 23. juni.

Dirigent: *A. Aamodt*. Sekretærer: *Paul Aalberg* og *Johs. Ødegaard*.

Protokollen oplæstes og godkjendtes.

Agitationen.

(Forts.)

P. Fjermstad: Da der ikke paa dagsordenen er opsat noget punkt til diskussion av agitationen, saa bør vi diskutere den nu. Jeg tror ikke den drives paa den heldigste maate for tiden. Jeg kjender det fra vore kanter — Jæderen. En foredragsholder blev sendt fra hovedstaden og holdt et møte her, et der, med lange mellemrum. Dette er neppe det rigtige. Der maa gjøres kortere ture med længere ophold. Der kan nok stiftes en fagforening, men den blir ødelagt av arbeidsgiverne, naar stifteren er reist. Noget blir dog altid igjen; men jeg mener, at ialfald paa vore kanter maa der gjøres længere ophold, og der vil bli bedre resultater.

Sverre Iversen: Alle har nu endelig faat den opfatning, at agitationen er høist nødvendig. Det er glædelig. Det er ikke saa længe siden at landsorganisationens kongres fastslog at nu skulde vi begynde at drive agitationen i større utstrækning. Det er 3 aar siden det besluttedes at landsorganisationen skulde drive agitation. Man mente nemlig, at forbundene skulde drive agitationen hver for

sig. I den 3-aarsperiode, som er gaat, har agitationen været drevet i størst mulig utstrækning. Spørsmålets drøftelse her blev indledet med kritik, idet Anton Olsen mente, at de utlagte summer ikke hadde baaret tilstrækkelig frukt, samt at der maatte drives mere reklame-mæssig. Agitationen nu er væsentlig drevet blandt sjømænd, fiskere og landbruksarbeidere. Det er gaat meget sterkt frem blandt sjømændene, og frukterne begynder at vise sig ogsaa utover landsbygden. Jeg er enig med Kalvaa deri, at det gaar ikke an at vente frukter med det samme. Man kan ikke regne pr. hode og pr. krone. Agitationen drives ogsaa høist forskjellig av de forskjellige forbund. Arbeidsmardsforbundet bruker meget til offentlig agitation, jern- og metalarbeiderforbundet har fundet det mere hensigtsmæssig at agitere privat og drive indre oplysningsarbeide. Begge metoder kan anvendes av samme forbund. Der har ogsaa været mange hindringer i agitationen. Især personspørsmålet. Mange kræver enten landsorganisationens formand eller en stortingsmand. Var det et møte eller stevne, saa krævedes enten Lian eller som reserve Sverre Iversen. Dette gik ikke an. En mand er en mand, selv om han ikke har den glans som disse tillidshverv gir, og man faar ta imot den, som sekretariatet anerkjender er dygtig. Paa sidste landsmøte foreslog man ansat en mand som fast agitator. Det blev ikke vedtat, og spørsmålet er nu om ikke bidrag til grupperne distriktsvis er fuldt saa god. Anton Olsen nævnte kinematografen. Jeg kan oplyse, at i Sverige har man prøvet med to kinematografer og maatte pakke sammen med flere tusen kroners underskud. Sekretariatet maatte gis bemyndigelse til at drive den mest vidstrakte agitation efter bedste skjøn. Kalvaa nævnte Nordland som specialfelt; men vanskeligheten er at finde de rette folk.

Hans O. Høglund: Naar Anton Olsen tok op spørsmålet om agitationen i den bredde som gjort, saa var det fordi han trodde vi sitter inde med radikale midler nu til at samle ind medlemmer, og det kan gjøres billig. I jern- og metalarbeiderforbundet har vi været stillet slik, at vi paa den bedste maate har kunnet drive agitation mand og mand imellem, og vi tror at frukterne er bedre end om vi hadde lagt hovedvægten paa den offentlige agitation. Jeg mener, det er meget i det Olsen fremholdt. Vi maa kunne ta kinematografen i vor tjeneste. Og ved grammofon kunde vi holde de bedste taler i hvert hus og ut av hvert vindu. Paa hver restauration nu hørte man kun taabelig sludder; men en og anden fornuftig tale kunde ogsaa kastes ind her. Det er arbeiderne, som gaar paa restaurationer, hvor der er grammofoner. Vi kunde lægge virksomheten derhen, at vi begyndte med at opta film for kinematograferne. Episoder fra streiker og demonstrationer o. l. Vi skal ikke sky det som er mekanisk. Jeg tillater mig at foreslaa:

«Der henstilles til sekretariatet, at landsorganisation tar de tekniske hjælpemidler i agitationens tjeneste. Som særlig egnet til dette fremhæves grammofonen, kinematografen og fotografien.

For grammofonens vedkommende optas agitatoriske plater og ruller, der spredes ut blandt de organiserte arbeidere, som er i be-

siddelse av en saadan maskine, samtidig som platerne søkes spredt om paa restauranter eller lignende steder, hvor arbeiderne er at træffe.

For kinematografens vedkommende optas film, der er særlig egnet i agitatorisk retning.»

Jeg er sikker paa at det ikke er forbundet med nogen fare at vedta et saadant forslag. Jeg vil anmode enhver om at stemme for det.

L. Larsen: Det kan være meget at si om agitationen og de arbeidsmetoder som anvendes ved den. Jeg tror ikke, at det vi nu har absolut er det mest effektive. Den drives ogsaa mest i byerne, mens de opvoksende industricentrer paa landet og de fjernere liggende steder forsømmes. Jeg skal holde mig til mit eget omraade, Løkkens verk. Vi har henvendt os til sekretariatet om at faa agitator; men det har været uten resultat. Da formanden reiste nordover ifjor, telegraferede vi til Aalen for at faa ham til at komme indom Løkkens verk paa tilbakeveien, og vi betalte for svar. Det svar har vi ikke faat endnu. Vor afdeling av jern- og metalarbeiderforbundet er ogsaa ganske ny, saa den kunde trænge støtte. Kanske sekretariatet tror, at det er farlig at komme til «streikbryterhulen», som den kaldes. Det behøver de ikke tro. De, som er organiserte, er rake folk. Vi har heller ikke arbeidsgivere, som det nytter at underhandle med. Det blir altid konflikt, hvis vi vil ha noget frem, og da har vi forbundsstyret og sekretariatet at henvende os til.

Kr. Jakobsen: Jeg la merke til at mange smilte, da Høglund oplæste sit forslag; men det har jo vist sig at være praktisk. Kinematograf og grammofon er tat i agitationens tjeneste til mange formaal. Men jeg er enig med Sverre Iversen i, at det nu ikke gaar an at optrække faste linjer. Hvad Lian sa om vort forbund overlater jeg til andre at svare paa.

J. Borgen: Lian bemerket, at det var karakteristisk, at de to som nu mest energisk kræver agitation tilhørte det forbund, som har drevet mindst agitation hittil. Jeg vil karakterisere dette som sandhet med modifikation. Landsorganisationen er øket med 50 procent i 3-aarsperioden, jern- og metalarbeiderforbundet ogsaa med over 50 procent, fra 8,000 tjl 12,400. Økningen av medlemstallet i jern- og metalarbeiderforbundet staar saaledes godt i forhold til økningen i landsorganisationen. Det er heller ikke de anvendte penge det kommer an paa. Det er forskjellige omstændigheter som spiller ind, Hvad vort forbund angaar, saa maatte vi i 1909 skifte formand. Den nye mand kunde selvfølgelig ikke med en gang sætte sig ind i alle forhold, og enkelte grene blev mindre energisk forfulgt end andre. At jern- og metalarbeiderforbundets folk likeoverfor eller inden den store landsorganisation optrær energisk for offentlig agitation skulde ikke være nogen klander for forbundet, som kanske har drevet agitationen efter de specielle forhold dets medlemmer befinder sig i. Jeg hadde ikke ventet det av Lian og har derfor villet gi disse oplysninger.

Aksel Amundsen: Man har nævnt sjømændene her; men en gruppe, som har den allerstørste betydning i en kamp er transport-

arbeiderne. De raader for enten samfærdselen skal stanses eller ei, og derfor bør der netop legges vekt paa agitationen blandt dem. Vi maa absolut faa organisert arbeiderne ved lysverkerne og transporten, og vi vil styrkes overordentlig i kampen. Der har været vedtat en speciel resolution for sjømændenes organisation; jeg tænker det kan trænges ogsaa for transportarbeiderne og tillater mig at foreslaa følgende:

«Da lys-, renovations- og transportarbeiderne har stor betydning for arbeidernes fremtidige kampe, anmoder kongressen sekretariatet at drive en ihærdig agitation for at faa organisert disse arbejdere og henstiller samtidig til sekretariatet at anvende de nødvendige midler hertil.»

Sekretariatet har hittil intet gjort for at organisere transportarbeiderne. Det bør rettes paa. Likesaa mener jeg, at det gik an for allerede godt organiserte forbund at strække sin agitation lidt utenom, hvor organisationen er svak. Metalarbeiderforbundets folk kunde saaledes meget godt søke at organisere kjørekarlene osv., saaledes som samorganisationen i Trondhjem har gjort.

Anton Olsen: Jeg hadde ventet, at jeg skulde sluppet at optræde anden gang; men Lians uttalelser har utfordret mig. Sæt nu f. eks. at en liten forening tar sig en lysttur med familier. Skal de ha en taler med sig, saa koster det 15 kroner. Fik de nu en maskine, hvori ordene og indholdet var det samme, saa slap de at betale 15 kroner. Jeg tror ikke Lian har lagt nogen ond mening i sine ord; men de faldt saaledes at vi maatte sette fingeren paa dem.

Edv. Carlsen Kaland: Det var sagt, at agitationen har paa- ligget forbundene; men nu har jo landsorganisationen tat fat, og da synes det mig, at den er lagt lidt underlig an. Fordelingen er ikke rigtig. Saaledes er Søndre og Nordre Bergenhus amt omtrent sløfet. De har næsten ingen agitation. Jeg vil henstille at man i fremtiden tar sig av disse to amter og har dem i erindring. Der er alle industrier repræsenteret, og alle forbund vil saaledes faa godt av det.

Ingv. Logavlen: Det er ikke for at rose eller laste det, som er gjort, at jeg har grepet ordet; men jeg vil ha sagt, at naar man sender ut agitatorer, saa faar man vælge mænd som nyder anseelse og ikke undermaalsmænd. Vi fraber os middelmaadigheter. Naar landsorganisationen eller partiet sender ut mænd, saa stiller vi større fordringer til disse end til andre. Jeg vil si til Sverre Iversen, at det er riktig at vi rynker paa næsen, naar I sender os middelmaadige mænd. Det er ikke alle givet at føre agitationens tale. Naar der møter op erfarne, faglig interesserte folk, saa blir de skuffet over en taler, som ikke har greie paa sine ting. Hvor opløftende er det ikke at høre paa en mand med dygtighet end paa en uduelighet. Jeg kunde nævne eksempler paa misnøie med mænd, som har været utsendt av sekretariatet; men skal undlate det. Jeg haaber min henstilling blir tat tilfølge. Det har ogsaa været sagt her, at jern- og metalarbeiderforbundet har brugt litet penger til sin agitation, og jernfolkene svarer at allikevel har de holdt skridt med utviklingen. Dertil vil jeg si, at jern- og metalforbundet har høstet

nytte av den agitation, som arbeidsmandsforbundet har drevet. Dette har f. eks. været tilfældet i stor utstrækning i gruberne. Det har engang været sagt av Lian at arbeidsmandsforbundet var den store indgangsport for arbeiderne til organisation. Komne indenfor, valgte de senere sin plads. Vi maa huske, at arbeidsmandsforbundet driver en kraftig og god agitation. Man kan godt bevilge ogsaa til dette forbunds agitation. Angaaende kinematograf og grammofon, saa anser jeg, at det er fremført her nærmest som en vittighed. Jeg vil si, at hvis jeg ute paa et anlæg hørte Lians stemme i en grammofon, uten at se hans kjendte skikkelse, saa vilde det være som at skvætte vand paa gaasen.

Alfr. M. Nilsen: Jeg vet ikke, hvad vi skal med disse moderne reklamemetoder. Det er likesom der skulde være blit en mangel ved organisationen nu. Vi maa ty til apekatter og menagerier for at hverve medlemmer. Nei, hvis vi legger vor organisation slik an, at arbeiderne blir var os paagrund av vor virksomhet, saa vil dette virke som den rette agitation. Jeg mener, det kommer an paa organisationens ytringsformer om vi skal vokse eller ei. Dette kan være fuldt saa viktig at tænke over som at ta med os kinematografer utover landet, selv om det kanske vilde virke letvindt for dem, som nu reiser rundt. Jeg tror det er farlig, fordi det vil komme til at latterliggjøre organisationen og ikke paa nogen maate indgyde respekt. Derfor synes jeg det er merkelig at forslag i den retning endog er fremlagt her. La os bidra til forbundenes, samorganisationernes og de lokale organisationers agitation for tilslutning og se til at den ved disse blir utført paa bedste maate. Jeg vil her bare henvise til hvad samorganisationen i Trondhjem har utrettet. Den har sørget for at organisere, hvor der var en gruppe som skulde med, f. eks. kjørekarlene m. fl. Skal man sende folk ut for at agitere, saa bør man ikke sætte op en bestemt rute; men la agitatorene opholde sig paa visse steder efter som behovet kræver, og delta i det daglige organisationsarbeide.

G. Ousland: Det er saa mange ting, som kan sies under denne sak, og den vil antagelig komme op igjen under bevilgningssaker. Vi kan dog ikke begynde her at diskutere organisationsformerne. Til Høglunds forslag vil jeg si, at jeg har ikke noget imot tanken i det; men det vilde være vel sterkt at vedta det her i en saa bestemt form. Vi bør heller ikke i pedanteri forkaste det. Helst bør vi derfor vedta at oversende det til sekretariatet til overveielse. Dersom kongressen vedtok, saa vilde vi komme til at lægge altfor sterk vekt paa det.

Nils Olsen: Jeg vil protestere mot Amundsens krav paa at arbeiderne ved lysverkerne og renovationen skulde trænge særlig bearbeidelse for at organisere sig. I renovationsbranchen er 99 procent organisert, i elektricitetsverkerne 75 procent og ved gasverkerne 60 procent. Men han argumenterer ut fra at de ikke tilhører kjørekarlernes forbund.

E. E. Rudlang: Her er en gruppe, som endnu ikke er nævnt. Det er de norske bestillingsmænd. Jeg tilhører ikke denne gruppe;

men jeg har hat forbindelse med den nu under sporveiskonflikten i Trondhjem. De er ikke organiserte, og derved var de ogsaa avskaaret fra at yde os hjelp. Jeg mener, at vi bør først og fremst ta sikte paa politiet, de ved brandvæsenet ansatte og ved transport. Hvis vi hadde disse med vilde mange konflikter undgaas. Ikke netop ved deres aktive handlinger; men helst ved at de kom i organisationsmessig forbindelse med os. Der er da ogsaa nedsat en komite i Trondhjem, som skal virke for at faa dem med i landsorganisationen ved at faa dem ind i det paatænkte kommune- og statsarbeiderforbund. Jeg foreslaar derfor:

«Det henstilles til sekretariatet for fremtiden i størst mulig utstrækning at utfolde en energisk agitation blandt landets bestillingsmandsstand for derved at vinde disse for organisationen.»

O. Lian: Man har øiensynlig ikke læst beretningen rigtig godt. Ser man efter, saa har der været utført en omfattende agitation i de forskjellige landsdele. I 1911 begyndte agitationen blandt landarbeidere og fiskere ved at Magnus Nilsen holdt en række foredrag i Nordland og Sæbø i Nedenæs og Stavanger amter. I slutten av aaret besluttet sekretariatet i likhet med aaret forut at iverksætte en mere omfattende agitation. Den startedes i november. D'hr. O. Sæbø, G. Sethil, A. Juell og Ole O. Lian holdt 83 foredrag for ialt 11801 tilhørere, hvilket gjennemsnitlig blir 130 ved hvert foredrag. I 1912 dreves agisationen i de nordlige landsdele (ved Magnus Nilsen), Namdalen, Uttrøndelagen, Romsdals amt (ved Oksvik), Søndre og Nordre Bergenhus amter (ved Angell Olsen), Nedenes, Lister og Mandal, Stavanger amter (ved Sæbø), Bratsberg, Jarlsberg og Larviks amter (ved Bj. Evje m. fl.), Hedemarken (ved W. Carlsen), Gudbrandsdalen (ved Gunstein Andersson). Jeg skal forøvrig ikke gaa i detaljer angaaende dette. Jeg kunde nævne meget mere. F. eks. hvad enkelte av sekretariatets medlemmer forøvrig har gjort i agitationens tjeneste. Men det er ganske interessant at høre den stemning, som her gjør sig gjældende. Nu er vi kommet dit, hvor vi skulde været for længe siden. Tidligere har det været litet gehør at faa for agitationen. Mine uttalelser om jern- og metalarbeiderforbundet kom av, at det faldt mig merkelig, at den sterkeste interesse nu skulde komme fra den kant, hvor man tidligere ikke har hat noget særlig tilovers for den saakaldte fællesagitation. Og til Jakobsen vil jeg si, at han kjender mig og vet, at jeg ikke tilsigter at fornærme nogen. Angaaende Aksel Amundsens uttalelser vil jeg si, at initiativet til agitationen her maa komme fra transportarbeiderne selv. Der er fuld anledning for transportarbeiderne til at gripe aktivt ind og erholde støtte. Agitationen forøvrig maa drives i den utstrækning som er mulig, og neppe nogen kan drive den bedre end de, som steller med landsorganisationen. Det behøves ikke, som Ousland sier, at ta denne sak op under bevilgningssaker. Vi faar drøfte og avgjøre det nu, mens saken er oppe til behandling.

Rich. Hansen: Jeg er ikke enig med dem, som harzellerer over den tanke, som Anton Olsen fremsatte, og som Høglund har formet i sit forslag. Disse mekaniske hjelpemidler brukes for nærværende allerede meget, og saa tidlig som i 1902 forelaa der paa arbeids-

mandsforbundets landsmøte i Bergen forslag om indkjøb av en la-terna magica til lysbilleder. Istedetfor de klissede billeder vi nu ser paa kinematograferne, kunde vi faa fremstillinger av arbeidernes liv i alle dets fremtoninger og av bevægelsens ytringer. Hvis vi anvender dette paa fornuftig maate, saa kan det nok brukes med fordel. Vi har jo ikke noget universalmiddel til at faa de utenforstaaende med; men alt brukbart bør vi anvende. Jeg kan være enig med Alfr. Nilsen i, at det mekaniske ikke er som det levende; men er det derfor at forkaste? Jeg antar, at sekretariatet, naar det hører at stemningen er for det, vil søke det gjennomført i den utstrækning og paa den maate som er mulig. Agitationen utføres forresten heller ikke bare ved reisende talere. Det er en feil at tro dette. Der kan agiteres paa arbeidssteder og i hjemmene. I Sarpsborg har man valgt energiske kamerater til at gaa i husene og agitere, og de dygtigste, de, som har skaffet de bedste resultater, har faat premier. Der er forresten mange maater at agitere paa. For tiden er der to hovedretninger: en som opmuntrer og lærer tillid til organisationen og en som præker mistillid til alt, som er bygget op. Der kan være feil og mangler overalt; men ingen skal ha lov til at bryte ned det som med møie gjennom mange aar er bygget op.

Axel Amundsen: Jeg er fuldt opmerksom paa det, som Nils Olsen har fremført; men det gjælder kun Kristiania. Mange av de nævnte fag er daarlig organisert utenfor Kristiania, og det er da ikke bare Kristiania det gjælder heller. Jeg tror Alfr. M. Nilsens tanke om at bevilge til samorganisationer er heldig.

G. Ousland: Naar Lian mener, at saken ikke vil komme op igjen, saa mener jeg at vi da maa vedta et forslag. Vi kan jo gjenta det forslag som allerede tidligere er vedtat. Jeg har imidlertid formet det paa følgende maate:

«De indkomne forslag oversendes sekretariatet idet dette be- myndiges til at iverksætte agitation i den utstrækning det ansees hensigtsmæssig efter sekretariatets nærmere bestemmelse og at de nødvendige midler hertil bevilges av landsorganisationens kasse.»

De forslag, som er indlevert og diskutert her, vil da ligge i sekretariatet og tas ad notam der, eftersom behovene melder sig.

Martin Skogø: Lian regner op de mange foredragsholdere og de reiser, som var foretat; men han omtalte ikke, hvad de hadde utrettet for organisationen. Det hænder ogsaa næsten altid, at foredragsholderne kommer og reklamerer med de resultater, som er opnaaet og skildrer det som er saa glimrende. Sjeldnere hører man en appel til de utenforstaaende om at stille sig i række med os. Og heller ikke slaaes der sterkt nok paa forstaaelsen og hvad organisationens opgaver er. Hadde vi hat 60,000 *klassebeviste* organiserte arbeidere, saa hadde det været nok; men det er bare en brøkdel, som kræver sin ret. Sekretariatets medlemmer bør foreta agitation, og de bør ogsaa se, hvor den trænges. De har og skal ha overblik over det hele, og der, hvor det staar daarligst til, bør de gripe ind. Naar vi gaar ut og staar der og henviser til de store tal og pukker paa vor styrke, saa har de uorganiserte saa let for at si: Vel, lad

organisationen drive paa, vi har ogsaa godt av det, og nu er den mægtig nok uten vor hjælp, og vi høster jo godt av dens resultater allikevel. — Vi maa slutte med den slags agitation. Der var en mand, som snakket om, at man ikke maatte sende ut middelmaadigheter. Jeg vil dertil si, at det kommer aldeles ikke an paa det. De, som regnes for middelmaadigheter og ikke hører til ledelsen kan ofte fare med de skarpeste sandheter. Hovedsagen er at man er klassebevist og driver klassebevist agitation. Man maa være opmerksom paa stillingen, som den er, det er hovedsagen. Den mest virksomme agitation jeg kjender er husagitation, og den koster ingenting. Det hjælper ikke at staa i et lokale og holde foredrag dagstøt, naar de arbeidere, man egentlig skulde tale for, sidder hjemme. Der maa ydes hjælp til den lokale agitation.

Strek og 2 minutters taletid for de talere som før hadde hat ordet vedtoges.

Nils Olsen repliserte til Amundsen og hævde at agitationen ikke maatte føres som av ham drevet.

Edv. Evensen: Vi ser av beretningen, hvorledes organisationen har vokset. Det er bevis for at de anvendte midler har været gode. Jeg er ikke enig i at vi skal lægge alt paa sekretariatet, og det gjælder ikke bare at agitere for at faa nye medlemmer, men ogsaa for at bevare de vi har. Dette vil kunne hjælpes paa ved en mere ihærdig agitation fra den enkeltes side. Jeg mener ogsaa at hus-agitationen er noget av det mest effektive, vi kan bruke. Ved et foredrag rækker man saa allikevel kun et faatal. Det er derfor mest skikket til at virke ildnende og opkvikkende. Jeg er aldeles ikke enig med Løgavlen i at kun de «store mænd» skal sendes ut. Det er en feilagtig opfatning. Det er ikke bare de store og mægtige, som gjør nytte her i verden; men ogsaa de smaa. Jeg støtter Ouslands forslag.

Oluf Amundsen: Jeg har altid i alle de aar jeg har været med, kjæmpet for at vi skulde bruke saa meget til agitationen som mulig. Det fremgaar av Magnus Nilsens beretning fra Narvik hvad nytte agitationen gjør. Vi maa nok drive paa som vi hidtil har gjort, men lægge mere energi i det. Det nytter nok ikke med kinematograf, og heller ikke Vraa's motorbaat, hvis ikke den rette mand er i den.

Axel Amundsen repliserte til Nils Olsen og hævde at han hadde indtat en korrekt stilling.

Votering: Ouslands forslag vedtoges enstemmig.

Statistikken og fagbevægelsens historie.

J. Borgen: Jeg var ikke tilstede i sekretariatet, da beretningen blev behandlet, og jeg vil derfor stille et par spørsmåal. For det første vil jeg spørge om hvorfor der ikke er nogen samlet oversigt, hvad de enkelte organisationer har mottat av sekretariatet. Dernæst vil jeg minde om beslutningen i 1910 om fagbevægelsens historie. Hviler dette arbeide nu, siden Ormestad forlod det? Jeg retter spørsmålet direkte til sekretæren.

Sverre Iversen: Med hensyn til sammendragene av hvad de enkelte organisationer har mottat av landsorganisationen, saa er de vanskelige at foreta for kortere perioder, idet de da vilde gi et falsk billede av situationen. I enkelte aar faar et forbund mere, et andet mindre. Det er jo bygget paa gjensidig støtte. For at det skal bli rigtig, maa der tages længere perioder. Hvis jeg faar videre befattning med disse affærer, saa vil jeg i 1914 utarbeide et nyt 5 aars sammendrag der vil gi fuld oversigt. Med hensyn til fagbevægelsens historie, saa driver vi fremdeles paa med at indsamle materiale, men der maa samles mere før bearbejdelsen kan komme i god gjænge.

J. Borgen: Jeg kan forsaavitt være tilfreds med de givne oplysninger. Jeg vil faa pointere at dette med fagorganisationens historie maa vi ikke slippe os ut av hænderne. Jeg forstaar at saken er i gode hænder nu. Med hensyn til sammendragene av hvad hvert forbund mottar av landsorganisationen, saa tror jeg nok at det lod sig gjøre at faa disse istand ogsaa for kortere perioder. Jeg indrømmer nok at de vil gi et bedre billede for længere tidsrum; men vi har ingen skade av at se dem ogsaa for en kongresperiode. Jeg vil henstille, at de herefter sammendrages for 3 aar ad gangen. Det er ingen vanskelig sak. Men derfor kan jeg indrømme at det maa løbe mindst 5 aar, før de har nogen paalidelighet.

Sykeforsikringsloven.

J. Borgen: Siden vi kommer ind paa forsikringsvæsenet, saa vet jeg, at der foreligger en kongelig proposition om forandringer i sykeforsikringsloven. Beregningerne er nemlig blit aldeles forrykket under lovens praktisering. Præmierne maa sættes op. Nu er det vistnok stortingsets hensigt at utsætte lovens behandling for iaar, og socialkomiteen skal sidde sammen og behandle den imellem perioderne. Da kommer den først op til behandling i næste session, og den vil først kunne træde i kraft i april 1914. Med de forandringer som er tilsigtet vil dette alene for jern- og metalforbundet betyde et tap av 30,000 kroner. Flere andre organisationer er likedan stillet. Det er det jeg mener, at vi her bør rette en henstilling til statsmagterne om at ordne det slik, at den kan træ ikraft den 1. jan. 1914.

O. Lian: Sekretariatet gjorde allerede i 1912 en saadan henstilling, men det var ikke lykkedes at faa loven frem til behandling. Det er rigtig, at forbundene taper titusener av kroner ved den nuværende ordning; men jeg har forhørt mig hos Chr. H. Knudsen og andre stortingsmænd, og de hævder, at der er ikke tale om at faa loven op til behandling iaar. Det er derfor unyttig at vedta en resolution her, da vi paa forhaand ved at den vil bli virkningsløs.

Axel Amundsen: Jeg synes at vi bør vedta en saadan resolution som av Borgen antydte. Som det nu er staar ogsaa en hel del av arbeiderne uten adgang til kassen. Dertil maa vi faa væk risikoklasserne.

Alfr. Myhrstad: Jeg vil ogsaa henstille til Borgen om at opta

forslag. Det er mange denne sak angaar. Træarbeiderne i Bergen har nylig oprettet statsanerkjendt sykekasse. Og de har gjort det i det sikre haab at forandringerne vilde komme iaar. Det vil bli en dyp skuffelse, om saa ikke sker. Jeg gjentar min henstilling til hr. Borgen om at opta forslag.

J. Borgen: Axel Amundsen nævnte risikoklasserne. I den foreliggende proposition er risikoklasserne indskrænket til 2. Da jeg nu har faat støtte om at fremsætte forslag vil jeg konferere med de interesserte parter og i tilfælde forelægge forslag for kongressen senere. Det som Myhrstad pekte paa, at en stor del av arbeiderne er sat utenfor kassen er ogsaa en stor uretfærdighet. Alle som tjener mellem 1400—1800 kr. om aaret bør komme med.

Sverre Iversen: Jeg vil henstille til hr. Borgen ikke at fremsætte noget forslag til resolution her. Der maatte da deri ligge positive og bestemte krav paa forandringer. Men nu vet vi, at denne sak ikke kommer op i tinget iaar, og da behøvet vi jo ikke at manifestere vor egen evneløshet. Det eneste maatte være nye forslag til ændringer i loven.

Johs. Bergersen: Jeg vil si som Sverre Iversen, at det vilde være fruktesløst at sende nogen henstilling til stortinget nu. Det er sagt av Castberg at det vil ta 5—6 uker at gjennomgaa propositionen i socialkomiteen. Denne skal derfor træde sammen i oktober for at behandle den. Blir saa loven behandlet i begyndelsen av sessionen, saa kan den træde ikraft 1. juli 1914. Valgkomiteen har allerede opnævnt 3 mand til at supplere socialkomiteen i dette arbejde. Man maa ogsaa erindre at hvis loven skulde behandles nu, saa blev det hastverk, og det er vi ikke tjent med. Vi vil bli mer tilfreds om det da blir utsat. Jeg vil fraraade vedtagelsen av nogen henstilling her nu.

O. Lian: Efter de oplysninger Bergersen har git kom jeg til at tænke paa om vi allikevel ikke kunde fremskynde saken ved en henstilling. Kanske vi endnu kunde bli hørt, selv om det er umulig at faa behandlet loven iaar. Vi burde derfor vedta noget og jeg vil henstille til Borgen at tænke tingen over og finde den rette form for uttalelsen, saaledes at loven ialfald kan bli behandlet inden 1. juli neste aar.

Johs. Bergersen: Det var allerede fastslaat at socialkomiteen skulde sammentræde 1ste december. Men da man saa, at sykeforsikringsloven ikke kunde rækkes over, saa blev det besluttet at socialkomiteen skulde sammentræde 15. oktober for først at behandle denne. Jeg tror ogsaa det er heldigst at vi ikke faar behandlet loven nu. Castberg foreslaar nemlig som nyt, at læger skal ansættes paa fast løn.

Den skandinaviske arbeiderkongres i Stockholm.

A. Kalvaa: Ved den i Stockholm avholdte skandinaviske arbeiderkongres møtte fra Norge 72 repræsentanter. Det har vakt opmærksomhet at hele sekretariatet og partiets styre møtte som en mand paa denne kongres. De valgte faktisk sig selv. Man har derfor

ogsaa kaldt kongressen «funktionærkongressen» fordi den bestod av saa mange fastlønnede funktionærer. Jeg mener det hadde været bedre om styrerne hadde valgt bare et par mand til at repræsentere sig og saa fordelt mandatene ellers utover landet.

O. Ruud: Jeg vil i motsætning til Kalvaa si, at hvis sekretariatets medlemmer ikke hadde møtt, saa hadde det været klanderværdig. Der var oppe paa denne kongres spørmaal av saa stor interesse, at man maatte ha følt, at de svigtet sin pligt, om de ikke møtte. Jeg er heller ikke enig med Kalvaa i at de lønnede funktionærer skal være utelukket. Det er tillidsmændene, som til enhver tid skal varetå organisationens interesser, og da bør de ogsaa være der, hvor sakerne avgjøres. Jeg synes at Kalvaas kritik her ligger vel lavt.

O. Lian: Naar der tales om lønnede *funktionærer* i denne forbindelse, saa begriper jeg det ikke. Det maa da referere til kontorassistenter o. l. Men som saadanne har man vel ikke oppfattet sekretariatets medlemmer. De repræsenterer de faglig organiserte arbeidere i enhver henseende, og her var det en *faglig* kongres det gjaldt. Det var spørmaal av faglig art, som skulde behandles, og derfor fandt vi det riktig, at sekretariatet som helhet møtte. Det var ogsaa en anden betraktningsmaate som gjorde sig gjældende. Sekretariatets medlemmer bestaar jo av forbundsformænd; og naar landsorganisationen da valgte disse, saa blev forbundene mer fri til at vælge hvem de vilde. Hvis det ikke var gjort, saa vilde sikkert formændene bli valgt av sine forbund og andre derved sat tilside. Arbeiderpartiet valgte sine repræsentanter inden landsstyret.

A. E. Gundersen: Jeg læste ogsaa i aviserne at der bare var valgt lønnede funktionærer til denne kongres. Men nu er kjendsgjerningen den, at av de 72 repræsentanter var 28 tillidsmænd, og 7 av disse var valgt av partiet. Jeg kan heller ikke tænke mig, at kongressen vilde fattet andre beslutninger, om der hadde været andre repræsentanter. Den retning Kalvaa repræsenterer vilde saa alikevel været i uhjælpelig mindretal.

A. Kalvaa: Lian regner sig til et resultat, jeg til et andet, og naar Ruud mener, at det var nødvendig for sekretariatet at være med og sætte sig ind i sakerne, saa mener jeg, at det kan være likesaa nødvendig for folk utover landet at følge med. Naar Gundersen taler om den retning jeg tilhører, saa vil jeg si at Gundersen vet ikke hvilken retning jeg tilhører. (*Gundersen:* Jeg antok . . .) *Kalvaa:* Gundersen har ikke ret til at anta noget. Jeg haaber, at dette ikke vil gjenta sig i fremtiden.

G. Ousland: Jeg saa ogsaa noget lignende i et blad, som det Kalvaa taler om her. Men naar Kalvaa f. eks. anser Rich. Hansen værdig til at være formand for arbeidsmandsforbundet og var med at gjenvælge ham nu i Bergen, saa er det rart at han ikke anser ham værdig til at møte paa arbeiderkongressen i Stockholm. Man kan ikke lægge vekt paa, hvad der blir sagt flaaset i en avis om saadanne ting. Der maatte ikke være bedre repræsentanter at finde end sekretariatets medlemmer. De staar jo i den intimeste forbin-

delse med arbeiderne gjennom sine forbund. Jeg trodde vi skulde været forskaanet fra den slags uttalelser paa en kongres som denne.

Alfr. Melgaard: Jeg vil for vort forbunds vedkommende tilbakewise beskyldningen for at vi sendte lønnede funktionærer. Men naar man erindrer, at landsorganisationen bestaar av 29 forbund, saa er det ganske naturlig, at der kommer endel funktionærer med. Men dette skal ikke berettigge Kalvaa til at kalde kongressen en funktionærkongres.

Alfr. M. Nilsen: Der har været talt saa meget om hvem og hvilken som er værdige til at repræsentere. Dette minder mig om engang vi ikke hadde repræsentanter til en svensk kongres, fordi vi holdt kongres selv samtidig. Dette er en falliterklæring. Jeg mener at der ogsaa utover landet burde kunde findes værdige repræsentanter; men det blir bestandig de lønnede funktionærer, mens de menige blir holdt utenfor. At kalde det en funktionærkongres var muligens litt overdrivelse; men nogen berettigelse er der i det. Det er ikke rigtig at sitte og vælge sig selv bestandig.

Edv. Evensen: Lysten til kritik maa sandelig være stor, naar Kalvaa kommer med dette her. Selv da det blev overlatt til avdelingerne her i byen, saa viste det sig, at de valgte sin lønnede funktionær. De hadde den tillid til ham. Skulde vort forbund valgt en fra Bergen og en fra Trondhjem, saa vilde vi hat liten nytte av det. Lysten til at kritisere skulde dog ikke bevæge disse herrer til at bortkaste kongressens kostbare tid paa ingenting.

A. Kalvaa: Jeg bryr mig ikke om hvad Ousland sier, selv om han faar bifald paa det. Og naar han synes at det er inkonsekvent av mig at gjenvælge Rich. Hansen til arbeidsmandsforbundets formand, naar jeg ikke ansaa ham værdig til repræsentant i Stockholm, saa er hans tanke kort. Det jeg kritiserer er, at sekretariatet har valgt sig selv. Jeg har ingen mistillid til nogen av dem.

Sverre Iversen: I anledning det av Kalvaa og Alfred M. Nilsen fremholdte maa jeg gjøre opmerksom paa, at ifølge reglementet er sekretariatet som saadant berettiget til at møte og har saaledes ikke valgt sig selv. Men derved at sekretariatet møtte, frigjordes pladsene for forbundene til at vælge andre. Dette var en regel man fulgte i samtlige 3 land.

A. N. Arnevig: Det er første gang paa denne kongres, at jeg synes kritiken ligger under det nivaa, jeg hadde ventet. Om nu de, som møtte derborte, var lønnede funktionærer tildels, saa er de dog i kraft herav i besiddelse av arbeidernes tillid, og maa regnes som vore dygtigste. Ellers vilde vi jo ikke vælge dem til de hverv de indehar. Og naar man nu ikke har noget at klage over resultatet, over kongressens arbeide eller beslutninger, saa bør man tie. Jeg tror det kommer av, at enkelte er blit traakket paa tærne. De tænkte selv, de burde været der og kom der ikke.

Rich. Hansen: Jeg vil bare si at som en følge av at sekretariatet møtte fik arbeidsmandsforbundet anledning til at vælge 3 av forbundets medlemmer, 1 fra Kristiania, 1 fra Bergen og 1 fra Suli-tjelma. Ellers har jeg intet at føie til, hvad jeg tidligere har uttalt.

Oscar Karlsen: Naar vi ser, hvorledes repræsentationsutgifterne stiger, naar det blir saa iøinefaldende kostbart, saa har vi grund til at vogte os for at hele styrer sendes ut. Jeg vil haabe, at saadant ikke gjentar sig.

Andr. Juell: Vi har saa ofte hørt, at de lønnede funktionærer ikke repræsenterer de meniges interesser saa godt som de burde. Bør saa ikke dette tillige gjælde Kalvaa og Alfr. M. Nilsen? De er nu ogsaa lønnede funktionærer.

Møtet hævet.

Formiddagsmøte tirsdag 24. juni.

Dirigent: *O. Ruud*. Sekretærer: *Edv. Evensen* og *Andr. Juell*.

Protokollen oplæstes og godkjendtes.

Elektromontørerne og storlockouten.

J. Borgen: Jeg ser av referatet i «Social-Demokraten» igaar, at den bemerkning av Sverre Iversen angaaende elektromontørerne som han erklærte, at jeg hadde gjengit galt, staar der, slik som jeg ogsaa oppfattet den. Dette tar jeg som et bevis for at jeg hadde ret. Angaaende selve saken kan jeg henvise til jern- og metalarbeiderforbundets beretning for 1911, hvor der staar paa side 76: «At de (arbeidsgiverne) dennegang fandt en kamp formaalistjenlig for sig, selv om det kun var mens avstemningen paagik, fremgik tydelig av hele deres optræden, idet de, da vi hadde fremsat forslaget om arbeidets gjenoptagelse, kastet ind en ny brandfakkell, idet de forlangte, at elektromontørerne skulde vedta den samme overenskomst eller at der ihvertfald skulde optages særskilte forhandlinger om en overenskomst for disse, før de vilde forelægge verkstedoverenskomsten til avstemning. Herpaa holdt det hele paa at gaa istykker, hvilket det ogsaa hadde gjort, hvis ikke mæglerne hadde tat et avgjørende standpunkt imot dem, saa de tilslut maatte gi sig paa dette. Tilsidst gav arbeidsgiverne efter for mæglernes tryk og enighet var opnaadd.

Angaaende elektromontørerne protokollertes følgende:

«Forhandlerne er enig om, at forhandlinger angaaende oprettelse av overenskomst for elektromontørernes vedkommende optages snarest mulig og tilendebringes senest inden 16. mai d. a.

Indtil dette tidspunkt blir den nu foreslaaede overenskomst for verkstederne gjældende for elektromontørerne ved de bedrifter som omfattes av den tidligere overenskomst.»

Dette er det sande og virkelige forhold. Under hele forhandlingerne søkte vi at manøvrere forbi elektromontørerne. Jeg har trukket dette frem for at vise at sekretariatets fremstilling er uriktig. Jeg vet ikke om det er tilsigtet; men jeg har ogsaa villet ha dette frem av den grund at der faldt ord om at man maatte gi korrekt fremstilling. Det bør Sverre Iversen ogsaa huske paa. Man behøver ikke bruke knep.

Dirigenten mindet om, at man maatte føre debatten saklig.

Sverre Iversen: Hvis dette hadde været nogen realitetsdebat, saa skulde jeg tat saken grundigere. Jeg vil indignert tilbakevise Borgens insinuationer om «knep» o. l. Jeg har fremholdt mit subjektive syn paa saken, og Borgen har fremholdt sit eller rettere jern- og metalforbundets. Jeg forbeholder mig at se paa denne sak fremdeles fra mit synspunkt, saaledes som jeg har fremholdt det.

Lønsbevægelser og konflikter.

Cellulosereparatøerne.

Harald Stenberg: Paa side 164 og 165 staar der i beretningen: «Som allerede meddelt i forrige beretning paabegyndtes forhandlinger mellem vedk. forbund og arbeidsgiverforeningen ang. overenskomster i cellulose- papir- og træmasseindustrien i august maaned ifjor. Da de ikke blev tilendebragt inden utgangen av aaret, fortsattes de i 1912.

Efterat en række forhandlinger var ført, delvis med flere avbrytelser, blev saken omsendt til endelig avstemning. Ifølge avstemningsresultatet stemte 2074 for overenskomstens vedtagelse og 1845 imot. Av de 5 forbund hadde de 3 vedtat og de 2 forkastet overenskomsterne, for jern- og metalarbeiderforbundets vedk. med 119 st. mot 27 og for træarbeiderforbundet med 19 mot 4 stemmer. Overenskomsterne omfattet ialt ca. 8500 arbeidere.»

Det viste sig under disse forhandlinger, at cellulosereparatøernes tarif blev sat i bakgrunden. Derfor er ogsaa denne tarif blit saa daarlig, at den er omtrent umulig at arbeide under. Paa cellulosefabriken i Fredrikshald er retten til at indskrænke overtidsarbeide beskaaret, og for smudsarbeide gives intet tillæg. Jeg vet ikke, hvorfor sekretariatet skulde sætte reparatøerne tilbake. Og saa vil jeg spørre, hvorfor en organisation, som er i flertal i en bedrift skal kunne kue en som er i mindretal. Dette er ikke riktig, og der bør tas forholdsregler imot det.

Saaheimsaffæren.

A. Kalvaa: Jeg vet ikke om der er tiden til at komme med det nu; men jeg ønsker svar paa det jeg tidligere har spurt om. Det er *Saaheimsaffæren*. Jeg har hørt den fremstillet paa 3—4 forskjellige maater, og jeg vet at Borgen, arbeidsmandsforbundets ledelse og Lian har hat med den at gjøre — glædeligvis eller desværre. Jeg skal fortælle, hvad jeg har hørt om affæren.

Dirigenten: Før man begynder med, hvad man har «von hören sagen» var det vel bedst at faa hørt sekretariatets redegjørelse.

O. Lian: Det hadde kanskje været likesaa godt, at man hadde faat hørt klagerne først. Saken var ikke medtat i beretningen, da konflikten paa Saaheim ikke var godkjendt av landsorganisationen, og den var heller ikke spurt derom. Derfor kan man heller ikke ta den med i beretningen. Jeg skal imidlertid fortælle hvad jeg vet om sakens forløp.

Hvad sekretariatet hadde hat med at gjøre fra først av, var forhandlingerne om overenskomst ved Vestfjorddalen for anlægs- og verkstedarbeidere. Arbeidsgiverne stillet som betingelse for at gaa med paa den av disse vedtagne tarif, at der ogsaa oprettedes tarif for driften. Og det gik forbundene og sekretariatet med paa, da man fik tilbud om de samme satser som var gjældende paa Notodden og tildels høiere satser. Imidlertid opstod der snart misnøie med lønningerne og Richard Hansen f. eks. gjorde flere personlige henvendelser til selskapet. Paa landsmøtet i Stavanger ifjor henvendte 3 repræsentanter fra Saaheim sig til tal., hvorefter Rich. Hansen reiste til Saaheim, hvor direktør Bonnevie lovt at bedre forholdene. Han la ogsaa paa enkelte lønninger her og der, men det var der ingen hjælp i og misnøien øket. Imidlertid hørte man ikke mer i sekretariatet før aviserne hadde telegrammer om at arbeiderne var gaat til «direkte aktion». Den benævnelse var jo forresten misvisende, da jo enhver streik er direkte aktion nok, men dette var nu allikevel en særskilt aktion. Direktør Harald Bjerke henvendte sig til tal. og gjorde gjældende, at her forelaa brud paa overenskomster, og at organisationen var ansvarlig for dem. Tal. hadde da fremholdt de umulige lønninger og direktør Bjerke sa, at selskapet var villig at rette paa misforholdene, men at arbeidet maatte gjenoptas og at overenskomsten som saadan ikke kunde ændres. Sekretariatet meddelte baade arbeidsmandsforbundet og jern- og metalarb.forb. tilsagnet om lønsforhøielsen. Ved ny henvendelse lovt baade Eyde og Bjerke lønsforhøielse, men fastholdt betingelsen om arbeidets gjenoptagelse. Paany forelaa saken i sekretariatet, som bestemt at tal. skulde reise til Saaheim og meddele arbeiderne hvorledes saken laa an. Borgen var kommet dagen forut. De hadde møte med streikekomiteen, som var meget talrig, antagelig 25 mand. Der fremkom her nye oplysninger, saa tal. foreslog at han skulde reise hjem og sætte sekretariatet ind i saken paany. Komiteen mente imidlertid at man fik redde hvad reddes kunde og tal. blev og forsøkte at forhandle. — Bestemte krav om timeløn og procenter vilde selskapet ikke høre paa før den gamle overenskomst var bragt i orden. Men arbeiderne mente, at der maatte foreligge noget positivt før arbeidet gjenoptoges. Ved ny konferanse erklærte selskapet, at forhandling om forbedring av lønningerne vilde bli optat straks arbeidet var paabegyndt. Og et forslag av K. W. Andersen, hvori kræves mindst 18 % forhøielse for salpeterarbeiderne samt at forhandlingerne skulde være avsluttet inden 1. juli 1912 blev vedtat av arbeiderne. Ved forhandling i Kr.ania opnaadde man lønsforhøielser av mindst det beløp som var nævnt. Saaledes fik skiftarbeiderne 55 øre mot før 45 eller 33 kroner uken og arbeiderne i knuseriet skulde paa grund av støvplagen ha mindst 60 øre. For ca. 300 mand opnaadtes ved forhandling en lønsforhøielse av ca. 20 pct. Men de største vanskeligheter gjenstod. Grundlaget for arbeidets gjenoptagelse var at alle skulde gjenindtages og ingen trakasserier finde sted. Det vilde arbeidsgiverne i begyndelse ikke gaa med paa. De hadde en lang liste paa personer som de ikke stolet paa. Men de maatte gaa

med paa at alle skulde indtas og ingen trakasserier finde sted. Naar man saa, hvorledes saken er, var det sørgelig at der skulde kolporteres saa mange rygter. Sekretariatet hadde spillet en mægleres rolle. Og resultatet var efter forholdene ikke saa værst.

A. Kalvaa: Jeg mener, at naar der har været en lønsbevægelse og en konflikt, og man har befattet sig med den i den utstrækning som her, saa bør det komme med i beretningen. Det er mærkværdig, at landsorganisationen kan gaa med paa at fastsætte regler for arbeidere, som ikke er tilstede. Det blev gjort ved salpeterfabrikken i Vestfjorddalen. Fabrikken var ikke kommet i drift da tariffen blev vedtat. Jeg har en skrivelse fra K. W. Andersen som jeg har faat lov til at bruke. Andersen sier her, at han fremsatte forslag om at arbeiderne skulde gjenopta arbeidet med 18 procents lønsforhøielse og ingen trakasserier. Lian meddelte direktøren dette, og kom tilbake og sa at det var akcepteret. Kort efter skrev direktør Bonnevie i «Rjukan», at arbeiderne var gaat tilbake til sine pladse uten betingelser. «Socialdemokraten» burde helst tiet om denne sak, da dens meddelelser heller ikke var korrekte. Jeg har ogsaa hørt, at der av organisationen blev lovet arbeiderne deroppe understøttelse i konflikten.

O. Lian: Jeg har en skrivelse fra sekretariatet til selskapet, som viser, at vi hadde selskapets tilsagn om, at der ikke skulde være nogen trakasserier. Den lyder slik:

Kristiania den 26. juni 1912.

Herr direktør *Harald Bjercke*, hersteds.

Fra Saaheim har vi yderligere mottat meddelelse om, at 1 mand, Ødegaard, er avskediget og at Gross er degraderet til smøregut. Videre at der er forevist en liste, hvorpaa er opført flere arbeidere som ved første anledning skal avskediges.

Da dette ganske strider mot de forutsætninger som har været avgjørende for os i denne sak, maa vi anmode om at disse forhold blir ordnet tilfredsstillende. I motsat fald tør vi intet ansvar ha for arbeidernes optræden, da disse avskedigelser er brudd paa tro og love, hvis der ikke fra selskapets side foreligger andre presserende grunde for avskedigelserne og for bestyrerens optræden i det hele tat.

En gjentagen av historien deroppe med arbeidsstans etc. vil vel ikke være i nogen parts interesse. Men det er klart, at en saadan aggressiv optræden fra selskapets side let kan føre til fornyet uro. Vi maa derfor paa det indstændigste henstille, at disse forhold maa bli undersøkt og ordnet paa tilfredsstillende maate.

H. Pettersen: Det forholder sig saaledes, at selskapet krævet, at der samtidig med overenskomster for anlægget ogsaa skulde opprettes tarif for driften. Det var ikke sekretariatet som fik dette istand. Arbeidsmandsforbundet var gaat med paa dette. Da træarbeiderforbundet kom efter og vilde opprette tarif blev der svaret nei.

G. Sethil: Jeg var med i forhandlingerne om tariffen for anlæggene. Til en begyndelse var det bare anlægsarbeiderne det gjaldt, men da driften snart skulde begynde vilde selskapet ogsaa ha drifts-tarif med det samme. Det blev antydnet, at dette ogsaa var et krav fra arbeiderne. Der var kommet endel arbeidere op fra Notodden og disse hadde sine foreningssatser derfra. Disse blev da tat som grundlag. Resultatet blev, at vi maatte gaa med paa forhandling ogsaa for driften og tariffen blev omtrent lik den som var oprettet med fabrikken paa Notodden. Der var ingen anden forening at forelægge tariffen for end Saaheims arbeiderforening, det vil si for anlægsarbeiderne. De vedtok sin egen tarif, men vilde intet ha med tariffen for driften. Forholdet var da det, at trærarbeiderne hadde vedtat tariffen, senere ogsaa jern- og metalarbeiderne. Arbeidsmands-forbundet besluttet da, at tariffen skulde vedtages. Vi fandt, at naar det var de samme driftsmetoder og den samme produktion som paa Notodden maatte tariffen kunne vedtages. Man maa derfor ikke be-breide sekretariatet noget her, bebreidelserne maa i tilfælde rettes mot arbeidsmandsforbundet.

Rich. Hansen: Det er merkelig, at ingen av folkene deroppe reiser nogen indvending mot sekretariatet eller forbundene, det er utenforstaaende og folk som er kommet derfra, som har laget myten om Saaheimskonflikten. Jeg tror, at der er blit gjort hvad gjøres kunde for at faa det mest mulige ut av denne konflikt. Den skrive-lse Kalvaa har, er en blanding av fantasi og virkelighet. Da jeg gjorde arbeidsgiverforeningens kontorchef opmerksom paa, hvilke daarlige forhold det var deroppe, trodde han det først ikke, men ved at se paa de statistiske opgaver maatte han indrømme det. Men sa han, det er jo mindstelønssatser, og der maa jo være anledning til at forhøie dem. Jeg reiste til Saaheim for at konferere med folkene. Vi hadde ingen organisationsmessig adgang til at tvinge lønningerne i veiret, og arbeiderne besluttet da at ta saken i sin egen haand. Hvad der saa hændte vet alle. Det gjaldt at bringe mest mulig ut av konflikten. Kalvaa har faat alle disse opplysninger paa arbeidsmandsforbundets landsmøte, saa det kan ikke være for sin egen skyld han bringer det frem her.

M. Pedersen: Jeg var ogsaa forundret over at der ikke stod noget i beretningen om denne affære. Men det mest bemerkelses-verdige var at da direktør Bonnevie skrev i avisen om at arbeiderne var gaat tilbake uten betingelser, saa kom der intet dementi. Det er heller ikke alle som har faat forhøielse. Jeg vilde gjerne vite, hvorfor saken ikke er kommet med i beretningen.

Dirigenten: Det maa vel helst komme derav, at saken ikke var organisationsmessig planlagt.

Peder Aakre: Man burde ha søkt at hindre de trakasserier, som fandt sted, og der foregik trakasserier stadig. Der var lovet arbeiderne et tillæg av 18—20 pct. Men skriftlig kunde man ikke faa det. Naar der var forhandling, saa mener jeg, at man burde forlangt resultatet skriftlig. Der maatte da vel ligge noget under. Da driftsbestyreren skrev i «Rjukan» at arbeidet var gjenoptat uten

betingelser henvendte man sig til landsorganisationen, men endnu har man ikke faat noget svar, og noget dementi er heller ikke kommet. Sethil sier, at anlægsarbeiderne vedtok sin egen tarif og forkastet driftens. Her er gaat frem paa en maate fra først av som er helt forkastelig.

O. Lian: Vi skrev 29. juni til de to forbund angaaende forhandlingerne. Av skrivelserne fremgaar det, at der ved forhandlingerne var opnaadd lønsforhøielse. Der er klarhet om dette.

Aug. Magnussen: Sekretariatet vil bevise, at det har handlet korrekt i denne affære; men det er nok ikke let. Det var en feil av sekretariatet at vedta en tarif paa forhaand. (Stemme: Det har sekretariatet ikke gjort!) Det har nok været en forræder den arbeider, som var med deroppefra dengang ogsaa. Der har været stygge trakasserier deroppe. Der har endog været utvisninger. Det er de oprindelige forhandlinger, som har gjort, at arbeiderne stod saa daarlig i det, som de gjorde. Derav kom ogsaa deres fortvilede handling. Paa det sted jeg kommer fra, Odda, fik arbeiderne sin løn forhøiet med 40 øre pr. dag ifjor. Men de staar daarligere i det nu end tidligere. Alting er blit saa meget dyrere. Hvad skal man saa si om en tarif, som blir opsat et par aar før arbeidet sættes igang.

J. Bjerkmann: Forhistorien til denne konflikt paa Saaheim kjender jo de fleste. Det var ekseptionelle forhold, som vi ikke har utsigt til senere at komme op i. Det var sagt av en repræsentant fra Saaheim, at sekretariatet bar skylden ogsaa for trakasserierne. Nei, det er nok organisationen deroppe, som er blit saa slet, at arbeidsgiverne kan gjøre hvad de vil. Naar man har en daarlig organisation, søker arbeidsgiverne altid at komme forbi sine løfter. Med hensyn til støvplagetillægget, saa maa det bevises for hver enkelt, og da jeg kom derop var det allerede et gammelt spørsmaal, og det er vanskelig at gjenopta gamle spørsmaal. Det er ogsaa forsømt at føre klage over det. De ekseptionelle forhold som var tilstede virket som en formildende omstændighet for den ulovlige streike. Det var jo sandt at tarif var opsat før driften kom igang, og dette er irregulært; men derfor skal man ikke gaa hen og ødelægge sin organisation.

A. Kalvaa: Jeg har aldeles ikke talt om overenskomsterne. Det jeg har paataalt er, at konflikten ikke er kommet med i beretningen, al den stund landsorganisationen har hat befatning med den. Og at man har opprettet tarif for en bedrift, som ikke var kommet igang.

Peder Aakre: Naar tillidsmændene først og fremst blir trakasseret, saa svækkes organisationen hurtig, og forholdene blir daarlige; men det var mot dette at landsorganisationen skulde grepet ind.

G. Ousland: Jeg er overrasket over at se, hvor litet det egentlig er man har at beklage sig over. Man skulde ha ventet noget mer efter alt det, som har været skrevet om saken. Berget har født en mus. Det ser ut til, at naar saken skal ind for en forsamling, som kan dømme nøkternt om den, saa blir dens dimensioner

formindsket. Hovedpunktet i Kalvaas klage er jo, at der ikke staar noget om saken i beretningen. Dette er en ren formalitet. Saken berører forresten de enkelte forbund, ikke landsorganisationen.

Der blev sat strek med de indtegnede talere.

M. Pedersen: Bjerckmann uttalte at organisationen var daarlig paa Saaheim; men organisationen var god, da konflikten begyndte. Vi hadde ogsaa utlignet ekstrakontingent og ventet intet direkte fra landsorganisationen. Man taler om de gale folk paa Saaheim. Det gjør ikke noget godt indtryk. Organisationen faar oplyse om sakerne som de er og ta fat. Dengang da der var brudd paa overenskomst, da grep man ind; men da der saa efterpaa imot avtale blev trakasserier, grep man ikke ind. Der har været trakasserier av forskjellig art deroppe. Organisationen staar sig bedst paa, at faa tingene frem som de er og saa gripe ordnende ind derefter.

I. Bjerckmann: Jeg vil slutte mig til det, at vi bør faa saa gode forhold som mulig deroppe nu. Men hvis der er skedd noget galt, saa er det foreningens skyld deroppe; det gaar ikke an at rette skylden mot landsorganisationen og forbundene. Konfliktsspørsmålene er nu ogsaa noksaa gamle, og saken er den, at da de opstod, var organisationen vistnok stærk; men siden er den svækket. Men det er ikke forbundenes eller landsorganisationens skyld, at organisationen gik tilbake efter konflikten. Man opnaadde et resultat, som man var nogenlunde tilfreds med, men saa kom slappelsen, og da organisationen gik tilbake begyndte fabrikken at trakassere arbeiderne. Man har været aldeles utelukket fra at gripe ind deroppe. Det er vanskelig at faa grepet ind mot saadanne trakasserier straks endsige længe efterpaa. Det er organisationen paa stedets skyld, at den ikke har foranlediget indgripen med det samme.

O. Lian: Naar Kalvaa sa, at organisationen hadde lovet de streikende understøttelse og ikke holdt det, saa forholder det sig saa, at jeg hadde lovet arbeiderne at anbefale forbundene at gi dem støtte for den tid de hadde gaat ledige, under forutsætning av at de nu fulgte organisationens raad og gik i arbeide. Tal. citerte en skrivelse til forbundene, hvori han har git saadan anbefaling. Debatten avsluttedes og man gik videre i beretningen.

Agitationen og regnskapet.

A. Kalvaa forespurgte om det hadde været nogen nødvendighet for at trykke Lians foredrag om arbeiderbevægelsens organisationsformer og taktik paa den skandinaviske arbeiderkongres i Stockholm, naar den først hadde staat i «Meddelelsesbladet» og desuten ogsaa var refereret i aviserne.

Sverre Iversen: Der er neppe trykt for mange eksemplarer. Vi faar stadig forespørslser om at faa eksemplarer av denne brochure.

A. Kalvaa: Jeg har ogsaa set den henlagt i bunker paa sine steder utover landet. Vi burde heller spare noget paa saadant og paa de mandsstærke delegationer til fremmede kongresser og agitere stærkere blandt sjømændene.

Alfr. M. Nilsen: Landsorganisationens beretninger og forøvrigt alt det, som ekspederes fra landsorganisationens kontor, bør ekspederes direkte, ikke gjennom forbundene. Det blir nu saa sterkt sammenblandet.

O. Lian: Beretninger o. l. blir sendt gjennom forbundene av praktiske grunde. Landsorganisationen kan heller ikke staa i direkte forbindelse med avdelingene, det er forbundene, som utgjør landsorganisationen.

G. Ousland: Det er et rigtig system at det gaar gjennom forbundene. Det er de, som er direkte tilsluttet landsorganisationen. Jeg synes synd paa Kalvaa at han føler sig forpligtet til at trekke frem alle disse smaating — fordi det engang har staaet i en avis.

Under den videre replikveksel uttalte en repræsentant, at hvis alle repræsentanter skulde ha ordet like ofte som Kalvaa, vilde kongressen komme til at sitte sammen nøiagtig 156 dage.

Kalvaa: Var dette en bemerkning til forretningsordenen?

Dirigenten: Den var ialfald ment slik (munterhet).

M. Skogø: Sekretariatet burde ogsaa ha sendt ut det foredrag som i Stockholm blev holdt mot Lians foredrag. Lians foredrag kom altsaa til offentlighetens kundskap paa tre forskjellige maater. Desuten er der en post under utgifter jeg gjerne vilde spørre om. Der staaar 500 kroner til sekretariatet, hvad angaar dette?

Sverre Iversen: De 500 kr. er den fastsatte løn til sekretariatets medlemmer, 50 kr. pr. aar.

Status og regnskap for tidsrummet 1. januar til 1. juni 1913.

Sverre Iversen refererede følgende regnskap for ovennævnte tidsrum:

Indtægter:

Kontantbeholdning i hovedkassen og Folkets hus

fond pr. 1.—1.—1913:

Indestaaende i bank	kr. 130,118.56	
Kontant i kassen.	5,687.70	
		kr. 135,806.26
Kontingent		97,585.11
Ekstrakontingent		27,766.55
«Ny Tid», Trondhjem, avdrag paa laan		600.00
Renter		8,327.02
Renter, Folkets hus fond		376.94
Indsamling til storlockouten 1911		13.75
		Kr. 270,475.63

Utgifter:

Inventar	kr. 381.69
Bibliotekutgifter	109.50
Laan, Folkets hus fond	13,000.00
Omkostninger, do.	49.95
Kontorleie, lys og renhold	969.36
Porto, telegr. og telefon	313.55

Overført kr. 14,824.05

	Overført . . .	kr. 14,824.05
Trykning	«	2,207.50
Bokbinderarbeide	«	93.90
Avishold m. v.	«	23.71
Kontorrekvisita	«	87.10
Lønninger	«	3,325.00
Hovedstyre- og sekretariatmøter	«	176.70
Kongresser og konferanser	«	652.14
Forhandlingsmøter og reiser ianledning konflikter	«	248.35
Forskjellige utgifter	«	114.58
Meddelelsesbladet	«	2,190.15
International beretning	«	19.25
Agitation	«	636.70
Kontoret for agitation blandt kvinder	«	500.00
Kooperative utvalg	«	475.00
Den socialdemokratiske aftenscole	«	400.00
Pension til D. Jensen	«	250.00
Streikeunderstøttelse	«	7,272.00
Streikebidrag til utlandet	«	12,200.00
Kongressen 1913 (tryksaker)	«	1,410.00
		Kr. 47,106.13

Kontantbeholdning pr. 30.—5.—1913:

Indestaaende i bank	kr. 222,104.89	
Kontant i kassen	« 1,264.61	
		kr. 223,369.50
		Kr. 270,475.63

Kristiania, 1. juni 1913.

Sverre Iversen.

Revideret og fundet iorden. Kristiania, 13. juni 1913.

N. Mittet, Tobias Olsen, D. Jensen,
revisorer.

Man hadde i sekretariatet besluttet at der skulde gives mundtlig meddelelse om de utestaaende fordringer. Stillingen var slig, at de ikke behøvet at figurere paa regnskabet. Med hensyn til «De samvirkende fagforeninger» og «Ny Tid», saa var der intet at bemærke; men «Smaalenenes Socialdemokrat» hadde i de sidste 5 aar ikke betalt hverken renter eller avdrag. Rent regnskapsmæssig var der saaledes ikke 5000 kroner, som skyldtes; men 5804.96. Laanet til «Bratsberg-Demokraten», som var formidlet gjennom partiet, var heller ikke iorden, idet afdrag ikke var betalt, og «1ste Mai» i Stavanger var ikke a jour. I vore regnskaper er selvfølgelig alle disse ting indført. Fra «Smaalenenes Socialdemokrat» har vi faat følgende skrivelse dateret 19. mai iaar:

«Til Arbeidernes faglige landsorganisation, Kristiania.

Paa vegne av A/S «Smaalenenes Social-Demokrat» andrager man herved Den faglige landsorganisation om at faa eftergivet renterne av de av landsorganisationen i 1909 givne laan stort kr. 5000 — fem tusen kroner.

Renterne av dette laan har bladet hittil ikke magtet at betale og beløper sig ved 1912's utgang til kr. 804.96.

Idet man henviser til vedlagte regnskaper og budget vil det herav fremgaa, at bladet endnu har meget vanskelig for at klare sig

paa grund av den lave kontingent og de ekseptionelt lave annoncepriser i distriktet.

Man har den sikre tro at bladet ved at faa eftergivet de gamle renter for fremtiden skal klare at betale renterne regelmæssig.

Fredrikstad den 19.—5.—1913.

Med partihilsen

Smaalenenes Social-Demokrat

S. Sanne,
p. t. formand.

Oscar Tobiassen,
forretningsfører.

Ovenstaaende andragende bedes godhedsfuldt forelagt Arbeidernes faglige landsorganisations kongres.

D. s. »

Denne sak var oppe til behandling i sekretariatet den 29. mai, og det besluttedes at forelægge saken for kongressen. Der blev ikke avgit nogen indstilling; men saavitt jeg forstod, var der stemning for ikke at indvilge det. Det vilde jo ogsaa føre konsekvenser med sig i stillingen til de andre laantagere. Andragendet bedes altsaa optat til behandling.

O. Lian: Jeg kan ikke huske, at der i sekretariatet var stemning mot at indvilge andragendet. Ialfald var ikke jeg med paa det. «Smaalenenes Socialdemokrat» har arbeidet under vanskelige forhold hele tiden. Den overtok et elendig trykkeri, og der har været hyppige redaktørskifter. Der har ogsaa været andre hindringer av forskjellig art at kjæmpe med. Uten forkleinselse for de andre blade, vil jeg si, at «Smaalenenes Socialdemokrat» nu er et av de bedst redigerte blade, vi har, og det vilde være sørgelig om vi nu ikke hjalp det paa fote. De andre behøver ikke at bli misundelige for det. Jeg anser «Smaalenenes Socialdemokrat» som et saa viktig led i Smaalenenes arbeiderbevægelse, at jeg ikke kan stille mig imot dette andragende. Det kan vel sies, at bladets forretningsmæssige ledelse har været daarlig før; men den er det ikke nu, og vi kan vente fremgang.

Kr. Jacobsen: Jeg er enig med Lian i dette, skjønt jeg vel er opmerksom paa vegten i Iversens indvendinger. Jeg har hat anledning til at følge bladets stræv fra først av, og hvis jeg skulde tegne et billede av det, saa maatte jeg trække personer ind. Det vil jeg ikke. Jeg mener, at nu stiller det sig slik, at kongressen ikke med god samvittighet kan avslaa dette andragende. Dette kan man gjøre trygt uten at være bange for konsekvenserne.

Andr. Juell: Jeg maa ogsaa slutte mig til Lian. Fagbevægelsen har tat mange og tunge løft for at holde bladet oppe i følelsen av at bladet har overordentlig stor betydning for bevægelsen derne, og det er saa. Skulde det gaa overstyr med bladet vilde det være et haardt knæk for hele bevægelsen.

Hans Eriksen: Det kan nok se rart ut at komme med et saadant andragende; men i betraktning av de løft, vi selv har tat og det arbeide, vi har gjort, føler vi at vi kan med honnør gjøre det.

Den forening, jeg tilhører, har ofret meget, og det er vor sikre overbevisning, at hvis vi faar dette andragende indvilget nu, saa kan vi klare de andre forpligtelser og komme paa fote. Jeg vil derfor paa det varmeste anbefale det.

Sverre Iversen: Jeg vil gjerne ha saken stillet i den rigtige belysning. Vi kan saa gjerne ville hjelpe og gi støtte; men vi maa heller ikke la vort gode hjertelag løpe av med os. Og konsekvenser vil der sikkert følge. Vi har «Sørlandets Socialdemokrat» og «1ste Mai»; kan saa ikke de med den samme berettigelse kræve den samme støtte? Til Hans Eriksen vil jeg si, at man ikke bør love for godt heller. Det er stort underskud allikevel. Jeg vilde nok gjerne være med og faa budgettet rettet. Selvfølgelig har jeg ikke tænkt at slaa avisen til konkurs; men min opfatning da saken var behandlet i sekretariatet var, at enten skulde vi la forpligtelsen staa som den var eller saa skulde vi gaa til det radikale skridt at stryke hele beløpet og ettergi gjælden. Jeg er selvfølgelig opmerksom paa, at avisen er god og nødvendig; men man maa ogsaa, og jeg er specielt forpligtet dertil, ta sakerne forretningsmessig. Jeg er heller ikke enig med Hans Eriksen i at arbeiderne derborte har gjort alt, de har kunnet for sit blad. Jeg mener altsaa, at vi helst bør stryke det hele.

Joh. L. Andersen: Bladet har hat mange viderværdigheter at gjennemgaa helt fra begyndelsen av; men nu ser det ut til at vi allikevel skal kunne klare det, bare vi faar den lille støtte vi her ber om. Det er nu saavitt vi har oversigt over det og øiner, at vi skal komme i balance. En vanskelighet er det, at aviserne i Smaalenene har drevet en sand smudskonkurranse med hensyn til annoncepriser, og vi har været nødt til at holde taksterne nede for at faa annonser. Nu har vi endelig ogsaa forhøiet annoncepriserne, og dette vil hjelpe meget.

A. Askedal: Jeg maa være enig med Sverre Iversen i dette. Vi maa være varsom med de laan vi gir. Skal vi ettergi «Smaalenenes Socialdemokrat», saa maa vi ogsaa lempe paa den øvrige gjæld, og «Sørlandets Socialdemokrat» burde faa den samme lettelse. Det er heller ikke sammenligning mellem disse to distrikter, Smaalenene med sin gamle organisation og sine seire ved stortingsvalgene, og Sørlandet, som har været helt ny mark at bearbeide. Men «Sørlandets Socialdemokrat» har dog holdt sig oppe. Vi maa ikke ved vor eftergivenhet indby et distrikts organisation til sløvhed. Det kunde dog være nok, at vi lot beløpet staa, om renterne blev eftergit; men jeg er stemt for at andragendet ikke indvilges.

G. Sethil: Det har rigtignok været gjort meget for at skaffe penge til dette blad; men man har i mange maater været uheldig. Det har ofte vist sig at beregningerne og forutsætningerne ikke har holdt stik. Der har i sekretariatet ikke været fattet nogen beslutning; men som sekretariatsmedlem er jeg ikke stemt for indvilgelse av dette andragende, og her har vel sekretariatet ikke ret til at stemme. Det kan trække andre efter sig. Nu kan det hände at disse hensyn ikke spiller saa sterkt ind for kongressen som for se-

kretariatet; men kongressen bør ogsaa være opmærksom paa konsekvenserne.

Johs. Bergersen: Naar Sverre Iversen sier, at arbeiderne dernede ikke har gjort, hvad de har kunnet for sit blad, saa skal man huske paa, hvordan forholdene var før vi fik bladet. Organisationen var i forfald, og nu har vi hat stor fremgang ved stortingsvalgene og organisationen gaar sterkt frem. Men det er en livsbetingelse for avisen, at den nu faar støtte. Annoncepriserne dernede har hittil været de laveste i landet, og vi har været nødt til at holde de samme priser som borgerbladene. Dette har været en av de største hindringer. Jeg vil paa det bedste anbefale at andragendet indvilges. At faa hele laanebeløpet eftergit vilde selvfølgelig været det bedste; men vi er ikke gaat længere end til at be om eftergivelse av rentebeløpet.

Laurits Olsen: Fra alle steder kan der komme krav om støtte for lokalbladene, og der kan paa denne maate føres argumenter derfor; det er derfor en risikabel vei at slaa ind paa. Jeg vil dog anbefale, at dette andragende indvilges; men forbeholder mig, at det ingen konsekvenser skal ha.

Kr. Jakobsen: Sverre Iversen var inde paa noget, som gav mig en tanke. Jeg tror ogsaa, at vi, for at bli kvit hele historien, bør eftergi hele summen. Det gaar dog ikke an at si, at arbeiderne i distriktet ikke har været tilstrækkelig interessert. Det værste for bladet har været, at de andre aviser i disse byer har holdt annoncepriserne nede; men nu søkes ogsaa dette avhjulpet, og de som nu stiller med avisen, borger for at det skal gaa godt. Hvis jeg faar støtte vil jeg fremsætte følgende forslag:

«Laanet til «Smaalenenes Socialdemokrat», stort kr. 5000.00, eftergives helt.»

Hans Eriksen: Det er sandt, at vi har hat store forpligtelser; og at vi i mangt har været uheldige, især med kjøpet av den gamle presse og trykkeriet. Budgettet for 1913 er opført med et underskud paa kr. 3000. Tidligere har underskuddene været langt større. Likeoverfor Iversen vil jeg si, at vi har gjort alt vi har kunnet for avisen, og nu er vi kommet saa langt at vi med den støtte vi ber om, kan greie vore forpligtelser.

O. Lian: Jeg kan ikke være med paa at eftergive mere end bladet selv har bedt om. Det kunde føre til ganske vidtomfattende konsekvenser. Den, som har rede paa forholdene, kan heller ikke si, at arbeiderne har været efterladne. De har gjort, hvad de har kunnet, og ser man paa regnskaperne for 1912 saa viser det, at der er betalt over 5000 kroner i tilskud. Det maa erindres, at bladet ogsaa skylder arbeiderpartiet og har endel anden gjæld, tilsammen over 10,000 kroner.

Ludvig Hansen: Vi bør ikke gaa videre end andragendet, og indvilge eftergivelsen av renterne. Jeg vil henstille til Jakobsen ikke at opretholde sit forslag, da det kunde forpurre det hele.

Ingebret Andersen: Jeg er ikke nogen absolut motstander av dette andragende; men jeg vil henvise til, hvad vi har gjort i Buske-

rud for «Fremtiden». Der laaner bladstyret paa sit eget navn, organisationerne sammenkaldes, og redaktør Vraa staar frem og siger: «Vi maa ha 10,000 kroner, ellers gaar det til konkurs.» Paa nogle uker var pengene der. Jeg kan ikke tænke mig andet end at «Smaalenenes Socialdemokrat» maa være for bredt anlagt, eller det har skortet paa interesse hos arbeiderne. Hadde arbeiderne i Smaalenenegjort som vi i Buskerud, saa vilde nok situationen været en anden. Jeg kan stemme for andragendet; men jeg vil knytte den betingelse til, at slike andragender ikke maa foreligge i fremtiden.

H. Stenberg: «Smaalenenes Socialdemokrat» har ryddet den mest konservative mark i landet. Forhen sa arbeiderne derborte: Vi maa stemme som arbeidsgiverne, ellers faar vi ikke arbeide. Nu er vi fri. Bladet konkurrerer med 10 borgerblade derborte, og det er ikke godt. Disse søker altid at komme fagorganisationen tillivs, og i organisationen har vi jo vort bedste værn. Ved at indvilge dette andragende blir der ydet Smaalenenes arbeiderbevægelse en større tjeneste end I kanskje aner. Man har sagt, at det kan opmuntre til større sløvhet; men jeg er sikker paa, at det heller vil opmuntre til at drive haardere paa. Den kamp, som borgerpressen derborte fører mot organisationen, gjør det dobbelt nødvendigt for os at ha bladet.

Alb. Arnevig: Jeg vil anbefale andragendet, og jeg kan ikke skjønne, at der kan reises opposition mot det. Jeg for min del vil være med at støtte ethvert forslag til arbeiderpressens ophjælp, da det svarer sig for landsorganisationen. Den økonomiske stilling er nu ogsaa saa god, at vi har raad og evne til det.

Aksel Amundsen: Med de gode resultater, som stortingsvalgene derborte viste, saa hadde jeg ogsaa trodd, at arbeiderne hadde sit blad paa bedre fot. Jeg kan dog være med og stemme for andragendet.

Sverre Iversen: Til Arnevig vil jeg si, at det er ikke spørsmål her om landsorganisationens økonomiske stilling er god. Vi maa se rent forretningsmessig paa tingen. Men naar bladet faktisk er insolvent, saa er ogsaa mit standpunkt om at stryke det hele fuldt forsvarlig. Vi sætter da en streg over det uheld, som er overgaat «Smaalenenes Socialdemokrat». Skulde nu andragendet vedtages, saa vil jeg si, at Smaalenenes repræsentanter maa se paa det som en opmuntring til at gjøre alt de kan for at reise bladet paa fote og stramme sig op i arbeidet for dets fremgang.

Kr. Jakobsen: Da jeg nu har faat støtte for mit forslag, saa tillater jeg mig at opta det.

Dirigenten: Til Sethil vil jeg bemærke, at det er dirigentens opfatning, at sekretariatet bør stemme i denne sag.

Votering: Jakobsens forslag forkastedes, hvorpaa andragendet vedtoges med stort flertal.

Sverre Iversen: Vedtagelsen av andragendet maa vel fortolkes derhen, at det er renterne til og med 1912 som er eftergit? hvilken fortolkning godkjendtes.

Beretningen for 1912, samt status og regnskap for første halv-aar 1913 godkjendtes enstemmig.

Beretning for 1ste halvår 1913.

O. Lian avgav følgende munttlige beretning for første halvår 1913:

Sekretariatet har i indeværende aar holdt 34 møter. Desuten er avholdt et fællesmøte mellem samtlige forbundsstyrer, hovedstyret og sekretariatet samt 2 møter mellem sekretariatet og den social-demokratiske stortingsgruppe.

Ialt er behandlet 260 saker, mottat 815 skrivelser og avsendt 818. 18 sirkulærer er omsendt.

I anledning en række truende konflikter er utlignet en ekstra-kontingent av 50 øre pr. uke for helt- og 25 øre for halvtbetalende medlemmer. Utligningen paagik i 2 uker.

Av Folkets hus fond er bevilget: Fredrikstad 5000 kr., Saaheim 3000 og Odda 5000.

Som omtalt i dagsordenen har sekretariatet nedsat en komite bestaaende av Rich. Hansen, Arnt Aamodt og formanden, som sammen med repræsentanter for arbeidsgiverforeningen skal behandle spørsmålet om lov i arbeidstvister. Som det 7. medlem har komiteen opnævnt adv. Nørregaard. Komiteen hadde sit 1ste møte den 7. juni.

Som bidrag til utenlandske kampfæller er bevilget: Serbien og Bulgarien 2000 kr., cigararbeiderne i Holland 3000 kr., generalstreiken i Belgien 10.000 frc.

Følgende krav om opsigelse av gjældende overenskomst og fremsættelse av lønskrav etc. er godkjendt:

Arbeidsmandsforbundet: Møllearbeiderne i Buviken, Aasen sprængstoffabrik, skorstensfeierne i Kr.ania, Haldens fyrstikfabrik, Lillestrøms cellulosefabrik, Notoddens murarbeidere, Sulitjelmabanens ombygning, jernbaneanlægsarbeiderne, Høitorp og Trøgstad befæstningsanlæg, Kr.ania ingeniørsvæsens arbeidere, Fredrikshalds stuerkontor, Bergens korkfabrikker, Mesna træsliperi, murarbeiderne i Haugesund, Mysen træsliperi, Nordisk tekstilaktieselskap, Trondhjems dampvaskeri, Sandnes jernvarefabrik, Lewis-Millers trælasttomt, Hommelvik, Byafossen træsliperi, kaffebrænderne i Kristiania, Bægnaelvens tømmerfløtere, stenarbeiderne i Bergen, Hafslund carbidfabrik, Notoddens salpeterfabrikker, sten- og jordarbeiderne i Kristiansund N., Vestfossen papirfabrik, kjørerne ved Birtevarra gruber, Fosgruben i Dalsbygden, Hovdenaks stole- og møbelfabrik, Trondhjems ingeniør- og havnevæsens arbeidere, Bøhnsdalens papirfabrikker, Kularbeiderne i Kr.ania, Trælandsfos træsliperi.

Ialt omfattende ca. 4000 arbeidere.

Av de foran nævnte saker er følgende ordnet uten arbeidsstans:

Aasens sprængstoffabrik, Skorstensfeierne i Kr.ania, Haldens fyrstikfabrik, Lillestrøms cellulosefabrik, Sulitjelmabanens ombygning, Kr.ania ingeniørsvæsens arbeidere, Trondhjems dampvaskeri, Bægnaelvens tømmerfløtere, Notoddens salpeterfabrikker, Vestfossen papir-

fabrik, Trondhjems ingeniør- og havnevæsens arbeidere, Bøhnsdalens papirfabrik og Kularbeiderne i Kristiania.

Følgende er ordnet efterat arbeidsstans er indtraadt:

Kaffebrænderne i Kr.ania og Hafslund karbidfabrik.

Arbeidsstans paagaar paa følgende steder:

Møllearbeiderne i Buviken, Fredrikshald stuerkontor, Mesna træsliperi, Nordisk tekstilaktieselskap, Sandnæs jernvarefabrik, Stenarbeiderne i Bergen, Sten- og jordarbeiderne i Kr.sund og Trælandsfos træsliperi.

Resten er endnu ikke fremmet.

Baker- og konditorforbundet: Larvik, Hønefoss, Arendal, Sandefjord, Stavanger, Skien, Trondhjem, Drammen, Notodden, Kopervik, Kr.ania. Ialt omfattende 742 arbeidere. Alle ordnet uten arbeidsstans.

Bokbinderforbundet: Bokbinderne i Kristiania, omfattende 600 arbeidere. Endnu ikke fremmet.

Centralforeningen for boktrykkere: Hele landet. Omfattende ca. 3000 arbeidere. Ordnet uten arbeidsstans.

Formerforbundet: Cathrineholms mek. verksted, omfattende 20 arbeidere. Ordnet uten arbeidsstans.

Havne- og transportarbeiderforbundet: Transportarbeiderne i Aalesund, Fr.stad kullosselag, Aalesund bryggearb. forening, Stuarbeiderne i Fr.stad og Kristiania bryggearbeiderforening. Omfattende 505 arbeidere. Transportarbeiderne i Aalesund er ordnet uten arbeidsstans. Aalesund bryggearb. foren. ordnet efterat arbeidsstans var indtraadt. Resten endnu ikke fremmet.

Jern- og metalarbeiderforbundet: Cathrineholms mek. verksted, Rørlæggerne i Tr.hjem, Herambes mek. verksted, Tr.hjem, Jømna bruk, Hafslund karbidfabrik, Notodden salpeterfabrikker, vognsmedene- og hovslagerne i Kr.ania, Mustad & søns øksefabrik. Omfattende 514 arbeidere.

Følgende er ordnet uten arbeidsstans:

Cathrineholms mek. verksted, Herambes mek. verksted, Jømna bruk, Notodden salpeterfabrikker, Vognsmedene- og hovslagerne i Kristiania.

Følgende er ordnet efterat arbeidsstans var indtraadt: Rørlæggerne i Tr.hjem, Hafslund karbidfabrik, Mustad & søns øksefabrik,

Malerforbundet: Fredrikstad, Kristiansund N., Fredrikshald. Sandefjord, Aalesund. Omfattende 119 arbeidere. Ordnet efterat arbeidsstans var indtraadt: Fredrikstad, Kristiansund N., Fredrikshald, Aalesund, Sandefjord delvis ordnet.

Matros- og fyrbøterunion: Den norske amerikalinje. Omfatter 100 arbeidere. Ordnet uten arbeidsstans.

Murerforbundet: Kristiansand S., Notodden. Omfatter 21 arbeidere. Kristiansand er ordnet efterat arbeidsstans var indtraadt. Notodden er endnu ikke fremmet.

Møbelsnekkerforbundet: Stavanger, Haugesund, Billedskjæerne i Kr.ania, Olsen & Jørgensens orgelfabrik, Drammen. Omfatter 136 arbeidere.

Ordnet uten arbeidsstans: Stavanger, Billedskjærerne i Kristiania, Olsen & Jørgensens orgelfabrik.

Haugesund og Drammen er endnu ikke fremmet.

Sag-, tomt- og høvleriarbeiderforbundet: Elverum dampsg- og høvleri, A/s. Walle eksport co. Fredrikstad, Westye Egeberg, Kr.a, Mandalsgatens høvleri, Kristiania, Enge bruk, Valsøfjord, Kristiania, Larvik, Fredrikstad, Fredrikshald og Lillestrøm — 12 overenskomster. A/s. Jacob Digre og Huitfeldt & Co. bruks, Trondhjem, Nordsjø, Selvik og Meraker bruk, Bøle dampsg og høvleri, Stenkjær dampsg og høvleri, Thamshavn bruk, Orkedalsøren. Omfatter 2756 arbeidere.

Ordnet uten arbeidsstans: Elverum dampsg- og høvleri, Thamshavn bruk. Bøle dampsg- og høvleri blev ordnet efterat arbeidsstans var indtraadt. Ved Enge bruk, Valsøfjord og Jacob Digre og Huitfeldt & Co. bruk, Trondhjem er pladsene opsagt. Ved Meraker bruk paagaar arbeidsstans.

Resten endnu ikke fremmet.

Skind- og læderindustriarbeiderforbundet: Skiensfjordens logarverforening, Remfabrikarbeiderne, Kr.ania. Omfatter 95 arbeidere. Skiensfjordens logarverforening ordnet uten stans.

Remfabrikarbeiderne, Kr.ania endnu ikke fremmet.

Skog- og jordbruksarbeiderforbundet: Trysil, Aasnes, Risberget, Sørskogbygden og Melaasberget, Gjesaasen, Hokaasen og Lundsæter. Omfatter 495 arbeidere.

I Hokaasen og Lundsæter paagaar for tiden streik.

Skotøiarbeiderforbundet: Haandskomakerne i Bergen, Haandskomakerne i Trondhjem, Halmrast skofabrik, Drammen, Stavanger skofabrik, Aalesund, Kristiansund N, Horten, Bakken- og Skiensfjordens skofabrik, Skotøiarbeiderne i Sandø Hansens skofabrik, Haugesund, Haandskomakerne i Haugesund, Fr.stad. Omfatter 370 arbeidere.

Følgende er ordnet uten arbeidsstans: Haandskomakerne i Trondhjem, Halmrast skofabrik, Drammen, Stavanger skofabrik, Kr.sund, Horten, Sandnæs, Hansens skofabrik Haugesund, Fr.stad.

Ordnet efterat arbeidsstans var indtraadt: Haandskomakerne i Bergen, Aalesund, Haandskomakerne i Haugesund-, Bakken- og Skiensfjordens skofabrik er endnu ikke ordnet.

Skrædderforbundet: Fr.stad, Kr.sund N., Kristiania, Skien, Notodden. Omfatter 472 arbeidere.

Kr.ania og Notodden er ordnet uten arbeidsstans.

Kr.sund og Skien er ordnet efter at arbeidsstans var indtraadt.

I Fredrikstad paagaar arbeidsstans.

Sporveisforbundet: Trondhjem. Omfatter 38 arbeidere. Konflikten paagaar.

Stenhuggerforbundet: Monumentstenhuggerne i Kr.ania, Tønsberg, Larvik, Solør. Omfatter 75 arbeidere.

Ordnet uten arbeidsstans: Kr.ania, Tønsberg og Larvik. Solør endnu ikke fremmet.

Trøarbeiderforbundet: Tømrerne- og snekkerne i Haugesund, Tømrerne- og snekkerne i Namsos, Stok- og paraplyarb. i Kristiania,

Tømrerne og snekkerne i Sandnæs, Tømrerne- og snekkerne i Molde, Bødkerne i Haugesund, Bygningstømrerne i Bergen, Bygningssnekkerne i Bergen, Tømrerne og snekkerne i Kirkenæs, Tømrerne og snekkerne, Jømna, Notodden salpeterfabrikker, Tømrerne og snekkerne, Kristiansund N., Trævarefabrikarbeiderne i Bergen, Tømrerne og snekkerne i Elverum, Sandefjord, Lillehammer, Larvik. Omfatter 830 arbeidere.

Følgende er ordnet uten arbeidsstans: Bygningstømrerne i Bergen, Bygningssnekkerne i Bergen, Tømrerne- og snekkerne Jømna, Notodden salpeterfabrikker, Tømrerne og snekkerne i Kristiansund N., Sandefjord, Larvik.

Ordnet efterat arbeidsstans var indtraadt: Tømrerne og snekkerne, Kirkenæs, Trævarefabrikarb. i Bergen, Lillehammer, Elverum.

Tømrerne og snekkerne i Molde og Haugesund er endnu ikke ordnet.

I Namsos og blandt bødkerne i Haugesund paagaar streik.

Trikotagearbeiderskernes forbund: P. Christensens trikotagefabrik, Drammen. Omfatter 100 arbeidere.

Forgyldernes fagforening: Forgylderne, Kristiania. Omfatter 9 arbeidere. Ordnet uten arbeidsstans.

Korkskjærernes forening: Korkskjærerne i Kr.ania. Omfatter 57 arbeidere.

Typograferne og 8-timersdagen. Stuerkonflikten i Fredrikshald.

O. Castello: Jeg har forlangt ordet for at rette en forespørsel angaaende typografkonflikten. Jeg hadde trodd, at de nu endelig skulde faa gjennomført 8-timersdagen. Det vilde været et godt frem-skridd for arbeiderbevegelsen her i landet. Men der har gaat rygter om at sekretariatet skal ha nægtet typograferne at gaa til streik paa spørsmålet om 8-timersdagens indførelse. Jeg har ogsaa hørt, at rygtet ikke skal medføre sandhed. Det er privat oplyst her at saa er tilfældet, og da bør det slaaes ned; thi det har vakt uvilje mot sekretariatet, og klarhet over det bør skaffes.

Dirigenten, O. Ruud: For at forebygge videre debat paa dette grundlag, skal jeg som formand i Norsk centralforening for boktryk-kere erklære, at rygtet er aldeles uten forbindelse med sandheten.

H. Stenberg: Med hensyn til stuerkonflikten paa Fredrikshald er der miserable forhold. Den gjælder egentlig organisationsretten, som arbeidsgiverne har gjort angrep paa. Men vi kan knapt gjennomføre kampen uten sympatistreik. Som det nu gaar til, saa lægger tomtarbeiderne faktisk lasten i prammerne til streikbrytere. Mandskapet i skuterne laster, og lastnings- og losningsarbeidet har gaat sin gang. Det blir kostbare organisationsfolk, naar de skal gaa paa bryggerne og lægge arbeide tilrette for streikbrytere. Jeg skulde ha lyst til at høre, hvad sekretariatet har at si til den sak.

Alfr. Myhrstad: Jeg vil rette en misforstaaelse. Det er at stenarbeiderne i Bergen skal være i konflikt. Forholdet er nu ordnet.

L. E. Svendsen: Det hænder ret som det er, at der utlignes

ekstrakontingent for konflikter, som det ikke blir noget av. Den nu sidst utlignede gjaldt antagelig typografkonflikten. Man bør vite, hvad en saadan ekstrakontingent skal brukes til, og saa bør den stanses i rette tid. Det gjør ikke godt at ekstrakontingent utlignes i utide. Det er heller ikke likegyldig enten pengene ligger i forbundskasserne eller i landsorganisationen. Jeg vil raade til forsigtighet med ekstrakontingenten.

Andr. Juell: Av Stenbergs fremstilling syntes det fremgaa, at sagbruksarbeiderne paa Fredrikshald skulde ha gjort streikbryterarbeide. Men det har altid været slik, at tomtarbeiderne har lagt bord og planker paa prammene. Det gaar da ikke an at si, at *det* er streikbryterarbeide. Spørsmålet for vort vedkommende maatte være om vi skulde gaa til sympatistreik eller ei. Men det er aldeles ikke avgjort, at en sympatistreik vilde gavne stuerarbeiderne. Arbeiderne kunde tvertimod komme til formelig at drukne i en lockout. Vi har sagt, at dersom sekretariatet vil ta avgjørelsen og beordre os ut i sympatistreik, saa gjør vi det; men det vilde være liten mening i en sympatistreik, naar man paa forhaand vidste at den ikke gavnet.

O. Lian: Sympatistreik vil ikke *altid* være til fordel for arbeiderne. De kan bli klemte mellom to magter i en stor kamp. Stuerarbeiderne i Fredrikshald var heller ikke saa sikker paa, at det vilde gagne. Vi har faat meddelelse fra arbeidsgiverne, at hvis affæren ikke ordnes saa vilde de bruk, hvor der kunde være tale om sympatistreik stanses allikevel. Taleren redegjorde nærmere for det som var foretat med hensyn til stuerkonflikten. Forhandlingerne var ogsaa forsinket derved, at arbeidsmandsforbundet holdt sit landsmøte i Bergen, og de, som skulde forhandle altsaa var borte i 11 dage, og saa kom kongressen. Men der er nu ført forhandlinger og de har ført til et resultat, som arbeidernes forhandlere erklærte at ville anbefale stuerarbeiderne at vedta.

Med hensyn til typografkonflikten saa har sekretariatet hele tiden fulgt den linje, at typograferne skulde faa lov til at kjæmpe for 8-timerskravet saa langt hele den faglige bevægelse magtet det. Men vi ventet en storkamp og da kunde det ikke nytte at vente til de som skulde betale ekstrakontingent kom ut i kamp. Det er grunden til, at ekstrakontingenten blev utlignet før der var kamp.

Alfr. M. Nilsen: Det var en stor skuffelse for mange av os, at typograferne svigtet os med hensyn til gjennomførelse av 8-timerskravet. Vi trodde alle, at nu skulde vi faa en kraftprøve for det vi alle har arbeidet for. Det er for en stor del de elendige mæglingsforhandlingernes skyld at dette krav ikke blev gjennomført nu. Aarsaken er for en stor del ogsaa at søke i typografforbundets love. Der var jo i virkeligheten et flertal for kamp. Der maa være mer ensartethet i fagorganisationen, saa vi slipper at se saadant naar vi staar overfor en virkelig kamp om et stort spørsmål, og vi maa faa ryddet væk saadanne konservative bestemmelser i lovene.

Møtet hævet.

Eftermiddagsmøte tirsdag 24de juni.

Dirigent: *Arnt Aamodt*. Sekretærer: *Paul Aalberg* og *Johs. Odegaard*.

Protokollen fra forrige møte oplæstes og vedtoges.

Beretning for 1ste halvår 1913.

Typograferne og 8-timersdagen. Stuerkonflikten i Fredrikshald.

(Fortsættelse).

H. Stenberg: Naar Juell erklærer, at det ikke er streikbryteri tomtarbeiderne paa Fredrikshald har utført, saa indrømmer jeg rigtigheden av at det ikke direkte er streikbryterarbeide; men av andre blir det oppfattet som saadant. Og det er den almindelige mening paa Fredrikshald. Med hensyn til det, som Lian sier, at arbeidsgiverne truet med lockout, saa burde arbeiderne dernede være underrettet om det; men de har ingen besked faat.

Laurits Olsen: Med hensyn til den kritik, som blev øvet i formiddag over landsorganisationen, fordi den skal ha indkrævet ekstrakontingent i utide, saa mener jeg at landsorganisationens kasse er altfor svak nu for en storkonflikt. I 1911 fik vi ekstrakontingenten noksaa sent. Ekstrakontingenten bør ialfald opkræves under hele opsigelsestiden. Derfor maa vi stille det slik, at sekretariatet paa et tidlig stadium gaar til utligning. Ellers faar nok de enkelte forbund ta støiten. Især skulde de smaa forbund, som har landsorganisationen at flyte paa, ikke kritisere dette. Jeg mener at landsorganisationen heller har været for slap end for streng med hensyn til indkrævning av ekstrakontingent. Alfr. M. Nilsens kritik over typograferne skal jeg spare indtil videre.

G. Ousland: Denne kongres kan ikke gi hverken ros eller daddel over førte konflikter men de enkelte forbund. Da maatte detaljerne ganske anderledes gaaes igjennem end der her er anledning til. Men dette er ikke kongressens opgave. Det vilde nok bli et altfor langt lærret at bleke det. Disse saker faar nok forbundene selv drøfte, og deres egne uttalelser vil være det, som har værdi. Hvis en konflikt fører til, at landsorganisationen griper ind, saa er selvfølgelig her stedet at behandle den. Kongressen kan ikke rose eller dadle et forbund fordi det ikke har gaat til konflikt eller fordi det har gaat til en konflikt, som man mener burde være undgaat. Landsorganisationens kongres faar uttale sig om principerne, men detaljerne faar den la være. Det kan heller ikke hævdes at typograforganisationen ligger tilbake med hensyn til forkortelse av arbeidstiden. Og jeg mener, at hvis andre forbund gjorde tilsvarende fremskritt som typograferne, saa vilde det ikke gaa saa længe før vi fik 8-timersdagen allesammen. 3 timers forkortelse i uken er ikke til at foragte. Men hvad mere var, ved siden av disse 3 timer rokket ogsaa vort lille forbund saaledes ved statsmagterne, at forslag om 8 timers dag blev lovet fremsat ved tariftidens utløp. Blir det vedtat, saa er det det samme som at 8-timersdagen er gjennomført for vort fags vedkommende, gjennomført netop efter den linje vi alle har

krævet. Ti det er nemlig *lovfæstet* 8-timersdag vi altid har talt om, og det er det eneste sikre. Man vil altsaa se, at det er vel neppe nogen tarif, som har naaet saa langt som denne inden vor organisation hittil.

Ingv. Løgavlen: Det er denne kongres' opgave at se de forskjellige forbunds tarifbevægelser og handlinger efter i sømmene. Vi overskrider ikke vor kompetense, naar vi sier til det og det forbund, at det ikke har gaat de rigtige veier og at det i fremtiden maa følge andre. Vi gaar ikke utenom vor opgave derved. Stik imot Ousland mener jeg, at vi er fuldt kompetente dertil. Hvis f. eks. arbeidsmandsforbundet hadde godkjendt en kritikværdig tarif, saa vilde vi været taknemlige for kritikken. Det er sandt, at det var med sorg vi anlægsarbeidere saa utfaldet av typografkonflikten og undfaldenheten med hensyn til 8-timersdagen. $\frac{1}{4}$ av medlemmerne i et sterkt forbund avgjorde saken. Og saa har vi altid pekt paa dette forbund som mønster for al organisation i dette land. Men nu har de det slik, at naar $\frac{1}{4}$ bestemmer, saa skal de øvrige $\frac{3}{4}$ lystre. Saadanne konservative bestemmelser maa jeg forbeholde mig at kritisere her. Jeg er vis paa at en saadan bestemmelse ikke vilde blit taalt inden arbeidsmandsforbundet. Der lar vi konsekvent majoriteten raade. Jeg er tillige overbevist om at en saa liten minoritet som $\frac{1}{4}$ ikke behøves for at faa en streik avværgt. Det kan kanskje synes næsevist av os at ville blande os ind i dette; men likeoverfor konservatismen maa vi ha ret til at øve kritik. Det er i hele vor saks interesse.

Dirigenten: Jeg mener, at man her ikke har adgang til at diskutere de enkelte forbunds love.

Einar Henriksen: Da jeg er av dem, som rammes av kritikken over «streikbryterarbeidet» under stuerkonflikten i Fredrikshald, vil jeg si, at Stenberg meget godt maa vite, at tomtearbeidet ved brukene har været ved at stanse av sig selv og at en sympatistreik saaledes vilde været hensigtsløs og umulig.

L. E. Svendsen: Da jeg i formiddag talte om ekstrakontingenten, saa blev mine uttalelser misforstaat. Det er ogsaa i vort forbund saaledes, at vi søker at faa ind ekstrakontingent i tide. Det er bedre end at være for sen. Men hvad jeg vilde ha frem var at man bør stanse ekstrakontingenten, naar grundlaget for dens indkræven er bortfalt, og i det anførte tilfælde bortfalt det efter 14 dage. Den burde da været annulleret straks. Medlemmerne bør vite, hvad de betaler til, ellers blir det misfornøielse. Det var dette jeg mente. Ingen skal findes mer beredt til at betale end bokbinderforbundet, naar det gjælder.

N. M. Aarstad: Jeg var en av dem, som stemte imot forhandlingsresultatet i typografkonflikten. Jeg kan saaledes ikke betegne den opnaadde tarif som absolut god. Men den blev efter omstændighetene saa god som gjørlig. Naar der sies som av hr. Nilsen, at vi har svigtet vore kammerater, sa er dette grundløs tale. Under forhandlinger er det altid slik, at man faar slaa av og halvere efter bedste skjøen. Her skal det huskes, at det er ikke bare os som en-

kelt forbund det gjælder, men hele arbeiderstanden, og da bør der ikke lægges nogen klander paa os.

Kr. Jakobsen: Jeg kan være enig med dirigenten om at vi ikke her kan diskutere de enkelte forbunds lovparagrafer; men de følger disse har kan vi diskutere, og jeg vil si, at jeg aldrig er blit saa skuffet som fagorganisationsmand som da jeg fik høre resultatet av typografkonflikten. Vi agiterer blandt dem, som ikke forstaar fagorganisationens betydning, for vi skal forsøke at faa denne saa stærk som mulig. Men hidtil har vi anseet typografernes organisation som den bedste, og saa faar de anledning til at prøve kræfter og med mulighet for at vinde; men gaar hen og gir sig over. Vi kan ikke klandre sekretariatet herfor. Det kommer av at typografernes love ikke er bygget paa den moderne fagorganisations prinsipper. Flertallet skal ha avgjørelsen. Ousland mener at kongressen ikke kan avgjøre om det har været heldig at gaa til streik eller ei. Men er vi kommet saa langt, at vor høieste instans ikke skal ha noget at si, da er vi kommet op i forhold, som vil straffe sig. Hvad hjælper det hele apparat ellers, naar avstemningsforholdene er saa bort i alle vægge som her i dette tilfælde? Vore love maa være slike at medlemmernes flertal har avgjørelsen, og dette maa kongressen være berettiget til at si. Samme kveld som resultatet forelaa hadde vi styremøte i vor forening. Da det blev bekjendt, sa jeg: «Hvad sier I til dette, kamerater?» «Vor forstand staar stille», svarte de. Her er altsaa forholdet faktisk det, at det bedst organiserte forbund staar iveien for 8-timersdagen.

G. Ousland: Det er mange merkelige ting man faar høre ogsaa, naar det kan sies, at typograferne staar iveien for 8-timersdagen. Naar et forbund med et slag faar arbeidstiden indskrænket fra 57 til 51 timer i uken, saa skal dette være at staa iveien for 8-timersdagen. Det forbund, Jakobsen representerer, har forresten akkurat samme bestemmelse som vi. Man kan muligens anse $\frac{3}{4}$ for at være en altfor stærk garanti, og der er vistnok mange ogsaa inden vort forbund som synes det. Flere forbund har $\frac{2}{3}$. Men hvad tariffen angaar, saa vil nok typograferne selv paa sit landsmøte avgjøre om de er fornøiet med den eller ei. Debatten herom vil nok bli tilstrækkelig uttømmende. Men at si, at typograferne ligger iveien for andre hører ikke hjemme nogensteds.

H. Stenberg: Det kunde næsten synes som om jeg virkelig hadde beskyldt tomtarbeiderne paa Fredrikshald for streikbryderarbeide, at dømme efter Henriksens uttalelser. Men dette vil jeg reservere mig imot. Jeg har kun paataalt det uheldige i forholdet.

Th. Friis: Det kunde synes overflødig nu at si mere; men paa foranledning av Nilsen vil jeg uttale mig. Jeg tror nemlig, at Nilsen mangler enhver forutsætning og kompetense til at bedømme typografernes kamp for 8-timersdagen. Det blev vedtat paa typografernes sidste landsmøte, at vi skulde arbeide for 8-timersdagen ved siden av en liten lønsforhøielse. Men i de dyre tider, som kom, faldt dette bort, da det viser sig, at vi heller ikke kan leve av forkortet arbeidstid. Jeg tror neppe der findes noget andet forbund

som saaledes kan faa arbeidstiden ned med 6 timer i uken og lønnen op med 7—8 kroner. Mæglingen var kun en fortsættelse av underhandlingerne. Mæglingsmanden hadde ikke noget forslag, og skulde vi saa overlatt tariffen til de andre? Jeg tror alle vet, at det var stor lockout arbeidsgiverne dennegang stilet henimot, og det midt i kampen om tvungen voldgift. Hvis nu typografkonflikten var blit en aarsak til fremme av tvungen voldgift, saa tænker jeg nok at det forbund, Nilsen tilhører, vilde været med at skrike op.

Karl Schjetne: Jeg tilhører en forening, som enstemmig forkastet typograftariffen. Det var mange ting, som gjorde, at Trondhjemsavdelingen stemte imot. Bl. a. var vi ikke helt kjendt med alle forutsætninger. Jeg har hørt, at der ikke skulde være en eneste rotationsmaskine i Kristiania, som vilde savnet betjening i tilfælde av en streik. Dette er ogsaa et moment, som bør tages med.

Kr. Jacobsen: Den paragraf Ousland taler om i vore love har ikke pæret benyttet endnu. Men Ousland maa ikke tro, at jeg er enig i alle paragrafer i vore love. Jeg skal nok vite at si fra herom paa rette sted. Jeg mener at resultatet av typografkonflikten var en forfeilet affære. Det ligger og ulmer paa arbeidspladsene endnu. Denne avgjørelse er noget av det værste, som er hendt os. Det krav vi nu i aarevis har trampet for i gaterne synes os her unødig opgit, og det bør være gjenstand for kritik. Ousland har ikke magtet at overbevise mig i denne sak.

A. Kalvaa: Det var et ord av Friis, jeg fæstet mig ved. Han sa, at «man lever ikke av forkortet arbeidstid». Altsaa, naar man faar bra betalng, saa kan det være det samme med arbeidstiden. Vi hadde alle trodd, at typograferne nu skulde gjennomført 8-timersdagen; derfor blev resultatet en saa stor skuffelse. Og saa siger Friis: «Saa vilde vi typografer faat skylden for tvungen voldgift». Ja, hvad er det ikke arbeiderne faar skylden for nutildags? Vikan ikke føre saadan tale. Vi har baade ret og pligt til at tale om denne sak her, og jeg tror, at typograferne, som skulde vise veien, her er narret avveien selv.

O. Ruud: Det glæder mig virkelig, som typograf at høre al den omsorg, som her blir vist typograferne. Tidligere het det altid, at typograferne hadde det saa altfor godt. Hvis det hadde været slik som Jacobsen synes at mene, at vi hadde været viss paa seiren — ja, saa hadde der ikke været en eneste mand som ikke vilde gaat i kamp. Men det viste vi ikke dengang hvilken kilde vi skulde gaa til for at bli vis. I Finland var organisationen likesaa sterk som hos os; men konflikten blev en fiasco. Der var ikke en streikbryter; men de maatte gaa tilbake med 8½ timers arbeidsdag, istedetfor 8. Til Nilsen og Kalvaa vil jeg si: er det smaatterier det, at vi har forhøiet mindstelønnen fra 15 til 25 kroner og forkortet arbeidstiden med 6 timer? Naar andre kommer saa langt, skal vi ønske dem velkommen efter. Der foreligger intet bevis for Jakobsens tale om at vi var sikre paa seir. De herrer, som her taler det store ord, har ikke det fornødne kjendskap til det de taler om. Det gaar ikke an, som Kalvaa forsøkte at gjøre sig morsom over Friis' uttalelser

om at man ikke kan leve av forkortet arbeidsdag. Man maa ogsaa regne med de menige. Det gaar heller ikke an at si, at vi har svigtet arbeiderklassen i nogen sak. Det falder endel mennesker forbausende let at tale om ting de ikke har nogen greie paa.

A. Juell: Det maa nu være slut med talen om at der drives streikbryterarbeide paa Fredrikshald. Det er da nu ogsaa fra Stenbergs side indskrænket til, at avdelingen dernede bare betrakter det som saadant. Men ogsaa denne opfatning vilde være en stor uretfærdighet.

O. Lian: Vi sendte forespørsel til de angjældende forbund om sympatistreik paa Fredrikshald. Svarene gik ut paa, at man ikke ansaa det heldig. Saa kom arbeidsgiverne med sin lockoutmeddelelse, og da var jo saken ført ind paa et nyt spor. Da behovet sandelig ikke vi at utvide konflikten. Det var en feil at skrivelsen herom ikke var blit sendt dem dernede endnu; men deri laa ingen under-vurdering. Men at gaa til sympatistreik mot de samme bedrifter, som arbeidsgiverne truet med at lockoute vilde være meningsløst. Med hensyn til typografkonflikten, saa hadde man selvfølgelig ret til at uttale sig om den her. Efterat typograferne ikke hadde kunnet komme overens med arbeidsgiverne, idet direktør Heiberg erklærte, at han ikke vilde gaa med paa nogen forkortelse av arbeidstiden, var det at statsminister Gunnar Knudsen henvendte sig til typograferne, ikke til os. Forhandlingerne gjenoptoges saa, og statsministeren uttalte, at hvis det var arbeidstiden som gjorde utslaget, saa vilde regjeringen foreslaa en effektiv forkortelse av arbeidstiden i boktrykkerierne i forbindelse med loven om arbeidstiden i industrien. Konflikten blev hævet paa grundlag av en utvetydig erklæring om, at regjeringen vilde foreslaa arbeidstiden forkortet. Castberg og Gunnar Knudsen vilde sætte sin stilling ind paa det. Blir dette ikke gjennomført, er det en politisk kjeltringstrekk. Jeg er overbevist om, at det blir gjennomført og derved har fagorganisationen dokumentert sin indflydelse. Naar man skal se ret paa dette forhold, saa har typograferne faktisk gjennomført 8-timersdagen, den vil bli lov og træde ikraft naar tariffen utløper. Sekretariatets stilling var da ogsaa under hele konflikten den, at de skulde ha fuld anledning til at spille sine trumfer ut. Lægger man sammen og tar gjennemsnittet av arbeidstidens forkortelse, som den er blit allerede nu, saa vil det bli ca. 50 timer i uken, og dertil kommer saa den betraktelige lønsforhøielse og andre forbedringer. Det er samstemmighet om at den tariff, typograferne har faat, er den bedste boktrykkertarif i Europa.

Beretningen var dermed færdigbehandlet og godkjendtes enstemmig.

3. Organisationsformer og taktik.

a) Industriforbund.

Dirigenten redegjorde for forslagene.

Ole O. Lian: Paa forrige kongres forelaa der 5—6 forslag vedkommende organisationsformerne, dels om industriforbund, dels om stedlige samorganisasjoner. Det kom imidlertid ikke til nogen realitetsdebat, idet der vedtoges et forslag av Egeland om, at

sekretariatet skulde ta spørsmålet industriforbund op til drøftelse til forelæggelse for næste kongres. Sekretariatet nedsatte en komite til at foreta denne utredning. Komiteen undersøkte først forholdene i Tyskland, Danmark og Sverige. Vi blev saa enig om at opsætte i forskjellige alternativer hvorledes organisationen kom til at se ut efter industriforbundsformen. Taleren redegjorde for sakens stilling i Danmark, Sverige og Tyskland, I Tyskland har man besluttet — paa kongressen i 1908 — at der baade skal være industri- og fagforbund. Det fremgaar at utviklingen der gaar i retning av koncentration i store forbund. I Danmark har det særlig været spørsmålet om landsorganisationen, som har været aktuelt, særlig efter forliket av september 1899, hvorved der blev truffet avtale om regler for alle forbund, som stod i landsorganisationen. I Sverige blev spørsmålet behandlet paa kongressen i 1909, da sekretariatet paa lagdes at utarbeide en utredning til næste kongres, samtidig som det besluttedes at utviklingen suksessivt skal gaa i retning av industriforbund. Der blev nedsat en komite til at utrede saken, og denne tok det grundig. Den utarbeidet en stor fremstilling av organisationsformerne i andre lande med en utførlig historik, og endelig opsattes alternativer for industriforbund. Alle som beskæftiges i samme industri skulde samles, og tariffællesskapet skulde være det avgjørende. Meningen var, at beslegtede forbund skulde slaa sig sammen, og man hadde beregnet, at de 41 forbund i Sverige skulde svinde ind til 22. Paa kongressen i 1912 blev følgende av sekretariatet foreslaaede uttalelse vedtat: «Kongressen gjentar den av kongressen 1909 fattede beslutning om en suksessiv overgang til rene industriforbund, med paalæg til landssekretariatet og forbundsstyret at arbeide for at mindre grupper inden en industri blir optat i det forbund, som representerer hovedstyrken av vedkommende industriarbeidere. Som rettesnor for sammensætningen av industriforbund anbefaler kongressen de bestemmelser, som er utarbeidet av omorganisationskomiteen. Disse bestemmelser skal tjene til rettesnor i den utstrækning som vedkommende organisation finder heldig. Herved skal dog iagttages, at der ikke sker vold paa hittil selvstændig virkende forbund, og kan intet forbunds selvstændighet erklæres uberettiget, saalænge majoriteten av et forbunds medlemmer mener, at en sammenslutning med eller opgaan i et bestemt industriforbund skulde virke skadelig for vedkommende medlemmer og deres interesser.»

Videre vedtoges følgende tillæg:

«Kongressen forstaar landssekretariatets uttalelse slik, at paa lægget om at virke for mindre gruppers tilslutning til det forbund, som representerer hovedstyrken, frit skal kunne utføres. Det er videre kongressens opfatning, at netop saadan virksomhet ute i det levende liv er den viktigste forutsætning for at opfatningerne skal kunne bæres av en almindelig folkemening».

I Danmark har ogsaa saken været oppe, og der forelaa paa kongressen der forslag om oprettelse av karteller, enslags union mellem beslægtede forbund. Ellers har en række forslag været oppe.

I Tyskland har saken flere gange været fremme. Allerede kongressen i Halberstadt i 1892 uttalte sig for industriforbund. Det viser sig der en rent frivillig udvikling i saadan retning efterat kongressen i Hamburg i 1908 vedtok en resolution, hvori fagforbund og industriforbund begge anerkjendes; men udviklingen henimot industriforbund anbefales. Redaktør Wilhelm Jansson i Berlin skriver herom bl. a.:

«— — Et stort antal smaa forbund har sluttet sig til beslægtede forbund, store industriforbund har opstaaet, som har vist sig meget dygtige til at samle arbeidermasserne i organisationen. Og disse industriforbund har endnu ikke paa langt nær naaet sin organisatoriske udviklings høieste punkt, helt bortset fra de masser som de endnu har at samle. Rastløst har transportarbeiderne opsamlet alle sine fagorganisationer i sit industriforbund, metalarbeiderne har endnu smedene og blikkenslagerne utenfor, træarbeiderne har endnu glasmesterarbeiderne og billedhuggerne at vinde. Endnu mere mangler om vi betragter de industriforbund, som i de sidste aar har begyndt at opstaa ved at tidligere fagorganisationer er gaat sammen. I bygningsfagene har det gaat raskt fremad med denne koncentration. Paa et aars tid har fire organisationer sluttet sig sammen til industriforbund: murerne, murarbeiderne, isolererne og stukkatorerne. Utenfor staar tømrerne, malerne, taktækkerne og stensætterne, som alle regnes til bygningsindustrien. Inden næringsmiddelindustrien har to koncentrationer fundet sted i de senere aar: konditorerne har forenet sig med bakerne, møllerne med bryggeriarbeiderne. Uviklingen tør med tiden lede til en forening av disse forbund. Inden lærindustrien ser vi samme udvikling: porteføljemakere og sadelmakere har gaat sammen, garvere og handskemakere likesaa og spørgsmaalet om et fælles forbund for hele lærindustrien er under debat.

Sammenslutningen av fagorganisationer i denne retning har utvilsomt stor betydning. Administrationsomkostningerne blir billigere, administrationen forenkles og aktionskraften økes; der blir mere enhet i ledelsen av kampen end naar flere forbundsstyrrer skal dele ledelsen. En fælles central ledelse er i store kampe absolut mere fremgangsrik end flere for mindre forbund. Gjennemførelsen av arbeidsledighetsunderstøttelse er lettere i et stort industriforbund end i et fagforbund av den grund at ikke alle fag har sin arbeidsløshet samtidig. — — — Denne koncentration i store industriforbund er det problem, som de tyske fagorganisationer inden forskjellige industrigrupper har søkt at løse i de senere aar. Uviklingen derhen har gjort store fremskridt, og man behøver ikke at tvile paa, at den kommer til at fortsætte til maalet er naad inden alle dertil passende industrier — — —»

Det næste vi i komiteen gjorde var at opsætte en statistik over hvorledes vore nuværende organisationsformer virker, og denne statistik findes indtat i komiteens indstilling side 21 og videre. Det viser sig av de to tabeller, at der inden hvert enkelt forbund findes mange fag og at en enkelt industris arbeidere ogsaa findes fordelt paa forskjellige forbund. Vi opsatte saa endelig to alternativer til industriforbund, som findes indtat i indstillingen. Enhver kan

av disse danne sig en mening. Der var ogsaa oppe et tredje alternativ, som opdelte organisationen i endnu større grupper; men dette fandt komiteen ikke at kunne beskæftige sig med. Da kunde man likesaa godt ophæve alle forbund og bare beholde landsorganisationen.

Det var enstemmighet i komiteen hvad redegjørelserne angik; men da vi skulde til at opstille en konklusion viste det sig, at der ikke var enighet. Følgende forslag til uttalelse blev fremsat:

«I erkjendelse av, at den stadig sterkere koncentration av kapitalmagten i forbindelse med den industrielle og tekniske utvikling nødvendiggjør den sterkest mulige sammenslutning av arbeiderne, saavel nationalt som internationalt, og at organisationsformerne under hensyn hertil maa utvikles saaledes, at arbeiderklassens solidaritet bedst mulig kan utnyttes og arbeidernes handlekraft økes, uttaler kongressen:

1. Den heldigste form for den videre utvikling av den faglige organisation er sammenslutning i landsomfattende forbund inndelt efter industri og forenet i en fælles landsorganisation.

Kongressen anbefaler derfor at utviklingen av organisationsformerne sker efter industrielle linjer med de ændringer som maatte tilsies av forholdene, og opfordrer forbundene til at opta denne sak til drøftelse paa sine førstkommende landsmøter, til avgjørelse i den utstrækning, som forholdene gjør det mulig, likesom sekretariatet og forbundsstyrene bør iverksætte det fornødne oplysningsarbeide i dene retning.

2. For at lette utviklingen henimot industriforbund anbefaler kongressen:

- a. Forbundenes love bør indeholde bestemmelser om fri overgang med bibehold av rettigheter i de selvhjelpskasser, hvorav tilsvarende findes i det forbund som vedkommende medlem maa overgaa til (arbeidsledighetskasser, sykekasser o. l.), likesom forbundene bør søke at ordne og utvikle denne forsikring saa ensartet som mulig. Likeledes bør forbundenes love indeholde en rummelig frist for et medlems overgang fra det ene forbund til det andet.

- b. Der nedsættes en komite paa 5 medlemmer, som blir at supplere med 1 repræsentant valgt direkte av hvert forbund. Komiteen skal behandle spørsmålet om hvad der kan gjøres for at sikre medlemmerne mot at oparbeidede rettigheter i den saakaldte «livsforsikring» ikke tapes ved det enkelte medlems overgang til andet industriforbund eller hele gruppers overgang til et andet forbund eller oprettelsen av nyt forbund. Komiteen skal herunder særlig ha sin opmerksomhet henvendt paa *enten* om samtlige organisationers bestemmelser angaaende denne forsikring kan gjøres saa ensartet som mulig, *eller* om der kan opprettes en fællesforsikring inden alle forbund forvaltet av landsorganisationen. Komiteens

utredning ledsaget av forslaget omsendes til samtlige organisationer og forelægges næste kongres.

3. De foreninger *inden samme fag og arbeidsbranche* (faglærte og ikke-faglærte), som nu er organisert i flere forbund, opfordres til hurtigst mulig at fatte beslutning om overgang til det forbund, hvor hovedmassen av vedkommende fags arbeidere er organisert.
4. Tvistigheter inden organisationen, som maatte opstaa ved utviklingen henimot industriforbund kan indbringes for landsorganisationens hovedstyre til avgjørelse».

Dette forslag fik imidlertid kun to stemmer, min og Sverre Iversen. Flertallet, Sethil, Pettersen og Nygaard formet derpaa følgende forslag til uttalelse.

«I erkjendelse av, at den stadig sterkere koncentration av kapitalmagten i forbindelse med den industrielle og tekniske utvikling nødvendiggjør den sterkest mulige sammenslutning av arbeiderne, saavel nationalt som internationalt, og at organisationsformerne under hensyn hertil maa utvikles saaledes, at arbeiderklassens solidaritet bedst mulig kan utnyttes og arbeidernes handlekraft økes, uttaler kongressen:

1. Den heldigste form for den videre utvikling av den faglige organisation er sammenslutning i landsomfattende forbund inndelt efter *fag* eller *industri* og forenet i en fælles landsorganisation.
2. Der nedsættes en komite paa 5 medlemmer, som blir at supplere med 1 representant valgt direkte av hvert forbund. Komiteen skal behandle spørsmålet om hvad der kan gjøres for at sikre medlemmerne mot at oparbeidede rettigheter inden et forbund ikke tapes ved det enkelte medlems overgang til andet industriforbund eller hele grupper overgang til andet forbund eller opprettelsen av nyt forbund. Komiteen skal herunder særlig ha sin oppmerksomhet henvendt paa *enten* om samtlige organisations bestemmelser angaaende selvhjelpskasserne kan gjøres saa ensartet som mulig, *eller* om der kan opprettes en fællesforsikring inden alle forbund forvaltet av landsorganisationen. Komiteens utredning ledsaget av forslag omsendes til samtlige organisationer og forelægges næste kongres.
3. De foreninger *inden samme arbeidsgruppe* som nu er organisert i flere forbund opfordres til hurtigst mulig at fatte beslutning om overgang til det forbund, hvor hovedmassen av vedkommende fags arbeidere er organisert.
4. Tvistigheter inden organisationen, som maatte opstaa ved utviklingen av organisationslinjerne kan indbringes for landsorganisationens hovedstyre til avgjørelse.

Mindretallet er ogsaa enig i at en komite bør nedsættes til at granske forsikringsvæsenet og bringe forslag til dettes ordning.

Taleren imøtegik de forskjellige indvendinger, som er reist mot industriforbund. Indvendingen med hensyn til vanskelighetene ved overgang er høist teoretisk. Overgangen kan lettes og man kan gi rimelige frister. Saaledes maa der kunne bli lovbestemmelser om,

at selvhjelpskasserne ordnes saaledes, at man faar beholde rettighederne, saa ogsaa den individuelle overgang lettes. Jeg tror ikke at spørgsmaalet om organisationsformen er noget livsspørgsmaal for fagorganisationen herhjemme. Forholdene er saa smaa hos os, at det ikke spiller nogen overvættets stor rolle, hvordan formen er. Jeg tror heller ikke der findes nogen slagen kongsvei, hvorefter arbeiderne kan marsjere frem. Vistnok er det nuværende samfund overordentlig uretfærdig, men det er sterke kræfter, som binder det sammen og der gives ingen vei, som er den *eneste*.

Vi har ofte i sekretariatet følt vanskeligheder ved at der er saa mange forbund, saaledes ved jernkonflikten i 1911. Da forslagene til nye tariffer kom viste det sig, at de var overordentlig forskjellige. Nogen satte arbeidstiden høiest, andre lønnen. Vi maatte faa forbundene til at gaa sammen og bli enig om mer ensartede forslag; men under forhandlingerne knirket det ofte, fordi interesserne syntes forskjellige hos de forskjellige forbund. Det er ikke tvil om, at arbeidsgiverne paa den maate lettere kan utnytte det enkelte forbunds svake punkt. Slikt vilde ikke kunne ske, om vi hadde hat et jernindustriforbund. Vi vilde staat sterkere overfor arbeidsgiverne. Man vil binde arbeiderne bedre sammen, styrke solidaritetsfølelsen, man vil ikke som nu ha den tankegang gaaende, at en smed er mer solidarisk med en smed end med en snekker. Man vil fjerne det, som kaldes fagskillerne, det *usunde* ved faggrænserne mellem arbeiderklassen. Det er det store ved industriforbundstanken.

I sekretariatet er vi enig om spørgsmaalet om stedlige samorganisationer — i, at der oprettes en institution, som kan repræsentere bevægelsen paa stedet. Bevægelens forskjellige grene, den faglige, politiske og kooperative, bør være forenet i en lokal samorganisation.

En saadan stedlig samorganisation kan faa meget at gjøre. Den kan ta ledelsen av demonstrationer, foreta indsamlinger, gi oplysninger til landsorganisationen og meget andet. Kooperationen kunde den ogsaa ta sig av. Saa har vi det nye kampmiddel, boykotten. En stedlig organisation kunde faa stor betydning for boykotten av et produkt paa hvert sted. Likedan kunde den ta ledelsen av kredssykekasseevalg o. l.

Oscar Carlsen foreslog at kongressen imøtekom andragendet fra Trondhjems avdeling av malerforbundet om at Martin Tranmæl fik adgang til at indlede avdelingens forslag om dette punkt.

Dirigenten: Der foreligger ikke noget saadant andragende.

Lian: Der kom en skrivelse til sekretariatet om dette, at malernes avdeling i Trondhjem paa grund av den uheldige repræsentationsordning ikke hadde kunnet faa valgt Tranmæl som repræsentant. Sekretariatet forespurte hos forbundet, om det næret noget saadant ønske, men der blev svaret, at det gjorde man ikke.

Forretningsfører *Winge* (malerforbundet): Skrivelsen blev forelagt mig lørdag. Jeg kunde ikke ta standpunkt til den paa egen haand. Valget er foretat ved uravstemning i avdelingene.

Gunnar Sethil: Som det vil fremgaa av dokumenterne tilhører jeg sekretariatets flertal, og jeg vil opta flertallets forslag. For-

haabentlig faar vi nu en avgjørelse i saken. Det blev fremholdt av en av vore gjester, at man i Tyskland først begyndte at gaa frem efterat man hadde tat standpunkt til disse saker, og diskussionen om formerne var sluttet. Det vil være heldig om man ogsaa her kan bli klar over, efter hvilken linje man skal gaa frem i fremtiden, saa vi kan ta fat paa det praktiske arbeide. Det har vist sig, at paa enkelte steder har denne diskussion heller ikke gavnet organisationen. De uorganiserte er blit staaende utenfor, fordi vi har været usikre med hensyn til organisationsformen. Jeg har hat det indryk, at kravet paa forandring av organisationsformerne igrunden ikke er saa sterkt, som man skulde vente efter den diskussion, som har været ført. Jeg tror stemningen for industriforbund blir endda mindre efterat man har set den utredning, som her foreligger. Med hensyn til landsorganisationen er der enighet om, at den er og maa være generalnævneren for organisationen. Den maa være det centrum, hvor traadene samles. Naar man diskuterer organisationsformerne er spørsmålet først og fremst at bevare organisationens enhet. Lovene maa derfor være stramme; men heller ikke saa stramme, at de hindrer bevægelsesfriheten. Landsorganisationen maa bygges saaledes, at den blir et samlende merke under arbeiderklassens fremmarsj. Ut fra disse forutsætninger har jeg været med paa at forme det forslag, som foreligger fra sekretariatets flertal. Jeg tror ikke nu at man her kan gaa til at slaa fast, at den bedste form skal være industriforbundsformen. Man vil foregripe utviklingen. Der bør være adgang baade til industri- og fagforbund. Det er ikke sagt at om to grupper har nogenlunde likt arbeide, at de dermed passer sammen i den samme organisation. Det vil være arbeidsmandsforbundet som kommer til at undergaa de største forandringer ved industriforbundsformen. Vi har nu fattet beslutning om at ansætte gruppe og distriktssekretærer- og denne beslutning er vel et uttryk for, at man vil beholde forbundet som det er. Der maa ikke øves vold mot de bestaaende organisationer. Jeg vil anbefale flertallets forslag.

Dirigenten refererte følgende forslag fra Norsk sporveisforbund:

«Sporveisfunktionærene har, hvad løns- og arbeidsvilkaar angaar, mer tilfælles med de offentlig stats- og kommunefunktionærer end med nogen anden arbeidsgren eller branche.

Sporveisfunktionærene staar paa faste aarslønninger med stigende alderstillæg og er knyttet til sine selvhjælpsinstitusjoner som syke- og pensionskasser, paa en saadan maate, at disse maa holdes helt utenfor organisationens ramme.

Arbeidsledighets- og reisekasser er for sporveisfunktionærene en overflødighet. Kun kampforsikring ansees nødvendig. Alt i saa henseende er saaledes helt i likhet med de offentlige funktionærer.

Paa grundlag av det her anførte tillader man sig med vore avdelingens enstemmige tilslutning at anmode om at der av fagkongressen aabnes sporveisfunktionærene adgang til at søge sig tilsluttet det paatænkte stats- og kommunearbeiderforbund, som ogsaa av hensyn til landets bestillingsmandsstand snarest mulig bør opprettes.»

Dirigenten foreslog at denne henvendelse skulde oversendes sekretariatet, hvilket vedtoges enstemmig.

Oskar Carlsen: Det er to hovedretninger, som gjør sig gjældende, og jeg ved at mens der for den gamle er dygtige indledere, saa har vi, som forlanger helt nye veie her ikke nogen, som kan betragte sig som leder. Derfor var det vi ønsket Tranmæl som indleder paa vor side. Fagorganisationen kan i virkeligheten ikke opvise positive resultater. I det forbund jeg tilhører, er der opnaadd forholdsvis meget, men i forhold til prisstigningen paa levnetsmidlerne, monner det ikke. Resultaterne blir negative og det nytter ikke at si, at der er fremgang. Det er bare i beretningerne der er fremgang. Vi er gaat bakover. Naar man i Trondhjem har tat op arbeidet for at gjøre fagorganisationen mere revolutionær, er det bare naturlig at dette hat vundet tilslutning utover det hele land. Vi forlanger først og fremst sløifning av de bindende overenskomster. De virker hemmende paa fagorganisationen. Vi har i vort forbund en avdeling som ikke har nogen bindende overenskomst og det er den avdeling som staar bedst. Efterat tariffene er vedtat slappes interessen for organisationerne. Med hensyn til forsikringsvæsenet er det jo saa, at socialdemokraterne i parlamentet konsekvent stemmer mot enhver tvungen forsikring, den bør derfor heller ikke nøre hjemme i fagorganisationen. Det kan dog med en vis ret siges, at arbeidsledighetskasserne er gagnlige, idet de hindrer arbeidsløshet. Men det kan hindres ogsaa uten kasser, hvis bare alle arbeidere er organisert. Da kan man, naar der f. eks. gaar et hundrede ledige, forlange at arbeidstiden skal nedsættes en time, saa blir der arbeide til alle. Det har ogsaa været antydnet at arbeidsledighetskasserne kan overføres til kooperationen. Med hensyn til kampmidlerne saa kan boykotten bli effektiv med de nuværende organisationsformer. Obstruktion og sabotage, som vi ogsaa anbefaler anvendt, er det samme — det er daarlig arbeide for daarlig løn. Det er ikke ulovlig og om det var det, saa viser fagorganisationens historie, at den har maattet kjæmpe sig frem gjennom lovforbud. Man faar heller risikere at komme paa kanten av loven end paa kanten av sulten.

Møtet hævet.

Formiddagsmøte onsdag 25de juni.

Dirigent: *O. Ruud*. Sekretærer: *A. Juell* og *Edv. Evensen*.

Protokollen oplæstes og godkjendtes.

Organisationsformer og taktik.

a) Industriforbund.

(Fortsættelse).

Karl Schjetne foreslog: «Kongressen anmoder redaktør Tranmæl om at holde indledningsforedrag i spørsmålet om organisationsformerne.»

Forslagsstilleren motiverte dette med, at det var hans opfatning, at Tranmæls standpunkt med hensyn til organisationsformerne ikke hadde saa faa tilhængere paa kongressen.

Efter en række uttalelser forkastedes forslaget med stort flertal.

Oscar Carlsen: Det er altsaa bare organisationsformerne vi nu skal diskutere. Jeg gaar ut fra, at flertallets forslag ialfald ikke vil bli vedtat her. Ti det er allikevel det mest konservative. Organisationsformerne, som de nu er, har en lang utvikling bak sig, helt fra den enkelte isolerte fagforening i 60-aarene og op til nu med alle traade, som binder sammen. Organisationsformerne har saaledes forandret sig i tidernes løp. Det glæder mig derfor, at det nu fremgaar av landsorganisationens formands tale, at han heller ikke anser det nuværende for noget endelig og avsluttet. Der er intet system ufravigelig anerkjendt, og da kan vi forandre. Vi vil fremforalt ha fagpatriotismen ut. Hvis vi da vil se nærmere paa Trondhjemsforslaget, saa kan vi ikke komme bort fra det praktiske i det. De lokale samorganisationer med landsorganisationen som centralpunkt maa være det bedste. Der findes industrier, hvori der kun arbeider nogle faa i hver by, og disse har vanskelig for at holde sammen. Jeg stemmer derfor principalt for forslaget fra Trondhjem om lokale samorganisationer.

Dirigenten (Aamodt): Vi er allerede nu oppe i administrative vanskeligheter nok. Det er sandt, at rent teoretisk set, saa gaar folk fra et verksted til et andet; men flytningen er dog uvæsentlig. I 1912 hadde vi 14,000 indskrevne medlemmer i jern- og metalforbundet og av disse flyttet 1,4 procent. Teorien lar sig saaledes let overskue. Spørsmålet kan ikke avgjøres paa denne kongres; men vi kan peke paa utviklingen, og jeg tror, at denne allerede har vist, at den form, vi har, er likesaa god som nogen av de foreslaaede. Den nye form vil ikke gjøre os mere kampdygtig. Om formerforbundet gik ind i jern- og metalforbundet, saa vilde vi ikke bli sterkere derav. I et godt organisert forbund kommer saa meget an paa ledelsen. Det er imidlertid en gruppe, som jeg mener burde gaa over i jern- og metalforbundet, og det er modelsnekkerne. Deres stilling avhænger nemlig av jern- og metalforbundet. Men f. eks. med mallerne har jern- og metalforbundet intet tilfælles. Den største del av disse maatte komme til at staa utenfor, og der, hvor massen i et fag er falder avgjørelserne. Der avgjøres arbeidsvilkaarene. Med hensyn til lokale samorganisationer, saa har vi prøvet dem. De duet ikke som kamporganisationer, og saa gik vi over til forbund. Jeg tror det er sikrere, at vi beholder det vi har, og saa kan vi om selve saken si, at utviklingen bør foregaa frit og uten hinder.

Dirigenten meddelte, at Alfr. M. Nilsen optog Trondhjemsforslaget og hadde saaledes ubegrænset taletid som indleder.

Alfr. M. Nilssen: Naar jeg hører paa diskussionen om organisationsformerne, saa savner jeg en ting, og det er søgen efter hvorledes vi skal indrette os for at faa sprængt det nuværende samfunds ramme og gjennomføre socialismen. Det man legger vægten paa er mest praktisk affattede arbeidsavtaler o. l. Det, det gjælder for os, er ikke alene at faa indrettet organisationen praktisk; men ogsaa at faa revet ned de gjærder, som stænger. Der maa føres klassekamp, denne vil tilspidse, og derefter maa vi indrette os. Organisationen

er nu saaledes optrukket, at der er sat grænser mellem de forskjellige fag og istedetfor at klasseinteresserne skulde være dominerende, blir det faginteresserne. Men fagskillerne er en hindring for at føre effektiv klassekamp. Jeg ved med sorg at faginteresserne endog dyrkes og fremhæves. Da den norske fagopposition sendte ut sit op-
raap blev der advaret mot det paa grundlag av at man maatte værne om faginteresserne. Hver maatte staa vagt om sit forbund. Der blev ikke talt om klassens sammensmeltning. Men det er netop dette vi tar sigte paa, naar vi siger, at landsorganisationen skal være det centrale. Og da maa vi ophæve forbundene i deres nuværende skikkelse. Vi vil derved opnaa at faa en samlet optræden av den hele arbeiderklasse. Jeg har ogsaa lagt mærke til at man vil faa det derhen, at denne kongres ikke skal have noget med denne sak at gjøre. At hvad denne kongres vedtar ikke skal ha nogen betydning for det enkelte forbund. Men da maa vi komme dithen, at landsorganisationens kongres ialfald blir den høieste myndighet. Vi agter heller ikke at ophæve forbundene; de skal danne administrative grupper efter industrier, mens de lokale samorganisationer fører kampene paa de respektive steder. Ligesaa nødvendig som det er at sammensmelte en hel industri, er det at sammensmelte alle fags utøvere paa hvert sted. De skal komme hinanden nærmere og lære at forstaa hinandens krav. Vi maa bortrydde alt, som skiller. Mindretallet i komiteen er da ogsaa enig i at de lokale samorganisationer er gode for at drive effektiv agitation. Man er klar over, at den enkelte fagforening ikke magter det. Vi maa søke at faa alle med og koncentrere de bedste kræfter. Det vilde virke gavnlig for agitationen og oplysningsarbeidet, og det vilde medføre besparelser. Den lokale samorganisation vilde ogsaa være mere kampdygtig, naar landsorganisationen var bygget paa den. Nu maa et krav føres den lange omvei gjennom forbundet til landsorganisationen, og saa tilbake igjen. Da kan anledningen til og grundlaget for kamp være forspildt. Vi maa undgaa alle omveie og al departemental sendrægtighet. Dette er de fornemste grunde for at vi foreslaar centralorganisationen bygget paa lokale samorganisationer. Det blev sagt igaar, at det ideelle var *en* organisation for det hele land. Men er det saa, da bør denne kongres peke paa de linjer, som fører frem til dette maal. Det vil endda ta lang tid, før vi naar frem. Derfor har vi netop raad til at ta et radikalt standpunkt. Skal vi ikke gaa længer end det baade mindretallet og flertallet her peker paa, saa kan vi risikere at naar det engang i fremtiden gjennomføres, saa er allerede noget nyt igjen blit aktuelt. Derfor er det intet til hinder for at det radikaleste kan optages. Komiteens standpunkter viser, hvor vanskelig det er for folk at gaa med paa noget helt. Det gaar ikke an at blande sammen de faglige, økonomiske og politiske spørsmaal. Det vilde bli samrøring og ikke samvirke. Vi maa optrække skille mellem vore forskjellige gjøremaal, og hver gren maa stelle med sit. Vi kan risikere at faa folk med, som staaar aldeles uvidende om fagorganisationen ellers. Vi mener at den faglige og den politiske kamp har forskjellige ytringsformer. Blander vi dem sammen, saa risikerer vi at

politikere faar indflydelse paa fagorganisationen, uten at de tilhører den. Vi staar da i den heldige stilling, at den faglige og politiske virksomhet er adskilt, og politikerne kan da i Guds navn ikke gjøre noget for, hvad fagorganisationen bestiller. Det andet vilde skade os til begge sider. — Komiteen er kommet til det resultat at *forsikringsvæsenet* staar iveien. Overgangen fra det ene til det andet forbund maatte revideres og bringes i overensstemmelse. Vi vil sløife *forsikringsvæsenet*, ikke bare av den grund; men ogsaa fordi det er fagorganisationen uvedkommende. Alt det, som ligger utenom kampen vil vi ha fjernet. Det virker ikke paa nogen maate til gagn; men bare til skade. Ved dets avskaffelse vilde vi ogsaa rydde væk *megen* usund agitation. Man blir forsikret mot dit og dat, og saa kommer der mange med uten forstaaelse av klassekampen; men bare med beregning av, hvor stor fordel de kan have av organisationens selvhjælpsinstitutioner. Typograferne er det fag som er kommet længst med hensyn til forsikring, og jeg vil i den forbindelse bare minde om, hvad som hændte dem i «Tidens Tegn». Hvis de hadde drevet sund agitation for de penge, de har anvendt til forsikringsvæsenet saa vilde saadant ikke hændt. De, som svigter, hadde ingen forstaaelse av socialismen og klassekampen; de var kommet med bare for forsikringens skyld, og naar de saa blev budt noget, som de trodde var bedre, saa tok de det, hvor det saa kom fra. Vi vilde heller ikke være ræd for at la kampen anta en mer revolutionær karakter, hvis ikke forsikringsvæsenet var os en lænke om foten. De fordele, som man tror at kunne paaapeke ved forsikringsvæsenet, vil nok helt opveies ved de fordele dets avskaffelse vilde bringe os. Det er meddelt, at jeg som indleder vilde opta forslaget fra Trondhjem; men jeg agter dog at foreta nogen *ændringer* i det. Komiteens mindretal har en indledning til uttalelse, som jeg tror er rigtig, og jeg har derfor ændret forslaget efter denne. Mit forslag kommer saaledes til at lyde som følger:

«I erkjendelse av, at den stadige sterkere koncentration av kapitalmagten i forbindelse med den industrielle og tekniske utvikling nødvendiggjør den sterkest *mulige* sammenslutning av arbeidere, *saavel lokalt*, nationalt som internationalt, og at organisationsformerne under hensyn hertil maa utvikles saaledes, at arbeidsklassens solidaritet bedst mulig utnyttes og arbeidernes handlekraft økes, uttaler kongressen: Organisationsformerne bør utvikles derhen, at landsorganisationen gjøres til det centrale istedetfor forbundene, mens disse opretholdes som praktiske administrationsgrupper opdelt efter de store industrier og at der oprettes lokale samorganisationer, der som sin viktigste opgave faar ledelsen av agitationen, overtagelsen av repræsentationsretten til fagkongressen og gives indflydelse paa fastsettelsen av arbeidsvilkaarene.

For at lette overgangen til den nye organisationsform og for at kunne gjøre den faglige *bevegelse* til en ren klassekamporganisation nedsætter kongressen en komite, der faar i opdrag at indtil næste kongres utrede spørsmålet: 1. Om forsikringsvæsenets sløif-

ning som led i fagorganisationens virksomhet. 2. Eller om det eventuelt maatte kunne overføres til kooperasjonen.»

Forsikringsvæsenet bør overføres til kooperasjonen. Vi vil derved opnaa den ting, at naar fagorganisationen er frigjort for den, saa vil den kunne hjelpe kooperasjonen med driftskapital. Derved kunde vi faa kooperasjonen frem did vi vil ha den, og den tredje gren av arbeiderbevægelsen vilde komme op.

Andr. Juell foreslog: «Disse samorganisationer dannes ved at de bestaaende samvirkende fagforeninger utvider sin virksomhet til at omfatte de nævnte opgaver eller at der av fagforeningerne paa hvert sted dannes saadanne samorganisationer.

I sidste passus foreslaaes «og arbeiderpartiet» utgaar.»

Ole Gjervoldstad: Det er vel ingen tvil om, at landsorganisationens kongres er vor høieste myndighet. Med hensyn til det foreliggende spørmaal vil jeg slutte mig til Aamodts uttalelser. Den faglige bevægelse har vokset op og har dannet sig efter naturlige behov, og da er det for tidlig at komme med kunstige ændringer nu. Jeg tror heller ikke, at det vilde være saa liketil en sak at faa ophevet fagforbundene. Det er naturlig at fagene holder sammen. Men jeg finder det uheldig at et fags utøvere splitter sig mellem flere forbund. Det virker forstyrrende at en hel del av vort fags utøvere staar i arbeidsmandsforbundet. Jeg mener, at hvad vi end gjør med organisationsformen, saa bør vi fatte en beslutning om at hvert fags utøvere skal staa i det forbund det naturlig tilhører. Her er talt om at nu skal vi sætte fart i agitationen, og bums! saa slaar vi ind paa nye veie. Jeg tror ikke, at nogen forandring er heldig, foreløbig.

A. E. Gundersen: Det som sekretariatets mindretal foreslaar er ikke egentlig industriforbund. Det er en slags omkalfatring av bestaaende forbund og en gjendaap. Organisationsformerne maa faa utvikle sig frit, vi behøver ikke vedta høitidelige beslutninger om det. Det viktigste er dog, at vi faar folk ind i organisationen. Jeg maa anbefale flertallets forslag, tiltrods for at jeg nok synes, flertallet ser litt for trangt paa utviklingen.

Ludv. Hansen: Den diskussion som har foregaat, har bidrat til at bringe klarhet. Men la os ikke lægge for megen vekt paa *formen*, det er organisationens kjerne, det kommer an paa. Efterat denne kongres nu har behandlet saken og fattet sin beslutning, maa spørmaalet hvile, der maa bli arbeidsro. Landsorganisationen er allerede blit det centrale. Dette Trondhjemsforslag er i grunden ikke saa radikalt, men det har vundet bifald, fordi det er blit git navnet radikalt. Man kan godt la samorganisationerne bestaa baade av politiske og faglige avdelinger. Bevægelsen er dog et og vi ser at fagoppositionen er blit utnyttet av de borgerlige politikere, tiltrods for at den er rent faglig. Det har ofte været en ulykke at vi, naar vi behandler vore egne saker, støter paa saa megen overfladiskhet. Det bør overveies om ikke livsforsikringen kan lægges ind under landsorganisationen. Den er nu saa uensartet i de forskjellige forbund, at den hemmer overgangen. Det er sørgelig hvor liten for-

staaelse der er av *kooperationens* betydning for bevægelsen. Jeg vil slutte mig til flertallets indstilling.

Hans O. Høglund optok Kristiania laas- og dørvriderarbeideres forenings forslag saalydende:

«Landsorganisationen fratages al understøttelse under konflikter og dermed ogsaa den avgjørende myndighet. Tilbake blir landsorganisationen som fagbevægelsens statistiske byraa, hvorfra agitation føres.»

A. Juell: Man har glemt en væsentlig ting i denne diskussion —, den at det endnu er mindretallet av arbeidere som er organiserte. Jeg tror ikke den opdeling som her er foreslaaet av mindretallet er heldig. Vi kan ikke skalte og valte med organisationerne som vi vil. Konsekvensen av Nilsens forslag er at vi opløser forbundene og melder os ind i arbeidsmandsforbundet alle sammen. De har sine gruppe- og branchesekretærer færdige til at overta de funktioner, Nilsen vil ha. Og det skal denne kongres beslutte efter at forbundene har avholdt sine landsmøter, og hvert forbund har besluttet at holde paa sin organisation. Vi har allerede gjennomlevet en periode da de lokale organisationer førte kampene alene. Det er et tilbakelagt stadium. Tror Alfr. Nilsen, at arbeidsgiverne vilde gaa hen og opløse sin organisation, fordi om vi opløste vor? Under sporveiskonflikten i Trondhjem skrev «Ny Tid» i polemik med borgerbladene, at det var naturligt, at der fattedes beslutninger om konflikten i Kristiania; naar organisationen hadde en fælles kasse, maatte den ogsaa ha en fælles ledelse. Ja, netop, det er rigtig det. Jeg har aldrig opdaget at en mand blev mindre kampdygtig naar han ikke var forsikret mot arbeidsløshet. Tvertimot, jeg har opdaget det motsatte. Jeg anbefaler flertallets forslag, det er vedtat med overveiende flertal paa vort landsmøte, som ogsaa har vedtat det forslag om de lokale samorganisationer, jeg har optat, og som jeg anbefaler. Vi har nemlig i vort forbund ogsaa ment, at det vilde være uheldig at faa politikere som ikke kan ha anledning til at staa i fagorganisationen med i lokale faglige organisationer. Hvad det angaar at lægge forsikringsvæsenet ind under Kooperationen, saa tror jeg det vilde være uheldig. Det vilde hemme Kooperationen. De, som vil stryke forsikringsvæsenet taler som om de vilde ha saa megen sult som mulig for derved at styrke kamplysten. Det er meningsløs tale.

H. Pettersen: Jeg kan ikke rigtig skjønne hr. Aamodts motiver for at modelsnekkerne bør staa i jern- og metalforbundet. Naa: det kommer til stykket, saa vil nok hver gjerne gaa efter fagets grænselinjer. Det, som har foranlediget dette krav om industriforbund er kommet frem fordi den samme arbeidsgruppe staar i flere forbund, og fordi enkelte forbund er blit staaende stille. Det er saaledes bare en liten del av transportarbeiderne, som staar i transportarbeiderforbundet, de fleste staar i arbeidsmandsforbundet. Dette spørsmaal maa tages op til drøftelse. Fællesforhandlinger vil man ikke kunne undgaa selv med industriforbund. Jeg kan ikke skjønne, hvad der skulde være i veien for at vedta forslaget om samorganisationer efter

den av Juell foreslaaede ændring, som jeg anser mer praktisk. Nogen fordel for arbeiderne vilde ikke industriforbundene bringe utover den organisationsform, vi nu har. Vi vilde ikke bli kraftigere i kampen mot arbeidsgiverne derved, og den eneste forandring det saa vilde bringe, vilde være at enkelte forbund med en gang fik et større medlemstal.

M. Pedersen: For 20—25 aar siden drev vi og kjæmpet for 8-timersdagen og holdt den for gjennomførlig. Nu er produktionen fordoblet siden da, og vi har faat kravet frem. Utviklingen har nemlig ført det med sig, at arbeidskjøperne har samlet sig en samorganisation, som vi ikke har make til. Vi taler endnu om faginteresser. Man er enig om at lovprise det system, som er og vil ikke prøve noget nyt. Der tales ogsaa om at der i den politiske organisation kan findes arbeidsgivere. Jeg mener, at arbeidsgivere ikke skulde tillates at staa i nogen av vore organisationer.

M. Nygaard: I Tyskland er det overveiende flertal av forbundene fagforbund. Det skulde derfor være endnu mindre grund for os til at gaa over til det ubestemte, som kaldes industriforbund. De forbund, som er specialforbund og har sine selvhjælpsinstitutioner i orden, greier en kamp bedst, og de mister mindst medlemmer efterpaa. Under storstreiken i Sverige gik arbeidsmandsforbundet sønder og sammen. Baade forslaget fra Trondhjem om ophævelse av forsikringsvæsenet og forslaget om industriforbund er forkastelige. Nu at gaa til forhandling om omkalfatring av hele organisationen er en høist betænkelig sak. Og de foreliggende alternativer bærer vidt-rækkende følger med sig. Skulde Alfr. Nilsens forslag vedtages, og selvhjælpskasserne ophæves, saa vilde det bare skape nød og elendighet, og vi vilde kun faa mislykkede konflikter. Er det noget at staa efter? Følgen vilde bli, at vi tilslut maatte ta arbeide paa hvilkesomhelst vilkaar, og lønnen vilde gaa ned til det mindst mulige. Istedetfor at diskutere noget saadant, burde vi heller vedta en opfordring til alle forbund om at oprette selvhjælpskasser og utvide sit forsikringsvæsen. Det vilde styrke organisationens kampdygtighet.

Alb. N. Arnevig anbefalte mindretallets indstilling. Administrationen av de mange fagforbund blir forholdsvis meget kostbarere end av faa industriforbund. Jeg vil ogsaa anbefale forslaget om lokale samorganisationer. De veie, vi hittil har fulgt, har dog ført os frem. Der kan klages over resultaterne, men hvor ligger feilen hittil? Jo, den ligger deri, at arbeiderne i vort land praktisk og faglig endnu ikke paa langt nær indtar den plads, har sikret sig den magtstilling som baade var ønskelig og er absolut nødvendig for at kunne skaffe arbeiderne de levevilkaar, som de burde ha. Feilen ligger absolut ikke i organisationen. At der er opposition inden et parti, er bare bra, men jeg synes oppositionen inden landsorganisationen angaaende den fremtidige taktik har manglet evnen til at klarlægge sine synsmaater. Vi hadde ret at kræve at faa bedre irettelagt, hvordan oppositionen hadde tænkt sig organisationens fremtidige utseende. At kaste bort vort forsikringsvæsen, skriftlige overenskomster osv. vilde være en stor letsindighet aldenstund organisations-

procenten er saa lav som nu. Forholdet er nemlig det, at en stor del av de organiserte er blitt organisert for en væsentlig del av den grund, at organisationen ogsaa byr dem økonomiske fordele i sygdom og arbeidsledighet. Hvis hele den norske arbeiderstand stod organisert, vilde vi kunne indrette os paa en anden maate. Sluttes med at hævde, at organisationen nu, om det end kunde gaar hurtigere, dog allikevel fører sikkert til maalet, og jeg kan ikke gjøre mig fortrolig med den tanke, at de saakaldte nye veie skulde bringe organisationen større seire og bringe sikrere til maalet. Unge mennesker arbeider paa nye veie, ansvarlige holder paa de prøvede, gode.

G. Ousland: Det retteste var, at en industris arbeidere stod sammen i et forbund; men det var ogsaa rigtig at organisationsformen ikke var det absolut avgjørende. Men det var av betydning for vor fremgang at faa den saa praktisk som mulig. Endel av den uvilje, som er kommet til orde mot mindretallets forslag skyldes vel den inndeling, som findes i utredningen. Man bør ikke hefte sig for meget ved den eller se sig blind paa de opstillede alternativer. Det væsentlige er, at like eller beslektede grupper bør staa i samme forbund. Man faar senere anledning til at se paa detaljerne. Med hensyn til samorganiseringerne er det klart, at de som mener, at forbundene skal spille en underordnet rolle saa ansvaret falder paa de lokale samorganiseringer, de er ikke tilfreds med indstillingen. Konsekvensen maa da være, at disse ogsaa overtar kontingentindkrævning, ledelse av konflikter osv. Det gaar imidlertid ut paa en saa kolossal omlægning av hele organisationen, at der ikke kan bli tale om det. Den ordning er prøvet og forkastet. Vi maa da holde os til det som foreligger inden rimelighetens grænser. Det er ofte saa, at en fabrik i Drammen ikke er helt isolert fra en fabrik i Kristiania, de kan ofte ha samme ledelse, og de kan være forenet i arbeidsgiverforeningen eller i en trustdannelse. Ekspeditionen av sakerne vil ikke bli lettet, den vil ikke bli hurtigere ved at ta samorganiseringer med bibehold av forbundene. Det bedste er at la samorganiseringerne forene baade de faglige, kooperative og politiske organisationer paa stedet. Det er ikke bare rigtig principielt, men ogsaa praktisk, det blir enklere og billigere. Det er sagt, at der staar mestere og arbeidsgivere i den politiske organisation. Javel, der har været enkelte slike misforhold, men det kan ikke generelt gjøres gjældende. Alle, som deltar i arbeiderbevegelsen, maa staa paa klassekampens grund. Man maa derfor faa fælles stedlige samorganiseringer, hvis man da ikke, som hr. Nilsen, vil gi dem indflydelse paa lønsbevegelserne. Da maa det være et særskilt apparat. Men det har nok ikke været hr. Juells mening.

Aksel Schultz: Kunde der ved at ændre formerne opnaaes, at vi nedbrøt den kunstige og indbildte forskjel der er mellem os, skulde jeg være glad. Fagstoltheten har været stor, og det er uheldig. Jeg tror ikke industriforbund er noget universalmiddel, men der maa aapnes vei for fri utvikling. Det har vist sig, at murarbeiderne ikke har villet slutte sig til os i større utstrækning. Det er beklagelig. Vi paa vor side vil gjerne forenes med dem. Solidariteten lider ved

at vi fjerner os fra hverandre. Det er gagnlig, at der i vor organisation har været adgang til fri utfoldelse inden hvert forbund. Det er ikke hovedsaken her at faa bevare det bestaaende, det er at skape noget som er bedre. Vi finder aldrig det eneste saliggjørende. Ogsaa industriforbundstanken bør tillempes efter forholdene, og der maa være utvikling, fremgang. Det er mindretallets forslag, som betegner fremgangen.

J. Borgen berørte nærmere de vanskeligheter, man hadde hat at kjempe med under lønsbevægelsen i jernindustrien ifjor. Der var flere ting ved den lønsbevægelse som pekte i retning av, at der burde gaaes til industriforbund. Jeg vil ha pekt paa dette, tiltrods for den stilling jeg har tat til mindretallets forslag. Det maa kunne gaa an for sekretariatet at optræde mere myndig, naar flere forbund skal gaa i lønsbevægelse i samme industri, faa dem til at komme med ensartede forslag. Dannelsen av industrikarteller vil ogsaa i nogen grad bøte paa de uheldige forhold nu.

A. Askedal: Denne strid om organisationsformerne skriver sig derfra, at vi har forlatt prinsippspørsmaal, som vi skulde holdt fast ved. Dette gjælder især overenskomstens varighet. Tidligere, før 1907, raadet vi over overenskomstens varighet; men saa begyndte arbeidsgiverne at trække dem ut og samle deres utløp til storkampe, og vi gav efter. Spørsmålet om at faa vore tariffier av kortest mulig varighet er et av de viktigste. Men der er ikke fra organisationernes side sat noget ind paa dette. Kom vi dertil, saa vilde vi nok faa større tilslutning; men vi har ikke sagt fra, at vi vil ha en avgjørende kamp her. Det er derfor vi har faat fagoppositionen fra Trondhjem. Den kommer og vil løsrive sig fra dette og finde nye former. De er imidlertid vanskelige at sætte ut i livet og faa til noget helt. Jeg har hørt, at der i den senere tid skal være vanskelig at faa medlemmer. Derfor maa ogsaa de lange overenskomster væk. Foreløbig tror jeg det er riktigst at gaa med paa komiteflertallets indstilling. Livet vil snart lære os, hvad der er det rette. Faar vi tilfredsstillende organisationsformer, saa vil der bli fred og ro inden vore rækker.

Kr. Jakobsen: Naar Alfr. Nilsen kræver en skarpere klassekamp, saa vil jeg si ham, at organisationsformerne staar ikke iveien derfor. I jern- og metalarbeiderforbundets love § 1 a staar der:

«At samle alle fagforeninger inden Norges jern- og metalindustri til en *enhet* for i fællesskap at fremme og verne faglige og økonomiske interesser.»

I en eller anden form staar det i alle forbunds love, og det er fulgt. Alle veie er der anvist. Al fagbevægelse er begyndt paa et frit grundlag. Fagoppositionens forslag har været drøftet i fagforeningerne over det hele land. Ogsaa den forening, jeg staar i, har kastet væk et par møter paa det. Der er ikke git nogen motivering for overenskomsternes avskaffelse. — Flertallets indstilling rammer det rigtige.

Sverre Iversen: Det er kanskje tidlig at resummere debatten. Men et svar har kongressen allerede git, det at organisationsformen

vistnok er viktig, men ikke saa viktig at de uorganiserte kan holde sig borte fordi de synes formerne ikke er de aller bedste. — Spørsmålet maa reduceres til sit rette omfang. Det er et spørsmål om en forandret oppstilling av tropperne. Hvis kongressen sier, at øket tilslutning er det viktigste, saa er det et riktig uttrykk for kongressens mening. Der er i diskussionen i den sidste tid redet vel meget paa teorier. Sethil søkte at skape en kunstig motsætning mellom flertal og mindretal i sekretariatet ved at trekke skille mellom faggruppe og branche. Voteringen maa gi et greit uttrykk for dette, for sekretariatet var ikke enig med Sethil. Det har været reist kritik mot detaljerne og det er sagt, at industriprincippet ikke kan bevises at betegne nogen fremgang. Det er i det hele tatt vanskelig at levere bevis for at nyt er bedre end gammelt, men man har grund til at anta det. Arbeidet koncentrerer mer og mer i industrier. Arbeidsgiverne skiller ved tarifforhandlinger nu f. eks. ikke mellom murere og murarbeidere. Borgen vilde vi i sekretariatet skulde bruke mere myndighet. Det er ikke saa let og det vilde være bedre at der blev skapt ensartethet *indenfra*. Detaljerne ved nyordningen kan der diskuteres om. Hittil har utviklingen gaat meget paa slump. Det gjælder at finde en form for overgangen, som ikke bryter for sterkt. Det er en koncentration vi har tilsigtet.

Hans O. Høglund: Organisationsformerne maa revideres i overensstemmelse med de erfaringer, vi har høstet, og en hel del omlægninger er derfor berettiget. Arbeidsgiverne retter kampen mot os industrivis, og derfor blir industriforbundsformen aktuell. Det lykkedes ikke i 1911 at faa de kjæpende forbund sammen til en enhet. De 6 forbund hadde forskjellige krav. Det var umulig at faa formerforbundet med paa et lønskrav paa 40 øre timen, og det vi fik blev jo ogsaa langt under de stillede krav. Nygaard var endog villig til at gaa lavere end det opnaadde; men jern- og metalarbeiderne satte sig imot, og vi naadde 37 øre i timen. Naar Alfr. Nilsen vil gjøre landsorganisationen til det centrale, saa vil jeg si, at vi bør vogte os for at gi arbeidsgiverne en saa stor angrepsflate, som det vil bli. Der vil da aldrig bli tale om smaa kampe mere. Da vil alle forsvarskasser angripes under et. Men vi har erfaring for at vi ikke kan føre større kampe til enhver tid, selv nu da kampkasserne er fordelt. I 1911 trak grubekonflikten op til en storkonflikt. Den blev avsluttet, fordi arbeidsgiverne indsaa, at de ikke kunde føre konflikten saalænge som landsorganisationen kunde holde den ut. Men vi har et eksempel fra den konflikt, og det er at model-snekkerne ikke blev opsagt, fordi de stod utenom landsorganisationen. Det var kun landsorganisationens medlemmer, som blev opsagt. Naar vi skal tale om organisationsformer, saa maa vi se paa organisationen som en kampgruppe. Arbeidsgivernes organisation er opdelt efter industrier. Industriformen er allerede knæsat, og det gaar efter tariffællesskapet. Til talen om forsikringsvæsenets avskaffelse vil jeg si, at det har havt sin berettigelse til dato. Hvis forsikringsvæsenet brukes i kampen mot arbeidsgiverne, saa blir jo det ogsaa paa en maate et kampmiddel. Da bør fagoppositionen ikke ha noget imot

den. Arbeidsledighetskassen gir større positive resultater end nogen anden, og den bør vi da ikke avskaffe. Angaaende de stedlige organisationer, saa gjælder spørsmålet her om de faar lov til føre kamp hver for sig. *Det* kommer an paa arbeidsgiverne. Vil en kamp i jernindustrien i Trondhjem f. eks. ikke berøre jernindustrien andre steder i landet? Nei, hvis midlerne laa i landsorganisationens kasse, saa blev nok ogsaa angrepet rettet dit. Jeg har optat Kristiania laase- og dørvriderarbeideres forenings forslag og det gaar i stik motsat retning av Alfr. Nilsens. Vi har beviser for, hvordan kampene føres nu og hvilke resultater de bringer. Arbeidsgiverforeningen bør ikke faa en saa stor angrepsflate som landsorganisationen er. De forhandlinger, som nu føres av forbundene, er nærmest skinforhandlinger, det er forhandlingerne med landsorganisationen som er de avgjørende. Det blir da folk som ikke er direkte interessert, som kommer til at faa det avgjørende ord. De, hvem konflikten gjælder, er altid i minoritet. I det øieblik et forbund skal gaa i kamp, maa der regnes med de andre forbunds stilling. Det interesserte forbund kan være saa kampberedt det være vil, hvis de andre ikke er det, saa maa der tages hensyn til det, og det øver stor indflydelse paa lønsbevægelsens forløp. Hvis kasserne omlægges slik, at kontingenten betales til forbundene og blir der, saa blir ikke den samlede fagorganisation svakere for det. Solidariteten maa vise sig i selve kampen, ikke saaledes at vi hjelper hinanden at spise op vore streikekasser. Naar kampene utvikles til generalkampe kan vi ikke hjelpe hinanden paa anden maate end at spise op midlerne. Hvis kampen blir ført alene av forbundene, blir ikke arbeidsgiverforeningen interessert i at erklære lockout for andre forbund. Man kan jo peke paa blikkenslagerne i Danmark, som holdt paa at bringe hele landsorganisationen ut i kamp, tiltrods for at de ikke stod i landsorganisationen. Men dengang vilde arbeidsgiverne i Danmark ha en lockout for enhver pris. Det er ikke decentralisation dette, vi beholder centralisationen, men ikke paa det økonomiske omraade.

Aksel Amundsen: Med undtagelse av agitationen og opplysningsarbeidet, saa anser jeg denne sak som den viktigste paa dagsordenen. Vi har f. eks. 3 forbund, som nu anser sig berettiget til at opta kjørekarene. Saadanne forhold maa vi faa ordnet, og til den hensikt anser jeg komiteens mindretalsindstilling som den bedste. Om vi vedtar det, saa behøver ikke kjørekarforbundet gaa ind i havne- og transportarbeiderforbundet. For mig er imidlertid hovedsaken den, at vi faar den bedste organisationsform for fremtiden. Særinteresserne gjør sig for tiden sterkt gjældende. Arbeidsmandsforbundet har saaledes maattet gi indrømmelser til dem og oprette grupper. Naar fagoppositionen vil ha forsikringsvæsenet avskaffet, saa maa vi vel med berettigelse si, at da vil den berøve organisationen et av dens bedste midler. Med hensyn til lokale samorganisationer vil jeg si, at det gaar ikke an her, at rote den faglige og politiske virksomhet sammen. Det kunde hände, at vi fik en advokat til at stelle med vore faglige gjøremaal. Jeg holder derfor paa Juells forslag.

Vedtas lokale samorganisationer, saa bør en komite nedsættes her, som kan ordne saken, saaledes at det er færdig inden næste kongres.

E. E. Rudlang: I alternativerne er sporveisforbundet overført til et av transportarbeiderforbundene. Dette kan der i teorien ikke være saa meget at indvende imot; men da der er paatænkt at danne et stats- og kommunearbeiderforbund føler vi os mest berettiget til at være med der. Dette er baade paagrund av vort forsikringsvæsens stilling og paagrund av lønsforholdene og arbeidets art. Det viste sig tydelig i Trondhjem at bestillingsmændene gjerne vilde være med og støtte; men de stod saa vanskelig i det, at de ikke kunde yde os den hjælp de gjerne ønsket. Hvis Lerfosanlæggenes personale var gaat til arbeidsnedlæggelse, saa vilde alt stanset; men de var kommunale funktionærer og kunde saaledes ikke. Naar vi tar eventuelle fremtidige kampe i betragtning, saa ser vi nødvendigheten av at faa bestillingsmændene med. De vil bidra sit til at mildne samfundskampene. Brandmænd, politi og lysverkspersonalet maa komme med i fagorganisationen. Jeg tillater mig derfor at foreslaa:

«Kongressen henstiller til sekretariatet, snarest mulig, at yde sin medvirken til oprettelse av et stats- og kommunearbeiderforbund, hvori Norsk sporveisforbund med en gang blir at opta i sin helhet.»

Møtet hævet.

Eftermiddagsmøte onsdag 25. juni.

Dirigent: *Arnt Aamodt*. Sekretærer: *Paul Aalberg* og *Johs. Ødegaard*.

Protokollen oplæstes og godkjendtes.

Organisationsformer og taktik.

(Fortsættelse).

Dirigenten refererte *E. E. Rudlangs* forslag.

Jørgen Andreassen: Hvorfor vi paa sporveisforbundets vegne har indsendt dette forslag er at vi vil søke at samle flere medlemmer end vi har. Vi finder, at som det er nu, saa gaar det ikke fort nok. Det har ofte været oppe i forbundet, at vi skulde søke at komme ind under et kommunalforbund. Endel er jo kommunale funktionærer. Kom vi ind i en transportarbeidergruppe, saa var der fare for vor organisation. Vore forhold er jo slike at vi ikke kan ha nogen hjelpekasserer. Men vi søker at danne en kampkasse. Jeg støtter det indsendte forslag.

O. Gjervoldstad: De former vi hittil har prøvet, og som kan ha vist sig heldige, behøver derfor ikke at passe for fremtiden, og der er ingen skade i at se paa det nye, som arbeider sig frem. Stedlige samorganisationer anser jeg heldige; men de maa komme ind under landsorganisationen og ikke faa et altfor utstrakt selvstyre. De forbund, som har avtaler, som utløper til forskjellige tider, maa ogsaa se til at faa disse ens og med samme utløpstid. Hvad den faglige og politiske virksomhet angaar, saa maa disse gaa haand i haand, ellers kan der bli fratat os politisk, hvad vi vinder faglig.

I flere byer staar der avdelinger, som skulde tilhøre vort forbund, i arbeidsmandsforbundet. Jeg vil spørre om ikke dette kunde ordnes. Jeg vil ikke stemme for nye former for organisationen. Tiden er ikke inde for det; men jeg vil foreslaa:

«Kongressen uttaler, at de avdelinger, som ifølge sin natur tilhører et andet forbund end det de staar tilsluttet, bør, saasnart forholdene tillater det, gaa over til sit fagforbund. Likeledes henstiller kongressen til forbundsstyrene, at de for fremtiden har sin opmerksomhet henvendt paa dette forhold.»

A. Juell: Det sies fra fagoppositionens side, at det er nødvendig for fremgangens skyld at forandre organisationsformerne. Jeg vil da bare minde om formandens hilsmingstale til kongressen, hvori han kunde meddele at veksten hadde været 50 procent. Det kan altsaa ikke sies at vi staar i stampe. Hr. Ousland syntes at mene, at mit forslag vilde frembringe et skille. Men disse samorganisationer skulde jo ogsaa ha med kooperative saker at gjøre, og i vor politiske organisation har vi mange smaakjøbmænd o. l. Det er uriktig at ville sætte disse til direkte at motarbeide sine egne interesser. Det vilde være riktig, hvis forbundene skulde ophæves; men det mener jo ikke Ousland. Jeg anbefaler mit forslag om at de lokale samorganisationer kun blir faglige.

Aug. Magnussen: Jeg er neppe tilfreds med noget av forslagene. Det har særlig været pegt paa murarbeidernes forhold til murerne; men grunden til at murarbeiderne ikke kommer med i murerforbundet er faginteressene. De første har følelsen av at de vilde bli sat tilside eller motarbeidet av murerne. Hvis murerne faar en liten forhøielse, saa skriker de snart op om, at det ikke er nogen mening i at murarbeiderne skal faa det samme. Dertil vilde de miste sine rettigheter i arbeidsmandsforbundet, hvis de gik over til murerforbundet. Jeg er allikevel i favør av industriforbund. Utviklingen henimot dette vilde gaa hurtigere, hvis arbeidsgrupperne følte sig mere likestillet med hinanden. Vi maa derfor oparbeide en bredere solidaritetsfølelse. Som det nu er kan vi ikke gjøre stor regning paa den numeriske styrke. Vi kan ikke stole paa alle. Der er mange agitert ind paa de fordele, som organisationen byr, uten at de i tilstrækkelig grad er gjort opmerksom paa pligterne. De lokale samorganisationer vilde bli av stor betydning, og jeg tror det kan være det samme om de blev baade faglige og politiske. Jeg slutter mig til komitemindretallets forslag.

Alfr. M. Nilsen: Jeg kan ikke gjøre noget for at Juell ikke forstaar mit standpunkt. At det som virkelig hører ind under kooperationen, blir henført dit, kan ikke være galt. Jeg er opmerksom paa at avskaffelsen av forsikringsvæsenet vil medføre vanskeligheter. De, som har fæstet sig ved det, vil beholde det. Men det er ogsaa en fordel at faa det ind under kooperationen. Arbeiderne paatar sig byrder, som de ikke har noget med at bære. Alle er enig i, at dette er samfundets pligt. Men da svækkes ogsaa arbeidernes krav likeoverfor samfundet derved. Det skulde tvertimot være slik, at vi ved en smule utenom parlamentarisk virksomhet tvang kapitalistsamfundet

til at ta paa sig endel av disse byrder. Vi vilde da gjennomføre endel socialisme; nu gjør vi snarere det motsatte. I de lokale samorganisasjoner vilde medlemmerne ta mer direkte del i kampen og utdanne sig.

Oskar Johansen: Det har ogsaa før været min mening at industriforbund vilde være den bedste form; men nu anser jeg den ikke paakrævet. Det vilde bli en omkalfatring, som kunde skade os. I bygningsindustrien vilde, med den fagfølelse, som endnu hersker, en hel del haandverkslærte folk staa overlegne over de ikke haandverkslærte, og det vilde skape bitterhet. De haandverkslærte har jo altid fra verdens begyndelse havt sin fagstolthet. Forholdet mellem murere og cementarbeidere og murere og murarbeidere er her kjendt nok. Det har hændt, at murerne har negtet cementarbeiderne at arbeide. Der har været noget henimot streik mellem dem, Sverre Iversen og Schultz kjender forholdene mellem murere og murarbeidere. I den tid jeg har kjendt dem, har der været kampforhold mellem dem. Med hensyn til lokale samorganisasjoner slutter jeg mig til sekretariatets forslag.

P. Aarøe: Spørsmålet om organisationsformerne har været meget diskutert i alle land. Jeg hører til dem, som vil, at organisationsformerne skal faa utvikle sig frit, de maa vokse frem og kan ikke opkonstrueres ved lovparagrafer. I Danmark er der 60 fagforbund, og der findes den største organisationsprocent i hele verden. Vi kan ikke vedta nogen beslutning om fremtidslinjerne. Organisationen er en organisme, og vi kan ikke flytte brikker deri. Hvis nu f. eks. litograferne og guldsmedene vil slutte sig til jern- og metalarbeiderforbundet, saa bør de kunne det. Der maa være frihet. Det blir der ikke efter mindretallets forslag. Det er slig, at kongressen er vor organisations høieste myndighet. Sier den, at vi skal gaa frem efter industrilinj, saa er det organisationernes *pligt* at gjøre saa. Lians citat av Janson var ufuldstændig. Han har ikke uttalt sig saa bestemt for industriforbund. Denne sak bør helst behandles paa forbundenes landsmøter. Der viser sig ogsaa, at det, som er vedtat i Sverige, ikke har bevirket nogen ændring i organisationsformerne der. Det standpunkt, som komiteens flertal har tat, bør bli kongressens beslutning. Under forhandlingerne i 1911 la de smaa forbund ikke hindringer iveien for overenskomstens vedtagelse.

A. Kalvaa: Det er noksaa lærerikt at høre paa disse saker bli behandlet og at faa sitte ved forretningsførernes føtter og lære. De, som kaldes forretningsførere er uenig om organisationsformerne; men efter min formening er de enig om en ting, og det er bakstræv. De vil ikke ha noget nyt. Sandt at si, saa tiltaler ikke noget av forslagene mig. Det, som jeg mener bør være det bærende, er at de, som arbeider paa samme plads skal slutte sig sammen, med en landsorganisation som generalnævner. Her staar de forskjellige fag og trækker hver sin vei. Det er galt. Det er klasseinteresserne, som skal op. Nu fører vi en kamp indbyrdes. Jeg kan stemme for Alfr. Nilsens forslag. Jeg tror dog ikke, at det kommer an paa former; men paa klassefølelsen. Jeg har hørt gamle folk si, at hvis det ikke

var for forsikringsindretningerne, saa stod de ikke i organisationen. Det er folk at gaa i kamp med det! Det skulde være samfundets pligt at bære alle disse udgifter. Vi skal ordne os som kamporganisation og slaa kapitalistsystemet ned. Det er sagt, at vi aldrig blir kvit arbejdsløsheden, men stevner vi ikke henimot socialismen, hvor alle skal yde arbeide efter evne og nyde efter behov? Hvad arbeider vi ellers for? Jeg mener at vi skulde bruge fattigkassen. Vi skulde storme fattigkasserne! Nu letter vi dem i alle former under en falsk æresfølelse. Naar der tales om organisationsformerne, saa mener jeg at vi skulde ordne os saa, at vi fik spredt fegtning med arbejdsgiverne. Det er bare en stor nation, som møter op med store armeer. Samler vi alt i toppen, saa faar landsorganisationen for bred skuddflate, og derfor bør de lokale samorganisationer træde til.

G. Ousland: Jeg syntes at Kalvaa diskuterte saa godt med sig selv denne gang, at der intet er at si mot ham. Juell har et uriktig syn paa de stedlige samorganisationers opgave. De bør arbeide for alle tre grene av bevægelsen. Det hører intetsteds hjemme at snakke om at smaamestre og kjøbmænd staar i den politiske organisation. Det var ingen skade sket om de folk forlot os, hvis de mener at deres interesser skades. Jeg vil paaa det varmeste anbefale at vi faar stedlige samorganisationer efter sekretariatets forslag. Ingen kan ha noget imot det uten antiparlamentarikere, som tror paa fagorganisationer som eneste samfundsomskabende magt. Det er rigtig, naar Kalvaa hævder at samfundet overtar de forpligtelser, som forsikringsvæsenet nu tar sig av. Men intil det sker, bør vi selv utvikle institutionerne. At si, at de vil gavne Kooperationen; men er til skade for den faglige organisation er ruskende galt. Jeg anser industriformen for at være den mest praktiske industriform.

Chr. Systad: Jeg maa advare mot Juells forslag. Det vil splitte kræfterne om vi skal bli nødt til at danne *tre* forskjellige samorganisationer paa hvert sted. Jeg tror, at sekretariatet har truffet min mening i sit forslag. Det har vist sig, at i Bergen f. eks. er en saadan lokal samorganisation faktisk vokset sig frem av sig selv de senere aar. Vi har arrangert møter for hver gren uten nogen bestaltet myndighet dertil. Nu kan vi skaffe en ordnet ledelse, som kan overta arbeidet. Jeg anbefaler derfor sekretariatets forslag her. Med hensyn til forsikringsvæsenet, saa er det jo sagt i aarevis at det er en samfundspligt at vareta disse tarv. Men derfor er det netop klog politik at opretholde disse institutioner indtil vi faar saa stærk politisk magt, at vi kan overføre dem til samfundet. Disse forsikringsinstitutioner vil spille en stor rolle ved overgangen. Men vi maa ogsaa sætte solidariteten først paa dette omraade og gjennomføre en ensartet forsikring i alle forbund. Jeg er av den opfatning, at saadan som den faglige bevægelse hittil har utviklet sig, saa har det gaat efter helt naturlige love. Enhver bør gaa ind i det forbund, han hører hjemme, og saa vil resten ordne sig av sig selv. Jeg haaber, at der til næste kongres vil foreligge forslag om forsikringsvæsenets overgang til landsorganisationen.

Sverre Iversen: Baade komiteens flertal og mindretal er ensartet, forsaavidt at de begge holder paa forbundene som enhet i landsorganisationen. Trondhjemsforslaget, med landsorganisationen bygget paa lokale samorganisationer, er her en tverbjelke. Der holdes paa det geografiske; men industrien i vort land er ikke geografisk avgrænset. Likeoverfor Juell vil jeg si, at hvad vi trønger er arbeidskræfternes koncentration, og da skulde han holde sig efter sekretariatets forslag. Hans ændring er dertil aldeles unødvendig. Og Nilsen maa da vel ogsaa forstaa, at vi er ikke bedre rustet i kampen jo mer fillet vi er. Arbeidsledighetskasserne er netop et vægtig led i vor klassekamp, og jeg tror det er bedre at ha disse, som trækkes til os væsentlig for forsikringens skyld, indenfor end utenfor. Forsikringskasserne er et led i arbeidet for at fæstne og sikre arbeiderorganisationen, og enhver er gjenstand for utvikling, som kommer under organisationens indflydelse. Hr. Johansen maa ogsaa være forsigtig med sine fremtidsspaadomme. Jeg har staat paa stilladset en 14—15 aar, og jeg har set de kunstige motsætningsforhold utjevne sig og kammeratskapet og solidariteten vokse. Det er ingen fare med det.

Ludv. Hansen: Jeg er opmerksom paa, at fremtiden kan bringe os op i store kampe og at vi maa forberede os paa at ta imot dem. Men om vi nu vedtar lokale samorganisationer, saa vil det ikke tilføre bevægelsen nye kræfter; det vil bli de samme, som hittil har været anvendt, som ogsaa vil komme til at virke i disse. Høglunds forslag behøver jeg ikke at ofre mange ord paa. Det vil neppe faa mange stemmer her. Alfr. M. Nilsen kan vel heller ikke mene, at det er kooperationsens *pligt* at overta forsikringsvæsenet — at vi uten videre kan overføre det til kooperasjonen.

Lad os nøie merke os hvad Hermann Kube fra Tyskland sa, at da de dernede var færdig med diskussionen om organisationsformen, saa begyndte de at gaa frem. Det er nu en svær debat om vor nye hærordning; men er det noget fast og sikkert nyt, som bringes frem? Mit indtryk er, at de, som snakker mest imot disse forsikringskasser, er de, som har mindst med dem at gjøre. Det er selvfølgelig vores alles mening, at forsikringsvæsenet skal overtas av samfundet, og med hensyn til arbeidsløshetsforsikringen har vi faat dette paa lang vei anerkjendt. Men først maatte vi selv ta fat for at skape institutionen. Hvilken vældig hjælp er ikke dette i nedgaaende konjunkturer? Det viser sig altid, at de forbund, som har de bedste forsikringskasser ogsaa er de mest kampdygtige og solideste i daarlige tider. De kan ride en storm av. Og hvilken demonstration er ikke det, at man aldrig er nødt til at vige tilbake? De er ikke nødt til at by arbeidsgiverne sin arbeidskraft til konkurspris. De andre er gjerne fanden saa svake, naar de kommer til arbeidsgiverne i daarlige tider.

M. N. Aarstad: Vi kan nok hjelpe til at skyve paa utviklingen; men vi maa være varsomme, saa vi ikke stiller os imot den. Vi maa følge den, ellers risikerer vi at komme til at gjøre skade. Derfor maa vi være varsomme.

H. O. Høglund: Alfr. M. Nilsen sa, at det var samfundets pligt at sørge for forsikringsvæsenet. Ja, forsaavidt, saa maa vi jo ogsaa kræve at samfundet sørger for, at enhver lever anstændig og ernærer sig av sit arbejde. Men nu har samfundet i saa maade ikke gjort sin pligt, og da vi er endel av samfundet, har vi indtil videre tat paa os hvad det har forsømt, hvad os selv angaar. Men paa de kasser, vi saaledes opretter, kan ogsaa den individuelle kamp føres. Organisationen maa ikke gi avkald paa den, og jeg skal garantere at landsorganisationen blir bedre. Dette er ogsaa delvis indrømmet i Lians foredrag i Stockholm.

J. Borgen: Jeg maa gi flertallets indstilling min tilslutning. Dette har jeg gode grunde for ogsaa i det som skedde i 1911. Mindretallets gruppering er. ogsaa ganske vilkaarlig og lar sig neppe praktisere. Det gaar ikke an saadan uten videre, at tvinge en gruppe, som tilfældigvis arbeider med de samme materialer ind under eller sammen med andre grupper, uten at de har anden forbindelse i fællesskap.

Strek med de indtegnede talere sattes.

Gustav Rontén: Jeg maa anbefale lokale samorganisationer efter Juells forslag, og jeg gjør det av den erfaring, jeg har høstet. Især fra konflikten i 1911. Denne har vel vist, at det er nødvendig for os at faa disse samorganisationer, om ikke for noget andet saa for indsamlingernes skyld. De politiske spørsmåal maatte avgjøres av de politiske organisationer; de faglige spørsmåal av de utelukkende fagorganiserte. Paa mange steder vilde dette bli de samme folk; men man maatte allikevel værge sig mot at andre elementer end de rent faglige fik noget at gjøre med fagorganisationen.

Ingebr. Andersen: Naar forsikringskasserne har vist sig effektive i vor kamp og det kan ikke imotbevise av nogen, hvorfor skal vi saa skyve dem fra os? Vi bør tvertimot bruke dem som kampmidler. Med hensyn til organisationsformerne vil jeg stemme for mindretallets forslag. Det er netop i linje med den forutgaaende utvikling og derfor det rigtige. Det betegner ogsaa et skridt fremover. Det var sagt av en taler, at kravet burde kommet nedenfra. Dette er riktig, og i dette tilfælde er ogsaa kravet kommet nedenfra. Det er papir- og cellulosearbeiderne, som først har gjort det aktuelt. Hvad angaar de stedlige samorganisationer, saa vil nok arbeiderne selv, som hidtil, sørge for, hvad de faar at stelle med. Den faglige og den politiske virksomhet vil faa sine grænser trukket som hidtil.

Edv. Evensen: Oscar Johansen sier, at de haandverkslærte arbeidere ser ned paa de ulærte. Dette var saadan tidligere, mens den gamle laugsaand hang i, og det kan endnu være sandt, hvad ældre arbeidere angaar; men de unge er anderledes. Før har disse grupper staat i kamp mot hinanden; men det hører historien til. Jeg vil bare henvise til at vi i flere maaneder førte kamp nede i Fredriksstad for at støtte murarbeiderne.

E. Nyhuus: Angaaende forholdet mellem jern- og metalarbeiderne og formerne vil jeg faa præcisere at fra formernes side er samarbeide stadig blit tilbudt. Vi bøiet os ogsaa beredvillig for be-

slutningen i 1911. Hvad de foreliggende indstillinger angaar, saa kan jeg ikke si at jeg har synderlig tilovers for nogen av dem. Der vil hengaa en god tid endnu før den linje vi følger er utløpen, og indtil da er ikke noget nyt nødvendig. De organisationsformer, som blev vedtat i Stockholm er endnu i sin første utvikling. Ved en beslutning om forandring kan vi skape misnøie, og det har vi ikke nodig. Vi maa ta hensyn til vore egne behov og ikke stirre os blind paa hvad arbeidsgiverne foretar sig. En av hakerne ved industriforbund er at de mindre grupper kan føle sig forurettet, og allerede nu beklager Borgen sig over at sekretariatet ikke har optraadt myndig nok. Der kunde være tilfælde hvor flertallet angret at det gik strengt frem.

M. Nygaard: Jeg hadde aldeles ikke ventet noget angrep i denne sak her. Der har været talt om samvirke mellem os og jern- og metalarbeiderne, og dette har vi git den bedste anledning til. Vi har da ogsaa staat sammen i konflikt. Jeg hadde ventet, at da det forlangtes, at formerne som de bedst organiserede skulde gaa ut først, og vi gik, saa hadde vi faat ros derfor; men nu høres det ut som der er noget andet. Vi stod altsaa i 1911 som forpost for jern- og metalarbeiderne, og det var paa deres forlangende og efter deres forslag. Endda blev vore raad ikke fulgt. Hvad skal vi saa tro nu?

Edv. Carlsen Caland: Jeg har altid trodd at forbundene skulde være den rette enhet i landsorganisationen, saaledes som vi nu har det. Og jeg kan ikke tænke mig at de nye organisationsformer vil bevirke, at de uorganiserede strømmer til os mere end før. De maa nok komme av andre grunde. De har det ikke med at spørre efter organisationsformen.

Aksel Schultz: Oskar Johansens indlæg som blev besvart av Edv. Evensen viser at det er nødvendig at søke ændret organisationsformen paa enkelte hold inden fagorganisationen. Det er ikke tvivl om at et nærmere samarbeide vil bevirke større forstaaelse. Hvis vi vil noget saa maa vi stemme for mindretallets forslag, der anviser utveie for en ændring. Gjør vi ikke det, vil diskusjonen forsætte og hindre viktigere arbeide.

Bernh. Eriksen: Det er ikke saa klart for murarbeiderne, som for hr. Gundersen, at de kun vilde høste fordel av at gaa op i murerforbundet. Vi kommer over i et forbund, hvor vi er i mindretal, og hvor vore krav kan bli nedstemt. Jeg kan jo ikke vite, hvordan dette vilde arte sig; men vi frygter for at saadant vilde ske. Jeg mener at ingen gruppe mot sin vilje bør tvinges til at gaa ind i et andet forbund end det den vil tilhøre. Der maa gjøres rede for, hvad der menes med en «arbeidsgruppe», og saa maa der etableres frihet. Fra murerforbundet har vi faat cirkulære om, at der er anledning til at slutte sig til det forbund; men vi vet altsaa ikke om der er nogen fordel ved det.

H. Stenberg: Det kan vist ikke gjøre saa stor forskjel enten vi vedtar flertallets eller mindretallets indstilling; men ikke bør vi ved t vedta industriforbund søke at tvinge nogen. Det kan jeg ikke være med paa. Jeg tror ikke, at det er de, som staar i forsikrings-

kasserne, som er i veien; men de som staar utenfor. Naar man taler om fattigkassen, saa er det vel mange som under enhver omstændighet betænker sig paa at henvende sig der. Derfor er det galskap at tænke paa at sløife forsikringskasserne. Det skaper ogsaa en god følelse inden arbeiderklassen. Det sies at mange gaar ind i organisationen bare av hensyn til forsikringsvæsenet. Det maa være rene undtagelser, og derfor har argumentet ingen vægt. Det gode f. eks. ved arbeidsledighetskassen er bl. a. det, at man ikke i nødens stund er tvungen til at ta imot den løn, som bydes. Ved den har vi endog tvunget arbejdsgiverne til at gi bedre lønninger. Det er forsikringsstøtten som har hjulpet dertil. Med hensyn til de lokale samorganisationer, saa bør de kunne faa utvikle sig frit, og kongressen bør ikke nu sætte op grænser her. Det er rigtig som Juell sier, at smaa-mestre og kjøbmænd ikke maa være med og bestemme faglige spørsmaal. Det maa vi værge os imot. Paa Fredrikshald har vi saaledes ikke villet ha politikere med. De tre grene kan nok arbeide sammen; men organisationerne maa være adskilte. Og da maa ogsaa den lokale samorganisation ha forhandlingsret. Den bør vistnok ikke egentlig være nogen kamporganisation; men forhandlingsret maa den kunne ha.

G. Sethil: Denne debat arter sig, som om det nu skulde slaas fast, at murarbeiderne skulde tvinges ind i murerforbundet osv. Men det er jo ikke tilfældet. Forholdene har jo forbedret sig i de aar som er gaat. Der kan ifølge landsorganisationens love § 2 ogsaa nu finde en forskyvning sted, naar majoriteten forlanger det. Derfor bør der ingen tvang være. Forholdene maa faa utvikle sig frit. Der har været nævnt, at det har været ulemper ved forhandlingerne nu, idet man har havt flere forbund til forhandling i samme bedrift. Det samme vil bli tilfældet om vi vedtar industriforbund efter de opstillede alternativer. Nu har vi f. eks. ved Saaheim 4 forbund. Vedtar vi det mest yderliggaaende alternativ, saa faar vi herefter 5. Det blir ingen forenkling. Jeg vil ogsaa gjøre opmerksom paa, at det blir ikke bare forbundene, som blir opløst, i arbeidsmandsforbundet vil ogsaa mange avdelinger maatte oppløse sig.

Kr. Jakobsen: I fagoppositionens opprop staar det et sted ogsaa at vi skal ta kooperationen og boykotten i fagbevægelsens tjeneste. Dertil vil jeg spørre om I nogensinde har merket, at fagoppositionens tilhængere har deltat i det kooperative arbeide? Jeg har aldrig merket det. Men det skulde ikke undre mig, at om kooperationen kom saa langt, at den blev en betydelig faktor i vor bevægelse, at fagoppositionen da vilde ødelægge den, som den nu søker at ødelægge det andet vi har bragt istand. Jeg vil forresten bare ha sagt til disse herrer, at de bør ikke streife ind paa omraader, hvor de er aldeles ukjendte.

Aksel Amundsen: Jeg hadde ventet en opvask med fagoppositionen. Men de mest tause her er netop de, som tilhører den. Hvad saken angaar kan jeg være med paa mindretallets forslag med den av Juell foreslaaede ændring. Jeg tror dog, at flertallets forslag blir vedtat; men da maa man ialfald gjøre det slik, at de 3 forbund,

jeg nævnte i formiddag, ikke konkurrerer. Jeg vil ha slaat det fast, at mindretallets forslag peker i den rigtige utviklingsmæssige retning.

Oskar Johansen anbefalte mindretallets forslag og hævdet at der ogsaa hersket megen fagstolthet hos de unge. Den henger ikke i bare hos de gamle. Dette er sterkt fremtrædende blandt murerne.

A. Knudsen: Der hersker enighet om at vi ikke kan opkonstruere organisationsformer, som ikke vinder bifald hos massen av de organiserte. Men da maa vi stemme for flertallets forslag her. Vi bør dog stemme over forslagene punktvis. Derved vil der bli anledning til at vedta mindretallets forslag til punkt 3, som er det bedste. Hovedsaken for organisationen er nu at faa samlet fagene, saaledes at ikke et fag er fordelt paa flere forbund. Dette frembringer det største virvar. Murarbeiderne og flere andre fag er nu spredt over flere forbund. Dette vanskeliggjør arbeidet i tariffbevægelser. Med hensyn til Nygaards anførsler om forholdene i 1911 var det slik, at vi ikke vilde stille krav, som vi skulde behøve at falde fra. Formerne vilde da fra først av stille krav paa 45 øre timen, mens vi holdt paa 40. Da det kom til stykket holdt vi fast paa 38, mens formerne da var villig til at gaa ned til 36. Det svækker os at misforholdet mellem det vi kræver, og det vi opnaar blir for stort, og her var det altsaa vi som søgte at forhindre svækkelsen, og vi greiet det. Organisationsformerne bør faa utvikle sig frit og uhindret.

Oscar Karlsen: Det var sagt, at de som var bedst forsikret, stod økonomisk bedst i det, og det er riktig, hvad den økonomiske stilling angaar. Derfor kan der dog være andre hindringer, og disse har vi pekt paa. Oppositionen har faret stilfærdig frem her og fremholdt sine meninger behersket. Den har ikke været taus.

P. Aarøe: De, som viser de bedste resultater er specialforbundene. Se efter hvad de begrænsede specialforbund har gjennomført og I vil kunne dømme. Litograferne er naadd langt, og guldsmedarbeiderne har gjennomført en god landstarif. Jeg er ganske sikker paa at om disse grupper hadde været tilsluttet jern- og metalforbundet, saa vilde de ikke være naadd saa langt som de er. Ingen av de større organisationer kan forsikre om at de fører de mindre grupper lenger frem end de selv kan. Med hensyn til forsikringsvæsenet, saa kan der vel ikke være dissens om, at vi har anvendt dem som et led i vor kamp. Ogsaa i opgaaende tider. Trondhjemsoppositionen peker paa kooperationen, som om vi nu hadde den i vor magt og kunde overføre, hvad vi vilde til den. Men saken er, at den er endnu en borgerlig bevægelse, og vi har ikke magtet at gjøre den socialistisk. Jeg stemmer for flertallets indstilling, og er m. h. t. lokale samorganisationer tilbøielig til at stemme for Juells forslag.

A. Kalvaa: Til Jacobsen, som nu synes at ha omvendt sig saa grundig vil jeg henvende et bibelsk ord:

«En Demas om paa veien vendte;
Han lyst til verden fik,
Og hastig han av veien gik.»

Saken er, at i Trondhjem har hver mand av fagoppositionen arbeidet ivrig for kooperationen. Derfor nedlægger jeg ogsaa en protest med Jakobsens uttalelser her. Det ser ut som om han intet kjendskap har til fagoppositionen. Aksel Amundsen klaget over at oppositionen var taus. Det var naturligvis larm og spetakkel de ventet paa, og det kunde de ogsaa faat. Men jeg trodde det var bedst at diskutere saken rolig fra alle sider.

Karl Andersen: Vor arbeidsledighetskasse har været et godt led i arbeidet mot arbeidskjøperne og været til stor fordel for vore egne medlemmer. Naar man opererer med en arbeidsledighetskasse er den vel tat i klassekampens tjeneste.

M. Skogø: Vi er ikke enig i det alle at faginteressen maa bort. Det viser sig at for arbeidsgiverne er ikke fagskillene saa vanskelige at komme bort fra. Der blev nævnt eksempler paa det under debatten om typografkonflikten igaar. Det utvikler sig derhen, at faggrænserne falder bort av sig selv. I en kamp gjælder det at overrumple fienden. Det er arbeidsgiverne, som viser os veiene. De stedlige samorganisationer bør bare omfatte fagorganiserte. Hver gren av bevegelsen maa ha sin samorganisation. Tal. sluttet sig til Alfr. M. Nilsens forslag og anbefalte det. Flertallets indstilling er det samme som før. Mindretallets er det samme paa en anden maate. Det er at omgaa sandheten paa en letsindig maate at si. at oppositionen ikke har gjort noget for kooperationen. Herinde i Kristiania gjør man hvad man kan for at motarbeide kooperationen.

Tiden var nu omme, men dirigenten foreslog, at man skulde fortsætte til man var færdig, hvilket vedtoges.

M. Nygaard repliserte til forskjellige talere og hævdede, at formerforbundet aldrig hadde staat i veien for noget fremskritt paa fagorganisationens omraade, men heller ført an, hvor det gjaldt.

O. Lian: Jeg har med opmerksomhet paahørt diskussionen. Der er ikke fremkommet meget nyt, men debatten har nok hat sin store betydning allikevel. Jeg har ikke villet forlange ordet før, fordi jeg heller har set at repræsentanter fra de forskjellige dele av landet har uttalt sig. Det indtryk jeg har faat er at der er tre retninger: De som ingen forandring vil ha, altsaa de som holder paa sekretariatets flertals forslag, de som holder paa Alfred Nilsens forslag og endelig de som holder paa sekretariatets mindretals forslag. Som en enslig svale staar vor kamerat Høglund med sit forslag — om at landsorganisationen skal opløses. Jeg skal ikke gaa nærmere ind paa det. Arbeidsgiverne vilde nok vite at finde os, om vi splittet os aldrig saa meget, og hvor vi skjulte os. Landsorganisationen er ogsaa det mest pregnante uttryk for arbeiderne som klasse. Det er landsorganisationen, som staar som repræsentant for klassekampen. Alfred M. Nilsens forslag er nærmest et Fata Morgana, det er neppe gjennomtænkt i sine praktiske konsekvenser. Jeg mindes presten Wergelands ord i 1814: «Vi fæster vor haand i himlen og lar kloten rulle.» Det kan være mange gode tanker i forslaget og et ideelt syn, men jeg har endnu ikke faat fuld rede paa, hvorledes denne

kamptaktik praktisk skal gennemføres. Mindretallets forslag tror jeg er det bedste. I Stockholm var alle sekretariatets medlemmer enig om at henvise til den forrige kongresbeslutning, hvori der pekes paa industriforbund. Det som mindretallet foreslaar er ikke tvang, det er at udviklingen skal gaa i retning av industriforbund. Vi er paa tryk og sikker vei ved at slutte os til det. Det er ikke praktisk, at der er mange smaaforbund med særlig administration, særlig forretningsfører o. s. v. Vi maa lære os til at være praktiske. Jeg er enig i sporveisforbundets henstilling og uenig i Jueels forslag. Hvilken beslutning man end vedtar tror jeg vi gaar styrket ut av denne diskussion. For vi maa engang bli færdig med spørsmålet, saa ikke det skal staa hindrende iveien for vor fremmarsj.

Voting: Der stemtes først over Høglunds forslag, som forkastedes mot 1 stemme. Der var forlangt navneoprop, og dette foretokes først mellem Alfr. M. Nilsens forslag og sekretariatkomiteens indstillinger. Alfr. M. Nilsens forslag fik følgende 20 stemmer: Oluf Amundsen, Wilhelm Hansen, G. Sundby, A. Kalvaa, L. Kirkhus, H. Stuedahl, Ole Hagen, Johs. Ødegaard, Alfr. M. Nilsen, M. Skogø, Jens Hansen, Halvard Olsen, August Hansen, Rich. Eriksen, Joh. Andersen, J. Franzen, E. Vangberg, M. Pedersen, Oscar Karlsen og J. Johansen.

Følgende stemte imot eller var fraværende:

Arbeidsmandsforbundet. Elvenes, Anton, Berentsen, P., Remseth, M., Myhrstad, A., Sivertsen, A., Helland, A. P., Magnussen, August, Pedersen, Gudm., Marvik, R., Svensen, Sven, Nodland, Nils, Askedal, A., Egeland, Anton, Josefsen, Karl, Aakre, Peder, Ronten, G., Olsen, Ingvald, Tandberg, H., Olsen, Karl., Andersen, Anton, Tandberg, A., Hansen, Hans, Damberg, Severin, Olsen, Nils, Johansen, Oskar, Nordby, Gustav, Andersen, Jul., Strøm, Johannes, Fagerlien, Johan, Johansen, Karl, Pedersen, Joh. M., Larsen, Albin, Brynte, Aksel, Grundt, Theodor, Olsen, Johan M., Løgavlen, Ingvald, Tømte, O., Eriksen, Bernhard, Pleyrn, Anna, Bjerkmann, I., Ahlstrand. A., Fjeld, Petter, Weber, Ths., Tørres, Lars J., Sæterbraathen, Thor, Andersen, Joh. L., Gudmundsen, Joh.

Baker- og konditorforbundet. Olsen, Wilhelm, Jensen, Fredrik F., Nygaard, Johan, Schou, A., Nilsen, H. A.

Bokbinderforbundet. Eriksen, Erik A., Syvertsen, Nicolai, Svendsen, L. E.

Norsk centralf. for boktrykkere. Schjetne, Karl, Larsen, O. Chr., Halvorsen, Johan, Boye, Johs E., Arnevig, Alb. Nicolay, Walseth-Bjørge, H., Hansen, Alf, Ruud, O., Friis, Ths J.

Formerforbundet. Aalberg, Paul, Fjermstad, Tollef, Pedersen, Karl Sofus, Kristiansen, Marius, Nordrum, H., Bratvold, Lars, Jansen, Erik.

Guldsmedarbeiderforbundet. Nielsen, P., Gabrielsen. E.

Havne- og transportarbeiderforbundet. Johansen, Hans M., Gjervoldstad, Ole, Olsen, Kristian, Grønningsæther, E., Solum, Martin, Pedersen, Wilhelm, Olsen Oskar.

Jern- og metalarbeiderforbundet. Strømnæs, Th. A., Andersen, Ingebret, Wesenlund, Carl, Sjøstrøm, Paul, Karlberg, A., Torp, Hilmar, Stenberg, Harald, Myrvold, Aksel O., Kaupang, Anders, Olsen, Olaf, Lilieberg, A., Saxvik, J., Heggem, B., Eklund, O., Sletvold, J. Samuelsen, Chr., Larsen, L., Grødal, E., Øen, Olsen Ole, Pedersen, Bernt, Kristoffersen, Kr., Jacobsen, Kr., Ottesen, Alb., Andersen Th., Høglund, Hans O., Aamodt, Arnt, Melgaard, A., Michelsen, M., Andersen, K., Knudsen A., Paulsen, S., Olsen, H.

Kjøre- og lagerarbeiderforbundet. Wike, Karl, Amundsen, Aksel.

Litografisk forbund. Petersen, P. L., Kopp, Robert.

Malerforbundet. Nandrup, Jakob, Syvertsen, O., Ebne, Joh., Winge, J. M.

Matros- og fyrbøterunion. Michelsen, Herman, Nicolaysen, H., Vogler, Otto, Berghoff, Petter, Guldbrandsen, Gerh., Nilsen, Oskar.

Murerforbundet. Madsen, Sigvald, Frodesen, Haakon, Dahlstrøm, Hagb., Schultz, Aksel, Evensen, Edv.

Møbelsnekkerforbundet. Sylthe, L., Systad, Chr., Gundersen, Peter, Andersen, Albert, Hansen, Ludvig.

Sag-, tomt- og Høveliarbeiderforbundet. Pettersen, Jørgen, Zakariassen, Emil, Henriksen, Einar, Trana, Anneus, Torp, Oskar, Johannesen, Aksel, Fløisbonn, Harald, Juell, Andr., Eriksen, Hans.

Skind- og lærindustriarbeiderforbundet. Westbye, Magnus.

Skog- og jordbruksarbeiderforbundet. Holen, Johan.

Skotøiarbeiderforbundet: Hansen, M., Castello, O., Sunde, Anton, Jensen, Johan, Tenggren Joh., Bakke, M. A., Samuelsen, Johan.

Skrædderforbundet: Lange, B., Aas, Fr., Mittet, H.,

Slagter- og pølsemakerforbundet: Larsen, Joh, Sahlberg, E. H.

Sporveisforbundet: Andreassen, Jørgen V. Rudlang, E. E.

Stenhuggerforbundet: Carlson, Elof, Pahlm, Alfred, Johanson, Olof.

Træarbeiderforbundet. Løkken, R., Skjenstad, Ole, Asgaudsen, Nils, Gundersen, Gabriel, Kaland, Edv. Karlsen, Marheim, Kr., Knudsen, Peder, Johansen, Johan Fr., Bakke, L., Johansen, Jens, Haugen, Olaf.

Tobaksarbeiderforbundet. Iversen, Oskar, Johansen, Hj.

Tricotagearbeiderskernes forbund. Hansen, Marie, Larsen, Anna.

Forgyldernes fagf., Kristiania. Bjørnstad, Harald.

Hattearbeidernes forening, Kristiania. Bergstrøm, Kristian.

Sekretariatet. Lian, Ole O., Iversen, Sverre, Hansen, Rich., Sethil, Gunnar, Borgen, Jørgen, Pettersen, H., Aarøe, P., Gundersen, A. E., Nygaard, M., Nilsen, Magnus, Andersen, Petter.

Ialt hadde 178 stemt imot, 13 var fraværende.

Derpaa votertes alternativt over sekretariatets flertals- og mindretals forslag. Følgende stemte for flertallets forslag:

Arbeidsmandsforbundet: Amundsen, Oluf, Berentsen, P., Remseth, M., Myhrstad, A., Sivertsen, A., Helland, A. P., Pedersen, Gudm., Marvik, R., Svensen, Sven, Nodland, Nils, Askedal, A., Akre, Peder, Ronten, G., Olsen, Karl, Olsen, Nils, Johansen, Oskar, Strøm, Johannes, Pedersen, Joh. M., Larsen, Albin, Brynte, Aksel, Olsen, Joh. M., Tømte, O., Eriksen, Bernhard, Pleyrn, Anna, Bjerkmann, I., Weber,

Ths., Tørres, Lars J., Sæterbraathen, Thor, Andersen, Joh. L., Gudmundsen, Joh.

Baker- og konditorforbundet: Nygaard, Johan, Nilsen, H. A.

Bokbinderforbundet. Eriksen, Erik A., Svendsen, L. E.

Formerforbundet. Aalberg, Paul, Fjermstad, Tollef, Pedersen, Karl Sofus, Kristiansen, Marius, Nordrum, H., Bratvold, Lars, Jensen, Erik.

Guldsmedarbeiderforbundet: Nielsen, P., Gabrielsen, E.

Havne- og transportarbeiderforbundet: Gjervoldstad, Ole, Olsen, Kristian.

Jern- og metalarbeiderforbundet: Strømnæs, Th. A., Karlberg, A., Torp, Hilmar, Myrvold, Aksel O., Olsen, Olaf, Lilieberg, A., Saxvik, J., Heggem, B., Sletvold, J., Samuelsen, Chr., Grødal, E., Bernt Pedersen, Jakobsen, Kr., Ottesen, Alb., Andersen, Th., Aamodt, Arnt, Melgaard, A., Michelsen, M., Andersen, K., Knudsen, A., Paulsen, S., Olsen, H.

Murerforbundet: Madsen, Sigvald, Frodesen, Haakon.

Møbelsnekkerforbundet: Systad, Chr., Gundersen, Peter, Andersen, Albert, Hansen, Ludvig.

Sag-, tomt-, og høvleriarbeiderforbundet: Zakariassen, Emil, Henriksen, Einar, Fløisbonn, Harald. Juell Andr.

Skotøiarbeiderforbundet: Hansen, N., Tenggren, Joh., Bakke, M. A., Samuelsen, Johan.

Træarbeiderforbundet: Forstad, A. P., Asgaudsen, Nils, Gundersen, Gabriel, Kaland, Edv. Carlsen, Johansen, Johan Fr., Bakke, L., Johansen, Jens, Haugen, Olaf.

Tricotagearbeiderskernes forbund: Larsen, Anna.

Sekretariatet: Hansen, Rich., Sethil, Gunnar, Borgen, Jørgen, Pettersen, H., Aarøe, P., Gundersen A. E., Nygaard, M.

Ialt 100 stemmer.

Følgende stemte for mindretallets forslag:

Arbeidsmandsforbundet. Elvenes, Anton, Magnussen, August, Egeland, Anton, Josefsen, Karl, Olsen, Ingvald, Tandberg, H., Andersen, Anton, Hagen, A., Nordby, Gustav, Fagerlien, Johan, Ødegaard, Johs., Johansen, Karl, Grundt, Theodor, Nielsen, Alfr. M., Løgavlen, Ingvald.

Baker- og konditorforbundet. Olsen, Wilhelm, Jensen, Fredrik F.

Norsk centralf. for boktrykkere. Schjetne, Karl, Larsen, O. Chr., Halvorsen, Johan, Boye, Johs E., Arnevig, Alb. Nicolay, Wahlseth-Bjørge, H., Hansen, Alf, Ruud, O., Friis, Ths J.

Havne- og transportarbeiderforbundet. Johansen, Hans M., Grønningsæther, E., Solum. Martin, Pedersen, Wilhelm, Olsen, Oskar.

Jern- og metalarbeiderforbundet. Andersen, Ingebret, Wesenlund, Carl, Hansen, Jens, Eklund, Olsen Johan, Øen, Olsen Ole, Kristoffersen, Kr., Høglund, Hans O.,

Kjøre- og lagerarbeiderforbundet. Wike, Karl, Amundsen, Aksel.

Malerforbundet. Nandrup, Jacob, Syvertsen, O., Ebne, Joh., Winge, J. M.

Matros- og fyrbøterunion: Michelsen, Herman, Nicolaysen, H., Vogler, Otto, Berghoff, Petter, Gulbrandsen, Gerh., Nilsen, Oskar.

Murerforbundet: Hansen, August, Dahlstrøm, Hagb., Schultz, Aksel, Evensen, Edv.

Møbelsnekkerforbundet: Sylthe, L.

Sag-, tomt- og høvleriarbeiderforbundet: Eriksen, Hans.

Skind- og læderindustriarbeiderforbundet: Eriksen, Richard,

Skog- og jordbruksarbeiderforb.: Holen, Johan.

Skotøiarbeiderforbundet: Castello, O., Sunde, Anton, Jensen, Johan.

Skrædderforbundet: Lange, B., Aas, Fr., Mittet, H.

Slagter- og pølsemakerforbundet: Larsen, Johan, Sahlberg, E. H.

Sporveisforbundet: Andreassen, Jørgen, Rudlang E. E.

Stenhuggerforbundet: Andersen, Joh., Franzen, J. A. Carlson, Elof, Pahlm, Alfred, Johanson, Olof.

Trøarbeiderforbundet: Vangberg, E., Skjenstad, Ole, Marheim, Kr., Pedersen, Marius, Knudsen, Peder.

Tobaksarbeiderforbundet: Carlsen, Oskar, Iversen, Oskar, Johansen, Hj.

Tricotagearbeiderskernes forbund: Hansen, Marie.

Hattearbeidernes forening, Kristiania: Kristian Bergstrøm.

Sekretariatet: Lian, Ole O., Iversen, Sverre.

Ialt 88 st.

Endel repræsentanter stemte ikke. Endel var fraværende.

Sekretariatets forslag om lokale samorganisationer vedtoges mot 8 st. *Juells* forslag forkastedes mot 41 st. *Gjervoldstads* forslag bortfaldt efter dette.

E. E. Rudlangs forslag, som nu fremsattes i følgende ændrede form:

«Kongressen henstiller til sekretariatet at yde sin medvirken til opprettelse av et eget forbund for offentlige underordnede funksjonærer og tjenestemænd», vedtoges mot 4 stemmer.

Mødet hævet.

Formiddagsmøte torsdag 26. juni.

Dirigent: *O. Ruud*. Sekretærer: *Edv. Evensen* og *A. Juell*.

Protokollen oplæstes og godkjendtes med følgende protest:

«Vi protesterer mot den av dirigenten, hr. Aamodt, iverksatte avstemning over sekretariatets flertals- og mindretalsindstilling angaaende industriforbund m. m.»

A. Kalvaa. *H. Stuedahl.* *Gustav Sundby.*

Lars H. Kirkhus. *Martin Skogø.*

Organisationsformer og taktik.

Tarifprincippet.

Fra Norsk arbeidsmandsforbunds stedlige styre i Trondhjem forelaa saadant forslag:

«Da de skriftlige og bindende overenskomster i vor tid snarere er til beskyttelse for arbeidskjøper- end arbeiderinteresser ved at de blandt andet hindrer arbeiderne for at benytte sin organisationsfrihet og da de virker søvndyssende paa medlemmerne, bør det være paa tide at finde en anden form for arbeidsforholdet mellem arbeidernes organisation og arbeidskjøperne. En saadan frembyr sig i de anerkjendte arbeidsvilkaar. Parterne vil da beholde sin aktionsfrihet og det vil virke til at samle arbeiderne om sine organisationer. Og deri ligger arbeidernes styrke.

Av den grund vil man foreslaa for fagkongressen at fatte beslutning om at efterhvert som de skriftlige, bindende overenskomster utløper, skal der ikke indgaaes nye bindende avtaler, men i stedet søke at faa indført anerkjendte arbeidsvilkaar.»

Fra Norsk jern- og metalarbeiderforbund, avd. 47, Eidsfos:

«Landsorganisationens kongres henstiller til hvert enkelt forbund ikke at avslutte overenskomst, der har længere varighet end i høiden 3 aar.

Som grund herfor skal anføres de stadig opadgaaende tider med større krav til arbeidernes økonomiske evne, særlig med hensyn til priserne paa livsfornødenheter.»

Fra avdeling 11, N. J. M., Bergen:

«Ved opprettelse av nye overenskomster med arbeidsgiverne skal 1. mai som hel fridag stilles i forgrunden for vore krav.»

«Ovenstaaende er behandlet og tiltrædes av stedlige styre.»

Stedlige styre, Bergen.

Ole O. Lian indledet og gjorde rede for sekretariatets stilling til disse forslag, saaledes som den findes indtat i motiverne til dagsorden, side 9, 10 og 11. Med hensyn til tarifoverenskomsterne er der den formelle indvending at gjøre, at hvis man skulde gaa til deres avskaffelse, saa kan man ikke begynde ovenfra, men gaa til roten og begynde nedenfra — i forbundene. Det kan ikke gaa an at forbundene vedblir at oprette tariffer, og sekretariatet saa skal paalægges at negte dem godkjendelse. Det staar jo i forbundenes love, at deres formaal bl. a. er at oprette tariffer med arbeidsgiverne. Hvad er det egentlig man vil sette istedet? Det er blit et slagord dette «anerkjendte arbeidsvilkaar». De uorganiserte blir meget farligere for organisationen uten end med overenskomster. Nu har vi vinden i ryggen, men vi faar nok nedadgaaende tider igjen. Og da er vi ogsaa klar over, at vi vil komme ind i en arbeidsledighetsperiode. Det er bare et mindretal av arbeiderne hos os, som er arbeidsledighetsforsikret og det er ikke umulig at vi atter kommer ind i paniklignende tilstande som i 1900—1904. Vi tror derfor det vil være farlig at gaa til avskaffelse av tarifferne. Fordi om der er tariffer som ikke er saa gode som man gjerne vilde ha dem, gaar det ikke an at fordømme hele tarifsystemet. Det paastaaes fra den

anden side, at tariffene luller arbeiderne i søvn. Det er en overfladisk betragtning. Organisationsprocenten stiger stadig. Og vi maa huske paa, at samtidig som vi ved at afskaffe tariffene aapner os selv adgang til aktion paa et hvilket som helst tidspunkt, saa gir vi ogsaa arbejdsgiverne den samme adgang til at benytte et gunstig tidspunkt til at foreta lønsnedslag. Tarifperioderne bør ikke være for lange, det er jeg enig i, men det gaar ikke an at fastslaa noget bestemt aaremaal. I København fik typograferne gennemført 8-timersdag ved at gaa paa 8 aars tarifperiode. Tarifperioderne skal ikke være soveperioder. Der maa arbeides intenst for at utnytte tariffens bestemmelser, for at høje lønnen individuelt. Enkelte organisationer har gjort meget i denne henseende. Idet man gjør dette lægger man ogsaa tingene til rette for den nye tarifrevision. Sekretariatet mener derfor, at man ikke bør afskaffe tariffene. Vi hadde slike anerkjendte arbejdsvilkår de første aar jeg kom i sekretariatet. Men de lønninger, som fastsattes, gik hurtig ned igjen. Tre aar er en passende norm for tariffene. Men det maa ikke fastslaaes i bindende form. En organisation kunde jo opnaa fordele ved at gaa paa en længere tid, og organisationen kunde anse disse fordele for saa store, at den vilde gaa paa en længere tarifperiode. At ta op 1. mai som fridag som et tariffkrav finder vi unødvendig, idet vi jo alle er enig i tanken. Men er vi enig om det, saa blir 1. mai fridag allikevel.

A. Kalvaa: Jeg kan bevidne at de lange tarifperioder er soveperioder. Det har jeg saa rigelig erfaring for. Naar tariffen er avsluttet, saa falder de ellers likegyldige først fra, og enden kan bli at foreningen ramler. Jeg saa helst, at man ingen avtaler hadde; men naar vi nu allikevel skal ha dem, saa er den kortest mulige tid den bedste. Skriftlige overenskomster bør ikke vare lenger end 1 aar, og opsigelsestiden bør ogsaa være kortest mulig. Med de 3 maaneder vi nu har, saa faar arbeidskjøperne den bedste anledning til at lægge sine kort tilrette. For os gjælder det at komme hvast over dem, og da kunde vi utrette adskillig. Som det nu er trækkes underhandlingerne gjerne ut, og selv naar de 3 maaneder er omme, gis der prolongation, og man trækker det hele ut som en gummisnor. Med hensyn til opsigelsestiden, saa vil jeg anse som det ideale tidsrum for denne 14 dage, om mulig ogsaa 8 dage. Arbeiderne faar lære sig til at ha sine saker paa det tørre til enhver tid. Men med de stedse længere tarifperioder kan de jo ingenting utrette. I 1907 manøvrerte arbeidskjøperne saaledes at de skulde faa alt til at løpe ut i 1911. (Protester). Ja, saa var det dog de fleste. I førstningen fik vi tariff med arbeidskjøperne paa 1 aar, saa blev det 2 og saa videre; snart er vi oppe i 8—10 aar, og det ender vel med at vi faar dem paa levetiden. I opgangstider kan vi ikke faa hugge til, hvis vi har en daarlig tarif, og heller ikke kan vi stemme imot i nedgangstider. Vor kraft lammes, og vi kan ikke hverken gjøre motstand eller hugge til, naar det er noget at hente. Jeg vilde stemme for at tarifperioderne skulde være paa 1 aar, hvis forslag derom fremkom. Ellers vil jeg anbefale, at kongressen uttaler sig for saa korte tarifperioder som mulig.

Joh. M. Pedersen: Vi har nu altfor lange tariferperioder, og arbeidsgiverne kan nok beregne de opgaende tiders ankomst og vil ha tariffene fra de daarlige tider til at løpe over disse. Jeg vilde gjerne vite om sekretariatet har hat øinene aapne for de tariffen, hvis utløpstid nu samler sig om 1916. — En anden sak er at vi faar statistik over opgangen i løn; men der er ogsaa et andet regnskap, *priserne*. Dette stiller sig undertiden slik, at forhøielsen av husleien paa et aar alene kan sluke hele lønsforhøielsen. Priserne paa livsfornødenheter er steget med 25 à 30 procent i de senere aar. Dette tilsier os at faa saa korte tariferperioder som mulig; ti de er nemlig soveperioder for mange. Hvis man skulde forsøke paa at følge formandens raad og arbeide paa at faa lønnen op over mindstelønnen, saa vilde dette nok snart hevne sig med avsked. Det vilde bli stadig at vandre fra sted til sted. Der er ogsaa en anden ting; det er disse stadige sammendrag av tariffene. Utløpstiden maa være forskjellig. Det passer ikke at ha fællestarif.

M. Pedersen: Lian maa vel ogsaa ha erfart, at tariffen kan ha virket uheldig. Især er de almindelige bestemmelser uheldige. De virker som en forbandelse paa mange steder og stagnerer organisationen. Vi har hat megen erfaring angaaende dette paa Saaheim, og der har ikke mindst været søkt støtte i dem for de trakasserier, som er foregaat.

Ludv. Hansen: Forslaget om at avløse tariffene med anerkjendte arbeidsvilkaar er litet gjennemtænkt. De anerkjendte arbeidsvilkaar, som man hadde i Amerika var baade skriftlige og bindende, det var saaledes i realiteten tariffen. Der var ogsaa den merkelighet derover, at forhandlingerne mellem arbeiderne og arbeidsgiverne førtes for aapne døre. Det er umulig at fastslaa en bestemt norm for tariferperioderne. Det er ofte saa at man av praktiske hensyn tar en længere periode, tiltrods for at man kunde ha faat en kortere. Det har ogsaa vist sig med træarbeiderne i Tyskland. Det skal heller ikke sies, at sekretariatet tvinger nogen tarif paa en avdeling. Nogen maa der ogsaa være, som stadig paaser tariffernes overholdelse og at lønnen blir høinet i perioderne. Det er ikke godt altid at være paa krigsfot heller, reaktionen vilde nok komme.

Edv. Evensen: Jeg tilhører et fag, som har været utsat for meget store svingninger. Jeg har oplevet tilfælde, hvor lønnen under en bygnings opførelse er sunket med 50 procent. Den gik ned fra 75 øre til 50 øre pr. time. Men vi maa derfor ha de gode tider at virke i til at faa lønnen op. Vi bør saaledes allesammen stemme imot Trondhjemsforslaget. Spør man dets forsvarere, hvad «anerkjendte arbeidsvilkaar» er, saa faar man liten rede ogsaa paa det. Vi har hat tariferperioder paa 9 maaneder, og ved opsigelsen har vi forlangt længere tid og mer betryggende forhold. Det er heller ikke møterne, som utgjør fagforeningslivet, det sterkeste pulserer paa selve arbeidspladsene. Vi hadde det slik her i 90-aarene, at vi kunde gaa naar vi vilde. Naar vi møtte til arbeidet mandagen, saa kunde vi stille lønskrav; men saasnt vi ut paa høsten blev mindre uundværlige, saa maatte vi ogsaa finde os i nedslag. Jeg vilde gjerne høre om Kalvaa vir-

kelig har arbeidet under en tarif. Der er nogen av os, som kan klare en streik flere gange om aaret; andre ikke. Naar Kalvaa sier at arbeidsgiverne nu samler tariftidernes utløp om 1916, saa er dette paa langt nær ikke korrekt. I bygningsindustrien f. eks. utløper tariffen i 1915, og dette er jo en meget viktig gren. Det er ogsaa det, at tariffene ikke utløper paa samme tid av aaret. Jeg holder paa, at vi bør sikre os ved skriftlige overenskomster.

G. Sethil: Man taler her som om det kun gjaldt kollektive avtaler; men der gis jo ogsaa enkeltmandskontrakter og personlig opsigelse. De kollektive avtaler er grundlaget, hvorpaa man skal arbeide, og betryggelsen. Opsigelsestiden skal jo benyttes til at se sig om efter andet arbeide. Dette bør ogsaa benyttes i den faglige kamp, og foreningerne bør faa ensartede regler for opsigelsen. Arbeidsgiverne har ganske vist gaat med paa dette med forskjellig opsigelsestid for at bryte arbeidernes samhold, om det var dem mulig. Det er ogsaa ved forskjellige verker at ta hensyn til opsigelse av husleien. Husleieopsigelsen benyttes av de arbeidsgivere, som har anledning dertil, som ledd i den faglige kamp. Ved gruberne er der forelagt arbeiderne kontrakter, som fratar dem den ret alle borgere har til at skjærpe og mute. Ja, det har endog haendt at der er fore-slaaet forbud mot saadant i tre aar efterat de er sluttet ved verket. Jeg vil ha gjort opmerksom paa dette fra denne plads.

Alfr. M. Nilsen: Grunden til at arbeidsgiverne nu ikke længer er saa ræd for os efterat vi begyndte at avslutte skriftlige og bindende avtaler med dem er, at vi derved binder os, saaledes at vi ikke kan komme fri, naar vi vil. Vi maa stelle det slik, at arbeidsgiverne har saa uordnede forhold som mulig. Overenskomsterne muliggjør trakasserier og en hensynsløsere utnyttelse av arbeidskraften. Det var en tid — mens arbeidsgiverne var uorganiserte — da det var heldig at ha overenskomster. Tarifferne var ogsaa dengang kortere. I 1916 utløper der tariffen, som omfatter 36,000 arbeidere. Arbeidernes organisation er ikke bygget paa skriftlige overenskomster, men paa klassekampens grundlag. De bindende og skriftlige overenskomster virker sløvende og dette virker igjen hemmende paa organisationen. En taler hadde sagt, at foreningsmøterne ikke var alt, men Gud hjelpe den organisation som ikke faar medlemmerne frem til møterne. Den rækker dem ikke. Overfor anerkjendte arbeidsvilkaar indvendes, at arbeidsgiverne vilde ta sin mon igjen i nedadgaende tider. Men det var dog ikke saa galt som at binde sig til slavekontrakter, som man maa finde sig i. I 1911 tvang arbeidsgiverne en daarlig overenskomst paa bergverksarbeiderne. De fik 1 øre. Hadde de ikke gaat med paa en overenskomst vilde de i 1912 hat en god situation til at forbedre sine kaar. De skriftlige overenskomster hindrer ogsaa en samtidig fællesoptræden. Ved mek. verksteder i Trondhjem arbeidedes maskiner til streikbrytere ved Løkken. Typograferne er nødt til at sætte streikbryterannoncer og arbeiderfiendtlige artikler, og med de skriftlige overenskomster kan vi ikke forhindre det. Ogsaa den internationale aktion umuliggjøres ved de bindende skriftlige overenskomster. Under

Borregaardkonflikten sendtes bestillingene til Sverige, som arbeiderne maatte utføre, samtidig som de sendte en krone i understøttelse til de norske arbeidere. Hvad er de anerkjendte arbeidsvilkaar? I utenlandske revolutionære blade har den norske fagopposition faat ros, for at den har det bedst utformede program. De anerkjendte arbeidsvilkaar kan gjerne være skriftlige, men der er ingen opsigelsestid som staar i veien for os til at gripe ind. Og medlemsskapet maatte holdes i orden til enhver tid. Vi fik da ikke en sovende masse, men bevisste arbeidere. De almindelige bestemmelser er den værste anke mot de bindende, skriftlige overenskomster, og vi trenger ikke saa sterke organisationer for at forsvare overenskomsterne som de anerkjendte arbeidsvilkaar. Igaar fremholdtes at det er indholdet det kommer an paa. Opretholder vi de nuværende tilstande blir indholdet daarlig. Vil vi avskaffe de nuværende samfundsforhold og indføre socialismen maa vi bli mere revolutionære.

P. Aarøe: Hvis man avslutter 4—5 aarlige overenskomster uten bevægelighet, f. eks. at arbeiderne skal bli staaende paa en mindsteløn, er de skadelige, men i tal. forbund hadde man netop søkt at holde medlemmene i aande ved at de individuelt søkte at komme over mindstelønnen. Personlig lønstillæg hadde man ikke villet ta imot, fordi man gjennemskuete arbeidsgivernes hensigt. Tal. hadde saaledes ikke høstet den erfaring, at overenskomsten hindret fremgang i tarifferperioden. Møbelsnekkerforbundet kunde klare sig uten tariffer, men alle forbund er ikke saa sterke, at de kan det. I den sidste træindustrikonflikt i Tyskland vilde arbeidsgiverne ha 3 aars tarif, men arbeiderne 4 aars. Det kan være at arbeiderne staar sig paa ikke at ha tarif, da bør de ha adgang dertil, og det har de nu ogsaa. Tal. sluttet sig til Lians uttalelser om 1. mai som fridag.

Haakon Frodesen: Det er tungt og vanskelig at arbeide, naar vi blir paatvungen f. eks. de «almindelige bestemmelser». Faar vi ikke disse væk, blir der et stort frafald. Der skrytes om medlems-tallets vækst, men en liten vaaken klik kan utrette mere end en stor død masse. Det ser ut til at sekretariatet ikke har tillid til medlemmene, og hvorledes kunde saa disse ha tillid til sekretariatet.

Sverre Iversen: I 1912 tok arbeidsgiverne heller ikke med kys-hand mot overenskomster. Tal. hadde været med at streike for bare at faa lov at forhandle, og tyder det paa, at man dengang hadde større respekt for fagorganisationen end nu. Tarifstillingen er, at fra 1. januar 1913 var tarifferne 4-aarig, kun 25 tariffer hadde længer varighet. Alfr. Nielsens fremstilling var vildledende. Vi har, trods tarifferne adgang til sympatistreik; vi er ikke bundet her. Baade i 1911 og senere satte sekretariatet sig mot de almindelige bestemmelser. De maa ogsaa bort; men det er et stort sprang herfra og til at ville avskaffe bindende og skriftlige overenskomster.

H. Walseth-Bjorge: Spørsmålet er om vi under tarifferne har lidt noget tap og om samholdet er blit mindre. Ser vi hen til dette, saa vil vi finde ut, at vi snart efter en menneskealder ikke har erfaring for dette. Der er vist det ubrødeligste samhold. Tarifferne

har ogsaa stort set bragt arbeiderne stedse større fordele, og vi bør arbeide for, at tariffene blir endnu bedre. Jeg kan imidlertid forstaa det ideelle fra den anden side, fordelene ved at kunne slaa til i rette øeblik og ikke staa bunden. Det er dog tvil om, at organisationen da vilde være saa fast og solidariteten saa godt utviklet, at vi beholdt magt til at kjæmpe. Jeg vil si, at den tariffperiode, som svandt i vort fag, ikke har været nogen søvnens tid. Tariffen skal være grundlag for arbeiderne til at søke opnaadd endnu bedre forhold. Jeg tror den tid endnu ligger fjern, da tariffene er unødvendige. Vi fik vor forrige tarif i en opgangsperiode, og da er det endnu vanskeligere at komme høiere op; men det magtet vi. Jeg kan ikke stemme for, at vi her slaar fast nogen bestemt tid for tariffernes varighet.

Hans Eriksen: Jeg er ikke enig med oppositionen i at vi skal avskaffe tariffprincippet. Det er en anden sak, at tariffperioderne bør gjøres kortest mulig: men der er heller intet i veien for at lønningerne kan bringes op i løpet av en tariffperiode. Det er dog saa, at der hvor arbeiderne er fast knyttet til stedet, vil gjerne mindstelønssatserne bli de gjældende hele perioden igjennem. Dette medfører at en lang tariffperiode virker sløvende. Vedtar vi at 1ste mai som fridag skal tas ind i tariffene, saa maa ogsaa den samlede organisation ta ansvar herfor. Jeg har tilhørt en organisation, som tok sig fri 1ste mai, og det blev mulkt. Jeg anbefaler 2 aar som en passende tariffperiode.

Nils Olsen: Vi fik nok trakasserier ogsaa før vi fik overenskomsterne. Fagoppositionen har ikke formaadd at redegjøre for, hvad den egentlig mener med anerkjendte arbeidsvilkaar, og den har ikke kunnet frigjøre sig for beskyldningen for at den har skadet organisationen ved sin virksomhet. Jeg tror ogsaa, at det i alle tilfælde vilde bli usikrere for arbeiderne, om tariffene blev avskaffet. Perioderne maa benyttes til utvikling i det indre saavelsom i det ydre, og det er meningsløst av os, som skal arbeide med dette, at føre det idelige snak om soveputer. Der staar endnu en stor kontingent av arbeiderne utenfor organisationen, og det er disse vi skal bearbeide fra fagforeningerne for at faa dem med, og før vi har faat disse med synes jeg man skulde la være med at tale om nye veie.

A. Juell: Det er klart, at en saa lang tariffperiode som 5 aar er uheldig. Livsfornødenheternes priser er i stadig stigende; men tariffen har tendens til at holde lønningerne paa det samme nivaa. Tariffperioderne bør derfor være korte. Men tror man, at det vilde være endnu heldigere ingen avtaler at ha, saa tar men feil. Det sies, at man da kunde være rede til at slaa til under gunstige forhold og tvinge arbeidskjøperne til at gaa med paa forhøielser. Ja vel; men under ugunstige forhold kunde ikke ogsaa arbeidskjøperne da ha anledning til at slaa til? Og vilde ikke ogsaa det da bli anerkjendte arbeidsvilkaar? Med hensyn til soveperioderne, saa er det nu saa, at arbeiderne sov vel haardest den tid, da der ingen avtaler var. Det var med vækkelsen at overenskomsterne kom. Et av vore beste midler er arbeidsledighetskasserne. De som har disse, kan høine

lønnen. Det er i Trondhjem, hvor overenskomstene er nyere og mer uprøvet, at oppositionen reises. Dette bør ogsaa merkes. — Uten overenskomster vil arbeiderne føres ut paa en ørkenvandring, og dette vilde være riktig, hvis man var enig med Kalvaa i at jo værre det blir, desto bedre for os.

Oskar Karlsen: Jeg har læst en bok, hvori der anbefaltes at studere fagbevægelsens historie og av hvad denne lærer at utfinde de rigtige midler, som skulde anvendes. Det er rigtig, at vi skal lære av historien. — Vi har nu erfaring for, at de almindelige bestemmelser i overenskomstene er det værste ved dem. Vi har eksempler paa foreninger, som er blit lammet i sin virksomhet efter at de er kommet ind under almindelige bestemmelser, selv om medlemstallet er øket. Staterne kasserer fortvæk sine gamle krigsskibe og bygger nye. Det maa vi ogsaa gjøre. Vi maa kassere det gamle materiel, som begynner at vise sig ubrukelig. Under enhver omstændighet maa vi faa kortere tarifferperioder. Jeg stemmer for Trondhjemsforbundet og subsidiært for en kortere tariftid.

A. Askedal: Det er interessant at høre, at der nu hersker enighet om at lange tarifferperioder er av det onde. Lian sier at organisationen er gaat frem med 20,000, og dette er tegn paa at man ikke har sovet. Der er dog industrier, hvori organisationen faktisk er gaat tilbake, og den sak betyder noget andet. Enhver maa da forstaa, at 6 aar for en tarifs varighet maa virke skadelig. Man blir bunden i den periode. Der har ogsaa været sagt meget imot de almindelige bestemmelser. Jeg er ikke saa helt enig i alt det. Selv de maa ogsaa kunne utnyttes av arbeiderne. Der foregaar ofte ting paa fabrikerne, som maa kunne ændres netop ved hjelp av de almindelige bestemmelser. Hvis denne kongres skal bestemme noget, saa maa det være bindende for organisationerne.

G. Pedersen: I hermetikindustrien, hvor jeg arbeider, har vi længe hat anerkjendte arbeidsvilkaar, og vi har ikke høstet erfaringer av det, som vi er tilfreds med. Det har heller ikke vist sig, at tarifferperioden, siden vi fik tarif, er blit nogen soveperiode. I 1912 fik vi tarif paa 5 aar, og siden er ikke et eneste medlem traadt ut for det; men mange er kommet til. Skal selv den skriftlige overenskomst bli virksom og overholdt, saa maa man være paa vagt stadig, og ethvert misbruk maa anmeldes.

Halvard Olsen: Naar vi mener, at tariffene skal avskaffes, saa er det fordi vi tror, at tariffene selv er skyld i, at de ikke kan bli gode. Det er tariffen selv, som bevirker at indholdet blir daarlig. Vi mener ikke, at organisationerne skal være i stadig kamp, men at de skal ha adgang til at gaa i kamp, naar det rette tidspunkt er inde. Det er de store kampe, som skal skaffe os de største fordele. Det som sporveisfunktionærerne i Trondhjem har oprettet er i grunden anerkjendte arbeidsvilkaar. Der maa ikke fastsettes nogen bestemt utløpstid. Arbeiderne gaar ikke til en aksjon uten videre. Kjernen i org. har altid været at man skulde besørge proletariatets revolutionære opfostring. Det sker ikke med lange tariffier.

Edv. Carlsen Kaland: Der kan være misnøie i avdelingene med enkelte tariffbestemmelser, men det berettiger ikke til at avskaffe hele tariffene. I jernindustrien er tariffene for lange. Ved bevægelse i en industri, hvor flere forbund er repræsenteret, stanger det ene forbund for det andet. Efter de erfaringer vi har gjort, synes jeg, vi bør komme ned til 3 aar.

Alb. N. Arnevig: Det er letsindig at avskaffe tariffene, naar man ikke har noget bedre at sætte istedet end det, oppositionen her har bragt frem.

A. Bay: Hele denne forsamling er en opposition, en opposition, som forlanger bedre forhold. De norske arbeidere er idag ikke modne til at avskaffe tariffene, det vover jeg at paastaa med mit kjendskap til fagorganisationen. Hvem er det, som idag vil skrive under paa et dokument, som kan brytes imorgen? To aar er en passende norm. I Tyskland — hvor jeg var nylig — krævet arbeiderne 5-aarige tariffperioder. Vi faar huske paa, at vi har arbejdsgiverorganisationen at regne med.

Emil Zakariassen: Vedtar vi Trondhjemsforslaget, saa betyr det, at vi skal komme tilbake til de gamle forhold, slik som de var da organisationen begyndte. Dette mener vel ingen er ønskelig. Arbeiderne vil ikke gaa tilbake til de anerkjendte arbeidsvilkår. Men jeg er enig med Kalvaa i, at det er uheldig at tariffene utløper samtidig. Det har ogsaa Lian maattet indrømme likeoverfor mig. Nogen nytte faar vi ogsaa se til at faa ut av de almindelige bestemmelser. Det gaar ikke an, at arbeiderne tar sig fri 1. mai. Skal noget gjøres her, saa maa 1. mai tariffæstes som fridag. Ellers vil arbeidskjøperne faa anledning til at gripe ind. Jeg anbefaler at tarifftiden sættes til en tid av 2 aar.

A. Kalvaa: Principalt stemmer jeg for Trondhjemsforslaget, subsidiært for en tariffperiode paa 2 aar. Da jeg hørte Juell tale, saa tænkte jeg, at her har vi en ung mand med gamle tanker. Jeg har selvfølgelig ikke sagt, at det skulde bli bedre for os jo værre det blev. Det er hans egne ord. Jeg vil spørre forsamlingen, om jeg paa denne kongres har sagt noget saadant? (Stemmer: Nei!) Det er da for galt, at Juell kan forløpe sig slig. Bay sier, at de norske arbeidere ikke er modne til at avskaffe tariffene. Hertil vil jeg spørre: Er Bay og de andre modne til at si saadant? Det er at uttale foragt for sine egne elever. De almindelige bestemmelser begyndte i Jern- og metalarbeiderforbundet; siden er de gaat videre. Lian bør ogsaa være opmerksom paa, at disse bestemmelser binder arbeiderne, og væk skal de.

Møtet hævet med 28 indtegnede talere.

Eftermiddagsmøte, torsdag 26. juni.

Dirigent: *A. Aamodt*. Sekretærer: *Paul Aalberg* og *Joh.s N. Ødegaard*.

Protokollen oplæstes og godkjendtes.

Følgende forslag var yderligere indlevert:

Fra *A. Kalvaa*: «I forslaget fra avdeling 47 om tariffernes varighet foreslaaes tiden for tariffernes varighet forandret fra 3 til 2 aar.»

Fra *Emil Zakariassen*: «Undertegnede henstiller til kongressen at fatte beslutning om, at efter hvert som overenskomsterne utløper skal det ikke indgaas nye overenskomster av længere varighet end 2 aar.»

Fra *Hans O. Høglund*: «Kongressen uttaler, at tariffprincippet opretholdes, dog med det for øie, at de organiserte arbeidere optar de individuelle kampmidler, som organisationen anser som formaals-tjenlig, til høinelse av lønsnivaaet i tariffperioden.

Tariffrevisjonerne bør særlig gaa ut paa:

1. Arbeidstidens forkortelse, herunder eventuelt ferispørsmålets løsning.
2. Overtidsarbeidets indskrænkning til det mindst mulige.
3. Forcering av arbeidet paa anden maate søkes mest mulig indskrænket.
4. Tariffperioderne bør være kortest mulig.»

Olaf Olsen, som optok avdeling 47's forslag, foreslog dette ændret saaledes, at ordene «saavidt mulig» tilføiedes efter «hvert enkelt forbund».

J. V. Andreassen: Tariffer paa længere tid end 3 aar bør vi ikke ha, da interessen selvfølgelig vil svækkes i en lang tariffperiode.

Karl Schjetne: Det er først og fremst en kraftig agitation, som skal til under alle forhold. At gaa til aktion paa Trondhjemsforslaget anser jeg aldeles umulig. Medlemmerne vilde bli utkjørt og der vilde efter en tid indtræde sterk slappelse i rækkerne. Det blev kun enkelte som vilde ta løftene, og naar den enkelte skal ha ansvaret i disse forhold, hvor bærer det saa hen?

A. Knudsen: For vort vedkommende kan jeg si, at selv om kongressen skulde uttale sig for avskaffelsen av bindende avtaler, saa vilde ikke jern- og metalarbeiderforbundet bøie sig for en saadan beslutning. Jeg vil dermed ikke ha paastaat, at det ikke engang skulde kunde tænkes, at det var praktisk at avskaffe dem; men for tiden anser jeg dem for uundværlige. Kalvaa vilde helst ikke ha tiden længer end 1 aar, og saa kritiserte han det, at de utløp samtidig. Men sættes tarifftiden til 1 aar, saa vilde man jo dermed ha besluttet, at de skulde utløpe samtidig. Kalvaa gjorde tillike opmerk-som paa, at arbeidskjøperne nu søker at koncentrere utløpstiden om 1916. Det var da ogsaa sagt, at det var ikke vanskelig at faa kort-varige overenskomster nu. Dette er rimelig. Og jo nærmere vi kommer 1916 jo kortere vil man da faa dem. Man har faktisk hjulpet arbeidskjøperne ved at gi indrømmelser til oppositionen. I 1915 utløper overenskomster gjældende ca. 15,000 arbeidere, i 1916 gjældende 35,000. De fleste overenskomster, som avsluttes herefter vil man søke at faa indrettet til utløp et av de to aar. Men i vort hovedstyre vil der ikke bli fremmet krav paa andre end til 1917. Det er noget vi skylder vore medlemmer. Fik Kalvaa sit igjennem, saa vilde vi faa tariffutløp for mindst 50,000 medlemmer paa en gang. Det er

hævdet, at tarifperioden er en sløvhets og søvnens tid som om det var en lov. Men det er bare undtagelsen. I jern- og metalarbeiderforbundet har vi høstet erfaring for at tarifperioden kan være den mest fremgangsrike.

Oskar Johansen: Det vilde være en fare for mange fag at opheve overenskomsterne. Saaledes vilde vi i bygningsfagene komme til at lide for det om vinteren, selv om vi til andre tider kunde ha et pres. Derimot mener jeg, at kortere overenskomster maa anbefales. Jeg slutter mig derfor til forslaget om 3 aar.

Ingv. Løgavlen: Jeg har set paa denne kongres, at de forslag, som kommer fra Trondhjem er dømt paa forhaand. Det er saa, at jeg mener at der bør sondres. Vi som er i mindretal anser heller ikke alt, som kommer fra Trondhjem, for godt. Jeg ønsker helst at man eftersom tariffene løper ut ganske rolig lar det ske uten at oprette nye. Sekretariatet sier, at der ingen erfaring er for, hvorledes de nye forhold vilde virke; men ved verkerne i Sydvaranger har man anerkjendte arbeidsvilkaar og likedan er det ved Kjøli gruber. Paa disse steder greier arbeiderne sig uten tarif og er fornøiet med det. Jeg tror ogsaa, at man kunde ordne det slik, at der, hvor arbeiderne vilde ha anerkjendte arbeidsvilkaar og ingen tarif, saa kunde dette indvilges. Naar man i Trondhjem vil ha dette forhold, saa bør det ogsaa prøves der, og saa kunde man høste erfaringer derfra. Uten dette vil nok ikke lederne bli kompetente til at dømme. Der var en taler, som nævnte bygningsfagene og mente at inden disse var avtaler og tarif nødvendig. Ja, forholdene kan være forskjellige, og der maa tas oversigt og handles med klogskap. Naar anerkjendte arbeidsvilkaar er opprettet, saa vil nok arbeidskjøperne ogsaa ophøre at trakassere. Nu har de overenskomsten, voldgiften og retten i ryggen for hvad de gjør. De vet, at arbeiderne ikke kan gaa hen og bryte en overenskomst.

N. Skogø: Tarifferne har været nyttige; men de er det ikke lenger. Dette skal vi erkjende. Nu er det blit slik, at de er til rygstøe for arbeidskjøperne; men ikke for os. Lian sa, at det var uheldig at tariffæste 1. mai som fridag. Dette er riktig. Og da gjælder det i videre utstrækning. Da er det ogsaa uheldig at tariffæste alt det øvrige. Jeg var med i en forening, hvor arbeiderne tok sig fri 1. mai; arbeidskjøperne kunde ikke gjøre noget ved det. Mange benytter nok tariftiden til at forsvinde fra foreningerne, og naar Schjetne sier, at medlemmerne vilde bli utslitt under de nye forhold, saa vil jeg spørre ham om han synes det er bedre at de sover. Sverre Iversen sa, at vi skulde beholde tariffene; men faa væk de almindelige bestemmelser. I begyndelsen hadde vi dem ikke i tariffene; nu er de der. Kan Sverre Iversen si, hvorledes vi skal bli kvit dem? De er kommet med, fordi vi ved tarifprincippet er blit uten evne til at motsætte os dem. Organisationen er vokset og er blit mægtig i tal; men allikevel er vi svakere end før.

G. Ousland: De, som har fremsat paastandene om at tariffene er skadelige og at arbeidsgiverne ikke frygter organisationen, naar overenskomst er oppnaadd, skylder endnu bevis for dette. Det er ikke

ført. Det har været sagt, at naar arbejdsgiverne anser tariffer for fordelagtige for sig, saa maa de være skadelige for os. Dette holder ikke stik. Se til mindstelønnen; den er da til vor fordel. Men den anerkjendes da ogsaa av arbejdsgiverne, tiltrods for at de ikke liker den. Det er heller ikke sandt, at vi faar daarligere tariffer nu end tidligere. Det var de første, vi fik, som var ufuldkomne. Der er stadig kommet ind bedrende bestemmelser med hensyn til arbeidstiden, overtidsarbeide o. l. De paastande, hvorpaa tarifferne er angrepet, ramler altsaa. Der er heller ikke ført noget bevis for sløvheden i perioderne. Der er bare talt hen i det blaa om den. I de lande, hvor man ikke har tariffer staar den største procent utenfor organisationen. Tariffen med sin utløpstid tilsier arbeiderne at berede sig til næste slag. Skal det være slik, at man skal kunne slaa til ved hver anledning, saa kan ogsaa arbejdsgiverne slaa til. De har ogsaa gjerne den bedste oversigt og kan ordne sig efter forholdene. Nu klager man over at tarifferne har tendens til at utløpe samtidig. Uten tariffer vilde det altid være utløpstid. Høglunds forslag omfatter altfor meget til at optas som bønkeforslag. Jeg vil derfor foreslaa, at det oversendes sekretariatet. — Det er ikke heldig at sætte en bestemt grænse for tariffernes varighet. Enkelte aar samles saa mange til utløp, at det endog kan være heldig at faa nye paa 4—5 aar. Vi bør derfor slutte os til sekretariatets forslag. Mindretallets minder noget om de indiske fakirer, som kaster et taug op i luften og saa klatrer op efter det. Det er øienforblændelse og bør ikke optas av fagorganisationen.

Kr. Jakobsen: Den form, som forslaget fra avdeling 47 nu har faat, bør kongressen gaa med paa. Forøvrig forlangte jeg ordet for at paapeke, at sekretariatet ikke har fulgt lovene ved at prolongere en overenskomst. Derfor maa dette indskjærpes i lovene. Hvad talen om sløvhed i tariferperioderne angaar, saa vil jeg si, at dette ialfald ikke er merket i vor organisation og gjælder nok ikke de store arbeidermasser.

I. A. Franzen: Naar Alfr. Nilsen foreslaar avskaffelse av tarifferne, saa bør det først undersøkes om de har skadet os. Det er da at merke sig, at før vi fik tariffer, saa dikterte arbejdsgiverne os vilkaarene til enhver tid, og vi hadde intet at si. Jeg tænker nok, at der kan bli kamp om tariftidens varighet. Vi kan ikke ha fordel av lange tariffer. Ti priserne paa levnetsmidler stiger, og en bra tarif kan i tidens løp bli daarlig ogsaa derved. Tariffer, som opprettes i daarlige tider og hvis varighet gaar ind over gode, blir ogsaa daarlige. Derfor kan vi ikke binde os til for lang tid.

Alf Hansen: Kravet om avskaffelse av tarifferne er utidig og forhastet. Ogsaa arbejdsgiverne vilde derved faa en farlig aktionsfrihet. De organisationer som har frafald i perioden maa være de som ikke har arbeidsledighetskasser. Ved arbeide i perioden vil der kunne lægges godt grundlag for næste tarifrevision; ti det er altid nok arbeidsstof i perioden. Kongressen bør derfor ikke fatte beslutning om varigheten; men overlate det til forbundene. De alene kjender, hvordan situationen ligger an.

A. P. Helland: Jeg kan heller ikke være med paa at avskaffe tariffene. Det er vistnok saa, at lange tarifferperioder virker sløvende; men der er ogsaa meget at gjøre for en organisation, saavel som for den enkelte i en tarifferperiode. Det er sagt, at mange ikke er mer interessert end at de kommer med bare under en tarifferrevision. Dette er nok saa; men vi maa regne ogsaa med disse. Det er gjerne saa ved en forhandling, at tariffens varighet optas tilslut. Arbeidsskjøperne kommer da og sier saa og saa mange aar; arbeiderne søker at faa det ned, og tilslut spør de sig selv: Skal vi gaa til konflikt paa dette? Opsigelsestiden er for lang. Den settes gjerne til 3 maaneder; men vi behøver ikke 3 maaneder i forveien til at forbedre os paa en tarif. 1 maaned maatte være tilstrækkelig tid. Med hensyn til de almindelige bestemmelser, saa er det slik, at jo flere punkter de indeholder, jo daarligere blir de. De almindelige bestemmelser lurar saa meget ind paa os. Jeg vil rette den henstilling til sekretariatet, at det ikke glemmer at tariffen skal være av saa kort varighet som mulig. Forøvrig slutter jeg mig til forslaget fra avdeling 47.

Aksel Schultz: Løgavlen omtalte de anerkjendte arbeidsvilkaar i Sydvaranger og ved Kjøli gruber; men han har ikke ført noget-somhelst bevis for at forholdene paa disse steder er ideelle. Jeg vil dog ikke ha forbudt saadanne avtaler for dem, som ønsker dem. Men da skal heller ikke den anden ordning forbydes. Frodesen angrep de almindelige bestemmelser, og jeg skulde ogsaa helst set, at de var væk; men skal det bli alvor av det, saa maa vi la lands-organisationen ta en storkamp paa spørsmålet.

Edv. Evensen: Her tales saa meget om nye veie, og med tariffutløpene i 1916 bebudes en ordentlig storkonflikt. Jeg skal undres paa hvad storkonflikter vi fik, dersom vi vedtok de nye veie. Vi kunde da resikere at faa en saadan hvert aar. Naar hr. Nilsen hadde arbeide paa en fabrik. saa vilde han altsaa ha det slik, at han hver mandag kunde gaa til arbeidsgiveren og forlange nye forhold. Dette skal altsaa være anerkjendte arbeidsvilkaar. Men da er ikke sporveisoverenskomsten i Trondhjem anerkjendte arbeidsvilkaar; ti den gjælder i aarevis fremover med stigende lønsskala. Saavidt jeg kjender arbeidernes opfatning i disse saker, saa tør jeg si, at de vil ikke gaa til streik hvert aar.

O. Castello: Jeg skal indskrænke mig til at tale om nogle erfaringer med hensyn til tariffernes søvndyssende virkning. Jeg har faret meget omkring, og det tør jeg si, at kom jeg til en avdeling, som ingen avtale hadde, saa var det omtrent umulig at holde liv i den. I Fredrikshald har skotøiarbeiderne gjort store anstrængelser for at faa istand en fagforening, og i 1912 fik vi opprettet en tarif. *Siden* er det gaat glat, og foreningen er gaat frem. Her i Kristiania har vi faat ind 100 nye medlemmer i tariffiden skjønt arbeidsstokken er avtaget paa grund av indførelse av nye maskiner, og de mindre fabrikker har maattet nedlægges. For min part er jeg ikke nogen ven av lange tarifferperioder. Helst vilde jeg ha dem paa 1 aar. Men disse anerkjendte arbeidsvilkaar er slike at ved en anledning kunde

de nok utnytted; men til størst nytte vilde de nok bli for arbeidsgiverne. Hvad vort forbund angaar, saa tror jeg at neppe nogen nu staar paa den i overenskomsterne fastsatte mindsteløn. Det kan ikke paastaaes, at tariffene staar os i veien for at forbedre vore kaar, ialfald ikke i den grad, man her vil ha det til. Men der er arbeidere som kun kan vækkes op ved at en helvedesmaskine eksploderer.

Alfr. M. Nilsen: Det er umulig paa nogle minutter at faa ryddet alle misforstaaelser væk. Nils Olsen mente at jeg vel ikke kunde hævde mine anskuelser, naar jeg var blit funktionær i et forbund som oprettet overenskomster. Det skulde altsaa være inkonsekvent av mig. Hertil vil jeg si, at man faar følge organisationen i hvad den vedtar. Hr. Juell mente, at det var inkonsekvent av mig at ville faa avtalerne væk, naar jeg vilde ha overenskomst med arbeidsgiverne om voldgift. Det ser ut til at det gaar i surr for hr. Juell. Hr. Ousland er vist likesaa god klatrekunstner, som nogen. Det kunde være mange ting at si om disse overenskomster; men jeg skal indskrænke mig til at uttale, at diskussionen her har styrket mig i at de bør avskaffes. Det er ikke fremkommet noget, som har rokket min opfatning i saa maate.

Nils Olsen: Hr. Nilsen beviser netop, at han handler inkonsekvent. Han tar ikke konsekvensen av sine teorier. Jeg mener, at fagoppositionen har svækket organisationen bare ved sin hittil førte agitation. Hvad Løgavlen meddeler fra Sydvaranger er ogsaa misvisende. Det er bindende overenskomst, som praktiseres ogsaa der oppe. Der findes nemlig en protokolltilførsel, som gir tilslutning til bergverksoverenskomsten. Hr. Løgavlens eksempel er saaledes meget haltende.

Hans O. Høghund: Jakobsen var inde paa lovene. Ja, selvfølgelig har man ret til at protestere mot sekretariatets fremgangsmaate. Det har intet absolut veto over forbundslovene. Det har kun at skaffe med de ting, som vedrører landsorganisationen. Vi maa værge os mot utsvedning, og derfor maa vi ogsaa mest mulig undgaa akkord først og fremst paa overtid. Min resolution rammer baade de nye og de gamle synsmaater. Skal der gaaes frem individuelt, saa maa organisationen staa bak altid. Jeg mener, at kongressen kan ikke faa nogen fastere grund at bygge paa end den av mig foreslaaede resolution.

M. Pedersen: Det er de lønnede funktionærer, som holder paa, at overenskomsterne er saa udmerkede; men arbeiderne sier det motsatte. Jeg vil bare anbefale Ousland at reise utover og spørre sig for. Han kan f. eks. ta sig en tur til Saaheim. Der vil han faa besked. Lian vil nok ogsaa si, at sekretariatets indstilling er bra tilslut.

A. Aamodt: Med hensyn til første punkt i Høglunds forslag, saa er det overflødig; overtidsarbeidets mest mulige indskrænkning er vedtat før. Forcing av arbeidet paa andre maater søkes ogsaa mest mulig indskrænket. Kommer vi til arbeidsgiverne efter at ha vedtat en saadan beslutning paa landsorganisasatonens kongres, og forsøker paa at faa kortere arbeidstid, saa svarer de, at de ikke kan

faa produktionen op, og saa staar vi der. Punkt 3 i Høglunds forslag blir kastet os i hodet. Angaaende det, at tariffene skal være saa korte som mulig, saa foreligger der ogsaa bestemte grænser for disse. Høglunds forslag egner sig efter mit skjøn allerbedst til at oversendes sekretariatet. Til oppositionen vil jeg si, at den efter sine redegjørelser i denne debat staar omtrent paa samme standpunkt som vi andre stod for 10—15 aar siden. Dens repræsentanter bør gaa hjem og studere fagorganisationens historie her i landet, og de vil se, hvad tariffen er og hvad de har utrettet.

Rich. Hansen: Det fagoppositionen vil er altsaa, at naar vi møisommelig har kjæmpet os frem til medbestemmelsesret paa disse omraader, saa skal vi gi den fra os igjen. Naar vi har opnaadd den, saa har den ingen betydning længer. Det er altsaa bare for kampens skyld vi skal ha organisation. Kan man saa ikke si det samme om stemmeretten? Saa længe vi kjæmpet for at faa den, hadde den værdi; men naar vi har opnaadd den, saa skal vi hurtigst mulig se til at faa den avskaffet, og saa begynde forfra igjen. Det merkeligste er dette med de anerkjendte arbeidsvilkaar. Byr man dem anerkjendte arbeidsvilkaar, saa vil de heller ikke ha dem. Der var streik paa Notodden for at faa en arbeidsgiver til at undertegne en arbeidskontrakt. Jeg er enig i, at lange tarifperioder er uheldige; men der er to parter i saken. Kan vi ikke faa det efter ønske, saa maa der bli et kompromis. Det er ikke sekretariatet, som paatvinger medlemmerne overenskomsterne heller ikke forbundene. De stemmer over dem selv. Det er likedan med de almindelige bestemmelser. Disse er heller ikke altid saa slette. Enkelte punkter kommer fra arbeiderne, andre fra arbeidsgiverne. Det er ogsaa en kjendsgjerning, at der aldrig er fremkommet noget krav fra Trondhjem om opsigelse av en overenskomst for at bli den kvit. Der har altid været krævet opprettelse av en ny. Kravene reises av teoretikere. Det man først og fremst ser paa ved en overenskomst er da ogsaa, at den skal bli bedre end den opsagte. Varigheten kommer i anden række. Enten den skal vare 3 eller 5 aar er et praktisk spørsmål. Staar man paa høiden av en opgangsperiode, saa er det ikke klokt at ta en kortvarig overenskomst. En med længere varighet, som kunde række ogsaa over nedgangsperioden, vilde da være fordelagtigere. Man faar vælge folk ind i styrerne, som handler efter bedste skjøn. Man vil ikke avbryte en fremgangslinje, som hittil har vist sig at føre mot maalet. Og at tarifperioderne ikke er soveperioder viser det, at der er kommet titusener nye medlemmer til, og da betyder det litet om en eller anden enkelt forening av den eller den grund er sovnet ind.

O. Ruud: Jeg har optegnet følgende som Alfr. M. Nilsen har sagt: «Det er av interesse for arbeiderne at ha saa uordnede forhold som mulig paa arbeidspladsene.»

Oppositionen er altsaa av den opfatning, at det er om at gjøre, at der til stadighet er kamp mellem arbeidsgivere og arbeidere. — Først da har vi en *kampforening med revolutionære yttringsformer* lyder det. Dette er dog en misforstaaelse av, hvad der forståes ved *kamp*—

forening. — Er organisationen *kampberedt* og saa *sterk*, at den kan tiltvinge sig *gode arbeidsvilkaar uten kamp*, saa er det en fordel for begge parter og kanske især for arbeiderne, at kamp kan undgaas. *Man bør aldrig ta kamp for kampens egen skyld.*

«Ved stadig at holde arbeiderne i kamp» opnaaes de bedste resultater, sies der. Derfor skal man ha anerkjendte arbeidsvilkaar istedenfor tariffer. Men *det* beror paa om kampen fører til godt resultat. Om oppositionen bygger noget paa vundne *erfaringer* eller ei vet jeg ikke. Men *ansvarlige* fagforeningsmænd er nødt til at bygge paa erfaring, om man ikke vil kjøre organisationen i grøften.

Og der har i mit fag været utkjæmpet et par kampe i det senere, en i Sverige og en i Finland. Og guderne skal vite, at disse kampe har ikke *sveiset* typograferne sammen.

Tariffernes varighet er et forhold som det, efter min mening, ikke gaar an at fatte *generelle* bestemmelser om. Typograferne har gjentagende været nævnt til skræk og advarsel i denne henseende, ja, det vil si, det er ikke *typografer* som uttaler sig, for *de* har naturligvis ikke nogen forstand paa, hvad som gavner dem bedst. Nei, det er folk, som aldrig har tat i en type, som mener sig at være de sakkyndige her.

Min mening er, at forbundene maa staa helt frit med hensyn til tariffernes varighet.

Ole O. Lian: Dette spørsmål om tarifoverenskomsternes avskaffelse er egentlig kjernepunktet inden den saakaldte nye retning. Den ansees langt viktigere end organisationsformerne og forsikringsvæsenets avskaffelse. Alle disse forslag maa imidlertid sees som et sammenhengende hele. Men derfor er det *meningsløst* først at slaa fast organisationsformen og saa idag vedta, at tariffene skal avskaffes. Det ene *henger* sammen med det andet. Med organisationsformen, som foreslaaet i Trondhjemsresolutionen, kunde tariffernes avskaffelse ogsaa fulgt. Der kan være meget at si paa tariffernes indhold. Bestemmelserne bør være saa enkle som mulige, og der kan ogsaa være fordel ved, at de ikke rækker over for lange perioder; men jeg er ikke enig i den faglige nihilisme, som vil ha tariffene væk. Forøvrig er det arbeiderne selv som forlanger tariffer. De stammer fra medlemmerne selv og havner tilslut paa sekretariatets bord. Ingen forsøker at tvinge en tarif paa en forening. Men hvis en forening vil ha noget frem, saa lægges der intet i veien. Der var en forening i Kristiansund, som ved underhandling med arbeidsgiveren fik 5 øre i tillæg paa lønnen; men man blev ikke enig om arbeidstiden og der blev ingen tarif. Da der var gaat et aar kom de til sit forbund og vilde ha tarif, endskjønt arbeidsgiveren atter bød dem 5 øres tillæg og anerkjendte arbeidsvilkaar. Ved melkefabrikken i Sannesund hadde man anerkjendte arbeidsvilkaar. Individuelt fik arbeiderne paalæg; men saa begyndte man at avskedige og sætte ind nye. Nu har Sethil netop sat og forhandlet om tarif for Sannesund. Iaar har arbeiderne ført en haardnakket kamp med skogeierne for at faa tarif. Det er arbeiderne som fremdeles staa sig paa at ha tarif. Jeg holder det for ganske naturlig, at de som igaar stemte for de nye organisationsformer

ogsaa idag stemmer mot tariffprincippet, men andre blir det neppe. Vi har saa igjen de øvrige forslag, og naar man ser paa disse og veier dem mot hinanden, saa tænker jeg vi gjør rettest i at holde os til sekretariatets forslag. Vi kan ikke ligge i en evig krig; ti vi skal omforme samfundet ved vor organisations utvikling.

Votering: Trondhjemsforslaget forkastedes med 176 mot følgende 21 stemmer: Amundsen, Narvik. Sundby, Trondhjem. Kalvaa, Trondhjem. Kirkhus, Aalen. Stuedal, Foldalen. Magnussen, Odda. Hagen, Ringerike. Ødegaard, Løkken. Nilsen, Dovre. Løgavlen, Dovre. Skogø, Trondhjem. Strømnæs, Bjørnevand. Hansen, Tromsø. Olsen, Trondhjem. Andersen, Aspel. Frantzen, Torp. Vangberg, Tromsø. Pedersen, Saaheim. Carlsen, Kr.a. Johansen, Kr.a og Frodesen, Drammen.

De 176 var:

Arbeidsmandsforbundet: Elvenæs, Anton, Kirkenæs. Hansen, Wilhelm, Sulitjelma. Remseth, M., Bosmo. Myhrstad, A., Bergen. Sivertsen, A., Bergen. Helland, A. P., Bergen. Pedersen, Gudm., Stavanger. Marvik, R., Stavanger. Svensen, Sven, Stavanger. Nodland Nils, Haugesund. Askedal, A., Vennesla. Egeland, Anton, Skien. Josefsen, Karl, Notodden. Aakre, Peder, Saaheim. Rontén, G., Drammen. Olsen, Ingvald, Mjøndalen. Tandberg, H., Gjeithus. Olsen, Karl, Skollenborg. Andersen, Anton, Hønefos. Tandberg, A., Embretsfos. Hansen, Hans, Lysaker. Damberg, Severin, Kr.a. Olsen, Nils, Kr.a. Johansen, Oskar, Kr.a. Nordby, Gustav, Kr.a. Andersen, Jul., Kr.a. Strøm, Johannes, Kr.a. Fagerlien, Johan, Tveitsund. Johansen, Karl, Fredrikshald. Pedersen, Johan M., Moss. Larsen, Albin, Sarpsborg. Brynte, Aksel, Sarpsborg. Grundt, Theodor, Sundløkken. Olsen, Johan M., Tofte. Tømte, O., Bønsdalen. Eriksen, Bernhard, Kr.a. Pleym, Anna, Kr.a. Bjerkman, I., Kr.a. Ahlstrand, A., Kr.a. Fjeld, Petter, Kr.a. Veber, Th.s, Løveid. Tørres, Lars J., Røros. Sæterbraathen, Thor, Aamot. Andersen, Joh. L., Sarpsborg. Gudmundsen, Joh., Bergen.

Baker- og konditorforbundet: Olsen, Wilhelm. Bergen. Jensen, Fredrik F., Fredrikstad. Nygaard, Johan, Kr.a. Bay, Adolf, Kr.a. Nilsen, H. A., Kr.a.

Bokbinderforbundet: Eriksen, Erik A., Stavanger. Syvertsen, Nicolai, Kr.a. Svendsen, L. E., Kr.a.

Norsk centralforening for boktrykkere: Schjetne, Karl, Trondhjem. Larsen, O. Chr., Kristiansand. Halvorsen, Johan, Drammen. Boye, Joh.s E., Stavanger. Arnevig, Alb. Nicolai, Bergen. Walseth-Bjørge, H., Kr.a. Hansen, Alf, Kr.a. Ruud, O., Kr.a. Friis, Th.s J., Bergen.

Formerforbundet: Aalberg, Paul, Trondhjem. Fjermstad, Tollef, Sandnæs. Pedersen, Karl Sofus, Skøien. Kristiansen, Marius, Kr.a. Nordrum, H., Kr.a. Bratvold, Lars, Kr.a. Jansen, Erik, Kr.a.

Guldsmedarbeiderforbundet: Nielsen, P., Kristiania.

Haarve- og transportarbeiderforbundet: Johansen, Hans B., Fredrikstad. Gjervoldstad, Ole, Kristiansand. Olsen, Kristian, Drammen.

Grønningsæther, E., Aalesund. Solum, **Martin**, Trondhjem. Pedersen, Wilhelm, Kr.a. Olsen, Oskar, Kr.a.

Jern- og metalarbeiderforbundet: Sjøstrøm, Paul, Gjøvik. Karlberg, A., Hamar. Torp, Hilmar, Sarpsborg. Stenberg, Harald, Fr.hald. Myrvold, Alb. O., Strømmen. Kaupang, Anders, Sandefjord. Olsen, Olaf, Eidsfos. Lilieberg, A., Brevik. Saxvik, J. Bergen. Heggem, B., Bergen. Eklund, Oskar Johan, Arendal. Sletvold, J., Sulitjelma. Samuelsen, Chr., Narvik. Larsen, L., Løkkens verk. Grødal, E., Kristiansund N. Pedersen, Bernt, Stavanger. Kristoffersen, Kr., Kr.a. Jacobsen, Kr., Kr.a. Ottesen, Alb., Kr.a. Andersen, Th., Kr.a. Høglund, Hans O., Kr.a. Aamodt, Arnt, Kr.a. Melgaard, A., Kr.a. Michelsen, M., Kr.a. Andersen, K., Kr.a. Knudsen, A., Kr.a. Paulsen, S., Kr.a. Olsen, A., Kr.a.

Kjøre- og lagerarbeiderforbundet: Wike, Karl, Kr.a.

Litografisk forbund: Petersen, P. L., Stavanger. Kopp, Robert, Kristiania.

Malerforbundet: Nandrup, Jakob, Fredrikstad. Syvertsen, O., Kristiansand S. Ebne, Joh., Stavanger. Winge, J. M., Kr.a.

Matros- og fyrbøterunionen: Michelsen, Herman, Bergen. Nicolaysen, H., Trondhjem. Vogler, Otto, Kr.a. Berghoff, Petter, Kr.a. Guldbrandsen, Gerhard, Kr.a. Nilsen, Oskar, Kr.a.

Murerforbundet: Madsen, Sigvald, Bergen. Hansen, August, Fredrikstad. Dahlstrøm, Hagb., Kr.a. Schultz, Aksel, Kr.a. Evensen, Edv., Kristiania.

Møbelsnekkerforbundet: Sylthe, L., Trondhjem. Systad, Chr., Bergen. Gundersen, Petter, Kr.a. Andersen, Albert, Kr.a. Hansen, Ludvig, Kristiania.

Sag-, tomt- og høvleriarbeiderforbundet: Zakariassen, Emil, Larvik. Henriksen, Einar, Fredrikshald. Trana, Anneus, Stenkjær. Torp, Oskar, Lillestrøm. Johannesen, Aksel, Fredrikstad. Fløisbonn, Harald, Kr.a. Juell, Andr., Kr.a. Eriksen, Hans, Glemminge.

Skind- og lærindustriforbundet: Eriksen, Richard, Kristiania. Westbye, Magnus, Kristiania.

Skog- og jordbruksarbeiderforbundet: Holen, Johan, Elverum.

Skotøiarbeiderforbundet: Hansen, M., Aalesund. Castello, O., Drammen. Sunde, Anton, Haugesund. Jensen, Johan, Skien. Tenggren, Joh., Kr.a. Bakke, M. A., Kr.a. Samuelsen, Johan, Bergen.

Skrædderforbundet: Lange, B., Kristiania. Aas, Fr., Kristiania. Mittet, N., Kristiania.

Slakter- og pølsemakerforbundet: Larsen, Johan, Skien. Sahlberg, E. H., Kristiania.

Sporveisforbundet: Andreassen, Jørgen, V. Aker. Rudlang, E. E., Kristiania.

Stenhuggerforbundet: Carlson, Elof, Fagerholt. Pahlm, Alfred, Kristiania. Johansson, Olof, Fagerholt.

Trærbeiderforbundet: Rasmus Løkken. Skjenstad, Ole, Trondhjem. Asgaudsen, Nils, Stavanger. Gundersen, Gabriel, Kristiansand. Kaland, Edv. Carlsen, Bergen. Marheim, Kr., Drammen. Knudsen,

Peder, Lillehammer. Johansen, Johan Fr., Moss. Bakke, L., Kr.a.
Johansen, Jens, Kr.a. Haugen, Olaf, Kr.a.

Tobaksarbeiderforbundet: Iversen, Oskar, Johansen, Hj., Kr.a.

Trikotagearbeiderkernes forbund: Hansen, Marie, Kr.a. Larsen, Anna, Kr.a.

Forgyldernes fagforening, Kristiania: Bjørnstad, Harald.

Sekretariatet: Lian, Ole O., Kr.a. Iversen, Sverre. Hansen, Rich. Sethil, Gunnar. Borgen, Jørgen. Pettersen, H. Aarøe, P. Gundersen, A. E. Nygaard, M. Andersen, Petter, Kr.a.

Følgende var fraværende:

Berentsen, P., Sulitjelma. Gabrielsen, E., Kristiania. Andersen, Ingebret, Modum. Wesenlund, Carl, Notodden. Øen, Ole Olsen, Odda. Amundsen, Aksel. Pettersen, Jørgen, Drammen. Bergstrøm, Kristian. Nilssen, Magnus, Kristiania.

Det besluttedes derpaa mot 53 stemmer at der ikke skulde fastsettes nogen tidsbegrænsning for overenskomsternes varighet. Høglands forslag blev med 93 mot 82 stemmer bifaldt. Ved særskilt votering blev et punkt i forslaget mot forcering av arbeidet vedtat mot nogen faa stemmer.

Møtet hævet.

Formiddagsmøtet fredag 27. juni.

Dirigent: *O. Ruud.* Sekretærer: *A. Juell* og *Edv. Evensen.*

Protokollen oplæstes og godkjendtes.

Kampmidlerne.

Sverre Iversen: Vi har nu i 2 dage diskutert de nye veie, og jeg skulde synes vi ikke har raad til at yde mer tid til det. Det blir bare de samme gjentakelser. Jeg tænker vi kunde fælde en avgjørelse av det gjenstaaende nu om bare landsorganisationens formand og ordføreren for den anden side hver for sig redegjorde for denne sak. Jeg stiller forslag herom.

Anton Olsen: Dette bør vel forhandles for lukkede døre.

Chr. Systad støttet Sverre Iversens forslag.

A. Kalvaa: Egentlig er jo kampen avgjort igaar, og vi kan derfor gjerne springe over dette punkt. Vi har bedre av det end om bare to mand sier sin mening.

Peder Aakre: I motsætning til Sverre Iversen mener jeg, at enhver av kongressens medlemmer bør si sin mening i denne sak.

A. Aamodt: Der er intet avgjort med hensyn til kampmidlerne ved at Høglands forslag er vedtat.

Sverre Iversens forslag vedtoges mot 59 stemmer.

Ole O. Lian: Et hovedkrav, som vi maa stille til kampmidlerne, er at de foruten at kunne frembringe et for arbeiderne gun-

stigst mulig resultat, ogsaa bør ha en samlende virkning paa arbeiderklassen. Herav følger at kampmidlerne maa være organisationsmæssig anerkjendte — de maa av den samlede organisation ansees som formaalstjenlige.

En anden væsentlig ting maa vi heller ikke glemme, naar vi skal diskutere kampmidlerne, og det er at vi ikke er alene om disse. Arbeidsgiverne staar godt organisert, og de kan gjøre kontratræk og derved forandre situationen.

Alle er enige om at *streiken* er det naturlige kampmiddel fra organisationens side. Det er den naturlige form for faglig kamp, arbeidskraften holdes tilbake, idet man stoler paa, at behovet er saa sterkt, at vore krav skal bli indrømmet.

Streiken kan selvfølgelig bli mere eller mindre effektiv. Det er mange forhold som spiller ind. Naar streikens hensigt er at forbedre arbeidsvilkaaene, saa maa det ogsaa være saa, at man ikke fører streiken for streikens egen skyld. Jeg nævner dette fordi der er dem som mener, at det er ikke saa nøie med streikens resultat i økonomisk henseende, naar bare kampaanden er tilstede. Men vi maa vel gaa ut fra, at det er den almindelige opfatning indenfor organisationen, at vi fører streiken for at vinde positive forbedringer i vore arbeidsvilkaaer. En streik kan forløpe noksaa glimrende, rent demonstrativt set — det er dog de ved streiken vundne positive resultater, som det kommer an paa. Derfor er en heldig avsluttet streik en god agitation for organisationen, mens en streik som ikke gir positive resultater, er det motsatte. Vistnok staar det etsteds i bibelen: «Kast dit brød paa vandet, og du skal finde det igjen om mange dage», men det er som bekjendt ikke sandt alt som staar i bibelen.

Er man enig i denne betragtning, saa følger derav at der ved en streiks igangsættelse maa tages hensyn til forskjellige forhold. Særlig er to ting avgjørende: *Organisationsforholdene og konjunkturerne*.

Særlig det sidste tages der svært litet hensyn til. Alt gaar likesom paa tur. Naar tariffene er utløpet, saa skal de sies op, selv om man gaar op i en lavkonjunktur med aapne øine. Vi er for litet praktiske. Der kunde anføres en mængde eksempler herpaa — at foreninger har presset tarifopsigelser frem uten at ta hensyn til disse forhold.

Nu er der mange som sier: Ja vel, det er rigtig dette. Men nu kommer arbeidsgiverforeningen og svækker yderligere streikens virkninger, enten ved lockout eller ved sin streikeforsikring, og derfor strækker ikke streiken til mer, vi maa finde andre midler, som kan brukes i kampen.

Selvfølgelig maa vi bruke alle de midler, som kan føre os bedst mulig fremad.

I forslaget fra Trondhjem er nævnt *faglige generalkampe*. Ja, jeg tror at vi maa regne med *generalstreiken* som faglig kampmiddel. Men enhver maa forstaa, at dens virkning netop er avhængig av at vi har faat organisationen indarbeidet i alle fag og industrier. Det

er imidlertid et spørsmål: Naar vi er naadd saa langt at den faglige organisation virkningsfuldt kan stanse alt arbeide, slik at samfundet staar avmægtig, er vi ikke da ogsaa naadd saa langt med den politiske og kooperative bevægelse samt gjennom vort kommunale arbeide, at vi er langt paa vei inde i det nye samfund og derfor behøver vi ikke nogen generalstreik?

Der kan imidlertid opstaa saadanne forhold, at en faglig generalstreik bør staa som en eventualitet.

Videre nævner Trondhjemsforslaget *sympatistreik* og *boykot*. Dette er jo ikke noget nyt, om det end skal indrømmes, at begge disse kampmidler ikke har været særlig meget anvendt. Men dette har sin forklaring. Begge dele forutsætter nemlig en vel utviklet organisation: Sterke krigskasser, høi organisationsprocent og en utviklet solidaritetsfølelse. Det kommer alt sammen. Rom blev ikke bygget paa en dag.

Vi har jo retten til sympatistreik. Den findes indtatt i alle overenskomster. Men det er klart at ikke sympatistreik maa anvendes i blinde. Det er et spørsmål, hvis der blev indført forbud mot sympatistreik og sympatilockout, om ikke arbeiderne vilde staa sig paa det. Jeg tror det, forutsat at forbudet blev effektivt, saa det ikke kunde omgaaes av arbeidsgiverne.

I almindelighet er det jo slik, at vi har fordel av at kampen begrænses. Skal vi gaa til sympatistreik, maa det være med et godt organisert fag, som kan presse paa arbeidsgiverne. Ellers kan en sympatistreik let bli en svækkelse.

Boykout er et godt middel som hittil har været meget litet anvendt. Særlig i næringsmiddelindustrien, beklædnings- og skotøiindustrien, tobak- og cigarindustrien m. fl. vil boykot virkningsfuldt kunde anvendes.

Et godt kampmiddel er ogsaa det som igaar fik sit uttryk i det forslag som var fremsat av hr. Høglund og som kongressen vedtok. Det gaar ut paa, at man ved fremgangsmaater, som organisationen anser formaalstjenlige, individuelt skal søke at hæve lønnen i tariffperioden. Dette gjælder naturligvis i første række der, hvor tariffen fastslaaer mindstelønssatser. Mindstelønstarifferne indeholder som regel bestemmelser om, at individuelle lønstillæg skal kunne finde sted. Og denne bestemmelse gjælder det at utnytte. Men det hele maa ske under organisationens kontrol og med dennes billigelse, og der kan saaledes ikke foretages noget, som strider mot indgaaede overenskomster.

Trondhjemsforslaget nævner ogsaa kooperationen. Dette spørsmål kommer op som et specielt punkt paa dagsordenen. Jeg vil derfor nu kun erklære, at vi er helt ut enige i at kooperationen bør vies den største opmerksomhet, men vil anmode om, at man ikke kommer dypere ind paa spørmaalet under dette punkt paa dagsordenen, men venter til saken senere tages op i hele sin bredde. Derved vil vi spare tid.

Tilbake staar da *obstruktion* og *sabotage*. Jeg har tidligere uttalt mig saa utførlig om disse ting, at alle kjender mit standpunkt.

Jeg har ikke nogen tro paa, at de er saa svært effektive kampmidler. De erfaringer man har fra andre land virker *ikke* opmuntrende. Hr. Alfr. M. Nilsen sa igaar, at Trondhjemsresolutionen var blit rosende omtalt i den utenlandske revolutionære presse. Det er mig bekjendt, at der fra den franske landsorganisation, hvorfra disse ideer er utsprunget, er erklært, at den norske fagoppositions program er *intet*.

Jeg mener derfor, at denslags kampmidler ikke kan anbefales. Det er kun nødvergemidler. Forøvrig har det vist sig, at obstruktion let kan bekjæmpes av arbeidsgiverne. Enten lager de storlockout, og da maa vi atter ta de gamle metoder i bruk, eller de sier op arbeiderne enkeltvis. Tal. nævnte bl. a. et eksempel fra Gøteborg.

Sluttelig vil jeg si til dem, som synes det gaar for smaat, at vi maa ikke se paa fagorganisationen som en isolert foreteelse. Den maa sees i sammenheng med den politiske og kooperative bevægelse. Ser man ikke hele bevægelsen i sammenheng, da kan man let komme til slutning, at fagorganisationen ikke fører frem, og at der maa findes nye veie. De tre led i arbeiderbevægelsen skal dekke og utfylde hinanden og tilsammen føre klassekampen slik, at vi uimotstaaetelig nærmer os det socialistiske samfund.

Alfr. M. Nilsen: Det er blit sagt — det fastholder jeg — i de utenlandske blade, som er av samme opfatning som vi, at den norske fagopposition hadde det bedst utformede program. Vi er enig om maalet, men det er delte meninger om den bedste maate at løse bevægelsens opgave paa. Vi er enig i, at arbeiderklassen bør samles i en stor og sterk organisation. Men det er ikke nok, at vi prækker solidaritet og klassekamp, den bedste agitation maa ligge i selve organisasjonens yttringsformer. Det er selve vort arbeide som maa vise vei for alle dem, som staar utenfor. Eftersom kapitalmagten er koncentrert har resultatet av kampene hat tendens til at bli mindre og mindre paa grund av den motstand vi har møtt fra den anden kant. Dette taler for, at vi maa føre kampen mere intenst og finde flere midler. Det er ikke meningen, at vort forslag skal være noget universalmiddel. Men vi maa legge tingene slik til rette, at vi aldrig staar fast i nogen situation. Vi vil *forflere* kampmidlerne, ikke forkaste det vi har. Det er ikke altid en streik kan være effektiv. Men vi maa da ha andre midler, som vi kan forsøke. Vi skal bruke det som i øieblikket er det heldigste. Men da gjelder det, at vi har midler til raadighet. Har vi bare streiken, saa maa vi bruke den baade i tide og utide. Kulstreiken i England viste, at man ved at generalisere kampen tvang den liberale regjering til at gjennomføre mindstelønsloven. Dette viser, at vi ved en smule utenomparlamentarisk aktion kan tvinge frem vore krav til samfundet. Selv om vi faar flertal baade i storting og kommune, har vi ikke magten i samfundet. Det er de, som har den økonomiske magt i samfundet, som er de mægtigste. Og det kunde bli nødvendig at gaa til en faglig generalkamp selv om vi hadde den politiske magt i samfundet. Boykot er et kampmiddel, som der ikke er stor meningsforskjel om, men det har hittil været litet forsøkt. Men nu er det

paa høi tid, at vi optar opplysningsarbeide om dette, saa vi kan benytte det, naar det maatte vise sig formaalstjenlig. Vi maa ordne det slik, at vi kan gaa til sympatistreiker. Vi maa gaa til mere pludselige kampe, la dem komme som lyn fra klar himmel. En streik nu ligner ofte igrunden ikke nogen kamp. Vi maa la kampene faa en noget mere voldsom karakter, saa de kan bli kortere og kraftigere. En organisation maa lægge planer for sit arbeide, trække op linjer. Det bør ikke være sterkt avgrænsede ting vi benytter, men i hovedtrekkene maa det fastslaaes. Det er sagt, at sabotage er et tveegget sverd. Men vi behøver ikke drive nogen sabotage, som virker skadelig for det kjøpende publikum. Det ligger i sabotagen endel av streikens princip. Og ved sabotagen holder man tilbake endel av arbeidskraften. Kampen flyttes over paa arbeidsplassen. Tar vi flere kampmidler i vor tjeneste, behøver vi ikke gi op efter en tapt streik. Det er dette kampmiddel som er blit bedst mottat av alle punkterne paa vort program. Ogsaa den omstændighet, at man truer med at gi os en lov om tvungen voldgift, taler for anvendelse av nye kampmidler. Tar man streikeretten fra os, saa vilde det være galt om man ikke hadde diskutert nye kampmidler. Det er derfor nu paa tide, at organisationen anerkjenner disse kampmidler. Kampen blir skarpere og skarpere og arbeidsgiverne er saamen ikke ræd for at bruke revolutionære midler. Selv om vi tok alle disse midler i bruk, vilde det ikke være saa hensynsløst som arbeidsgivernes kamp. Vi faar ikke være mere hensynsfulde end dem.

O. Lian: Vi er altsaa enig om at bruke streik og sympatistreik og at faglig generalstreik er en eventualitet. Vi er ogsaa enig om boykot. Sekretariatets stilling med hensyn til de mere pludselige kampe, som hr. Nilsen nævnte i forbindelse med sympatistreikerne, er den, at sekretariatet har fattet den generelle beslutning, at der ikke maa arbeides i samme bedrift, hvor der er streik. Men forøvrig er vi bundet av opsigelsesfristen, som organisationen ikke kan bryte uten at paadra sig erstatningsansvar. Striden staar ikke her om at anvende revolutionære eller ikke-revolutionære midler; spørsmålet er om midlerne er fordelagtige for arbeiderne.

Alfr. N. Nilsen: Fordelen ved de nye kampmidler ligger netop i disses anvendelse organisationsmessig. Det har været brugt før. Hvad vi mener er, at massen skal bruke den. Jeg synes forresten, at det nu er saa litet som skiller os, at Lian meget godt kunde anbefale Trondhjemsforslaget.

Votering: Sekretariatets forslag — Trondhjemsforslaget gir ikke anledning til nogen beslutning fra kongressens side — vedtoges mot 34 st.

4. Lovforandringer.

A. Kalvaa: Jeg optar Norsk malerforbunds Trondhjemsavdelings forslag til punkt 1 i § 1 saalydende:

«1. Paa grundlag av klassekampen, virke for at forbedre ar-

beiderklassens løns- og arbeidsvilkaar og for dens endelige befrielse ved produktions- og omsætningsmidlernes sosialisering.»

De nuværende punkter 1 og 2 blir 2, 3 osv.

Jeg mener, at naar en fagorganisation gir sig skin av at være socialistisk, saa skal det ogsaa klart og koncist fastslaaes i lovene, hvad vi tilsigter. I den gamle lov staar det kun, at arbeiderklassens faglige og økonomiske interesser skal varetages. Det vil si, vi søker at skaffe os medbestemmelsesret i kjøp og salg av arbeidskraften. Men vi har ikke fastslaaet at vi vil produktionsmidlernes sosialisering. Dette har altid været en stor feil ved lovene for arbeidernes faglige landsorganisation. Vi maa fastslaa, hvad vi tilsigter. Før produktionsmidlerne er sosialisert faar heller ikke arbeiderne magten i samfundet, og de er stadig avhengig av den klasse, som eier produktionsmidlerne. Vi har reist klassekampen; men den kan ikke bestaa bare i stræben efter medbestemmelsesret i salget av arbeidskraften. Maalet maa være betegnet. Sekretariatet sier vistnok, at vi har fastslaaet dette med samarbeidet med partiet; men det er ikke tilstrækkelig. Mangelen ved loven vil bli avhjulpet ved at vedta det av mig foreslaaede punkt. Hvad skal vi med høirefolk eller liberale i en fagforening? Vi kan ikke lide paa saadanne. Jeg tænker de fleste ved om arbeidsgivernes argument, at de ikke kan anerkjende fagorganisationen, fordi den er socialistisk. Men naar vi saaledes har faat navnet, saa kan vi ogsaa ta gavnet ved bent ut at erklære os. Vi kan ikke dupere arbeidsgiverne allikevel. Da vil vi ogsaa beholde de medlemmer, som kommer ind paa klassekampens grund. La os tone rent og greit flag.

Taletiden blev sat til 5 minutter.

Rich. Hansen: Jeg vil bare si, at Trondhjemsforslaget indeholder ikke nogen realitet. Forandringen peger ikke paa noget nyt. Det er ingen som tviler paa, at fagorganisationen arbeider paa klassekampens grund. Kalvaa sier vi skal fastslaa det. Det er altsaa et dogme han vil ha støpt i form. Ved at vedta Trondhjemsforslaget vil vi gi en finger til deres trosbekjendelse. Men det er indholdet, som skal være det avgjørende. Vi kan heller ikke faa noget andet ut av de gamle love, end at vi staar paa klasekampens grund. Derfor er det hele overflødig. Men det er ogsaa skadelig. Hvis vi vedtar dette og derefter skal agitere, saa maa vi kræve av alle, som slutter sig til, at de skal være socialister. Det har ikke været krævet før. Der har bare været forlangt solidaritet. Og det ved vi, at de fleste, som er kommet ind, er endt som socialister. Nu skal vi altsaa forlange, at de skal være blit socialister paa forhaand. Det er ikke riktig at begrænse vor fagorganisation bare til dem, som allerede er havnet over til socialismen. Det gjør vi imidlertid ved at sætte den fra Trondhjem foreslaaede dogme op som indledning. Det er ogsaa det at si, at det altid har vist sig, at landsorganisationens medlemmer har været socialister. Vedtar vi dette, saa skulde det se ut som om saa ikke hadde været tilfældet. Landsorganisationen staar i intim forbindelse med arbeidernes poli-

tiske organisation og har bidrat sit til socialismens fremme. Vi har ogsaa hele tiden bygget paa klassekampens grund. Men da hopper vi ikke paa den slags ting, som bydes her. Jeg anbefaler sekretariatets uttalelse.

M. Pedersen: Jeg hadde ventet mig en rent saklig debat om dette lille punkt. Men nu har Hansen grepet det an paa en anden maate. Jeg maa slutte mig til forslaget og det av saglige grunde. Jeg har været tilstede paa fagforeningsmøter, hvor der har været reist protest mot socialistisk diskussion. Og det har været gjort med henvisning til at intet staar i lovene. Paragrafen vil forhindre dette, og den kan ingen skade gjøre. Forslaget har intet med fagoppositionen at gjøre; den er simpelthen en nødvendighet.

Kr. Jakobsen: Jeg vil spørre Rich. Hansen, hvori avvikelsen i Trondhjemsforslaget bestaar. Her har man formaaet at samle i 1 punkt, hvad vi tidligere har hat i 2—3, og det er gjort klart og koncist. Det ene punkt skal ikke slaa det andet ihjel; men det gjøres i den indledning vi nu har. Produktionsmidlernes sosialisering er den rigtige vei, og nogen principmæssig avvikelse findes ikke i Trondhjemsforslaget.

A. Kalvaa: Et par ord til Rich. Hansen. Det maa nok være ham, som forsøker paa at lave dogmer her. Der er en stor realitet i dette. Det er en meget fremtrædende organisationsmand, som har sagt, at fagorganisationen ikke er socialistisk. Det fik han ut av de gamle love. Derfor er paragrafen nødvendig. Er det bare fordi det kommer fra Trondhjem, at man er imot dette, saa faar man si fra. Men der kan vel komme noget godt ogsaa fra Trondhjem.

Rich. Hansen: Jeg har deltat i en diskussion om dette emne, for kort tid siden. Det var paa arbeidsmandsforbundets landsmøte i Bergen. Der var baade store og smaa profeter, og man holdt sig nok til realitetene; men det gik ikke.

G. Ousland: Vi har været enig om det princip, at det er gjennom den faglige, politiske og kooperative bevægelse vi skal række frem. Men hver av disse maa ha sine specielle redskaper. Dette kan mistydes derhen, at vi skal kaste vrak paa det politiske arbeide.

E. E. Rudlang: For de smaa og svake organisationer vil vedtagelsen av et forslag som dette skape vanskeligheter.

Sverre Iversen: Jeg slutter mig til Ousland. Det gir et loyalt indtrykk for vor opfatning, at vi staar i intimt samarbeide med arbeiderpartiet, at vi anser socialismens gjennomførelse for maalet. Der findes ikke en mand, som vil paastaa at fagorganisationen ikke er socialistisk. Fire femtedele av fagorganisationens medlemmer staar i den politiske organisation og utgjør kjernen der. Har ikke forslaget realitet, saa vedtar vi det ikke; har det realitet, saa gaar det veien gjennom forbundene. Vi kan heller ikke altid klusse med lovene.

M. Pedersen: Der staar ikke noget andet i forslaget end at fagorganisationen erklæres socialistisk. Dette er riktig, og der洛夫æstes altsaa et faktisk forhold.

Kr. Jakobsen: Striden om enten man skal staa tilsluttet partiet eller ei bortfalder ved at vedta dette.

A. Kalvaa: Iversen sier, at vi ikke skal klusse med lovene. Nei, derfor har vi saa mange utidsmessige love, som er stik imot behovet. Her staar Iversen og Rich. Hansen ogsaa stik imot hinanden. Hvis jeg skulde være opmand, vilde jeg dømme at de har uret begge to. Det høres ogsaa ut, som om man er ræd for at skræmme nogen ved at erklære sig bent ut for socialismen. Baade Rudlang og Rich. Hansen hadde denne rædsel. Høire, venstre og de kristne kunde forarges. Det er ordet socialisme, man synes at være ræd for skal komme ind i lovene.

Rich. Hansen: Selvfølgelig vilde det ikke være noget iveien for os at staa i landsorganisationen om dette vedtoges. Det har hændt i vort forbund, at vi først kan ha stiftet en fagforening, og saa kort bakefter har den anmodet om at faa en politisk foredragsholder. Vi maa først faa dem ind i skolelokalet, før vi kan lære dem ABC. Vi har ikke bruk for at gaa og vifte med en lov for at si: Her har I klassebevisste gutter! Det er aldeles overflødig at si saadant i vore love. Socialister blir de allikevel.

Votering: Sekretariatets uttalelse (se «Dagsorden og forslag med motiver» side 13) vedtoges.

§ 2. Til paragrafens punkt 2 forelaa forslag fra jern- og metalarbeiderforbundet, fra sag-, tomt- og høvleriarbeiderforbundet og med uttalelser av sekretariatet. (Ref. «Dagsorden og forslag med motiver» side 13—15).

Jern- og metalarbeiderforbundets forslag til punkt 2 i paragrafen blev tat tilbake som en følge av komite flertallets forslag med hensyn til organisationsformerne var vedtat.

Sag-, tomt- og høvleriarbeiderforbundets forslag til forandring i punkt 4, anden passus, vedtoges enstemmig og uten debat.

Til punkt 5 hadde jern- og metalarbeiderforbundet foreslaat: «Tallene forandres fra 7.20 og 3.60 til 13.50 og 4.80.»

Dette punkt omhandler kontingenten til streikefondet for helt- og halvtbetalende.

I sekretariatet hadde *Borgen* ændret forslaget til kr. 13.00 for heltbetalende og kr. 5.20 for halvtbetalende.

Sekretariatet foreslog, at «de tilsluttede organisationer maa ha en fast løpende kontingent til streikefond der mindst utgjør kr. 10.40 pr. medlem pr. aar for helt- og kr. 5.20 for halvtbetalende (henholdsvis 20 og 10 øre pr. uke). For de organisationer, som ikke har en saa høi kontingent blir beslutning herom at fatte paa først avholdende landsmøte.»

J. Borgen: Jeg optar forslaget fra jern- og metalarbeiderforbundet. Vi er vel alle enige i at for en god organisation gjælder det at ha gode kampkasser, og dette er riktig. Paa vort landsmøte i 1912 forelaa der forslag om utmeldelse av landsorganisationen, og da optog vi dette med kontingentforhøielsen. Selv i jern- og metalarbeiderforbundet er streikekontingenten minimal; men de øvrige forbund burde dog kunne komme efter med hensyn til det. Det er

ikke længer slik, at kontingentens størrelse er hindrende for at komme med i organisationen. Vi begyndte med megen liten kontingent. Saavidt vi dækket administrationsutgifterne, og tilslutningen var liten. Det store till p er kommet under høiere kontingent. Jeg skal med hensyn til resultatet av vort forslag citere et par tal hentet fra beretningen for 1912. Ifølge denne er der 15,878 medlemmer som vilde faa sin kontingent forhøiet med fra kr. 0.50 op til kr. 5.80. Av disse 15,878 er det 8,729 som allerede nu har en kontingent til streikefond av fra kr. 10.40 til kr. 12.50 pr. medlem og aar; den sidste sats omfatter alene 4998 medlemmer, som saaledes maatte forhøie kontingenten med kun 50  re pr. aar eller ca. 1  re pr. uke. Tilbake blir 7,149 medlemmer, hvis kontingent maatte forhøies med fra kr. 3.40 op til kr. 5.80 pr. medlem og aar. Vil man organisationens fremgang, saa bør man heller ikke sætte st ngsler for midlerne til at naa dette maal. Ved at forhøie streikekontingenten inden de enkelte forbund vil man ogsaa gjøre disse mere kampdygtige. Sekretariatets flertal har forsaavidt im tekommet dette, som det har foreslaaet en forhøielse til 10.40 og 5.20. Et mindretal Rich. Hansen og jeg optok vort forbunds forslag med den ændring at tallene sattes til 13 og 5.20, og i den form er det altsaa forslaget nu foreligger. Ansvar t maa lægges sterkere paa forbundene. Det mente ogsaa landsorganisationens formand da han var tilstede paa vort forbunds landsmøte i 1912. Han sa bl. a.: «Jeg for mit vedkommende vil kjæmpe med n b og kl r for at faa reservefondene op, og heri er arbeiderne med overalt. Jeg er ogsaa enig i de betr ktninger som ligger til grund for nedsættelsen av understøttelsen fra landsorganisationen, nemlig at ansvar t skal falde sterkere paa hvert forbund.» For mindretallet angaaende organisationsformen i sekretariatet stod det klart, at det var en bydende nødvendighet at faa ensartethet i ydelserne til kampkasserne og at disse ydelser burde forhøies. Det maa være overkommelig for de organisationer, som har en lavere kontingent at komme op i kr. 13.00 og kr. 5.20, og jeg anbefaler dette forslag.

O. L an: Det forslag, som foreligger fra sekretariatet har avrundet kontingenten til 20 og 10  re pr. uke. Med Borgens forslag vilde man komme op i 25  re pr. uke. Naar det i sekretariatets forslag staar *minimum*, saa betyr det, at man altsaa ikke *behøver* at være med paa lavmaalet. Men dersom vi sætter dette for stramt, saa kan vi komme til at utelukke enkelte organisationer, som ikke greier at følge med. Det er ganske riktig, at jeg paa j rn- og metalarbeiderforbundets landsmøte talte for streikekontingentens forhøielse; andet kunde jeg ikke gjøre som landsorganisationens formand. Og vort forslag innebærer en ganske stor f rh ielse. Men sekretariatet maa ta hensyn til det hele. Da gjælder det alle forbund. Der er mange grupper i vort land endnu som staar uorganisert. Fiskere, landarbeidere og handelsfolk er grupper, som vi maa faa med i vor kamp, og de har ikke godt for at yde saa meget med en gang. Organisationens rydningsarbeide maa gjøres og lønningerne hæves. Forøvrig henviser jeg til sekretariatets redegjørelse. («Dagsorden og forslag med motiver» s. 15.)

E. E. Rudlang: Hvis jern- og metalarbeiderforbundets forslag blir vedtat, saa maa sporveisforbundet gaa ut av landsorganisationen. Med sekretariatets forslag vil vi nok kunde holde det gaaaende.

Sverre Iversen: Sporveisfolkene maa kunde holde skridt med her. Et minimum er absolut nødvendig. Jeg har forøvrig med hensyn til dette gjort endel beregninger, som jeg skal meddele. Hvis sekretariatets forslag vedtas, saa vil det gripe ind i organisationen paa følgende maate:

I landsorganisationen staar 34 forbund og enkeltstaaende foreninger med tilsammen 60,975 medlemmer. Herav har 26 organisationer med 53,664 nu en minimumskontingent til reservekassen saa stor eller større end forutsat i sekretariatets forslag, mens følgende 8 organisationer med tilsammen 7,311 medlemmer kommer under og maa forhøje kontingenten, nemlig:

Havne- og transportarbeiderforbundet .	1,658	medlemmer.
Malerforbundet	953	—
Skotøiarbeiderforbundet	1,712	—
Skrædderforbundet	808	—
Sporveisforbundet	362	—
Stenhuggerforbundet	1,075	—
Tobaksarbeiderforbundet	689	—
Korkskjærernes forening	54	—

Kontingentforhøielsen efter sekretariatets forslag griper saaledes ikke radikalere ind end at den kan taales, men er allikevel et godt skridt fremover.

M. Michelsen: Jeg slutter mig til Borgens uttalelser. Naar der reises krav paa forhøielse av kontingenten, saa møter det altid motstand i sekretariatet. Allerde i 1905 var jern- og metalarbeiderforbundet kommet op i 30 øre pr. uke. Det viser sig, at denne kontingent ikke har været nogen hemsko for forbundets vækst. Medlemsantallet har øket ustanselig og de utenforstaaende er kommet med likegodt. Man lokker ingen lenger med lav kontingent. Jeg synes det er et meget berettiget forslag det jern- og metalarbeiderforbundet nu har fremsat.

A. Aamodt: Jeg antar, at repræsentanterne nu har opgjort sig en mening om de foreslaaede satser. Jern- og metalarbeiderne betaler nu 30 øre uken i kontingent, og saa kommer Rudlang og hævder, at sporveisforbundet vil gaa ut, hvis der blir 25. Men sporveisfolkene er vel gjennemsnitlig bedre situert end jern- og metalarbeiderne. Da kan de heller ikke være saa daarlige karer.

Anton Egeland: Hr. Borgen uttalte, at organisationen nu hadde gaat sine barnesko. Jeg mener, at mange har ikke faat dem paa endnu. Det er av allerstørste betydning, at faa de ikke faglærte arbeidere organisert. Jeg kan derfor ikke gaa med paa jern- og metalarbeiderforbundets forslag. Kontingentens størrelse er heller ikke helt avgjørende for en kamp. Man kan ikke hævde organisationens krav ved pengemagten. Magten ligger i selve sam-

menslutningen. Derfor maa vi være varsomme med at øke kravet til den enkelte end over rimelighetens grænser.

J. Borgen: Lian vil gaa frem skridtvis; men jeg mener, det er den skridtwise fremgangsmaates skyld, at vi ikke er kommet længer end vi er idag. Hvis ikke sporveisforbundet organisationsmæssig er bedre situert end, at det vil gaa ut, dersom vi vedtar dette, saa er det ikke levedygtig ellers heller. Men det vet vi, at dets medlemmer har 1400—1800 kr. om aaret. Lian nævnte ogsaa skogsarbeiderne; men skogsarbeiderne har faat dispensation, og det kan vel ogsaa eventuelt nye organisationer faa.

G. Sethil: Jeg er enig i at vi bør faa kontingenten til landsorganisationen op. Men vi maa ogsaa ta hensyn til de forskjellige forhold. Som det nu er har en stor del av landsorganisationens medlemmer en kontingent av 40 øre uken. Gaar der 5 øre til forsikringskassen, saa blev der 35 øre igjen. 5 øre gaar vel til administrationen saa blir der igjen 30 øre til streikekassen. Regner vi saa fra 7 kontingentfri uker, saa blir det med 30 øre uken en aarlig kontingent av kr. 13.50. Dermed skulde vi være paa høiden. Men vi maa ogsaa ta hensyn til de grupper, som er mindre velstillet og har vanskeligere for at følge med. Jeg vil derfor anbefale sekretariatets forslag.

E. E. Rudlang: I sporveisforbundet er det slik, at de, som var paa høieste løn i 1908 ikke har anledning til at faa forbedringer før i 1917. Der var misnøie med konflikten i 1910, og i vor største avdeling var der flertal for utmeldelse. Det maa erindres at vi ikke har forsikringskasserne i vort forbund. Det blir til, at vi bare betaler, men faar ikke noget igjen, og dette regner de forstaaelsesløse med. Vi har ogsaa ringe anledning til faglig opplysning. Skal vi holde møter saa maa det være midt paa natten, og da er de fleste trøtte og kan ikke følge saa opmerksomt med. Dette er grunden til at vi staar saa daarlig som vi gjør. Der skulde været opprettet et bestillingsmandsforbund. Der er mange, som har daarlige gager, især i begyndelsen. I Bergen er forholdene særdeles daarlige. Sættes kontingenten for høi, saa resikerer vi ogsaa stagnation i tilslutningen. Jeg vil henstille til kongressen at vedta sekretariatets forslag.

Hans O. Høghund: Differansen mellem sekretariatets og Borgens forslag synes mig ikke saa stor, at det skulde være noget til hinder for at vedta det sidste. Jeg gaar da ut fra, at enhver organisation maa faa tid til at avholde sit landsmøte, før det trær ikraft. Rudlang opplyser, at sporveisforbundet har oppe spørsmålet om utmeldelse av landsorganisationen paa grund av den nuværende kontingent. Her vil jeg si, at jern- og metalarbeiderforbundet ogsaa staar tvilsomt likeoverfor utmeldelse, hvis ikke vort forslag blir vedtat. Om saadant skal ha noget at si, saa faar altsaa kongressen veie mellom disse to. Nu er det slik, at om det ene forbund har sine kasser fylde, saa kan det ikke gaa til kamp, fordi de andres er tomme. Vi maa staa saaledes til enhver tid, at vi kan gaa til kamp, og derfor er det nødvendig at forhøie streikekontingenten. Jern- og metalarbeiderforbundets nuværende kontingent bør være det minimale.

Anton Olsen: Det fremgaar av Lians uttalelser, at han er enig med jern- og metalarbeiderforbundets opfatning i denne sak. Men han tør ikke gaa med os. Han vil lægge paa for halvtbetalende, men ikke for heltbetalende. Vi maa se til at faa landsorganisationen saa god som mulig, og frygt for tilbakeslag her bør ikke skræmme **nogen**. Og til Rudlang vil jeg si, at vi som kommer med forhøielsesforslaget her, har betalt ind i landsorganisationen mangfoldige tusener kroner mer end vi har faat i perioden.

A. Juell: Jeg vil anbefale sekretariatets forslag, og det gjør jeg, fordi jeg tænker paa de grupper, som endnu er uorganisert. Det gaar ikke an at begynde en organisation med saa høi **kontingent**. Man maa ogsaa huske paa, at jern- og metalarbeiderne har en klasse b, som betaler 20 øre pr. uke. Efter sekretariatets forslag vil de andre forbund igrunnen komme paa høide med jern- og metalarbeiderforbundet.

Laurits Olsen: Jeg kan være saa fuldstændig enig i at ønske det, som Borgen foreslaar. Men fiskerne, skogs- og landarbeiderne kan endnu ikke følge med. Lønnen er snau og en høi kontingent vilde skræmme. Det er med disse hensyn for øie, at jeg ikke kan stemme for Borgens forslag. Sporveisforbundets trusler har vi hørt før. Vi kan heller ikke vedta dispensationer paa forhaand.

Dirigenten oplyste, at der var indtegnet en række talere, og tiden for formiddagsmøtet var nær utløpen. Han foreslog derfor, at man gik til valg paa **valgkomite** før møtet hævedes. Dette vedtoges.

Følgende blev foreslaaet av dirigenten: P. Aalberg, Trondhjem, M. A. Bakke, Kristiania, I. Bjerkmann, Kristiania, Hans Eriksen, Glemminge, Edv. Evensen, Kristiania, Th. J. Friis, Bergen, Kr. Marheim, Drammen, A. Melgaard, Kristiania, Chr. Systad, **Bergen**. Fra forsamlingen foresloges følgende: A. Kalvaa, H. Olsen, O. Karlsen, G. Gundersen, J. Knudsen, Gjermundsen, Th. Veber, Alfr. M. Nilssen. Dirigenten opnævne følgende til at tælle stemmerne: Walseth-Bjerge, A. Schultz, A. Myrstad, A. Askedal og J. M. Winge.

Møtet hævet.

Eftermiddagsmøtet fredag 27. juni.

Dirigent: *A. Aamodt*. Sekretærer: *Johs. M. Odegaard* og *Paul Aalberg*.

Protokollen oplæstes og godkjendtes.

Dirigenten refererte utfaldet av valg paa valgkomite. Følgende var valgt: *Kr. Marheim* med 158 stemmer, *Hans Eriksen* 157, *M. A. Bakke* 153, *Edv. Evensen* 151, *I. Bjerkmann* 150, *Chr. Systad* 143, *P. Aalberg* 141, *A. Melgaard* 139, *Th. J. Friis* 138. Dernæst hadde Kalvaa 38 og Veber 21 stemmer.

Lovforandringer.

(Forts.)

G. Ousland: Jeg vil anta, at enten man sætter kontingenten til den ene eller anden sats, bør der ikke tales om uttrædelse av

landsorganisationen. Et forbund, som staar utenfor landsorganisa-
tionen har større opfordring til at ha en sterk reservekasse end
noget andet. Det er jo selve *forbundenes* reservekasser det her gjæl-
der at styrke. Vi burde nu være kommet saa langt, at vi kunde
vedta jern- og metalarbeiderforbundets forslag.

O. Lian: Jeg er enig med smed Michelsen i at forskjellen
mellem forslagene er ganske liten, og jeg skulde sandelig ikke graate
om Borgens forslag blev vedtat. Jeg tror ogsaa at alle de forbund,
som nu staar i landsorganisationen kunde bli staaende. Her er for
eks. sporveisforbundet, hvis medlemmer ikke er saa daarlig stillet,
at de ikke kunde klare det. Det er heller ikke Rudlangs personlige
mening at utmeldelse bør finde sted i tilfælde jern- og metalarbeider-
forbundets forslag vedtages. Men hensynet gjælder dem, som staar
utenfor, og de uorganiserte. Vi staar her som repræsentanter for
den samlede landsorganisation, og jeg er fuldt enig i at vi maa ha
sterke reservekasser; men allikevel bør vi gaa skridtvis. Vi be-
kjæmper ikke tendensen i forslaget fra jern- og metalarbeiderne; vi
er helt enig i den tanke, som ligger til grund for det.

J. Borgen: Juell bemerket, at vi i jern- og metalarbeiderfor-
bundet hadde en B-klasse med 20 øres kontingent. Denne bestaar
av 1500 mot godt og vel 9000 i A-klassen. Regnet man B-klassen
med og tok gjennemsnittet, saa blev kontingenten allikevel 28½ øre.
Desuten foreligger der forslag om at forhøie streikekontingenten for
B-klassen. Jeg vil gjøre opmerksom paa, at en forening, Forgyl-
dernes fagforening, har en lavere streikekontingent end fastsat i landsorga-
nisationens love som minimum. Mit forslag vil medføre kontingent-
forhøielse for ca. 16,000 medlemmer, efter sekretariatets forslag vil
ca. 7000 medlemmer faa kontingentforhøielse. Blandt dem som maa
forhøie kontingenten er følgende forbund med kontingent:

Havne- og transportarbeiderforbundet	kr. 7.20 heltbt. 3.84 halvbt.		
Malerforbundet	« 9.60 — 4.80 —		
Skotøiarbeiderforbundet	« 7.84 — 4.41 —		
Skrædderforbundet	« 7.64 — 3.88 —		
Sporveisforbundet	« 7.32 — 3.66 —		
Stenhuggerforbundet	« 7.80 —		

Oskar Karlsen: Efter jern- og metalarbeiderforbundets opfat-
ning er altsaa alle modne til at ta en større kontingent; men man
er ikke, efter de beslutninger som er fattet her tidligere, modne for
nogen mere fremskreden solidaritet. Jeg sier: la os beholde det
idylliske forhold vi har ogsaa paa dette punkt. Der tales saa meget
om medlemmerne, la os vogte os for dem, som truer.

Kr. Jakobsen: Er vi enig om, at det er nødvendig, saa maa
vi ogsaa gaa til forhøielsen. Flere kongresser behøver ikke at klusse
med dette. Det er aldeles ikke mening i Rudlangs trusel. I en
stor lockout kunde vi ikke greie os med de kasser vi har og neppe
med de forhøielsen vil bringe. Til sporveisforbundet vil jeg si:

«Før solen daler vi seil maa heise,
ei døde hefter paa livets reise.»

Sverre Iversen: Vedtas Borgens forslag maa foruten de 8 organisationer, som blev nævnt i forbindelse med sekretariatets forslag, **kontingenten** yderligere forhøies av 9 organisationer med tilsammen 8343 medlemmer.

Tilsammen vil det saaledes være 13 forbund og 4 enkeltstaaende foreninger med tilsammen 15,659 medlemmer som maa forhøie kontingent til reservekassen.

Angaaende forgyldernes forening er at bemerke, at til tabelopgaven i beretningen har foreningen fratrasket kontingenten til landsorganisationen, saa beløpet der skulde være kr. 8.80 mot opført kr. 4.44.

E. E. Rudlang: Uttalelsen om at sporveisforbundet muligens kunde melde sig ut av landsorganisationen om Borgens forslag blev vedtat var ikke nogen trussel fra min side; men kun en opplysning om stemningen. Derimot oppfattet jeg Høglund, som om han bar frem trussel, dersom de ikke fik sit igjennem. Det er sandt, at vore folk er ikke kommet lenger. Vi er kommet senere med i organisationen end mange her. Vore forhold er heller ikke de samme som fag- og industriarbeidernes. Det gaar ikke an i en skole at forlange det samme av 1. og 7. klasse. Eleverne er ikke i like grad utviklet. For mit persolige vedkommende kunde jeg gjerne være med paa en hoiere kontingent. Men det vilde gi et feilagtig indtrykk om jeg, som skal tale paa forbundets vegne, ga lofter her. Jeg maa meddele stillingen som den er blandt medlemmerne. Skjønt det for mig er litet smakelig, maa jeg altsaa staa som talsmand for det laveste her. **Jeg** er enig med formanden i, at vi maa gaa skridtvis frem. De nye har saa **meget** at lære; men de lærer hurtigere, naar de kan bygge paa de andres erfaringer. Det er ogsaa sandt, at en hel del offentlig funktionærer staar paa lave lønninger, lavere end mange fag- og industriarbeidere. — De flest mulige bør komme med i organisationen, og derfor vil jeg fastholde, at kongressen gjør klogest i, at holde sig til sekretariatets forslag.

J. Holen: Som repræsentant for skogsarbeiderne kan jeg ikke stemme for kontingentforhøielse. Naar Lian sier, at alle forbund, som staar i landsorganisationen, nu kan taale forhøielsen, saa er det ikke saa. Der er en 30—40,000 skogs- og landarbeidere, som endnu staar utenfor, og vor aarlige arbeidstid strækker **sig** ikke over 40 uker. Kun en brøkdel av disse arbeidere kan vi faa med, hvis vi gaar til den største forhøielse. Personlig, hvad mig angaar, saa skjønner jeg nok kontingentforhøielsens fordele; men naar her er saa mange som ikke gjør det, nødes vi til at ta hensyn. Vi kan snart komme saa langt, at de, som er kommet ind i organisationen, skjønner den høie kontingents værd; men vi har endnu for mange utenfor. Opover Solør og Odalen er der dannet organisationer, som vi venter at faa ind. Og ved den nuværende kontingent kan vi faa dem ind og bibringe dem forstaaelsen. Forhøier vi kontingenten nu, saa er der smaa utsigter. Jeg kan derfor, saa gjerne jeg personlig vilde, ikke stemme for nogen forhoielse.

A. Aamodt: Vi har ogsaa i jern- og metalarbeiderforbundet

prøvet den lave kontingent, og vi gik ikke frem under den. Først da forhøielsen kom gik det. Hvis vi gaar til den høieste sats her, saa vil vi styrke landsorganisationen. Derfor anbefaler jeg Borgens forslag. Jeg mener dog, at der kan gjøres dispensationer.

Hans O. Høglund: Her paa landsorganisationens kongres repræsenterer vi forbundene og maa være tolke for disses beslutninger. Det er altsaa ikke nogen trussel, naar jeg nævner den beslutning jern- og metalarbeiderforbundet har fattet paa sit landsmøde. Naar en saadan beslutning er vedtat, saa skal den heller ikke skjules. Jeg vil dermed ikke ha sagt, at den absolut skal ha den virkning.

Alfr. Melgaard: Jeg trodde at ialfald fagoppositionen skulde støttet dette forslag. Solidaritet uten realitet duer aldeles ikke. En lang ekstrakontingent er ogsaa kjedelig at faa. Støtter Borgens forslag.

Votering: Mot 10 stemmer besluttetes at kontingentforandring skulde foretages. Mot 44 stemmer, som avgas for Borgens forslag, vedtoges sekretariatets forslag.

Til § 4, *kongressen*, forelaa følgende fra Norsk sag-, tomt- og høvleriarbeiderforbund:

§ 4, punkt 2 a forandres saaledes: «Forbund har ret til at vælge 1 repræsentant for hvert fyldt 300-tal for de første 3000 medlemmer, dog mindst 1, samt for det overskytende antal 1 for hvert fyldt 500-tal medlemmer.»

Motiverne og sekretariatets bemærkninger se «Dagsorden og forslag med motiver» s. 16.

A. Juell optok forslaget og motiverte det nærmere. Forandringen vilde øket nærværende kongres med 8 repræsentanter.

Sverre Iversen: Jeg vil holde mig til sekretariatets anmerkninger her. Organisationen vil komme til at vokse ogsaa i de kommende 3 aar. Og en kongres med 4—500 medlemmer er ugjærlig at dirigere. Vi vil om nogle aar være nødt til at gaa til en indskrænkning allikevel. Systemet nu er regressivt, idet de smaa forbund har en repræsentant for hver 300 medlemmer, de større en for hver 500.

A. Juell: Jeg kan ikke indse, at der er nogen grund til at opta hele repræsentationsspørsmaalet for denne lille saks skyld. Kongressen burde bestaa av repræsentanter fra alle landsdele.

Votering: Juells forslag forkastedes mot 8 stemmer.

Fra Norsk malerforbund forelaa følgende forslag:

Landsorganisationens love § 4, punkt 9 faar følgende tilføielse: «Likesaa bestemmes diætgodtgjørelsen under reiser i landsorganisations tjeneste i ind- og utland.»

J. M. Winge optog forslaget. Det forkastedes med stor majoritet.

Til § 5, *hovedstyret*. Fra Norsk træarbeiderforbund forelaa forslag: «Hovedstyret utgaar helt.» Hvis hovedstyret besluttet bibeholdt foreslaaes subsidiært:

§ 5. Hovedstyret. 1 forandres til: «Efter de i § 4, punkt 2 b og d fastsatte regler vælges et hovedstyre. Repræsentanter til hoved-

styret vælges for et aar ad gangen efter hvert aarsmøde i landsorganisationen.»

Fra Norsk arbeidsmandsforbunds stedlige styre i Trondhjem forelaa likeledes forslag om ophævelse av hovedstyret.

Fra sekretariatet forelaa følgende forslag:

§ 5. *Repræsentantskapet.*

1. Straks efter sidste kongres vælger styrerne for de tilsluttede forbund og enkeltvis tilsluttede foreninger efter regler som i § 4, punkt 2 b og d fastsat, medlemmer av repræsentatskapet. Valget gjælder for kongresperioden, forsaavitt ikke vedkommende forinden uttræder av vedkommende organisations styre; i saa tilfælde har styret straks at vælge en ny.

Meddelelse om valgte repræsentanter tilstilles straks sekretariatet.

Repræsentantantallet skal til enhver tid være overensstemmende med repræsentationsreglerne i § 4, punkt 2 b.

2. Repræsentantskapet holder møter sammen med sekretariatet, saa ofte sekretariatet eller et forbunds styre forlanger det.

Repræsentantskapet behandler alle saker, som i henhold til lovene henvises dit og er saaledes landsorganisationens øverste myndighet mellem kongresserne.

I punkt 3 og 4 forandres «hovedstyret» og «hovedstyremøterne» til henholdsvis «repræsentantskapet» og «repræsentantskapsmøterne.»

Forslag med *motiver* ellers referert i «Dagsorden og forslag med motiver» s. 17—20.

Sverre Iversen: Hvis forslaget vedtas, saa kommer det til at berøre §§ 4, 5, 6 og 8. Baade fra trærarbeiderforbundet og fra arbeidsmandsforbundet foreligger forslag om at ophæve hovedstyret. Trærarbeiderforbundet sætter forbundsstyrerne isteden. Forslaget fra Norsk arbeidsmandsforbunds stedlige styre i Trondhjem sætter 11 eller 13 repræsentanter. Jeg kan ikke skjønne, at de to forslag er bedre eller byr andre garantier end sekretariatets. Jeg tillater mig desangaaende at henvise til motiveringen. Det har med adskillig grund været hævdet, at hovedstyret ikke lenger hævder sin plads; men vi maa heller ikke ophæve enhver forbindelse mellem forbundene og landsorganisationen. Som det nu er kommer 10 forbund høist med i sekretariatet, 15 blir staaende utenfor. Den av sekretariatet foreslaaede ordning vilde skape et bedre forhold.

H. Pettersen: De opgaver, som hovedstyret har at behandle, er regnskaperne og beretningerne. Jeg har hørt om kun et eneste tilfælde, hvor hovedstyret har tat en anden stilling end sekretariatet. I konfliktstilfælde er hovedstyret ogsaa litet paakrævet. Sekretariatet har her langt lettere for at greie sakerne. Det er kun i specielle tilfælde man gaar om hovedstyret med en sak. Det kan indvendes at forbundsstyrerne vilde være et for stort apparat at samle; men man kunde jo indkalde bare en repræsentant eller forbundets formand repræsenterende hele forbundsstyret. Jeg vil anbefale

træarbejderforbundets forslag med den forandring, at der kan være en repræsentant for hvert forbund.

Sverre Iversen: Efter H. Pettersens indlæg nu, saa forstaar jeg ikke, at der er nogen forskjel mellem ham og os.

A. Knudsen: Min opfatning er, at hovedstyret er ganske unødigt. Det medfører kun udgifter. Jeg har nu siddet i hovedstyret i 3 aar, og jeg har ikke set, at det har utrettet noget praktisk. Det er ganske overflødig. Dersom det blir besluttet at oprette repræsentantskap, saa er jeg uenig i de regler, som er opsat. Kunde man ikke for at finde folk til disse hverv ogsaa gaa udenom hovedstyremedlemmerne? Jern- og metalarbejderforbundet er i vækst og faar snart ret til 10 repræsentanter. Alle disse kan ikke tas inden hovedstyret. Bestemmelsen om, at det skal være hovedstyremedlemmer er da ogsaa ganske overflødig.

O. Lian: Kjernen i sekretariatets forslag er, at der mellem kongresserne skal kunde indkaldes en institution som sekretariatet i vanskelige tilfælde skal kunne henvende sig til. De, som ikke sitter i forbundsstyret, har vanskelig for at følge med i denslags saker. Efter træarbejderforbundets forslag skal først de interesserte forbundsstyrer behandle saken og saa samtlige. Nu har Pettersen ændret sit forslag saaledes, at der skal kunne være en repræsentant for hvert forbund. Men dette er jo ikke saa retfærdig som sekretariatets forslag.

Voting: Sekretariatets forslag vedtoges mot 10 stemmer. Redaktionsforandringerne i § 4 ændredes, efter vedtagelsen av sekretariatets forslag til at lyde saaledes:

Under henvisning til, hvad der er anført under § 5, hovedstyret, foreslaaes punkt 3 saalydende:

3. «De av forbundsstyrerne og enkeltvis tilsluttede foreningers bestyrelser (p. 2 b og d) valgte repræsentanter er det for perioden efter § 5 punkt 1 valgte repræsentantskap.

I punkterne 6, 11 og 13 forandres ordet «hovedstyret» til «repræsentantskapet».

Punkt 14 efter træarbejderforbundets forslag tiltraadt av sekretariatet saaledes:

14. «og de av hovedstyrets medlemmer, der ikke er valgt som repræsentanter» utgaar.

Til § 6 blev følgende vedtat:

«Under henvisning til, hvad der er anført foran under § 5, foreslaaes, at i punkt 1, 4 og 5 forandres ordet «hovedstyret» til «repræsentantskapet».

Til § 8 var en række forslag indkommet («Dagsorden med motiver», s. 20—22). Følgende av træarbejderforbundet foreslaaede og av sekretariatet anbefalte vedtoges:

Punkt 5. Andet avsnit forandres til: Forøvrig har sekretariatet ret til naarsomhelst at skride ind for ved direkte forhandling med arbejdskjoperne at søke en opstaat konflikt bilagt eller endog hævet, hvis det er nødvendig, dog ikke før vedkommende hovedorganisa-

tioners styrer, som konflikten angaar, i fællesmøte med sekretariatet har fattet beslutning herom.

Punkt 8 forandres til: Under konflikter eller arbejdsstansninger som angaar flere organisationer skal ingen enkelt organisation træffe nogen endelig afgjørelse med arbejdskjøperne uden sekretariatets godkendelse, heller ikke maa under nogen konflikt eller arbejdsstans meddelelser av nogen art tilflytte pressen uden efter samraad med sekretariatet.

Til punkt 9 foreslog sekretariatet, at der mellem ordene «forhandling, forliksmægling» indflettes «og under retstvister». Dette vedtoges.

§ 9. *Understøttelse under streiker og lockouter.*

Fra Norsk jern- og metalarbejderforbund forelaa følgende forslag:

«§ 9, punkt 4. Tallene 1.00 og 0.50 forandres til 0.70 og 0.35. Andet afsnit utgaar.» (Motiver med sekretariatets redegjørelse: Dagsorden og forslag med motiver» s. 23—25.)

J. Borgen: Jeg optar jern- og metalforbundets forslag. Dette hænger nemlig sammen med, hvad som er foregaaet forut. Landsorganisationens ydepligt maa sænkes og sættes til et minimum. Ansvar for en konflikt og dermed for det væsentlige av dens økonomiske byrder maa hvile paa det enkelte forbund. Som det nu er kan ikke landsorganisationen klare sine forpligtelser mot de store forbund. Vi maa stille det slik, at hver blir stillet likt. Det er ikke sunde forhold som det nu er. I løpet av 7½ aar har jern- og metalarbejderforbundet indbetalt til landsorganisationen. . kr. 421,626.72
Mottat » 195,406.00

Balance kr. 226,220.92

Arbejdsmandsforbundet:

Indbetalt kr. 1,046,856.86
Mottat » 1,153,347.12

Underskud kr. 106,490.26

Nu er det saa, at man staar paa den heldige side, og har noget tilgode og kan forsaavidt lide paa det; men disse tal taler et tydelig sprog om at konflikterne mer maa bæres av de enkelte forbund. Sekretariatet maa faa anledning til at veie organisationernes økonomiske styrke, og da maa man tælle paa knapperne. I mange øieblikke kan den økonomiske situation være avgjørende. Derfor maa den største del av de økonomiske byrder ved en konflikt hvile paa forbundene. Vi ønsker ogsaa strøket det afsnit, som tillater sekretariatet at forhøje bidraget, naar 40 procent av et forbunds medlemmer er i kamp. Det viste sig aldeles upraktisk i den store lockout, og den belærte os om, at nogen saadan bestemmelse bør vi ikke ha.

O. Lian: Jeg trodde ikke, at man skulde si, at ansvaret var hos landsorganisationen og ikke hos forbundene, naar landsorganisationen yder 1 kr. dagen og forbundene resten. I sekretariatet er vi av den mening, at det er unødigt at nedsætte bidragene nu. De 7 kr.

er ikke saa meget værd som i 1907. Jeg er enig med jern- og metalarbeiderne i deres betragtningsmaate; men de skulde finde sig i det som det er nu. Paa sit sidste landsmøde forhøiet f. eks. arbeidsmandsforbundet streikeunderstøttelsen for sine medlemmer. Jeg mener da, at det er overflødig og unødigt nu at gaa til en nedsættelse av landsorganisationens bidrag. Det er saavisst ingen som driver spekulation med det allikevel. At landsorganisationen ikke i alle tænkelige situationer kan evne at betale bidraget er en anden sak og ikke noget argument. Det gjælder bare som undtagelse. Det har forøvrig hændt kun en gang, og det var under storlockouten i 1911. I alle de andre store konflikter har landsorganisationen klaret sine forpligtelser. I 1911 blev bidraget nedsat til 5 kr. pr. uke for ikke at tømme kasserne for hurtig. Med hensyn til Borgens anførsler om, hvad de og de forbund har indbetalt og hvad de har faat igjen, saa er der mange forhold, som spiller ind der. Jeg tror ikke kongressen bør hefte sig for meget ved det.

M. Nygaard fremsatte følgende forslag: «§ 9, punkt 4, forandres til 1 kr. pr. dag for helt- og 50 øre for halvtbetalende medlemmer — søndage undtat. Andet avsnit utgaar.»

A. Askedal: Alle bør avvise dette forslag om nedsættelse av bidraget. Jeg anbefaler at sekretariatets indstilling blir vedtat.

A. Juell: Jeg frafalder ordet og slutter mig til Lians uttalelser. I samarbeidet forbundene imellem er det til forskjellige tider nogen som faar og **nogen** som yder.

G. Sethil: Jeg var med og talte for nedsættelse fra 8 til 7 kr. i 1907; men de 7 kr. har ikke den samme værdi nu som i 1907, hvorfor nedsættelsen er besørget av sig selv. Forbundene har ogsaa forhøiet streikekontingenten siden. Bidraget fra landsorganisationen er saaledes forholdsvis mindre nu end i 1907. Borgen trak sammenligning mellem, hvad man hadde faat og hvad man hadde indbetalt. I 1904 var det bakerne, som hadde indbetalt mere end de hadde faat; i 1907 kunde jeg bevise, at arbeidsmandsforbundet hadde betalt ind mere end det hadde faat. Forholdet m. h. t. dette kan altsaa skifte. Statistiken maatte strække sig over et langt tidsrum for at ha betydning. Jeg vil støtte sekretariatets forslag og tillike stemme for *M. Nygaards* forslag om at avsnittet om utbetaling av 8 kr., naar 40 pct. av medlemmerne er ute i streik eller lockout, utgaar.

L. E. Svendsen: Dette om landsorganisationens ydelser berører vort forbund meget sterkt. Vi har hat en konflikt siden langsorganisationen blev stiftet. I 1906 var en konflikt, hvori over 40 pct. var indblandet. I 1907 bekjæmpet vi jern- og metalarbeiderforbundets forslag og vi gjør det ogsaa nu. Vort forbund har sin hovedstyrke her i Kristiania, og blev siste punkt strøket, saa vilde det eventuelt ogsaa berøre os. Selv med vore internationale forbindelser kunde vi ikke bære det. Og naar det har været nævnt, at bokbinderforbundet vilde berøres av andet passus, saa maa man erindre, at dette kun gjælder 60—70 medlemmer. Jeg anbefaler sekretariatets forslag.

M. Nygaard: Det forslag, jeg har fremsat, er et mellemforslag. Det er efter debatten ganske logisk, at et saadant mellemforslag blir

vedtat her. Der er talt om de dyrere tider og pengenes forringede værdi. Det er ikke landsorganisationen, men de enkelte forbund, som skal bære det. Her tales ogsaa om, hvad man har indbetalt og ikke faat igjen. Jeg kunde meget let paaavise, at vort forbund ikke paa langt nær har mottat i understøttelse, hvad vi har indbetalt; men vi regner med det, som med enhver anden forsikring. Det beste er, at uheldet ikke kommer. Alle skal ha like rettigheter, og man bør helst undgaa ekstrakontingent. Det var sagt av Lian, at det var bare et tilfælde, hvor landsorganisationen ikke hadde kunnet opfylde sine forpligtelser. Jeg kjender ogsaa et andet tilfælde, hvor vi formere skulde hat 8 kr., men vi maatte nøie os med 3. I 1911 hadde vi 90 procent av vore folk ute og fik 5 kroner istedetfor 8. Der var paa samme tid en stor møbelsnekkerkonflikt. Der har alt-saa været to tilfælder for vort vedkommende. Jeg vil anbefale medlemmerne at gaa med paa mit mellemforslag i sin helhet. Understøttelsen blir ikke saa liten allikevel, og naar det rigtig gjælder, viser det sig at andet punkt er magtesløst.

A. Aamodt: Jeg har utarbeidet en statistikk over forbundenes utgifter til understøttelser i konflikter og hvad landsorganisationen har bidraget hertil, og jeg skal meddele denne statistikk til belysning:

Forbund	Utbetalt under- støttelse ialt i 1912 Kr.	Herav bidrag fra landsorga- nisationen Kr.	Underst. pr. tapt arbeidsdag Kr.	Landsorg. bidrag i pct. av samlet underst. Pct.
Arbeidsmandsforbundet	310,357.97	225,269.00	1.32	72.5
Baker- og konditorforbundet . .	313.00	—	—	—
Formerforbundet	—	364.00	—	—
Guldsmedarbeiderforbundet . . .	95,360.00	51,972.66	1.74	54.5
Havne- og transportarb.forb. . .	590.00	—	—	—
Jern- og metalarbeiderforbundet	10,346.40	5,109.50	1.84	49.5
Malerforbundet	6,442.00	4,571.00	1.16	71.0
Matros- og fyrbøterunionen . . .	125.00	70.00	1.45	56.0
Murerforbundet	4,896.19	2,996.00	1.63	61.3
Møbelsnekkerforbundet	3,187.79	1,554.00	1.56	48.8
Sag-, tomt- og høvleriarb.forb. .	3,563.00	2,690.00	1.32	75.6
Skind- og lærindustriarb.forb..	6,224.60	4,786.43	1.07	77.0
Skotøiarbeiderforbundet	—	—	—	—
Skrædderarbeiderforbundet . . .	—	—	—	—
Stenhuggerarbeiderforbundet . .	10,600.00	6,478.50	1.23	61.0
Tobaksarbeiderforbundet	1,418.38	1,030.50	0.90	70.8
Træarbeiderforbundet	7,441.70	4,386.00	1.24	59.0
Tilsammen	460,866.03	311,277.59	1.39	67.5

Som det nu er slipper landsorganisationens kasse op først. Hvis understøttelsen var mindre, saa landsorganisationen kunde bære det, var man ogsaa forsigtigere med at gaa til konflikt. Nu viser det sig, at de 7 kroner ofte er en overveiende del av den understøttelse som ydes, og man lider paa den. Der kunde nok komme den dag da landsorganisationens kasse ikke blev sprængt først. Nu

faar sekretariatet ta støiten. Jeg kan ikke skjønne, at Lian motsetter sig nedsættelsen. Det vilde styrke landsorganisationen som kamporganisation.

J. Borgen: La os tænke os, at jern- og metalarbeiderforbundet fik 40 procent av sine medlemmer ut i kamp. Det blev efter det nuværende medlemstal ca. 5000 medlemmer. Tror man, at landsorganisationen da kunde greie at gi os 8 kr. uken i understøttelse? Man synes mene, at jeg har rettet kritik mot arbeidsmandsforbundet. Det være langt fra. Jeg har kun ført kritiken i almindelighet og benyttet dette forhold som eksempel. Ser man paa konflikten ved Stavanger blik- og emballagefabrik medgik til denne 28,000 kr., hvorav 23,000 kr. kom fra landsorganisationen. I tillid til landsorganisationen undlater man at styrke sine egne kasser.

Helga Nitteberg: Jeg er enig med Lian, men da talerne her nærmest har talt om sine egne forbund, vil jeg som kvinde berøre kvindernes stilling i organisationen. Det er jo altid slik, at de sterke lettere kan bære byrderne end de svake. Det er derfor naturlig, at det er jern- og metalarbeiderforbundet som foreslaar dette. Kvinderne vil være vanskeligere at organisere ved en mindre understøttelse. Landsorganisationens understøttelse er for de smaa forbund det bærende. Der vilde kanske falde medlemmer fra om streikeunderstøttelsen blev mindre. Vi i de smaa forbund maa ogsaa være med at yde til de store konflikter. Og det er vanskelig for et litet forbund at lage nogen streik, saa det blir sjelden vi gjør krav paa understøttelse.

A. E. Gundersen: Man maa ogsaa erindre, at en mængde kvinder staar spredt sammen med mænd i organisationen. Og de kan faa ekstrakontingenten nedsat. Vi streiker meget, ellers kunde vi faat en fælles streikekasse. Jeg har dog fulgt nøie med og har set at der er skedd forbedringer med hensyn til dette. Engang var der en organisation, som streiket et halvt aar for at faa en død mand ind i pladsen sin igjen. Det kunde ogsaa hände, at arbeidskjøperne kastet os ut, saa vi ikke kunde støtte hverandre. Vi maa være forsigtige og ikke streike bort flere penge end vi har. Jeg er aldeles sikker paa, at om Nygaards forslag blir nedstemt her idag, saa blir det vedtat paa næste kongres.

E. E. Rudlang: Kongressen har vist trodd, at sporveisfolkene har været egoister. Det er derfor interessant at høre paa Borgens uttalelser. Vi kunde si: Hvorfor skal vi staa i landsorganisationen vi, som aldrig streiker? Jeg vil da forsvare mig med assuransen. Jeg hører nu, at mine kolleger her argumenterer som mine uorganiserte kamerater. Naar jeg har hørt paa denne debat, saa har jeg faat mere vind under vingerne. Jeg vet at sporveisforbundet kun har at betale og har liten utsigt til direkte at faa det igjen. Men vi har fordelene indirekte i den stadige assurance og det stedsevarende rygstøe vi har. Saaledes er det ogsaa med alle de andre. Det skinner dog igjennem her, at det har været handlet utidig i konflikter, og det bør vi vogte os for. Tiltrods for at vi altsaa ingen

interesse har av enten bidraget er stort eller litet vil jeg stemme for Nygaards forslag.

A. Bay: Der kan være meget i det, som anføres av Borgen. Men solidariteten maa være det bærende. At Borgens forslag skulde være patentmedicin mot ansvarsløshet tror jeg dog ikke. Vi pligter at faa de tilbakeliggende organisationer op ved siden av os. Der foreligger heller intet bevis for at ansvarsløse kampe er ført.

Alb. Arnevig: Det er jo blit hævdet, at de faglige kampe maa gjøres saa effektive som mulig; vi maa derfor ikke lægge hindringer i veien for at de flest mulige kan komme med i organisationen.

Th. Andersen: Det forslag Borgen her har fremsat, er vedtat av jern- og metalarbeiderforbundets sidste landsmøte, hvor det fremkom som et bestemt krav. Det er en assurancesak, og hver skal faa efter det forhold han yder. Jeg stemmer for dette forslag, subsidiært for Nygaards forslag.

A. Knudsen: Solidariteten bør være slik, at der sker ret til alle hold. Naar man gaar ut fra at bokbinderne vil faa $\frac{2}{3}$ av sine medlemmer i kamp ved en tarifrevision, saa kan jeg si, at vi vil faa 7000 av vore medlemmer i kamp ved en tarifrevision. I 1916 vil vi ved at 35,000 medlemmer skal ha tarifrevision komme ind i ekstraordinære forhold igjen. Paa vort sidste landsmøte sa Lian, at der ikke skulde mangle hjælp. Men til sin egen styrkelse hertil vil han ikke være med og ta av tillægget, naar 40 procent er ute.

Sverre Iversen: Borgen og de andre mener at styrke landsorganisationen ved at nedsætte bidraget. Men jeg vil si, at landsorganisationen siden 1903 ikke har avblaast en eneste kamp, fordi vi manglet midler. Saken er at pengeværdien er sunket. Skal vi da ogsaa her sætte os til og regne solidariteten ut i kroner og øre? Det maa da ikke komme an paa om vi til en viss given tid har faat igjen av landsorganisationen de hundretusener vi har indbetalt. Eller skal vi gaa hen og lave streik for at faa dem igjen? Gundersens uttalelse om at der streikedes et halvt aar for at faa en død mand ind i pladsen igjen, bestaar deri, at den avskedigede mand døde under streiken, og saa fortsattes streiken, fordi fabriken ikke vilde ta ind igjen nogen av de streikende. Vi kan da umulig lave konflikt med Vorherre.

O. Lian: Jeg vil protestere mot at jeg skulde ha sagt noget paa jern- og metalarbeiderforbundets landsmøte og saa komme her og hævde noget andet. Jeg henviser herom til protokollen fra jern- og metalarbeiderforbundet.

Votering: Borgens forslag forkastedes mot 34 stemmer. Nygaards forslag 1ste del forkastedes mot 42 stemmer, 2den del mot 64 stemmer.

O. Lian fremsatte følgende forslag: »Lovene trær i kraft 1. juli 1913». Enstemmig vedtat.

Møtet hævet.

Formiddagsmøte lørdag 28. juni.

Dirigent: *O. Ruud*. Sekretærer: *Edv. Evensen* og *A. Juell*.

Protokollen oplæstes og vedtoges.

5. Mægling og voldgift i arbeidstvister.

O. Lian: Det er et stort spørsmål, som skal behandles under dette punkt, og der foreligger et stort materiale. Det har været saa aktuelt, at jeg gaar ut fra, at kongressens deltagere kjender til saken. Jeg skal saaledes ikke nærmere gaa ind paa regjeringens forslag. Men naar vi gjennomgaar sakens historie, saa faar vi et grundlag at staa paa. Det virkelige forhold er, at kravet om det offentliges indgripen i arbeidstvister her i landet oprindelig er reist av arbeiderne. Det blev behandlet paa flere kongresser, baade skandinaviske og nationale. Den skandinaviske kongres i 1886 vedtok en uttalelse om at der burde nedsættes faglige voldgiftsretter. I 1900 blev der nedsat en komite av fagorganisationen til at behandle saken og denne komite fremkom i 1901 med sit forslag. Komiteen bestod av H. Jensen, snekker Guldal, Chr. H. Knudsen, baker Herman Olsen og D. Jensen. Forslaget gik ut paa at inden hver kommune paa begjæring av en eller flere fagforeninger skulde oprettes forliks- og voldgiftsretter til at mægle i arbeidstvister samt træffe bindende avgjørelser i saker, som gjælder brudd paa overenskomster eller som begge parter var enige om at voldgi. Der skulde vælges like mange fra hver part. Kommunen vælger opmanden. Forslaget fik tilslutning av et flertal av de organiserte arbeidere her i landet. Imidlertid tok saken en anden retning. I 1902 blev der indgaat en overenskomst mellem hovedorganisationerne om forhandling og voldgift, men overenskomsten blev opsagt i 1906. Alle tarifoverenskomster indeholder nu tilsvarende bestemmelser og kongresserne i 1907 og 1910 paala sekretariatet ikke at godkjende nogen tarif, naar den ikke indeholdt slike bestemmelser. Saa begyndte statsmagterne at røre paa sig. Der kom den bekjendte ot. prp. for 1902—03, som indeholdt bestemmelser om beskyttelse av foreningsretten, registrering av fagforeninger, tvungenmægling og frivillig voldgift. Forslaget fik i det væsentlige tilslutning av fagorganisationen, men da saken kom fore i tinget foreslog professor Hagerup en ændring i paragraf 1, som bevirket at lovens karakter helt ændredes. Den blev som bekjendt kaldt «tugthusloven». Organisationerne reiste en sterk protest og loven blev henlagt. Senere tok *Arctander* op et forslag om tvungen mægling, men det vandt paa grund av sin form ingen tilslutning fra arbeidernes side. Landsorganisationens sekretariat behandlet saken og indsendte en forestilling til departementet, hvori fremholdtes, at forslaget ikke kunde tiltrædes i den foreliggende form. Bl. a. anføres, «at hvad arbeiderne her tillands har hat opmerksomheten henvendt paa, er at faa foreningsretten fastsat ved lov og dernæst lov om mægling og i forbindelse dermed *voldgift* — frivillig i almindelighet, men ned-

sæstes kun paa den ene parts begjæring, naar det gjælder brudd paa indgaaede overenskomster. Dette var grundprincippet i regeringens forslag av 1902, og derfor gav arbeidernes organisationer dette i det væsentlige sin tilslutning. Sekretariatet konkluderte derfor med: 1) «Departementets utkast til lov om tvungen mægling i visse arbeidstvister kan ikke akcepteres i sin nuværende form. 2) Skal vi faa en lov i denne materie, foreslaaes at skridtet tages fuldt ut, saaledes at ogsaa regler for voldgift medtages og at vi faar et særskilt mæglingsraad, hvor hovedorganisationerne optræder som part.» Saa kom cellulosekonflikten i 1907 med Vraas forslag om at staten skulde ekspropriere cellulosefabrikkerne. Da var det Castberg foreslog at regjeringen skulde utrede spørsmålet om tvungen voldgift, og dette blev enstemmig vedtat av stortinget. Senere blev det likeledes vedtat, at lov om foreningsret ogsaa skulde utredes. Der blev saa i 1908 nedsat en departemental komite, som i 1909 fremla sit forslag. Forslaget var bygget paa den forutsætning, at den nuværende organisationsmessige behandling av faglig strid skulde fortsætte. Interessetvister skulde indbringes for mæglingsraad og retstvister for voldgiftsretter. Med hensyn til voldgiften i interessetvister delte komiteen sig i to fraktioner, idet flertallet — Myrvang, Einarssen og Solnørdal — foreslog en slags betinget tvungen voldgift, saaledes at naar voldgiftsretten var enstemmig skulde dommen være endelig og der skulde ikke kunne gaaes til streik. Mindretallet — Myhre og jeg — var mot tvungen voldgift i interessetvister, vi vilde stille parterne frit. Dette var i overensstemmelse med organisationens standpunkt dengang. Paa forrige kongres var saken til behandling, men der blev ikke truffet nogen avgjørelse, idet der nedsattes en komite paa 11 medlemmer, som skulde træde sammen i kongresperioden og sammen med sekretariatet og hovedstyret beslutte, hvad der skulde gjøres, hvis der blev fremsat lovforslag. Den Bratlieske regjerings proposition kom saa 10. mai 1912. Komiteen sammentraadte da til møte med sekretariatet og hovedstyret 18. og 19. juni og det vil være bekjendt, at man besluttet at sende stortinget en henstilling, principalt om at utsætte loven, og for det tilfælde at den skulde bli behandlet, foreslog man forskjellige ændringer. Loven blev ikke behandlet i 1912, og vi fik valgene som medførte regjeringsskifte. Tvungen voldgift stod paa venstres program, og det var venstres morgengave til arbeiderne at ta den Stangske proposition tilbage og fremlægge et nyt forslag, som ogsaa indeholdt bestemmelser om tvungen voldgift. Forslaget indeholdt forbud mot streik i alle retstvister, forbud mot streik før offentlig mægling er forsøkt og som rosinen i enden paa pølsen forbud mot enhver streik i visse tilfælder ogsaa i interessetvister. Hvis regjeringen finder, at en interessetvist paa grund av sin art og sit omfang utsætter betydelige samfundsinteresser for fare og mægling forgjæves er prøvet, kan den med samtykke av stortinget bestemme, at tvisten skal avgjøres ved voldgift. Voldgiftsretten skal ha mindst 5 medlemmer, arbeidsrettens formand skal være rettens formand. De øvrige opnevnes av høiesterets justitiarius. Halvparten opnævner han av de under den

frivillige voldgift nævnte utvalg, de øvrige utenfor. Hvis altsaa retten bestaar av 5 medlemmer, blir et medlem opnævnt efter forslag av landsorganisationen og et av arbeidsgiverforeningen. De 2 øvrige kan han ta hvorsomhelst. En kjendelse avsagt av denne voldgiftsret er bindende og arbeidsstans er ulovlig og straffes med bøder. Jeg skal ikke gaa i detalj om bestemmelseerne med hensyn til den tvungne voldgift. Selv i denne form maa den paa det mest energiske bekjæmpes. Jeg skal foreløbig nævne de rent praktiske indvendinger mot regjeringsforslaget. Ifølge § 6 kan regjeringen forbyde arbeidsstans, naar det er bestemt, at en tvist skal avgjøres ved voldgift, og forbudet kan besluttes ogsaa før stortinget har avgjort om tvisten skal løses ved voldgift. Denne sidste bestemmelse taler for sig selv. Indkaldelse av et ekstraordinært storting vil kræve mindst 3 uker og i hele denne tid skal parterne pent gaa og vente, mens deres dyreste interesser staar paa spil. En saadan paa forhaand tagen beslutning om forbud mot arbeidsstans vil virke paa stortingets avgjørelse, det staar ikke frit. Beslutter stortinget ikke at samtykke i voldgift ophører forbudet, sier loven. Javel, men det hele blir en formsak. Det kunde likesaa godt staa, at regjeringen alene beslutter voldgift. Ved parlamentarismen skapes jo regjeringer med politisk flertal i stortinget. Og tror man, at et saadant flertal vil gi en regjering et mistillidsvotum for at arbeiderne skal kunne faa benytte streikeretten, efterat regjeringen har tat den fra dem? Ogsaa naar stortinget er samlet kan regjeringen gripe ind og forbyde arbeidsstans indtil stortinget har behandlet saken. Der blev gjort alt mulig fra sekretariatets side for avverge dette attentat paa fagorganisationen. Der blev holdt en række protestmøter rundt i landet, der blev sendt stortinget resolutioner og der blev sendt ut protestlister, som forsynet med 60,000 arbeideres egenhændige underskrift, blev sendt stortinget. Men regjeringen syntes ikke at ville gi sig. Gunnar Knudsen fandt det endog formaalstjenlig at komme her i Folkets hus og holde foredrag om saken, men det var mest venstrefolk som hørte paa ham. Den 28. februar sammentraadte samtlige forbundsstyrer til en konferance for at overlægge, hvad der videre skulde gjøres. — Saken kom til behandling i socialkomiteen, men regjeringen vilde ikke ta forslaget tilbake. Der blev saa rettet en fælleshenvendelse fra arbeidsgiverforeningen og landsorganisationen med anmodning om at faa loven utsat for at organisationerne kunde faa utarbeide forslag til behandling av retstvister og en mæglingsordning. Det blev uttrykkelig gjort opmerksom paa, at man ikke vil befatte sig med spørsmålet om tvungen voldgift, idet man var principielt uenig i det. Ved det som hittil er foretat fra sekretariatets side har man jo vundet, at der ikke endnu er nogen saadan lov. Slik som saken ligger an, anser jeg det ikke heldig, at kongressen fatter nogen beslutning, uten forsaa vidt som man gir sin tilslutning til det som er gjort. Saken er av saa stor betydning, at sekretariatet alene vanskelig kan ta ansvaret for det som gjøres. Man bør derfor bemyndige sekretariatet

til at indkalde en ekstraordinær kongres for at beslutte det nødvendige. Tal. fremsatte følgende forslag:

1. Da ethvert forsøk paa at hindre fagorganisationens frie utfoldelse ved lovbestemmelser som tilsigter forbud mot arbeidernes streikeret, paa det intimeste berører arbeiderklassens økonomiske livsinteresser, og da regjeringen har fremlagt et lovforslag, som bl. a. indeholder bestemmelser om **tvungen voldgift** i interessetvister, opfordrer kongressen sekretariatet til paa det **kraftigste** at bekjempe en saadan lovs vedtagelse.
2. Da regjeringen har erklært, at saken skal optas til behandling og avgjøres paa neste storting, bemyndiger kongressen sekretariatet til om nødvendig at sammenkalde en ekstraordinær kongres, som kan fatte de nødvendige beslutninger i saken og træffe de forføininger, som er paakrævet til ivaretagelse av fagorganisationens interesser.

A. Kalvaa: Jeg har ogsaa et forslag at stille, og jeg blir neppe færdig med redegjørelsen for det paa 10 minutter. Jeg mener, at skal vi fastslaa tvungen mægling, saa har vi dermed ogsaa fastslaa tvungen voldgift. Gaar arbeiderne med i et stykke, saa vil de tvinges til at følge med videre. Det ene følger av det andet. Det offentlige skal ingen ret ha til at gripe ind i kampen mellem arbeidere og arbeidsgivere. Det maa utkjempes mellem de to parter for sig. Det har været talt om at samfundet har pligt paa sig likeoverfor arbeiderne, og arbeiderne utgjør den største del av samfundet. De har da ogsaa de største interesser; men under tvungen mægling vilde det ikke bli deres interesser som var overveiende. Nei, her skulde 3 mand, hvorav sikkert de to tilhørte overklassen, kunde gripe ind og bestemme, hvor skapet skulde staa. Lad det nu være saa, at arbeiderne til en begyndelse krævet dette; de kan da ogsaa ha lært noget av erfaringerne, og tiderne har forandret sig. Arbeiderklassen staar nu langt sterkere organisert, og nu frasier den sig indblanding. Og de gjør det, selv om nogen tidligere vilde ha saadan indblanding. Det har været talt om, at vi burde ha en offentlig forliksmand som i Sverige og Danmark. Men har nogen merket, at disse har utrettet noget? Nei, det blir bare en forkludring og en forhaling av saken. Det trækkes ud, saa tiden ikke passer lenger for arbeiderne til at slaa til. De staar ikke saa godt lenger, som da kravet blev reist. De er blit svækket. Selv om disse forliksinstitutioner var ærlig ment, da de oprettedes, saa virker de ikke til sin hensigt, naar de kommer i virksomhet. Saa hvordan man ser paa saken, vil jeg fraraade dens vedtagelse. Enten det heter offentlig forliksmand eller tvungen mægling, saa binder arbeiderklassen sig, hvis den gaar med paa det. Arbeiderne har kun at si: Vi fraber os indblanding; vi faar føre kampen med de evner og kræfter vi har. Det er for mig ganske merkelig, at Lian i den departementale komite, som behandlet saken, paa arbeidernes vegne kunde gaa med paa tvungen mægling. Paa kongressen i 1910 uttalte jeg, at kongressen burde si et ord om vore tislidsmænds stilling i dette spørsmaal. Da blev der svaret, at

der neppe vilde fremkomme nogen lov i kongresperioden. Jeg tillot mig allikevel at være spaamand, endskjønt jeg ikke er ansat hverken i kommune eller stat som saadan. Jeg spaadde, at vi fik saken op. Og nu har vi faat to forslag, et fra høire og et fra venstre, i denne materie. Derfor skulde vi ogsaa ha sagt fra om vore tillidsmænds stilling til saken. Nu, da saken virkelig kom op, og vore tillidsmænd maatte ta stilling til den, visste de ikke vor almindelige mening om den. Den var ikke æsket. Lian søgte at skræmme arbeidsgiverne med, at vi kunde reise en generalstreik mot loven her i landet paa 14 dage. Lian tænkte til en begyndelse ikke paa, at venstre allikevel seiler sin egen sjø! Vi fik istand protester mot lovens indhold, skjønt man maatte vite, at arbeiderne ingen lov vilde ha. Allikevel strømmet protesterne ind. Der blev kjørt 3 vognlæs op i stortinget. Men det var beregnet, at vi skulde faa 150,000, og saa fik vi dog ikke mer end 60,000. Dette blev nok ogsaa merket i stortinget. Saapas hensyn tok man allikevel, at venstre maatte til at gjøre tilbaketog. (Kalvaa fik med kongressens bifald tale videre). Saa tok baade landsorganisationen og arbeidsgiverne fat og hjalp til med tilbaketog, skjønt vi skulde jo stille os steilt imot enhver lovgivning paa dette strøk. Man fandt paa den merkelige ting, at sekretariatet og arbeidskjøperne skulde gaa sammen og utarbeide lov om tvungen mægling og tvungen voldgift. (Lian: Nei, ikke tvungen mægling og tvungen voldgift). Kalvaa: Ja, man utarbeidet noget mismask, som blandet sammen arbeidskjøpernes og arbeidernes interesser. Om opfordringen var kommet fra arbeiderne eller arbeidskjøperne vet ikke jeg. Kanske de har truffet hinanden paa gaten. Nok er det, arbeidskjøperne og arbeidernes repræsentanter kom sammen og utarbeidet noget om arbeidstvister. Jeg vil sette fingeren paa det. Og selv om arbeiderne fremholder sine rigtige anskuelser i en saadan forhandling, saa finder nok arbeidskjøperne paa midler til at omgaa dem. Vi har været opmerksom paa dette utover landet, og vi har frygtet for, at det kunde bli en hestehandler- eller klokkebytterpolitik, hvor man fik saa og saa meget og ga saa og saa meget imellem. Man kan jo si, at de blir snydt begge to; men jeg tror ikke arbeidskjøperne saa let lar sig snyte. Det gjælder her arbeidernes interesser, og da kan der ved siden av det ikke være tale om noget kompromis. Man kan indvende, at der kan være tale om tilfælde, hvor man er nødt til at bøie sig for forholdenes magt. Men forholdene er ikke slik idag, at arbeidsgiverne og arbeiderne behøver at sette sig sammen og utarbeide lov om tvungen mægling og voldgift. Vi har voldgift om forstaaelsen av oprettede overenskomster, og vi har nok med den. Men jeg vil ogsaa si, at for fremtiden bør vi faa saa enkle og greie tariffer, at ingen behøver at sitte til doms over dem eller høre juristers raad desangaaende. Arbeiderne bør be sig fritat for at være sammen med arbeidsgiverne og utarbeide love og vedtægter angaaende arbeidernes interesser. Vi fraber os baade offentlige forliksmænd og voldgiftsretter. Dette bør gaaes til frivillig eller det bør ikke fastslaaes. Nu ber Lian om

sanktion paa den manøvre, som er foretat. Men de vil fremdeles staa frit. Der kræves ikke viden om, hvad arbeiderne vil. Forslaget antyder intet for den fremtidige holdning. Det er som graa uld. For at dette ikke skal gaa, tillater jeg mig at fremsætte følgende forslag:

«Kongressen udtaler sig imot enhver indgripen fra statsmyndigheternes side i arbeidskonflikterne. Sekretariatet paalægges derfor at forberede en faglig aktion som mottræk mot et eventuelt forsøk paa at indføre mægling eller voldgift. Hvis det allikevel trumfes igjennem en eller anden kneblingslov, er det organisationens pligt at nægte sin medvirken til lovens iverksættelse.»

Man kunde tænke sig, at en saadan lov kom til at indeholde, at til voldgiftsretten skulde der sendes 3 fra arbeidsgiverne og 3 fra arbeiderne. Negtet saa arbeiderne at sende nogen repræsentant, saa var loven død og virkningsløs. Vi negter vor medvirken til lovens istandbringelse, og vi kan negte at medvirke til dens haandhævelse. Jeg vil henstille til Lian, at han søker at paavirke arbeidsgiverne, saa de heller ikke gir sin medvirkning. Hvis arbeidskjøperne er saa forbitret paa loven som vi, saa vil de ikke negte. Loven kan ikke iverksættes, naar ingen sender folk til voldgiftsretten. Jeg mener, at hvis vi vedtar mit forslag, saa kan vi stenge for loven. Vi fraber os enhver indblanding, men faar vi allikevel loven, saa har vi sagt fra, at vi negter vor medvirken til dens haandhævelse.

G. Ousland: En sak som denne er ikke saa liketil, og det gaar ikke an at tale om den i forbindelse med hestebytterpolitikk eller klokkehandel. Vi kan heller ikke fatte en beslutning gaat ut fra et tilfældig motiv. Det er sagt av Kalvaa, at han er av den opfatning, at samfundet ikke skal blande sig op i arbeidskonflikter. Men samfundet er ikke noget overnaturlig væsen, som ikke befatter sig med økonomiske spørsmål. Med Kalvaas opfatning kan vistnok hans forslag begrundes; men det er imot socialismen, som ønsker at samfundet skal være den ledende. Vi ønsker selvfølgelig ikke at kapitalistsamfundet skal lede; men derfor kan vi ikke hævde det samme antisocialistiske i almindelighet. Arbeidskjøperne kan eventuelt faa samfundet imot sig, og det maa da vi utnytte. Arbeiderklassen er den største, og vil derfor faa styret i kommune og stat. Da bør ogsaa adgangen til at la samfundet raade staa aapen. Vort standpunkt til mægling og voldgift maa da bli, at vi søker at gjøre den saa uskyldig som mulig. Vi kan ikke uttale os principielt imot samfundets indblanding. Vi kan ikke se paa dette som en isoleret sak, og saa stik imot vor holdning ellers uttale os som av Kalvaa foreslaaet. Vi bør netop fastslaa at samfundet skal kunne gripe ind. Men vi maa ogsaa holde os adgangen aapen til at optræde. Det har ikke vist sig nogen skadelige følger av forliksmændenes virksomhet i Danmark og Sverige. Med hensyn til selve spørsmålet her, saa er det vanskelig at uttale sig om fagorganisationens optræden i en lov, som endnu ikke er blit til. Dette maatte bare bli noget svævende allikevel. Der er ogsaa delte meninger om hvilken optræden vi burde følge, naar loven foreligger. Vi kan ialfald ikke

fatte beslutning om nogen faglig aktion nu. Den forsamling, som da drøfter saken, bør uttale sig om det. Jeg tror heller ikke, at saa stort apparat som en kongres er nødvendig. Sekretariatet kan gi bemyndigelse til at optræde paa vore vegne. Kalvaa har kritisert, at der var nedsat en komite for at se paa lovforslaget. Dette var morsomt av Kalvaa. Han vil jo ingen lov ha i denne materie, og komiteens resultat var jo, at loven blev utsat. Komiteen forhindret den. Det var altsaa en heldig manøvre ogsaa fra Kalvaas standpunkt set. Nu kan det jo hende, at den kommer til at foreligge i en anden form. Protesterne og de faldne uttalelser har virket heldig. Men hvis ikke lovens behandling var blit utsat, saa vilde vi faat den i den uheldigste form.

A. Kalvaa: Jeg vil ikke indlate mig paa at procedere med Ousland. Jeg har brukt uttrykk, som jeg syntes passet for mig. Jeg vil at kongressen skal si fra hvad den vil, og da er det min mening, at vi skal ha planlagt en generalstreik, naar loven kommer til behandling næste aar. En generalstreik ordner man sig ikke til i et øieblik. Men lad ogsaa overllassen vite, at vi har disse planer. Det kunde kanske hindre, at vi fik loven. Ved vor omsorg for det kommende socialistiske samfund maa vi ikke anerkjende, at det kapitalistiske samfund har ret til at gripe ind. I det socialistiske samfund skal vi yde efter evne og motta efter behov, og da er det en anden sak. Da maa ogsaa konflikter avgjøres av samfundet. Men her staar det mellem sælger og kjøper, og da skulde det kapitalistiske samfund efter Ouslands mening kunne gripe ind! Det er meningsløst og har intet at bestille med den socialisme, jeg bekjender mig til.

A. Juell: Organisationens opfatning i dette spørsmaal har viselig ændret sig noget. Det var saa naturlig, at det kunde være vor opfatning, dengang vi var svake, at samfundet skulde gripe ind med mægling og voldgift i tvister. Nu er vi kommet derhen, at vi ikke ser paa indgrep som nogen fordel. Særlig gjælder dette voldgiften. Vi har jo erfaringer fra Australien, at den ikke har virket til fordel for arbeiderne, og de sætter iverk streiker paa trods av loven. Vi maa gaa ut fra at det samme blev tilfældet her. Kongressen maa slutte sig til den uttalelse, som fagkonferansen vedtok. Jeg er enig med Liani, at det er vanskelig at bestemme, hvad som skal gjøres nu. Men skal der gjøres noget, saa maa det ogsaa være noget effektivt. Det er vanskelig for sekretariatet at ta ansvaret for en generalstreik, og skulde en saadan iverksættes, saa maatte nok en ekstraordinær kongres indkaldes. Jeg slutter mig til Lians forslag.

Chr. Systad: Det som er det konkrete i Kalvaas forslag er at vore tillidsmænd ikke skal medvirke til en lov om tvungen voldgift. Vi skal ikke ha noget med det at gjøre. Men det avskjærer os da ogsaa indflydelse paa, hvorledes den kan bli. Det maa vi forutsætte og vite paa forhaand, at vore tillidsmænd ikke vil medvirke til fremme av en lov, som er arbeidernes interesser imot. Men i kampen for bedre kaar kan vi ikke negligere dette. Da faar vi loven allikevel uten at ha hat nogen indflydelse paa dens utseende. I de

lande, hvor man har mæglingsinstitutioner, har ikke arbeiderne litt nogen skade ved dem. Arbeiderne er de, som tjener minst paa disse lange streikekampe. Jeg kan ikke være med paa Kalvaas forslag om at avskjære os adgangen til at indvirke paa disse ting. Det er kortsynt politik. Med hensyn til midlerne er jeg av den mening at til protest mot tvungen voldgift maa vi gripe til de skarpeste organisationen raader over. Jeg vil være med at bruke det groveste skyts, naar oversigt over situationen foreligger. Det har vi ikke nu. (*Kalvaa*: Det har jeg.) *Systad*: Kanske Kalvaa, ja; men vi kan først faa det, naar vi faar lovens indhold at vide. Jeg vil stemme for, at der indkaldes en ekstraordinær kongres, naar sekretariatet mener at handletiden er inde.

Aksel Amundsen: Vi har avholdt protestmøter og gjort vore indsigelser, og statsmagterne har utsat loven. Saa langt er vi kommet. Men da bør vi heller ikke stanse med det, men si hvad vi vil her. I mange ting er jeg uenig med Kalvaa; men i dette spørsmål er jeg enig med ham. Skal vi la det løpe saa langt, at vi maa indkalde ekstrakongres, saa kan vist litet gjøres. Loven er heller ikke av den vigtighet, at et saa stort apparat som en ekstrakongres behøver indkaldes. En lov om foreningsret er langt viktigere.

Ludv. Hansen: Jeg vil henstille om ikke Lians og Kalvaas forslag kunde arbeides sammen til et.

Sverre Iversen: Den offentlige opmerksomhet er henvendt paa vor kongres i anledning behandlingen av dette spørsmål. Situationen er nu slik, at der utarbeides et forslag, som synes at dække, hvad vi vil. Skulde en lov om tvungen voldgift komme frem, eller en lov i denne materie indeholdende bestemmelser imot arbeidernes interesser, saa skal vi i rette øieblik indkalde ekstraordinær kongres til at behandle midlerne — streik eller lovens tilsidesættelse paa anden maate. Vi greier imidlertid ikke at sette den ut av kraft bare ved at negte at møte til forhandling. Ti loven vil naturligvis indeholde bestemmelse om at mæglingen gaar sin gang, selv om den ene part ikke møter. Vi maa gaa et skridt videre. Vi maa besvare spørsmålet om vi, naar resultatet foreligger, skal streike allikevel paa trods av loven. Naar det spørsmål foreligger, saa vil radikalismen iblandt os prøves. Kalvaa sier, at vi ogsaa skal faa arbeidsgiverne med til protest. Det er netop det vi holder paa med. Vi faar nu først se, hvor langt vi kan gaa i obstruktion imot loven, og saa kan vi beslutte de videre skridt. Sekretariatets forslag er det sterkeste og bedste og bør vedtas.

Johs. Bergersen: Vi maa se saken like i øinene. Det var vanskelig at faa loven utsat; men saa kom det forslag om fælleskomite fra sekretariatet, og vi fik venstre med. I venstregruppen var der sterk stemning for at behandle loven iaar. Men saa blev der fremsat forslag om at socialkomiteen skulde trø sammen i december for at behandle den. Denne venstres stilling tyder paa, at vi ikke undgaar en saadan lov. Venstre har sat sig for at gjennomføre loven. Hvad vil saa den socialistiske gruppes stilling i stortinget bli om

Kalvaas forslag vedtas her? Venstre fremlægger forslaget efter sit hode, og vi har ikke adgang engang til at foreslaa en ændring. Det er aldeles uantagelig. Det vil stille stortingsgruppen helt utenfor. Saken staar endnu paa et forberedende stadium. Vi har drevet igjennem, at organisationerne skulde utarbeide forslag. Men saa vil stortinget komme og si: Hvad er det I har latt os løpe med? I vil jo *intet* ha. Taleren anbefalte sekretariatets forslag.

O. Lian: Efter henstilling fra Ludv. Hansen har jeg gjort følgende ændring i forslaget: Til punkt 1 føies

«og eventuelt forberede en fællesoptræden av organisationen mot indførelse av streikeforbud.»

Ludv. Hansen henstillet til Kalvaa efter dette at ta sit forslag tilbake.

A. Kalvaa: Nei!

J. A. Franzen: Jeg vil slutte mig helt til Kalvaas forslag. Jeg tror nemlig ikke, at sekretariatet kan overtale arbeidskjøperne til at fravike sit program. Det er sagt, at den lovgivende magt netop vil berøve os vore midler. Men da maa vi netop sætte alt ind paa at hindre dette paa forhaand. Vi maa skape en stemning mot tvungen voldgift, saa alle er rede til at ta aksjon. Det kan ikke gjøres paa 14 dage. Det er mange vigtige samfundsinstitutioner, som staar utenfor landsorganisationen. Disse vil faa tid til at virke. Derfor maa vi ta standpunkt idag og ta det helt og fuldt med hensyn til hvad vi vil ha gjort. Der var ogsaa talt om *uenighet*. Ousland var inde paa det. Men om saadanne saker kan der ikke være tale om uenighet inden organisationen. Det som Kalvaa her har foreslaat er til syvende og sidst allikevel det vi maa gjøre. La os derfor vedta det.

Oskar Olsen: Det var sagt av Lian at politiken hadde krokveie. Men har ikke sekretariatet ogsaa krokveie? Naar de sender en protest til os, som skal vedtas indtil vi faar avholdt kongres, og saa saken skal utsættes igjen paa denne kongres. Kalvaas forslag adskiller sig fra Lians deri, at det ogsaa er imot tvungen mægling. Det er ikke Lians. Jeg mener, at tvungen mægling kan bli det værste vi kan faa. Jeg har den definition paa en socialist, at det er en som ikke anerkjender den nuværende samfundsorden. Skal vi handle som socialister, og det er jo det Ousland slaar paa, saa kan vi heller ikke anerkjende det nuværende samfunds ret til at gripe ind i arbeidstvister. Jeg synes det er vanskelig at faa utrettet noget her, da kongressen gaar med paa alt, sekretariatet foreslaar. Vi kunde for den saks skyld gjerne bare avholdt et hovedstyremøte. Men vi har jo sagt fra med Kalvaas forslag.

M. Pedersen: Paa det sted jeg repræsenterer er det vedtat, at vi ikke vil ha hverken tvungen mægling eller voldgift. Denne debat har artet sig slik, at nogen er kommet til at føre argumenter for det kapitaltstiske samfund, andre har fremholdt socialismen som den er og skal være. Til de første hører Ousland. Jeg optrær for socialismen. Bergersen sier, at dersom vi vedtar Kalvaas forslag, saa stilles stortingsgruppen utenfor enhver indflydelse. Det vil hindre at vi faar ønskelige forandringer i loven. Hertil vil jeg svare, at

argumentet viser bare, at der er forkludring som kan finde sted. Man ønsker vor medvirkning, og dermed er vi bundet. Naar vi intet vil ha i denne retning, saa faar vi si fra, og vi kan ikke forfuske vort aktionsgrundlag bare for at gjøre stortingsgruppen tillags.

Kr. Jakobsen: Ved at gjennemlæse referatet av debatten om dette spørsmaal paa vor sidste landsorganisationskongres, ser jeg, at der var ført ikke saa liten klander, fordi intet var gjort allerede da. Man skulde da ventet at noget var gjort nu. Saa kommer Lian med en redegjørelse her, som det egentlig ikke er noget at si paa; men konklusjonen, forslaget, er intet. Efter den ændring Lian har foretat efterat Kalvaas forslag fremsattes, er det dog blit rigtig. Deri sies bestemt, hvad vi vil og hvad vi skal gjøre. Jeg vil med dette for øie anbefale Kalvaa at ta sit forslag tilbake. Kalvaa bør ikke være saa steil, at han staar sig selv iveien.

Emil Zakariassen: Jeg er enig med Kalvaa i, at vi ingen medvirkning bør gi til lovens istandbringen, og saa visse bør vi være paa det, at vi tar standpunkt idag. Vi maa ha tid til at sætte medlemmerne ind i saken. Vi kan ogsaa derved spare en ekstraordinær kongres, som sikkert blir nødvendig efter Lians forslag; men som da kan komme saa sent, at den kan bli en fiasko. Bergersen nævnte at det var tidsnok at ta standpunkt; men det er ikke sikkert. Vi kan faa loven hurtigere over os end vi aner. Eller kan Bergersen kanske hindre det? Det kan komme til at gaa saavidt at organisationen splittes; derfor bør vi nu vedta Kalvaas forslag.

M. Skogø: Kalvaas forslag uttrykker tydelig, hvad vi skal si i denne sak. Jeg tror ikke det var vore protester, som gjorde at loven blev utsat. Den blev antagelig utsat, fordi det ikke var tid til at behandle den. Lians forslag er kun et utsættelsesforslag, som de tidligere vi har vedtat, og det indeholder derfor ingenting. Er vi som vi bør være, saa maa vi si fra hvad vi vil og berede os til aktion. I handlingens øieblik vil der ikke bli tid til nogen ekstraordinær kongres. En av vore stortingsrepræsentanter her har sagt, at hvis Kalvaas forslag blir vedtat, saa kan stortingsgruppen intet gjøre. Den kan kun protestere. Ja, hvad skal de andet end protestere i denne sak? De magter allikevel ikke at sætte vort stempel paa loven. Vi maa protestere mot det som samfundet foretar sig mot arbeiderne, til vi selv faar magten. Det er nok mulig at man vil ændre og lempe litt paa loven, hvis vi yder vor medvirkning til dens gjennomførelse og mottar den med velvilje. Men derfor vil den bli like gal. Hvis vi vedtar Lians forslag, saa kan stortinget spørre: Hvad var det I bad os vente paa? I har jo endnu ingen mening. Engang maa vi tale ut, og da var det bedst vi gjorde det, før vi fik loven. Sekretariatet kan da heller ikke mene, at stortinget tar noget hensyn til dette. Dersom vi vedtar og tilkjendegir en grei mening her, saa sparer vi ekstrakongressen. Alle er vel enig i, at vi ikke vil ha nogen indblanding i disse saker, og da har vi intet andet at gjøre end at forberede aktion.

Ludv. Hansen: Det var kanskje litt naivt av mig at forsøke paa at faa Kalvaa til at gaa over til Lian. Men det er inkonsekvent.

Lians forslag tilfredsstiller nu mig helt. Det har optat det som er det væsentlige i Kalvaas forslag, at organisationen skal forberede plan til aktion. Bergersens standpunkt er ikke rigtig klart. Bergersen maa vite, at vi alle er imot principet i loven. Derfor vil stortingsgruppens indflydelse være like stor enten Kalvaas forslag eller Lians vedtas.

A. Kalvaa: Selvfølgelig er Lian som sedvanlig indtegnet som sidste taler ogsaa her. Mit forslag sier, at vi fraber os al indblanding i denne materie. Vi skal planlægge aktion og utføre den i tilfælde loven blir vedtat. Man maa ha vaabnene færdige før fienden kommer. Man assurerer før det brænder, ikke mens det brænder. En ekstraordinær kongres vil komme uhjælpelig for sent. Bergersen spør, hvad stortingsgruppen skal gjøre, hvis Kalvaas forslag blir vedtat. Selvfølgelig protestere. Hvad andet kan den gjøre? Jakobsen sier jeg er steil. Ja, jeg er ikke nogen gumminand. Hansen sier jeg er inkonsekvent. Kald det hvad I vil; men jeg har forsøkt at faa kongressen til at uttale en mening og arbeiderne til at ta saken i egen haand.

O. Lian: Det er feilagtig, naar Kalvaa sier at ingenting er vedtat. Hvis kongressen stiller sig paa samme standpunkt som Kalvaa, maa den rette sine bebreidelser mot organisationen og ikke mot mig, hvad inkonsekvenserne i disse saker angaar. I 1906 ønsket organisationen offentlig mægling. I dette spørmaal har jeg fulgt organisationen. I saadanne ting kan en tillidsmand ikke holde private meninger ved siden av organisationens. Man kan kjæmpe for sine synsmaater, mens organisationens stilling maa være avgjørende. Man har talt om utgifterne ved en ekstraordinær kongres. Dette faar man ikke vike tilbake for. Sekretariatet kan ikke avgjøre denne sak alene. Den gjælder ikke bare landsorganisationen, men hele arbeiderbevægelsen. Man kan meget godt indkalde en kongres i betimelig tid.

Votering: Der var forlangt navneprop ved voteringen over Kalvaa's forslag, og resultatet var at det forkastedes med 132 nei mot 48 ja. 31 var fraværende.

De 132 var:

Arbeidsmandsforbundet: Myhrstad, A., Bergen. Siversen, A., Bergen. Helland, A. P., Bergen. Pedersen, Gudm., Stavanger. Marvik, R., Stavanger. Svensen, Sven, Stavanger. Nodland, Nils, Hauge-sund. Askedal, A. Vennesla. Egeland, Anton, Skien. Josefsen, Karl, Notodden. Aakre, Peder, Saaheim. Rontéen, G., Drammen. Olsen, Ingvald, Mjøndalen. Tandberg, H., Gjeithus. Olsen, Karl, Skollenborg. Andersen, Anton, Hønefos. Andersen, Jul., Kr.a. Johansen, Karl, Fr.hald. Larsen, Albin, Sarpsborg. Brynte, Aksel, Sarpsborg. Olsen, Johan M., Tofte. Tømte, O., Bønsdalen. Eriksen, Bernhard, Kr.a. Pleym, Anna, Kr.a. Tørres, Lars J., Røros. Sæterbraathen, Thor, Aamot. Andersen, Joh. L., Sarpsborg.

Baker- og konditorforbundet: Olsen, Wilhelm, Bergen. Jensen, Fredrik F., Fr.stad. Nygaard, Johan, Kr.a. Nilsen, H. A., Kr.a.

Bokbinderforbundet: Eriksen, A., Stavanger. Syvertsen, Nicolai, Kristiania.

Norsk centralforening for boktrykkere: Larsen, O. Chr., Kr.sand. Halvorsen, Johan, Drammen. Boye, Joh.s E., Stavanger. Arnevig, Alb. Nicolai, Bergen. Walseth-Bjørge, H., Kr.a. Hansen, Alf, Kr.a. Ruud, O., Kr.a. Friis, Th.s J., Bergen.

Formerforbundet: Aalberg, Paul, Trondhjem. Fjermstad, Tollef, Sandnæs. Pedersen, Karl Sofos, Skøien. Kristiansen, Marius, Kr.a. Nordrum, H., Kr.a. Bratvold, Lars, Kr.a.

Havne- og transportarbeiderforbundet: Johansen, Hans M., Fr.stad. Gjervoldstad, Ole, Kr.sand. Olsen, Kristian, Drammen. Grønningsæther, E., Aalesund. Solum, Martin, Trondhjem. Pedersen, Wilhelm, Kr.a. Olsen, Oskar, Kr.a.

Jern- og metalarbeiderforbundet: Sjøstrøm, Paul, Gjøvik. Torp, Hilmar, Sarpsborg. Stenberg, Harald, Fr.hald. Myrvold, Aksel O., Strømmen. Kaupang, Anders, Sandefjord. Olsen, Olaf, Eidsfos. Lilieberg, A. Brevik. Saxvik, J., Bergen. Heggem, B., Bergen. Eklund, Olsen Johan, Arendal. Sletvold, J., Sulitjelma. Larsen, L., Løkkens verk. Grødal, D. Kr.sund. Øen, Olsen Ole, Odda. Pedersen, Bernt, Stavanger. Kristoffersen, Kr., Kr.a. Jacobsen, Chr., Kr.a. Aamodt, Arnt, Kr.a. Andersen, K., Kr.a. Knudsen, A., Kr.a. Paulsen, S., Kr.a.

Kjøre- og lagerarbeiderforbundet: Wike, Karl, Kr.a.

Litografisk forbund: Kopp, Robert, Kr.a.

Malerforbundet: Syvertsen, O., Kr.sand. Winge, J. M., Kr.a.

Matros- og fyrboterunionen: Michelsen, Herman, Bergen. Nicolaysen, H., Trondhjem. Vogler, Otto, Kr.a. Berghoff, Petter, Kr.a. Guldbrandsen, Gerhard, Kr.a. Nilsen, Oskar, Kr.a.

Murerforbundet: Madsen, Sigvalg, Bergen. Hansen, August, Fr.stad. Dahlstrøm, Hagb., Kr.a. Schultz, Aksel, Kr.a. Evensen, Edv., Kr.a.

Møbelsnekkerforbundet: Systad, Chr., Bergen. Gundersen, Peter, Kr.a. Andersen, Albert, Kr.a. Hansen, Ludvig, Kr.a.

Sag-, tomt- og høvleriarbeiderforbundet: Trana, Anneus, Stenkjær. Torp, Oskar, Lillestrøm. Johannesen, Aksel, Fr.stad. Fløisbonn, Harald, Kr.a. Juell, Andr., Kr.a. Eriksen, Hans, Glemminge.

Skind- og lærindustriforbundet: Westbye, Magnus, Kr.a.

Skotøiarbeiderforbundet: Castello, O., Drammen. Sunde, Anton, Haugesund. Tenggren, Joh., Kr.a. Bakke, M. A., Kr.a. Samuelson, Johan, Kr.a.

Skrædderforbundet: Lange, B., Kr.a. Aas, Fr., Kr.a. Mittet, N., Kr.a.

Slakter- og polsemakerforbundet: Larsen, Johan, Skien. Sahlberg, E. H., Kr.a.

Sporveisforbundet: Rudlang, E. E., Kr.a.

Stenhuggerforbundet: Pahlm, Alfred, Kr.a. Johansson, Olof, Fagerholt.

Træarbeiderforbundet: Gundersen, Gabriel, Kr.sand. Kaland, Evd. Carlsen, Bergen. Knudsen, Peder, Lillehammer. Johansen, Jens, Kr.a. Haugen, Olaf, Kr.a.

Trikotagearbeiderskernes forbund: Hansen, Marie, Kr.a. Larsen, Anna, Kr.a.

Forgyldernes fagforening, Kristiania: Bjørnstad, Harald.

Hattearbeidernes forening, Kristiania: Bergstrøm, Kristiania.

Sekretariatet: Lian, Ole O., Kr.a. Iversen, Sverre, Kr.a. Sethil, Gunnar, Kr.a. Borgen, Jørgen, Kr.a. Pettersen, H., Kr.a. Gundersen, A. E., Kr.a. Nygaard, M., Kr.a. Andersen, Peter, Kr.a.

De 48 var:

Arbeidsmandsforbundet: Amundsen, Oluf, Narvik. Berentsen, P., Sulitjelma. Hansen, Wilhelm, Sulitjelma. Remseth, M., Bosmo. Sundby, G., Trøndhjem. Kalvaa, A., Trondhjem. Kirkhus, L., Aalen. Stuedal, H., Foldalen. Magnussen, August, Odda. Hagen, Ole, Ringesrike. Hansen, Hans, Lysaker. Damberg, Severin, Kr.a. Olsen, Nils, Kr.a. Johansen, Oskar, Kr.a. Nordby, Gustav, Kr.a. Strøm, Johannes, Kr.a. Fagerlien, Johan, Tveitsund. Ødegaard, Joh.s, Løkens verk.

Baker- og konditorforbundet: Skogø, Martin, Trondhjem.

Formnerforbundet: Jansen, Erik, Kr.a.

Jern- og metalarbeiderforbundet: Wesenlund, Carl, Notodden. Karlberg, A., Hamar. Hansen, Jens, Tromsø. Olsen, Halvard, Trondhjem. Samuelson, Chr., Narvik. Høglund, Hans O., Kr.a.

Kjøre- og lagerarbeiderforbundet: Amundsen, Aksel, Kr.a.

Malerforbundet: Nandrup, Jakob, Fredrikstad. Ebne, Joh., Stavanger.

Murerforbundet: Frodesen, Haakon, Drammen.

Møbelsnekkerforbundet: Sylthe, L., Trondhjem.

Sag-, tomt- og høvleriarbeiderforbundet: Zakariassen, Emil, Larvik. Henriksen, Einar, Fredrikshald.

Skind- og lærindustriforbundet: Eriksen, Richard, Kr.a.

Skog- og jordbruksarbeiderforbundet: Holen, Johan, Elverum.

Skotøiarbeiderforbundet: Hansen, M. Aalesund. Jensen, Johan, Skien.

Stenhuggerforbundet: Andersen, Johan, Aspel. Franzen, J. A., Torp. Carlson, Elov, Fagerholt.

Træarbeiderforbundet: Løken, Rasmus, Kristiansund. Vangberg, E., Tromsø. Skjenstad, Ole, Trondhjem. Asgaussen, Nils, Stavanger. Marheim, Kr., Drammen. Pedersen, Marius, Saaheim. Bakke, L., Kristiania.

Tobaksarbeiderforbundet: Carlsen, Oskar, Kr.a.

Ølbryggeriarbeidernes forening, Kr.a.: Johanson, J. O.

De 31 var:

Arbeidsmandsforbundet: Elvenæs, Anton, Kirkenæs. Tandberg, A., Embretsfos. Pedersen, Johan M., Moss. Grundt, Theodor, Sundløkken. Nielsen, Alfred M., Dovre. Løgavlen, Ingvald, Dovre. Bjerkman, I., Kr.a. Ahlstrand, A., Kr.a. Fjeld, Petter, Kr.a. Veber, Th.s, Løveid. Gudmundsen, Joh., Bergen.

Baker- og konditorforbund: Bay, Adolf, Kr.a.

Bokbinderforbundet: Svendsen, L. E., Kr.a.

Norsk centralforening for boktrykkere: Schetne, Karl, Trondhjem.

Guldsmedarbeiderforbundet: Nielsen, P., Kr.a. Gabrielsen, E., Kristiania.

Jern- og metalarbeiderforbundet: Strømnæs, Th. A., Bjørnevand. Andersen, Ingebret, Modum. Ottesen, Alb., Kr.a. Andersen, Th., Kr.a. Melgaard, A., Kr.a. Michelsen, M., Kr.a. Olsen, H., Kr.a.

Litografisk forbund: Petersen, P. L., Stavanger.

Sag-, tomt- og høvleriarbeiderforening: Pettersen, Jørgen, Drammen.

Sporveisforbundet: Andreassen, Jørgen, V. Aker.

Træarbeiderforbundet: Johansen, Johan Fr., Moss.

Tobaksarbeiderforbundet: Iversen, Oskar, Kr.a. Johansen, Hj., Kr.a.

Sekretariatet: Hansen, Rich., Kr.a. Aarøe, P., Kr.a. Nilssen, Magnus, Kr.a.

Lians forslag blev derpaa vedtat enstemmig med det foreslaaede tillæg til 1. punkt, og kom saaledes til i sin helhet at lyde:

1. Da ethvert forsøk paa at hindre fagorganisationens frie utførelse ved lovbestemmer som tilsigter forbud mot arbeidernes streikeret, paa det intimeste berører arbeiderklassens økonomiske livsinteresser, og da regjeringen har fremlagt et lovforslag, som bl. a. indeholder bestemmelser om tvungen voldgift i interesse-tvister, opfordrer kongressen sekretariatet til paa det kraftigste at bekjempe en saadan lovs vedtagelse og eventuelt forberede en fællesoptræden mot indførelse av streikeforbud.
2. Da regjeringen har erklært, at saken skal optas til behandling og avgjørelse paa neste storting, bemyndiger kongressen sekretariatet til om nødvendig at sammenkalde en ekstraordinær kongres, som kan fatte nødvendige beslutninger i saken og træffe de forføininger, som er paakrævet til ivaretagelse av fagorganisationens interesser.

Sverre Iversen foreslog at intet referat optos av debatten i aviserne.

A. Kalvaa: Jeg kan ikke finde nogen grund for ikke at offentliggjøre debatten. Intet er sagt, som man ikke kan være ved.

Sverre Iversen tok derpaa sit forslag tilbake.

Sykeforsikringen.

Følgende av *J. Borgen* foreslaaede resolution vedtoges:

«Landsorganisationens 7. kongres, samlet til møte i Kristiania, retter herved et bestemt krav til odelstinget om at lov om forandring i og tillæg til sykeforsikringsloven av 18. september 1909 blir optat til behandling saa tidlig, at dens ikrafttræden sker senest inden 1. juni 1914.»

6. Lov om foreningsret.

For punktet findes redegjort i «Dagsorden og forslag med motiver», s. 26—27.

O. Lian: Punktet er nærmest sat op paa dagsordenen som en meddelelse. Jeg synes ikke vi kan gaa den sak forbi. Det viser sig, at det er et tveegget sverd at henvende sig til statsmagterne for at faa beskyttelse for foreningsretten. Man ser at det møtes fra den anden side med forslag om beskyttelse for streikbrytere. Det bedste er, at kongressen ikke træffer nogen forføining i denne sak. Det er heldigst ikke at puste op i disse forhold.

Aksel Amundsen: Jeg finder denne sak av en anden betydning end Lian ser den. Jeg hadde ventet, at sekretariatet ogsaa var kommet med forslag i dette spørsmål. Vi maa erindre, at der har været en høiremajoritet i stortinget og det har ikke været at vente, at den vilde fremme *nogen* saadan lov. Men nu har venstre magten og vi burde kunne faa en tilfredsstillende lov. Det har helt op til ganske nylig været avskedigelser paa grund av organisation i Sarpsborg, Kristiania og Drammen. Saaledes blandt kjørekarene og kaffebrønderne. Statsmagterne maa ta sig av denne sak. Hvis vi hadde hat en saadan lov vilde vi undgaat trakasserier og mange vetløse argumenter mot organisationen fra arbejdskjøpernes side. Jeg tror at flertallet nu ogsaa vil vedta et tilfredsstillende forslag. Jeg foreslaar:

«Kongressen anmoder sekretariatet at oversende stortinget en forestilling med anmodning om snarest at vedta en lov om beskyttelse av foreningsretten.»

Votering: Amundsens forslag forkastedes mot nogle stemmer.

O. Lian: Forkastelsen av Amundsens forslag maa ikke fortolkes derhen, at kravet paa foreningsret dermed er forkastet. Det er bare, at landsorganisationen i øieblikket ikke vil ta noget aktivt skridt. Kravet staar desuten opført paa arbeiderpartiets program, og stortingsgruppen pligter saaledes at ta affære, naar den finder det rette øieblik inde.

Dirigenten var av samme opfatning.

7. Folkets hus fond.

Redegjørelse findes i «Dagsordenens forslag med motiver», side 28.

Sverre Iversen: Det er bare en ganske liten forandring, som behøves for at opnaa det, som Det norske arbeiderpartis landsmøte i Stavanger tilstøttet med sin beslutning. Det er nødvendig at vedta dette for at man ikke for at bli delagtig i Folkets hus fond skal behøve at danne nogen kunstig sammenslutning. Jeg optar sekretariatets forslag saalydende:

«Laan kan kun bevilges til Folkets hus foretagender der eies eller bygges av en fagforening eller en sammenslutning av faglige og politiske foreninger tilsluttet Arb. faglige landsorganisation og Det norske arbeiderparti.»

Hans Eriksen: Jeg agter ogsaa at opta et par forslag til forandringer — —

Dirigenten: Der er ikke anledning til at opta forslag angaaende dette. Eventuelle forslag kan oversendes sekretariatet.

Edv. Carlsen Kalaud: Jeg anbefaler sekretariatets forslag. Det er vanskelig for at faa lokaler paa mange steder utover, og de vi opfører maa da kunne benyttes ogsaa til politiske formaal.

A. Askedal: Jeg synes avdragsprocenten paa disse laan er noksaa strie. Det er ikke saa liketil at svare 10 procent. Det vilde være heldig om avdragsprocentens minimum sattes til 5 procent.

Votering: Sekretariatets forslag vedtoges enstemmig.

8. „Meddelelsesbladet“.

Redegjørelse findes i «Dagsorden og forslag med motiver» s. 28—29.

O. Lian: Det var sterk stemning for at sende «Meddelelsesbladet» til alle landsorganisationens medlemmer ogsaa paa sidste kongres. Spørsmålet blev utsat og man sendte forespørsel rundt angaaende inddragning av fagbladene. Som man kunde vente var de fleste uvillig til at inndra sine fagblade. Der var dog 6 forbund som ønsket et fællesblad. Men det er kun 2 forbund som direkte har uttalt sig mot at «Meddelelsesbladet» sendes rundt til alle medlemmer. Jeg henviser til sekretariatets beregninger i motiverne. Det er klart at et saadant centralorgan maa være til opplysning for alle medlemmer, selv om de har sit forbundsorgan. Fagbladene bør visselig ikke inddras; det er hvert forbunds sak. Vi foreslaar ikke nogen kontingentforhøielse i denne anledning. Vort forslag lyder:

«Meddelelsesbladet» utkommer fra 1. januar 1914 i 16-sidigt format trykt paa godt papir og omsendes til landsorganisationens samtlige medlemmer. Fordelingen sker gjennom avdelingerne.»

A. Askedal: Jeg kan ikke slutte mig til Lian i dette spørsmål. Jeg tror nemlig ikke at «Meddelelsesbladet» vil bli til nogen hjelp eller til gagn for os. Vi burde heller være kommet saa langt nu, at vi opprettet et virkelig *fællesorgan* for alle forbund. Da slap vi alle disse gjentakelser og alt det drøvtyggeri, som nu forekommer. Dette gaar ogsaa fra fagbladene til «Meddelelsesbladet». Vi kan i henhold til dette spare os disse utgifter. Jeg fraraader derfor vedtagelsen av forslaget.

P. L. Pettersen: Jeg vil anbefale sekretariatets forslag. «Meddelelsesbladet» ligger paa et saa høit nivåa nu, at det er meget værdifuldt i vort opplysningsarbeide. Især vilde det være av stor virkning inden de mindre forbund, som ikke har noget fagblad.

Sverre Iversen: Det er en gammel kjending dette, at naar man ikke kan faa det bedste, saa vil man heller ikke ha det gode. Men til landsorganisationens kontor kommer der stadig anmodninger om at sende flere eksemplarer av «Meddelelsesbladet». Der skaffes mange

oplysninger gjennom dette blad, og mange meddelelser, som kan tjene til at opklare misforstaaelser. Dette ogsaa angaaende landsorganisationen. Utgifterne burde ikke skræmme nogen. Paa vor sidste kongres kom et utsættelsesforslag imellem og forhindret saken. Nu er den forhaling ryddet avveien. Oplaget vil selvfølgelig bli stort og det kan bli lidt vanskelig at faa det ut til alle medlemmer; men det har ingenting at si som argument.

Ludv. Hansen: Det er klart at et fællesblad for alle forbund vilde være det allerbedste. Det er dog en ny og meget stor sak. Her har vi noget som er godt, og som vi uten større betænkeligheter kan gaa til med en gang. Det vil jo paa en maate bli et fælles blad ogsaa dette, naar det kommer til alle medlemmer. Jeg anser især de meddelelser fra utlandet, som kan skaffes, av stor betydning. Dette er nogetsaa nær det viktigste. For mange forbund, som kun har en mager kvartalsrapport, vil visselig «Meddelelsesbladet» være av spæciel nytte.

A. Kalvaa: Jeg vil ogsaa være med at anbefale dette forslag. Vi bør ha et opplysningsblad. Jeg har ikke læst alle disse meddelelsesblade; men de jeg har læst, har jeg fundet noget ensidige. Der har saaledes været artikler mot oppositionen uten at denne har hat adgang til at komme til orde. Dersom bladet skal sendes ut til alle medlemmer av landsorganisationen, saa bør denne ensidighet ophøre, og begge parter høres. En organisationens avis skal ikke være ensidig. Med dette forbehold anbefaler jeg forslaget.

E. E. Rudlang: For vor organisation vilde omsendelsen av «Meddelelsesbladet» være av den største betydning. Paa grund av tjenesteforhold har vi vanskelig for at faa standen samlet, og mange staar utenfor. Om vi fik «Meddelelsesbladet» ut til medlemmerne, saa vilde opplysningen stige, og vi vilde bli bedre rustet til at række de uorganiserte.

H. Pettersen: De, som er i favør av et fællesblad burde stille forslag herom og stemme for det. Et fællesblad for organisationerne og utgit av disse kunde føre diskussion; men det er ikke at vente, at landsorganisationen i sit «Meddelelsesblad» vil sende ut noget som gaar landsorganisationen imot. Det vilde da ogsaa virke nedbrytende.

A. Aamodt: Jeg vil ikke anbefale sekretariatets forslag. De fleste forbund har nu sit fagblad, og «Meddelelsesbladet» vilde desuten bli for gammelt, før det rak frem til læserne. Landsorganisationen bør heller ikke bak forbundenes ryg sende meddelelser til medlemmerne. Landsorganisationen skal sende sine meddelelser til forbundene, og disse skal formidle dem til medlemmerne. La os heller gi disse 17,000 kr., som det vil komme til at koste, til den nødlidende partipresse.

Sverre Iversen: Det maatte vel bare være en spøkefull bemerkning av Aamodt, det han nu er kommet med. «Meddelelsesbladet» vilde bli ekspedert fra landsorganisationen som fagbladene ekspederes fra forbundene. Det kan omdeles ligesaa hurtig som fagbladene. I landsorganisationen staar vi alle, og meddelelserne til medlemmerne vilde bli de samme som nu til forbundsstyrene.

Kr. Jakobsen: Jeg har været i tvil likeoverfor dette spørgsmaal; efter at H. Pettersen har erklæret at der skal være anledning til at angribe oppositionen, og denne ikke skal ha anledning til at svare, er jeg ikke længer i tvil. Jeg maa da stille mig imot planen. Det gaar ikke an, at man blir offentlig angrepet og ikke har anledning til at svare.

A. E. Gundersen: Jeg er ogsaa imot, at «Meddelelsesbladet» skal bli utgit paa denne maate. Det har ganske rigtig hittil været et utmerket blad; men det læses ikke. Selv hovedstyremedlemmerne læser det ikke. Det gaar nemlig ikke an at sammenligne det med forbundsbladene. Der forekommer altid ting, som medlemmerne er direkte interessert i. Jeg vil saaledes nævne rapport over medlemmernes stilling, strøkne etc.

O. Lian: Jeg er ikke enig med Gundersen. Vi har erfaring for at bladet læses og er efterspurgt. Det viser sig mer og mer nødvendig for landsorganisationen at ha et forbindelsesled som for forbundene. Naar Aamodt taler om den nødlidende partipresse saa vil jeg si:

«Stil dig ei saa hellig an;
vi kjender dig, Jupitermann».

Edv. Carlsen Kaland: En saadan spredning av «Meddelelsesbladet» vilde bevirke, at medlemmerne vilde lære hinanden nærmere at kjende. Jeg tror heller ikke det er rigtig hvad Gundersen fremholder, at bladet blir liggende ulæst. Og efterhaanden vilde bladet faa endnu større interesse for medlemmerne. Jeg ved at «Meddelelsesbladet» er efterspurt i stor utstrækning. Det har ikke naadd alle, som hittil har villet ha det. Fyldige meddelelser fra utlandets bevægelse vilde bli av stor betydning. Vi maa lære utlandets fagbevægelse at kjende og følge med i den. Jeg tror nok ogsaa at oppositionens tanker kan faa komme frem, naar det gjælder realiteter.

E. E. Rudlang: Det var fremholdt av Aamodt, at vi med større fordel kunde skjænke disse penge til partipressen. Men jeg tror ogsaa, at den vil faa godt av dem paa den maate som er foreslaaet her. Den kan benytte vore fyldigere meddelelser og saaledes derved bli bedre.

Votering: Sekretariatets forslag vedtokes med stort flertal.

9. Skandinavisk streikeforsikring.

Motivering se «Dagsorden og forslag med motiver» s. 30—31.

O. Lian redegjorde for saken. Paa en konference i Gøteborg hvor repræsentanter for Sverige, Danmark og Norge var tilstede enedes man om et forslag, som skulde forelægges de respektive landes kongresser, ogsaa Finlands. Finland vedtok forslaget enstemmig.

Paa den svenske landsorganisations kongres samme aar vedtokes forslaget med følgende tillæg: «Fagforbund, som har forbindelse med tilsvarende forbund i utlandet, fritas for bidrag til lands-

organisationen i den tid forbundet maa yde eget bidrag i henhold til indgaaede overenskomster.»

De samvirkende fagforbund i Danmark vedtok paa sin generalforsamling iaar følgende:

«Generalforsamlingen tiltræder det av Gøteborgskonferansen stillede forslag angaaende gjensidighet mellem de skandinaviske lande under konflikter, dog saaledes at den obligatoriske understøttelse først ydes efter at 30 pct. av en landsorganisations medlemmer har været i kamp i 3 uker, og kun saafremt den paagjældende organisations ledelse har samme myndighet som De samvirkende fagforbund i Danmark med hensyn til beslutning om konflikters iværksættelse og ophør.»

Sekretariatet vil foreslaa, at kongressen slutter sig til det av Gøteborgskonferansen fremsatte forslag med den forandring at 20 pct. forandres til 30 pct. og at 14 dage forandres til 3 uker.

Tal. optok dette forslag, som derved kom til at lyde:

«I spørsmålet om bestemmelser angaaende gjensidig understøttelse mellem landsorganisationerne under større konflikter vedtar konferansen følgende uttalelse:

Det er konferansens opfatning, at den stadig sterkere centralisering av kapitalmagten og arbeidsgiverorganisationerne, i høiere grad end nogensinde kræver, at den faglige organisations enhet bevares og styrkes.

De store kampe, som fagorganisationerne i de resp. lande har maattet utkjempe paa grund av arbeidsgivernes lockouter, viser hvor paatrængende nødvendig det er for de organiserte arbeidere i første række at utvikle det nationale samarbeide ved styrkelse av forbundsorganisationerne og de faglige landsorganisationer, og videre at utvikle samarbeidet til at omfatte ogsaa gjensidighetsforbindelser mellem landsorganisationerne om understøttelse ved større konflikter.

Fagforbundene har allerede begyndt et saadant samarbeide, som er særlig utviklet mellem de forskjellige forbund i Skandinavien, men ogsaa strækker sig til andre lande. Det er konferansens opfatning, at virksomheten bør fortsættes i denne retning.

Ved opprettelse av overenskomst mellem forbundene bør det iagttages, at disse blir avfattet saa likelydende som mulig, og bør saadanne faste forbindelser ikke indgaaes med broderforbund, som ikke tilhører landsorganisationen i sit eget land. Disse overenskomster maa ikke i nogen henseende staa hindrende for utnyttelsen av landsorganisationernes gjensidighetsforbindelser.

For imidlertid at gjøre det internationale samarbeide i størst mulig grad frugtbringende, bør der arbeides for opprettelse av gjensidighetsforbindelser mellem landsorganisationerne — særlig i Skandinavien.

Konferansen anbefaler derfor til vedtagelse følgende bestemmelser:

Naar der inden et av de skandinaviske lande utbryter konflikt av saa stort omfang, at over 30 pct. av landsorganisationens medlemstal er i kamp, er de øvrige landsorganisationer pligtige at understøtte den som er i strid, hvis ikke konflikter i eget land umuliggjør dette.

Understøttelse ydes først fra og med den tredje uke efter konfliktens utbrud, og har den landsorganisation som fører striden, selv at svare for understøttelsen de første 3 uker.

For understøttelsens indbetaling maa der i landsorganisationens love indtas bestemmelse om ret for sekretariatet til at paalægge ekstrakontingent op til et beløp av 50 øre pr. uke og medlem.

Naar der er fare for utbrud av en større kamp, bør vedkommende sekretariat holde de andre sekretariater vel underrettet om forholdene, og der bør i den hensigt avholdes konferanser mellem repræsentanter for de resp.

sekretariater. Efterat striden er utbrud skal landsorganisationerne, saalænge den paagaar, erholde fortløpende opgaver over konfliktens stilling og øvrige forhold vedrørende denne.

Konferansen opfordrer tilslut landsorganisationerne i de respektive lande til paa forstkommende kongres eller generalforsamling at opta ovenstaaende til behandling for endelig godkjendelse.

A. Aamodt: Vi er enig med hvad som er gjort i Gøteborg; men vi vil opta som forslag det tillæg som er git resolutionen paa den svenske kongres. Der er da intet i veien for at Danmark ogsaa vil følge det. Det er mindre rimelig at svenskerne vil omgjøre sin beslutning.

Alfr. M. Nilsen: I forbindelse med dette spørgsmaal vil jeg nævne at det gjælder ikke bare at støtte med penge, men ogsaa i handling. Det gaar nu godt an at flytte en konflikt over fra et land til et andet og utvide den. Man kan i et land blokere virksomheter som er i konflikt utenfor landet. Det er sandsynligvis ikke nu anledning til at opta forslag; men jeg vil henstille til sekretariatet, at saadant forslag blir optat.

O. Lian: Det som er nævnt av Alfr. M. Nilsen bør det kommende sekretariat ta op til behandling. Med hensyn til Aamodts forslag er forholdet et andet. Det staar nemlig i strid med konferansens beslutning. Alle skal stilles ligt. Skulde dette bli optat og vi kom i en stor-konflikt, saa vilde det forhold indtræde at f. eks. de respektive jern- og metalforbund vilde støtte hinanden; men de vilde ikke yde noget til landsorganisationen, som derfor ikke kunne magte at støtte de forbund, som ikke hadde international støtte. Forholdet praktiseredes og virket uheldig under storstreiken i Sverige. Enkelte forbund holdt paa at falde sammen. Det er netop dette forhold, som har ført os til at foreslaa det foreliggende. Først skal hele organisationen staa bedst mulig i det, og saa kan hvert forbund yderligere støtte hinanden.

Hans O. Høglund: Jeg vil støtte Aamodts forslag. Skulde vi anta forslaget uten det tillæg, saa vilde de forbund som har internationale forberedelser, bli for haardt belastet. Vi maa da enten sløife den internationale forbindelse eller fritta disse forbund. Men skal vi ta væk den internationale forbindelse forbundene imellem, saa vilde det være en svækkelse. Industriherrerne vil ikke søke at rive ned en enkelt industri, men den samlede. Dette vil dog ikke bli værst for jern- og metalarbeiderforbundet. Jeg synes at en landsorganisationsforsikring bør være upaakrævet nu. Men vi kan vedta forslaget med det tillæg den svenske kongres har vedtat. Majoriteten paa denne kongres har vist den rette vei.

A. Juell: Det rette forhold er at forbundene gaar i internationale forbindelser med hinanden. Hvis vi nu f. eks. tænker os at jern- og metalforbundet har gaat i konflikt i 2 maaneder og har faat understøttelse, og saa kastes der nye ut i lockout ved siden av. Det forbund som har været ute i 2 maaneder maa da være svakere end de nye. Ser vi nu paa det forbund, som skal understøtte, saa er dets medlemmer dobbelt belastet. Skal noget saadant, som det her foreslaaede komme istand, saa maa beslutningerne være likely-

dende. Lian sier at undtagelsen virket uheldig under den svenske storstreik; men det er da besynderlig, at det netop er svenskerne, som ønsker det. Jeg mener, at hvis vi vedtar det svenske tillæg, saa vil danskerne ogsaa gjøre det.

O. Lian: Juells billede halter. Et forbund som av ham tat til eksempel — jern- og metal — vil vel neppe være i konflikt saa længe som 2 maaneder, før arbeidskjøperne bruker storslæggen, hvis de agter at bruke den. Hvad vi ønsker er at landsorganisationerne skal kunne hjelpe hinanden i store generalkampe. Da hænder det at enkelte forbund staar med overfyldte kasser, andre med tomme. Derfor vil vi jo ikke ha ophævet forbundenes internationale forbindelser. Paa den svenske landsorganisations kongres var imidlertid i dette spørsmåal de enkelte forbundsinteresser sterkere end fællesinteresserne.

A. Aamodt: Det er ingen sandsynlighed for at svenskerne gaar med paa at stryke sit tillæg. Vi skal ogsaa bygge paa den erfaring som er gjort der, og denne tanke ligger i mit forslag.

Sverre Iversen: Forholdene i Sverige i 1909 var at de satte den forbundsvisе understøttelse ut av virksomhet.

A. Juell: Den svenske kongres i 1912 har dog vedtat at fremholde den forbundsmæssige understøttelse, og dette maa selvfølgelig være bygget paa erfaring. Hvis mit billede halter, saa kunde jeg ta andre forbund som eksempel. Det er nok ofte hændt, at det har været konflikt længe før lockout er erklæret.

Votering: Sekretariatets forslag vedtokes mot nogle faa stemmer. A. Aamodts tillæg forkastedes med 93 mot 51 stemmer.

Møtet hævet.

Eftermiddagsmøte lørdag 28. juni.

Dirigent: *A. Aamodt.* Sekretærer: *Johs. M. Ødegaard*
og *Paul Aalberg.*

Protokollēn oplæstes og godkjendtes.

10. Statistikken.

Harald Bjørnstad: Da det har vist sig hvor vanskelig det er at faa interessen vakt, og øket tilslutning til kooperationen av fagorganiserte arbeidere saa syntes vi den vei maa kunne benyttes, som saa at si har vundet hævd, og er den vei som arbeiderne selv har lagt memlig fra sekretariatet til forbund, og videre til foreningerne landet over. Og jeg er sikker paa at om sekretariatet i forbindelse med eller som et tillæg til sine andre spørsmåal i aarsrapporten tog med nogle enkle spørsmåal om kooperationen saa kan der vel ikke være tvil om, at dette vil virke sterkt agiterende. De som har med agitationen for kooperationen at gjøre, de kooperative landsutvalg og de lokale utvalg, vil nok indrømme dette, og være taknemlig for den hjælp sekretariatet derved gir dem, selv om spørsmåalene i mange tilfælder for de første ikke kommer længre end til foreningsstyrerne. Men vi forudsætter og haaper at de med tiden vil virke slik, at ingen

fagorganiseret arbeider lar sig rapportere som ikke kooperatør og saaledes at det blir en æressak, og paa den anden side saaledes at sekretariatet kan faa en statistik som sier os hvor mange familieforsørgere er organiserte, og hvor mange av disse er kooperatører. Det kan vel være haap om, at den kooperative landsforening eller det kooperative landsutvalg med tiden, kan og vil gi os alle nødvendige opplysninger, eller selv utgir en saadan statistik og det da skulde være overflødig at sekretariatet arbeider med dette — men det er, formentlig som agitation at spørsmålene fra *sekretariatet* er tænkt at virke. Agitationen for kooperationen har hittil her i byen ialfald foregaaet paa den sedvanlige maate, ved foredrag, og adgangen har været fri for alle. Fremmøtet har imidlertid været daarlig. Hvad der kan brukes med nogen vægt mot forslag, er vel fornemlig angaaende de rent manuelle arbeide som de vil paaføre saavel sekretariat, forbund som foreningerne, men er man forøvrig enig i forslagets nytte bør ikke dette spille større ind, naar det gjælder en sak som kooperationen. Naar det sies av sekretariatet som et argument mot forslaget at de kooperative landsutvalg intet opnaadde til statistik ved sine spørsmål til organisationen, saa er ikke dette paa nogen maate noget argument mot forslaget som agitationsmiddel, men det beviser, at der maa være en autoritet som foreningsstyrerne er vant til som stiller spørsmålene, og det mener vi sekretariatet er og ikke en komite eller et utvalg. Sekretariatet foreslaar at resolutionen av 1910 vedtas paany av denne kongres. Resolutionen nævner ikke kooperationen, og kan saaledes heller ikke være til nogen hjelp for saken, en sak, som jeg tror alle her er enige om bør være et ledd i fagbevægelsen. Jeg vil derfor subsidiært foreslaa, at resolutionen av 1910 gis den ordlyd, saa ialfald kooperationen nævnes.

Med begge forslag er hovedmotivet agitation for kooperationen, og *dette* vil jeg be kongressen være opmerksom paa, og paa den anden side synes jeg kongressen bør kunne uttale, at den anser kooperationen for likesaa viktig som f. eks. syke- og arbeidsledighetsforsikring. Haaber kooperatørerne her vil gjøre sit til at faa forslaget, som staar trykt her, vedtat, da ingen av dem kan ha noget imot, at de arbeidskamerater, som ikke er kooperatører, aarlig faar det spørsmål: Er du kooperatør?

Tal. foreslog: «Idet kongressen sterkt understreker kongresbeslutningen av 1910, opfordres forbundene til i sterkest mulig grad at utvikle løns-, arbeidsledighets- og organisationsstatistikken samt ha sin opmerksomhet henvendt paa den kooperative bevægelse inden sine fag, for derved at bistaa sekretariatet med saa fyldige og paalidelige oppgaver som mulig til statistisk bearbeidelse.»

Sverre Iversen: Det er den praktiske indvending at gjøre mot dette, at det vilde være vanskelig at meddele statistiske oppgaver over kooperationen hvert aar. Beretningens omfang vilde da ogsaa bli saa meget større. Man maatte rette spørsmål til hvert enkelt medlem. Det kooperative landsutvalgs enquete mislykkedes. Treaarige oppgaver kunde man kanskje komme over. Bjørnstads forslag er det

samme som sekretariatets (se «Dagsorden og forslag med motiver» s. 31—32) med undtagelse av ordene om kooperationen og det kan sekretariatet tiltræde. Man vil ha sin oppmerksomhet henvendt paa saken; men princippet med aarlig statistikk er umulig.

Votering: Bjørnstads forslag vedtoges mot 2 stemmer.

II. Emigrationsfond og 12. Bank for arbeiderbevægelsen.

Disse punkter gav ikke foranledning til nogen uttalelse og blev forbigaaet uten nogen beslutning.

13. Oprettelse av sparekasse.

Forslag med motiver fra Ranheims arbeidsmandsforening, Norsk arbeidsmandsforbund, se «Dagsorden og forslag med motiver» side 33—34.

Følgende uttalelse av sekretariatet bifaldtes:

«At oprette en sparekasse i tilslutning til landsorganisationen kan ikke anbefales. Denslags virksomhet hører jo nærmest ind under det kooperative arbeide, og sekretariatet vil derfor anbefale fagforeningerne landet rundt at oprette avdelinger i tilslutning til Norges kooperative landsforenings sparekasse. Ifølge denne sparekasses love kan avdelinger opprettes overalt i by og bygd, og der er den bedste anledning til gjennom denne at fremme de formaal som det foreliggende forslag gir uttrykk for.»

14. Oprettelse av brandforsikringsindretning.

Redegjørelse for saken med forslag se «Dagsorden og forslag med motiver» side 34—39.

Aksel Brynte: Det hele er egentlig et pengespørsmål. Jeg er enig i at denne sak er av kooperativ natur og henhører under kooperationen. Jeg foreslaar derfor:

«Kongressen gir forslaget sin tilslutning; men da saken er av mere kooperativ natur, henstilles det til landsorganisationens kooperative utvalg at fremme saken snarest mulig.»

Votering: Forslaget vedtoges med 68 mot 49 stemmer.

15. Ansættelse av saktörer.

16. Indførelse av organisationsmerke.

Begge punkter blev forbigaaet uten nogen bemerkning og uten at nogen beslutning fattedes.

17. Militarismen og fagbevægelsen.

Alfr. M. Nilsen: Jeg optar følgende forslag fra Norsk malerforbunds Trondhjemsavdeling:

«Militarismens fornemste opgave i vor tid er at værne om kapitalistklassens interesser og holde «den indre fiende», arbeiderklassen, stangen.

Man er saaledes hyppig vidne til at militær anvendes i de faglige kampe, dels som ordenshaandhævere, som det heter, og tildels som direkte streikbrytere, som under maskiniststreiken ifjor sommer.

Fagbevægelsens interesser er her paa det alvorligste truet, og det er derfor nødvendig at reise den mest kraftige kamp mot militarismen i alle dens former.

Der er i det sidste vakt motion om værnepligtsstreik, støttet av faglig aktion.

Det er utvilsomt et meget virkningsfuldt middel og bør derfor komme under overveielse.

Man vil foreslaa for kongressen, at den beslutter at sende dette spørsmaal ut til de tilsluttede organisationer til uttalelse og resultatet forelægges den følgende kongres.»

Kampen mot militarismen har hittil væsentlig været henvist til ungdomsbevægelsen og partiet. Men det er en væsentlig forutsetning for militærvæsenet, at det skal brukes mot «den indre fiende», mot den organiserte arbeiderklasse. Derved blir spørsmålet av stor vigtighet for fagbevægelsen, idet militærvæsenet blir et av de vaaben som rettes skarpest imot os. Forslaget gaar ut paa, at saken skal sendes ut til drøftelse, der foreslaaes ikke **noget** bestemt middel. Men jeg er overbevist om, at arbeiderbevægelsen sitter inde med de midler som skal til for militarismens bekjæmpelse, og fagorganisationen kan ikke i længden undgaa at ta standpunkt til dette spørsmaal.

O. Lian: Jeg er enig i at fagbevægelsen ikke kan staa nøytral her. Vi ser hvorledes militarismen og krigen kan ødelægge fagbevægelsen, se f. eks. paa Balkan. Det er ikke noget iveien for at spørsmålet kan sendes ut til drøftelse, og jeg anser dette for et rigtig forslag.

Alfr. M. Nilsen: Jeg glemte ved fremsættelsen av forslaget at betone, at et av de spørsmaal, som bør drøftes i denne forbindelse, er værnepligtsstreik.

O. Lian: Det er ikke rigtig klarhet over hvad værnepligtsstreik er for noget. Skal det være en faglig aktion? Skal f. eks. skræddere o. a. negte at utføre arbeide for hæren, som jeg har set det har været antydnet?

Alfr. M. Nilsen: Det er et altfor vanskelig spørsmaal at utrede paa nogle minutter her. Det bør drøftes i fagbevægelsen. og da vil man komme til klarhet over det. Det ligger i forslaget, at dette spørsmaal ogsaa skal drøftes.

Votering: Alfr. M. Nilsens forslag vedtoges enstemmig.

19. Bevilgningssaker.

Efter forslag av dirigenten blev punkt 18 foreløbig forbigaaet, og man gik over til at behandle punkt 19: Bevilgningssaker.

Valgkomiteen hadde indstillet: «Formandens løn sættes til kr. 2800 pr. aar + kr. 400 i personlig tillæg i tilfælde O. Lian blir gjenvalgt. Sekretæren kr. 2800. Sekretariatets medlemmer kr. 50 pr. aar. Revisorerne kr. 75 pr. aar.»

A. Kalvaa: Jeg kan være med paa at forhøie formandens løn, men noget personlig tillæg kan jeg ikke gaa med paa. Formandens løn er nu kr. 2400, og en forhøielse til kr. 2800 maa derfor betragtes som ganske stor. 400 kroner paalæg maa betragtes som tilfredsstillende. Formanden i arbeidsmandsforbundet har nu kr. 2700, og naar landsorganisationens formand figurerer med 100 kr. mere, saa er forholdet retfærdig. Et personlig tillæg sier det samme som at manden er umistelig, og det er han ikke. Jeg sier dette med al respekt for Lian. Vi maa jo miste ham en dag allikevel. Desuten anser jeg disse personlige tillæg og gratialer for utilbørlige; de smaker av personforgudelse, og vil vi noget, saa burde vi heller forhøie lønnen.

Paul Aalberg: Som valgkomiteens formand kan jeg opplyse, at der var dissens i komiteen om dette. Man var enig i at 2800 kr. skulde være grundløn; men nogle vilde ha lønnen forhøiet til 3200 under de samme forutsætninger. Disse bøiet sig og gik med paa at betragte de 400 kr. som personlig tillæg. Disse maatte da ansees som oparbeidet løn i de aar lønnen har været under minimum. Der var selvfølgelig enighet i komiteen om at Lian har utført utmerket arbeide. Hvis der nu vælges en ny mand, saa er lønnen fastsat til 2800 kroner; men det er organisationen fuldt værdig at betale sin nuværende formand et tillæg dertil av 400 kr.

A. E. Gundersen: Der har været uenighet i sekretariatet om at alderstillæg burde komme i betragtning. Vi hadde tænkt at oppsætte en grundløn med faste takster; men vi blev tilslut enige om det som valgkomiteen nu har tiltraadt. Vi maa betale det arbeide som utføres for os uten skam. 3200 kr. aaret er ikke for meget for Lian. En ny mand kunde greie sig med grundlønnen.

J. Borgen: Jeg slutter mig fuldstændig til Aalberg og Gundersen. Det gaar ikke an at ræsonnere som Kalvaa, at et personlig tillæg for Lian er urimelig. Vi syndet for 3 aar siden, og har nu anledning til at gjøre det godt igjen. Vi maa ogsaa erindre, at den stilling Lian staar i gjør, at pengene har ikke saa megen værd for ham som for andre av os. Og dog vet jeg, at der er mange her i salen som tjener sine 2700—2800 kroner. Det arbeide som er gjort kan man vel kritisere, naar man ikke er enig i det; men det er en ting man ikke kan si, og det er at det ikke er gjort med god vilje. Forbundene har nu gjennemgaaende sat op lønningerne for sine formænd, og 3200 kr. er aldeles ikke formeget for Lian.

Alb. Arnevig: Kalvaa uttalte, at Lian ikke er umistelig. Dette er en frase som er uten indhold. Saken er at en mand som Lian er vel værd 3200 kr. om aaret for vor bevægelse. Det har intet med umisteligheten at gjøre, likesaalitt som om man kalder endel av det personlige tillæg optjent løn, eller hvad man vil. Hvis jeg fik støtte for det, vilde jeg foreslaa 3500. Vi bør ikke hokre med dette.

Alfr. Myhrstad: Jeg gaar gjerne med paa at sette lønnen til 3200, men jeg synes ikke at vi behøver at kalde noget av det personlig tillæg. Jeg vilde heller kalde det første alderstillæg.

Kr. Marheim: Da Aalberg imot forutsætningen har kommet med opplysninger fra komiteen, saa maa jeg ogsaa oplyse, at der var et mindretal som vilde sette lønnen til sekretær til 2800 og til formanden til 3000. Jeg vil da opta dette forslag. Det er ikke nødvendig at komme med nogen supplerende motivering for dette. Jeg finder heller ikke mening i, at Borgen sier, at pengene er mindre værd for Lian end andre.

A. Myrvold: Det vilde være bedre om kongressen vedtok et alderstillæg med stigende skala end at den bevilger personlige tillæg.

Alfr. M. Nilsen: Denne kongres har ingen skam av at bevilge et lønstillæg paa 400 kroner og ikke noget ut over det. De som skal betale det sulter ofte og sliter sig ut i tungt arbeide. Mange gange hænder det ogsaa, at de lider sult og nød i organisationens tjeneste. Vi har derfor ingen skam av de lønninger som vore tillidsmænd faar. Dette med det personlige tillæg er der valgagitation i. Man skulde helst ventet til *efter* formandsvalget med det. Nu virker det usmakelig. Jeg stemmer for 2800 kr. og anbefaler kongressen at stemme ned det personlige tillæg. Vi faar bestemme lønnen uten hensyn til hvem som vælges. Kravet paa høie lønninger her er vel i overensstemmelse med at vore repræsentanter har stemt for lønninger paa 10,000 kr. til kommunale funktionærer.

Hans Eriksen: Jeg var en av dem som i valgkomiteen dissenterede angaaende det personlige tillæg. Vi var i komiteen enig om ikke at meddele noget om forhandlingerne, og det var derfor uriktig av formanden at gjøre det. Men naar ett er meddelt, saa kan ogsaa det øvrige meddeles. Vi to, som stemte for 3000 kr. i løn, var uenig i det personlige tillæg. Men jeg er av den mening, at vi godt kan forsvare et lønstillæg paa 600 kr. her.

Chr. Systad: Vi maa være opmerksom paa, at dersom vi nu som for 3 aar siden avspiser formanden med en liten løn, saa gir vi ham dermed *anvisning* paa en anden stilling. Vi maa erindre, at disse vore første tillidsmænd staar paa valg hvert tredje aar. Perioden er tilstrækkelig til at gjøre dem umulige i sit fag, og vi kan kaste dem hvad tid vi vil. Andet gik heller ikke an. Vi kunde ikke finde os i ansættelser i saa ansvarsfulde hverv. Men da vil jeg si, at organisationen her i Norge har et stort ansvar for sine tillidsmænd. Vi maa vise forstaaelse her, ellers risikerer vi at faa undermaalsmænd i disse stillinger. Jeg trodde ikke at kongressen for 3 aar siden vilde nedvotert forslag om 200 kr. tillæg. Men det ene forslag efter det andet faldt, tiltrods for at lønnen har været uanstændig. Jeg vil si: Her er ikke mange habile kandidater til formandsstillingen, men la os allikevel holde os til en grundløn av kr. 2800.

Ludv. Hansen: Jeg er aldeles ikke begeistret for valgkomiteens indstilling. Jeg hadde ikke ventet, at den vilde nævnt noget under kr. 3000 nu. 3000 kr. som grundløn og 400 kr. som alderstillæg

kunde ha været passende. Jeg er enig med Myhrstad i at alders-tillæg er bedre end personlig tillæg. Jeg vil stemme for 3000 kr. under forutsætning at det er grundløn. Jeg mener dog, at der maa være forskjel mellem formandens og sekretærens løn. Det er formanden som maa ta alle støt. Det er ham vi kritiserer og gjør ansvarlig for alt, enten han er skyldig eller ei. Til Alfred M. Nilsen vil jeg si, at det maa være et slags forhold mellem hvem vi vælger og lønnen. Man kan ikke la alt arbeide være uten anerkjendelse. Jeg vet hvor nerveslitende tarifforhandlingerne f. eks. kan være, og hvilket ansvar de fører med sig. Det er ikke likegyldig for mig, hvem som blir valgt; jeg forlanger godt arbeide, og godt arbeide skal betales godt.

Følgende forslag var nu indleveret:

Fra *Kr. Marheim*: «Løn til formanden sættes til kr. 3000 og sekretærens til kr. 2800.»

Fra *Paul Aalberg*: «Formandens løn sættes til kr. 2800 + 2 alderstillæg a 200 kr. efter 3 og 6 aars tjeneste.»

Fra *Alb. Arnevig*: «Formandens løn sættes til kr. 3000. For-saavidt hr. Lian gjenvælges fastsættes et personlig tillæg av kr. 500.»

Dirigenten forespurte, om valgkomiteen gik over til Aalbergs forslag istedetfor det oprindelige. Dette bejaedes.

A. Askedal: Jeg er klar over at stillingen er vanskelig, og ansvaret er stort. Men vi maa se hen til organisationens fremgang i sin helhet. Da synes jeg ikke Borgens uttalelser er tilbørlige. Vi har aldeles ikke avspist vor formand med daarlig løn. Jeg synes heller ikke om noget alderstillæg. Her *vælger* vi paa 3 aars-perioder, og naar de 3 aar er omme, saa er funktionstiden utløpen, og vi staar igjen frit med hensyn til valg. En dygtig mand vil vistnok gjenvælges gang paa gang; men alderstillæg her er altsaa noget bort i væggene meningsløst. Det kan kun anvendes i faste ansættelser, ikke ellers. Her faar vi kun beskjæftige os med hver periodes løn. Vi maa sørge for at vore tillidsmænd ikke lider nogen overløst med hensyn til dette, og jeg mener at 2800 kroner er fuldt for-svarlig nu.

Edv. Evensen: Vi kjender da alle her, hvad arbeide er, og mange av os har vistnok ogsaa kjendt hvad sult er. Saa det er bare flaaseri, hvad Alfr. M. Nilsen kommer med i saa maate. Jeg stemte i valgkomiteen for 2800 kr. i grundløn og 400 kr. i alders-tillæg og er derfor fornøiet med Aalbergs forslag. Lian har nu været formand i 7 aar, og paa 6 aar har han ikke faat lønsfor-høielse. Vi maa gjøre dette godt igjen nu.

Alb. Arnevig: Det er ikke første gang jeg har hørt den debat, som foregaar her nu. Hr. Alfr. M. Nilsen talte om det usmakelige ved det personlige tillæg, men det som er usmakelig her er hr. Nilsens og hans fællers optræden. Er 3000 kr. *usømmelig* løn, saa er 2800 kr. det ogsaa, forskjellen er ikke større. Nilsens standpunkt skulde egentlig logisk føre ham til at kræve at formanden ingen løn skulde

ha. Hr. Nilsen nævnte, at vore repræsentanter i kommunestyret har stemt for 10,000 kr. i løn til kommunale funktionærer. Jeg har ikke hørt det; men er det skedd, saa er det en utilbørlichkeit, og har intet analogt med det at vi stræver efter at faa vor formands løn op til noget nogenlunde anstændigt. Vi kan da godt gaa til 3500 kr.

A. Bay: Jeg hadde ventet, at vi nu skulde være kommet saa langt, at vi kunde sætte lønnen til 3000 kr. Nilsens argumenter om sult laa virkelig saa lavt, at arbeiderne ikke kan vedkjende sig dem, og jeg vil paa det kraftigste protestere mot dem.

A. Kalvaa: Debatten føres som om der var nogen der vilde bibeholde den gamle løn. Men der er jo ingen som vil gaa længer ned end til 2800 kr. Vi burde da ogsaa være tilfreds med en forhøielse paa 400 kr. Deri har vi lagt erkjendelsen at vi betaler for dygtigheten. Jeg vedstaar mig at ha sagt, at Lian ikke er umistelig. Men det er sagt, at vi utnytter vore tillidsmænd. Er 2800 kr. da utnytterløn? (*Arnevig:* «Ja».) *Kalvaa:* Nei, det er ikke utnytterløn. Vi begynder at kopiere kapitalistsamfundet. Vi skal betale manden for hans arbejde, og dermed basta. Saa kan vi forhøie lønnen med tidernes medfør. Jeg vil spørre: Skal disse alderstilhæge ha tilbagevirkende kraft? (*Dirigenten:* «Ja».) *Kalvaa:* Da blir det personlig tillæg. Nei, jeg stemmer for 2800.

Alf Hansen: Vi har arbeidere i dette land som med 8 timers arbeidsdag tjener kr. 2500 om aaret. Da gaar det ikke an at lønne denne dygtige mand med 12 timers arbeidsdag daarlig. Jeg vil videre si, at jeg vilde be gud fri og bevare arbeiderne i dette land for at faa med saadanne arbeidskjøpere at gjøre som Alfr. M. Nilsen og Kalvaa! Det skulde være mænd til at forhandle om en tariff med! Jeg stemmer for 3500.

A. E. Gundersen: Kalvaa er en streng mand at forhandle med. Jeg vil gjøre opmerksom paa, at forretningsførerne i partiets aviser nu har 3000 kr., og redaktøren i «Socialdemokraten», som er en funktionær paa ansættelse, har 3500 kr. Det var sagt i Trondhjem, at naar arbeiderne kom til magten, saa skulde de betale 6000 kr. i aarlig løn. Men her har vi magten, og da kan vi vel gi Lian 3200 kroner.

N. M. Aarstad: Jeg vil si, at om en mand med Lians ansvar og forpligtelser fik dobbelt saa meget som en almindelig arbeidsmand, saa var det ikke formeget; men det har slaat mig, at de, som gjerne vil kalde sig radikale, blir de konservativeste, naar det kommer til bestemmelse av lønnen. Det kræves meget av vor første tillidsmand, som vi andre kan undgaa. En mand som Lian tjente allerede i sit fag over 2000 kroner, da han blev valgt, og nu kunde han i faget tjene mer end den løn han har. Han har i sin stilling, for at fylde den tilfredsstillende, været nødt til at studere de forskjelligste spørsmaal og arbejde sent og tidlig. Lønningerne er gaat op overalt, men det er mange aar siden Lian fik tillæg. Derfor maa vi nu gi noget som der er mening i.

Paul Aalberg: Jeg skylder at oplyse, at det var en forglemmelse av mig, naar jeg ikke oplyste, at en minoritet i komiteen

stemte for en løn av kr. 3000. Nu foreligger der forslag fra mig om alderstillæg. Dette ændrede forslag er fremsat paa grund av forskjellige henvendelser. Vi bør gi alderstillæg efter tjenestetiden. Det personlige spiller da ikke ind, og det vil falde smakeligere for mange av kongressens medlemmer. Det var da fornuftigst, om alle komiteens medlemmer gik over til mit forslag. Kalvaa slaar om sig med at vi efterligner det kapitalistiske samfund, men det er snarere han som gjør det.

Kr. Jakobsen: Jeg støtter Aalbergs forslag. Men skal vi indføre alderstillægsprincippet, saa maa det ogsaa gjælde de andre. (*Dirigenten:* «Det er anledning til at opta det senere».) *Jakobsen:* Naa. Det har været snak om uenighet med hensyn til formandens stilling til forskjellige saker, men om hans dygtighet har det ikke været reist tvil. Vi maa skjelne mellem de to ting. Uenigheten diskuterer vi senere.

M. Skogø: Jeg mener ogsaa, at vi ikke skal diskutere Lians kvalifikationer, men formandens løn. Det var Borgens uttalelser, som gjorde at jeg tar ordet. Der tales om de forskjellige ofre, som de gjør. Men der kan ikke være tale om noget personlig offer, naar man har en årsløn av 2700—2800 kroner. Jeg vil understreke de uttalelser, som Alfred M. Nilsen kom med. Hvilken løn faar de som blir trakasserert av arbeidsgiverne paa grund av organisationen? Det blir ofte sult og nød. Men en lønnet tillidsmand risikerer intet. Han ofrer sig ikke. En formand for landsorganisationen gjør ikke mer personlig nytte for organisationen end en almindelig tillidsmand i en fagforening. Den sidste maa ofte bruke natten til sit arbeide for organisationen. Og dersom formanden i landsorganisationen ikke hadde hat disse til sin hjælp, saa kom han ingen vei.

Hans Eriksen: Komiteens mindretal holder paa 3000 kroner til formanden. Vi gaar ikke fra vort standpunkt. Marheims forslag er komiteens mindretals.

J. Borgen: Hvis arbeidsgiverne hadde været tilstede her, saa kunde de lært adskillig av Alfr. M. Nilsen og hans meningsfæller. Arbeidsgiverforeningen har 2 sekretærer med 4000 kr. i løn hver, og de har intet ansvar. De er bare kontormænd. De har ingen selvstændig stilling. Vore tillidsmænd har ansvar og maa være sin stilling voksne. Det er noget andet end de, som sitter paa den anden side av bordet. Lian kunde nu været faktor, hvis han hadde arbeidet i sit fag, og da vilde han hat 3—4000 kr. i aarlig løn. Der tales om personlig offer. Ja, jeg holder fast ved det, at det er et personlig offer mange av disse vore tillidsmænd yder. Jeg holder ogsaa fast ved det, at pengene ikke har den samme værdi for tillidsmændene som for almindelige arbeidere. De er blandt andet henvist til stadig at føre et nomadeliv. Jeg stemmer for det høieste beløp.

Rich. Hansen: Jeg hadde egentlig ikke tænkt at uttale mig om dette spørsmål, men jeg kommer fra et møte, hvor saken gjaldt mig, og der sa jeg fra. Jeg er enig med Borgen i, at arbeidsgiverne kunde hentet lærdom av denne debat. Men mange av argumenterne

her er ogsaa hentet fra arbejdskjøperne. Der har været talt om likestillethet, men vi forlanger da ikke at de som er naadd høiest i løn skal trækkes av. Egentlig burde kongressen valgt en forhandlingskomite til at forhandle med tillidsmændene om lønnen. Da vilde vi undgaat alle disse flaaede uttalelser. I den socialdemokratiske presse avgjøres det av et styre, og offentligheten faar ikke vite, hvor daarlige arbeidsgivere vi er. Skal vi ta vor bedste mand og sætte op i en post, saa faar vi da først og fremst betale ham som den høiest lønnede arbeider, og det vet vi, at Lian er i besiddelse av utdannelse, som gjør at han uten kluss kan tjene mer end valgkomiteen foreslaar. Arbeidsgiverne betaler sine almindelige kontorister med arbeidstid fra kl. 9 til 4 4000 kroner, og det er unge gutter, netop gaat ut fra en eller anden teknisk skole. Man maa aldeles ikke indbilde sig her, at man er bedre socialdemokrat, fordi man holder paa den laveste løn. Det er heller ikke noget rart i et personlig tillæg. En ny mand maa ha mange aar for sig før han er helt dygtiggjort til at vareta et saadant tillidshverv. Kongressen gjorde rigtig, hvis den fritok for næringssorg de som skal vareta andres ve og vel. La os ialfald vedta valgkomiteens majoritetsindstilling. Ingen av organisationens mænd har oplagt sig kapital av sin løn endnu. Organisationens tillidsmænd her i landet er likesaa fattige som de øvrige arbeidere. Der er ingen fare.

Votering: Arnevig's forslag om en grundløn av kr. 3000 vedtoges. Anden del: personlig tillæg av kr. 500 forkastedes med stort flertal.

Aalbergs (komiteflertallets) forslag om 2 alderstillæg a kr. 200 forkastedes med 101 mot 94 stemmer.

Sekretærens løn. Oskar Karlsen foreslog sekretærens løn sat til kr. 3000. Flere talere fremholdt, at sekretæren burde ha samme løn som formanden.

A. Kalvaa fremholdt, at naar formandens løn var sat til kr. 3000, saa burde 2800 for sekretæren være passende.

Votering: Karlsens forslag forkastedes med 102 mot 79 st. Valgkomiteens forslag, 2800 kr., vedtoges derpaa enstemmig. Likesaa vedtoges valgkomiteens forslag om kr. 50 pr. aar til sekretariatets medlemmer.

Oskar Johansen foreslog kr. 100 pr. aar til revisorerne. Dette forkastedes, hvorpaa valgkomiteens forslag, kr. 75 pr. aar, vedtoges enstemmig.

Kooperationen.

P. Aarøe: Ved alle kongresser, som har været avholdt i den senere tid, har Kooperationen været oppe til drøftelse. Og vi har ved beslutninger fastslaat, at Kooperationen er et ledd i klassekampen. Paa vor sidste kongres, i 1910, behandlet vi ogsaa Kooperationen, og advokat Carl Bonnevie holdt indledningsforedraget, og vi vedtok en resolution. Det som har været den store svakhet ved koopera-

tionen hittil, har været at pengeinteresserne er kommet i forgrunden. Vi staar i stampe med hensyn til det kooperative spørsmål. Selskaperne drives med det for øie at faa saa stort udbytte som mulig til medlemmerne. Alt andet er kommet i bakgrunden. Men selskaperne har staat kapitalløse og har saaledes ikke magtet at følge med i konkurransen. Man har holdt stive priser for at faa udbytte. Og heller ikke har man da samlet kapital. Det er dette man i arbeiderkredse har tat fat i. I 1910 tok man standpunkt til dette og satte fællesinteresserne i høisætet. Hovedpunktet i denne resolution var: «1. at forbrukskooperationen bør søke tilslutning fra hele den arbeidende befolkning, men der maa i det kooperative arbeide lægges avgjørende vekt paa at forbrukernes fællesinteresser sættes over de enkeltes pengeinteresser; 2. forbrukskooperationens maal bør være gjennom kapitalsterke fællesforetagender og størst mulig egenproduktion at sikre den arbeidende befolkning et billigere og tryggere forbruk end under det privatkapitalistiske system.» (Se «Kongressen 1910. Dagsorden og protokol», side 216—217). Der besluttedes ogsaa paa denne kongres at nedsætte et utvalg til at opta arbeide for kooperationen, efter de principper arbeiderne hævdede. Kongressen bevilget tillige 3000 kroner til denne agitation. Repræsentanterne vil i den forelagte beretning for 1911 og 1912 ha set redegjørelse for arbeidet. Man kan kanske synes at resultaterne av denne agitation har været smaa; men jeg vil be om, at man ikke saa snart fælder dom over det. Der er utrettet ikke saa litet allikevel. Der mangler endnu interesse hos arbeiderne, og man maa faa tid til at indprente, at kooperationen er et mindst likesaa viktig ledd som de andre. Alle erkjender at kooperationen er en viktig ting. De er enig i at arbeiderbevægelsen bestaar av 3 ledd; men i handling benytter de bare 2. Det tredje ledd forsømmes. Jeg kan peke paa vor repræsentation i storting og kommuner. Der er vi kommet langt. Der er over 20,000 fagorganiserte arbeidere i Kristiania idag. Av disse er sikkert ikke mer end ca. 2000 i 5—6 forskjellige kooperative selskaper. Der har været arbeidet sterkt her i Kristiania, men endda er vi ikke kommet lenger. Kongressen maa dog være klar over at vi ikke maa gi op. Det har diskussionen vist. Særlig under behandlingen av *kampmidler* streift vi ind paa kooperationen. Jeg tror ogsaa, at det er et av de mest effektive midler. Vi kan paa mange maater bli hemmet i de andre, men i kooperationen staar vi frit. Dette middel ligger aapent og tilgjengelig for alle. Men hittil har allikevel den store mængde været blind for magten i det organiserte forbruk. Jeg vil bare nævne et eksempel. I Hamburg begyndte arbeiderne et kooperativt selskap under en streik i 1899. Nu er det et av verdens største. Arbeiderne tok det op som et middel likeoverfor arbeidskjøperne, og det viste sig at det var et godt rygstød i konfliktstilfælde. Nu har selskapet et medlemstal paa 70,000 og en omsætning paa nogle og tyve millioner kroner. I Danmark og Sverige er kooperationen naadd saa langt, at vore forhold, sammenlignet med det, har staat i stampe. Vi maa faa de organiserte arbeidere til at slutte sig til dette og vække forstaaelsen.

Der er omdelt et forslag blandt repræsentanterne. Det har ikke været anledning til at behandle dette i sekretariatet, men formanden og sekretæren er enige i det. Der foreslaaes nu et høiere beløb, 5000 kroner, til fortsat arbejde og agitation. Jeg tror dette skal bli vel anvendte penger. Der findes store strøk i vort land, hvor kooperationen ikke er kjendt eller den er helt kapitalistisk. Landsorganisationen maa opta kooperationen i kampen med arbeidskjøperne. Men man maa ikke her vente utbytte med det samme. Det tar sin tid. I Kristiania er høist 10 % av de fagorganiserte arbeidere kooperatører. Alle maa komme med, men først maa de bibringes forstaaelse av hvad kooperationen er for noget, hvorledes den virker og hvad dens maal er. Hvor vi har kunnet øve **nogen** indflydelse paa kooperationen i vort land, har vi gjort det. Vi har gjort os gjældende og er mangededs rykket ind i styrerne. Paa den kooperative generalforsamling i Trondhjem fik de organiserte arbeidere majoritet i styret. Man har dem i styrerne, **endog** om de ikke har majoritet blandt medlemmerne. Hvad der mangler er medlemmer. Vi maa rykke ind i selskaperne og gjøre kooperationen til et virksomt ledd i vor bevægelse. Jeg tillater mig altsaa paa det kooperative utvalgs vegne at foreslaa:

«Under henvisning til den paa landsorganisationens kongres 1910 vedtagne resolution uttaler kongressen:

1. Som forbrukere har arbeiderklassen store interesser at vareta, og da der ved organisering av forbruket kan skapes et kraftig middel i kampen for bedre levevilkaar, retter kongressen en indtrængende opfordring til arbeiderne om at slutte sig til den kooperative bevægelse.
2. Arbeidet med at sprede opplysning og forstaaelse av samvirkebeværelsens betydning maa fortsættes med al mulig kraft saavel fra landsorganisationen som av de paa hvert sted virkende kooperative utvalg.
3. Under arbeidet hermed er det av den største betydning, at der samarbeides mellem landsorganisationen og Norges kooperative landsforening, og da dennes **generalforsamling** i Trondhjem har fattet beslutning om et saadant samarbeide, uttaler kongressen sin glæde herover, idet det henstilles til landsorganisationen at søke samarbeidet fremmet paa en for forbrukerne i sin helhet **gagnlig** maate.
4. Kongressen bemyndiger sekretariatet til i de kommende 3 aar at anvende indtil kr. 5000.00 — fem tusen kroner — for at man ved foredrag, litteratur og paa anden maate kan fortsætte den kooperative agitation.»

Dirigenten foreslog at votere over dette forslag uten videre debat.

Enstemmig vedtat.

Votering: Forslaget vedtoges mot 1 stemme.

Møtet hævet.

Formiddagsmøte søndag 29. juni.

Dirigent: *O. Ruud.*

Protokollen oplæstes og godkjendtes.

Valg.

Dirigenten foreslog, at man skulde gaa over til punkt 20, *valg*, og under optællingerne behandle sakerne under det forbigaaede punkt 18 samt punkt 19. Dette bifaldtes, og man gik til valg. Til *formand* foreslog valgkomiteen *Ole O. Lian*.

A. Kalvaa: Jeg agter ikke at stille nogen motkandidat mot *Lian*. Men jeg vil allikevel motivere min stemmegivning. Jeg stemmer med blank seddel. Der skal ingen vildrede være i det. Jeg anerkjender *Lians* dygtighet, men ikke maaten hvorpaa alle saker er behandlet.

J. Borgen: Jeg vil anbefale *Lian*; men i og med det føler jeg det som min pligt at si, at vi maa sette en stopper for, at *Lian* ikke ødelægger sin arbeidskraft ved alt utenomsarbeide, som paa-duttes ham. Han er en godmodig mand og har vanskelig for at si nei.

A. Kalvaa: *Lian* faar selvfølgelig selv avgjøre, hvor langt hans kræfter rækker.

Sverre Iversen: *Borgens* uttalelser var selvfølgelig velment. Man maa ikke trække gale slutninger av dem.

Kooperationen og fagorganisationen.

A. Kaupang foreslog: «Landsorganisationens sekretariat utarbeider regler for de tilsluttede forbunds stilling til og optræden likeoverfor kooperative bedrifter og søker at faa forbundene til at godta disse.»

Grundene for dette forslag er at hver forening nu optrær for sig, og dette kan undertiden føre til uheldige konflikter. Vi maa i hvert fald se til, at vi ikke kommer til at motarbeide kooperationen.

O. Lian: Det forslag *Kaupang* kommer med rækker langt. Saavidt jeg skjønner tilsigter det at faa utarbeidet regler, saaledes at den faglige og den kooperative bevægelse ikke kommer i konflikt med hinanden. Dette maatte da vel især gjælde lønningsforhold. Andre regler kan jeg ikke tænke mig.

A. Bay: I *Sandefjord* fik det kooperative selskap anledning til at underskrive tariff. I mange tilfælde optrær de kooperative styrer ikke organisationsmessig. Det burde tænkes over, om man ikke skulde gaa til oprettelsen av særskilte tariff med de kooperative foretagender. I bakerforbundet søker vi dette gjennomført i bakeri-bedrifterne.

A. Kaupang: Jeg var fuldt paa det rene med, at kooperationen i det tilfælde som er nævnt gik med paa kravene, men endda standes arbeidet.

A. Juell foreslog: «Det henstilles til sekretariatet at ha sin oppmerksomhet henvendt paa det av hr. Kaupang paapektede forhold.»

Kaupang tok derpaa sit forslag tilbake, hvorefter *Juells* forslag vedtoges enstemmig.

Valg.

Dirigenten refererte resultatet av formandsvalget. *Ole O. Lian* var valgt med 158 stemmer. 7 blanke stemmesedler var avgitt.

Valg av sekretær. Valgkomiteen indstillet *Sverre Iversen* gjenvalgt.

A. Kalvaa foreslog *Alfr. Myrstad* fra Bergen.

Alfr. Myrstad: Det maatte da være indlysende for Kalvaa, at dersom han ikke kan stemme for *Sverre Iversen*, saa kan han heller ikke stemme for mig. Jeg vet heller intet som skulde gjøre mig til værdig kandidat for oppositionen.

Agitation blandt fiskerbefolkningen.

Anton Elvenæs foreslog:

«Kongressen henstiller til sekretariatet at sette igang agitation blandt fiskerbefolkningen for dannelse av eget forbund tilsluttet Arb. faglige landsorganisation.

De fornødne midler stilles til sekretariatets disposition.»

A. Kalvaa: Det maa være overflødig at opta særskilt forslag om dette.

Kr. Jakobsen: I motsætning til Kalvaa vil jeg anbefale forslaget. Skal man naa fiskerbefolkningen, saa maa man møte op ved de store stevner. Især under landliggerdagene i Lofoten. Da tyr de ellers til behusene med bøn og religiøsitet. Dertil burde vi faa en motorskøite med fast agitator. Ved de største fiskestevner kan der være en 20—30,000 fiskere tilstede, og dette er en anselig gruppe. Man kunde begynde nordenfra og følge stevnerne sydover. Fra Finmarken til Lofoten og saa videre ned til Titran og Aalesund. Vi vilde alle faa nytte av at fiskerne var organiserte.

A. Juell: Elvenæs' forslag indeholder jo kun en henstilling, og den kan vi da uten videre votere over.

Votering: Elvenæs' forslag vedtoges enstemmig.

Agitation blandt landarbeidere og fiskere.

Bevilgning til Det norske arbeiderparti.

T. Fjermstad foreslog: «I likhet med beslutningen paa forrige kongres bevilges der 5000 kroner til arbeiderpartiet til bruk i agitationen blandt landarbeidere og fiskere.»

De penger som bevilgedes sidst var vel anvendte, og jeg anbefaler kongressen at vedta dette forslag.

O. Lian: Jeg vil ogsaa anbefale denne bevilgning. De beslutning som fattedes paa sidste kongres lød saaledes: «Kongressen bemyndiger sekretariatet til i kongresperioden at utbetale Det norske arbeiderparti et beløb av kr. 5000 til agitation blandt landarbeidere og fiskere. Beløpet anvendes efter nærmere konferanse mellem sekretariatet og centralstyret.» Fjermstads forslag maa forstaaes saaledes, at denne beslutning gjentas med de samme betingelser. Nogen yderligere motivering behøver det ikke.

Alfr. Myhrstad: Vi bør ikke kunne ha nogen indvending mot dette forslag nogen av os.

A. Kalvaa: Jeg kan ikke forstaa dette. Der bevilges 5000 kr. *her* og 5000 kr. *der* og aldeles uten nødvendighet. Sekretariatet har faat bemyndigelse til og paalæg om at drive agitation, og dette skulde da være tilstrækkelig. Jeg synes heller ikke om denne spesialisering av agitationen. Vi behøver ikke at binde os til bestemte summer.

O. Lian: Sekretariatet kan vistnok bruke penger til agitation, men dette er en direkte bevilgning til arbeiderpartiet, hvorfor vi venter indirekte at høste frugterne. Kalvaa bør være enig i dette.

A. Kalvaa: Jeg er av samme opfatning som sidst. Vi har adgang til at drive baade politisk og faglig agitation. Dette er at utskille den politiske agitation som noget der utelukkende tilhører en anden institution.

A. Juell: Landsorganisationen har selvfølgelig ikke adgang til at drive ubegrænset agitation i politisk henseende. Jeg maa forresten uttale min store forbauselse over Kalvaa nu. Kan ikke begripe hvad der er gaat av ham siden han var i Bergen.

G. Ousland: Jeg synes at vi burde bevilge dette enstemmig.

Voting: Fjermstads forslag vedtoges mot nogle faa stemmer.

Dirigenten refererte resultatet av sekretærvalget. *Sverre Iversen* var valgt med 162 stemmer. Dernæst hadde *A. Kalvaa* 1 stemme. 2 var blanke.

Forslag om bevilgning.

Følgende forslag referertes: «Landsorganisationens kongres vilger hr. Ole O. Lian kr. 600 — seks hundrede kroner — for perioden 1910—1913.»

M. A. Bakke. A. Knudsen. A. Myhrstad. Chr. Systad. Ludvig Hansen. Th. J. Friis. Walseth-Bjorge. P. Aalberg. Alfred Melgaard. G. Gulbrandsen.

Ludvig Hansen motiverte forslaget. Den periode som var gaat, hadde været den mest arbeidssomme i landsorganisationens historie, og tiltrods for at enkelte førte kritik over Lian, saa viste dog valget at man hadde almindelig tillid til ham.

Oskar Karlsen: Dette er sandelig at ta kongressen ved næsen,

og hvis det blir gjort, gaar jeg herfra straks. Dette spørsmaal er avgjort igaar.

Votering: Forslaget forkastedes med 93 mot 64 stemmer.

Valg. Sekretariatet.

Valgkomiteen foreslog følgende til medlemmer av sekretariatet: A. Aamodt, M. Nygaard, H. Pettersen, A. Juell, P. Aarøe, A. E. Gundersen, Rich. Hansen og G. Sethil. Videre blev følgende foreslaat: P. Andersen, Hj. Johansen, Johan Nygaard og Hans O. Høglund.

Oskar Olsen: Jeg forstaar ikke dette forslag, som valgkomiteen er kommet med. Det har altid været sagt, at transportarbeiderne er de viktigste, og altid har deres stilling til en konflikt den allerstørste betydning, og nu kommer valgkomiteen og vil stryke av sekretariatet netop transportarbeidernes mand. Det gaar ikke an. Jeg foreslaar Petter Andersen.

Aksel Amundsen: Jeg vil ogsaa støtte Andersens valg. Her har man foreslaat 3 representanter for træindustrien, og arbeidsmandsforbundet gis 2 representanter, mens hele den vældige transportbedrift ingen faar. Jeg vil anbefale at vi stryker en av træindustriens representanter, og da helst H. Pettersen, og sætter op Petter Andersen istedet.

M. Skogø: Baker- og konditorforbundet bør nu komme med. Det har aldrig hat nogen representant i sekretariatet, og det er nu det 11. i rækken av forbundene, hvad størrelse angaar. Jeg foreslaar Johan Nygaard.

P. Aalberg: I valgkomiteen var der enstemmighet om, at flest mulige forbund skulde komme med; men ved siden herav saa vi ogsaa paa dygtigheten og rettet os efter den. De dygtige og habile bør ikke ombyttes med nye uten skjellig grund.

E. E. Rudlang: Transportarbeiderne bør nu faa en representant i sekretariatet. Jeg anser det som skjellig grund, og jeg anbefaler Petter Andersen. Beslegtede grupper bør slaa sig sammen, og det hadde da ikke været nødvendig at sætte op 3 representanter for træindustrien. Denne industri har tilsammen ca. 5000 medlemmer i organisationen, transportarbeiderne ca. 4000. Jeg vet ikke hvad som skulde være iveien for at ikke vi da fik en representant. Og at Petter Andersen er dygtig og habil, det vet vi. Det var sagt at man burde stryke en av træindustriens representanter, men jeg er nærmere tilbøielig til at foreslaa strøket en av dem som tilhører samme forbund. Altsaa en av arbeidsmandsforbundets representanter. Naar det blev fremholdt at man burde stryke H. Pettersen, saa var dette selvfølgelig ikke av personlige grunde, men for at samle sig mot en bestemt inden den industri, vi tror har for megen representasjon. Hvis ikke alle vi, som vil ha en for transportarbeiderne op, stryker den samme og stemmer paa den samme, saa opnaar vi intet.

A. Kalvaa: Da denne valgkomite blev nedsat, hadde jeg saa nogenlunde paa følelsen hvordan dens liste vilde komme til at se ut.

Jeg vil paa det varmeste anbefale, at Petter Andersen blir gjenvalgt. Det har været talt saa meget om at faa disse folk med, og da bør vi ikke gaa hen og skyve deres mand ut av sekretariatet. Der er nu bare 2 mand som ikke er haandverkslærte i sekretariatet. Det er Rich. Hansen og Sethil. Ellers er det bare faglærte. La os stryke en av træindustriens mænd, og saa mener jeg, at Aamodt nu bør vike for Høglund. Resultatet blir saa, at transportarbeiderne faar sin mand ind.

G. Gulbrandsen: Transportarbeiderne og sjømændene bør absolut ha en repræsentant i sekretariatet. De kommende tider vil vise, at det er absolut nødvendig at ha en mand fra os med.

J. Borgen: Der har været talt meget om sammensætningen av sekretariatet. Saa mange forbund som mulig bør komme med. Nu er der bare 2 nye foreslaat. Det er Aamodt og Juell, og disse bør komme med. Jeg tror ikke transportarbeiderne blir tilsidesat om ikke Andersen kommer med. Jeg kan ikke være enig i forslaget om Høglund. Sekretariatets medlemmer maa altid være disponible, men det er ikke Høglund, som maa staa paa verkstedet. Kalvaas forslag er vel nærmest beregnet paa at jern- og metalforbundet ingen repræsentant skal faa i sekretariatet.

Edv. Carlsen Kaland: Aksel Amundsens henvendelse om at stryke H. Pettersen forbauser mig virkelig. Træarbeiderforbundet er av den betydning, at det maa ha sin mand med.

M. Skogø: Vi maa ha dygtige folk i sekretariatet, og Nygaard er dygtig. Vi kan godt stryke Gundersen og sætte Nygaard istedet.

I. Bjerkmann: Naar vi nu har over 20 forbund, saa er det ikke saa let at finde folk til sekretariatet. Jeg tror dog vi med tryghet maa kunne slutte os til valgkomiteens forslag.

Hans O. Høglund: Naar Kalvaa foreslaar mig, saa vet jeg ikke, om det er alvorlig ment. Desuten vil jeg si, at jeg umulig kunde være disponibel til hver tid sekretariatet har møte.

Aksel Amundsen: Naar der tales om dygtige folk, saa maa Petter Andersen nævnes blandt disse. Men naar jeg foreslog H. Pettersen strøket, saa var det ikke fordi han ikke var dygtig. Det var av de grunde som Rudlang nævnte.

A. Kalvaa: Naar Borgen sier at jeg har foreslaat Høglund for at jern- og metalarbeiderforbundet ikke skulde faa nogen repræsentant, saa tilbageviser jeg den insinuation. Jeg ønsker ikke at Aamodt skal komme med, det er saken. Naar Høglund nu fraber sig valg, saa er det beskedenhet, og jeg stemmer paa ham allikevel, trods hans oplysninger. Jeg anbefaler Petter Andersen indvalgt.

Oskar Olsen anbefalte Andersen.

Ludv. Hansen: Vi maa se stort paa saken, og da vet vi, at vi har pligt paa os til at sætte jern- og metalforbundets tillidsmænd ind i sekretariatet. Jeg anbefaler ogsaa Petter Andersen.

E. E. Rudlang: Vi maa ta hensyn til transportarbeiderne selv om deres organisationer endnu ikke er store. Vi maa ogsaa imøtekomme jern- og metalforbundets ønske om at faa Aamodt ind, men da maa heller ikke nogen komme og klandre den mand vi alle er

enige om at forlange ind. Jeg synes at træindustrien godt kunde nøies med færre repræsentanter.

Lauritz Olsen anbefalte at holde jern- og metalforbundets mand ute.

18. Forskjellige andragender.

Til samtlige andragender opførte under punkt 18 — redegjørelser og motiver, se «Dagsorden og forslag med motiver» side 41—44 — hadde sekretariatet avgitt følgende innstilling:

- a) Arbeiderpartiets kvindeforbund bevilges et beløp av 1000 kr. pr. aar i kongresperioden under samme forutsætninger som tidligere.
- b) Det sosialdemokratiske pressekontor bevilges 500 kr. pr. aar i kongresperioden.
- c) Norsk matros- og fyrbøterunions andragende om fritagelse for ekstrakontingent i kongresperioden indvilges.
- d) Lignende andragende fra Norsk skog- og jordbruksarbeiderforbund indvilges.
- e) Andragende fra Nedenes amts arbeiderparti om laan til bladet «Tiden» indvilges ikke.
- f) Andragende fra De samvirkende fagforeninger i Sandefjord om laan av 3000 kr. indvilges.

Til Arbeiderpartiets kvindeforbund.

Sekretariatet foreslog: «Arbeiderpartiets kvindeforbund bevilges et beløp av 1000 kr. pr. aar i kongresperioden under samme forutsætninger som tidligere.»

A. Kalvaa forespurte om dette beløp skulde anvendes til faglig eller politisk agitation.

Dirigenten: Sekretariatet opplyser at det brukes til begge deler.

A. Juell foreslog: «Sekretariatet bemyndiges til at anvende det nødvendige beløp til agitation blandt de kvinnelige lønsarbeidere, enten ved bevilgning til Arbeiderpartiets kvindeforbund eller paa anden maate.»

Jeg tror at en mere effektiv maate bør benyttes til denne agitation herefter. Der er flere maater at se saken paa; men enten bør det sortere direkte under landsorganisationen eller under partiet.

A. Kalvaa: Realiteten i disse to forslag er den samme, og da bør Juell ta sit forslag tilbake. Saa kan der for en gangs skyld bli enstemmighet.

Fru Nitteberg: Jeg synes ogsaa at Juell bør ta sit forslag tilbake. Paa forslag av A. E. Gundersen blev der nedsatt en komite til at forestaa dette, og dens innstilling blev vedtatt av landsorganisationens hovedstyre. Jeg forstaar ikke at der gjøres saa megen staahei over disse 1000 kroner.

O. Lian: De 1000 kroner, som sekretariatet foreslaar, væsentlig tænkt som hjelp til administrationen. Ellers kan man agitere

blandt kvinderne ogsaa direkte. Jeg er enig med Juell i at agitationen gjennem kvindeforbundet ikke har været tilfredsstillende.

A. Juell: En hel kongresperiode er for lang tid at binde sig til dette.

Votering: Sekretariatets forslag vedtoges enstemmig. Juells forslag vedtoges mot nogle stemmer.

Bevilgning til dirigenter og sekretærer.

Alfr. Myrstad foreslog 150 kroner bevilget til kongressens dirigenter og sekretærer. Dette vedtoges enstemmig.

Det socialdemokratiske pressekontor.

Andragende fra pressekontoret, se «Dagsorden og forslag med motiver» side 42.

Fra Norges socialdemokratiske presseforening forelaa følgende anbefaling:

Til Arbeidernes faglige landsorganisation,

her.

Paa den socialdemokratiske presseforenings møte den 21. ds. behandlet man spørsmålet om hvordan man paa bedste maate skulde kunne skaffe midler til en paakrævet videre utvikling av Det socialdemokratiske pressekontor. De enkelte blade, som har sluttet sig til kontoret, har nemlig allerede paatat sig saa store utgifter til dette, at de ikke godt kan bære mere. Men paa den anden side er det absolut nødvendig at faa arbeidshjelp paa pressekontoret, hvis dette paa en tilfredsstillende maate skal kunne fylde sin opgave som et centralt meddelesesorgan for arbeiderbevægelsen, den politiske saavel som den faglige. Det vil sikkerlig erkjendes, at pressekontoret ikke bare er til fordel for partibladene, men at baade den faglige og politiske bevægelse har direkte nytte av et pressens telegrambyraa, som ikke er avhengig og inspirert av kapitalist- og arbeidsgiverklassen.

I henhold til denne opfatning blev det besluttet i presseforeningen at sende et fornyet andragende til landsorganisationen om en bevilgning av 1000 kroner aarlig indtil videre som tilskud til pressekontoret, saa man kunde faa ansat en assistent ved dette. Paa presseforeningens møte blev det ogsaa fremholdt ønskeligheten av at faa oprettet en mere intim eller rettere livlig forbindelse mellem fagorganisationens forskjellige institutioner og pressekontoret, og vi skal i henhold hertil uttale ønsket om, at der mellem arbeiderpartiets central- og landsstyre, som nu har myndigheten over pressekontoret, og landssekretariatet maatte bli indledet forhandlinger med sigte paa at faa kontoret og fagorganisationen knyttet fastere sammen til gjensidig nytte og fordel. Eksempelvis kan vi meddele, at vore partifæller i Tyskland har oprettet et lignende pressekontor som det vi nu har, og at det ledes av arbeiderpartiet og den fag-

lige landsorganisation (generalkommissionen) i fællesskap; begge disse organisationer yder betydelige bidrag til pressekontoret. Om man skulde forsøke en lignende ordning hos os maatte jo bli gjenstand for videre forhandlinger senere.

Den socialdemokratiske presseforening andrar altsaa om at Arbeidernes faglige landsorganisation vil bevilge 1000 kroner aarlig indtil videre til Det socialdemokratiske pressekontor.

Kristiania, 24. juni 1913.

For Norges socialdemokratiske presseforening

Jacob Vidnes,
p. t. formand.

O. Lian: I sekretariatet foreslog vi 500 kr. som en begyndende bevilgning. Vi har endnu ikke erfaring for hvordan en saadan institution vil virke. Som man vil se av presseforeningens andragende har den hat møte her i byen og har enstemmig besluttet at andra om 1000 kr. Forholdet er nu, at kontoret har en eneste mand, og han maa sitte ved telefonen og ekspedere meddelelser. Men skal pressebyraaet bli hvad det bør, saa maa han kunne gaa paa møter og levere koncentrerte referater, og der maa ogsaa kunne ekspederes artikler til bladene gjennom byraaet. Skal der ansættes en assistent, da er de 500 kr. ikke tilstrækkelig. Det er hævdet fra aviser, at de ikke kan paata sig større forpligtelser end de har. Jeg foreslaar derfor, at der bevilges kr. 1000 pr. aar til pressekontoret.

Alfr. Myhrstad: Ved at gjennomlæse denne sak er jeg kommet til det resultat, at man har tat vand over hodet. Der har ikke været den nødvendige oversigt. Men naar det nu er oprettet, saa faar vi søke at opretholde det. Byraaet har heller ikke nogen rigtig ledelse. Jeg vil ikke si at manden ikke utfører sit arbeide med dygtighet, men der bør være en ledelse over utøveren. Centralstyret og sekretariatet bør sørge for dette.

Joh. L. Andersen: Jeg glæder mig over Lians uttalelser. Jeg vil stemme for andragendet og samtidig anbefale Myhrstads tanke om en overledelse.

A. Kalvaa: Jeg vil slutte mig til Myhrstad. Men jeg vil ogsaa ha sagt, at byraaet upartisk bør meddele det som angaar arbeiderbevægelsen. Det har byraaet ikke gjort. I referaterne fra denne kongres er oppositionens bemerkninger faret over med en harelab. Man behøver bare at læse igjennem referatet, som er sendt de utenbys aviser, for at se dette. Dette maa ikke fortsætte i fremtiden. De borgerlige aviser er partiske, men det bør ikke være karakteristisk for vort pressekontor. Arbeiderbevægelsens foretelser skal ikke være gjenstand for pressecensur. Man ser hvor snar de er til at henvende sig til landsorganisationen for understøttelse. Vi deler op vore penger og svækker os derved som kamporganisation. Det kan til en viss grad ogsaa sies om dette.

H. Pettersen: Jeg tror ikke Kalvaas klage er berettiget. Jeg er av en motsat mening. Oppositionens møter er altid referert eller

omtalt, mens de andre ofte ikke nævnes. Det maa kunne gaa an for partiet at opretholde pressebyraaet. Skal det gaa som hittil, saa kan partiet rent glemme bort sine forpligtelser.

H. Samuelsen talte for bidrag til kontoret efter Lians forslag. Samtidig vilde taleren gjøre opmerksom paa, at byraaets regnskaper maatte sendes til bladstyrerne, ikke til redaktionerne.

A. Kalvaa: Jeg skal mot H. Pettersen føre beviser for hvad jeg har sagt. Under behandlingen av dagsordenens punkt 3 staar det meddelt til «Ny Tid», at Kalvaa optok Trondhjemsavdelingens forslag, men ikke et ord av motiveringen. Derimot kommer de andres imøtegaelser.

Ludv. Hansen: Jeg maa understreke hvad Kalvaa har sagt. Referaterne av debatten her har ikke været upartiske, men jeg haaber, at der ogsaa blir større upartiskhet, naar der blir bedre samarbeide med fagorganisationen.

Votering: Lians forslag — 1000 kr. pr. aar — vedtoges enstemmig.

Norsk matros- og fyrbøterunion.

Følgende andragende forelaa:

»Norsk matros- og fyrbøterunions hovedstyre tillater sig paa samtlige vore avdelinders opfordring og vegne at foreslaa for den ærede kongres, at de til landsorganisationen tilsluttede og unionen tilhørende medlemmer fremdeles fritas for ekstrakontingent i kommende periode.»

A. Kalvaa: Jeg forstaar ikke hvorfor disse arbeidere mer end andre skal være fritat for ekstrakontingent. De har fast arbeide de som andre og tjener nok til at betale kontingenten. Jeg kan ikke stemme for dette forslag.

Gerh. Gulbrandsen: Kalvaa har øiensynlig ikke viet denne sak nogen opmerksomhet, ti han skjønner den ikke. For det første er sjømændenes forstaaelse av organisation vanskeligere at faa vakt end andres. De har nok fast arbeide, men de flakker altid viden om. Dertil kommer, at ekstrakontingent vilde være omtrent umulig at opkræve i alle verdens havne; en uke er sjømanden her i byen, den næste flere hundrede mil borte. Det er altsaa ikke saa godt at række medlemmerne altid. Man maatte nok ta av kampkassen da, og da blev den mager. Vi har ogsaa maattet begynde fra nyt av og rydde grund, og jeg glædet mig da jeg saa, at sekretariatet hadde indstillet paa fritagelse i perioden. I agitationen har da ogsaa sekretariatet vist os stor villighet, men det meste har vi baaret selv. Vi maa erindre at sjømændene kan bli en vigtig faktor i fremtidige konflikter. Det er de folk som kan sættes i spidsen og gjøre en kamp effektiv. Og saadan kan stillingen undertiden arte sig, at i saa maate kan 1000 av vore folk virke med større tyngde end 10,000 paa landjorden.

Herman Michelsen: Blandt sjømændene, især de som reiser paa langfart, er kontingenten et av de vanskeligste spørsmal. I Norge

er der vel 25,000 organisationsmulige sjømænd og av disse er endnu kun 1500 organiserte. Vi har maattet bryte nyt land. Det maa være indlysende, at forholdene ikke er saadanne at vi kan betale ekstrakontingent. Det er da ogsaa slik at der ikke findes nogen sjømandsorganisation i Europa, som utligner ekstrakontingent.

G. Ousland: Det er riktig, som Kalvaa sier, at sjømændene tjener nok til at betale kontingenten. Men vi maa erindre, at det er ikke bare ruteskibenes mannskap, som der er tale om. Ogsaa langfartens folk trenger organisationen, og for deres vedkommende vilde ekstrakontingenten forvolde store administrative vanskeligheter. Engang kunde man dog række frem til et forhold, saaledes at ekstrakontingent kunde opkræves, og det er et korrekt syn paa saken at alle bør betale; men vi maa ta hensyn til det store arbeide, som foreligger her, og de ekseptionelle vanskeligheter. Først og fremst maa vi se til at faa organisationen fremmet, og hvis vi er strikse her, saa kan det faa følger av ubehagelig art for organisationen.

J. Borgen: Jeg vil anbefale andragendets indvilgelse. Forholdene er ikke saa liketil for sjømændene som for industriarbeiderne. For det første vil ogsaa kontingenten ophobe sig for længere perioder, og ekstrakontingenten vilde da ogsaa bli omtrent uten værd. Saalangt vi er kommet hittil, saa er der utført godt arbeide av matros- og fyrbøterunionen. Disse folk gaar ned paa baatene og opkræver kontingenten, og da de blev kastet ut gjentagne gange, har de faat sig et indregistrert merke.

A. Juell: Jeg vil stemme for andragendet. Men det vil jeg si, at det ogsaa bør være sidste gang vi indvilger et saadant andragende. De forbund, som er utsat for disse vanskeligheter, bør ha sin ordinære kontingent saa høi, at den kan dække ekstrakontingenten.

Otto Vogler: I Tyskland er sjømandsorganisationen fritat for ekstrakontingent. Det har nemlig vist sig vanskelig at indkræve den. Det er heller ikke saa godt for en organisation, som har særlige vanskeligheter endog med den ordinære kontingent, at faa opsamlet noget særlig fond for ekstrakontingent. Kasserne vil helst være tomme. Det er forøvrig ikke med noget let hjerte vi har sendt andragendet.

O. Lian: Hvis sjømændene skulde betale ekstrakontingent, saa maatte den tas av unionens kasse, og da maatte de selvfølgelig forhøie sin ordinære streikekontingent med et beløp som vilde svare til ekstrakontingentens mulige størrelse. Sjømændene er ogsaa nødt til at ha flere fastlønnede tillidsmænd end andre. De har nu 6. Administrationen falder idethele vanskeligere og kostbarere. Men organisationen maa ogsaa være bøielig efter forholdene, og vi skal vite, at sjømændenes organisation kan bli et viktig led i vor kamp, hvis vi kan faa den til en effektiv organisation.

A. Kalvaa: Jeg vil si til Lian, at man gjør ikke en organisation kampdygtig ved at fritta den for kontingent. Den maa kunne betale kontingent for at bli effektiv. Er det vanskelig at betale ekstrakontingent, saa er det vel ikke lettere med den ordinære.

Skal man opdrages til at føre kamp, saa maa man ogsaa opdrages til at betale kontingent. Man vet jo ikke hvormeget ekstrakontingenten kan komme til at beløpe sig til, men det maa vel saa nogenlunde kunne beregnes. Vi maa se til at bære byrderne i fællesskap allesammen.

Anton Olsen: Dette spørsmål har været oppe paa flere kongresser. Det er ikke bare sjømændene som har hat vanskeligheter med at faa ind kontingenten. Og da især ekstrakontingenten. Vi maa ogsaa lægge merke til at denne organisation allerede har formaadt at skaffe sine medlemmer en forhøielse av hyren paa 20 kr. maaneden. Dette burde være bevis for at de nok ogsaa kan betale ekstrakontingent.

Nils Olsen: Konsekvenserne av dette vil bli et tilbaketog. Det paastaas fra sjømændenes side, at det er vanskelig at inddrive kontingenten. Paa næste kongres vil vi faa spørmaalet op igjen om fritagelse for ekstrakontingenten. Jeg stemmer imot.

E. E. Rudlang: Det har været oppe i andre forbund ogsaa vanskeligheterne med at faa ind ekstrakontingent. I nye forbund kan det være en god fordel at slippe den, da den selvfølgelig er hemmende. Jeg vil stemme for dette andragende, men finder det ikke rigtig at nogen gruppe blir fritat.

Oskar Nilsen: Det maa merkes, at det er praktiske vanskeligheter ved indkrævningen som har nødsaget os til at indsende dette andragende om fritagelse.

Gerh. Gulbrandsen: Vor organisation er blit god, og vi har ført kampe med held. Men dette krav har vist sig nødvendig for at vi ikke skal stanses i vor netop begyndte fremgang. Dersom vort andragende ikke indvilges, saa maa vi ta pengene til eventuel ekstrakontingent fra vore kampkasser. Vi har ogsaa mange pur unge folk i vor organisation.

Votering: Sjømændenes andragende om fritagelse for ekstrakontingent indvilgedes med stort flertal.

Sekretariatsvalget.

Dirigenten refererte utfaldet av valg paa sekretariat. Følgende var valgt: Rich. Hansen med 181 st., P. Aarøe 175, A. Juell 165, G. Sethil 160, H. Pettersen 156, M. Nygaard 141, A. E. Gundersen 135, A. Aamodt 130. Dernæst hadde Petter Andersen 96, Hans O. Høglund 32, O. Ruud 21 og Johan Nygaard 20.

Til suppleanter foreslog valgkomiteen: Alfr. Melgaard, Alfr. Pahlm, Karl Pedersen, O. Ruud, Aksel Schultz og J. Winge. Videre foresloges: Petter Andersen, Joh. Nygaard, Gerh. Gulbrandsen og Hj. Johansen.

O. Ruud: Typograferne er saa godt repræsenteret i landsorganisationen, idet vi har formanden, at jeg foreslaar Petter Andersen valgt i mit sted som suppleant.

P. Aalberg oplyste, at valgkomiteen var blit enig om at foreslaa Petter Andersen som suppleant.

G. Ousland anbefalte Petter Andersen.

M. Skogo hævde, at det var paakrævet, at næringsmiddel-industrien ogsaa fik sin repræsentant i sekretariatet og talte for baker Joh. Nygaards valg til suppleant.

Aksel Amundsen talte for Petter Andersen.

Karl Andersen foreslog Gerh. Gulbrandsen. *Rudlang* advarte mot denne splittelse.

Debatten om suppleantvalget artet sig væsentlig som en gjentagelse av debatten om sekretariatsmedlemmer.

Andragende fra Norsk skog- og jordbruksarbeiderforbund.

Forbundet ansøkte om fritagelse for eventuel ekstrakontingent indtil næste kongres. Se «Dagsorden og forslag med motiver» s. 43.

Joh. Holen motiverte andragendet yderligere.

Sekretariatet indstillet paa indvilgelse, hvilket vedtoges mot nogen stemmer.

Andragende fra Nedenes amts arbeiderparti.

Partiet ansøkte om et laan stort 2000 kroner til oprettelse av eget trykkeri for partiorganet «Tiden» i Arendal.

Se «Dagsorden og forslag med motiver» s. 43—44.

Sekretariatet indstillet paa ikke indvilgelse.

A. Askedal redegjorde nærmere for andragendet. Man hadde ikke turdet komme med det, hvis man ikke var overbevist om at der var jordbund for bevægelsen derborte.

J. Borgen: Jeg vil i tilslutning til Askedal anbefale dette andragende. Naar beløpet ikke er større, saa bør vi ikke nedstemme det.

O. Lian: Naar sekretariatet ikke har kunnet anbefale dette andragende, saa er det fordi sidste kongres besluttet at der ikke yderligere skulde laanes ut til bladforetagender. Nu har vi laaneforbindelser med «Ny Tid», «1ste Mai», «Bratsberg-Demokraten», «Sørlandets Social-Demokrat» og «Smaalenenes Socialdemokrat». Aviserne har heller ikke været særlig prompte betalere. Hertil kommer at der er git svært liten oversigt over det foretagende som her er tale om. Man kan ikke dømme om hvorvidt disse 2000 kroner ikke bare er et litet grep, som drar mer efter sig. Der maa ogsaa være en grænse for fagorganisationens ydelser her. Man hører aldrig om at fagorganisationen blir spurt om oprettelsen av en avis paa forhaand. Skal der bli forretningsmessig gang i tingene, saa maa der altid legges en sikker økonomisk basis før man begynner at bygge. Og da maa der kunne skaffes varig hjelp, ikke bare en foreløbig. Dette er altsammen hensyn, som har gjort at sekretariatet ikke har kunnet gaa med paa andragendet.

Chr. Systad: Lian vet at det er regel at søke partiet om til-ladelse til at oprette partiblade. Som stillingen er i Nedenæs nu, saa maa de trykke sit blad i Grimstad, mens det utgis i Arendal. Det blir da gammelt før det kommer frem til abonnenterne. Derfor

er eget trykkeri saa paakrævet. De har sparet sammen 3000 kr. selv, og saa ber de om at laane 2000. Dette skulde være betryggende. Der er fare for at miste kredsen, som vi har vundet derborte, dersom bladet skulde ophøre.

O. J. Eklund anbefalte andragendet og oplyste at «Tiden» gik med et overskud paa 900 kr. sidste aar.

O. Lian: Jeg vil ikke motarbeide dette andragende med sterke ord. Det er nok saa, at for bladforetagender skal man søke partiets tilladelse, men de gjør heller ikke det. Men enden paa visen er at de gaar til landsorganisationen og ber om penger.

Sverre Iversen: Jeg vil nævne en ting i denne saks forbindelse, og det er maaten hvorpaa bladforetagenderne betrakter disse laaneforhold. Man maa være ordentlig rykker for at faa ind noget. Der maa ofte sendes 3 skrivelser for at faa svar og 3 for endelig at faa penger. Og fortsætter vi med disse laan og ikke setter en grænse, saa maa vi indvilge alle.

Votering: Andragendet forkastedes med 63 mot 58 stemmer.

Andragende fra de samvirkende fagforeninger i Sandefjord.

De samvirkende fagforeninger i Sandefjord søkte om et laan paa kr. 3000 som ekstra hjelp ved betalingen av den indkjøpte societetsbygning ved Sandefjords bad. (Se «Dagsorden og forslag med motiver» side 44.)

Sekretariatet indstillet paa indvilgelse.

A. Kaupang redegjorde nærmere for andragendet.

Sverre Iversen: Jeg har stemt mot dette andragende i sekretariatet, og jeg vil gjøre det her. Vi faar i disse saker holde os til Folkets hus fond, og dermed faar det ogsaa være.

O. Lian: Organisationen derborte har kjøpt en stor eiendom og gjort et fordelagtig kjøp. De har ogsaa selv skaffet 10,000 kr. kontant — et bedre grundlag end mange større byer har kunnet bringe tilveie. Her er ikke tale om kjøp eller ikke. De har kjøpt; hvad der mangler er til ombygning og indredning. Det vilde være upraktisk at negte de 3000 kroner her.

Andragendet indvilgedes mot nogle stemmer.

Andragende fra Trondhjems arbeiderparti.

Fra Trondhjems arbeiderparti forelaa andragende om laan av 30,000 kr. til opførelse av et Folkets hus.

Sekretariatet hadde enstemmig avgitt følgende indstilling:

«Sekretariatet bemyndiges til at laane Trondhjems arbeiderparti indtil kr. 30,000.00 til opførelse av et Folkets hus under forutsætning av at der paa anden maate skaffes penger, saa laanet kan ydes mot betryggende sikkerhet.

Videre at der vises et tilfredsstillende driftsbudget.

De nærmere betingelser for laanet og dets utbetaling bestemmes av sekretariatet.»

O. Lian oplyste om de forskjellige faser denne sak hadde gjennomgått i sekretariatet. Det var foranstaltet de nøiagtigste undersøkelser, og man var enstemmig kommet til ovenfor refererte beslutning.

Andragendet indvilgedes mot 2 stemmer.

Valg paa suppleanter til sekretariatet og revisorer.

Dirigenten refererte utfaldet av valg paa suppleanter til sekretariatet. Følgende var valgt: A. Pahlm med 167 st., J. Winge 160, A. Schultz 157, Petter Andersen 148, A. Melgaard 145, O. Ruud 97. Dernæst hadde K. Pedersen 88, Joh. Nygaard 42 og Gerh. Gulbrandsen 22.

Til revisorer foreslog valgkomiteen: N. Mittet, T. Olsen og Edv. Evensen.

H. Pettersen forespurte om hvorfor D. Jensen nu var strøket og en ny mand sat istedet.

P. Aalberg: Som utenbys repræsentant hadde jeg intet kjendskap til kandidaterne, og de som er opført er kommet der paa anbefaling fra de medlemmer av valgkomiteen, som er fra Kristiania. Argumentet har været at D. Jensen nu er gammel og har møisommelig for at arbeide.

H. Pettersen: Alderen har her vist ikke noget at si; skulde det komme an derpaa, saa maatte vel ogsaa andre vike fra sine stillinger i organisationen. D. Jensen er likesaa regnskapskyndig som nogen anden, og jeg vil derfor foreslaa, at de gamle gjenvelges.

Hans Eriksen: Det var oplyst at D. Jensen nu er pensioneret.

Alfr. Myhrstad: Efter de sidste oplysninger maa jeg forbauses over at en av de ældste funktionærer skal strykes utelukkende med det argument at han er gammel.

Edv. Karlsen Kaland sluttet sig til Myhrstad.

O. Lian: Jeg kan heller ikke finde nogen mening i at D. Jensen nu er forbigaaet.

G. Ousland foreslog at de gamle revisorer skulde gjenvelges ved haandsoprækning.

Det oplystes, at dette var det ikke adgang til.

Valget paa revisorer hadde følgende utfald:

N. Mittet 166 st., P. Olsen 152 st. og D. Jensen 136 stemmer. Dernæst hadde Edv. Evensen 55 st.

Til suppleanter valgtes enstemmig: Randolph Arnesen, Jens Teigen og L. E. Svendsen.

Avslutning.

Dagsordenen var dermed færdigbehandlet og dirigenten gav ordet til

Herman Lindquist: Jeg skal paa egne og alle de øvrige utenlandske gjesters vegne faa bringe en tak for disse dages samvær.

Vi kan konstatere, at alle de haab som vi uttalte med kongressens aapning, er gaat i opfyldelse. Jeg føler mig forvisset om at alle de beslutninger som her er fattet, vil bli til gagn ikke alene for arbeiderbevægelsen i Norge, men i hele Skandinavien. Jeg kom her-til med følelsen av at her vilde det gaa hett til, her vilde bølgerne gaa høit. Men kongressen har behandlet sakerne roligere end kanske nogen tidligere kongres. Debatterne har været saglige og rolige. Og jeg er sikker paa, at de beslutninger som her er fattet, vil føre til en rolig, sikker fremgang for den norske arbeiderbevægelse. Jeg vil minde om en uttalelse, som under debatten faldt fra en av oppositionens repræsentanter, partifælle Kalvaa. Han sa, at om meningerne brytes aldrig saa sterkt her, saa skal vi staa enig som en mand utad, naar vi kjæmper mot den fælles fiende. Netop saaledes er det vi mener det overalt. Det er deri vor styrke ligger. Paa de øvrige utenlandske repræsentanters vegne bringer jeg en tak for disse dages samvær. Vi tar med os det allerbedste indtryk fra kongressen, og vi vil forlate landet med følelsen av at her er utført et godt arbeide. Hjertelig tak og lykke til i fremtiden!

Ole O. Lian: Naar vi nu skal skilles, maa det være mig tillatt at bringe kongressen en tak for samværet her. Der har været rivninger mellem de forskjellige synsmaater, men vi er alle enig om at kongressen har været et uttryk for den store fremgang inden arbeiderklassen, naar det gjælder at se saglig paa spørsmålene. Det har været en stor tilfredsstillelse at se dette, særlig i betragtning av at vi ofte har hat anledning til at se hvordan det har gjæret ute blandt medlemmerne. Jeg maa ogsaa faa rette en personlig tak for den tillid man har vist mig ved at gjenvælge mig til formand. Det er ikke med ublandet glæde jeg har mottatt valget, for det er et stort og tungt arbeide vi gaar imøte, og det er ikke sikkert at evner og kræfter strækker til. Saa meget kan jeg dog love, at saa langt evnerne og kræfterne rækker, skal jeg gjøre hvad jeg kan. Jeg er anmodet om ogsaa at bringe en tak fra min nærmeste medarbeider, Sverre Iversen, for den tillid som er vist ham. Jeg vil bringe en tak til kongressens gjæster og be dem ta med sig en hilsen til de tusener av arbeidere rundt om i landene. La os utbringe et kraftig leve for arbeiderklassens frigjørelse og dermed ogsaa for den faglige landsorganisation i Norge.

Ni kraftige hurraer runget gjennom salen, efterfulgt av en voldsom bifaldssalve. Ordet blev saa git til

A. Kalvaa: Jeg hører til dem som her har staat i oppositionen. Her paa kongressen kjæmper vi for vore synsmaater, og kongressen har paa mange omraader hat en anden opfatning end mig. Jeg haaber dog, at de beslutninger som er fattet, maa bli til gagn for organisationen, og alle bøier vi os lojalt for dem. Naar man bare har klassefølelsen i sit bryst, skal man ikke være ræd for at la meningerne brytes indenfor disse vægge; men naar vi staar overfor den fælles fiende, staar vi sammen som en mand. Jeg bringer paa kongressens vegne en tak til dirigenter og sekretærer.

Dirigenten, O. Ruud, vil, før han hæver møtet, takke for den tillid som er vist møtets sekretærer og dirigenter. Kongressen har under disse 8 dages forhandlinger været præget av et alvor, og debatterne ført med saa stor saglig dygtighet, at der saavel indad som utad utvilsomt maa staa stor respekt av de beslutninger som er fattet her.

Der er specielt en beslutning jeg med et par ord vil berøre. Det er beslutningen om at *ekstraordinær kongres* skal sammenkaldes, om regjeringen fremmer en lov som fratar arbeiderne streikeretten. Denne overmaade vigtige beslutning forpligter hver især av repræsentanterne til, naar de kommer hjem, at arbeide energisk for at de arbeidere, som de her representerer, i enhver henseende er *fuldt beredt* til at effekteure de beslutninger en eventuel ekstraordinær kongres maatte komme til at fatte.

En anden beslutning av meget stor betydning er den som er fattet i spørsmålet om *skandinavisk streikeforsikring*. Den betyr et skridt i retning av fastere former for den solidaritet som gir sig tilkjende i form av gjensidige ydelser, naar arbeiderne fremkjemper sine krav. Kamporganisationen er ikke helt komplet før streikeforsikringen blir *international*. Og det maal vil der arbeides henimot! Jeg vil utbringe et: *Långe leve arbeiderklassens internationale solidaritetsfølelse*.

Protokollen referertes og godkjendtes, socialistmarsjen blev avsunget, og landsorganisationens kongres blev dermed hævet kl. 2 søndag 29. juni.

Følgende telegrammer indløp til kongressen:

Narvik.

Landsorganisationens kongres, Folkets hus, Kristiania.

Lykke til arbeidet kamerater, kamp er uundgaelig ogsaa inden vore rækker, men solidaritetens krav maa ikke tilsidesættes. Leve alt uegennyttigt arbejde for arbeiderklassens økonomiske og aandelige frigjørelse!

Jern- og metalarbeiderforeningen

J. Hope.

Harstad.

Landsorganisationens kongres, Folkets hus, Kristiania.

N. J. M. F., avdeling 59, sender kongressen sin hilsen med haab om gode resultater av arbeidet. Leve socialismen!

Sølsnes,
formand.

P. Pedersen,
sekretær.

Arbeidernes kongres, Folkets hus, Kristiania.

Hjertelig lykønskning i anledning dagen.

Norsk Matros og Fyrbøter Unions Kristiania avdeling.

Haakon Larsen,
formand.

Til landsorganisationens kongres, Folkets hus, Kristiania.

De danske vandrende sangere bringer landsorganisationens kongres sin bedste hilsen med ønsket om held og lykke med arbeidet, samt tak for venlig mottagelse.

Den faglige landsorganisations kongres, Kristiania.

Jern- og metalarbeiderforbundets avdelinger, Bergen, hilser kongressen. Arbeidere forener eder! Solidariteten leve!

Stedlige styre.

Fagkongressen, Folkets hus, Kristiania.

Aarsmøtet ønsker kongressen held i bestræbelserne for klassekampens effektivitet med samfundsrevolutionen som klassekampens maal.

Søndre Saltens kredspartis aarsmøte.

Landsorganisationens kongres, Folkets hus, Kristiania.

Hilsen og ønske om at de beslutninger kongressen fatter maa bringe bevægelsen frugtbare resultater og gjøre sit til at organisationsformerne utvikler sig overensstemmende med tidens krav. Leve organisationen!

For Kr.a Sten-, jord- og cementarbeideres forening:

Jens Lie,
forretningsfører.

Til den faglige landskongres, Folkets hus, Kristiania.

Hele landets fagforbund har samlet sine kræfter. Læg nu en plan paa sikker grund til kamp. Ogsaa derefter — — —

Narvik arbeiderforening.

Kongressens beslutninger.

Agitationen.

1. De indkomne forslag oversendes sekretariatet, idet dette bemyndiges til at iverksætte agitation i den utstrækning det ansees hensigtsmæssig efter sekretariatets nærmere bestemmelse, og at de nødvendige midler hertil bevilges av landsorganisationens kasse.
2. Kongressen henstiller til sekretariatet at sætte igang agitation blandt fiskerbefolkningen for dannelse av eget forbund tilsluttet Arbeidernes faglige landsorganisation. De fornødne midler stilles til sekretariatets disposition.
3. I likhet med forrige kongres bevilges 5000 kr. til arbeiderpartiet, som skal brukes til agitation blandt landarbeidere og fiskere.
4. Kongressen henstiller til sekretariatet at yde sin medvirken til opprettelse av et eget forbund for offentlige underordnede funktionærer og tjenestemænd.
5. Sekretariatet bemyndiges at anvende det nødvendige beløp til agitation blandt kvindelige lønsarbeidere, enten ved bevilgning til Arbeiderpartiets kvindeforbund eller paa anden maate.

Organisationsformerne.

I erkjendelse av, at den stadig sterkere koncentration av kapitalmagten i forbindelse med den industrielle og tekniske utvikling nødvendiggjør den sterkest mulige sammenslutning av arbeiderne, saavel nationalt som internationalt, og at organisationsformerne under hensyn hertil maa utvikles saaledes, at arbeiderklassens solidaritet bedst mulig kan utnyttes og arbeidernes handlekraft økes, uttaler kongressen:

1. Den heldigste form for den videre utvikling av den faglige organisation er sammenslutning i landsomfattende forbund inndelt efter fag eller industri og forenet i en fælles landsorganisation.
2. Der nedsættes en komite paa 5 medlemmer, som blir at supplere med 1 repræsentant valgt direkte av hvert forbund. Komiteen skal behandle spørsmålet om hvad der kan gjøres for at sikre medlemmerne mot at oparbejdede rettigheder inden et forbund ikke tapes ved det enkelte medlems overgang til andet industriforbund eller hele grupper overgang til et andet forbund eller opprettelsen av nyt forbund. Komiteen skal herunder særlig ha sin opmerksomhet henvendt paa enten om samtlige organisationers bestemmelser angaaende selvhjelpskasserne kan gjøres saa ensartet som mulig, eller om der kan opprettes en fællesforsikring inden alle forbund forvaltet av landsorganisationen. Komiteens utredning ledsaget av forslag omsendes til samtlige organisationer og forelægges næste kongres.
3. De foreninger inden samme arbeidsgruppe som nu er organisert i flere forbund opfordres til hurtigst mulig at fatte beslutning om overgang til det forbund, hvor hovedmassen av vedkommende fags arbeidere er organisert.
4. Tvistigheter inden organisationen, som maatte opstaa ved utviklingen av organisationslinjerne kan indbringes for landsorganisationens repræsentantskap til avgjørelse.

Stedlige samorganisationer.

Kongressen anbefaler at der i enhver by eller større industricentrum bør forefindes stedlige samorganisationer inden arbeiderbevægelsen, som kan tilvejebringe et samvirke mellem de stedlige fagforeninger med det formaal:

At drive et fælles oplysnings- og agitationsarbeide for at organisere alle arbejdere paa stedet og udvikle deres forstaaelse av fagorganisationens betydning og hele arbeiderbevægelsens opgaver og maal.

(Samorganisationen kan herunder enten optræde efter eget initiativ og for egne midler eller efter opdrag av forbundsstyre eller sekretariat og understøttet av disse.)

At medvirke ved indsamlinger og øvrige arrangements under omfattende arbejdskampe samt bistaa ved iverksættelse av boykot. Dette dog kun efter opdrag av vedkommende forbundsstyre eller sekretariatet.

At efter opfordring herom avgi beretninger til forbundsstyret eller sekretariatet angaaende organisationsforholdene paa stedet i sin almindelighet eller med henblik paa en speciel bevægelse.

(Samorganisationen kan ogsaa paa eget initiativ indsende henstillinger og utredninger til forbundsstyre og sekretariatet med hensyn til agitations- og oplysningsarbeidet.)

At iverksætte og vedlikeholde et kraftig agitationsarbeide for Kooperationen ved at søke oprettet kooperative selskaper, hvor saadanne ikke findes, og overalt føre den samlede arbeiderklasse ind i den kooperative bevægelse, saaledes at den blir av virkelig indflydelse baade paa omsætningens og produktionens omraade.

At skaffe arbeiderne forsamlingslokaler og repræsentere de fagorganiserte arbejdere paa stedet overfor de specielle offentlige institutioner, som kredssykekasse, arbeidsanvisningskontor, haandverksretter etc.

Disse samorganisationer dannes ved at de bestaaende politiske repræsentantskaper eller de bestaaende samvirkende fagforeninger utvider sin virksomhet til at omfatte de nævnte opgaver.

Kongressen paalægger sekretariatet at utarbeide normallove for disse samorganisationer i henhold til de i indstillingen optrukne linjer, og anbefaler alle fagforeninger at slutte sig til de samorganisationer som overtar de nævnte opgaver med landsorganisationens og arbeiderpartiets approbation.

Tarifoverenskomsterne.

Kongressen uttaler, at tarifprincippet opretholdes, dog med det for øie, at de organiserte arbejdere optar de individuelle kampmidler som organisationen anser som formaalstjenlig til høinelse av lønsnivaet i tariferperioden.

Tarifrevisionerne bør særlig gaa ut paa:

1. Arbeidstidens forkortelse, herunder eventuelt feriepørsmaalets løsning.
2. Overtidsarbeidets indskrænkning til det mindst mulige.
3. Forcering av arbeidet paa anden maate søkes mest mulig indskrænket.
4. Tariferperioderne bør være kortest mulige.

Lovændringer.

§ 2, p. 4, 2. passus: «I landsorganisationen kan kun de mandlige medlemmer regnes for halvtbetalende, hvis vanlige gjennemsnitlige løn er kr. 2.50 og derunder pr. dag.

§ 2, p. 5. De tilsluttede organisationer maa ha en fast løpende kontingent til streikfond, der mindst utgjør kr. 10.40 pr. medlem og aar for helt- og kr. 5.20 for halvtbetalende. Streikefondet maa ikke anvendes til andre øiemed end de med konflikter forbundne utgifter.

For de organisationer, som ikke har en saa høi kontingent blir beslutning herom at fatte paa først avholdende landsmøte.

§ 5. Repræsentantskapet.

1. Straks efter sidste kongres vælger styrerne for de tilsluttede forbund og enkeltvis tilsluttede foreninger efter regler som i § 4, punkt 2 b og d fastsat, medlemmer av repræsentantskapet. Valget gjælder for kongressperioden, forsaavidt ikke vedkommende forinden uttræder av vedkommende organisations styre; i saa tilfælde har styret straks at vælge en ny.

Meddelelse om valgte repræsentanter tilstilles straks sekretariatet.

Repræsentantantallet skal til enhver tid være overensstemmende med repræsentationsreglerne i § 4, punkt 2 b.

2. Repræsentantskapet holder møter sammen med sekretariatet saa ofte sekretariatet eller et forbunds styre forlanger det.

Repræsentantskapet behandler alle saker som i henhold til lovene henvises dit og er saaledes landsorganisationens øverste myndighet mellem kongresserne.

I punkt 3 og 4 forandres «hovedstyret og hovedstyremøterne» til henholdsvis repræsentantskapet og repræsentantskapmøterne.

De herav følgende nødvendige redaktionsforandringer i § 4 og 6 vedtoges.

§ 8, p. 5, andet avsnit: Forøvrig har sekretariatet ret til naarsomhelst at skride ind for ved direkte forhandling med arbeidskjøperne at søke en opstaaet konflikt bilagt eller endog hævet, hvis det er nødvendig, dog ikke før vedkommende hovedorganisationers styrer, som konflikten angaar, i fællesmøte med sekretariatet har fattet beslutning herom.

§ 8, p. 8: Under konflikter eller arbeidsstansninger som angaar flere organisationer skal ingen enkelt organisation træffe nogen endelig avgjørelse med arbeidskjøperne uten sekretariatets godkjendelse, heller ikke maa under nogen konflikt eller arbeidsstans meddelelser av nogen art tilflyte pressen uten efter samraad med sekretariatet.

§ 8, p. 9: Arbeidsstansninger maa ikke iverksættes før der har været forsøkt forhandling, forliksmægling og under retstvister voldgift, heller ikke maa noget foretas, der strider mot indgaaede overenskomster.

Lovene træder ikraft 1. juli 1913.

Mægling og voldgift.

1. Da ethvert forsøk paa at hindre fagorganisationens frie utfoldelse ved lovbestemmelser som tilsigter forbud mot arbeidernes streikeret paa det intimste berører arbeiderklassens økonomiske livsinteresser, og da regjeringen har fremlagt et lovforslag, som bl. a. indeholder bestemmelser om tvungen voldgift i interessetvister, opfordrer kongressen sekretariatet til paa det kraftigste at bekjempe en saadan lovs vedtagelse, og eventuelt forberede en fællesoptræden av organisationen mot indførelse av streikeforbud.
2. Da regjeringen har erklært, at saken skal optas til behandling og avgjørelse paa neste storting, bemyndiger kongressen sekretariatet til om nødvendig at sammenkalde en ekstraordinær kongres, som kan fatte nødvendige beslutninger i saken og træffe de forføyninger, som er paakrævede til ivaretagelse av fagorganisationens interesser.

Folkets hus fond.

§ 3: Laan kan kun bevilges til Folkets hus foretagender, der eies eller bygges av en fagforening eller en sammenslutning av faglige og politiske foreninger tilsluttet Arb. fagl. landsorganisation og Det norske arbeiderparti.

«Meddelelsesbladet».

Meddelelsesbladet utkommer fra 1. januar 1914 i 16-sidig format trykt paa godt papir og omsendes til landsorganisationens samtlige medlemmer. Fordelingen sker gjennom avdelingene.

Skandinavisk streikeforsikring.

Naar der inden et av de skandinaviske lande utbryter konflikt av saa stort omfang at over 30 pct. av landsorganisationens medlemstal er i kamp, er de øvrige landsorganisationer pligtige at understøtte den som er i strid, hvis ikke konflikter i eget land umuliggjør dette.

Understøttelse ydes først fra og med den fjerde uke efter konfliktens utbrud, og har den landsorganisation som fører striden, selv at svare for understøttelsen de første 3 uker.

For understøttelsens indbetaling maa der i landsorganisationens love indtages bestemmelse om ret for sekretariatet til at paalægge ekstrakontingent op til et beløp av 50 øre pr. uke og medlem.

Naar der er fare for utbrud av en større kamp, bør vedkommende sekretariat holde de andre sekretariater vel underrettet om forholdene, og der bør i den hensigt avholdes konferanser mellem repræsentanter for de resp. sekretariater. Efterat striden er utbrudt skal landsorganisationerne, saalænge den paagaar, erholde fortløpende opgaver over konfliktens stilling og øvrige forhold vedrørende denne.

Beslutningen fattedes under forutsætning av, at den vedtas ogsaa i de øvrige skandinaviske lande.

Statistik.

Idet kongressen sterkt understreker kongresbeslutningen av 1910, opfordres forbundene til i sterkest mulig grad at utvikle løns-, arbeidsledighets- og organisationsstatistikken samt ha sin opmerksomhet henvendt paa den kooperative bevegelse inden sine fag, for derved at bistaa sekretariatet med saa fyldige og paalidelige opgaver som mulig til statistisk bearbeidelse.

Sparekasse.

At oprette en sparekasse i tilslutning til landsorganisationen kan ikke anbefales. Denslags virksomhet hører jo nærmest ind under det kooperative arbeide og sekretariatet vil derfor anbefale fagforeningerne landet rundt at oprette avdelinger i tilslutning til Norges koop. landsforenings sparekasse. Ifølge denne sparekasses love kan avdelinger opprettes overalt i by og bygd, og der er den bedste anledning til gjennom denne at fremme de formaal som det foreliggende forslag gir uttrykk for.

Brandforsikringsindretning.

Kongressen gir forslaget sin tilslutning, men da saken er av mere kooperativ natur, henstilles til landsorganisationens kooperative utvalg at fremme saken snarest mulig.

Militarismen og fagbevegelsen.

Militarismens fornemste oppgave i vor tid er at værne om kapitalistklassens interesser og holde «den indre fiende», arbeiderklassen, stangen. Man er saaledes hyppig vidne til at militær anvendes i de faglige kampe, dels som ordenshaandhævere, som det heter, og tildels som direkte streikbrytere, som under maskinstreiken ifjor sommer. Fagbevegelsens interesser er her paa det alvvorligste truet, og det er derfor nødvendig at reise den mest kraftige kamp mot militarismen i alle dens former. Der er i det sidste vakt motion om værnepliktstreik, støttet av faglig aksjon. Det er utvilsomt et meget virkningsfullt middel og bør derfor komme under overveielse.

Man vil foreslaa for kongressen, at den beslutter at sende dette spørsmaal ut til de tilsluttede organisationer til uttalelse og resultatet forelægges den følgende kongres.

Kooperationen.

Under henvisning til den paa landsorganisationens kongres 1910 vedtagne resolution uttaler kongressen:

1. Som forbrukere har arbeiderklassen store interesser at vareta, og da der ved organisering av forbruket kan skapes et kraftig middel i kampen for bedre levevilkår, retter kongressen en indtrængende opfordring til arbeiderne om at slutte sig til den kooperative bevægelse.
2. Arbeidet med at sprede opplysning og forstaaelse av samvirkebevægelsens betydning maa fortsættes med al mulig kraft saavel fra landsorganisationen som av de paa hvert sted virkende kooperative utvalg.
3. Under arbeidet hermed er det av den største betydning at der samarbeides mellem landsorganisationen og Norges kooperative landsforening, og da dennes generalforsamling i Trondhjem har fattet beslutning om et saadant samarbeide, uttaler kongressen sin glæde herover, idet det henstilles til landsorganisationen at søke samarbeidet fremmet paa en for forbrukerne i sin helhet gavnlig maate.
4. Kongressen bemyndiger sekretariatet til i de kommende 3 aar at anvende indtil kr. 5000.00 — fem tusinde kroner — for at man ved foredrag, litteratur og paa anden maate kan fortsætte den kooperative agitation.

I anledning et forslag om at sekretariatet skulde utarbeide regler for fagorganisationens stilling og optræden overfor kooperative bedrifter vedtoges:

Det henstilles til sekretariatet at ha sin opmerksomhet henvendt paa det paaepakte forhold.

Fritagelse for ekstrakontingent.

Norsk matros- og fyrbøterunion og Norsk skog- og jordbruksarbeiderforbund fritages for ekstrakontingent i kongresperioden.

Sykeforsikringsloven.

Landsorganisationens 7. kongres samlet til møte i Kristiania retter herved et bestemt krav til odelstinget om at Lov om forandring i og tillæg til sykeforsikringsloven av 18. septbr. 1909 blir optat til behandling saa tidlig, at dens ikrafttræden sker senest 1. juli 1914.

Laan.

De samvirkende fagforeninger i Sandefjord indvilgedes laan stort 3000 kr. Sekretariatet bemyndiges til at laane Trondhjems arbeiderparti indtil 30,000 kr. til opførelse av et Folkets hus under forutsætning av, at der paa anden maate skaffes penge saa laanet kan ydes mot betryggende sikkerhet. Videre at der vises et tilfredsstillende driftsbudget. De nærmere betingelser for laanet og dets utbetaling bestemmes av sekretariatet.

Bevilgningssaker.

Formandens løn 3000 kr. pr. aar.

Sekretærens løn 2800 kr. pr. aar.

Godtgjørelse til sekretariatets medlemmer 50 kr. pr. aar.

Godtgjørelse til revisorerne 75 kr. pr. aar.

Kongressens dirigenter og sekretærer bevilgedes 150 kr. tilsammen, 25 kr. hver.

Arbeiderpartiets kvindeforbund bevilgedes 1000 kr. pr. aar i kongresperioden, under samme forutsætning som tidligere.

Det socialdemokratiske pressekontor bevilgedes 1000 kr. pr. aar i kongresperioden.

Valg.

Formand: Ole O. Lian.

Sekretær: Sverre Iversen.

Sekretariatmedlemmer: Rich. Hansen, P. Aarøe, A. Juell, G. Sethil, H. Pettersen, M. Nygaard, A. E. Gundersen, Arnt Aamodt.

Suppleanter: A. Pahlm, J. Winge, A. Schultz, P. Andersen, A. Melgaard, O. Ruud.

Revisorer: N. Mittet, T. Olsen, D. Jensen. *Suppleanter:* R. Arnesen, J. Teigen, L. E. Svendsen.

